FREDERICK FORSYTH

Autorul celebrului roman ZIUA ȘACALULUI

DOSARUL ODEA

Frederick Forsyth

DOSARUL ODESSA

ISBN:
973-9180-52-3

Traducere de DUMITRU FLORIN ADRIAN

Frederick Forsyth
The ODESSA File

Editura: RAO
2008

CUPRINS

Această carte este dedicată reporterilor de presă
din întreaga lume.

NOTA AUTORULUI

Se obişnuieşte ca autorii să aducă mulţumirile lor acelora care i-au ajutat să adune materialul pentru a scrie o carte, mai ales când ea tratează un subiect dificil şi *de asemenea, să le menţioneze numele în volum. Toţi cei care m-au ajutat, cât de puţin, în efortul meu de a aduna materialul necesar pentru a scrie* Dosarul ODESSA *merită mulţumirile mele din toată inima, iar dacă totuşi acum nu le menţionez numele, o fac din trei motive întemeiate.*

În primul rând, unele dintre aceste persoane, foşti membri ai SS, n-au ştiut, la vremea respectivă, cu cine stau de vorbă ori că lucrurile pe care mi le spuneau aveau să ajungă într-o carte. În al doilea rând, unii dintre interlocutorii mei mi-au cerut ei înşişi ca numele lor să nu fie niciodată amintite drept sursă de informaţii despre SS.

În sfârşit, în cazul altora, hotărârea de a nu le face cunoscute numele am luat-o eu însumi, iar aceasta sper că a fost mai degrabă în folosul lor decât al meu personal.

F.F.

CUVÂNT ÎNAINTE

Cuvântul ODESSA din titlul acestei cărţi nu reprezintă nici numele marelui oraş din sudul Rusiei, nici al orăşelului omonim din Statele Unite. ODESSA este un cuvânt format din şase iniţiale, abrevierea denumirii nemţeşti „Organisation Der Ehemaligen SS – Angehorigen", adică „Organizaţia Foştilor Membri ai SS".

După cum majoritatea cititorilor ştiu, SS-ul a fost un stat în stat, o armată în interiorul altei armate, creată de Adolf Hitler şi pusă sub comanda lui Heinrich Himmler, care a avut atribuţiuni speciale atâta timp cât naziştii s-au aflat la putere în Germania, între anii 1933 şi 1945. Se pretindea că aceste atribuţiuni ar fi legate de securitatea celui de-al Treilea Reich; de fapt, ele erau subordonate ambiţiei bolnave a lui Hitler de a elimina din Germania şi din întreaga Europă toate elementele pe care acesta le considera „nevrednice de viaţă", de a înrobi pentru vecie „rasele subumane din teritoriile slave" şi de a extermina toţi evreii de pe cuprinsul continentului, fie ei bărbaţi, femei sau copii.

Pentru a duce la bun sfârşit aceste planuri demente, SS-ul a pus la cale şi a aplicat cu rigurozitate exterminarea a aproximativ 14 milioane de oameni: cam 6 milioane de evrei, 5 milioane de ruşi, 2 milioane de polonezi, o jumătate de milion de ţigani, plus aproape două sute de mii de germani şi austrieci neevrei, deşi aceştia rar sunt menţionaţi când se vorbeşte despre isprăvile lui Hitler. Printre victime se aflau, pe de o parte, nenorociţii handicapaţi mintal sau fizic, iar pe de altă parte aşa-numiţii duşmani ai Reichului, oameni curajoşi şi cu vederi ferme pe care şi le afirmau deschis şi cu tărie, lucru ce nu convenea mai marilor zilei. Astfel şi-au găsit moartea comunişti, social-democraţi, liberali, directori de ziare, reporteri şi prelaţi, iar mai târziu, chiar ofiţeri ai armatei germane suspectaţi de a-şi fi încălcat jurământul de credinţă faţă de Hitler.

Mai mult decât orice altă organizaţie care a existat vreodată, până la dispariţia sa SS-ul a reuşit să transforme cele două iniţiale ale numelui său, ca şi fulgerele îngemănate ale semnului său de armă, într-un simbol al teroarei şi al lipsei de umanitate.

Fără a-şi face nici un fel de iluzii în privinţa felului cum le vor fi apreciate faptele când avea să vină ziua judecăţii, către sfârşitul războiului, capii SS-ului au avut grijă să-şi pregătească în secret o nouă viaţă, lăsând ca poporul

german să ducă povara vinei – adevăraţii făptaşi au dispărut fără urmă. În acest scop, sume imense provenite din capturile de război au fost scoase ilegal din Germania şi depuse în conturi secrete la bănci din străinătate, au fost pregătite mii de seturi de documente de identitate false şi filiere prin care posesorii lor să poată părăsi ţara la nevoie. Când Aliaţii au ocupat Germania, în ultimele luni ale războiului, cea mai mare parte a criminalilor de război se evaporaseră.

ODESSA este organizaţia pe care aceşti criminali au creat-o pentru a-şi înlesni dispariţia. După ce s-au achitat cu bine de primul obiectiv pe care şi-l propuseseră, acela de a asigura fuga ucigaşilor către meleaguri mai ospitaliere, ambiţiile lor au crescut. De fapt, mulţi dintre ei n-au părăsit nicicând Germania, preferând să rămână în ţara ocupată de Aliaţi, ascunşi îndărătul unor nume de împrumut şi al unor acte de identitate false, în timp ce mai-marii SS-ului s-au refugiat în străinătate, unde duceau o viaţă îmbelşugată şi de unde conduceau destinele organizaţiei.

ODESSA a avut şi *are încă, cinci mari obiective: reabilitarea şi reintegrarea profesională a unor foşti membri ai SS în noua Republică Federală creată de Aliaţi în 1949; infiltrarea acestora în partidele politice, cel puţin la eşaloanele inferioare; desemnarea unor avocaţi de primă mână care să asigure apărarea tuturor criminalilor SS aduşi în faţa tribunalelor, ca şi zădărnicirea oricăror încercări ale magistraţilor vest-germani de a-i pedepsi pe foştii Kameraden; susţinerea materială a foştilor membri ai SS, pentru a le da posibilitatea să devină comercianţi şi industriaşi prosperi, profitând de miracolul economic care a dus la reconstrucţia ţării după 1945* şi, *în sfârşit, acreditarea în rândurile populaţiei germane a ideii că ucigaşii din SS nu fuseseră, de fapt, decât simpli soldaţi care şi-au îndeplinit cu credinţă datoria faţă de Patria-Mamă şi că ei nu merită absolut deloc persecuţiile la care îi supune justiţia.*

ODESSA a obţinut succese notabile în atingerea acestor obiective, inclusiv datorită considerabilelor mijloace financiare de care dispune, dar, mai cu seamă, a reuşit performanţa de a transforma toate eforturile justiţiei vest-germane de a-i pedepsi pe foştii membri ai SS în jalnice farse judiciare. Schimbându-şi denumirea în repetate rânduri, ODESSA încearcă să nege existenţa sa ca organizaţie şi, prin urmare, mulţi germani înclină să creadă că, la urma urmei, ODESSA e numai o legendă. La această ultimă afirmaţie există un singur răspuns: ODESSA există cu

adevărat, iar Kameraden ai Capului de Mort se află strâns legaţi în sânul ei.

Cu toate că aproape toate operaţiunile sale au fost încununate de succes, ODESSA mai înregistrează uneori şi câte o înfrângere. Cea mai serioasă înfrângere pe care această organizaţie a suferit-o până în prezent s-a datorat unui pachet cu documente sosit, prin poştă, fără a purta pe el numele expeditorului, la Ministerul de Justiţie din Bonn, în primele zile din primăvara anului 1964. Cei câţiva înalţi funcţionari oficiali care au avut acces la listele de nume pe care le conţinea pachetul au dat acelor documente numele de cod „Dosarul ODESSA”.

CAPITOLUL I

Momentul exact în care s-a anunţat că preşedintele Kennedy a murit, în ziua de 22 noiembrie 1963, pare să se fi întipărit cu claritate în memoria tuturor. Preşedintele a fost împuşcat la orele 12,22 după-amiază, ora Dallasului, iar comunicatul oficial cu privire la decesul său a fost dat publicităţii la unu şi jumătate, ora locală.

La New York, vestea a ajuns la orele 2,30, la Londra la 7,30, iar la Hamburg la 8,30, într-o seară friguroasă, bătută de lapoviţă.

Peter Miller se-ntorcea cu maşina înspre centru. Fusese în vizită la mama sa la Osdorf, o suburbie din apropierea oraşului. Se obişnuise să meargă la ea în fiecare vineri, ca să vadă dacă are tot ce-i trebuie pentru weekend. În plus găsea că-i de datoria lui, ca fiu, s-o viziteze cel puţin o dată pe săptămână. Dacă ar fi avut telefon i-ar fi telefonat, dar cum n-avea, trebuia să se deplaseze cu maşina până acolo. Tocmai de-asta maică-sa nu voia să-şi instaleze telefon.

Ca de obicei, dăduse drumul la aparatul de radio, care transmitea un concert preluat de postul de radio al Germaniei de nord-vest. La 8,30 se afla pe şoseaua Osdorf, la zece minute distanţă de apartamentul maică-sii, când muzica se întrerupse brusc, lăsând loc vocii încărcate de tensiune a crainicului.

„*Achtung*, *achtung*. Transmitem un comunicat de importanţă deosebită. Preşedintele Kennedy a murit. Repetăm, preşedintele Kennedy a murit.”

Miller îşi luă ochii de pe şoseaua din faţa lui, fixându-i pe scala slab luminată a aparatului de radio, ca şi cum privirea aceea ar fi putut să dezmintă ştirea pe care tocmai o auzise, să-l asigure că potrivise din greşeală radioul pe un post care se ţinea de glume nesărate.

— Dumnezeule, şopti el şi apăsă uşor pedala de frână, trăgând maşina pe dreapta.

Îşi ridică privirea la drumul din faţa lui. De-a lungul şoselei largi ce cobora dinspre Altona către centrul Hamburgului, ceilalţi automobilişti auziseră şi ei comunicatul şi se opreau la marginea drumului ca şi cum, dintr-o dată, le devenise imposibil să mai conducă maşina şi să asculte radioul în acelaşi timp, ceea ce, de fapt, se şi întâmpla, într-un fel.

În faţă, pe sensul lui de mers, vedea aprinzându-se haotic stopurile maşinilor pe care şoferii le opreau lângă bordură

pentru a asculta şuvoiul de comunicate ce se revărsa asupra lor din aparatele de radio. În stânga lui maşinile care se îndreptau către ieşirea din oraş trăgeau şi ele la marginea şoselei, cu farurile descriind volute nebuneşti. Pe lângă el trecu o maşină claxonând cu furie, apoi încă una şi, cu coada ochiului, îl văzu pe cel de la volan făcând un semn cu degetul către frunte, arătându-i că-i nebun, obişnuitul gest batjocoritor cu care şoferii din Germania au obiceiul să-i trateze pe cei care-i incomodează pe şosea.

„O să afle şi el, cât de curând”, gândi Miller. Muzica uşoară transmisă până atunci la radio încetase, fiind înlocuită de Marşul Funebru – evident, singurul material potrivit pe care crainicul îl avusese la îndemână în acel moment. Din când în când, acesta dădea citire, fără să le mai prelucreze, depeşelor care-i parveneau direct de pe teleimprimatoarele din redacţia de ştiri. Amănuntele ce curgeau continuu începură să formeze o imagine mai clară a evenimentelor: maşina decapotabilă care rula prin centrul Dallasului, puşcaşul de la fereastra depozitului de manuale şcolare. Nu se menţiona dacă poliţia operase vreo arestare.

Bărbatul din maşina oprită în faţa lui Miller coborî şi veni spre el. Se apropie de fereastra din stânga, apoi, dându-şi seama că volanul se afla, inexplicabil, pe dreapta, ocoli automobilul. Purta o haină cu guler din blană sintetică.

Miller coborî geamul.

— Aţi auzit? întrebă omul, aplecându-se.

— Mda, am auzit, spuse Miller.

— Nemaipomenit, continuă omul.

Peste tot în Hamburg, în Europa, în întreaga lume, oameni care nu se cunoscuseră niciodată în viaţa lor se opreau să vorbească despre asasinat.

— Credeţi că-i opera comuniştilor? mai întrebă bărbatul.

— Nu ştiu.

— Vă daţi seama că din asta poate să iasă un război, dacă-i mâna lor la mijloc?

— Poate, răspunse Miller.

N-avea chef de vorbă şi-ar fi vrut ca necunoscutul să-l lase-n pace. Ca reporter, îşi dădea seama ce haos se dezlănţuise în redacţiile ziarelor din toată ţara. Probabil toţi angajaţii fuseseră chemaţi de acasă şi din concediu, în efortul general de a scoate o ediţie specială până dimineaţa. Necrologuri de pregătit, mii de mesaje de condoleanţe, parvenite imediat în urma tragediei, de formulat şi de dat la cules, circuite telefonice supraîncărcate de vocile oamenilor ţipând în receptoare, încercând să afle cât mai multe

amănunte, totul din cauza unui bărbat care zăcea cu beregata sfâşiată pe masa unei morgi dintr-un oraş din Texas.

Într-un fel, în acele momente şi-ar fi dorit să mai fi făcut parte din redacţia unui cotidian dar, de când începuse să lucreze pe cont propriu, cu trei ani în urmă, se specializase în anchete asupra unor evenimente interne din Germania, mai ales legate de crime, de activitatea poliţiei şi de lumea interlopă. Maică-sii nu-i plăcea deloc slujba asta a lui. Îi reproşa mereu că are de-a face cu tot felul de „indivizi indezirabili". Argumentele lui, cum că era pe cale să devină unul din cei mai apreciaţi reporteri din ţară, n-o puteau convinge cu nici un chip că munca aceasta era o profesiune demnă de unicul său fiu.

În timp ce la radio continua transmiterea ştirilor, mintea începu să-i lucreze febril, încercând să găsească un unghi potrivit din care să poată urmări reacţiile din Germania şi care să-i ofere ocazia de a scrie un articol pe tema morţii preşedintelui. Reacţia guvernului de la Bonn cădea în sarcina celor de la presa centrală, iar despre vizita lui Kennedy la Berlin, din iulie trecut, aveau să scrie ziarele locale. Nu părea să fie rost de nici un fotoreportaj pe care să-l ofere uneia din cele douăzeci de reviste ilustrate care-i publicau de obicei materialele.

Bărbatul aplecat peste fereastra maşinii îşi dădu seama că celălalt nu-i dădea nici o atenţie şi se gândi că era prea afectat de moartea preşedintelui. Abandonă la repezeală tema unui eventual război mondial şi îşi luă şi el un aer grav.

— *Ja*, *ja*, *ja*[1], murmură el cu un aer înţelept, ca şi cum de mult se aşteptase la aşa ceva. Rea spiţă de oameni, americanii ăştia, tare rea, ascultaţi-mă pe mine. Au o înclinaţie spre violenţă pe care noi, cei de-aici, n-o s-o-nţelegem niciodată.

— Da, da, răspunse Miller, cu gândurile aiurea.

Bărbatul realiză, în sfârşit, că se obosea degeaba.

— Ei, trebuie să mă duc acasă. *Gruss Gott*[2], mai spuse, dând să se întoarcă la maşina lui.

Revenind la realitate, Miller îşi dădu seama că omul se pregăteşte să plece.

— *Ja*, *gute Nacht*[3], strigă prin geamul deschis, pe care apoi îl ridică repede, ca să se ferească de şfichiuirea lapoviţei care cădea fără încetare dinspre Elba. La radio, un marş lent luase locul muzicii de mai înainte, iar crainicul anunţă că în seara aceea nu se va mai transmite muzică de divertisment, ci numai buletine de ştiri intercalate cu muzica potrivită momentului.

Miller se lăsă pe spate în confortabila tapiserie din piele naturală a Jaguarului şi-şi aprinse o Roth-Handl, o ţigară din tutun negru, fără filtru, ce ardea cu un fum rău mirositor, la care maică-sa strâmba mereu din nas. De altfel, marca de ţigări preferată a lui Miller fusese încă o dezamăgire pentru ea.

Întotdeauna eşti tentat să te gândeşti ce s-ar fi întâmplat dacă… sau dacă nu… De obicei, ăsta-i un exerciţiu cu totul inutil, de vreme ce nimeni în lumea asta nu poate şti cum ar evolua lucrurile într-o situaţie oarecare. Dar probabil nu greşim când spunem că, dacă Miller n-ar fi dat drumul la radio în seara aceea, n-ar mai fi rămas la marginea şoselei timp de o jumătate de oră. Ambulanţa n-ar mai fi trecut pe lângă el şi nici n-ar mai fi auzit vreodată în viaţa lui de Solomon Tauber sau de Eduard Roschmann, iar peste patruzeci de luni, Republica Israel ar fi încetat, probabil, să mai existe pe faţa Pământului.

Ascultând în continuare programul la radio, îşi termină ţigara, după care deschise geamul şi aruncă mucul afară. O apăsare uşoară pe butonul starterului şi motorul de 3,8 litri de sub capota aerodinamică a Jaguarului XK 150 S detună o dată, revenind apoi la ralantiul acela nervos dar reconfortant, pe care Miller îl cunoştea atât de bine, ca al unei feline uriaşe care încerca să scape din cuşcă. Aprinse farurile, aruncă o privire în oglinda retrovizoare, după care apăsă acceleratorul, făcându-şi loc în şuvoiul crescând al maşinilor de pe şoseaua Osdorf.

Ajunsese la semaforul de pe Stresemann Strasse şi aştepta culoarea verde, când auzi zgomotul ambulanţei din spatele lui. Îl depăşi prin stânga, cu vaietul sirenei ridicându-se şi coborând în noapte, încetini puţin, apoi, traversând intersecţia fără a ţine seama de culoarea roşie a semaforului, îi tăie calea lui Miller, după care coti imediat la dreapta, în jos, pe Daimler Strasse. Miller reacţionă din reflex. Ridică ambreiajul şi Jaguarul ţâşni în urma ambulanţei, aflată la douăzeci de metri înaintea lui.

Imediat ce porni după ambulanţă, îşi zise că mai bine s-ar fi dus direct acasă. Probabil că se luase degeaba după ea, dar nu se ştie niciodată. Când o ambulanţă goneşte noaptea prin oraş înseamnă că cineva are necazuri, iar din necazuri se poate scoate un pont pentru vreun reportaj, mai ales dacă ajungi primul la faţa locului şi-ţi faci treaba înainte să apară reporterii de la ziare. Putea fi orice: un grav accident de circulaţie, un incendiu pe cheiuri sau nişte copii rămaşi într-un bloc de locuinţe cuprins de flăcări. N-aveai cum să ştii.

Miller ţinea întotdeauna pregătit în torpedoul maşinii un mic aparat foto Yashica prevăzut cu blitz, fiindcă nu se ştie de unde sare iepurele.

Cunoştea pe cineva care, pe 6 februarie 1958, aştepta un avion pe aeroportul din Munchen. Avionul în care se afla echipa de fotbal Manchester United se prăbuşise la doar câteva sute de metri de locul unde stătea persoana respectivă. Omul nici măcar nu era fotograf de meserie, dar a scos repede aparatul pe care-l luase cu sine în concediu (pleca la schi, undeva la munte) şi a surprins primele imagini ale avionului cuprins de flăcări, imediat după prăbuşire. Mai târziu, revistele ilustrate îi plătiseră peste 5.000 de lire pentru ele.

Ambulanţa intrase în labirintul străduţelor acelora sărăcăcioase din Altona, lăsând gara în stânga şi îndreptându-se către fluviu. Se vedea că omul de la volanul ambulanţei Mercedes, un model de dubă înaltă, cu botul puţin teşit, cunoştea Hamburgul ca pe buzunarul său şi, în plus, era un şofer de mare clasă. Cu tot demarajul său mai bun şi cu suspensia mai rigidă, Miller simţea roţile din spate ale Jaguarului derapând pe piatra cubică a pavajului, devenit alunecos din cauza ploii.

Trecură în goană pe lângă depozitul de piese auto Menck şi, după ce mai parcurseră două străzi, Miller află răspunsul la întrebarea pe care şi-o pusese de la început.

Ambulanţa intră pe o străduţă umilă şi sordidă, mărginită de clădiri părăginite, cu locuinţe ieftine şi camere de închiriat, care arătau sumbru în lumina firavă ce se cernea prin sforile de lapoviţă bătând dintr-o parte. Se opri în sfârşit în faţa unei clădiri, lângă o maşină de poliţie cu girofarul în funcţiune. Lumina acestuia arunca o strălucire fantomatică pe feţele câtorva gură-cască adunaţi în faţa uşii de la intrare.

Un sergent de poliţie solid, îmbrăcat cu o manta de ploaie, se răsti la mulţime să se dea înapoi şi să facă loc în faţa porţii ca să treacă ambulanţa. Mercedesul se strecură înăuntru. Şoferul şi însoţitorul coborâră din cabină şi dădură fuga în spatele maşinii, de unde scoaseră o brancardă. După ce schimbară în grabă câteva cuvinte cu sergentul, cei doi urcară repede scara.

Miller opri Jaguarul vizavi, la nici douăzeci de metri distanţă şi-şi ridică sprâncenele a mirare. Nu tu accident, nu tu incendiu, nu tu copii blocaţi în vreo clădire în flăcări. Probabil vreunul din locatari avusese o banală criză de inimă. Coborî din maşină şi se îndreptă către mulţimea care se strânsese într-un semicerc în faţa uşii, lăsând liber numai

un coridor strâmt, de la spatele maşinii până la intrarea în clădire.

— Te deranjează dacă merg şi eu până sus? întrebă Miller.

— Cred şi eu că mă deranjează. Nu-i treaba dumitale.

— Sunt de la presă, spuse Miller, arătându-i legitimaţia cu inscripţia „Presa – Oraşul Hamburg”.

— Iar eu sunt de la poliţie, răspunse sergentul. Nimeni n-are voie să meargă sus. Şi-aşa scara asta e destul de îngustă şi, pe deasupra, cam şubredă. Oamenii de pe ambulanţă or să coboare imediat.

Era un tip bine făcut, cum îi stă bine oricărui sergent de la o circă de poliţie aflată într-un asemenea cartier cu probleme. Stând aşa, ditamai matahala înaltă de aproape doi metri, îmbrăcat în mantaua de ploaie şi cu braţele întinse în lături pentru a opri mulţimea care se-nghesuia în el, părea de neclintit, ca o stâncă.

— Dar, totuşi, ce se-ntâmplă sus acolo? întrebă Miller.

— Nu pot să fac nici o declaraţie. Treci mai târziu pe la secţie.

Un bărbat în civil coborî pe scară şi ieşi în stradă.

Lumina girofarului de pe Volkswagenul poliţiei căzu o clipă pe faţa lui şi Miller îl recunoscu imediat. Fuseseră colegi la Liceul Central din Hamburg, iar acum era inspector-detectiv de politie, la circa din Altona.

— Hei, Karl!

Auzindu-se strigat, tânărul inspector se întoarse şi privi mirat spre cei care se-ngrămădeau în jurul sergentului. În lumina aruncată de următoarea rotire a girofarului de pe maşina de poliţie îl recunoscu pe Miller, care-i făcea semn cu mâna dreaptă. Pe faţă îi apăru un zâmbet, jumătate de bucurie că-l întâlneşte, jumătate de exasperare. Dădu din cap înspre sergent.

— E-n regulă, sergent. E relativ nepericulos.

Sergentul coborî braţul, iar Miller trecu pe lângă el dintr-un salt. Strânse mâna întinsă a lui Karl Brandt.

— Ce-i cu tine pe-aici?

— M-am ţinut după ambulanţă.

— Al naibii ce eşti, nimic nu-ţi scapă. Cu ce te mai ocupi în ultima vreme?

— Cu ce m-am ocupat întotdeauna. Sunt ziarist independent.

— În orice caz, te descurci destul de bine, după câte văd. Mereu dau de numele tău prin reviste.

— Câştig şi eu o pâine. Ai auzit ce-a păţit Kennedy?

— Da. Mare porcărie. Probabil în noaptea asta or să întoarcă Dallasul cu susu-n jos. N-aş vrea să mă aflu acum în pielea lor.

Miller făcu un semn cu capul înspre holul întunecos al pensiunii. Becul golaş din tavan arunca o lumină galbenă şi pricăjită pe tapetul de hârtie scorojită cu care erau acoperiţi pereţii.

— Sinucidere prin gazare. Vecinii au simţit mirosul pe sub uşă şi ne-au chemat pe noi. Bine că n-a aprins nimeni vreun băţ de chibrit, fiindcă gazul se-mprăştiase peste tot.

— Nu cumva, din întâmplare, victima e vreo stea de cinema? întrebă Miller.

— Ba vezi să nu! Stelele de cinema locuiesc prin locuri de-astea? Nu, e un om în vârstă. În orice caz, când m-am uitat la el, părea atât de bătrân încât mă şi mir că n-a murit mai demult, de bătrâneţe. Chestii de-astea se-ntâmplă în fiecare noapte.

— Totuşi, oriunde o fi ajuns acum, nu poate fi mai rău decât aici.

Pe faţa inspectorului înflori un zâmbet, apoi se uită la cei doi brancardieri. Aceştia coborâră ultimele trepte ale scării, care scârţâia la fiecare pas sub greutatea lor şi a brancardei şi se opriră în hol. Brandt se-ntoarse spre grupul de gură-cască de afară.

— Faceţi puţin loc. Lăsaţi-i să treacă.

Sergentul se grăbi să repete şi el ordinul, împingând în acelaşi timp lumea la o parte. Brancardierii ieşiră şi se îndreptară cu targa spre uşile deschise ale Mercedesului. Brandt o luă după ei, cu Miller pe urmele lui. Nu că Miller ar fi ţinut morţiş să-l vadă la faţă pe mort, nici măcar nu se gândise la asta; pur şi simplu se ţinea după Brandt, fără vreo intenţie anume. Când brancardierii ajunseră la uşa maşinii, primul aşeză targa pe ghidajele de pe podeaua dubei, iar celălalt dădu s-o împingă înăuntru.

— Aşteptaţi, spuse Brandt şi, cu o mişcare bruscă, trase colţul păturii de pe faţa mortului. Spuse peste umăr: O simplă formalitate. Trebuie să menţionez în raport că am însoţit cadavrul până la ambulanţă şi apoi până la morgă.

În lumina puternică a plafonierei dinăuntrul Mercedesului, ochii lui Miller căzură, timp de două secunde, pe faţa sinucigaşului. Prima şi unica lui impresie fu că în viaţa lui nu mai văzuse un om atât de bătrân şi de urât.

Chiar ţinând cont de efectele decesului prin gazare – petele întunecate de pe piele şi nuanţa vineţie a buzelor, omul acela trebuie să nu fi fost prea frumos nici în timpul vieţii.

Câteva şuviţe de păr lung erau lipite de craniul altfel pleşuv. Ochii îi erau închişi. Faţa omului era scofâlcită, aproape emaciată şi, cum înainte de a muri îşi scosese proteza dentară, amândoi obrajii îi erau atât de supţi, încât păreau că se ating în interiorul gurii, dând feţei aspectul unui vârcolac dintr-un film de groază.

Buzele i se subţiaseră într-atât, încât abia se mai distingeau, iar pe ele avea nişte încreţituri verticale, care-i aduseră aminte lui Miller de un craniu pe care-l văzuse mai demult, descoperit în jungla Amazonului şi căruia băştinaşii îi cususeră buzele una de alta. Peste toate acestea, omul mai avea pe fiecare obraz şi câte o cicatrice palidă, cu marginile neregulate şi încreţite, coborând de la tâmplă până la colţul gurii.

După ce aruncă o privire scurtă la faţa mortului, Brandt trase pătura la loc şi-i făcu un semn cu capul brancardierului din spatele lui. Se trase înapoi, după care acesta împinse targa în maşină, închise uşile şi se urcă în cabină, lângă colegul său. Ambulanţa porni din loc, iar mulţimea începu să se împrăştie la mârâiturile pe sub mustaţă ale sergentului:

— Hai, gata, s-a terminat, nu mai e nimic de văzut. Voi n-aveţi case?

Miller se uită la Brandt şi ridică din sprâncene.

— Încântător.

— Da. Vai de capul lui, nătărău bătrân. Nu prea ai ce scoate din povestea asta, nu-i aşa?

Miller răspunse, cam cu părere de rău:

— Chiar că n-am. Cum ai zis şi tu, cazuri de-astea apar în fiecare noapte. Cine ştie câţi şi-or fi dat sufletul în seara asta, la noi şi aiurea. De când cu moartea lui Kennedy, cine să le mai dea atenţie?

Inspectorul Brandt râse.

— Ai naibii ziarişti.

— Trebuie să judecăm la rece. Lumea despre Kennedy vrea să citească şi pentru ea scriu ziarele.

— Asta cam aşa e. Ei, trebuie să mă-ntorc la secţie. Pe curând, Peter.

Dădură noroc şi se despărţiră. Miller o luă înapoi înspre gara din Altona, apoi ieşi în şoseaua principală şi, douăzeci de minute mai târziu, intra cu Jaguarul în parcarea subterană de lângă Piaţa Hansa, la 200 de metri de apartamentul său, aflat la ultimul etaj al unei clădiri din apropiere.

Locul închiriat în parcarea subterană îl costa mult, dar aceasta era una din micile extravaganţe pe care-şi permitea să-şi le ofere. Chiria apartamentului în care locuia era şi ea

destul de scumpă, dar locuinţa era pe gustul lui. Se afla la ultimul. Etaj al blocului şi de acolo, de sus, putea să vadă tot bulevardul Steindamm, cu freamătul lui zilnic. Problema hainelor nu-l preocupa prea tare, iar în privinţa mâncării nu avea preferinţe speciale.

Oricum, la cei douăzeci şi nouă de ani ai săi, înalt cum era, de aproape doi metri, cu chica de păr şaten, mereu zburlit şi cu ochii aceia negri după care femeile se dădeau în vânt nici n-avea nevoie de cine ştie ce haine scumpe. Un prieten invidios chiar îi spusese odată: „Tu ai putea să duci în ispită până şi călugăriţele dintr-o mănăstire”, iar el se amuzase dar, în acelaşi timp, remarca îi făcuse plăcere, fiindcă ştia că-i adevărul adevărat.

Trei lucruri, mari şi late, erau pasiunile lui Miller: maşinile sport, reportajele şi Sigrid, deşi, uneori, chiar el recunoştea, puţin încurcat, că dacă vreodată ar fi fost pus în situaţia de a alege între Sigi şi Jaguar, alegerea lui s-ar fi oprit mai degrabă la Jaguar.

După ce parcă maşina, coborî şi admiră câteva clipe Jaguarul în lumina becurilor din garaj. Niciodată nu se sătura să tot privească maşina aceea. Uneori, apropiindu-se de ea pe stradă, i se întâmpla să se oprească în loc şi s-o mănânce din priviri împreună cu vreun admirator ocazional care, habar neavând că era chiar a lui Miller, comenta cu jind: „Asta da, maşină!”

În mod obişnuit, un tânăr reporter independent ca el nu-şi putea permite să aibă un Jaguar XK 150 S.

Piesele de schimb erau aproape imposibil de găsit la Hamburg, cu atât mai mult cu cât modelele XK, al căror cap de serie era Jaguarul XK 150 S, nu se mai produceau din 1960. Se ocupa el însuşi de întreţinerea ei; duminică de duminică petrecea ore întregi, îmbrăcat într-o salopetă, meşterind câte ceva sub şasiu sau pe jumătate vârât sub capota motorului. Benzina pe care-o înghiţeau cele trei carburatoare SU ale maşinii îi făcea în fiecare lună câte o gaură zdravănă în buzunar, mai ales de când benzina se scumpise din nou, dar accepta cu plăcere cheltuiala. Merita să dea atâţia bani ca să poată auzi mugetul agresiv al eşapamentului când apăsa până la refuz pedala de acceleraţie pe o autostradă ca-n palmă, sau să simtă demarajul maşinii când se năpustea înainte la ieşirea din câte o curbă pe vreun drum de munte. Mai întărise suspensia roţilor din faţă şi, cum arcurile de pe spate erau zdravene, la viraje maşina era stabilă ca o stâncă în comparaţie cu celelalte automobile, care se legănau cumplit pe suspensiile lor fragile atunci când

şoferii încercau să se ia la întrecere cu el. După ce o cumpărase o revopsise în negru, cu o dungă de galben aprins pe fiecare parte. Fiind construită în fabrica de la Coventry, pentru piaţa internă britanică şi nu pentru export, avea volanul pe dreapta. Asta îi crea uneori probleme la depăşiri, dar, la vitezele mari cu care îi plăcea lui să circule, devenea un avantaj de invidiat, deoarece îi permitea să mânuiască schimbătorul de viteze cu mâna stângă, stăpânind în acelaşi timp direcţia sensibilă cu mâna dreaptă, soluţie pe care, cu timpul, ajunsese chiar să o prefere.

Acum, când îşi aducea aminte cum ajunsese s-o cumpere, se minuna şi el cât noroc avusese. Pe la începutul verii aceleia aştepta într-o frizerie să-i vină rândul la tuns şi, de plictiseală, deschisese la întâmplare o revistă de muzică pop. Niciodată nu citea cancanurile despre viaţa starurilor de muzică pop, dar atunci n-avusese nimic altceva la îndemână. Tot răsfoind revista, dăduse peste un articol pe două pagini încheiate, despre patru tineri englezi cu părul vâlvoi, a căror faimă crescuse peste noapte, devenind foarte repede staruri internaţionale. Faţa celui din dreapta fotografiei, tipul cu nasul mare, nu-i spunea nimic dar, când văzu chipurile celorlalţi trei, în memoria sa ca o bibliotecă ambulantă se aprinse imediat un beculeţ.

Titlurile celor două discuri de succes ale cvartetului, „*Please, Please Me!*” şi „*Love Me Do*”, nu-i spuneau nici ele nimic, dar chipurile celor trei l-au urmărit timp de două zile. Într-un târziu şi-a adus aminte că-i văzuse cântând cu doi ani înainte, în 1961, într-un cabaret mic şi obscur de pe Reeperbahn. Îi mai luase o zi întreagă să-şi amintească numele lor, fiindcă nu intrase acolo decât o dată, ca să bea un păhărel şi să stea de vorbă despre banda Sankt Pauli cu unul dintre informatorii lui din lumea interlopă. Localul se numea *Star Club*. S-a dus din nou acolo şi-a căutat prin statele de plată din 1961, până a reuşit să dea de ei. Pe vremea aceea fuseseră cinci, cei trei tineri pe care-i recunoscuse plus încă doi, Pete Best şi Stuart Suteliffe.

După asta s-a dus la fotograful pe care impresarul lor, Bert Kaempfert, îl angajase ca să le facă pozele de reclamă şi a cumpărat drepturile de autor şi comentariile pentru toate clişeele pe care le făcuse acesta. Apoi a scris un articol, „Cum i-a descoperit Hamburgul pe Beatleşi”, care a apărut în aproape toate revistele ilustrate din Germania şi în multe altele din străinătate.

Tot umblând prin oraş ca să adune materialul pentru articol, a dat întâmplător peste Jaguar, care se afla expus într-

un magazin cu maşini de mâna a doua; proprietarul magazinului îl cumpărase şi el de la un ofiţer din British Army a cărui soţie rămăsese gravidă şi nu mai încăpea înăuntru din cauza sarcinii. O dată cu automobilul mai cumpărase şi nişte discuri de-ale Beatleşilor, din pură recunoştinţă, dar pe-astea doar Sigi le mai asculta când şi când.

Lăsă acolo maşina şi, urcând rampa, ieşi în stradă, apoi urcă în apartamentul lui. Era aproape miezul nopţii. Deşi maică-sa îl îndopase zdravăn, cum se-ntâmpla întotdeauna când se ducea s-o vadă, i se făcuse foame din nou. Îşi făcu repede o omletă, în timp ce asculta la radio ultimele ştiri. Toate comentariile se refereau numai la Kennedy dar, cum din Dallas nu se mai primiseră prea multe amănunte, în prim-plan erau mai ales reacţiile înregistrate în Germania în urma asasinatului. Poliţia îşi continua cercetările pentru aflarea asasinului. Crainicul vorbea pe larg despre simpatia pe care Kennedy o arătase întotdeauna faţă de Germania, despre vizita preşedintelui la Berlin, din vara precedentă, ca şi despre fraza pe care acesta o rostise, direct în germană, cu acea ocazie: „*Ich bin ein Berliner*."

Se transmise şi o declaraţie-omagiu din partea Primarului-Guvernator al Berlinului de Vest, Willy Brandt, căreia acesta îi dădu citire cu vocea înecată de emoţie. De asemenea, s-au mai transmis şi două mesaje din partea cancelarului Ludwig Erhard, ca şi a fostului cancelar Konrad Adenauer, care se retrăsese din viaţa publică cu un an înainte, pe 15 octombrie.

Peter Miller închise radioul şi se duse la culcare.

Tare ar mai fi dorit ca Sigi să fie acasă. Când se simţea trist, îi plăcea să se cuibărească lângă ea în pat; invariabil, urma imediat starea de excitare şi se apucau să facă dragoste, după care Miller cădea de fiecare dată într-un somn fără vise, ceea ce o enerva teribil pe Sigi care, după o partidă de amor, abia aştepta să aducă vorba despre căsătorie şi copii. Dar cabaretul unde dansa ea nu se închidea decât înspre patru dimineaţa. Ba, de multe ori, chiar şi mai târziu, mai ales vinerea, când turiştii şi cei veniţi cu treburi de prin provincie se-mbulzeau pe Reeperbahn gata să plătească de zece ori mai mult decât în restul săptămânii pentru un pahar de şampanie pe care să-l ofere fetelor cu sânii mari şi fusta scurtă, iar Sigi se putea lăuda cu sânii cei mai mari şi fusta cea mai scurtă dintre toate.

Aşa că mai fumă o ţigară şi apoi adormi singur în pat, pe la două fără un sfert, în vis arătându-i-se faţa hidoasă a bătrânului asfixiat cu gaz din mahalaua din Altona.

În timp ce, la Hamburg, Miller îşi mânca omleta în miez de noapte, undeva în împrejurimile Cairoului, cinci bărbaţi se strânseseră la un pahar în salonul confortabil al unei case de lângă o şcoală de echitaţie, aflată nu departe de piramide. Era ora unu dimineaţa. Cei cinci bărbaţi tocmai serviseră o cină copioasă şi se aflau într-o foarte bună dispoziţie, pricinuită de ştirile pe care le primiseră de la Dallas, cu patru ore mai înainte.

Trei dintre ei erau germani, ceilalţi doi, egipteni. Soţia gazdei, proprietarul şcolii de echitaţie, locul de întâlnire favorit al protipendadei din Cairo şi al celor câtorva mii de membri ai comunităţii germane din oraş, se dusese la culcare, lăsându-i pe cei cinci bărbaţi să stea de vorbă în largul lor până către primele ore ale dimineţii.

Lângă fereastra cu obloanele trase, într-un fotoliu al cărui spătar era tapiţat cu piele, stătea Peter Bodden, un evreu neamţ, fost specialist în Ministerul nazist al Propagandei condus de dr. Joseph Goebbels. Puţin după terminarea războiului, cu ajutorul celor de la ODESSA, Bodden reuşise să se refugieze în Egipt, unde îşi luase numele de El Gunra şi unde, în prezent, era expert în probleme evreieşti în cadrul Ministerului Orientării al Egiptului. În mână ţinea un pahar de whisky. În stânga lui se afla un alt fost specialist de-al lui Goebbels, Max Bachmann, în prezent angajat tot la Ministerul Orientării. După ce părăsise Germania trecuse la religia musulmană, făcuse un pelerinaj la Mecca, iar acum îşi spunea El Hadj. Cum noua sa religie nu-i îngăduia alcoolul, în mână avea un pahar cu suc de portocale. Amândoi erau nazişti fanatici.

Unul din cei doi egipteni era colonelul Chams Edine Badrane, prim-aghiotantul mareşalului Abbel Hakim Amer, care, mai târziu, avea să devină ministrul egiptean al apărării, pentru ca apoi să fie condamnat la moarte pentru trădare, în urma Războiului celor Şase Zile[4] din 1967. Colonelul Badrane avea să cadă şi el în dizgraţie, o dată cu superiorul lui. Celălalt era colonelul Ali Samir, şeful Mukhabarat-ului, serviciul de informaţii al Egiptului.

La cină mai fusese prezent şi un al şaselea invitat, oaspetele de onoare al serii, dar acesta se grăbise să se întoarcă la Cairo după ce, la nouă şi jumătate, ora locală, se anunţase că preşedintele Kennedy murise. Era preşedintele Adunării Naţionale a Egiptului, Anwar El Sadat, colaborator apropiat al preşedintelui Nasser, al cărui succesor avea să şi devină ulterior.

Peter Bodden ridică paharul.

— Deci Kennedy, prietenul evreilor, a murit. Domnilor, să bem în cinstea evenimentului.

— Dar avem paharele goale, se plânse colonelul Samir.

Gazda să grăbi să remedieze situaţia, turnând scotch în paharele goale ale invitaţilor, dintr-o sticlă pe care o scoase dintr-un dulăpior.

Afirmaţia cu privire la prietenia lui Kennedy faţă de evrei nu surprinse pe nici unul dintre cei cinci bărbaţi prezenţi. La 14 martie 1960, pe când Dwight Eisenhower era încă preşedintele Statelor Unite, premierul Israelului, David Ben-Gurion şi cancelarul Germaniei, Konrad Adenauer, avuseseră o întâlnire secretă la hotelul Waldorf-Astoria din New York. Cu zece ani mai înainte, numai ideea unei asemenea întâlniri ar fi fost considerată pur şi simplu nerealistă. Cu ocazia acelei întâlniri, între cei doi oameni politici intervenise un acord care, de asemenea, ar fi fost considerat de-a dreptul imposibil chiar şi la vremea respectivă, în 1960, ceea ce explică de ce a trebuit să treacă ani buni înainte ca unele informaţii despre el să transpire şi de ce, chiar şi la sfârşitul anului 1963, preşedintele Nasser refuza încă să ia în considerare rapoartele care-i parveneau din partea agenţilor ODESSA şi ai Mukhabarat-ului dirijat de colonelul Samir.

Cei doi oameni politici semnaseră un acord prin care Germania Federală accepta să deschidă în favoarea Israelului o linie de credit, pentru suma de cincizeci de milioane de dolari pe an, fără nici o obligaţie din partea acestuia. Totuşi, Ben-Gurion descoperi curând că a avea bani era una, dar a găsi o sursă sigură de unde să cumpere armament era cu totul altceva. Şase lui mai târziu, acordului de la Waldorf-Astoria i se adăugă un altul, semnat de miniştrii apărării din Germania şi Israel, Franz-Josef Strauss şi Shimon Peres. Conform prevederilor acestui acord, Israelul obţinea permisiunea de a folosi sumele obţinute din Germania pentru a achiziţiona arme de la furnizorii de armament din aceeaşi ţară.

Adenauer, conştient de problemele mult mai delicate pe care le ridica al doilea acord, a întârziat punerea lui în aplicare timp de luni de zile, până când, în noiembrie 1961, a trebuit să plece la New York pentru a se întâlni cu noul preşedinte al Statelor Unite, John Fitzgerald Kennedy. Cu ocazia acelei întâlniri, Kennedy a făcut presiuni asupra lui Adenauer. Preşedintele nu dorea ca SUA să livreze pe faţă armament Israelului, totuşi trebuia procedat în aşa fel încât acest armament să ajungă în mâinile israelienilor într-un fel sau altul. Israelul avea nevoie de avioane de luptă şi de

transport, de piese de artilerie Howitzer de 105 mm, de maşini şi transportoare blindate şi, mai ales, avea nevoie de tancuri. Germania era în măsură să ofere toate aceste piese de armament. Majoritatea erau de origine americană, fiind livrate direct din SUA, în schimbul rambursării cheltuielilor de întreţinere a trupelor americane staţionate în Germania, ori erau produse la faţa locului, chiar în Germania, sub licenţă americană.

Ca urmare a presiunilor exercitate de Kennedy, în cele din urmă prevederile acordului Strauss-Peres au fost puse în aplicare.

Primele transporturi de tancuri provenind din Germania au ajuns în portul Haifa la sfârşitul lunii iunie 1963. Operaţiunea n-a putut rămâne secretă multă vreme, deoarece în organizarea ei fuseseră implicate prea multe persoane. Oamenii de la ODESSA au prins de veste pe la sfârşitul anului 1962 şi i-au informat prompt pe egipteni, cu care agenţii lor din Cairo lucrau mână în mână.

În ultimele luni ale anului 1963, situaţia a început să se schimbe. La 15 octombrie, Konrad Adenauer, supranumit Vulpea de la Bonn sau Cancelarul de Granit, a demisionat şi s-a retras din viaţa publică. Locul lui Adenauer a fost luat de Ludwig Erhard, un personaj căruia imaginea de părinte al miracolului economic german îi adusese o mulţime de voturi în campania electorală, dar slab şi ezitant în problemele de politică externă.

Încă de pe vremea lui Adenauer, în cabinetul vest-german apucase să se formeze un grup de presiune ai cărui membri se pronunţau împotriva acordului privind livrările de armament către Israel şi care ar fi dorit ruperea acordului. Cu câteva fraze scurte şi la obiect, fostul cancelar redusese grupul la tăcere, iar autoritatea sa era atât de mare încât problema nu mai fusese ridicată în timpul mandatului său.

Erhard era cu totul alt om şi, de altfel, datorită ezitărilor sale, îşi atrăsese foarte repede porecla de Leul de Cauciuc. Imediat după preluarea mandatului, grupul care se pronunţa împotriva acordului, format, în principal, din înalţi funcţionari ai Ministerului de Externe, ale cărui relaţii cu lumea arabă erau excelente şi se îmbunătăţeau pe zi ce trece, se făcu auzit din nou. Erhard amâna la nesfârşit luarea unei decizii. Dar, în spatele tuturor acestor jocuri de culise, stăruia hotărârea lui John Kennedy ca Israelul să primească arme prin intermediul Germaniei.

Şi, tocmai într-un asemenea moment de cumpănă, Kennedy fusese asasinat. În primele ore ale zilei de 23

noiembrie, în mintea multora nu stăruia decât o singură întrebare, foarte simplă de altfel: oare preşedintele Lyndon Johnson va renunţa la continuarea presiunilor americane asupra Germaniei, dându-i astfel ocazia nehotărâtului cancelar de la Bonn să rupă acordul cu Israelul? În cele din urmă, faptele au demonstrat contrariul, dar, în acel moment, Cairoul avea mari speranţe în acest sens.

După ce mai devreme umpluse paharele oaspeţilor săi, omul în a cărui casă din apropierea Cairoului avea loc întâlnirea amicală din acea seară, mai deschise o dată dulăpiorul şi-şi umplu şi el paharul. Era Wolfgang Lutz, născut la Mannhein în 1921, fost maior în armata germană, un antisemit fanatic, care emigrase la Cairo în 1961, unde-şi deschisese o şcoală de călărie. Blond, cu ochi albaştri şi cu un profil vulturesc, era atât preferatul politicienilor influenţi din Cairo cât şi al numeroasei comunităţi de expatriaţi germani (nazişti, în cea mai mare parte) care trăiau pe malurile Nilului.

Se-ntoarse către invitaţii săi şi zâmbi larg.

Dar zâmbetul de pe faţa lui era cu totul fals, deşi nimeni nu-şi dădea seama de acest lucru. Se născuse la Mannhein, într-o familie de evrei, dar emigrase în Palestina în 1933, la vârsta de doisprezece ani. Numele lui adevărat era Ze'ev şi era Rav-Seren (maior) în armata israeliană. În plus, la vremea respectivă era cel mai bun agent infiltrat de spionajul israelian în Egipt. Pe 28 februarie 1965 a fost arestat, în urma unei percheziţii făcute la domiciliul său, în cursul căreia i s-a descoperit un emiţător radio ascuns sub plăcile de faianţă din baie. Judecat pe 26 iunie 1965, a fost condamnat la muncă silnică pe viaţă. A fost eliberat la sfârşitul războiului din 1967, cu ocazia unui schimb de prizonieri între Israel şi Egipt, când o mână de agenţi israelieni au fost cedaţi în schimbul mai multor mii de prizonieri de război egipteni, după care a revenit în patrie, debarcând împreună cu soţia sa pe aeroportul Lod la 4 februarie 1968. Dar toate acestea, arestarea, ca şi violurile repetate asupra soţiei sale, aveau să se-ntâmple mai târziu.

Deocamdată, în noaptea morţii lui Kennedy, îşi ridică paharul către cei patru bărbaţi cu feţe zâmbitoare care stăteau în faţa lui.

De fapt, abia aştepta să scape de oaspeţi, fiindcă, în timpul cinei, unul dintre ei menţionase un amănunt de importanţă vitală pentru ţara sa. Acum voia cu orice preţ să rămână singur ca să poată urca în baie, să scoată emiţătorul radio din ascunzătoarea de sub plăcile de faianţă şi să trimită un mesaj

urgent la Tel Aviv. Totuşi, cu un efort de concentrare, reuşi să zâmbească.

— Moarte iubitorilor de evrei, spuse, ridicând paharul. *Sieg Heil*.

Peter Miller se trezi în dimineaţa următoare, puţin înainte de ora nouă şi se-ntinse cu desfătare sub plapuma enormă de puf care acoperea patul dublu. Somnoros încă, simţi strecurându-se până la el căldura trupului adormit al lui Sigi şi, din reflex, se dădu mai aproape de ea, până ce ajunse să simtă fesele fetei lipite de baza abdomenului său. Fără să vrea, simţi că începe să se excite.

Sigi, care apucase să se culce abia cu patru ore mai devreme şi care acum era cufundată într-un somn profund, mormăi ceva, nemulţumită şi se trase înspre marginea patului.

— Lasă-mă-n pace, murmură ea, fără să se trezească.

Miller suspină, se-ntoarse pe spate şi se uită la ceas, mijindu-şi ochii în lumina puţină din cameră. Apoi se dădu uşor jos din pat pe partea sa, îşi înfăşură un prosop în jurul şalelor şi, umblând în vârful picioarelor, se duse în sufragerie, unde trase draperiile de la fereastră. Lumina rece şi tare a zilei de noiembrie se revărsă în cameră, făcându-l să clipească. După ce se acomodă cu lumina, aruncă o privire în jos, pe Steindamm. Era sâmbătă dimineaţa şi pe asfaltul umed şi negru al bulevardului nu se vedea prea multă circulaţie. Căscă şi se duse la bucătărie să-şi prepare prima dintre nenumăratele cafele pe care avea să le bea în ziua aceea. Atât maică-sa, cât şi Sigi îl certau mereu că trăieşte aproape numai din cafea şi ţigări.

Ajuns în bucătărie puse de cafea şi, în timp ce-şi fuma prima ţigară, se gândi dacă are ceva important de făcut în ziua aceea, apoi hotărî că nu. În primul rând, probabil că zile sau săptămâni întregi de-atunci încolo toate ziarele şi revistele aveau să publice numai articole despre preşedintele Kennedy. În al doilea rând, în perioada aceea n-avea nici un material în lucru. Unde mai pui că în zilele de sâmbătă şi duminică nimeni nu stă la birou şi nimănui nu-i convine să fie deranjat acasă pentru chestiuni de serviciu. Terminase de curând o serie de materiale despre infiltrarea gangsterilor din Austria, Paris şi Italia în raiul afacerilor veroase pe care-l reprezenta Reeperbahn-ul, o stradă din Hamburg unde, pe o distanţă de o jumătate de milă, se înşiruiau numai cluburi de noapte şi bordeluri pline de vicii. Articolele fuseseră foarte bine primite, dar încă nu încasase onorariul pentru ele. Îşi

spuse c-ar putea să-ncerce să treacă pe la redacţia revistei căreia îi vânduse materialele, dar se răzgândi. Or să-i trimită ei banii la timpul cuvenit, iar el, deocamdată, putea să se descurce cu ce avea. Într-adevăr, cu doar trei zile înainte, banca îi trimisese extrasul de cont care arăta că mai avea depuse peste 5000 de mărci. Se gândi că, până una-alta, or să-i ajungă.

— Beleaua ta, amice, e că tare mai eşti leneş, vorbi el cu propria-i imagine reflectată într-una din tigăile lui Sigi, ce strălucea ca oglinda, în timp ce clătea ceaşca de cafea cu vârful degetului.

Cu zece ani în urmă, înainte să termine armata, un ofiţer care răspundea de orientarea profesională în civilie a soldaţilor îl întrebase ce vrea să facă în viaţă. „Vreau s-ajung un pierde-vară plin de bani”, îi răspunsese, iar acum, la douăzeci şi nouă de ani, considera că e perfect normal să ai un asemenea ţel în viaţă, deşi nu reuşise să-l atingă şi nici nu credea c-avea să-l mai atingă vreodată.

Luă cu el în baie un aparat de radio portativ, închise uşa ca să n-o deranjeze pe Sigi şi ascultă ultimele ştiri în timp ce făcu un duş şi se bărbieri. Buletinul începu cu o ştire despre arestarea unei persoane acuzate de asasinarea preşedintelui Kennedy. După cum se aşteptase, întregul grupaj informativ se referi numai la moartea preşedintelui.

După ce se şterse, se duse din nou în bucătărie şi mai făcu nişte cafea, de data asta cât pentru două ceşti. Luă ceştile cu el în dormitor, le puse pe noptieră, se dezbrăcă de halat şi se vârî din nou în pat lângă Sigi, al cărei cap blond se ivea de sub plapumă.

Sigi avea douăzeci şi doi de ani şi, pe vremea cât mersese la şcoală, fusese o foarte bună gimnastă, care ar fi putut obţine performanţe olimpice, după cum recunoştea chiar ea, dacă bustul nu i s-ar fi dezvoltat atât de mult încât ajunsese să-i stea în cale şi nici un costum de gimnastică nu mai putea să i-l cuprindă ca lumea. După ce terminase liceul, fusese profesoară de educaţie fizică la o şcoală de fete. Un an mai târziu devenise dansatoare de strip-tease la Hamburg şi asta dintr-un motiv financiar foarte valabil şi uşor de înţeles: noua profesie îi aducea un câştig de cinci ori mai mare decât salariul de profesor.

Deşi era oricând dispusă să se dezbrace la piele pe scena unui club de noapte, se simţea foarte stânjenită dacă cineva din public făcea vreo remarcă deşănţată cu privire la corpul ei.

Odată îi spusese cu un aer foarte serios lui Miller, pe care discuţia îl amuza:

— Treaba e că atunci când mă aflu pe scenă nu văd nimic în sală, din cauza luminilor şi n-am nici o jenă. Dar dac-aş vedea feţele clienţilor, cred că de ruşine n-aş şti cum să fug mai repede în culise.

Asta n-o oprea ca, mai târziu, după ce-şi punea iar ceva pe ea, să-şi ocupe locul la o masă din sală şi să aştepte ca vreun client să-i ofere de băut. Nu se servea decât şampanie, la sticle de jumătate sau, mai bine, la sticle întregi. Din vânzarea şampaniei, ea primea un comision de 15%. Deşi, aproape fără excepţie, clienţii care-o tratau cu câte un pahar de şampanie îşi făceau iluzii că aveau să obţină de la ea ceva mai mult decât simpla plăcere de a privi o oră întreagă, cu ochii căscaţi şi muţi de admiraţie, la decolteul generos care abia-i acoperea sânii, Sigi nu le dădea niciodată speranţe. Era o fată drăguţă şi înţelegătoare şi trata atenţiile şi pipăielile clienţilor cu un regret sincer, diferit de dispreţul şi dezgustul pe care celelalte fete le ascundeau sub zâmbetul lor de faţadă.

— Bieţii oameni, îi spusese ea odată lui Miller, pe fiecare ar trebui să-l întâmpine acasă câte o femeie drăguţă şi iubitoare.

— Cum adică – bieţii oameni? protestase Miller. Nu sunt decât nişte nătărăi bătrâni şi libidinoşi, cu buzunarele doldora de bani.

— Ei bine, n-ar fi aşa dacă ar avea pe cineva care să le poarte de grijă, i-o întorsese Sigi şi-n privinţa asta logica ei feminină era de nezdruncinat.

Miller o văzuse din întâmplare la barul „Madam Kokett”, chiar lângă Cafe Keese, pe Reeperbahn, unde intrase odată să schimbe o vorbă şi să bea un pahar cu proprietarul, un prieten vechi care-i mai vindea câte un pont pentru articole. Era o fată zdravănă, înaltă de un metru şaptezeci şi cinci şi cu un trup pe măsură. Dacă Sigi ar fi fost puţin mai scundă, un asemenea corp ar fi părut disproporţionat. Se dezbrăca în ritmul muzicii, cu obişnuitele gesturi, chipurile senzuale şi pe faţă cu expresia aceea răsfăţată pe care o au toate dansatoarele de strip-tease. Pentru Miller nu era nimic nou, aşa că-şi savura băutura fără să clipească.

Dar, când fata îşi desfăcu sutienul, chiar şi Miller făcu ochii mari, rămânând cu paharul în aer. Proprietarul localului îi aruncă o privire sardonică:

— E bine făcută, ce zici?

Miller trebui să admită că, pe lângă ea, vedetele ultimului număr din „Playboy" păreau a suferi de malnutriţie. Bustul îi era atât de pietros încât sânii îi stăteau fermi, aţintiţi drept înainte, fără cel mai mic sprijin.

Când şi-a terminat numărul şi-au început aplauzele, de pe faţa fetei a dispărut aerul acela plictisit şi căutat de dansatoare profesionistă. Schiţă stânjenită o reverenţă către public, iar pe faţă i se întipări un zâmbet larg, şmecheresc, de parcă ar fi fost un câine de vânătoare care, în pofida tuturor aşteptărilor stăpânului, tocmai se-ntorsese cu o pasăre în bot. Pe Miller zâmbetul l-a dat gata, nu numărul de dans sau corpul fetei. L-a întrebat imediat pe patron dacă poate să-i ofere ceva de băut, iar acesta a trimis pe cineva s-o cheme.

Cum Miller se afla în compania şefului, Sigi n-a comandat o sticlă de şampanie, ca de obicei, ci un gin-fizz. Spre propria-i surprindere, Miller a găsit-o foarte simpatică şi a întrebat-o dacă-i dă voie s-o conducă până acasă după terminarea programului. Vizibil încurcată, ea a acceptat totuşi. Jucându-şi cărţile cu calm, Miller nu i-a făcut nici un avans în seara aceea. Era primăvară devreme şi, după ora închiderii, ea a ieşit din cabaret îmbracă cu un banal şi ieftin palton de lână. Miller s-a gândit atunci că Sigi îşi luase intenţionat o haină atât de sărăcăcioasă.

Au băut o cafea şi au stat puţin de vorbă, iar ea s-a eliberat de tensiunea care o stăpânise după spectacol, pălăvrăgind plină de voie bună. Miller a aflat că-i plăceau muzica pop, arta, plimbările pe malul Alsterului, treburile de gospodărie şi copiii. După aceea, au început să iasă împreună în seara liberă pe care Sigi o avea o dată pe săptămână, dar n-au făcut dragoste niciodată.

Trei luni mai târziu, Miller s-a culcat cu ea pentru prima oară şi, mai apoi, a invitat-o să se mute la el. Cu ideile ei fixe despre cum trebuie să te realizezi în viaţă, Sigi luase deja hotărârea că e musai să se mărite cu Peter Miller. Mai rămânea de văzut doar cum avea să-şi atingă ţelul: făcând dragoste cu el sau invers, nemailăsându-l să se atingă de ea? În cele din urmă, băgând de seamă că, la o adică, Miller putea să-şi aducă oricând în pat o altă fată, Sigi s-a hotărât să se mute la el definitiv şi să-l facă să se simtă atât de bine cu ea, încât chiar el să dorească s-o ia de nevastă. La sfârşitul lui noiembrie se-mplineau şase luni de când erau împreună.

Chiar şi Miller, care nu prea era genul omului de casă, trebuia să admită că Sigi era o gospodină grozavă şi că se pricepea de minune să facă dragoste. Nu aducea niciodată vorba de căsătorie, dar încerca să se impună prin tot felul de

subterfugii. Când ieşeau la plimbare pe malurile Alsterului în vreo zi însorită, Sigi se oprea câteodată să se joace cu vreun puşti care abia învăţa să meargă, sub privirile binevoitoare ale părinţilor.

— Vai, Peter, uite ce scump e! Miller mormăia:

— Mda, teribil!

După asta, nu mai vorbea cu el o oră întreagă, drept pedeapsă că se făcuse că nu pricepe încotro bătea ea. Dar erau fericiţi împreună. Relaţia lor îl aranja mai ales pe Peter Miller, căruia toate aceste avantaje ale vieţii de familie, posibilitatea de a face dragoste oricând avea chef, cu acelaşi partener plăcut, dar fără a fi legat în chingile căsătoriei, îi conveneau de minune.

Mai luând o gură de cafea, Miller alunecă în jos în pat şi o cuprinse cu braţele pe la spate, mângâind-o uşor în regiunea pelvisului. Ştia că asta avea s-o trezească neapărat. După câteva minute, ea murmură de plăcere şi se-ntoarse pe spate. Continuând s-o mângâie, începu s-o sărute pe sâni. Pe jumătate adormită, ea scoase câteva hmmmmmmm-uri prelungi, iar mâinile începură să i se mişte încet pe spatele lui şi pe fese. Zece minute mai târziu făceau dragoste cu frenezie, ţipând şi fremătând de plăcere.

— Al naibii fel ţi-ai găsit să mă trezeşti, mormăi ea după aceea.

— Se poate şi mai rău, răspunse Miller.

— Cât e ceasul?

— Aproape douăsprezece, minţi el, ştiind că ea avea să arunce cu ceva după el dacă i-ar fi spus că era numai zece şi jumătate şi că o trezise după numai cinci ore de somn. Nu-i nimic, adormi din nou dacă vrei.

— Hmmm. Mersi, iubitule, eşti tare bun cu mine, spuse Sigi şi adormi la loc imediat.

După ce bău restul de cafea care-i mai rămăsese în ceaşcă şi mai goli, pe deasupra şi porţia pregătită pentru Sigi, Miller dădu să se ducă la baie. Porni înspre uşă dar, când ajunse la jumătatea drumului, auzi soneria telefonului. Se opri în sufragerie şi ridică receptorul.

— Peter?

— Da, cine e la telefon?

— Karl.

Era încă somnoros şi nu recunoscu vocea imediat.

— Karl?

Vocea deveni nerăbdătoare.

— Karl Brandt. Ce-i cu tine? Dormi încă?

Miller îşi reveni.

— A da, sigur, Karl. Scuze, abia m-am dat jos din pat. Ce s-a-ntâmplat?

— Apropo de evreul ăla care a murit. Vreau să stăm puţin de vorbă despre el.

Miller nu-şi amintea.

— Evreul ăla care s-a sinucis cu gaz aseară în Altona. Nu-ţi mai aduci aminte ce-ai făcut aseară?

— A, da, sigur că-mi aduc aminte, răspunse Miller. N-am ştiut că era evreu. Ce-i cu el?

— Vreau să-ţi spun ceva, continuă inspectorul de poliţie. Dar nu la telefon. Putem să ne-ntâlnim undeva?

Mintea de reporter a lui Miller intră imediat în viteză. Dacă cineva are ceva de spus dar nu vrea să o facă prin telefon, înseamnă că-i vorba de ceva important. În cazul lui Brandt, Miller se gândi că un inspector de poliţie n-ar fi fost atât de secretos dacă n-ar fi avut să-i spună ceva într-adevăr important.

— Sigur, răspunse. Eşti liber la prânz?

— Se poate aranja, zise Brandt.

— Bine, hai să ne vedem, dacă tu crezi că merită.

Îi indică un mic restaurant din Piaţa Gâştelor, unde să se întâlnească la ora unu, după care închise. Totuşi, nu ştia ce să creadă, fiindcă nu prea vedea de ce-ar fi putut să-l intereseze pe el sinuciderea unui bătrân, evreu sau nu, într-o locuinţă închiriată prin mahalalele Altonei.

În timpul mesei, tânărul detectiv nu aduse deloc vorba despre motivul pentru care-i ceruse lui Miller să se-ntâlnească, dar, odată ajunşi la cafea, zise scurt:

— Ştii, omul ăla din seara trecută…

— Da, zise Miller. Ce-i cu el?

— Cred c-ai auzit şi tu, cum am auzit toţi, despre ce le-au făcut naziştii evreilor în timpul războiului, sau chiar înainte de război.

— Desigur. Doar ne-au împuiat capul cu asta la şcoală, nu?

Miller era puţintel cam stânjenit. Când avea nouă sau zece ani, cei de la şcoală îi spuseseră, ca şi celor mai mulţi dintre tinerii germani, că el şi conaţionalii săi se făcuseră vinovaţi de crime de război. La vremea respectivă acceptase toate acestea fără ca măcar să ştie despre ce era vorba exact.

Mai târziu, îi fusese greu să înţeleagă ce-i spuseseră profesorii, imediat după terminarea războiului. Nici nu putea să-ntrebe pe cineva, fiindcă nimeni nu voia să vorbească despre asta, nici profesorii, nici părinţii. Abia când se făcuse mai mare avusese posibilitatea să mai afle câte ceva, dar cele

citite prin tot felul de cărţi îl dezgustaseră. Simţea că lucrurile acelea nu-l priveau pe el. Se petrecuseră demult, în alte locuri, foarte îndepărtate de el. El nu fusese de faţă la acele evenimente, nici tatăl şi nici mama lui. Ceva dinăuntrul lui în spunea că nu aveau nici o legătură cu Peter Miller şi-atunci nu se mai preocupase să caute nume, date, amănunte despre ele. Nu înţelegea de ce Brandt îi vorbea despre toate astea.

Brandt învârtea linguriţa în ceaşca de cafea şi el deopotrivă de stânjenit, neştiind cum să continue discuţia.

— Bătrânul de aseară, spuse el într-un târziu. Era evreu german. A fost într-un lagăr de concentrare.

Lui Miller îi apăru în minte faţa omului de pe targă, pe care-l văzuse cu o seară în urmă. Aşa ajungeau toţi? Era ridicol. Bătrânul fusese, probabil, eliberat de Aliaţi cu optsprezece ani în urmă, iar apoi ar fi putut să-şi trăiască liniştit zilele care-i mai rămăseseră din viaţă. Dar faţa lui îi revenea mereu în minte. Niciodată nu mai văzuse pe cineva care sa fi fost închis într-un lagăr de concentrare, sau cel puţin, dacă văzuse, nu-şi dăduse seama de asta. Cât despre criminalii SS, nu-ntâlnise nici unul până atunci, de asta era sigur. Dacă ar fi întâlnit un asemenea om l-ar fi recunoscut imediat, ce naiba; aşa ceva s-ar fi văzut de la o poştă pe faţa lui.

Mintea îi zbură înapoi, la comentariile pe care le citise despre procesul lui Eichmann, care avusese loc la Ierusalim, cu doi ani înainte. Săptămâni de-a rândul fusese pe prima pagină a ziarelor. Rememoră faţa acuzatului, aflat într-o cuşcă de sticlă şi-şi aminti că, la vremea aceea, avusese impresia că era o faţă obişnuită, groaznic de obişnuită.

Abia când a citit articolele de prin ziare şi-a făcut o idee despre grozăviile comise de cei din SS şi despre cum scăpaseră ei nepedepsiţi. Dar toate lucrurile acelea se-ntâmplaseră în Polonia, în Rusia, în Ungaria sau în Cehoslovacia, departe de el în timp şi spaţiu. Nu putea să şi le-apropie, oricât ar fi încercat.

Reveni la realitate şi la senzaţia de jenă pe care i-o provocaseră cuvintele lui Brandt.

— Şi ce pot să fac eu? îl întrebă pe inspector.

În loc de răspuns, Brandt scoase din servieta-diplomat un pachet înfăşurat în hârtie ieftină de ambalaj şi-l împinse către el peste masă.

— Bătrânul a lăsat un jurnal. De fapt, nici nu era chiar atât de bătrân. Avea cincizeci şi şase de ani. În timpul cât a fost închis în lagăr a scris scurte note pe care le-a ţinut ascunse în

obielele cu care-şi înfăşura picioarele în bocanci. După război le-a transcris în jurnalul ăsta.

Miller privi jurnalul fără entuziasm.

— Unde l-ai găsit?

— Se afla lângă cadavru. L-am luat cu mine acasă şi l-am citit azi-noapte.

Miller se uită întrebător la fostul lui coleg de şcoală.

— Te-a impresionat?

— Cumplit. Habar n-am avut de suferinţele la care au fost supuşi.

— Dar de ce mi l-ai adus mie?

Brandt ridică din umeri, încurcat.

— M-am gândit că poate faci un articol despre asta.

— Acum cui aparţine jurnalul?

— Teoretic, moştenitorilor lui Tauber. Dar n-o să-i găsim niciodată ca să li-l înmânăm. Deci, cred că până la urmă o să rămână în posesia poliţiei. Dar noi l-am trimite pur şi simplu la arhivă. Dacă vrei, poţi să-l iei tu. Numai să nu spui că-l ai de la mine. Nu vreau să am probleme la birou.

Miller plăti nota şi ieşiră împreună.

— Bine, o să-l citesc, dar nu promit să scot cine ştie ce din el. Totuşi, un articol pentru vreo revistă poate o să scriu.

Brandt se-ntoarse către el cu un zâmbet uşor.

— Neisprăvit cinic ce eşti, spuse.

— Nu sunt, răspunse Miller. Doar că, la fel ca mai toată lumea, sunt interesat de ce se-ntâmplă aici şi acum. Ce-i cu tine? Doar lucrezi de zece ani la poliţie, m-aşteptam să fii mai tare de înger. Povestea asta te-a afectat serios, nu-i aşa?

Brandt redeveni serios. Privi la pachetul din mâna lui Miller şi dădu încet din cap.

— Da, trebuie să recunosc că m-a cam afectat. Niciodată n-am crezut că s-au purtat chiar atât de rău cu ei. Şi, apropo, să ştii că nu-i numai de domeniul trecutului. Povestea s-a terminat aici, la Hamburg, ieri seară. La revedere, Peter.

Inspectorul se-ntoarse şi plecă, fără să ştie cât de tare greşea.

CAPITOLUL II

Peter Miller luă pachetul înfăşurat în hârtie de ambalaj şi-l duse cu el acasă, unde ajunse puţin după ora trei. Aruncă pachetul pe masa din sufragerie şi se grăbi să-şi facă o cană de cafea.

După ce se aşeză în fotoliul său preferat, cu ceaşca de cafea la îndemână şi cu o ţigară aprinsă între degete, deschise pachetul. Jurnalul era compus din foi volante, adunate într-un dosar cu coperţi tari, îmbrăcat într-un plastic negru mai. Pe cotor dosarul avea o şină, astfel încât filele puteau fi scoase sau, la nevoie, mai puteau fi adăugate altele noi.

Jurnalul cuprindea o sută cincizeci de pagini dactilografiate. Fuseseră probabil bătute la o maşină de scris învechită, deoarece unele caractere se imprimaseră ba mai jos, ba mai sus decât restul, iar pe alocuri erau strâmbe sau şterse. Cele mai multe din pagini păreau scrise cu ani în urmă, sau poate că autorul lucrase la ele o perioadă mai îndelungată, fiindcă filele, deşi curate şi îngrijite, prinseseră o culoare gălbuie, semn că trecuseră peste ele ani buni. Dar la începutul şi la sfârşitul jurnalului se aflau câteva pagini noi, care era clar că fuseseră scrise cu doar câteva zile în urmă. Paginile mai noi formau o prefaţă şi un epilog. Privind la data prefeţei şi a epilogului, Miller constată că fuseseră scrise pe 21 noiembrie cu două zile mai înainte. Se gândi că mortul le scrisese după ce se hotărâse să-şi pună capăt zilelor.

Aruncându-şi ochii pe frazele cu care începea prima pagină, Miller fu oarecum surprins să constate că erau formulate într-o germană clară şi îngrijită, semn că autorul lor fusese un om rafinat şi cu şcoală. Pe copertă era lipită o etichetă albă, acoperită cu o folie de plastic ca să nu se murdărească. Pe etichetă se afla un titlu scris mare, cu majuscule, cu cerneală neagră: *JURNALUL LUI SOLOMON TAUBER*.

Miller se aşeză mai bine în fotoliu, deschise dosarul la prima pagină şi începu să citească.

JURNALUL LUI SOLOMON TAUBER

PREFAŢĂ

Numele meu e Solomon Tauber, sunt evreu şi acum mă aflu în pragul morţii. Am hotărât să termin cu viaţa,

fiindcă, pentru mine, ea nu mai are nici o valoare şi nici nu mi-a mai rămas nimic de făcut pe lumea asta. Nu mi-a reuşit nimic din ce-am încercat să fac în viaţă, iar toate eforturile mele s-au risipit în van. Fiindcă toată răutatea pe care am văzut-o în viaţa mea continuă să existe şi să colcăie fără stavilă, iar binele a dispărut, batjocorit, ca o suflare în vânt. Toţi prietenii pe care i-am avut odată, biete victime oprimate, sunt morţi acum şi peste tot în jurul meu nu-i mai văd decât pe cei care ne-au persecutat. Ziua le întâlnesc chipurile pe stradă, iar noaptea mi se-arată soţia mea, Esther, care a părăsit de mult această lume. Nu mi-am pus capăt zilelor până acum, ci am mai aşteptat, fiindcă mai era un lucru pe care trebuia să-l fac, un lucru pe care trebuia să-l văd cu ochii mei, dar acum ştiu că nu-mi voi atinge ţelul niciodată.

Nu simt nici un fel de ură pentru poporul german, care este un popor bun. Popoarele nu pot să fie rele; numai indivizii luaţi separat pot fi răi. Filosoful englez Burke avea dreptate când spunea: „Nu se poate aduce o acuzare împotriva unei naţiuni întregi”. Vina colectivă nu există. Biblia povesteşte cum Domnul a vrut să şteargă de pe faţa Pământului Sodoma şi Gomora pentru răutatea celor care sălăşluiau acolo, împreună cu nevestele şi copiii lor. Dar, printre ei, trăia şi un om cinstit şi, tocmai pentru cinstea lui, a fost mântuit. Aşadar, vina nu poate fi decât individuală, ca şi mântuirea.

După ce am scăpat cu viaţă din lagărele de concentrare de la Riga şi Stutthof, după ce am supravieţuit Marşului Morţii către Magdeburg, după ce soldaţii britanici mi-au eliberat trupul în aprilie 1945, lăsându-mi sufletul în lanţuri, eram plin de ură împotriva lumii întregi. Uram oamenii şi copacii şi pietrele, fiindcă se ridicaseră cu toţii împotriva mea şi mă făcuseră să sufăr. Şi, mai presus decât orice altceva, îi uram pe germani. Mi-am pus atunci întrebarea, cum mi-o pusesem de nenumărate ori în ultimii ani, cum de nu-i bate Dumnezeu pe toţi, până la ultimul, bărbat, femeie şi copil, ştergându-le pentru totdeauna de pe faţa pământului aşezările şi sălaşurile. Şi, când El nu şi-a aruncat blestemul asupra lor, L-am urât şi pe El, căinându-mă că ne părăsise deopotrivă pe mine şi pe poporul meu, pe care demult, în vechime, îl făcuse să

creadă că e alesul Lui. Mai mult, I-am luat numele în batjocură, zicând, chiar, că El nici nu există.

Dar, cu trecerea anilor, am învăţat din nou ce e dragostea; am învăţat să iubesc stâncile şi copacii, cerul de deasupra, ierburile care-şi fac loc printre pietrele pavajului şi copiii care fug de mine pe stradă, zicând că sunt urât. Nu sunt ei de vină. Francezii au un proverb: „A înţelege înseamnă a ierta”. Poţi să-i înţelegi pe oameni, să le pricepi naivitatea şi frica, lăcomia şi dorinţa de putere, neştiinţa şi supunerea în faţa celui care urlă mai tare, poţi să-i ierţi. Da, chiar şi ce-au făcut ei se poate ierta. Dar de uitat, nu se poate uita niciodată.

Sunt unii oameni ale căror crime depăşesc orice înţelegere şi, deci, orice iertare, iar aici înţelepciunea proverbului dă greş. Fiindcă oamenii aceia se află încă printre noi, se plimbă prin oraş, lucrează în birouri, iau masa în restaurante, strângându-şi mâinile zâmbitori şi adresându-li-se oamenilor cinstiţi cu numele de *Kamerad*. Iată, în asta constă adevărata greşeală, în faptul că ei trăiesc în continuare, nu ca proscrişi, ci ca nişte cetăţeni onorabili, mânjind pentru vecie, cu răutatea lor, o naţiune întreagă. Asta-i greşeala noastră, a tuturor, a voastră şi-a mea deopotrivă, îngrozitoare greşeală.

Până la urmă, cu timpul, am putut să-l iubesc din nou pe Domnul şi am putut să-i cer iertare pentru toate poruncile pe care i le nesocotisem.

SHEMA YISROEL, ADONAI ELOHENU, ADONAI EHAD…

În primele douăzeci de pagini ale jurnalului, Tauber povestea cum se născuse şi cum îşi petrecuse copilăria la Hamburg. Mai povestea despre tatăl său, simplu muncitor, erou în primul război mondial şi despre moartea părinţilor, care intervenise după venirea lui Hitler la putere, în 1933. Pe la sfârşitul anilor treizeci se căsătorise cu o fată pe nume Esther, se angajase undeva ca arhitect şi, până în 1941, scăpase de deportare, datorită intervenţiilor patronului său. Până la urmă îl arestaseră la Berlin, unde se dusese să se întâlnească cu un client. După o perioadă petrecută într-un lagăr de tranzit, fusese închis, împreună cu alţi evrei, într-un vagon pentru vite, iar trenul se pusese în mişcare către vest.

Nu-mi mai aduc aminte ce zi era când, într-un scrâşnet de frâne, trenul s-a oprit, în sfârşit, într-o gară.

Cred că trecuseră şase zile şi şapte nopţi de când fuseserăm închişi în vagon, la Berlin. Pur şi simplu mi-am dat seama dintr-o dată că trenul nu mai înainta. Prin crăpăturile din pereţii vagonului răzbătea lumina de-afară, deci era zi, iar capul mi se-nvârtea de epuizare şi din cauza duhorii dinăuntru.

De-afară s-au auzit nişte strigăte, zăvoarele au sărit din loc, iar uşile s-au deschis. Bine cel puţin că nu mă puteam privi în oglindă, să văd cum ajunseseră cămaşa albă şi pantalonii bine călcaţi cu care fusesem îmbrăcat când mă ridicaseră (cravata şi haina le aruncasem de mult pe jos). Mi-era de-ajuns să-i văd pe ceilalţi ca să-mi fac o idee.

Când lumina strălucitoare a zilei a năvălit în vagon, cei dinăuntru şi-au acoperit ochii cu palmele, clătinându-se de durere. Văzând că se deschid uşile, am închis ochii pentru a mă apăra de lumina puternică a soarelui. Din cauza aglomeraţiei, jumătate din oamenii care fuseseră închişi înăuntru s-au rostogolit jos, într-un vălmăşag de trupuri rău mirositoare. Eu n-am căzut, fiindcă mă aflam în partea din spate a vagonului, departe de uşi. Luându-mi inima în dinţi, am cutezat să deschid ochii pe jumătate, în ciuda strălucirii orbitoare şi să cobor pe peron.

Paznicii SS care deschiseseră uşile, nişte brute cu feţe urâte, ce turuiau şi se răsteau într-o limbă necunoscută, s-au tras înapoi, plini de scârbă. În vagon, treizeci de oameni rămăseseră înghesuiţi unul într-altul sau zăcând pe podea. Aceştia n-aveau să se mai ridice niciodată. Ceilalţi, lihniţi de foame, pe jumătate orbi, puţind din cap până-n picioare în zdrenţele pe care le mai aveau pe ei, s-au ridicat cu greu de pe jos. De sete, limba ni se lipise de cerul gurii, neagră şi umflată, iar buzele ne erau crăpate şi arse.

În josul peronului, încă patruzeci de vagoane, venind de la Berlin, împreună cu alte optsprezece, de la Viena, îşi vărsau încărcătura umană, formată pe jumătate din femei şi copii. Multe dintre ele, ca şi majoritatea copiilor, erau dezbrăcate, mânjite de excremente şi la fel de extenuate ca şi noi. Împleticindu-se în lumina zilei, câteva femei duceau în braţe trupurile fără viaţă ale copiilor lor. Paznicii alergau de-a lungul peronului, lovindu-i pe deportaţi cu bâtele pe care le aveau în mâini şi îmbrâncindu-i să formeze un fel de coloană pentru a-i mâna înspre oraş. Dar ce oraş era acela? Şi ce

limbă vorbeau paznicii? Mai târziu am aflat că oraşul era Riga, iar paznicii SS erau letoni recrutaţi la faţa locului. Erau la fel de înverşunaţi împotriva evreilor ca şi germanii, dar erau mult mai primitivi, de fapt, nişte bestii cu chip de om.

În spatele paznicilor stătea un grup de oameni timoraţi, îmbrăcaţi în bluze şi pantaloni murdari. Fiecare avea lipită pe piept şi pe spate câte o bucată de stofă neagră pe care era desenată mare litera E. Era un comando special al ghetoului, adus ca să scoată morţii din vagoane şi să-i îngroape afară din oraş. Erau păziţi de şase oameni care, în afară de E-ul de pe piept şi de pe spate, mai aveau şi o banderolă pe braţ, iar în mână ţineau câte o coadă de târnăcop. Aceştia erau *kapo* evrei care, pentru o porţie de mâncare mai bună, se pretau să facă ce le cereau nemţii.

Când ochii mi s-au obişnuit cu lumina, am văzut şi câţiva ofiţeri SS germani, care stăteau sub copertina staţiei, feriţi de căldura soarelui. Unul era urcat pe o ladă, mai la o parte şi urmărea satisfăcut, cu un zâmbet rău pe faţă, cum cele câteva mii de cadavre vii erau date jos din vagoane. În mână avea o cravaşă din piele împletită, cu care se plesnea peste cizmă din când în când. Uniforma verde a SS-ului, cu însemne negre şi argintii, îi venea ca turnată, iar la reverul drept al tunicii avea prinsă insigna cu fulgerele îngemănate ale Waffen-SS-ului.

Însemnele de pe reverul stâng arătau că era căpitan.

Era înalt şi slab, cu un păr blond deschis şi cu ochi de un albastru spălăcit. Mai târziu am aflat că era un sadic fără milă şi că-şi câştigase deja porecla sub care, mai târziu, avea să le devină cunoscut Aliaţilor – Măcelarul din Riga. Atunci l-am întâlnit pentru prima oară pe căpitanul Eduard Roschmann…

În dimineaţa zilei de 22 iunie 1941, la ora 5, cele 130 de divizii ale lui Hitler, împărţite în trei grupuri de armată, au trecut graniţa ca să invadeze Rusia. În urma fiecărui grup de armată veneau roiurile de detaşamente de exterminare ale SS-ului, însărcinate de Hitler, Himmler şi Heydrich să-i anihileze pe comisarii comunişti, să şteargă de pe faţa pământului aşezările evreieşti de pe întinsele câmpii peste care trecuse armata şi să îngrămădească populaţia evreiască în ghetourile special create pe lângă oraşele importante, în aşteptarea „tratamentului special” la care urma să fie supusă.

Armata a cucerit Riga, capitala Letoniei, la 1 iulie 1941 şi, pe la mijlocul lunii şi-au făcut apariţia primele comandouri SS. Prima unitate operativă a serviciilor SD[5] şi SP[6] ale SS-ului s-a instalat la Riga pe 1 august 1941 şi imediat a trecut la executarea operaţiunilor de exterminare, care trebuia să ducă la dispariţia totală a evreilor de pe cuprinsul Ostlandului (cum fuseseră botezate cele trei state baltice după ce fuseseră ocupate).

Apoi, la Berlin s-a luat hotărârea ca Riga să devină lagăr de tranzit pentru evreii din Germania şi Austria, în drumul lor către alte locuri unde aveau să fie exterminaţi.

În 1938, în Germania trăiau 320.000 de evrei, iar în Austria, alţi 180.000; cu totul, numărau cam o jumătate de milion. Până în iulie 1941 fuseseră deja exterminaţi câteva zeci de mii, mai ales în lagărele de concentrare din Germania şi Austria: Sachsenhausen, Mauthausen, Ravensbruck, Dachau, Buchenwald, Belsen şi Theresienstadt, în Boemia. Dar acestea deveniseră neîncăpătoare, iar imensele întinderi din îndepărtatul est păreau să ofere spaţiul necesar pentru a le veni de hac şi celor care mai rămăseseră. Au început lucrările de extindere sau construire din temelii a lagărelor de exterminate de la Auschwitz, Treblinka, Belzec, Sobibor, Chelmno şi Maidanek. Totuşi, până la finalizarea acestora, trebuia găsit un loc unde să poată fi exterminaţi cât mai mulţi evrei, iar restul să poată fi puşi „la păstrare”. În acest scop a fost ales oraşul Riga.

Între 1 august 1941 şi 14 octombrie 1941, aproape 200.000 de evrei germani şi austrieci au fost trimişi la Riga.

Din aceştia, 8.000 şi-au găsit moartea chiar acolo, iar 120.000 au fost trimişi mai departe, către cele şase lagăre de exterminare din sudul Poloniei amintite mai devreme. 400 dintre ei au reuşit să rămână în viaţă, dar jumătate s-au prăpădit la Stutthof sau în timpul Marşului Morţii, pe drumul de întoarcere către Magdeburg. Trenul lui Tauberera primul care sosea la Riga venind din Reichul german. Acest tren s-a oprit în gara din Riga pe 18 august 1941, la orele 3,45 după-amiaza.

> Ghetoul din Riga era amplasat pe locul fostului cartier evreiesc al oraşului dar, când am ajuns eu acolo, doar câteva sute dintre evreii care locuiseră în acest cartier supravieţuiseră invaziei. Conform ordinelor, în mai puţin de trei săptămâni, Roschmann şi adjunctul său, Krause, puseseră la cale exterminarea celor mai mulţi dintre ei.

Ghetoul se afla la marginea de răsărit a oraşului, dincolo de care era câmpul gol. Înspre sud era despărţit de oraş printr-un zid, celelalte trei laturi fiind îngrădite cu sârmă ghimpată. Toate intrările şi ieşirile se făceau obligatoriu prin poarta dinspre nord, flancată de două turnuri de observaţie de unde soldaţii SS letoni supravegheau orice mişcare. De la poartă până la centrul ghetoului şi apoi dincolo de el, până la zidul dinspre sud, se făcea Mase Kalnulela, sau strada Deluşorului. În dreapta ei (cum veneai dinspre nord înspre poarta principală) se afla Bleck Platz, Careul de Tinichea, unde se făceau apelul şi trierile pentru execuţii, unde erau biciuiţi sau spânzuraţi cei găsiţi vinovaţi din diverse motive. În centrul careului se ridicau spânzurătorile, cu cele opt cârlige de oţel de care erau permanent agăţate nişte lanţuri, pe care vântul le legăna. Sinistru încoace şi încolo. În fiecare seară cel puţin şase nefericiţi erau atârnaţi de ele; ba, uneori, Roschmann nu considera că şi-a făcut datoria pe ziua respectivă până ce nu atârna în cârligele acelea mai multe rânduri de victime.

Suprafaţa întregului ghetou era cam de două mile pătrate. Pe vremuri acolo fusese un cartier unde trăiseră între 12.000 şi 15.000 de oameni. Înainte de venirea noastră, evreii din Riga, cel puţin 2.000 de oameni, fuseseră puşi să construiască zidurile împrejmuitoare astfel încât cei 5.000 de bărbaţi, femei şi copii care ajunseseră acolo o dată cu mine aveau destul loc să se instaleze. Dar după noi, convoaiele au continuat să sosească mereu, iar cvartalul nostru a ajuns la un moment dar să adăpostească între 30.000 şi 40.000 de oameni. Pentru a le face loc noilor veniţi trebuiau executaţi un număr egal din cei care se găseau deja în ghetou. În caz contrar, aglomeraţia creată ar fi ameninţat sănătatea acelora dintre noi care erau apţi de muncă, iar Roschmann nu putea permite aşa ceva.

În prima seară ne-am instalat cu toţii în casele cele mai bune, fiecare având la dispoziţie câte o cameră întreagă. Ne-am culcat în paturi adevărate şi ne-am învelit cu perdelele de la ferestre şi cu propriile noastre haine în loc de pături. După ce şi-a astâmpărat setea dintr-unul din rezervoarele ce colectau apa de ploaie, vecinul meu de cameră mi-a declarat că, de fapt, nici nu era chiar atât de rău. Dar încă nu cunoscusem adevărata faţă a lui Roschmann…

O dată cu venirea toamnei şi apoi a iernii, viaţa în ghetou devenea din ce în ce mai grea. În fiecare dimineaţă letonii îi scoteau pe toţi deportaţii (în majoritate bărbaţi, deoarece femeile şi copiii erau exterminaţi imediat după sosire, în număr mult mai mare decât bărbaţii apţi de muncă) şi, îmbrâncindu-i cu patul armei, îi conduceau până la Careul de Tinichea, unde se făcea apelul. În timpul apelului nu se striga nici un nume, ci eram doar număraţi şi împărţiţi pe echipe de muncă. Aproape toţi, bărbaţi, femei şi copii laolaltă, părăseam în fiecare zi ghetoul şi plecam, în coloană, să muncim câte douăsprezece ore în atelierele din apropiere, care deveneau pe zi ce trecea tot mai numeroase.

Eu le spusesem că sunt dulgher. De fapt, nu eram dulgher de meserie dar, ca arhitect, văzusem mulţi dulgheri la treabă, pe şantiere şi reuşisem să prind de la ei atât cât să mă descurc la o adică. Pe bună dreptate, mă gândisem că or să aibă mereu nevoie de dulgheri. Am fost trimis să muncesc la un joagăr din vecinătatea ghetoului, unde brazii tăiaţi din pădurile din jur erau prefăcuţi în cherestea, folosită la construirea barăcilor pentru soldaţi.

Munca era din cale-afară de istovitoare, de ajuns pentru a veni de hac chiar şi unui om sănătos şi în putere, fiindcă, fie iarnă, fie vară, eram puşi să trudim în frigul şi umezeala câmpiilor de pe coasta Letoniei…

Raţia de mâncare consta dintr-o jumătate de litru de aşa-zisă supă, mai mult o apă colorată, în care mai găseam uneori şi câte o bucată de cartof, pe care o primeam dimineaţa, înainte de a pleca la muncă. Seara, când ne-ntorceam în ghetou, ne mai dădeau încă o jumătate de litru de supă, împreună cu o felie de pâine şi cu un cartof mucegăit.

Cei care se descurcau şi reuşeau să facă rost de alimente în plus ştiau că, odată descoperiţi, urmau să fie spânzuraţi la apelul de seară, în Careul de Tinichea. Totuşi, dacă voiai să te menţii în viaţă, trebuia să-ţi asumi acest risc.

În fiecare seară, la întoarcerea coloanelor, Roschmann şi câţiva acoliţi de-ai lui se înfiinţau lângă poarta principală şi controlau deţinuţii pe sărite. Alegeau la întâmplare câte o femeie sau câte un copil, îi scoteau din coloană şi-i obligau să se dezbrace până la

piele în faţa lor, acolo, lângă poartă. Dacă-i găseau prin buzunare vreun cartof sau vreo bucată de pâine, deţinutul trebuia să rămână în urmă, până când ceilalţi se adunau în formaţie în Careul de Tinichea pentru apelul de seară.

Când se aduna toată lumea, Roschmann venea şi el, urmat de ceilalţi paznici SS şi de cei condamnaţi, cam doisprezece de obicei. Bărbaţii erau obligaţi să se urce pe platforma spânzurătorii şi să aştepte cu laţul de gât până se făcea apelul. Apoi Roschmann trecea prin faţa fiecăruia, cu un rânjet pe faţă şi împingea cu piciorul scaunele pe care erau urcaţi. Câteodată se amuza, prefăcându-se numai că împinge scaunul, dar lăsându-l să revină la loc în ultima clipă. Se prăpădea de râs văzând expresia de groază de pe chipul celui care tremura pe scaun şi care din clipă-n clipă se aştepta să atârne în gol de frânghie, pentru ca apoi să-şi dea seama că mai are încă scaunul sub el.

Câteodată bărbaţii condamnaţi se rugau, alteori implorau să fie iertaţi. Lui Roschmann îi plăcea asta. Prefăcându-se că nu prea aude, ducea mâna la ureche şi spunea:

— Puţin mai tare, rogu-te. Ce-ai zis adineauri?

După ce împingea la o parte scaunul, care, de fapt, era o simplă ladă de lemn, se întorcea către cei care-l însoţeau şi zicea:

— Vai de mine, cred că o să trebuiască să-mi fac rost de un ajutor; eu sunt cam tare de ureche…

În doar câteva luni, Eduard Roschmann reuşise să ne facă să-i ştim de frică, de parcă ar fi fost diavolul în carne şi oase. Nu era nici o răutate la care să nu se gândească şi să n-o pună neîntârziat în aplicare.

Dacă vreo femeie era prinsă că a adus mâncare în tabără, mai întâi, chiar sub ochii ei, erau spânzuraţi bărbaţii, printre care i se putea afla soţul sau vreun frate. Apoi Roschmann o obliga să stea în genunchi în faţa noastră, care asistam, strânşi în formaţie pe trei laturi ale careului, în timp ce un frizer o tundea la piele.

După apel o duceau în cimitirul de dincolo de gardul de sârmă ghimpată. O puneau să sape o groapă nu prea adâncă, apoi o obligau să îngenuncheze pe marginea ei, iar Roschmann sau altcineva îi trăgea un glonte la baza craniului, cu ţeava Lugerului lipită de piele. Nimeni n-avea voie să asiste la asemenea execuţii, dar paznicii letoni povesteau că, uneori, Roschmann trăgea

intenţionat în aer, pentru ca femeia, cuprinsă de groază, să cadă singură în groapă, după care o obliga să iasă şi să îngenuncheze din nou pe margine. Alteori trăgea în gol, fără să aibă glonţ pe ţeavă, iar femeia, care aştepta să moară dintr-o clipă-n alta, auzea numai ţăcănitul sec al percutorului. Letonii erau adevărate brute, dar Roschmann reuşea să-i uimească până şi pe ei cu torturile la care îi supunea pe condamnaţi…

La Riga era o fată care îi ajuta pe prizonieri, în ciuda riscului la care se expunea. Numele ei era Olli Adler şi era din Munchen, cred. Sora ei, Gerda, fusese împuşcată în cimitir, fiindcă fusese prinsă aducând alimente din afara lagărului. Olli era extraordinar de frumoasă, iar Roschmann o plăcuse de cum o văzuse. A făcut-o amanta sa. Oficial, îi era menajeră, fiindcă relaţiile dintre ofiţerii SS şi evreice erau interzise. Câteodată, când i se dădea voie să vină în ghetou, aducea pe furiş medicamente, pe care le fura din magazia celor din SS. Desigur, fapta ei se pedepsea cu moartea. Ultima oară am văzut-o când ne-am îmbarcat pe vapor, în portul Riga…

Pe la sfârşitul acelei ierni, prima pe care-o petrecusem ca prizonier într-un lagăr, mi-am dat seama că n-aveam să mai rezist prea mult. Foamea, frigul, umezeala, munca istovitoare şi bătăile pe care le îndurasem îmi măcinaseră trupul altădată puternic, încât ajunsesem numai piele şi os. Odată, când mi-am privit chipul în oglindă, mi s-a arătat imaginea unui bătrân tras la faţă, neras, cu ochii roşii şi obrajii supţi. Abia împlinisem treizeci şi cinci de ani, dar arătam de două ori pe-atât. Dar toţi arătam la fel.

Văzusem zeci de mii de oameni apucând-o pe drumeagul ce ducea la pădurea unde se aflau gropile comune, văzusem sute de semeni de-ai mei căzând seceraţi de frig, de boli şi de munca istovitoare, plus alte câteva zeci murind spânzuraţi, împuşcaţi, biciuiţi sau stâlciţi în bătăi. Reuşind să supravieţuiesc cinci luni în infernul acela, deja rezistasem mai mult decât majoritatea celorlalţi. Dorinţa de a trăi, care îmi dăduse putere în timpul călătoriei cu trenul, trecuse repede, iar acum nu mă mai ţinea în viaţă decât un fel de inerţie care, mai devreme sau mai târziu, avea să mă părăsească şi ea. Apoi, în luna martie, s-a întâmplat ceva care mi-a dat forţă să mai trăiesc încă un an.

Ţin minte şi acum data exactă: era 3 martie 1942, ziua în care a sosit în lagăr al doilea convoi Dunamunde. Cu vreo lună înainte, în lagăr îşi făcuse pentru prima oară apariţia un camion ciudat. Arăta ca un autobuz lung, vopsit în gri închis, culoarea oţelului, numai că nu avea deloc ferestre. S-a oprit chiar în faţa porţilor ghetoului. Apoi, la apelul de dimineaţă, Roschmann ne-a spus că are un anunţ de făcut: în oraşul Dunamunde, situat pe râul Duna, la şaizeci de mile de Riga, se deschisese de curând o fabrică de preparare a peştelui, unde era nevoie de mână de lucru. Munca avea să fie uşoară, a mai adăugat Roschmann, iar mâncarea şi condiţiile de cazare, bune. Activitatea fiind foarte uşoară, numai bătrânii, femeile, cei mai slăbiţi, bolnavii şi copiii aveau dreptul să ceară să plece acolo.

Cum era şi normal; mulţi s-au înghesuit să plece la o muncă atât de uşoară. Roschmann se plimba printre rânduri, alegându-i pe cei care aveau să meargă la fabrică. De unde până atunci se ascundeau în spatele celorlalţi, ca să nu fie târâţi, plângând şi împotrivindu-se din toate puterile, pentru a nu fi trimişi să mărşăluiască înspre colina unde-i aştepta sfârşitul, de astă dată bătrânii şi bolnavii, dimpotrivă, ieşiră în faţă de bunăvoie. În cele din urmă, Roschmann a ales peste o sută, care au fost urcaţi în camion. Apoi soldaţii au închis uşile. Noi, ceilalţi, am băgat de seamă că erau construite astfel încât să se închidă ermetic. Camionul s-a îndepărtat, fără să scoată nici un fel de gaze de eşapament. Mai târziu am aflat ce era cu acel camion. La Dunamunde nu exista nici o fabrică de prelucrare a peştelui. Camionul era folosit pur şi simplu pentru gazarea deţinuţilor. De atunci încolo, pentru cei internaţi în ghetou, expresia „convoiul Dunamunde” a ajuns să însemne moartea prin gazare.

Pe 3 martie a început să circule zvonul că urma să se organizeze un nou convoi Dunamude şi, într-adevăr, în aceeaşi zi, Roschmann a făcut anunţul la apelul de dimineaţă, ca să audă toată lumea. Dar, de data asta, nimeni nu s-a mai oferit voluntar, aşa că Roschmann a trebuit să se preumble printre rânduri, cu un rânjet larg pe faţă, împungându-i cu cravaşa în piept pe cei care trebuiau să plece. Viclean, a început cu rândul al treilea şi al patrulea, unde ştia că se ascunseseră cei mai slabi, bătrânii şi cei care nu puteau merge la muncă.

O bătrână prevăzuse viclenia lui Roschmann şi se aşezase chiar în primul rând. Trebuie să fi avut vreo şaizeci şi cinci de ani, dar, sperând că o să scape, îşi pusese nişte pantofi cu toc înalt, ciorapi negri de mătase şi o fustă scurtă până deasupra genunchilor. Pe cap avea o pălărie extravagantă. Pe obrajii palizi îşi dăduse cu un strat gros de fond de ten şi de pudră, iar buzele şi le făcuse cu roşu aprins. De fapt, machiajul mai degrabă o făcea să iasă în evidenţă printre ceilalţi prizonieri, dar ea crezuse că astfel avea să-şi ascundă adevărata vârstă.

Ajungând în dreptul ei, Roschmann se opri şi o măsură din ochi. O împunse cu vârful cravaşei, iar faţa i se lăţi într-un rânjet.

— Ia te uită ce-avem aici! strigă el către ceilalţi SS-işti, care-i păzeau pe cei o sută de prizonieri deja aleşi, care aşteptau în centrul careului. N-ai vrea să faci o plimbare până la Dunamunde, micuţo?

Tremurând, bătrâna răspunse:

— Nu, domnule căpitan.

— Dar cam ce vârstă oi fi având? tună Roschmann, iar SS-iştii din spatele lui începură să râdă prosteşte. Şaptesprezece, douăzeci de ani?

Genunchii ascuţiţi ai bătrânei începură să tremure.

— Da, domnule căpitan, murmură.

— Ce minunat, strigă Roschmann. Ei, o fată drăguţă ca dumneata trebuie să fie admirată. Ia ieşi în faţă, să vadă toată lumea ce tânără şi frumoasă eşti.

Înşfăcând-o de braţ, o îmbrânci până în mijlocul Careului de Tinichea şi spuse:

— Acum, don'şoară, dacă tot eşti aşa tânără şi frumoasă, ce-ar fi să dansezi puţin, ha?

Femeia rămase nemişcată, tremurând înfricoşată în vântul muşcător. Murmură un răspuns, dar noi n-am auzit ce spusese.

— Ce spui? strigă Roschmann. Nu ştii să dansezi? O femeiuşcă nurlie ca tine să nu ştie să danseze?

SS-iştii nemţi râdeau să se prăpădească.

Deşi nu pricepeau boabă din ce se vorbea acolo, letonii începură şi ei să rânjească. Bătrâna făcu semn din cap că nu. Zâmbetul de pe faţa lui Roschmann dispăru pe dată.

— Dansează, mârâi el.

Ezitând, bătrâna schiţă câţiva paşi de dans, apoi se opri. Roschmann îşi scoase Lugerul, îl armă şi trase un

foc în nisip, la câţiva centimetri de picioarele ei. Speriată, bătrâna făcu o săritură.

— Hai, dansează… dansează, căţea evreică ce eşti, strigă Roschmann, însoţind de fiecare dată ordinul cu câte un glonte tras în nisipul de la picioarele bătrânei.

Continuă aşa până goli toate cele trei încărcătoare pe care le avea în toc, obligând-o să ţopăie vreme de o jumătate de oră. Femeia sărea tot mai sus, fusta ridicându-i-se tot mai mult în jurul coapselor. Într-un târziu se prăbuşi în nisip, epuizată, fără să-i mai pese dacă trăieşte sau moare.

Roschmann trase ultimele trei cartuşe în pământ, chiar lângă faţa ei, împroşcându-o cu ţărână în ochi. În pauzele dintre împuşcături răsuflarea şuierată a bătrânei se auzea pe tot platoul.

Când termină toată muniţia, îi mai strigă o dată „Dansează" şi o plesni cu cizma lui grea în abdomen. În tot acest timp noi, deţinuţii, păstrasem tăcere deplină dar, în acel moment, bărbatul de lângă mine începu să spună o rugăciune. Era un hasid[7] mic de statură, cu barbă şi încă mai era înfăşurat în zdrenţele unui palton lung şi negru. În ciuda frigului care ne obligase pe cei mai mulţi dintre noi să ne acoperim urechile cu ce găsisem la îndemână prin lagăr, el avea pe cap o pălărie din aceea cu boruri largi, caracteristică sectei din care făcea parte. Începu să recite Shema, luând-o mereu de la capăt, fără pauză, cu o voce tremurătoare, dar care răzbătea din ce în ce mai tare. Ştiind că Roschmann abia aştepta un pretext ca să izbucnească din nou, începui şi eu să mă rog, în tăcere, sperând ca hasidul să înceteze. Dar el nu voia să se oprească în ruptul capului.

— Auzi, Israele…

— Taci din gură, îi şoptii fără să-mi mişc buzele.

— *Adonai elohenu*… Dumnezeu e stăpânul nostru…

— Taci odată! Vrei să ne omoare pe toţi din cauza ta?

— Dumnezeu e Unul… *Adonai Eha-a-ad.*

Ultima silabă o prelungi mult, după obiceiul cantorilor de sinagogă, aşa cum făcuse în vechime şi rabinul Akiva, înainte de a-şi da sufletul în amfiteatrul din Cezareea, unde fusese ucis din ordinul lui Tinius Rufus. În acelaşi moment Roschmann o lăsă în pace pe bătrână. Înălţă capul, ca un animal care adulmecă urma şi se-ntoarse cu faţa către noi. Cum eu eram cu un cap mai înalt decât hasidul, ochii îi căzură pe mine.

— Cine-a vorbit? zbieră, venind spre mine de-a curmezişul platoului. Tu… un pas în faţă.

Cu mine vorbea, nu mai încăpea îndoială. Mi-am zis în sinea mea: „Deci ăsta mi-e sfârşitul. Şi ce dacă? N-are nici o importanţă, oricum trebuia să se-ntâmple odată şi odată. Acum sau mai târziu, e tot aia”. Făcui un pas în faţă. Între timp ajunsese chiar în dreptul meu.

Nu scoase nici o vorbă, dar faţa i se strâmbă de parcă era posedat de diavol. Apoi grimasa dispăru şi pe faţă i se aşternu zâmbetul acela parşiv care băga groaza în toţi cei din ghetou, chiar şi în SS-iştii letoni.

Mâna i s-a mişcat cu viteza fulgerului. Am simţit doar ceva ca o lovitură înfundată în partea stângă a feţei şi o bufnitură groaznică, de parcă îmi explodase o bombă chiar lângă timpan. Apoi, clar, cu detaşare, am simţit cum îmi plesneşte pielea, de la tâmplă până la colţul gurii, ca o bucată de pânză putredă. Nici nu apucase să dea sângele şi braţul lui Roschmann lovi din nou, iar biciuşca din mâna lui îmi sfâşie şi cealaltă parte a feţei. În ureche îmi răsună iar buşitura aceea îngrozitoare şi simţii din nou pielea plesnind. Avea o cravaşă lungă de mai bine de jumătate de metru, cu mânerul întărit cu un miez de oţel. Biciul propriu-zis era făcut din curele de piele împletite care, când se abăteau peste pielea cuiva, o sfâşiau precum hârtia. Mai văzusem asta de nenumărate ori până atunci.

În câteva secunde, am simţit sângele începând să-mi şiroiască pe pieptii mantalei, scurgându-se apoi pe bărbie ca două pârâiaşe mici şi roşii. Roschmann îmi întoarse spatele, apoi, parcă amintindu-şi de ceva important, arătă cu mâna înspre bătrâna ce mai suspina încă, în mijlocul platoului şi îmi lătră un ordin:

— Ridic-o pe hoaşca aia şi du-o la camion.

Am luat-o în braţe pe bătrână şi-am purtat-o pe strada Deluşorului, către poartă, până la camionul ce aştepta sosirea celor o sută de victime. Când am ridicat-o, sângele care-mi şiroia de pe bărbie i-a înroşit hainele. Am urcat-o în partea din spate a camionului şi m-am întors să plec. Dar, cu o putere de care n-o mai credeam în stare, ea-mi prinse încheietura mâinii cu degetele ei scheletice. Mă trase mai aproape şi, îngenunchind pe podeaua acelui camion al morţii, scoase o batistă elegantă, care văzuse vremuri mai bune şi opri sângele care mi se scurgea de pe obraji.

Îşi ridică înspre mine faţa pe care urmele de fard şi ruj se amestecaseră cu lacrimi şi nisip. Ochii negri îi străluceau ca nişte stele.

— Tu, evreule, fiul meu, şuieră, trebuie să trăieşti. Jură-mi că o să ieşi viu de-aici. Trebuie să trăieşti şi să le spui celorlalţi, din lumea de afară, ce a trebuit să îndure semenii noştri aici. Promite-mi că ai să faci cum ţi-am spus, jură-mi pe Sefer Torah[8].

Şi atunci eu i-am jurat că voi face orice-mi va sta în putinţă ca să rămân în viaţă. Apoi mi-a dat drumul. Am pornit împleticindu-mă înapoi spre ghetou, dar la jumătatea drumului am leşinat…

La puţină vreme după aceea, m-am întors la lucru şi am luat două hotărâri. Mai întâi, m-am decis să-ncep să ţin un jurnal secret. Observaţiile pe care le făceam în timpul zilei mi le tatuam noaptea pe pielea coapselor şi pe labele picioarelor, folosindu-mă de un ac şi de cerneală neagră, în speranţa că vreodată aveam să pot aşterne pe hârtie tot ce se-ntâmplase la Riga şi astfel să am la îndemână dovezi de netăgăduit despre vinovăţia celor de aici.

În al doilea rând, am hotărât să devin *Kapo* membru al corpului de poliţie format din evrei.

La-nceput, mi-a venit greu să iau această hotărâre, deoarece *Kapo* erau cei care trebuiau să-i escorteze pe semenii lor evrei până la muncă şi înapoi şi, de multe ori, chiar la locurile unde urmau să fie executaţi. Mai mult decât atât, erau înarmaţi cu câte o coadă de topor cu care, uneori, chiar sub ochii vreunui ofiţer SS german, îşi băteau tovarăşii evrei ca să-i convingă să muncească mai mult şi mai bine. În cele din urmă, pe 1 aprilie 1942, m-am prezentat la şeful *Kapo* şi m-am oferit voluntar, ceea ce mi-a atras imediat antipatia celorlalţi evrei din lagăr. Comenduirea lagărului era însă bucuroasă ori de câte ori vreun deţinut se mai oferea să fie *Kapo*, deoarece, în ciuda raţiei mărite de alimente, foarte puţini prizonieri acceptau să intre în rândurile lor…

Acum e momentul să descriu modul de execuţie a celor care nu mai erau apţi pentru muncă. Aşa au fost exterminaţi la Riga, din ordinul direct al lui Eduard Roschmann, între 70000 şi 80000 de evrei. Când trenurile formate din vagoane pentru vite ajungeau în staţie, aducând un transport nou de prizonieri, de obicei

vreo 5000 de persoane, cam o mie dintre ei erau deja morţi din cauza privaţiunilor îndurate în timpul călătoriei. Foarte rare erau ocaziile în care numărul morţilor din cele 50 de vagoane ale trenului se ridica la doar câteva sute.

Nou-veniţii erau aliniaţi pe platoul Careului de Tinichea, unde urma să fie triaţi în vederea exterminării.

De fapt, cei care urmau să apară nu erau aleşi numai dintre ei, ci şi dintre noi, „locatarii" mai vechi. Acesta era scopul apelurilor din fiecare dimineaţă şi seară. Apoi, dintre nou-veniţi, erau declaraţi inapţi pentru muncă şi daţi la o parte cei mai slabi, bătrâni sau bolnavi, majoritatea femeilor şi aproape toţi copiii. Se făcea din nou apelul celor rămaşi şi, dacă erau în număr de 2000, atunci 2000 dintre prizonierii mai vechi erau şi ei daţi la o parte. Astfel, când 5000 de persoane intrau în lagăr, alte 5000 luau drumul colinei unde aveau loc execuţiile, pentru a nu supraaglomera lagărul. După ce reuşeai să supravieţuieşti şase luni, rareori mai mult de-atât, la muncă forţată, ruinându-ţi sănătatea, într-o bună zi te trezeai că Roschmann te împunge cu biciuşca în piept şi atunci trebuia să pleci pentru a îngroşa rândurile morţilor…

La început, prizonierii erau încolonaţi şi conduşi într-o pădure din afara oraşului. Letonii îi spuneau Pădurea Răpăielilor, iar germanii, la rândul lor, o botezaseră Hochwald, adică Pădurea cea înaltă. Aici, în luminişurile dintre brazi, evreii din Riga erau puşi să sape gropi enorme înainte de a fi omorâţi. Şi tot aici, la ordinele şi sub ochii lui Eduard Roschmann, paznicii SS letoni îi secerau cu mitralierele, iar victimele cădeau direct în gropi. Evreii lăsaţi în viaţă acopereau apoi cadavrele cu pământ, nu înainte de a mai pune un strat de cadavre, până când se umplea groapa, după care începeau să sape o groapă nouă.

Din ghetou, auzeam lătratul mitralierelor când era lichidat fiecare nou transport şi apoi, după ce se termina totul, îl vedeam pe Roschmann coborând ţanţoş coasta în maşina lui decapotabilă şi intrând pe poarta ghetoului…

După ce am devenit *Kapo*, orice contact dintre mine şi ceilalţi prizonieri, în afara obligaţiilor mele stricte, a încetat. N-avea nici un rost să-ncerc să le explic de ce mă oferisem să fiu *Kapo* şi că, la urma urmelor, un

Kapo în plus sau în minus nu schimba cu nimic starea lucrurilor, deoarece sutele de execuţii comandate de nemţi erau duse oricum la îndeplinire, indiferent de voinţa lui. Colegii mei de suferinţă nu voiau deloc să priceapă un lucru infinit mai important, care era cu totul altul: unui martor ce reuşea să supravieţuiască ororilor acelui ghetou nu-i stătea în putere să salveze evreii din Germania, în schimb putea să-i răzbune. Cel puţin ăsta era argumentul pe care mi-l repetam mereu şi mereu în sinea mea, dar era el oare adevăratul motiv pentru care acceptasem să devin *Kapo?* Sau pur şi simplu îmi era teamă de moarte? În orice caz, teamă sau nu, curând asta nu a mai avut nici o importanţă, pentru că în luna august a acelui an, s-a întâmplat ceva care mi-a ucis sufletul, lăsându-mi numai trupul gol să se lupte pentru a scăpa cu viaţă…

În iulie 1942 un transport important de evrei deportaţi din Austria a sosit de la Viena. Probabil că de la început transportul fusese destinat să ajungă la „tratament special”, fiindcă evreii aceia n-au intrat niciodată în ghetou. Nici măcar nu i-am văzut la faţă, deoarece de la gară toţi au luat drumul către Pădurea înaltă, unde au fost seceraţi cu mitralierele. Spre seară au coborât de pe deal patru camioane pline cu haine, care au fost trase în mijlocul Careului de Tinichea, pentru sortare. Încet, încet, grămada de ţoale, la început mare cât o casă, s-a transformat în mai multe teancuri de pantofi, şosete, lenjerie de corp, pantaloni, rochii, vestoane, pămătufuri de bărbierit, ochelari, proteze dentare, verighete, inele cu blazon, căciuli şi multe altele.

Bineînţeles, aşa se proceda cu toate convoaiele trimise la execuţie. Victimele erau dezbrăcate până la piele lângă marginea gropii, iar efectele lor erau aduse ulterior în lagăr, unde ne puneau să le sortăm şi apoi erau trimise înapoi în Reich. Cât despre aur, argint şi bijuterii, de ele se ocupa Roschmann personal…

În august 1942 a sosit un transport mare de la Theresienstadt, un lagăr din Boemia, unde zeci de mii de evrei din Germania şi Austria erau internaţi înainte de a fi trimişi în est, unde îi aştepta exterminarea. După ce coloana a intrat în ghetou, eu am rămas pe o latură a Careului de Tinichea, privindu-l pe Roschmann cum umbla printre prizonieri ca să-i trieze. Nou-veniţii erau deja raşi în cap şi nu puteai deosebi femeile de bărbaţi

decât după cămăşoaiele lungi în care erau îmbrăcate majoritatea femeilor. La un moment dat mi-a atras atenţia o femeie care se afla în partea cealaltă a platoului. Ţinuta şi trăsăturile ei mi se păreau cunoscute. Avea faţa suptă, la trup era slabă ca un ţâr şi o tuse rea o chinuia încontinuu.

Ajungând în dreptul ei, Roschmann a împins-o cu biciuşca în piept, apoi a trecut mai departe. Letonii din urma lui au apucat-o imediat de braţe şi au îmbrâncit-o în centrul platoului, laolaltă cu ceilalţi. Printre nou-sosiţi se aflau mulţi inapţi de muncă şi toţi fuseseră daţi la o parte pentru a fi exterminaţi. Asta însemna că totalul urma să fie completat cu mai puţini dintre noi, cei vechi, deşi pe mine, personal, această măsură nu mă mai privea. Fiind *Kapo*, eu purtam brasarda pe braţ şi aveam ciomag, iar raţia de mâncare pe care o primeam în plus faţă de ceilalţi mă ajutase să-mi mai recapăt oarecum forţele. Roschmann mă văzuse, dar nu părea să-şi fi amintit de mine. Lovise atâţia oameni peste faţă încât chipul vreuneia dintre victimele sale nu-i mai atrăgea atenţia.

Majoritatea celor triaţi în seara aceea de vară au fost încolonaţi şi trimişi până la poarta ghetoului, sub supravegherea mai multor *Kapo*. De aici condamnaţii au fost preluaţi de letoni, care i-au însoţit pe parcursul celor patru mile până la Pădurea înaltă, unde-i aştepta moartea.

Lângă poartă era trasă o dubă de gazare. Din grosul prizonierilor, un grup de aproximativ o sută de oameni, cei mai slabi dintre cei triaţi pentru exterminare, a fost dat la o parte din coloană. Eu mă pregăteam să-i escortez pe ceilalţi până la poartă, când locotenentul SS Krause a făcut un semn cu mâna către un grup de patru, cinci *Kapo*:

— Voi, de colo, tună el, duceţi-i pe ăştia la convoiul Dunamunde.

După plecarea celorlalţi, noi cinci i-am însoţit pe cei o sută de prizonieri până la poartă, unde-i aştepta duba. Cei mai mulţi dintre ei abia se mai târau, şchiopătând şi tuşeau cumplit. Femeia aceea slabă, chinuită fără încetare de o tuse tuberculoasă, se afla şi ea printre ei. Ştia ce-o aşteaptă, toţi ştiau, dar, docilă şi resemnată, îşi târî picioarele până în spatele dubei împreună cu ceilalţi tovarăşi de suferinţă. Maşina era înaltă, iar ea era prea slăbită pentru a se urca singură. Se-ntoarse spre mine,

aşteptând s-o ajut. Atunci am rămas amândoi faţă în faţă, privindu-ne cu ochii mari, înlemniţi de mirare.

Am auzit pe cineva apropiindu-se în spatele meu, iar ceilalţi doi *Kapo* luară imediat poziţia drepţi, descoperindu-şi capetele în grabă. Dându-mi seama că trebuie să fie vreun ofiţer SS, am făcut şi eu la fel. Femeia continua să mă fixeze cu privirea, fără să clipească. Omul din spatele meu făcu un pas înainte. Era căpitanul Roschmann. Făcându-le semn celorlalţi doi *Kapo* să-şi vadă în continuare de treabă, îşi aţinti asupra mea ochii de un albastru spălăcit. Mi-am spus că seara aveam să fiu biciuit pentru încetineala cu care-mi luasem căciula de pe cap.

— Cum te cheamă? întrebă el încet.

— Tauber, Herr Căpitan, i-am răspuns, înţepenit în poziţia drepţi.

— Ei bine, Tauber, văd că te mişti cam încet. Vrei să te mai înviorăm niţel diseară?

N-avea nici un rost să mai adaug ceva. Sentinţa fusese rostită. Ochii lui Roschmann se îngustară, ca şi cum ar fi mirosit ceva necurat, fulgerară în direcţia femeii, apoi zâmbetul acela prevestitor de rele i se aşternu pe faţă.

— O cunoşti pe femeia asta? întrebă.

— Da, Herr căpitan, i-a răspuns ea.

— Cine e? întrebă el din nou.

N-am putut să-i răspund. Buzele parcă mi se lipiseră una de alta.

— E nevasta ta? continuă el.

Dădui din cap fără să scot o vorbă. Rânjetul de pe faţă i se lăţi.

— Vai de mine, dragul meu Tauber, habar n-ai de bunele maniere. Ajut-o pe doamnă se urce în dubă.

Eu rămăsesem stană de piatră, incapabil să mai fac vreo mişcare. Îşi apropie faţa de a mea şi şopti:

— Ai zece secunde s-o arunci înăuntru. Altfel te urci şi tu.

Am întins încet mâna, iar Esther s-a sprijinit de mine, căţărându-se în dubă. Ceilalţi doi *Kapo* aşteptau să poată închide uşile. Din maşină, ea continua să mă fixeze cu privirea, în timp ce două lacrimi i se scurgeau pe obraji. N-a zis nimic. Nici unul dintre noi n-a scos o vorbă. Apoi uşile s-au închis, iar duba s-a pus în mişcare. Ochii ei care mă priveau mi-au rămas întipăriţi în minte. De douăzeci de ani de zile încerc să-nţeleg ce

voia să-mi spună privirea aceea. Era în ea dragoste sau ură, dispreţ sau milă, uluire sau înţelegere? Nu voi afla niciodată.

După ce duba s-a depărtat, Roschmann se-ntoarse spre mine, cu rânjetul acela pe faţă.

— Te mai lăsăm în viaţă o vreme până când o să ne vină bine să terminăm şi cu tine, Tauber, spuse, dar din clipa de faţă poţi să te socoteşti ca şi mort.

Şi a avut dreptate. În ziua aceea sufletul meu a murit.

Era 29 august 1942.

Din luna august a acelui an am devenit ca un robot. Nimic nu mai avea importanţă. Nu mai simţeam frigul sau durerea, nu mai simţeam absolut nimic. Priveam fără să clipesc la brutalităţile lui Roschmann şi ale tovarăşilor lui din SS. Devenisem insensibil la orice ar fi putut să-mi atingă spiritul şi aproape la orice ar fi putut să-mi atingă trupul. Dar reţineam tot ce se-ntâmpla, fiecare amănunt, păstrându-l în memorie sau tatuându-mi-l pe pielea de pe coapse. Prizonierii soseau neîncetat în lagăr, erau încolonaţi şi trimişi pe deal, să-nfrunte moartea, sau erau îngrămădiţi în dube şi gazaţi, pentru ca apoi să fie îngropaţi sub un strat de pământ. Câteodată mă uitam în ochii lor în timp ce-i însoţeam până la poarta ghetoului, cu brasarda pe braţ şi ciomagul în mână. Văzând expresia din ochii lor, îmi aduceam întotdeauna aminte de poemul acela scris de un poet englez, pe care-l citisem demult. Era povestea unui bătrân marinar de pe o corabie al cărei echipaj se stingea de sete încetul cu încetul. Din tot echipajul, doar lui îi fusese sortit să scape cu viaţă şi, de fiecare dată când îşi privea tovarăşii aflaţi în pragul morţii, citea blestemul în ochii lor. Eu însă nu citeam nicăieri nici un blestem, fiindcă până şi sentimentul vinovăţiei îmi devenise străin. Ideea vinovăţiei mele avea să-nceapă să mă chinuie abia după ani de zile. Deocamdată înăuntrul meu nu era decât un gol imens, de parcă aş fi fost un om mort de mult dar care continua să umble…

Peter Miller citi din jurnal până târziu în noapte. Povestea atrocităţilor comise la Riga avea asupra lui un efect monoton şi hipnotic în acelaşi timp. Pentru a-şi reveni, de câteva ori fu nevoit să se lase pe spătarul fotoliului şi să respire adânc câteva minute înainte de a relua lectura.

Puţin înainte de miezul nopţii lăsă jurnalul din mână şi merse în bucătărie să mai facă nişte cafea. Când se întoarse

se opri în faţa ferestrei şi, înainte de a trage draperiile, mai aruncă o privire jos, pe bulevard. Puţin mai departe pe Steindamm, peste drum de blocul lui, străluceau mai, mai să te orbească, luminile de neon de la Cafe Cherie; una din fetele angajate cu jumătate de normă, pentru a-şi mai rotunji veniturile, tocmai ieşea la braţul unui om de afaceri. Se făcură nevăzuţi într-o pensiune aflată puţin mai departe, unde omul de afaceri avea să fie uşurat de o sută de mărci în schimbul unei jumătăţi de oră de copulaţie.

Miller trase draperiile, îşi termină cafeaua şi se-ntoarse la jurnalul lui Solomon Tauber.

> În toamna lui 1943, de la Berlin veni ordinul să dezgropăm zecile de mii de cadavre din Pădurea înaltă şi să le dăm foc sau să turnăm peste ele var nestins pentru a face nevăzute urmele execuţiilor. Treaba nu era chiar aşa de simplă cum părea la prima vedere. Se apropia iarna, iar în curând pământul avea să-ngheţe bocnă. Ordinul ăsta l-a ţinut pe Roschmann cu capsa pusă zile în şir, dar pe noi ne-a lăsat în pace să ne vedem de treabă, fiind prea ocupat cu organizarea operaţiunii.
>
> Zi după zi cei din brigăzile speciale, înarmaţi cu târnăcoape şi lopeţi, se-ncolonau şi o porneau pe deal în sus, spre pădure şi tot zi după zi vedeam vălătucii de fum negru ridicându-se peste vârfurile copacilor. Pentru ruguri aduceau lemn de brad din pădure, dar cadavrele intraseră deja în putrefacţie şi ardeau greu, aşa că treaba nu înainta prea repede. Alteori aduceau var nestins, pe care-l turnau peste fiecare strat de cadavre. Gropile, în schimb, n-au putut să le astupe decât în primăvara lui 1944, când s-a mai dezgheţat pământul[9].
>
> Echipele care munceau la cadavre nu stăteau în ghetou şi nimeni nu putea să vină în contact cu ele. Erau formate tot din evrei, dar îi ţineau închişi într-un lagăr vecin, dintre cele mai rele, Salas Pils, unde mai târziu au fost exterminaţi, fiind lăsaţi să moară de foame; mulţi dintre ei au încercat să-şi astâmpere foame mâncându-şi tovarăşii…
>
> Când s-a terminat totul, în primăvara lui 1944, ghetoul a fost dezafectat, iar cei mai mulţi din cei 30.000 de oameni care fuseseră internaţi aici au fost trimişi în pădure. Ei au fost ultimele victime ale lagărului de la Riga. Cam 5.000 dintre noi au fost

transferaţi în lagărul de la Kaiserwald, iar în urma noastră ghetoului i s-a dat foc, după care cenuşa rămasă a fost spulberată cu buldozerele. Din tot ce fusese odată aici n-a mai rămas decât stratul acela de cenuşă care acoperea sute de acri…[10]

În următoarele douăzeci de pagini din jurnal, Tauber descria cum se luptase să rămână în viaţă în infernul din lagărul de concentrare de la Kaiserwald, ca şi foametea, bolile, munca istovitoare şi chinurile la care-i supuneau paznicii. La Kaiserwald nu l-a mai întâlnit pe căpitanul SS Eduard Roschmann. Totuşi, se pare că acesta se mai afla încă la Riga. Tauber povestea cum, în octombrie 1944, SS-iştii, de-acum îngroziţi la gândul că puteau cădea de vii în mâinile răzbunătorilor ruşi, se pregăteau să părăsească Riga pe mare, măcar în ultima clipă. Aveau de gând să ia cu ei şi o parte dintre ultimii prizonieri care supravieţuiseră. Aceştia urmau să fie pavăza lor pe drumul către vest, înapoi în Reich.

Doar 4.000 dintre noi am mai ajuns la Riga, în după-amiaza zilei de 11 octombrie şi ne-am îndreptat imediat către docuri. Din depărtare, dinspre linia orizontului, se auzea un huruit ciudat, ca de tunet. La-nceput n-am înţeles care era cauza, fiindcă nu auzisem niciodată cum explodează un obuz sau o bombă. Apoi, în minţile noastre amorţite de frig şi foame s-a făcut dintr-o dată lumină: erau obuzele trase de mortierele ruşilor, care bombardau împrejurimile oraşului Riga.

Când am ajuns la docuri, acestea erau înţesate de ofiţeri şi de soldaţi SS. Nu mai văzusem niciodată atât de mulţi strânşi la un loc. Cred că erau chiar mai mulţi decât noi, prizonierii. Am primit ordinul să ne aliniem lângă zidul unui depozit şi, în acel moment, cei mai mulţi dintre noi ne-am gândit că aici aveau să ne secere cu mitralierele. Dar n-a fost să fie aşa.

SS-iştii voiau probabil să se folosească de noi, singurii rămaşi în viaţă dintre sutele de mii de evrei care trecuseră pe la Riga, ca de o pavăză în faţa ofensivei ruşilor, o garanţie pentru întoarcerea lor în Reich. Vasul, un cargou, ultimul care avea să mai iasă din regiunea încercuită, se afla ancorat la Dana Şase. Sub ochii noştri începură să îmbarce sutele de soldaţi răniţi, aşezaţi pe brancarde în două depozite aflate mai jos pe chei…

Căpitanul Roschmann apăru către seară. Văzând că începea îmbarcarea pe vas, rămase stană de piatră. Când

își dădu seama că viitorii pasageri erau răniţii Wehrmachtului, se-ntoarse şi strigă la infirmierii ce cărau brancardele:

— Opriţi.

Traversă repede cheiul şi-l plesni pe unul din ei peste faţă. Apoi se-ntoarse către noi şi urlă:

— Voi de-acolo. Urcaţi pe vas şi daţi-i jos pe ăştia. Vasul ăsta e al nostru.

Îmboldiţi de armele SS-iştilor care ne escortaseră până în port, am dat să urcăm pasarela. Alte sute de SS-işti, soldaţi şi subofiţeri, care până atunci priviseră pasivi cum erau îmbarcaţi răniţii, săriră şi ne urmară la bordul vasului. Ajunşi pe punte, ne-am apucat să ridicăm brancardele şi să le ducem înapoi pe chei. Abia ne-apucasem de treabă când un alt strigăt ne-a făcut să ne oprim.

Eu ajunsesem la baza pasarelei şi tocmai mă pregăteam s-o urc. Auzind strigătul, m-am întors să văd ce se-ntâmplase. Un căpitan de armată se apropie de noi în fugă, oprindu-se chiar lângă mine, la marginea pasarelei. Văzându-i pe cei de pe punte, care se pregăteau să dea jos brancardele cu răniţi, căpitanul strigă:

— Cine a ordonat să fie daţi jos oamenii ăştia?

Roschmann se apropie în spatele lui şi spuse:

— Eu am ordonat. Vasul ăsta e pentru noi.

Căpitanul se-ntoarse cu faţa la el. Căută în buzunar şi scoase o foaie de hârtie.

— Vasul ăsta a fost trimis să ia răniţii din armată. Şi exact asta o să şi facă.

Cu asta, se-ntoarse către infirmieri şi le strigă să reînceapă încărcatul. Am aruncat o privire către Roschmann. Tremura; probabil de furie, m-am gândit. Apoi mi-am dat seama că de fapt îi era frică. În era frică să nu fie lăsat singur în faţa ruşilor care se apropiau. Spre deosebire de noi, ruşii aveau şi arme.

Începu să zbiere la infirmieri:

— La o parte. Rechiziţionez vasul în numele Reichului.

Infirmierii nu-i dădură nici o atenţie, continuând să execute ordinul primit de la căpitanul din Wehrmacht. Cum stătea la doi metri de mine, m-am uitat la faţa acestuia. Era cenuşie de oboseală, cu cearcăne negre sub ochi. Două riduri adânci îi coborau de fiecare parte a nasului şi se vedea că nu se mai bărbierise de câteva

săptămâni. Când infirmierii începură din nou încărcatul, dădu să treacă pe lângă Roschmann, ca să-i supravegheze. Dinspre brancardele aşezate pe cheiul plin de zăpadă auzi o voce strigând în dialectul din Hamburg:

— Bravo, domnule căpitan. Puneţi-l la punct pe porcul ăsta.

Când ajunse în dreptul lui Roschmann, SS-istul îl înşfăcă de braţ pe ofiţerul din Wehrmacht, îl răsuci cu faţa spre el şi-l lovi peste faţă cu mâna lui înmănuşată. Îl văzusem pălmuind mii de oameni, dar niciodată nu mai păţise ce-a păţit atunci. Încasând palma, căpitanul îşi scutură capul, ridică mâna şi-i plesni lui Roschmann o dreaptă chiar în maxilar. Roschmann se dădu câţiva metri înapoi şi căzu pe spate în zăpadă. Din colţul gurii începu să-i curgă un firicel de sânge. Căpitanul se-ndreptă către infirmieri. Sub ochii mei, Roschmann îşi scoase Lugerul din toc, ţinti cu grijă şi-l împuşcă pe căpitan între umeri. Toţi rămaseră înlemniţi auzind împuşcătura. Clătinându-se, căpitanul de armată se întoarse, Roschmann trase din nou, iar glontele îl nimeri pe căpitan în gât. Se prăbuşi pe spate şi fu mort înainte de a atinge pământul. La impactul cu glonţul, ceva îi sărise de la gât. Întorcându-mă, după ce cărasem cadavrul mai departe pe chei, am trecut pe lângă obiectul acela şi am văzut ce era: o medalie cu panglică. Numele căpitanului n-aveam să-l aflu niciodată, dar medalia era Crucea de Cavaler cu Frunză de Stejar…

Pe măsură ce citea relatarea acestui incident, uimirea lui Miller creştea, transformându-se apoi, încet, în neîncredere, îndoială şi, în cele din urmă, realizând că tot ce scria acolo era adevărat, îndoiala lăsă locul unui val de mânie. Reciti pagina aceea de douăsprezece ori la rând, ca să se asigure că nu era nici o greşeală, apoi trecu mai departe.

După asta am primit ordinul să-i dăm jos pe răniţii din Wehrmacht şi să-i lăsăm acolo, pe chei, în ninsoarea din ce în ce mai puternică. Eu am ajutat un soldat tânăr să treacă pasarela şi să coboare pe chei. Fusese lovit la ochi şi era bandajat cu o fâşie de pânză murdară, ruptă din poalele unei cămăşi. Delira şi tot timpul o chema pe maică-sa. Cred că avea vreo optsprezece ani.

După ce i-am debarcat pe toţi, ni s-a ordonat să urcăm la bord. Pe noi, prizonierii, ne-au băgat în cele

două magazii de pe navă, una la prova şi cealaltă la pupa. Apoi au închis bocaporturile şi-a început îmbarcarea SS-iştilor. Am ridicat ancora puţin înainte de miezul nopţii. Fără doar şi poate, căpitanul spera ca zorii să-l găsească cât mai departe în Golful Letoniei, pentru a nu fi reperat şi bombardat de patrulele de Stormovik-uri ruseşti…

Călătoria până la Gdansk, oraş aflat mult în spatele liniilor germane, a durat trei zile încheiate. Trei zile de iad în bezna de sub punte, zgâlţâiţi de tangajul navei, fără mâncare sau apă. Un sfert din cei 4.000 de prizonieri au murit. Din cauza răului de mare ne venea tot timpul să vomităm, deşi nu mâncasem nimic şi asta ne chinuia cel mai tare. Mulţi şi-au dat sufletul extenuaţi de atâta vomitat, alţii de foame sau frig, alţii din cauza lipsei de aer, iar alţii pur şi simplu se dădeau bătuţi, se lungeau pe spate şi-şi aşteptau liniştiţi sfârşitul. În cele din urmă, vasul a aruncat ancora, bocaporturile s-au deschis, iar aerul rece al iernii a năvălit în magaziile rău mirositoare.

După ce am coborât pe cheiul din Gdansk, cadavrele morţilor au fost aliniate lângă coloana noastră, a celor rămaşi în viaţă, iar SS-iştii au făcut apelul, ca să vadă dacă nu cumva lipsea cineva. Cei din SS erau, întotdeauna foarte scrupuloşi cu lucrurile astea.

Mai târziu am aflat că ruşii cuceriseră Riga la 14 octombrie, în timp ce noi ne mai aflam încă pe mare…

Odiseea chinurilor lui Tauber se apropia de sfârşit. De la Gdansk, prizonierii rămaşi în viaţă au fost trimişi cu şalupele în lagărul de la Stutthof, în apropierea Gdanskului. Până în primele săptămâni ale lui 1945, ziua erau trimişi să muncească la fabrica de submarine de la Burggraben, iar noaptea erau aduşi din nou în lagăr. Alte câteva mii de prizonieri au murit la Stutthof din cauza lipsei de alimente, dar Tauber a reuşit să scape cu viaţă.

În ianuarie 1945, în timp ce ruşii înaintau spre Gdansk, supravieţuitorii lagărului de la Stutthof au fost obligaţi să plece, în miez de iarnă, în faimosul Marş al Morţii către Berlin. Aceste coloane formate parcă din cadavre vii au fost mânate de SS-işti către apus, de-a curmezişul întregii Germanii de Răsărit. Nemţii s-au folosit de ele ca de o garanţie că vor scăpa cu viaţă dacă vor cădea în mâinile

Aliaţilor. Pe drum, deţinuţii au căzut ca muştele din cauza zăpezii şi a îngheţului.

Tauber a supravieţuit chiar şi Marşului Morţii şi a ajuns, în sfârşit, împreună cu ceilalţi prizonieri rămaşi în viaţă, la Magdeburg, la vest de Berlin, unde SS-iştii i-au abandonat şi-au dat bir cu fugiţii ca să-şi scape propria piele. Grupul lui Tauber a rămas în închisoarea din Magdeburg sub supravegherea bătrâneilor din Garda locală, neputincioşi şi depăşiţi de evenimente. Aflaţi în imposibilitatea de a-şi hrăni prizonierii, îngroziţi de ce aveau să păţească o dată cu sosirea Aliaţilor, cei din Garda locală le-au dat voie deţinuţilor mai în putere să rătăcească prin ţinut ca să-şi caute singuri de mâncare.

Ultima oară l-am întâlnit pe Roschmann pe cheiul din Gdansk, când ne făcuseră apelul. Apoi, bine înfofolit împotriva frigului de afară, s-a urcat într-un automobil. În clipa aceea m-am gândit că n-aveam să ne mai întâlnim niciodată. Totuşi, l-am mai văzut o dată: pe 3 aprilie 1945.

În ziua aceea plecasem cu încă trei prizonieri spre Gardelegen, un sat aflat la răsărit de oraş, de unde reuşisem să strângem un săculeţ de cartofi. În timp ce ne întorceam spre oraş cu prada în spinare ne-a depăşit o maşină care se-ndrepta înspre vest. Maşina a-ncetinit puţin, aşteptând să depăşească o căruţă, iar eu am aruncat într-o doară o privire în interiorul ei. Înăuntru se aflau patru ofiţeri SS care era clar că-ncercau să fugă către apus. Pe locul de lângă şofer stătea Eduard Roschmann, care tocmai în acel moment trăgea pe el o uniformă de simplu soldat.

El nu m-a văzut, fiindcă purtam pe cap un fel de glugă făcută dintr-un sac vechi de cartofi, ca să mă apere de vântul rece de primăvară. Dar eu l-am recunoscut imediat. El era, fără nici o îndoială.

În timp ce maşina înainta către vest, pasagerii încercau să-şi schimbe uniformele: Din mersul automobilului unul dintre ei a aruncat pe fereastră o haină care a rămas în ţărână în urma lor. În câteva minute am ajuns şi noi la ea şi ne-am aplecat s-o privim mai de aproape. Era vestonul unui ofiţer SS, cu cele două fulgere argintii îngemănate, însemnele SS-ului şi avea galoane de căpitan.

Căpitanul SS Roschmann nu mai exista…

Eliberarea a venit douăzeci şi patru de zile mai târziu. Renunţasem să mai ieşim din incinta închisorii, preferând să răbdăm de foame acolo decât să ne-aventurăm pe străzi, unde domnea o anarhie deplină. Apoi, în dimineaţa de 27 aprilie, peste oraş s-a aşternut liniştea. Pe la orele zece stăteam de vorbă în curtea închisorii cu unul dintre paznicii în vârstă, care, îngrozit, îmi tot explica de aproape o oră întreagă că el şi colegii lui n-avuseseră nimic de-a face cu Adolf Hitler, iar cu persecutarea evreilor, nici atât.

Am auzit motorul unei maşini care oprea în faţa porţilor, apoi cineva bătu cu putere în ele. Bătrânul din Garda locală se duse să deschidă. Prudent, se strecură înăuntru un bărbat îmbrăcat într-o uniformă de luptă cum nu mai văzusem până atunci. În mână ţinea un pistol.

Se vedea imediat că e ofiţer, fiindcă după el intră un soldat cu o cască rotundă, turtită în vârf şi cu o carabină în mâini. Rămaseră acolo, în tăcere, cercetând cu privirea curtea închisorii. Într-un colţ se afla o grămadă de vreo cincizeci de cadavre; erau cei care muriseră în ultimele două săptămâni şi pe care nimeni nu mai avusese puterea să-i îngroape. Ceilalţi, răsuflând cu greu, zăceau sprijiniţi de zidurile închisorii, încercând să-şi mai zvânte rănile purulente şi rău mirositoare la căldura firavă pe care o dădeau razele soarelui de primăvară.

Cei doi bărbaţi se uitară unul la altul, apoi la septuagenarul din Garda locală. Acela îi privea şi el, neştiind ce să zică. Apoi, în sfârşit, le strigă două cuvinte pe care le învăţase probabil în primul război mondial:

— Salut, Tommy.

Ofiţerul s-a uitat la el, apoi şi-a aruncat ochii roată în jurul curţii şi i-a răspuns tare şi clar în engleză:

— Porc de neamţ nenorocit.

Pe mine m-a podidit dintr-o dată plânsul.

Nu-mi mai aduc prea bine aminte cum am făcut ca s-ajung înapoi la Hamburg, dar până la urmă am reuşit. Cred că voiam să văd cu ochii mei dacă mai rămăsese ceva din ce fusese pe-acolo în vremurile bune, dar totul dispăruse. Strada unde mă născusem şi crescusem fusese măturată de pe faţa pământului de uriaşa ploaie de foc a raidurilor de bombardament aliate, laolaltă cu

birourile firmei la care lucrasem atâta vreme şi cu casa în care locuisem. Totul, fără deosebire, fusese transformat în ruine.

Englezii m-au internat într-un spital din Magdeburg, unde am stat o vreme, apoi am plecat de-acolo şi am luat-o încet către casă, făcând autostopul. Abia când am ajuns în locul unde odată se aflase casa mea, din care acum nu mai rămăsese nimic, abia atunci m-am prăbuşit cu adevărat. Am mai stat un an internat într-un spital, împreună cu alţi evrei, care fuseseră într-un lagăr numit Bergen-Belsen, după care un an de zile am muncit ca infirmier la acelaşi spital, îngrijindu-i pe cei care erau şi mai bolnavi decât fusesem eu odată.

Mai târziu am plecat de-acolo şi mi-am luat o cameră cu chirie la Hamburg, oraşul în care mă născusem şi unde voiam să-mi petrec restul zilelor…

Jurnalul se încheia cu două pagini curate, neîngălbenite de vreme, care se vedea că fuseseră scrise mai de curând. Cele două pagini formau epilogul poveştii lui Tauber.

Din 1974 stau în cămăruţa asta din Altona. La scurt timp după ce am ieşit din spital am început să aştern pe hârtie toate câte mi s-au întâmplat la Riga, mie şi altora ca mine. Dar curând mi-am dat seama că nu eram singurul care scăpasem cu viaţă de acolo şi că, în afară de mine, mai erau şi alţii, mai bine informaţi şi care ştiau mai bine decât mine să depună mărturie despre atrocităţile la care fuseserăm supuşi. Până acum au apărut sute de cărţi despre holocaust, aşa că a mea n-ar mai interesa pe nimeni. În orice caz, eu n-am arătat nimănui jurnalul acesta. Acum, când mă gândesc la ce-a fost, îmi dau seama că, încercând să scap cu viaţă pentru ca, odată şi-odată, să pot da în vileag crimele la care am fost martor, n-am făcut decât să-mi irosesc timpul şi forţele, din moment ce alţii au făcut-o deja şi încă mult mai bine decât aş fi putut eu. Mai bine aş fi murit atunci la Riga, o dată cu Esther, acum ştiu că până şi ultima mea dorinţă, aceea de a-l vedea pe Eduard Roschmann mărturisindu-şi faptele în faţa unui tribunal, nu se va mai împlini niciodată.

Câteodată rătăcesc pe străzi şi-mi aduc aminte de vremurile de demult, dar ştiu că niciodată n-o să mai fie ca altădată. Copiii râd şi fug de mine când mă apropii de ei ca să stăm de vorbă. O dată am reuşit să schimb câteva cuvinte cu o fetiţă care n-a fugit, ca alţi copii, de cum m-a văzut, dar

a venit maică-sa şi, ţipând la ea, a luat-o repede de lângă mine. Aşa se face că nu prea am cu cine vorbi.

Mai demult a venit la uşa mea o femeie. Zicea că e de la Comisia de despăgubiri şi că aveam dreptul să primesc nişte bani. I-am zis că nu-mi trebuie nici un ban. A fost tare încurcată şi o tot ţinea una şi bună că aveam dreptul la o recompensă după toate prin câte trecusem. Totuşi, am refuzat-o. Apoi au trimis un bărbat în locul femeii aceleia, dar am refuzat din nou. Mi-a spus că foarte rar se întâmplă să nu fie acceptate despăgubirile. Din tonul lui am înţeles că, de fapt, refuzul meu le dădea peste cap catastifele. Dar eu nu vreau să iau decât ce mi se cuvine.

Când eram la spitalul britanic, unul din doctorii de acolo m-a-ntrebat de ce nu emigrez în Israel, ţară care urma să devină independentă în curând. Dar cum să-l fac să mă înţeleagă? Nu puteam să-i spun că, după ce-i făcusem soţiei mele, Esther, nu mai puteam cu nici un chip să mă duc în Ţara Făgăduinţei. De multe ori mi se-ntâmplă să mă gândesc şi să visez cum ar fi fost dacă aş fi putut să merg acolo, dar eu nu merit aşa ceva.

Dar dacă va fi ca vreodată aceste rânduri să ajungă în ţara lui Israel, pe care eu n-am s-o văd niciodată, oare se va găsi cineva care să spună un khaddish[11] si pentru mine?

SOLOMON TAUBER
Altona, Hamburg
21 noiembrie 1963

Peter Miller lăsă jurnalul din mână, se sprijini cu spatele de spătarul scaunului şi rămase aşa multă vreme, privind fix în tavan, cu o ţigară între degete. Puţin înainte de ora cinci auzi uşa de la intrare şi Sigi apăru în cameră, venind de la lucru. Se miră să-l găsească încă treaz.

— De ce nu te-ai culcat până la ora asta? îl întrebă.

— Am avut ceva de citit, răspunse Miller.

Lumina primilor zori care mijeau deasupra turlei de la biserica Sankt Michaelis îi găsi în pat. Sigi, somnoroasă şi satisfăcută după ce făcuseră dragoste, se pregătea să se culce, dar Miller rămase cu ochii lipiţi de tavan, preocupat de ceva.

— Nu mai zici nimic? spuse Sigi după un timp.

— Mă gândeam.

— Da, atâta lucru mi-am închipuit şi eu. Dar la ce te gândeai?

— La un material pe care am de gând să-l fac. Ea se ridică puţin şi se uită la el.

— Despre ce-i vorba? îl întrebă.
Miller se aplecă şi stinse ţigara în scrumieră.
— Despre un om căruia vreau să-i dau de urmă.

CAPITOLUL III

În timp ce Peter Miller şi Sigi dormeau la Hamburg unul în braţele celuilalt, o imensă aeronavă Coronado a Liniilor Aeriene Argentiniene descria un cerc larg deasupra colinelor întunecate ale Castiliei, pregătindu-se să aterizeze pe pista aeroportului Barajas din Madrid.

În compartimentul de clasa întâi, în al treilea rând din spate, pe locul de la fereastră şedea un bărbat trecut cu puţin de şaizeci de ani, cu păr grizonat şi mustaţă îngrijită.

Unica fotografie „artistică” pe care bărbatul şi-o făcuse în viaţa lui îl arăta la patruzeci şi ceva de ani, cu părul tuns scurt şi despicat pe partea stângă de o cărare parcă trasă cu linia. Deasupra gurii cu buze subţiri, ca lipite una de alta, nu se vedea nici urmă de mustaţă. Dintre puţinii oameni care văzuseră acea fotografie, încă şi mai puţini l-ar fi putut recunoaşte în ea pe bărbatul aflat acum în avion, cu părul bogat, pieptănat pe spate fără cărare. Fotografia din paşaport îl arăta sub noua sa înfăţişare.

Numele înscris în acelaşi paşaport arăta că bărbatul era Senor Ricardo Suertes, cetăţean argentinian, iar numele în sine era o mică farsă, cam sinistră, pe care bărbatul îşi permisese s-o joace la adresa lumii întregi, deoarece „suerte” înseamnă în spaniolă „noroc”, iar „noroc” în germană se spune „Gluck”. Adevăratul nume al pasagerului ce călătorea cu avionul în seara aceea de ianuarie era Richard Glucks, fost general SS, fost şef al Serviciului central al administraţiei economice a Reichului şi Inspector General al lui Hitler pentru lagărele de concentrare. Pe listele celor căutaţi de autorităţile din Germania şi din Israel, numele său figura în poziţia a treia, după cel al lui Martin Bormann şi după numele fostului şef al Gestapoului, Heinrich Muller. Funcţia sa fusese chiar mai importantă decât a lui Josef Mengele de la Auschwitz, supranumit Doctorul Diavolului. În cadrul organizaţiei ODESSA ocupa funcţia de prim-locţiitor al lui Martin Bormann, care preluase prerogativele de Fuhrer după 1945.

Rolul de primă importanţă jucat de Richard Glucks în crimele de război comise de către SS nu putea fi comparat, ca inventivitate şi îndrăzneală, decât cu maniera magistrală în care reuşise să dispară fără urmă în luna mai a anului 1945. Mai diabolic chiar decât Adolf Eichmann, fără a apăsa măcar o singură dată pe trăgaci, Glucks reuşise să ajungă printre principalii organizatori ai holocaustului.

Dacă cineva în necunoştinţă de cauză ar fi aflat cine era pasagerul respectiv, tare s-ar mai fi mirat aflând că fostul şef al unui organism de administrare economică se afla printre criminalii de război cei mai căutaţi de autorităţile mai multor ţări din lume.

Dacă ar fi avut curiozitatea să-ntrebe de ce, persoana respectivă ar fi aflat că probabil 95 la sută din crimele împotriva umanităţii comise de germani între 1933 şi 1945 pot fi puse, fără nici un dubiu, în seama trupelor SS. Dintre acestea, în jur de optzeci, nouăzeci la sută au fost comise din ordinul comandanţilor a două servicii din cadrul SS-ului: Biroul central al siguranţei Reichului[12] şi Serviciul central al administraţiei economice a Reichului[13].

Pentru cititorul neavizat, legătura dintre un serviciu economic şi omorurile în masă ar putea să pară bizară la prima vedere şi, de aceea, e nevoie de o scurtă explicaţie. Naziştii nu au urmărit numai exterminarea tuturor evreilor din Europa şi, o dată cu ei, a majorităţii popoarelor slave, ci şi obţinerea unui câştig economic de pe urma acestor victime pe care, înainte de a le trimite la camerele de gazare, cei din SS le jefuiau fără scrupule.

În ceea ce-i priveşte pe evrei, ei au plătit întreit „privilegiul” de a fi exterminaţi de germani. Mai întâi le-au fost luate întreprinderile, casele, uzinele, conturile din bănci, mobila, maşinile şi hainele. Apoi au fost trimişi în răsărit, în lagăre de muncă forţată sau de exterminare, spunându-li-se că urmau să fie pur şi simplu mutaţi în alte regiuni, minciună pe care cei mai mulţi dintre ei au crezut-o. Ca bagaj, li se dădea voie să ia cu ei doar atât cât puteau duce cu mâna, de obicei două valize, dar, odată ajunşi în lagăr, le erau luate şi acestea, împreună cu hainele de pe ei.

Prada obţinută din bagajele acestor şase milioane de oameni s-a ridicat la mii de milioane de dolari, mai ales că, în vremurile acelea tulburi, evreii din Europa, în special cei din Polonia şi din ţinuturile din răsărit şi-au luat toată averea cu ei când au plecat la drum.

Trenuri întregi cu obiecte din aur, diamante, safire, rubine, lingouri de argint, ludovici de aur, dolari de aur şi bancnote de toate felurile erau trimise către cartierul general al SS-ului din Germania. Pe parcursul întregii sale existenţe, SS-ul a câştigat enorm din operaţiunile pe care le-a desfăşurat. Către sfârşitul războiului, o parte din acest câştig, sub formă de lingouri de aur purtând pe ele sigiliul Reichului şi fulgerele îngemănate, simbolul SS-ului, au fost depuse în bănci din Elveţia, Liechtenstein, Tanger şi Beirut, pentru a fi folosite

mai târziu în operaţiunile organizaţiei ODESSA. Mari cantităţi din acest aur se mai află şi în prezent în camerele blindate amenajate sub străzile oraşului Zurich, păzite cu străşnicie de onorabilii şi discreţii bancheri elveţieni.

În al doilea rând, erau exploatate trupurile victimelor, a căror energie se cerea folosită, cât mai profitabil cu putinţă, pentru nevoile Reichului. Din acest punct de vedere nu se făcea nici o diferenţă între evrei, pe de o parte şi ruşi sau polonezi, pe de alta, care nu aveau nici un fel de avere. Cei care nu puteau fi trimişi la muncă forţată erau consideraţi nefolositori şi, ca urmare, exterminaţi. Cei în putere erau trimişi să muncească în propriile fabrici ale SS-ului sau în cele ale concernelor industriale germane, cum erau Krupp, Thyssen, von Opel şi altele, în schimbul a trei mărci pe zi pentru muncitorii necalificaţi sau patru mărci pentru cei care aveau o calificare. Expresia „pe zi” nu însemna durata unei zile normale de lucru, ci cât mai multă muncă stoarsă din trupul unui muncitor, pe parcursul a douăzeci şi patru de ore, în schimbul a cât mai puţină hrană. Din cauza acestui regim, sute de mii de oameni şi-au dat sufletul, epuizaţi, la locurile lor de muncă.

SS-ul era un stat în stat. Dispunea de fabricile sale proprii, de ateliere, uzine de construcţii de maşini, şantiere de construcţii, personal de întreţinere şi reparaţii, secţii de croitorie. Îşi producea singur aproape tot ce avea nevoie, prin munca forţată a deţinuţilor, care erau proprietatea SS-ului în urma unui decret semnat de Hitler însuşi.

În sfârşit, în al treilea rând, erau exploatate cadavrele. Prizonierii mergeau la moarte în pielea goală, lăsând în urma lor vagoane întregi de pantofi, şosete, pămătufuri de bărbierit, ochelari, haine şi pantaloni. Li se lua chiar şi părul, care era expediat înapoi în Reich pentru a fi transformat în căptuşeală pentru cizme, iar dinţii de aur erau smulşi cu cleştele din gura cadavrelor, după care erau retopiţi în lingouri ce luau drumul băncilor din Zurich. S-a încercat să se folosească până şi oasele scheletelor, pentru îngrăşăminte şi grăsimea celor morţi, pentru săpun, dar s-a constatat că nu era profitabil.

La conducerea întregului proces economic şi de obţinere a profiturilor rezultate de pe urma exterminării celor paisprezece milioane de victime s-a aflat Serviciul central al administraţiei economice a Reichului, parte integrantă a SS, centrală dirijată de pasagerul care în seara aceea ocupa locul 3-B în avion.

Glucks nu era genul de om care să-şi rişte pielea şi libertatea reîntorcându-se în Germania după sfârşitul războiului şi, de altfel, nici nu avusese nevoie s-o facă. Cu banii obţinuţi din fondurile secrete el putea să trăiască în belşug în America de Sud până la sfârşitul zilelor sale şi încă mai trăieşte şi acum. Dar evenimentele din 1945 nu-i zdruncinaseră credinţa în idealul său nazist, iar acest ideal, împreună cu funcţia importantă pe care o avusese altădată în cadrul SS-ului, îi asiguraseră un loc de frunte printre refugiaţii nazişti din Argentina, unde se afla cartierul general al organizaţiei ODESSA.

Avionul ateriză fără incidente, iar pasagerii trecură prin vamă. Cu spaniola sa perfectă, pasagerul de la clasa întâi nu atrase atenţia nimănui, căci toată lumea îl luă drept ceea ce părea a fi: un sud-american get-beget.

Din faţa clădirii aeroportului luă un taxi şi, în virtutea unei vechi obişnuinţe, coborî din el abia la următoarea intersecţie, după ce depăşiră Hotelul Zurburan. Plăti cursa, îşi luă bagajele şi făcu pe jos cele câteva sute de metri care-l mai despărţeau de hotel.

Camera îi fusese rezervată prin telex, aşa că o luă în primire fără probleme, apoi urcă să facă un duş şi să se bărbierească. Exact la ora nouă cineva ciocăni uşor la uşă, întâi de trei ori, apoi, după o pauză, de încă două ori. Deschise şi, recunoscându-l pe musafir, îi făcu loc să intre.

Nou-venitul închise uşa în urma lui, apoi se-ntoarse şi încremeni în poziţia drepţi, cu mâna întinsă în salutul binecunoscut.

— *Sieg Heil*, spuse.

Generalul Glucks dădu aprobator din cap şi ridică braţul, la rândul său.

— *Sieg Heil*, răspunse el mai încet. Îi făcu semn musafirului să ia loc. Bărbatul din faţa lui era tot german, fost ofiţer SS, în prezent şeful reţelei ODESSA din Germania Federală. Era foarte mândru că fusese convocat la Madrid pentru o întrevedere cu un ofiţer de rang atât de înalt şi bănuia că trebuie să fie în legătură cu moartea preşedintelui Kennedy, care se produsese cu treizeci şi şase de ore mai înainte. Nu se înşela.

Generalul Glucks îşi turnă o ceaşcă de cafea şi-şi aprinse pedant un impunător trabuc Corona.

— Ai ghicit, presupun, motivul pentru care m-am deplasat în Europa în această călătorie neaşteptată şi oarecum periculoasă, spuse. Şi, cum nu-mi place să-ntârzii în Europa

mai mult decât e necesar, o să fiu scurt şi o să intru direct în subiect.

Subordonatul din Germania era numai ochi şi urechi.

— Moartea lui Kennedy reprezintă pentru noi o ocazie nesperată, continuă generalul şi trebuie să profităm cât mai mult de ea. Mă urmăreşti?

— Desigur, Herr General, răspunse inferiorul, îndatoritor, dar la ce vă referiţi exact?

— La acordul secret pentru vânzarea de arme semnat de adunătura aceea de trădători de la Bonn cu porcii de la Tel Aviv. Cred că ai auzit şi dumneata despre acest acord. Ştii că la ora actuală Germania trimite tancuri, tunuri şi alte feluri de armament, către Israel.

— Am auzit, desigur.

— Şi mai ştii, sunt sigur, că organizaţia noastră depune toate eforturile pentru a susţine cauza Egiptului, pentru ca acesta să poată ieşi victorios în cazul unui eventual conflict armat.

— Ştiu foarte bine şi asta. Până în prezent am recrutat numeroşi savanţi din Germania în acest scop.

Generalul Glucks îl aprobă cu o înclinare a capului.

— O să revenim la asta mai târziu. Dar eu mă gândeam la angajamentul nostru de a le furniza prietenilor noştri arabi cât mai multe date în legătură cu acest acord perfid, pentru ca ei să poată lua măsuri prin canalele diplomatice de care dispun la Bonn. În urma protestelor ţărilor arabe, la Bonn s-a format un grup de presiune împotriva acordului, ale cărui prevederi nu convin ţărilor arabe. Fără să-şi dea seama, membrii acestui grup lucrează în favoarea noastră, exercitând presiuni, chiar din interiorul cabinetului, împotriva tembelului de Erhard pentru a rupe acordul.

— Înţeleg, Herr General.

— Foarte bine. Până acum, Erhard n-a oprit livrările de armament, dar a dat câteva semne de slăbiciune. Principalul argument al celor care susţin acordul este că acesta era sprijinit de Kennedy, iar Erhard era gata de orice pentru a-i intra în graţii.

— Da, într-adevăr.

— Dar, acum, Kennedy a murit.

În ochii agentului din Germania se aprinse o luminiţă de entuziasm, care prinse a străluci pe măsură ce implicaţiile noii stări de lucruri prindeau formă în mintea sa. Generalul SS scutură cenuşa din vârful trabucului în ceaşca de cafea, după care împunse aerul cu el în direcţia subordonatului.

— Ca urmare, până la sfârşitul anului, principalul nostru obiectiv în Germania va fi de a declanşa o campanie politică pe scară largă pentru a determina opinia publică să ia atitudine împotriva acordului de livrare de arme şi în favoarea adevăraţilor prieteni dintotdeauna ai Germaniei, ţările arabe.

Bărbatul zâmbea entuziasmat.

— Da, da, se poate face.

— Oamenii pe care-i avem în guvernul de la Cairo vor avea grijă ca protestele diplomatice să curgă fără întrerupere, prin ambasadele lor şi ale altor ţări arabe, continuă generalul. Alţi prieteni arabi vor organiza demonstraţii de stradă ale studenţilor arabi şi ale germanilor pro-arabi.

Misiunea dumitale va fi să coordonezi campania de presă prin apariţia unor broşuri şi a unor reviste finanţate din fondurile noastre. Vei da anunţuri în toate ziarele şi revistele importante şi vei încerca să creezi, printre funcţionarii guvernamentali şi diverşii oamenii politici, un lobby care să-i facă să se alăture curentului de opinie împotriva acordului.

Pe faţa celuilalt apăru o umbră de îndoială.

— După cum stau lucrurile în Germania de azi, e greu să faci să se nască un curent de opinie antievreiesc, murmură.

— Să n-aud aşa ceva, replică generalul, iritat. Misiunea dumitale e simplă: din motive obiective Germania nu trebuie să-şi îndepărteze aliaţii arabi din cauza acestor prosteşti livrări de arme, secrete vezi Doamne. Argumentul ăsta o să prindă la mulţi germani, mai ales la diplomaţi. Cei care ne susţin la Ministerul de Externe pot şi ei să joace un rol important. Bineînţeles, pentru toate astea vei primi fondurile necesare. Dar principalul e ca acum, când Kennedy a murit, iar Johnson pare să ezite în a continua linia lui internaţionalistă şi pro-israeliană, să se exercite presiuni la toate nivelurile asupra lui Erhard, inclusiv din interiorul guvernului, pentru a-l determina să renunţe la acord. Dacă le arătăm egiptenilor că suntem în stare să determinăm o schimbare în politica externă a Bonnului, influenţa noastră la Cairo o să crească peste noapte.

Agentul din Germania dădu din cap de câteva ori. Planul de acţiune i se contura deja în minte.

— Am înţeles, zise.

— Excelent, răspunse generalul Glucks.

Omul din faţa lui adăugă:

— Herr General, aţi pomenit mai devreme de savanţii germani care lucrează în Egipt…

— A, da, am zis că o să revenim. Pe ei se bazează cealaltă etapă a planului nostru de a-i distruge pe evrei o dată pentru totdeauna. Ai auzit cu siguranţă despre rachetele de la Helwan?

— Da, domnule general, cunosc planul, în linii mari.

— Dar nu ştii care e obiectivul lui principal?

— Ei bine, bănuiesc că….

— Că avem de gând să le trimitem aşa, pur şi simplu, asupra Israelului?

Pe faţa generalului Glucks se-ntinse un zâmbet larg.

— Te-nşeli amarnic. În orice caz, cred c-a venit timpul să afli de ce sunt atât de importante rachetele astea, ca şi oamenii care lucrează la ele.

Generalul Glucks se lăsă pe spate în scaun, îşi ridică privirea spre tavan şi începu să-i spună subalternului său adevărata poveste a rachetelor de la Helwan.

După terminarea războiului, când regele Farouk mai era încă la putere în Egipt, mii de nazişti şi de foşti membri ai SS-ului au fugit din Europa şi şi-au găsit refugiul pe malurile Nilului. Printre aceştia se aflau şi câţiva oameni de ştiinţă. Chiar înainte ca Farouk să fie dat jos de la putere printr-o lovitură de stat, regele însărcinase doi oameni de ştiinţă germani să întreprindă primele studii în vederea construirii ulterioare a unei uzine producătoare de rachete. Era în anul 1952, iar cei doi cercetători se numeau Paul Goerke şi Rolf Engel.

Timp de câţiva ani după preluarea puterii de către Abdel Nasser, proiectul a fost dat uitării, dar, după înfrângerea suferită de armata egipteană în războiul din Sinai din 1956, noul dictator al Egiptului a făcut un legământ: a jurat ca într-o bună zi să şteargă Israelul de pe faţa pământului.

În 1961, după ce Moscova a respins categoric cererea lui Nasser de a-i livra rachete cu mare putere de distrugere, proiectul Goerke/Engel, care-şi propunea să producă o rachetă de concepţie proprie, a fost relansat în cea mai mare grabă şi, până la sfârşitul acelui an, cu preţul unor eforturi susţinute şi dispunând de fonduri nelimitate, echipa celor doi savanţi germani, întărită şi cu câţiva egipteni, a reuşit să construiască şi să dea în folosinţă Uzina 333 de la Helwan, o localitate la nord de Cairo.

Dar să deschizi o uzină era una, pe când să construieşti în ea rachete era cu totul altceva. De o bună bucată de vreme, persoane importante din anturajul lui Nasser, majoritatea simpatizanţi ai naziştilor încă din timpul celui de-al doilea

război mondial, intraseră în contact cu reprezentanţii organizaţiei ODESSA din Egipt. Aceştia le-au oferit egiptenilor soluţia la problema lor cea mai arzătoare: găsirea unor oameni de ştiinţă care să le construiască rachetele.

Rusia, America, Marea Britanie şi Franţa refuzaseră să le dea chiar şi un singur om. Dar cei de la ODESSA le-au atras atenţia egiptenilor că rachetele pe care le voia Nasser erau asemănătoare, ca mărime şi rază de acţiune, cu rachetele V2 pe care Werner von Braun şi echipa sa le puseseră la punct cu ani în urmă la Peenemunde pentru a fi lansate asupra Londrei şi că mulţi cercetători din această echipă mai puteau fi încă disponibili.

Recrutarea cercetătorilor germani a început pe la sfârşitul anului 1961. Mulţi dintre ei lucrau la Institutul Federal pentru Cercetări Aerospaţiale din Stuttgart. Aceştia fuseseră loviţi în mândria lor de prevederile Tratatului de la Paris, semnat în 1954, care interzicea Germaniei să întreprindă programe de cercetare proprii în anumite domenii, mai ales în fizica nucleară şi în sectorul balisticii şi producerii de rachete. În afară de asta, Institutul era veşnic în căutare de fonduri pentru a-şi putea continua activitatea. Pentru mulţi din aceşti savanţi, perspectiva de a lucra într-o ţară exotică şi însorită ca Egiptul, având la dispoziţie un buget practic nelimitat, care le oferea şansa de a proiecta şi construi rachete adevărate, a fost o tentaţie prea mare pentru a-şi permite să-i dea cu piciorul.

Cei de la ODESSA au însărcinat un om de-al lor să se ocupe de toate recrutările din Germania, iar acesta, la rândul său, lucra în teritoriu printr-un intermediar, Hans Krug, un fost sergent SS. Cei doi au început să bată Germania în lung şi-n lat în căutarea unor cercetători care să plece în Egipt pentru a construi rachetele lui Nasser.

Cu posibilităţile de câştig pe care le ofereau, cei doi n-au avut nici o problemă în a găsi oamenii de care aveau nevoie. Printre aceştia, cel mai de vază era profesorul Wolfgang Pilz, pe care la sfârşitul războiului francezii îl convinseseră să lucreze pentru ei şi care mai târziu a realizat racheta franţuzească Veronique, aflată la baza programului aerospaţial al lui De Gaulle. Profesorul Pilz a plecat în Egipt la începutul anului 1962. De asemenea, dr. Heinz Kleinwachter, dr. Eugen Saenger, împreună cu soţia sa, Irene, care lucraseră cu Werner von Braun la rachetele V2, precum şi doctorii Eisig şi Kirmayer, toţi specialişti în domeniul combustibililor şi al tehnicii de propulsie.

Rezultatele muncii au fost prezentate pentru prima oară în public în cadrul unei parade organizate la Cairo, la 23 iulie 1962, cu ocazia celei de-a opta aniversări a detronării lui Farouk. În acea zi, două rachete, botezate El Kahira şi El Zafira, având o rază de acţiune de 500 şi, respectiv, 300 de kilometri, au defilat prin faţa mulţimii ce aplauda frenetic. Rachetele prezentate la acea paradă erau nişte simple machete, fără încărcătură explozivă şi combustibil, dar erau, totuşi, primele două din seria de 400 de rachete ce urmau să fie construite şi ulterior lansate împotriva Israelului.

Generalul Glucks făcu o pauză, trase un fum din trabuc şi reveni în prezent.

— Dar ne-am lovit de o problemă: deşi până în prezent am reuşit să punem la punct racheta purtătoare, încărcătura explozivă şi combustibilul, partea cea mai importantă a unei rachete teleghidate rămâne sistemul de comandă de la distanţă.

Aţinti vârful trabucului în direcţia agentului din Germania Federală.

— Iar noi nu suntem în măsură să le furnizăm egiptenilor acest sistem, continuă el. Din nefericire, n-am putut convinge să plece în Egipt pe nici unul din specialiştii în sisteme de teleghidare care lucrau la Stuttgart sau în alte institute de cercetare din Germania. Toţi ceilalţi cercetători pe care i-am trimis până acum în Egipt au fost specialişti în aerodinamică, în sisteme de propulsie şi în focoase. Dar ne-am angajat în faţa egiptenilor că-i vom ajuta să-şi construiască rachetele şi asta ne obligă să ne ţinem de cuvânt. Preşedintele Nasser e ferm hotărât să pornească la război împotriva Israelului şi nimic nu va putea să-l oprească din drum. E convins că ar avea câştig de cauză chiar şi numai cu blindatele şi trupele de care dispune în prezent. Noi, în schimb, nu suntem chiar atât de optimişti. Deşi Egiptul are o armată superioară numeric celei israeliene, fără rachete ar putea să piardă un eventual război. Dar gândeşte-te cum ne-ar creşte nouă prestigiul dacă egiptenii ar câştiga războiul datorită rachetelor construite de oamenii noştri, după ce vor fi dat greş, cu toată tehnica lor de luptă sovietică, pentru care au plătit miliarde de dolari. I-am avea pe toţi la degetul mic. Astfel am împuşca doi iepuri dintr-un singur foc: ne-am atrage recunoştinţa eternă a întregului Orient Mijlociu, unde apoi oamenii noştri ar fi primiţi întotdeauna cu braţele deschise şi am contribui la anihilarea totală a statului porcilor ălora de evrei, ducând la bun sfârşit ultima dorinţă a Fuhrerului. Avem un plan

ambiţios şi sub nici o formă n-avem voie să dăm greş în aplicarea lui.

Generalul măsură camera cu paşi mari. Impresionat de cele auzite, subalternul îl întrebă puţin mirat:

— Dar, dacă-mi permiteţi, Herr General, cum ar fi posibil ca doar 400 de rachete cu putere medie de distrugere să-i termine pe evrei o dată pentru totdeauna? E adevărat că le-ar provoca pierderi semnificative, dar nu i-ar putea distruge complet.

Glucks se-ntoarse către celălalt bărbat, fixându-l o clipă cu privirea. Pe faţă avea un zâmbet triumfător.

— Ai dreptate, dar totul depinde de natura focosului. Doar nu crezi c-o să irosim material explozibil convenţional ca să-i punem cu botul pe labe pe porcii ăştia. Nici vorbă! Noi i-am propus altceva preşedintelui Nasser, iar el a acceptat imediat ideea noastră: rachetele Kahiras şi Zafiras vor purta nişte focoase… mai speciale. Unele vor purta culturi concentrate de ciumă bubonică, iar altele vor exploda la mare înălţime deasupra solului, infestând întregul teritoriu al Israelului cu stronţiu 90 iradiat. În câteva ore toţi vor muri de ciumă sau din cauza iradierii cu raze gamma. Ei, asta le pregătim noi porcilor de evrei.

Celălalt rămăsese cu ochii pironiţi la el, mut de uluire.

— Fantastic, murmură. Acum mi-aduc aminte că am citit undeva despre un proces care a avut loc vara trecută în Elveţia. Dar totul s-a stins în faşă, fiindcă majoritatea probelor s-au evaporat la timp. Deci e adevărat. Domnule general, dar planul acesta e genial.

— Genial, într-adevăr şi imposibil de contracarat. Mai rămâne doar ca noi, cei de la ODESSA, să facem rost de un sistem de teleghidare, care ne-ar permite nu numai să orientăm rachetele pe direcţia dorită, ci mai mult, să le facem să detoneze exact acolo unde trebuie. Persoana care conduce întregul program de cercetare pentru realizarea acestui sistem de comandă de la distanţă se află acum în Germania Federală, iar numele său conspirativ este Vulcan. Ştii, probabil, că în mitologia greacă Vulcan era meşterul care făurea fulgerele zeilor.

— Şi acest Vulcan este un om de ştiinţă? întrebă vest-germanul, încă nerevenindu-şi din uimire.

— Nicidecum. În 1955, când a fost nevoit să-şi piardă urma, în mod normal, ar fi trebuit să se refugieze în Argentina. Dar noi i-am cerut predecesorului dumitale să-i facă rost de un paşaport care să-i permită să rămână în Germania, iar din fondurile speciale de la Zurich i s-a

avansat un milion de dolari, cu care şi-a deschis o fabrică în Germania. Scopul nostru iniţial era să folosim acea fabrică drept paravan pentru alte proiecte de cercetare care ne interesau în acel moment, dar apoi acestea au fost abandonate în favoarea sistemului de teleghidare pentru rachetele de la Helwan. În prezent, fabrica lui Vulcan produce aparate de radio cu tranzistori, dar ăsta e un simplu paravan. În laboratoarele fabricii, un grup de cercetători lucrează deja la sistemul de teleghidare care va echipa într-o bună zi rachetele de la Helwan.

— Dar de ce nu se mută în Egipt, pur şi simplu? întrebă celălalt.

Glucks zâmbi din nou şi continuă să măsoare camera.

— Asta-i partea genială a întregii operaţiuni. Ţi-am spus că în Germania existau unii cercetători capabili să realizeze asemenea sisteme de comandă de la distanţă, dar nici unul dintre ei n-a putut fi convins să părăsească ţara. Ei bine, am făcut în aşa fel încât întreaga echipă care lucrează acum în laboratoarele de cercetate de la fabrica lui Vulcan să fie convinsă că, de fapt, e vorba de un proiect ultrasecret comandat de Ministerul Apărării de la Bonn.

La aceste cuvinte, interlocutorul sări literalmente de pe scaun, vărsându-şi cafeaua pe covor.

— Dumnezeule mare! Cum de-aţi reuşit să-i îmbrobodiţi în asemenea hal?

— A fost cât se poate de simplu. Tratatul de la Paris interzice Germaniei să facă cercetări în domeniul rachetelor. Echipa lui Vulcan a jurat să păstreze secretul în faţa unui reprezentant adevărat al Ministerului Apărării, care, întâmplător, e omul nostru. Reprezentantul era însoţit de un general celebru, care a luptat în al doilea război mondial. Iar cercetătorii s-au declarat gata să lucreze pentru Germania, chiar dacă trebuie să nesocotească prevederile Tratatului de la Paris, dar nu sunt dispuşi să facă acelaşi lucru în favoarea Egiptului. Acum ei nutresc convingerea de nezdruncinat că lucrează într-adevăr în folosul Germaniei. Desigur, costurile operaţiunii sunt exorbitante. În mod normal, doar marile puteri îşi pot permite să finanţeze asemenea programe de cercetare. Acestui proiect i s-au alocat sume imense din fondurile noastre secrete. Acum înţelegi adevărata importanţă a lui Vulcan?

— Înţeleg foarte bine, răspunse şeful reţelei ODESSA din Germania. Dar dacă lui Vulcan i s-ar întâmpla ceva, programul n-ar putea fi continuat şi fără el?

— Nu. Vulcan este unicul proprietar al fabricii şi al firmei respective. El e preşedinte şi director executiv, acţionar unic şi deţinător al tuturor fondurilor companiei. Doar el e în măsură să plătească salariile cercetătorilor şi costurile enorme ale programului. Membrii echipei de cercetare primesc indicaţii doar de la el personal şi de la nimeni altcineva din conducerea firmei, iar restul personalului nu cunoaşte adevărata natură a activităţii care se desfăşoară în laboratoarele de cercetare, care sunt extrem de mari şi de bine utilate pentru o firmă care produce doar aparate de radio. Ceilalţi angajaţi trăiesc cu impresia că în secţiile cu acces interzis se lucrează la un nou tip de circuit cu microunde, care va revoluţiona industria semiconductorilor. Li s-a explicat că măsurile de securitate extraordinare care s-au luat sunt doar o precauţie împotriva spionajului industrial.

— Puteţi să-mi spuneţi care-i numele firmei?

Generalul Glucks stătu puţin pe gânduri, apoi spuse un nume. Celălalt făcu ochii mari, uluit.

— Dar am auzit de marca asta de aparate de radio, răspunse el neîncrezător.

— Cred şi eu că ai auzit de ea. E o marcă foarte cunoscută, iar firma produce într-adevăr aparate de radio.

— Iar proprietarul ei… e una şi aceeaşi persoană cu? …

— Da, cu Vulcan. Acum pricepi cât de important e acest om pentru noi. Drept urmare, dumitale o să-ţi mai revină o sarcină. Iată…

Generalul scoase din buzunarul interior al sacoului o fotografie pe care i-o întinse agentului său din Germania. Acesta o luă şi, după ce o privi îndelung, cu un aer perplex, o întoarse şi citi numele înscris pe spatele ei.

— Doamne, Dumnezeule, dar credeam că e în America de Sud.

Glucks clătină din cap.

— Nici vorbă. El este Vulcan. Iar acum programul de care se ocupă a ajuns la un moment de răscruce. În consecinţă, misiunea dumitale va fi să… descurajezi orice persoană care ar manifesta un cât de mic interes pentru acest om. Un singur avertisment, apoi treci la soluţia finală. Mă urmăreşti cu atenţie, *Kamerad?* Nimeni, repet, nimeni n-are voie să bănuiască măcar adevărata identitate a lui Vulcan.

Generalul SS se ridică. Imediat se ridică şi musafirul.

— Ţi-ai primit ordinele, spuse Glucks. Eşti liber.

CAPITOLUL IV

— Dar nici măcar nu ştii dacă mai e în viaţă.

Era duminică. Peter Miller şi Karl Brandt stăteau umăr la umăr în maşina primului, parcată în faţa casei inspectorului de poliţie, pe care Miller îl luase pe sus chiar în timpul mesei de prânz.

— E-adevărat, nu ştiu şi ăsta e primul lucru pe care trebuie să-l aflu. Dacă Roschmann a murit, asta e şi gata. Poţi să mă ajuţi?

Brandt se gândi puţin, apoi scutură încet din cap.

— Îmi pare rău, dar nu pot.

— De ce?

— Uite ce-i, ţi-am dat jurnalul ăla ca să-ţi fac un serviciu, atâta tot. M-a impresionat şi m-am gândit c-o să poţi scoate un material bun din treaba asta. Dar nici nu mi-a trecut prin minte c-o să vrei să dai de urma lui Roschmann. De ce nu vrei să scrii, pur şi simplu, un material în care să arăţi că ai intrat în posesia jurnalului şi gata?

— Fiindcă doar despre atâta lucru n-am ce scrie, spuse Miller. Ce-ai vrea să scriu? Ceva de genul: „Mare surpriză, mare! Am dat peste o cărţulie în care un moşneag care tocmai şi-a pus capăt zilelor lăsând deschis arzătorul din bucătărie îşi deapănă amintirile din timpul războiului”? Cine crezi tu c-o să-mi publice chestia asta? E-adevărat şi mie mi s-a părut că e un document cutremurător, dar asta-i doar o părere personală. Sute de oameni şi-au scris memoriile după război. Lumea s-a plictisit de ele. Dacă scriu doar cum am găsit jurnalul, n-o să găsesc în toată Germania vreun director de ziar care să-mi cumpere materialul.

— Atunci ce mai vrei?

— Uite ce vreau: ajută-mă să-l dau pe Roschmann pe mâna poliţiei şi-ai să vezi ce material iese din asta.

Brandt îşi scutură alene ţigara în scrumiera de la bordul maşinii.

— Poliţia n-o să mişte un deget ca să-l prindă, pe Roschmann, spuse. Zău aşa, Peter, tu nu-i cunoşti, dar eu ştiu foarte bine cum gândesc colegii mei din poliţie. Treaba noastră e să luptăm împotriva delictelor comise acum, în 1963. Şefii cei mari mi-ar râde în nas dacă m-aş duce la ei şi le-aş cere să-şi pună oamenii pe urmele cuiva pentru crime comise acum douăzeci de ani la Riga. Nici nu se pune problema. Şi-aşa avem de lucru până peste cap.

— Dar măcar ai putea să-ncerci, spuse Miller.

Brandt clătină din cap.
— Nu, eu nu fac aşa ceva.
— De ce? Ce te-mpiedică?
— Fiindcă nu vreau să fiu amestecat în povestea asta. Tu n-ai probleme, eşti holtei. Poţi să-ţi permiţi să umbli după cai verzi pe pereţi, dacă ţii neapărat. Dar eu am o nevastă şi doi copii şi sunt abia la începutul carierei. Nu vreau să rămân o viaţă-ntreagă un amărât de inspector.
— De ce să rămâi inspector? Roschmann e un criminal, nu? Treaba poliţiei e să-i găsească pe criminali. Care-i problema?
Brandt îşi stinse ţigara.
— N-aş putea să-ţi spun exact, dar e vorba despre cum privesc grangurii din poliţie cazurile de genul ăsta. Nimic concret, doar o impresie a mea. Adică îmi face impresia că un poliţist aflat abia la începutul carierei dă numai de belele dacă scormoneşte prea adânc în crimele comise de cei din SS în timpul războiului. Şi, oricum, chiar dacă ar încerca, tot n-ar ajunge nicăieri. Conducerea ar respinge imediat cererea de anchetă. Însă faptul că, la un moment dat, ai cerut deschiderea unei asemenea anchete rămâne scris undeva. Şi uite-aşa se duce pe apa sâmbetei avansarea. Nimeni nu vorbeşte pe faţă despre aşa ceva, dar toată lumea o ştie. Aşa că dacă vrei să faci mare tapaj pe chestia asta, îl faci singur. Pe mine să nu contezi.
Miller rămase tăcut o bucată de vreme, cu ochii pe fereastră.
— Bine, dacă aşa vrei tu, zise într-un sfârşit. Dar trebuie să-ncep de undeva. Aţi mai găsit ceva în locuinţa lui Tauber?
— Păi, am mai găsit un bileţel. L-am luat şi l-am anexat la raportul meu. De-acum trebuie să fie îndosariat pe undeva. Iar cazul a fost clasat.
— Şi ce scria în bilet?
— Nu scria cine ştie ce, zise Brandt. Tauber spunea că are de gând să se sinucidă. A, ba mai era ceva: zicea că lasă toate lucrurile sale unui prieten, un anume Herr Marx.
— Ei, vezi, tot am dat de-un fir. Unde-l găsesc pe Marx ăsta?
— De unde dracu' să ştiu eu? întrebă Brandt.
— Doar atât scria în bilet? Herr Marx, pur şi simplu? Nici o adresă, nimic?
— Nimic, zise Brandt. Doar atât, Marx, fără nici o adresă.
— Totuşi, trebuie să stea undeva. N-ai încercat să dai de el?
Brandt suspină.

— De ce Dumnezeu nu vrei să-nţelegi odată? Suntem ocupaţi până peste cap. Ai idee câţi Marx sunt în Hamburg? Îi găseşti cu sutele în cartea de telefon. Nu putem să pierdem săptămâni în şir căutându-l pe Marx, prietenul lui Tauber. Şi, oricum, lucrurile bătrânului abia dacă valorează câţiva pfenigi.

— Deci asta-i tot ce poţi să-mi spui? întrebă Miller. Nu mai ai nici un alt indiciu?

— Absolut nimic. Dacă vrei să-l găseşti pe Marx, din partea mea eşti liber să-ncerci.

— Mersi, asta o să şi fac, răspunse Miller. Îşi strânseră mâinile, iar Brandt se-ntoarse să-şi continue prânzul în sânul familiei.

În dimineaţa următoare, Miller îşi începu investigaţiile cu o vizită la casa în care locuise Tauber. Îi deschise un bărbat între două vârste, îmbrăcat cu o pereche de pantaloni pătaţi, agăţaţi cu bretele peste o cămaşă fără guler, deschisă la gât. Nu se mai bărbierise de vreo trei zile.

— 'Neaţa. Dumneata eşti proprietarul?

Omul îl măsură pe Miller din cap până-n picioare şi dădu din cap. Hainele îi miroseau a varză..

— S-a omorât un om aici, acum câteva seri, spuse Miller.

— Sunteţi de la poliţie?

— Nu, sunt reporter. Miller îi arătă legitimaţia de presă.

— N-am nimica de zis.

Miller îi strecură în mână o bancnotă de zece mărci, pe care bărbatul o făcu imediat nevăzută.

— Vreau doar s-arunc o privire prin camera lui.

— Am închiriat-o altcuiva.

— Dar cu lucrurile lui ce-ai făcut?

— Le-am scos în curte. N-am ce face cu ele. Boarfele erau aruncate grămadă afară, în ploaia subţire. Încă mai miroseau a gaz. Printre ele găsi o maşină de scris veche şi prăpădită, două perechi de pantofi scâlciaţi şi un şal din mătase albă cu ciucuri. Miller presupuse că trebuie să fie vreo piesă de îmbrăcăminte tradiţională evreiască. Mai răscoli prin lucruri, dar nu găsi nici o agendă cu adrese sau altceva pe care să fie notată adresa lui Marx.

— Asta-i tot? întrebă.

— Asta-i tot, răspunse omul, privindu-l acru din pragul uşii din dos.

— Ai vreun chiriaş pe care-l cheamă Marx?

— Nţ.

— Dar cunoşti pe cineva cu numele ăsta?

— Nţ.

— Bătrânul Tauber avea vreun prieten?

— Io nu ştiu să fi avut. Era cam singuratic. Toată ziulica bântuia, târşâindu-şi picioarele p-aici. Era cam scrântit, mă-nţelegeţi? Da-şi plătea chiria la timp. Nu-mi dădea bătaie de cap:

— L-ai văzut vreodată stând de vorbă cu cineva pe stradă?

— Nu, niciodată. Nu cred să fi avut prea mulţi prieteni. Nici nu mă mir, că vorbea singur tot timpu'. Ţicnit, de.

Miller ieşi şi-ncepu să-ntrebe prin vecini. Cei mai mulţi dintre ei îşi aminteau că-l văzuseră câteodată pe bătrân cum îşi târşâia picioarele pe trotuar, înfăşurat într-un palton lung până la glezne, cu o căciulă de lână pe cap şi cu mâinile băgate în nişte mănuşi cu degetele tăiate.

S-a învârtit trei zile prin cartier, întrebând la lăptărie, la zarzavagiu, la măcelărie, la magazinul de menaj, la bodegă, la debitul de ţigări, agăţându-i din mers pe lăptar şi pe poştaş. Abia vineri după-amiază a dat peste o mână de puştani care băteau mingea de zidul unui depozit.

— De evreu' ăla bătrân zici? Solly Nebunu'? zise cel mai răsărit când îl întrebă despre Tauber. Ceilalţi se strânseră în jurul lor.

— Da, de el zic, răspunse Miller. Solly Nebunu'.

— Era cam într-o bujie, zise unul dintre puşti. Mergea aşa tot timpul.

Băiatul îşi trase capul între umeri, strângându-şi haina cu mâinile aproape de trup şi făcu doi-trei paşi târându-şi picioarele, mormăind ceva şi aruncându-şi ochii roată. Ceilalţi izbucniră în râs şi se-mprăştiară, iar unul îi dădu celui care-l imitase pe bătrân un ghiont zdravăn care-l trimise pe burtă, câţiva paşi mai departe.

— L-aţi văzut vreodată stând de vorbă cu cineva? întrebă Miller.

— Da' de ce vrei să ştii? îl întrebă cel care părea să fie şeful, suspicios. Nu i-am făcut nimica.

Miller scoase o monedă de cinci mărci şi o aruncă demonstrativ în sus, după care o prinse iar în palmă. Opt capete se mişcară imperceptibil în timp ce opt perechi de ochi urmăreau ca fermecate moneda strălucitoare. Miller se-ntoarse şi făcu încet câţiva paşi, ca şi cum ar fi vrut să plece.

— Domnu'…

Se opri şi se-ntoarse cu faţa la ei. Cel mai mic îl ajunse din urmă.

— Io l-am văzut odată cu un om. Stătea dă vorbă amândoi.

— Unde i-ai văzut?

— Pă malu' râului, la bănci. Stătea amândoi pă o bancă şi vorbea.

— Şi celălalt câţi ani avea?

— Era bătrân rău. Avea păru' alb.

Miller îi aruncă moneda, convins că prăpădise banii degeaba. Coborî, totuşi, până la fluviu şi-şi aruncă ochii de-a lungul malului. Văzu vreo douăsprezece bănci, dar toate goale. Vara o mulţime de oameni veneau să stea pe băncile de pe Elbe Chaussee şi să privească vasele care treceau pe Elba, dar atunci, la sfârşitul lui noiembrie, nu era nici ţipenie pe-acolo.

Mai departe, în stânga, pe partea lui, se afla portul pescarilor. Şase traulere erau trase la dană, aşteptând să-şi lase încărcătura de hering şi macrou pescuită în Marea Nordului, sau făcând ultimele pregătiri pentru a ieşi din nou în larg.

În copilărie fusese nevoit să se refugieze, împreună cu ai lui, la o fermă, undeva la ţară. După război se-ntorsese în oraşul aflat în ruine, după bombardamentele Aliaţilor, iar el crescuse printre grămezile de moloz şi casele dărâmate. Mai ţinea încă minte ce mult îi plăcea să se joace în portul acela pescăresc de lângă Altona. Îi plăcea să stea printre pescari, oameni aspri, dar cu inima de aur, care miroseau tot timpul a catran şi a sare şi a tutun ieftin. Îşi aduse aminte de Eduard Roschmann şi de Riga şi se-ntrebă cum fusese posibil ca în aceeaşi ţară să trăiască oameni atât de diferiţi.

Gândurile îi reveniră la Tauber. Oare unde se-ntâlnise acesta cu prietenul lui, Marx? Simţea că mai era un amănunt care-i scăpa, dar nu-şi putea da seama ce anume. În cele din urmă se-ntoarse la maşină şi porni înapoi spre centru. Abia când se opri să alimenteze la benzinăria din vecinătatea gării din Altona îi veni ideea salvatoare. Benzinarul, vorbăreţ şi amabil, îi spuse că benzina se scumpise de curând, văitându-se că banii îşi pierdeau valoarea pe zi ce trece. Plecă să-i aducă restul, iar Miller rămase cu ochii la portofelul-deschis pe care-l ţinea în mână.

Banii. Asta era! De unde avea Tauber bani? De muncit nu muncea, iar compensaţiile pe care le dădea statul le refuzase. Şi totuşi nu-ntârzia niciodată cu plata chiriei şi probabil că-i mai rămânea câte ceva şi pentru mâncare. Avea doar cincizeci şi şase de ani, deci nu putea să aibă pensie de bătrâneţe, dar se putea foarte bine să primească o pensie de invaliditate. Asta trebuia să fie!

Miller îşi luă restul, porni motorul Jaguarului şi se duse până la poşta din Altona. Intră şi se opri direct la ghişeul pe

care scria „Pensii”.

— Vreţi să-mi spuneţi care sunt zilele de plată? o întrebă el pe doamna grasă din spatele ghişeului.

— Ultima zi a lunii, bineînţeles, răspunse aceasta.

— Deci asta ar fi sâmbăta viitoare, nu?

— În afară de sâmbătă şi duminică. Luna asta ziua de plată cade vineri, poimâine.

— Şi tot atunci se ridică şi pensiile de invaliditate? întrebă.

— Da, orice fel de pensie se ridică în ultima zi a lunii.

— Numai de la ghişeul dvs.?

— Dacă primitorul locuieşte în Altona, da, răspunse femeia.

— Între ce ore?

— După începerea programului, toată ziua.

— Mulţumesc.

Vineri dimineaţă Miller era înapoi, cu ochii la şirul de bătrâni şi bătrâne care se formase după deschiderea poştei. Stătea lângă zidul de vizavi de ghişeu, ca să poată vedea încotro apucă cei care ies din clădire. Erau mulţi cu părul alb, dar majoritatea aveau capul acoperit din cauza frigului de afară. Între timp ploaia se oprise şi ieşise un soare cu dinţi. Câteva minute înainte de ora douăsprezece, din clădirea poştei ieşi un bătrânel cu o coamă de păr alb ca vata de zahăr, se opri să-şi numere banii, ca să fie sigur că i-a primit pe toţi, după care îi puse în buzunarul de la piept al paltonului şi aruncă o privire în jur, ca şi cum ar fi căutat pe cineva. După câteva minute se-ntoarse şi începu să se depărteze încet. Când ajunse la colţ se mai uită o dată în lungul străzii, apoi o luă pe strada Muzeului, îndreptându-se către fluviu. Miller se dezlipi de lângă zid şi se luă după bătrân.

Acesta parcurse jumătatea de milă care-l despărţea de Elbe Chaussee în douăzeci de minute, după care se-ndreptă spre mal, traversă gazonul şi se aşeză pe o bancă. Miller se apropie uşor prin spatele băncii.

— Herr Marx?

Bătrânul se-ntoarse, în timp ce Miller ocolea banca. Nu se arăta deloc surprins, ca şi cum ar fi fost obişnuit ca persoane străine să-l strige pe nume din senin.

— Da, spuse cu voce gravă, eu sunt Marx.

— Numele meu e Miller.

Marx dădu serios din cap la aflarea acestei veşti.

— Îl aşteptaţi pe… a… pe Herr Tauber?

— Da, răspunse simplu bătrânul, fără să se arate deloc surprins.

— Pot să iau loc?

— Vă rog.

Miller luă loc lângă el şi amândoi rămaseră o vreme tăcuţi, privind la apele fluviului. Un cargou gigant, Kota Maru din Yokohama, plutea uşor în josul fluviului, dus de reflux.

— Îmi pare rău că trebuie să v-o spun aşa, dar Herr Tauber a murit.

Bătrânul nu-şi dezlipi ochii de pe vaporul care trecea prin faţa lui. Nu părea nici întristat, nici surprins, ca şi cum ar fi fost obişnuit să primească asemenea veşti. Poate chiar era.

— Înţeleg, spuse.

Miller îi povesti pe scurt ce se-ntâmplase în seara de vineri, cu o săptămână în urmă.

— Nu păreţi surprins că s-a sinucis.

— Nu, răspunse Marx, era un om tare nefericit.

— Ştiţi, a lăsat un jurnal.

— Da, mi-a povestit mai demult despre el.

— Vi l-a dat vreodată să-l citiţi? întrebă Miller.

— Nu, nu lăsa pe nimeni să-l citească. Dar mi-a povestit despre el.

— În jurnal povesteşte ce-a păţit la Riga în timpul războiului.

— Da, mi-a spus că a fost la Riga.

— Aţi fost şi dvs. la Riga?

— Nu, eu am fost la Dachau.

— Herr Marx, uite, am nevoie de ajutorul dvs. Prietenul dumneavoastră vorbeşte în jurnal despre un ofiţer SS pe nume Roschmann. Căpitanul Eduard Roschmann. V-a povestit vreodată despre el?

— O, sigur că da. Mi-a spus despre Roschmann. De fapt, numai asta-l mai ţinea în viaţă. Spera ca-ntr-o bună zi să poată depune mărturie la tribunal împotriva lui Roschmann.

— Asta spune şi-n jurnal. Eu l-am citit după moartea lui. Sunt reporter. Vreau să-ncerc să dau de urma lui Roschmann şi să-l aduc în faţa tribunalului. Mă-nţelegeţi?

— Da.

— Dar efortul meu n-ar avea nici un rost dacă Roschmann este mort. Vă amintiţi dacă Herr Tauber a aflat vreodată că Roschmann mai trăieşte şi se află în libertate?

Câteva minute, Marx rămase cu ochii aţintiţi la silueta vaporului Kota Maru, care se pierdea încet în zare.

— Căpitanul Roschmann n-a murit, spuse el simplu şi încă este liber.

Miller se aplecă înainte, privindu-l cu atenţie.
— De unde ştiţi?
— Fiindcă Tauber l-a văzut cu ochii lui.
— Da, asta ştiu, am citit în jurnal. L-a văzut la începutul lui aprilie 1945.
Marx scutură încet din cap.
— Nu, luna trecută.
Rămaseră tăcuţi câteva minute, Miller cu ochii aţintiţi la bătrân, iar Marx cu privirile pierdute în largul fluviului.
— Luna trecută? repetă Miller într-un târziu. V-a spus şi unde l-a văzut?
Marx scoase un suspin, apoi se-ntoarse către Miller.
— Da. Era noaptea, târziu. Ieşise să se plimbe puţin, cum făcea de multe ori când nu putea să doarmă. Se întorcea spre casă şi, când a ajuns în dreptul Operei de Stat, un grup de oameni tocmai ieşea din clădire. S-a oprit puţin să-i privească. Spunea că erau bogaţi, bărbaţii purtau costume de seară, iar femeile, blănuri şi bijuterii. Trei taxiuri îi aşteptau la scară. Portarul oprea trecătorii ca să le facă loc să urce în maşini. Atunci l-a văzut pe Roschmann.
— Se afla printre cei care au ieşit de la Operă?
— Da. S-a urcat într-un taxi cu încă două persoane şi au plecat de-acolo.
— Acum fiţi foarte atent, vă rog, Herr Marx, e foarte important. Tauber era absolut sigur că bărbatul pe care l-a văzut era Roschmann?
— Da, el aşa spunea.
— Dar trecuseră nouăsprezece ani de când îl văzuse ultima oară. Probabil se schimbase mult. Cum putea fi atât de sigur?
— Tauber mi-a spus că zâmbea când l-a văzut.
— Ce făcea?
— Zâmbea. Roschmann zâmbea.
— Şi l-a recunoscut numai după cum zâmbea?
— Mi-a spus că cine l-a văzut o dată pe Roschmann zâmbind nu mai poate să-l uite toată viaţa. Nu putea să descrie zâmbetul acela, dar zicea ca l-ar recunoaşte dintr-un milion, oriunde s-ar afla.
— Înţeleg. Dumneavoastră l-aţi crezut când v-a spus povestea asta?
— Da, da, l-am crezut când mi-a spus că l-a văzut pe Roschmann.
— Bine, să zicem că şi eu îl cred. Acum, altceva. Tauber şi-a notat numărul acelui taxi?

— Nu. Mi-a povestit că mintea parcă-i încremenise şi că n-a putut face altceva decât să se uite cum se depărtează.

— Fir-ar să fie, spuse Miller. Probabil că s-a dus la vreun hotel. Dacă aş avea numărul, aş putea să-l găsesc pe şoferul taxiului şi să-l întreb unde i-a lăsat. Când v-a povestit Herr Tauber toate astea?

— Luna trecută, când ne-am întâlnit după ce ne-am ridicat pensiile. Chiar aici, pe banca asta.

Miller se ridică şi scoase un oftat.

— Cred că vă daţi seama că nimeni n-ar da crezare poveştii lui.

Marx îşi ridică privirea de la apa fluviului şi se uită în sus la reporter.

— O, desigur şi-a dat şi el seama de asta, spuse încet. Vezi dumneata, tocmai de aceea şi-a pus capăt zilelor.

În aceeaşi seară, fiind sfârşit de săptămână, Miller s-a dus, ca de obicei, în vizită la maică-sa, unde, tot ca de obicei, a trebuit s-o asculte cuminte în timp ce ea îi trăgea o praftureală zdravănă pe motiv că nu mânca destul, că fuma prea mult şi că umbla cu cămaşa murdară.

Era o femeie mărunţică, dolofană şi mămoasă, puţin trecută de şaizeci de ani, care niciodată nu se-mpăcase cu ideea că unicul ei fiu nu năzuia să fie în viaţă ceva mai mult decât un simplu reporter.

Tot vorbind de una şi de alta, maică-sa îl întrebă la ce lucrează în acel moment. Miller îi spuse pe scurt, arătându-i că are de gând să-ncerce să dea de urma lui Eduard Roschmann. Vorbele lui o îngroziră, pur şi simplu.

Peter înfuleca zdravăn, fără a lua în seamă avalanşa de observaţii şi muştruluieli pe care maică-sa o abătuse asupra lui.

— Nu-i de-ajuns că faci tot timpul numai articole despre infractori şi despre tot felul de oameni fără căpătâi, spuse, ce-ţi mai trebuie să te-amesteci şi cu naziştii ăştia? Zău, dac-ar şti bietul taică-tău…

Ceva îi fulgeră prin minte.

— Mamă.

— Da, iubiţel?

— Apropo de război… toate lucrurile alea la care cei din SS i-au supus pe prizonieri… în lagărele de concentrare. Te-ai gândit vreodată că asta se-ntâmpla chiar în vreme ce tu… Ai auzit despre ele?

— Oribile lucruri. Îngrozitoare. Englezii ne-au arătat tot felul de filme după război. Nu mai vreau s-aud nimic despre

asta.

Nu-şi găsea deloc astâmpărul şi, până la urmă ieşi repede din cameră. Peter se ridică de la masă şi se duse după ea în bucătărie.

— Ţi-aduci aminte când ne-au dus cu şcoala într-o excursie la Paris, în 1950? Aveam şaisprezece ani.

Mamă-sa se opri din treabă şi umplu chiuveta cu apă ca să spele vasele.

— Da, mi-aduc aminte. Ce-i cu ea?

— Ei bine, ne-am dus să vizităm o biserică numită Sacre Coeur. Când am ajuns acolo, tocmai se termina slujba, o slujbă de pomenire pentru un om pe care-l chema Jean Moulin. Câteva persoane care ieşeau din biserică m-au auzit vorbind nemţeşte cu un alt băiat. Atunci una dintre ele s-a-ntors şi m-a scuipat drept în faţă. Şi-acum mai ţin minte saliva aceea scurgându-mi-se pe haină. Când m-am întors acasă ţi-am povestit şi ţie. Mai ţii minte ce mi-ai spus atunci?

Doamna Miller freca furioasă farfuriile.

— Mi-ai zis că aşa sunt francezii. Prost-crescuţi, aşa mi-ai zis.

— Păi, chiar sunt. Eu niciodată nu m-am dat în vânt după ei.

— Dar, mamă, tu ştii ce i-am făcut noi lui Jean Moulin înainte de a-şi da sufletul? Nu tu, nu tata, nu eu. Noi, germanii, adică Gestapoul, despre care milioane de străini gândesc acelaşi lucru.

— Nu şi nici nu vreau să ştiu. Gata, termină odată cu lucrurile astea!

— Ei bine, oricum n-aş fi putut să-ţi spun, fiindcă nici eu nu ştiu. E scris, probabil, pe undeva. Eu altceva vreau să spun: femeia aceea m-a scuipat în faţă fiindcă-i aminteam de Gestapo, nu pentru că eram german.

— Şi-ar fi trebuit să fii mândru că eşti german.

— Dar eram, mamă, crede-mă şi sunt încă. Dar asta nu-nseamnă că trebuie să fiu mândru de nazişti, de SS şi de Gestapo.

— Ei, nimeni nu se mândreşte cu ei, dar n-ajută la nimic să vorbim întruna despre asta.

Se-nfierbântase şi era cam tulburată, cum păţea întotdeauna când se certau. Se şterse pe mâini cu cârpa de bucătărie şi se grăbi să se-ntoarcă în sufragerie. El se duse după ea.

— Mamă, încearcă să-nţelegi. Până să fi citit jurnalul acela, nici nu ştiam exact ce ni se pune în cârcă nouă, tuturor. Acum, cel puţin, simt că încep să-nţeleg. Şi de asta vreau să-l

găsesc pe monstrul ăla, dacă mai trăieşte cumva. Ca să se facă dreptate, omul acela trebuie adus în faţa tribunalului.

Doamna Miller se aşeză pe canapea, mai, mai să o podidească lacrimile.

— Te rog, Peterkin, lasă-l în pace. Nu mai scormoni trecutul. N-are nici un rost. S-a terminat, gata, vremurile alea au trecut pentru totdeauna. E mai bine să dai totul uitării.

Peter Miller stătea în picioare, cu faţa la şemineu.

Deasupra lui trona pendula, iar sub ea, pe consolă, se afla înrămată o fotografie cu portretul tatălui său. Era îmbrăcat în uniformă de căpitan de armată şi-l privea cu zâmbetul acela bun şi puţin trist pe care Miller nu-l uitase niciodată. Fotografia fusese făcută când trecuse pe acasă în ultima lui permisie, înainte de a se-ntoarce pe front.

Privind fotografia aceea făcută cu nouăsprezece ani în urmă, lui Miller îi răsună în urechi vocea maică-sii, implorându-l să renunţe la ancheta asupra lui Roschmann. Chipul tatălui său îi reveni în minte neaşteptat de clar.

Rememoră vremurile dinainte de război. Când avea cinci ani, tatăl său îl dusese la Grădina Zoologică Hagenbeck şi-i arătase toate animalele, citindu-i plin de răbdare inscripţiile de pe plăcuţele atârnate de fiecare cuşcă în parte şi dându-i răspuns la sutele de întrebări pe care el i le punea cu mintea lui de copil.

Îşi aduse aminte cum se-ntorsese acasă după ce se-nrolase în 1940, cum vărsase atunci maică-sa lacrimi de crocodil, iar el îşi spusese, văzând-o, că femeile trebuie să fie tare fraiere dacă plâng în loc să se bucure când tata vine acasă, îmbrăcat în uniforma aceea cu totul şi cu totul minunată. Îşi mai aminti de ziua aceea a anului 1944, când un ofiţer de armată bătuse la uşa lor ca să-i dea maică-sii vestea că soţul ei căzuse ca un adevărat erou pe frontul de răsărit.

— Şi-apoi, nimeni nu mai vrea să audă de demascările astea îngrozitoare. Nici de procesele alea oribile, care nu se mai termină odată şi pentru care se scot iar la lumina zilei toate murdăriile acelea. Nimeni n-o să-ţi ridice statuie, chiar dacă-l găseşti, ci doar or să te arate cu degetul pe stradă. Lumea s-a săturat de procese, acum e prea târziu pentru ele. Te rog, Peter, renunţă la ancheta asta, măcar de dragul meu.

Îi reveni în minte pagina aceea de ziar cu lunga coloană formată din numele celor căzuţi, înconjurată de un chenar negru. În ziare apăreau în fiecare zi listele acelea care păreau că nu se mai termină şi pe care lumea le aştepta cu sufletul strâns. Lista din ziua aceea de sfârşit de octombrie îi

rămăsese întipărită în minte pentru totdeauna, pentru că, undeva pe la mijlocul ei, stătea scris:

„Miller, Erwin, căpitan. Căzut în Ostland, la 11 octombrie, pentru Fuhrer şi Patria Mamă”.

Atât şi nimic altceva. Nici unde, nici când, nici de ce. Doar unul din zecile de mii de nume care veneau înapoi dinspre răsărit să îngroaşe tot mai lungile coloane cu chenar negru, până când cei de sus au încetat să le mai facă publice deoarece afectau moralul populaţiei.

— Gândeşte-te măcar la memoria tatălui tău, zise maică-sa. Crezi că i-ar plăcea ca fiul lui să scurme trecutul, încercând să mai stârnească încă un proces pentru crime de război? Crezi că asta ar dori el?

Miller se-ntoarse, traversă camera şi-şi puse mâinile pe umerii mamei sale, aţintindu-şi privirile în albastrul de porţelan al ochilor ei înfricoşaţi. Se aplecă şi o sărută pe frunte.

— Da, Mutti, spuse, cred că exact asta ar dori.

Când a plecat, maică-sa nu l-a mai condus până la uşă. Ieşi singur din casă, se urcă în maşină şi porni înapoi spre Hamburg, simţind cum se ridică în el o mânie surdă.

Toţi cunoscuţii lui Hans Hoffmann erau de acord într-o anumită privinţă: Hans îşi arăta valoarea de la o poştă. Deşi se apropia de cincizeci de ani, se ţinea încă bine, cu aerul acela de adolescent pe care i-l dădea părul lui întotdeauna tuns şi frezat după ultima modă, deşi începuse să cam încărunţească pe alocuri. Avea mâini fine, cu degete prelungi şi unghii foarte îngrijite. Costumele şi le cumpăra de pe Savile Row[14], iar cravatele de mătase numai de la Chardin. Întreaga lui persoană respira aerul acela de bun-gust costisitor pe care numai o grămadă de bani ţi-l poate da.

Dar numai cu înfăţişarea lui chipeşă Hans n-ar fi putut niciodată să devină unul din cei mai bogaţi şi mai prosperi editori de reviste ilustrate din Germania Federală. Pornise în afaceri imediat după război, cu o imprimerie manuală cu care tipărea tot felul de formulare comandate de autorităţile britanice de ocupaţie. Apoi, în 1949, a scos una din primele reviste ilustrate săptămânale din ţară.

Metoda lui de lucru era simplă: pune totul pe hârtie, în cuvinte. Cât mai şocante cu puţină, apoi mai adaugă nişte poze atât de bine realizate încât imaginile apărute în celelalte reviste să pară nişte biete naturi moarte făcute cu oarece gioarse de prin secolul trecut. Şi concepţia asta dăduse rezultate. Devenise proprietarul a opt reviste ilustrate, care

acopereau practic orice domeniu din această adevărată industrie, de la romanele de dragoste uşurele pentru adolescenţi, până la cronicile mondene despre viaţa şi cancanurile celor bogaţi şi care-l făcuseră multimilionar. Dar, dintre toate, *Komet*, revista de comentarii politice şi informaţii de ultimă oră, rămăsese întotdeauna favorita sa.

Banii îi aduseseră fermă la ţară, lângă Othmarschen, o cabană la munte, o vilă pe malul mării, un Rolls-Royce şi un Ferrari. Tot alergând de la o casă la alta, pe drum îşi mai făcuse rost şi de o nevastă frumoasă, pe care o îmbrăca numai la Paris, care-i făcuse doi copii reuşiţi pe care-i vedea din joi în paşte. Era singurul milionar din toată Germania ale cărui amante, întreţinute cu discreţie din contul lui personal, nu puteau fi niciodată admirate în pozele din revistele lui de cancanuri, fiindcă mai trebuie spus că nimeni nu-l întrecea în şiretenie.

Se afla în biroul său, într-o miercuri după-amiaza. Terminând de citit prefaţa, Hans Hoffmann închise jurnalul lui Solomon Tauber, se lăsă pe spătarul scaunului şi se uită întrebător la reporterul din faţa lui.

— E de-ajuns. Bănuiesc ce urmează. Şi ce vrei de la mine?

— Din jurnalul ăsta putem scoate un material fulminant, zise Miller. În jurnal revine mereu numele unui căpitan SS, Eduard Roschmann, fostul comandant al ghetoului de la Riga, unde a exterminat 80.000 de bărbaţi, femei şi copii. Am informaţii că se mai află încă în viaţă şi că trăieşte chiar aici, în Germania. Vreau să dau de urma lui.

— De unde ştii că mai trăieşte?

Miller îi povesti totul pe scurt. Hoffmann îşi ţuguie buzele.

— Destul de vagi informaţiile dumitale, la o adică.

— Adevărat. Dar merită să-ncercăm. Am dus eu la bun sfârşit alte anchete care-au început cu şi mai puţin.

Hoffmann zâmbi pe sub mustaţă, gândindu-se la talentul deosebit al lui Miller de a dibui mereu teme pentru reportaje incomode. Hoffmann i le publica bucuros dacă informaţiile pe care se bazau se dovedeau a fi exacte. Îi convenea de minune, fiindcă datorită unor asemenea materiale revistele sale se vindeau ca pâinea caldă.

— Dar probabil că tipul ăsta, cum îi spune… Roschmann, se află deja pe lista celor căutaţi de autorităţi. Şi dacă poliţia n-a reuşit să-i dea de urmă, ce te face să crezi c-ai s-o poţi face dumneata?

— Dar oare poliţia are într-adevăr interes să-l găsească? întrebă Miller.

Hoffmann dădu din umeri.

— Ar trebui să aibă. Doar pentru asta e plătită.

— Totuşi, n-ar strica să-i dăm o mână de ajutor, nu-i aşa? Doar să ne convingem dacă mai trăieşte sau nu, dacă a fost vreodată arestat şi, dacă da, ce s-a mai întâmplat cu el după aceea.

— Şi eu ce pot să fac? întrebă Hoffmann.

— Puteţi să mă angajaţi ca să-ncerc să-l găsesc. Dacă nu iese nimic, o las baltă.

Hoffmann se întoarse pe scaunul său rotativ către fereastra largă şi, de la înălţimea etajului douăzeci, unde-şi avea biroul, îşi aruncă privirea înspre portul înţesat de macarale şi dane de acostare ce se-ntindea cât vedeai cu ochii, la numai o milă depărtare de clădire.

— Anchetele de genul ăsta nu prea sunt specialitatea dumitale. Ce ţi-a venit aşa, dintr-o dată?

Miller se gândi bine. Întotdeauna când un reporter se apucă de treabă, cel mai greu e să-şi convingă editorul că merită să investească în ideea lui. Primul lucru pe care trebuie să-l facă un reporter independent e să convingă un editor sau un patron de ziar să-i cumpere ideea sau reportajul pe care-l pregăteşte. Părerea publicului vine abia mai târziu.

— Ar ieşi un reportaj bun. Ar fi lucru mare dacă cineva de la Komet ar da de urma tipului ăsta, reuşind acolo unde poliţia a dat greş şi toată lumea o să vrea să cunoască amănunte.

Privind pe fereastră la cerul înnegurat de decembrie, Hoffmann clătină încet din cap.

— Te-nşeli. Tocmai de aceea nici nu vreau să te angajez pentru ancheta asta. De fapt, cred că nimeni n-ar fi interesat să citească un asemenea material.

— Dar, domnule Hoffmann, de data asta e vorba de cu totul altceva. Oamenii ăştia pe care i-a omorât Roschmann nu erau polonezi sau ruşi, ci germani get-beget, evrei, e-adevărat, dar totuşi, germani. Cum să nu fie interesaţi?

Hoffmann se-ntoarse din nou cu faţa la el, îşi puse coatele pe masă şi-şi sprijini bărbia în pumni.

— Miller, dumneata eşti un reporter foarte bun. Ştii cum să duci la bun sfârşit o anchetă, ai stil. Şi vii mereu cu teme interesante. Cu un simplu telefon aş putea să angajez douăzeci, cincizeci, o sută de oameni din oraşul ăsta şi toţi ar face exact ce li se cere să facă: ar scrie despre ce li se spune să scrie. Dar n-ar fi în stare să găsească singuri o temă pentru un reportaj. Dumneata poţi. Tocmai de-asta te-am şi angajat de atâtea ori până acum. Dar de data asta nu pot să te angajez.

— Dar de ce? Subiectul e bun.
— Uite ce-i, dumneata eşti prea tânăr. Află de la mine un clenci apropo de meseria asta. Un ziarist trebuie să ştie să facă două lucruri: mai întâi, să scrie articole bune şi-apoi să ştie cum să şi le vândă. Dumneata ştii s-o faci pe prima, dar eu o ştiu pe cealaltă. De-asta dumneata eşti ce eşti, iar eu sunt ce sunt. Dumneata ai impresia că toată lumea o să se repeadă să citească cu sufletul la gură un asemenea reportaj numai fiindcă victimele de la Riga au fost evrei germani. Ascultă la mine, tocmai de-asta n-o să vrea nimeni să-ţi citească materialele. Şi până n-o să se dea în ţara asta o lege care să-i oblige să cumpere reviste şi să citească în ele ce e bine pentru ei, oamenii or să tot cumpere la reviste ca să citească doar ce vor ei. Iar eu asta le şi ofer: ce vor ei să citească.
— Dar de ce să nu vrea să citească şi despre Roschmann?
— Tot nu te prinzi? Bine, atunci îţi spun eu. Înainte de război, mai toată lumea din Germania cunoştea câte un evreu. La urma urmei, până să apară Hitler, nimeni n-avea nimic împotriva evreilor. Evreii de la noi o duceau cel mai bine din toată Europa. Mai bine decât în Franţa, mai bine decât în Spania şi mult mai bine decât în Polonia sau în Rusia, unde tot timpul se organizau împotriva lor pogromuri cumplite. Apoi a venit Hitler şi le-a spus oamenilor că evreii au pornit primul război mondial şi le-a pus în cârcă şomajul, sărăcia şi toate celelalte belele din ţara asta. Lumea nu mai ştia ce să creadă. Fiecare cunoştea câte un evreu cumsecade sau, cel puţin, care nu părea să fie periculos. Mulţi aveau prieteni printre evrei şi se-nţelegeau de minune cu ei. Aveau şefi evrei, de care erau foarte mulţumiţi, sau aveau angajaţi evrei, de care erau la fel de mulţumiţi. Erau oameni cu frica lui Dumnezeu, nu aveau treabă cu nimeni. Şi apoi a venit Hitler, care a zis că toate relele din ţara asta se-ntâmplau din vina lor. Ei şi când i-au luat cu camioanele, lumea n-a zis nimic. Doar s-a dat la o parte şi a tăcut din gură. Ba chiar a început să creadă ce ziceau ăia care făceau gălăgia cea mai mare. Fiindcă aşa-i lumea şi mai ales germanii. Suntem un popor ascultător. Ăsta-i punctul nostru tare şi, în acelaşi timp, punctul nostru slab. De-asta a fost posibil ca noi să-nfăptuim miracolul economic, în timp ce englezii o duc din grevă-n grevă şi tot de-asta a fost posibil să ne luăm după un om ca Hitler, care n-a lipsit mult să ne ducă pe toţi la groapă. Ani de zile nimeni nu şi-a pus întrebarea ce s-a-ntâmplat cu evreii din Germania. Pur şi simplu au dispărut aşa, peste noapte. Deja ne simţim nu ştiu cum când auzim, la fiecare

proces pentru crime de război, ce-au păţit toţi evreii aceia anonimi, care n-aveau nimic comun cu noi, de la Varşovia, Lublin, Bialystok, sau miile de evrei necunoscuţi nouă din Polonia şi din Rusia. Iar acum dumneata vrei să le arunci germanilor în faţă de-a fir a păr ce s-a-ntâmplat chiar cu vecinii lor de palier. Acum înţelegi? Evreii ăştia – bătu cu palma în jurnal – oamenii ăştia pe care-i ştiau aşa de bine, cu care se salutau când îi întâlneau pe stradă, prăvăliaşii de la care-şi făceau în fiecare zi micile lor cumpărături şi cărora nu le-au sărit în ajutor când au venit să-i ia de la casele lor camioanele lui Roschmann ăsta al dumitale. Nici dacă ai căuta cu lumânarea n-ai găsi un subiect mai neplăcut pentru germani, iar de citit despre el, nici atâta.

Terminând de vorbit, Hoffmann se lăsă pe spate în scaun, alese o ţigară de foi lungă şi subţire dintr-o casetă de pe masă şi şi-o aprinse cu o brichetă Dupont aurită. Miller rămase nemişcat, întorcând pe toate părţile cuvintele lui Hoffmann. Era un aspect la care nu se gândise niciodată.

— Asta o fi vrut să spună maică-mea, zise el într-un târziu.

Hoffmann mormăi:

— Probabil.

— Dar eu tot vreau să dau de urma ticălosului ăluia.

— Dă-o-ncolo, Miller. Las-o baltă. Nimeni n-o să-ţi ridice osanale dacă-l găseşti.

— Dar mai e ceva în afară de reacţia publicului, nu-i aşa? Mai e un motiv pentru care nu vreţi să mă ajutaţi.

Hoffmann îl privi cu atenţie prin fumul ţigării.

— Da, spuse el scurt.

— Încă vă mai e frică de ei, după atâta vreme? întrebă Miller.

Hoffmann clătină din cap.

— Nu, dar nu-mi trebuie necazuri, atâta tot.

— Ce fel de necazuri?

— Ai auzit vreodată de un tip pe nume Hans Habe? îl întrebă Hoffmann.

— Scriitorul? Da, ce-i cu el?

— Mai demult avea o revistă ilustrată pe care o scotea la Munchen, pe la începutul anilor cincizeci. Şi era bună, era un reporter dat naibii, ca şi dumneata. Îi spunea *Ecoul săptămânii.* Îi ura pe nazişti şi a scris mai multe materiale de demascare a câtorva foşti SS-işti care trăiau sub nume false în Munchen.

— Şi ce i s-a-ntâmplat?

— Lui personal nu i s-a-ntâmplat nimic. Dar într-o bună zi a primit dintr-o dată un maldăr de scrisori. Jumătate din ele

erau de la cei care cumpăraseră spaţii publicitare în revista lui: îl anunţau că nu mai vor să lucreze cu el. O scrisoare era de la bancă: îl anunţau că directorul vrea să-l vadă neîntârziat. Când s-a dus acolo, l-au informat scurt că-i taie linia de credit chiar din acel moment. Într-o săptămână revista a dat faliment. Acum s-a apucat de scris romane şi le scrie bine, dar treaba e că nu-şi mai scoate revista.

— Şi-atunci ce ne rămâne de făcut? Să tremurăm cu toţii de frică?

Hoffmann îşi scoase ţigara din gură cu un gest nervos.

— Nu sunt obligat să-ţi înghit toate predicile astea, Miller, spuse. I-am urât pe mizerabilii ăştia atunci şi-i mai urăsc şi acum. Dar îmi cunosc foarte bine publicul. Şi ştiu că nu vrea s-audă de Eduard Roschmann.

— Bine, îmi pare rău. Dar eu tot nu renunţ.

— Ştii, Miller, dacă nu te-aş cunoaşte, aş crede că te mână o ură personală împotriva lui Roschmann. Niciodată nu-i bine să te implici afectiv în munca de jurnalist, fiindcă-ţi iese prost şi materialul şi-ţi merge rău şi ţie. Dar, în orice caz, cum o să te-ajungi cu banii?

— Mai am ceva bani puşi deoparte.

Miller se ridică să plece.

— Succes, îi ură Hoffmann, ridicându-se din fotoliu şi ocolind biroul. Încă o vorbă: dacă poliţia federală germană îl arestează şi-l bagă la răcoare pe Roschmann, ei bine, atunci te angajez să scrii despre el. Din asta ar ieşi un reportaj pe cinste. Dacă totuşi o să consider că nu se poate publica nimic din materialul dumitale, o să-ţi decontez eu însumi cheltuielile, din buzunarul meu. Asta-i tot ce pot să fac. Dar nu pot să te-angajez să faci o asemenea anchetă în numele revistei mele. Ţi-am mai spus că nu vreau să am probleme.

Miller dădu din cap în semn că a înţeles.

— O să revin, răspunse.

CAPITOLUL V

În aceeaşi miercuri dimineaţă, şefii celor cinci servicii ale *apparat*-ului de spionaj israelian se reuneau, ca în fiecare săptămână, pentru obişnuita lor întâlnire colegială.

Rivalitatea dintre diferitele servicii de informaţii secrete ale aceleiaşi ţări a devenit legendară. În Rusia, KGB[15]-ul urăşte trecerea de care se bucură GRU[16]-ul. În America, FBI[17]-ul nu colaborează deloc cu CIA[18]. Serviciul secret[19] britanic îi consideră pe cei din Brigada Specială a Scotland Yard[20]-ului nişte bieţi sticleţi de mâna a doua, iar în SDECE[21]-ul francez s-au infiltrat atâţia escroci încât cunoscătorii au ajuns să-şi pună problema dacă nu cumva acest serviciu de spionaj al Franţei lucrează mai degrabă în folosul lumii interlope decât în folosul propriului guvern.

Dar Israelul e mai norocos din acest punct de vedere. O dată pe săptămână, şefii celor cinci servicii se întâlnesc pentru o discuţie prietenească, în afara orelor de program. Iată un bun câştigat pentru o ţară care este înconjurată din toate părţile numai de duşmani. În timpul acestor întâlniri se servesc cafea şi sucuri de fructe, cei prezenţi îşi spun pe numele mic, iar atmosfera e foarte relaxată. În cursul unor astfel de întruniri, şefii spionajului israelian reuşesc să rezolve mai multe probleme decât dacă şi-ar transmite unul altuia tone întregi de rapoarte şi de note scrise..

Către o asemenea întâlnire se îndrepta în acea dimineaţă de 4 decembrie şeful suprem al Mossadului[22], comandantul celor cinci servicii de spionaj israeliene, generalul Meir Amit. Peste casele văruite în alb ale Tel Aviv-ului, care se-ntindea în depărtate, se cernea prima lumină a zorilor, pătrunzând prin geamurile limuzinei lungi şi negre în care se afla generalul, însoţit numai de şoferul său. Dar Amit n-avea ochi să admire această frumoasă privelişte. Era foarte îngrijorat.

Cauza grijilor sale era o depeşă pe care o primise foarte devreme în acea dimineaţă. Încă un crâmpei de informaţie care urma să fie adăugată la imensul dosar aflat în arhivele Mossadului, dosar de o importanţă capitală pentru siguranţa Israelului, deoarece acest dosar în care urma să fie clasată depeşa primită de la unul din agenţii săi de la Cairo se referea la afacerea rachetelor de la Helwan.

În vreme ce limuzina ocolea Piaţa Zina, îndreptându-se către o suburbie din nordul Capitalei, faţa impasibilă a

generalului în vârstă de patruzeci şi cinci de ani nu lăsa să se vadă nimic din grijile care-l frământau. Relaxându-se în fotoliul confortabil de piele naturală, generalul revedea în minte povestea acestor rachete, aflate în lucru undeva la nord de Cairo, care deja îl costaseră viaţa câtorva dintre oamenii săi şi pentru care predecesorul său, general Isser Harel, îşi pierduse slujba…

În cursul anului 1961, cu mult înainte ca rachetele lui Nasser să fie prezentate mulţimii pe străzile din Cairo, Mossadul fusese informat despre existenţa lor. Încă de la primirea primului raport din Egipt, Uzina 333 fusese supravegheată fără încetare. Era prin urmare la curent cu acţiunile de recrutare a unor cercetători germani, pe care Egiptul le făcea prin intermediul celor de la ODESSA, în vederea perfecţionării rachetelor de la Helwan. Încă de la început, Israelul privise aceste recrutări în mod foarte serios. Dar, în primăvara lui 1962, situaţia devenise gravă.

În luna mai a acelui an, Heinz Krug, germanul care se ocupa de racolarea cercetătorilor, intrase în legătură cu fizicianul-austriac Otto Yoklek, la Viena. Dar acesta nu numai că a refuzat net oferta lui Krug, dar i-a şi pus în gardă pe israelieni, care au intrat imediat în alertă.

Agentul trimis de Mossad pentru a-l interoga pe Yoklek a aflat că egiptenii aveau de gând să-şi echipeze rachetele cu încărcături de deşeuri radioactive şi culturi de ciumă bubonică. Această informaţie a fost considerată atât de importantă, încât şeful Mossadului în persoană, generalul Isser Harel, omul care-l escortase pe Adolf Eichmann de la Buenos Aires până la Tel Aviv, a luat avionul şi s-a deplasat până la Viena, pentru a avea o discuţie între patru ochi cu Yoklek. Era convins că profesorul are dreptate, iar această convingere i s-a întărit aflând că guvernul de la Cairo achiziţionase, printr-o firmă din Zurich, o cantitate de cobalt radioactiv de douăzeci şi cinci de ori mai mare decât ar fi fost necesar pentru scopul declarat al Egiptului: efectuarea unor tratamente medicale.

Întorcându-se de la Viena, Isser Harel a solicitat o întrevedere cu premierul David Ben-Gurion, în cursul căreia i-a cerut insistent permisiunea de a lua o serie de măsuri atât împotriva cercetătorilor germani care lucrau deja în Egipt, cât şi împotriva celor care urmau să plece către Cairo.

Bătrânul prim-ministru era pus în faţa unei dileme: în primul rând, îşi dădea seama de imensul pericol pe care-l reprezentau pentru poporul său noile rachete şi încărcăturile

lor aducătoare de moarte. Pe de altă parte, cunoştea importanţa tancurilor şi a tunurilor germane, care erau aşteptate dintr-un moment într-altul. Eventualele demonstraţii de forţă ale israelienilor pe străzile oraşelor din Germania ar fi putut fi picătura care să-l facă pe cancelarul Adenauer să plece urechea la sfaturile celor din Ministerul de Externe care se opuneau contractului de livrare de arme şi, ca urmare, să-l anuleze..

Ca şi în guvernul de la Bonn şi în cabinetul israelian începeau să se contureze două tabere aflate pe poziţii antagoniste în problema vânzărilor de arme. Isser Harel şi ministrul de externe, doamna Golda Meir, se pronunţau pentru adoptarea unor măsuri de forţă împotriva cercetătorilor germani. Shimon Peres şi cei din armată erau speriaţi la gândul că aveau să-şi piardă preţioasele tancuri ce urmau să fie livrate din Germania. Cât despre Ben-Gurion, acesta nu se putea hotărî cui să-i ţină partea.

În cele din urmă a recurs la un compromis: l-a autorizat pe Harel să înceapă o campanie discretă de măsuri menite să-i descurajeze pe cercetătorii germani care aveau de gând să plece la Cairo pentru a-l ajuta pe Nasser să-şi construiască rachetele. Dar Harel, orbit de ura sa împotriva Germaniei şi a tot ce era german, dăduse dovadă de prea mult zel.

Pe 11 octombrie 1962, Heinz Krug a dispărut fără urmă. Cu o seară înainte luase cina împreună cu un specialist în sistemele de propulsie a rachetelor, dr. Kleinwachter, pe care avea de gând să-l racoleze şi cu un egiptean despre care nu se ştia nimic. În dimineaţa de 11 octombrie, maşina lui Krug a fost găsită abandonată în apropierea casei sale de la marginea Munchenului. Soţia lui a avansat imediat ideea că fusese răpit de agenţi israelieni dar, în urma cercetărilor întreprinse, poliţia din Munchen n-a reuşit nici să dea de urma lui Krug şi nici să găsească vreo probă în sprijinul ideii unei răpiri. De fapt, Krug fusese într-adevăr răpit de un grup de bărbaţi conduşi de un anume Leon, personaj misterios, iar cadavrul, înfăşurat într-un lanţ zdravăn de ancoră, îi fusese aruncat în lacul Starnberg, unde rămăsese agăţat printre algele de pe fundul apei.

Apoi au început represaliile împotriva cercetătorilor care se aflau deja în Egipt. Pe 27 octombrie, la Cairo a ajuns un colet recomandat expediat de la Hamburg pe adresa profesorului Wolfgang Pilz, cercetătorul care lucrase la rachetele francezilor. L-a deschis secretara acestuia, domnişoara Hannelore Wenda. În urma exploziei pachetului, fata a rămas oarbă şi schiloadă pe viaţă.

Pe 28 noiembrie un alt pachet, expediat tot din Hamburg, a fost predat la Uzina 333. Dar egiptenii îşi puseseră deja la punct un sistem special de securitate. Pachetul a fost deschis de un funcţionar egiptean de la serviciul de triaj. Rezultatul: cinci morţi şi zece răniţi. Pe 29 a fost dezamorsată fără urmări o altă bombă, ascunsă tot într-un colet.

La 20 februarie 1963, agenţii lui Harel şi-au îndreptat din nou atenţia către Germania. În timp ce se-ntorcea cu maşina de la laboratorul său de la Loerrach, un orăşel de lângă frontiera cu Elveţia, doctorului Kleinwachter îi bară calea un Mercedes negru. Doctorul se ghemui pe scaun, în timp ce un bărbat aflat în cealaltă maşină revărsă asupră-i, prin parbriz, câteva rafale de mitralieră. La acea dată, dr. Kleinwachter nici măcar nu se hotărâse dacă să plece sau nu în Egipt. Ulterior, poliţia a găsit Mercedesul abandonat undeva; fusese furat în dimineaţa atentatului. În torpedoul automobilului s-a găsit un act de identitate pe numele unui anume colonel Aii Samir. Mai târziu ancheta a stabilit că acesta era numele şefului serviciului secret egiptean. Agenţii lui Isser Harel loviseră din nou şi, de amorul artei, adăugaseră chiar şi o urmă de umor negru.

De-acum această campanie de represalii ajunsese pe prima pagină a tuturor ziarelor din Germania. Scandalul a izbucnit după afacerea Ben Gal. Pe 2 martie, tânăra Heidi Goerke, fiica profesorului Paul Goerke, unul dintre primii oameni de ştiinţă care fuseseră racolaţi pentru a lucra la rachetele lui Nasser, a primit un telefon la locuinţa sa din Freiburg. O voce misterioasă îi cerea să se prezinte la o întâlnire la hotelul „Trei împăraţi” din Basel, Elveţia, oraş aflat chiar lângă graniţa cu Germania.

Heidi a anunţat poliţia germană care, la rândul său, a luat legătura cu elveţienii. Aceştia au plasat un microfon în camera unde urma să aibă loc întâlnirea. Urcând în cameră, Heidi a dat peste doi bărbaţi cu ochelari negri care le-au pus în vedere ei şi fratelui său mai mic să-l convingă pe tatăl lor să părăsească Egiptul dacă ţine la viaţa lui.

Filaţi până la Zurich şi arestaţi în aceeaşi noapte, cei doi au fost judecaţi la Basel, pe 10 iunie 1963. Această afacere a dat naştere unui scandal cu implicaţii internaţionale. Şeful celor doi agenţi era Yossef Ben Gal, cetăţean israelian.

Procesul le-a dat câştig de cauză israelienilor. Profesorul Yoklek a depus mărturie cu privire la rachetele purtătoare de culturi de ciumă şi de deşeuri radioactive. Depoziţia lui Yoklek a scandalizat, pur şi simplu, completul de judecată. Dacă tot nu putuseră evita procesul, cel puţin autorităţile

israeliene au profitat de el pentru a da pe faţă planurile de genocid ale Egiptului. Realmente şocaţi, judecătorii i-au achitat pe cei doi inculpaţi.

Dar turnura pe care o luaseră evenimentele dădea de gândit Israelului. Deşi Ben-Gurion primise asigurări de la însuşi cancelarul Adenauer că se vor lua măsuri pentru a stopa migrarea oamenilor de ştiinţă germani către uzina constructoare de rachete de la Helwan, premierul Israelului s-a simţit umilit de repercusiunile afacerii Ben Gal. Într-un acces de furie, l-a chemat la ordine pe generalul Isser Harel, reproşându-i că mersese prea departe cu măsurile de intimidare. Harel s-a apărat, după care şi-a înaintat imediat demisia. Spre marea lui surpriză, Ben-Gurion i-a acceptat-o, dovedindu-i că, în Israel, nimeni nu-şi putea permite să se considere de neînlocuit, nici măcar şeful serviciilor secrete.

În aceeaşi seară, pe 20 iunie 1963, generalul Isser Harel a avut o discuţie lungă cu bunul său prieten, generalul Meir Amit, pe atunci şeful serviciului de spionaj al armatei. Generalul Amit n-avea să uite niciodată acea discuţie. În minte i se întipărise figura dură, clocotind de mânie, a generalului născut în Rusia. Ulterior, din cauza intransigenţei de care dădea dovadă şi-a atras porecla de Isser cel Groaznic.

— Dragul meu Meir, trebuie să te informez că, începând de azi, Israelul şi-a pierdut toată vlaga. Politicienii au câştigat confruntarea. Mi-am înaintat demisia, care mi-a fost acceptată. Totuşi, le-am propus ca tu să fii succesorul meu şi cred că vor fi de acord.

Comisia ministerială care supraveghea activitatea serviciilor secrete israeliene a fost de acord cu propunerea lui Isser Harel: La sfârşitul lunii iunie, generalul Meir Amit şi-a luat în primire funcţia de comandant al serviciilor secrete ale Israelului.

Dar şi lui Ben-Gurion îi venise timpul. Adversarii săi din interiorul cabinetului, în frunte cu Levi Eshkol şi cu propriul său ministru de externe, Golda Meir, l-au obligat să-şi dea demisia, iar la 26 iunie 1963 Levi Eshkol a fost numit prim-ministru. Scârbit şi plin de mânie din cauza acestor lupte interne, Ben-Gurion s-a retras în kibbutz[23]-ul său din regiunea Negev, dar şi-a păstrat în continuare locul din Knesset[24].

Deşi David Ben-Gurion fusese îndepărtat de pe primul plan al scenei politice, noul guvern nu l-a repus automat în drepturi pe Isser Harel. Probabil s-a considerat că Meir Amit era un general mai obedient, care avea să ducă la îndeplinire ordinele primite mult mai bine decât colericul Harel, pe care

opinia publică îl considera a fi o legendă vie, fapt care, în treacăt fie spus, îi făcea o deosebită plăcere acestuia.

Pe de altă parte, ultimele instrucţiuni date de Ben-Gurion nu fuseseră anulate. Generalul Amit a primit aceleaşi ordine ca şi predecesorul său: să evite izbucnirea altor scandaluri legate de oamenii de ştiinţă din Germania care lucrau în domeniul rachetelor. Această cale fiindu-i deci închisă, generalul şi-a îndreptat atenţia asupra celor care se aflau deja în Egipt.

Aceştia îşi aveau locuinţele la Meadi, un orăşel-satelit aflat pe malul Nilului, la şapte mile de Cairo.

Localitatea era fermecătoare, dacă făceai abstracţie de cordoanele de soldaţi din trupele de securitate egiptene care-o înconjurau, iar locuitorii săi germani trăiau aici ca într-o colivie cu gratii de aur. Pentru operaţiunile îndreptate împotriva lor, Meir Amit a apelat la cel mai bun agent al său din Egipt, Wolfgang Lutz, proprietar al unei şcoli de călărie, începând din septembrie 1963, acesta a fost nevoit să-şi asume riscuri imense care, de altfel, aveau să ducă la demascarea şi arestarea sa, şaisprezece luni mai târziu.

În toamna lui 1963, viaţa cercetătorilor germani, care erau deja îngroziţi după seria de atentate cu bombe disimulate în coletele poştale expediate din Germania, a devenit un adevărat coşmar. În ciuda măsurilor de securitate excepţionale de care se bucurau, târziu cercetătorii au început să primească chiar acasă la ei, la Meadi, scrisori de ameninţare trimise direct din Cairo.

Dr. Josef Eisig a primit o scrisoare în care erau descrişi surprinzător de exact soţia şi cei doi copii ai săi. De asemenea, scrisoarea descria în detaliu natura activităţilor depuse de dr. Eisig în cadrul Uzinei 333. Scrisoarea se termina cu un pasaj în care expeditorul îi atrăgea serios atenţia să părăsească Egiptul şi să se-ntoarcă în Germania. După dr. Eisig, a fost rândul celorlalţi cercetători să primească asemenea scrisori. Pe 27 septembrie o scrisoare a explodat în mâinile doctorului Kirmayer, în timp ce încerca s-o deschidă. Pe unii dintre specialişti păţania i-a băgat de-a binelea în sperieţi, aşa că, la sfârşitul lunii septembrie, dr. Pilz a părăsit şi el Cairo-ul, îndreptându-se către Germania însoţit de nefericita Fraulein Wenda.

După plecarea dr. Pilz şi alţii i-au urmat exemplul, iar egiptenii au strâns din dinţi, dar n-au putut face nimic ca să-i oprească, nefiind în stare să pună capăt acelei avalanşe de scrisori de ameninţare.

În acea frumoasă dimineaţă din iarna anului 1964, bărbatul din limuzina neagră ştia foarte bine că autorul şi expeditorul coletelor cu exploziv era chiar agentul său, Lutz, un pretins simpatizant al naziştilor.

Dar la fel de bine îşi dădea seama că proiectul de realizare a rachetelor nu avea să fie oprit. Dimpotrivă, informaţiile care-i parveniseră de curând demonstrau contrariul. Îşi aruncă din nou ochii pe mesajul decodificat.

În câteva cuvinte, acesta anunţa că în laboratorul de boli contagioase al Institutului de Medicină din Cairo se reuşise de curând izolarea unei varietăţi foarte virulente a bacilului bubonic, în vreme ce fondurile de cercetare alocate laboratorului crescuseră de zece ori. Mesajul nu lăsa nici o urmă de îndoială că, în ciuda luminii proaste în care fusese pus Egiptul în urma procesului Ben Gal de la Basel, egiptenii nici nu se gândeau să renunţe la planurile lor criminale.

Dacă Hoffmann s-ar fi luat după Miller după ce acesta părăsise biroul lui, precis l-ar fi călcat pe nervi tupeul reporterului. Ieşind din biroul lui Hoffmann, aflat la ultimul etaj al clădirii, Miller coborî cu liftul până la etajul cinci şi se duse să-l vadă pe Max Dorn, specialistul redacţiei în probleme juridice.

— Chiar acum vin de la Herr Hoffmann, spuse aşezându-se pe scaunul din faţa biroului lui Dorn. Am nevoie de nişte informaţii. Vrei să m-ajuţi?

— Bine, dă-i drumul, zise Dorn, crezând că Miller fusese angajat să scrie un material pentru *Komet*.

— Cine se ocupă de investigarea crimelor de război aici în Germania?

Întrebarea îl luă prin surprindere pe Dorn.

— Investigarea crimelor de război?

— Da, investigarea crimelor de război. Ce organisme sunt autorizate să facă investigaţii asupra unor fapte comise în timpul războiului în ţările ocupate, să găsească şi să trimită în judecată persoanele care s-au făcut vinovate de crime în masă?

— Aha, acum înţeleg. Păi, în principiu, Procuratura Generală a fiecărui land.

— Cum, Procuratura generală din *toate* landurile?

Dorn se rezemă confortabil de spătarul scaunului, simţindu-se ca peştele în apă în acest domeniu.

— Germania Federală are şaisprezece landuri[25], fiecare cu capitala sa şi cu propria sa Procuratură generală. În cadrul fiecărei Procuraturi generale există un serviciu însărcinat cu

investigarea aşa-numitelor „infracţiuni cu vătămare de persoană comise în perioada nazistă”. Capitala fiecărui land răspunde de o anumită regiune din vechiul Reich sau din fostele teritorii ocupate.

— Cum adică? întrebă Miller.

— Păi, de exemplu, toate faptele comise de nazişti şi de cei de la SS în Italia, Grecia şi în partea poloneză a Galiţiei sunt investigate de cei din Stuttgart. Auschwitzul, cel mai mare lagăr de exterminare de pe cuprinsul fostului Reich, cade în sarcina Frankfurtului. Cred c-ai auzit despre procesul care o să înceapă în mai la Frankfurt împotriva a douăzeci şi doi de inculpaţi care au fost paznici la Auschwitz. Apoi, crimele comise în lagărele de exterminare de la Treblinka, Chelmno, Sobibor şi Maidanek sunt investigate de cei din Dusseldorf/Koln. Munchenul răspunde de Belzec, Dachau, Buchenwald şi Flossenburg. Majoritatea crimelor comise în Ucraina sovietică şi în regiunea Lodzului din vechea Polonie, sunt anchetate de Hanovra şi aşa mai departe.

Miller puse totul pe hârtie, aprobând din cap.

— Dar de cele trei state baltice cine se ocupă?

Întrebă.

— Hamburgul, răspunse Dorn fără ezitare. Tot Hamburgul anchetează şi cazurile petrecute în regiunea Gdansk şi în zona Varşoviei din Polonia.

— Hamburgul? Deci chiar aici, la Hamburg?

— Da, de ce te miri?

— Pe mine mă interesează un caz întâmplat la Riga.

Dorn ridică din sprâncene.

— Aha, acum pricep. E vorba de evreii germani. Mda, asta cade în sarcina Procuraturii generale de la noi.

— Deci, asta-nseamnă că cei din Hamburg s-au ocupat de arestarea şi trimiterea în judecată a celor care s-au făcut vinovaţi de crime de război la Riga, nu-i aşa?

— În privinţa proceselor ai dreptate, dar, de arestat, vinovaţii puteau fi arestaţi oriunde în altă parte.

— Şi, când trebuie făcută o arestare, cum se procedează?

— Există o listă cu cei căutaţi. Ea conţine numele tuturor criminalilor daţi în urmărire de autorităţi, cu date complete: nume, prenume şi data naşterii. De obicei, Procuratura generală care răspunde de regiunea unde s-au comis crimele lucrează ani de zile la un dosar înainte de a trece la arestări. Când dosarul e complet, se informează poliţia din landul unde locuieşte persoana vizată şi i se cere să facă arestarea. Aceasta trimite doi detectivi care să-l ridice pe acuzat. În cazuri speciale, arestarea se poate face şi pe loc, fără dosar,

după care Procuratura generală respectivă este anunţată că persoana se află în stare de arest şi că poate trimite o echipă să o ia. Dar chestia e că, în prezent, majoritatea foştilor granguri din SS trăiesc ascunşi sub nume false.

— Bine, zise Miller. Acum, aş vrea să ştiu dacă aici, la Hamburg, a fost adus vreodată în faţa judecăţii cineva acuzat de crime comise la Riga.

— Până acum n-am auzit să se fi judecat vreun asemenea proces aici, la Hamburg, răspunse Dorn.

— Dar, dacă totuşi a fost vreunul, am şanse să găsesc ceva despre el în bibliotecă?

— Sigur, dacă a avut loc după 1950, când ne-am deschis noi arhiva, nu se poate să nu dai de el.

— Putem merge să aruncăm o privire? întrebă Miller.

— Desigur, nici o problemă.

Biblioteca se găsea la subsol şi era deservită de cinci funcţionari îmbrăcaţi în halate cenuşii. Era amenajată într-o sală de peste o jumătate de acru, plină cu rafturi ce conţineau toate felurile posibile de anuare şi cataloage.

Pe lângă zid, înălţându-se până la tavan, se aflau fişierele. Fiecare sertar avea lipită pe el o etichetă pe care era marcat conţinutul său.

— Ce vrei să cauţi întrebă Dorn, în timp ce bibliotecarul-şef îi lua în primire.

— Roschmann Eduard, răspunse Miller.

— Pentru indexuri. De persoane veniţi după mine, spuse bibliotecarul, luând-o înainte pe lângă perete. Trase afară un sertar pe care scria ROA-ROZ şi căută prin fişe.

— N-avem nimic despre Roschmann Eduard, zise.

Miller se gândi puţin.

— Aveţi ceva asupra crimelor de război? întrebă.

— Da, spuse bibliotecarul. Secţiunea crime de război şi procese de război. Poftiţi cu mine, vă rog.

Se opriră cu vreo sută de yarzi mai încolo.

— Căutaţi la Riga, ceru Miller.

Bibliotecarul se urcă pe o scară şi cotrobăi prin fişier. Când coborî, avea în mână un clasor roşu pe care scria „Riga. Procese pentru crime de război”. Miller îl deschise şi din clasor căzură două bucăţi de ziar de mărimea unor timbre mărişoare. Se aplecă şi le culese de pe jos. Notele pe care le conţineau erau amândouă din vara anului 1950. Prima anunţa că trei soldaţi SS fuseseră judecaţi pentru brutalităţi comise la Riga între 1941 şi 1944. Cealaltă anunţa că toţi trei fuseseră condamnaţi la ani grei de închisoare. Totuşi, făcând

socoteala în gând, Miller găsi că pe la sfârşitul anului 1963 toţi aveau să fie eliberaţi.

— Asta-i tot? întrebă Miller.

— Da, tot, răspunse bibliotecarul.

Miller se-ntoarse spre Dorn:

— Adică Procuratura generală din Hamburg mi-a mâncat impozitele vreme de cinşpe ani şi tot ce-a realizat în perioada asta încape pe două bucăţele de hârtie?

Dar Dorn nu era un spirit contestatar.

— Sunt sigur că face tot ce-i stă în putere, zise cu ţâfnă în glas.

— Oare? răspunse Miller.

Se despărţiră cu două etaje mai sus, în holul mare al clădirii, după care Miller ieşi în ploaia de afară.

Amplasată într-o suburbie din nordul Tel Avivului, clădirea care adăposteşte cartierul general al Mossadului nu iese cu nimic în evidenţă printre celelalte blocuri din vecinătate. Intrarea în parcajul subteran al clădirii e flancată de două prăvălii ca atâtea altele. Parterul este ocupat de o bancă. Lângă uşile de sticlă ale intrării în bancă se află liftul, lângă el o placă pe care sunt înşirate numele firmelor de la etajul unu, iar dincolo de placă se află masa portarului. Placa arată că în clădire îşi au birourile câteva firme de comerţ, două companii de asigurări, una de arhitectură, o alta de consultanţă în domeniul construcţiilor de maşini, iar la ultimul etaj, o firmă de import-export. Persoanelor care se interesează despre oricare din firmele care-şi au sediul la etajele inferioare, portarul le oferă cu amabilitate toate informaţiile cerute. Dar orice solicitare în legătură cu firma de la ultimul etaj se loveşte de un refuz politicos. Firma de la ultimul etaj este o firmă fantomă, un paravan al Mossadului.

Sala în care se întrunesc şefii spionajului israelian are pereţii zugrăviţi în alb, este răcoroasă şi mobilată doar cu o masă lungă, cu scaune. Pe lângă pereţi se înşiruie alte scaune. La masă iau loc cei cinci directori ai serviciilor de informaţii, iar în spatele lor, pe scaunele de lângă perete, câţiva funcţionari şi stenografele. Uneori, la şedinţe mai participă şi alte persoane, invitate pentru diferite audieri, dar asta mai rar. Problemele care se discută la aceste şedinţe sunt supuse regimului „strict secret”, deoarece chiar şi zidurile pot avea urechi.

În capul mesei ia loc directorul general al Mossadului. Înfiinţat în 1937, cu denumirea completă de Mossad Aliyah Beth, adică Organizaţia pentru a Doua Emigrare, Mossadul a

fost primul serviciu de informaţii israelian. Iniţial, sarcina sa principală a fost de a înlesni emigrarea evreilor din Europa către teritoriile din Palestina. După crearea statului Israel, în 1948, Mossadul a devenit cel mai important serviciu de informaţii israelian, şeful său preluând automat şi conducerea celorlalte patru servicii asemănătoare.

În dreapta directorului general al Mossadului stă şeful Aman-ului, serviciul de informaţii al armatei, a cărui misiune este de a ţine sub observaţie armatele statelor inamice şi de a raporta imediat orice pregătiri de război ale acestora. La acea dată, persoana care ocupa această funcţie era generalul Aharon Yaariv.

În stânga lui stătea comandantul Sabak-ului, menţionat uneori cu denumirea greşită de Shin Beth, care vine de la Sherut Bitachon, Serviciul de Securitate, în limba ebraică. Denumirea completă a acestui serviciu care veghează *exclusiv* la menţinerea securităţii interne a statului evreu este Sherut Bitachon Klali, de la care s-a format prin abreviere denumirea de Sabak, folosită în mod curent pentru a desemna acest organism.

Urmează apoi şefii ultimelor două servicii. Unul este directorul general al Departamentului de Studii şi Prognoze din Ministerul Afacerilor Externe, însărcinat cu supravegherea politicii promovate de capitalele arabe, o chestiune de importanţă vitală pentru securitatea Israelului. În sfârşit, ultimul este directorul unui serviciu care se ocupă exclusiv de soarta evreilor care trăiesc în „ţări unde sunt supuşi persecuţiilor”, statele arabe şi statele comuniste. Aceste întruniri săptămânale dau ocazia fiecărui şef de serviciu să se pună la curent cu activitatea celorlalţi, astfel încât orice suprapunere de activităţi să fie eliminată. La întruniri mai asistă şi doi invitaţi, inspectorul general al poliţiei şi şeful Brigăzii Speciale, organul executiv al Sabak-ului în lupta împotriva terorismului în interiorul ţării.

Întrunirea din acea zi nu se deosebea cu nimic de altele dinaintea ei. Meir Amit îşi ocupă locul în capul mesei şi începu să vorbească. Păstră veştile rele pentru sfârşit.

După ce termină, toţi cei prezenţi, inclusiv aghiotanţii aflaţi pe scaune în spatele comandanţilor lor, rămaseră tăcuţi o vreme, sub impresia celor aflate, încercând să-şi închipuie ce efect ar avea asupra ţării lor un atac cu rachete purtătoare de focoase radioactive şi biologice.

— Cred că toată lumea e de acord că aceste rachete nu trebuie cu nici un preţ să ajungă în faza de a fi lansate, spuse într-un târziu şeful Sabak-ului. Dacă n-am reuşit să-i

împiedicăm să le producă, nu ne mai rămâne decât să-i împiedicăm să le lanseze.

— De acord, răspunse Amit, scump la vorbă ca de obicei, dar cum?

— Să-i lovim, mârâi Yaariv. Să aruncăm împotriva lor tot armamentul de care dispunem. Dintr-o singură lovitură, reactoarele lui Ezer Weizmann ar fi în stare să mături Uzina 333 de pe faţa pământului.

— Asta ar însemna să intrăm în război nepregătiţi, răspunse Amit. Ca să putem porni împotriva Egiptului mai avem nevoie de avioane, de tancuri, de tunuri. Ştim cu toţii foarte bine că acest război trebuie să izbucnească mai devreme sau mai târziu. Nasser e ferm hotărât să ne atace, dar n-o va face înainte de a-şi termina toate pregătirile. Iar dacă noi am da prima lovitură în acest moment, n-am putea face faţă armamentului pe care i l-au livrat ruşii.

Nimeni nu zise nimic. Directorul secţiei arabe din Ministerul de Externe rupse tăcerea:

— După informaţiile care ne-au parvenit de la Cairo, vor fi gata de război la începutul lui 1967.

— Până atunci o să dispunem de destule tancuri, tunuri şi de noile avioane cu reacţie franţuzeşti, replică Yaariv.

— Da, iar între timp ei or să dispună de rachetele de la Helwan. Şi nu-i vorba de două, trei, ci de patru sute de rachete. Domnilor, răspunsul este unul singur, chiar dacă nu ne convine s-o recunoaştem: rachetele egiptenilor vor deveni operaţionale cu mult înainte ca noi să ne terminăm pregătirile de război. Şi, odată adăpostite la loc sigur în silozuri, pe tot cuprinsul Egiptului, ne va fi imposibil să mai ajungem la ele, ba mai mult, vor fi gata oricând de lansare. Atunci nouă nu ne va mai rămâne altceva de făcut decât să le distrugem pe toate, până la una. Iar asta nici măcar piloţilor de luptă ai lui Ezer Weizmann nu le va sta în putere s-o facă.

— Atunci trebuie să le distrugem direct în fabrică, la Helwan, zise Yaariv cu convingere.

— Asta da, spuse Amit, dar nu printr-un atac armat. Trebuie să-i facem pe cercetătorii germani să plece şi să lase rachetele neterminate. Şi nu pierdeţi din vedere că cercetările se apropie de sfârşit. Mai avem la dispoziţie şase luni. În aceste şase luni, germanii îşi vor termina treaba şi vor părăsi scena. Egiptenii vor fi în stare să-şi construiască singuri rachetele, după documentaţia întocmită de cercetători. Ca urmare, am luat hotărârea să accelerez campania împotriva cercetătorilor care lucrează în Egipt. Veţi fi ţinuţi la curent cu evoluţia situaţiei.

Câteva secunde nimeni nu spuse nimic, toţi gândindu-se la acelaşi lucru. În sfârşit, unul din reprezentanţii Ministerului de Externe rupse tăcerea, rostind întrebarea care stăruia în mintea tuturor:

— N-am putea să reluăm acţiunea din Germania?

Generalul Amit clătină din cap:

— Nu. În climatul politic de la ora actuală nici nu se poate pune problema. Ordinele de sus au rămas aceleaşi: n-avem voie să-ntreprindem nici o acţiune de forţă pe teritoriul Germaniei. De-acum încolo ne vom îndrepta atenţia exclusiv către Egipt.

Generalului Meir Amit, directorul general al Mossadului, nu prea i se întâmpla să greşească. Totuşi, de această dată făcuse o greşeală: rezolvarea crizei rachetelor de la Helwan trebuia căutată într-o fabrică aflată în Germania Federală.

CAPITOLUL VI

Lui Miller i-a luat o săptămână întreagă până a reuşit să obţină o întâlnire cu şeful secţiei pentru cercetarea crimelor de război de la Procuratura generală din Hamburg. Bănuia că Dorn prinsese de veste că Hoffmann nu-l angajase pentru anchetă şi că, prin urmare, încercase să-i pună beţe-n roate.

Bărbatul din faţa lui era cam nervos. Se vedea că nu prea era în apele lui.

— Trebuie să-nţelegeţi că am acceptat să stăm de vorbă numai în urma insistenţelor dvs., începu el.

— Vă mulţumesc totuşi, zise Miller îndatoritor. Am nevoie de câteva date asupra unei persoane despre care am motive să cred că se află pe lista criminalilor de război daţi în urmărire generală. Se numeşte Eduard Roschmann.

— Roschmann? întrebă procurorul.

— Da, Roschmann, repetă Miller. Fost căpitan SS, fost comandant al ghetoului din Riga între anii 1941 şi 1944. Vreau să aflu dacă mai este în viaţă sau, dacă a murit, unde se află mormântul său. De asemenea, mă interesează dacă a fost vreodată identificat, arestat şi ulterior trimis în judecată, în caz că nu, vreau să ştiu unde se află în prezent.

Procurorul rămase cu gura căscată.

— Dumnezeule mare, dar nu pot să vă spun toate astea.

— De ce? Doar e o chestiune de mare interes public. Ba chiar enorm, aş spune.

Între timp, magistratul îşi recăpătase stăpânirea de sine.

— Mă cam îndoiesc, zise calm. Altfel am primi mai des cereri de felul acesta. De fapt, din câte-mi amintesc eu, dvs. sunteţi prima… persoană particulară care ne solicită acest gen de informaţii.

— De fapt, eu am venit aici în calitatea mea de ziarist, nu de „persoană particulară”.

— Mda, se prea poate. Dar, când cineva vine şi ne solicită asemenea date, calitatea de ziarist mi-e teamă că-i egală cu zero. Ziarist sau nu, pentru mine-i totuna.

— Adică?

— Adică îmi pare nespus de rău, dar nu avem căderea să facem publice informaţiile cu privire la desfăşurarea anchetelor pe care le conducem.

— Nu-i un început prea promiţător, zise Miller.

— Herr Miller, hai să fim serioşi. Şi de la poliţie aţi primi aceleaşi răspunsuri.

— Ba, din contră. În general, poliţia dă dovadă de foarte mare transparenţă în asemenea cazuri. Cu siguranţă că ei ar da curs fără ezitare solicitării unui ziarist de a afla dacă un suspect mai este în viaţă sau dacă a murit demult. Asta ajută la menţinerea unei cât mai bune imagini a poliţiei în ochii publicului, spuse.

Magistratul zâmbi subţire.

— Sunt convins că dvs. aveţi un cuvânt greu de spus în această privinţă. Dar Procuratura nu are voie să facă publică nici o informaţie cu privire la cazurile pe care le instrumentează. (Dădu impresia că a mai găsit un argument cu care să-i pună beţe-n roate lui Miller.) Vă daţi seama că, dacă, în vreun fel sau altul, criminalii de război daţi în urmărire ar prinde de veste că am deschis dosare împotriva lor, s-ar evapora imediat?

— Posibil. Dar singurele persoane pe care aţi fost în stare să le trimiteţi în judecată până acum au fost trei soldaţi, foşti paznici la Riga. Asta s-a-ntâmplat tocmai în 1950, iar cei trei fuseseră probabil capturaţi de către britanici, înainte ca serviciul dvs. să preia atribuţiunile trupelor de ocupaţie. Aşa că Procuratura nu pare să fie un pericol prea serios pentru criminalii de război.

— Herr Miller, afirmaţia dumneavoastră e lipsită de orice fundament real.

— Bine. Să zicem că aveţi dreptate. Totuşi, nu văd cum ar putea să fie influenţată ancheta dvs. de faptul că mi-aţi spune pur şi simplu dacă Eduard Roschmann are dosar la dumneavoastră şi unde se află el în prezent.

— Tot ce pot să spun e că serviciul meu depune eforturi susţinute pentru a se achita de sarcinile ce-i revin în mod normal. Repet, depune eforturi susţinute. Şi cu asta, Herr Miller, cred că v-am spus tot ce am avut de spus.

Se ridică de pe scaun şi Miller pricepu aluzia.

— Să nu vă obosiţi prea tare tot căutând la criminali de război, zise, după care ieşi din birou.

Miller a mai pierdut o săptămână cu pregătirile înainte de a trece efectiv la treabă. Închizându-se în casă, a parcurs şase volume despre operaţiunile de pe frontul de răsărit şi despre lagărele de concentrare din Estul ocupat.

Într-una din zile s-a dus până la biblioteca de cartier să consulte un volum. Despre Comisia Z a aflat întâmplător, de la bibliotecar.

— Îşi are sediul la Ludwigsburg, îi spuse el lui Miller. Eu am citit despre ea într-o revistă. Denumirea completă este

Agenţia federală centrală pentru investigarea crimelor comise în perioada nazistă. E cam lungă, aşa că lumea îi spune Zentralle Stelle, mai pe scurt, sau, încă şi mai scurt, Comisia Z. E singura organizaţie din ţară care urmăreşte naziştii care trăiesc pe tot cuprinsul Germaniei şi chiar în toată lumea.

— Mulţumesc, îi răspunse Miller peste umăr. Poate ei să m-ajute cu ceva.

În dimineaţa următoare Miller se duse la bancă, unde completă un cec cu chiria pe trei luni în avans, ianuarie, februarie şi martie, pe numele proprietarului apartamentului în care locuia. Restul de bani din contul lui personal îi retrase, lăsând doar zece mărci, pentru ca banca să nu-i închidă contul.

O sărută pe Sigi, înainte ca ea să plece la clubul unde lucra şi-i spuse că avea să lipsească de-acasă o săptămână sau chiar mai mult. Apoi scoase Jaguarul din parcarea subterană şi porni către sud, înspre Renania.

Începuse să cadă prima zăpadă din acel an, adusă dinspre Marea Nordului de vântul care o viscolea pe şoseaua ce se-ntindea cât vedeai cu ochii spre sud, până la Bremen şi apoi dincolo, până în câmpia întinsă a Saxoniei Inferioare. După două ore de condus se opri să bea o cafea, apoi porni din nou către sud, de-a curmezişul landului Renania de Nord/Westfalia. În ciuda vântului şi a vremii urâte, simţea o plăcere deosebită să gonească pe autostrada netedă ca-n palmă. Cadranele slab luminate de la bordul Jaguarului XK 150 S, bezna îngheţată şi zăpada viscolită de afară, în care razele puternice ale farurilor tăiau, pentru câte o secundă, înguste fâşii de lumină care dispăreau apoi imediat în neant, îi dădeau impresia că se află la comenzile unui avion care zbura cu viteza fulgerului. Ca de obicei, rula pe banda de viteză mare, conducând Jaguarul cu aproape 100 de mile/oră. Gonind astfel prin noapte, cu coada ochiului prindea din când în când, pentru o clipă, umbrele camioanelor ce se târau în dreapta sa pe măsură ce le lăsa în urmă.

Pe la şase seara trecuse deja de intersecţia de la Hamm, iar în dreapta lui începură să se vadă, departe în noapte, luminile slabe ale Ruhr-ului. Regiunea asta îl fascina întotdeauna, cu fabricile şi furnalele ei şi cu târgurile şi oraşele ce se ţineau lanţ, milă după milă, formând de fapt o singură aşezare gigantică ce se-ntindea pe o suprafaţă lungă de 100 de mile şi lată de 50. Curând autostrada trecu peste un pod, iar Miller zări jos, în dreapta lui, luminile fabricilor strălucind până hăt-departe în noaptea de decembrie, mii de hectare de coşuri

şi furnale din care se revărsa bogăţia miracolului economic. Cu paisprezece ani în urmă, pe când, elev încă, fusese în excursia aceea la Paris, trecuse cu trenul prin această regiune şi de la fereastra vagonului nu zărise decât grămezi de ruine şi moloz: inima industrială a Germaniei abia mai palpita. Nu se putea împiedica să nu simtă un sentiment de mândrie văzând ce realizase poporul său de atunci încoace.

„E frumos, dar nu mi-ar plăcea să trăiesc aici”, se gândi el, în timp ce se apropia de indicatoarele ce anunţau intrarea pe şoseaua de centură a Kolnului. De la Koln o luă înspre sud-est, trecu de Wiesbaden şi de Frankfurt, de Mannhein şi de Heilbronn. Tocmai seara, târziu, se opri în faţa unui hotel din Stuttgart, oraşul cel mai apropiat de Ludwigsburg, unde se hotărî în sfârşit să petreacă noaptea.

Ludwigsburgul e un orăşel liniştit de provincie, aşezat pe dealurile domoale ale Wtuttembergului, la 15 mile de Stuttgart, capitala landului. Pe o străduţă liniştită care porneşte din Strada Mare se află clădirea ce adăposteşte birourile Comisiei Z. Onorabililor cetăţeni ai Ludwigsburgului existenţa acestei comisii în urbea lor le provocă un permanent sentiment de stânjeneală. Sub denumirea oficială de „Comisia Z” se ascunde, de fapt, un mic grup de oameni care, în ciuda lipsei de personal adiacent, a salariilor mizere şi a volumului uriaş de muncă şi-a propus să-i urmărească pe naziştii şi pe foştii SS-işti care în timpul războiului s-au făcut vinovaţi de omoruri în masă. Până la apariţia Legii Amnistierilor[26], în afară de cazurile de omor şi de omor în masă, în obiectivul Comisiei Z mai intrau şi cele de extorcare de fonduri, de tâlhărie, de vătămare de persoană, inclusiv prin tortură şi multe altele.

Dar chiar dacă aceste ultime capete de acuzare, mai puţin grave, fuseseră prescrise, acuzaţia de omor n-o putea prescrie nimeni, iar pentru aceasta Comisia Z deţinea în dosarele sale numele a 170.000 de vinovaţi. Numărul lor fiind deci uriaş, Comisia a încercat întotdeauna şi încă încearcă, să-i aducă în faţa judecăţii măcar pe cei mai periculoşi dintre ei.

Fără a avea autoritatea de a face arestări, ci numai de a solicita acest lucru poliţiei din diferite landuri ale Germaniei atunci când vreun vinovat era identificat şi fără a primi un ban din partea guvernului federal de la Bonn pentru a-şi putea continua cercetările, aceşti oameni îşi continuau totuşi activitatea, animaţi de un simţ deosebit al datoriei şi al dreptăţii.

Comisia dispunea de un corp format din optzeci de detectivi şi din cincizeci de procurori-anchetatori. Primii erau cu toţii tineri, sub treizeci şi cinci de ani, deci nici unul dintre ei nu putuse fi implicat în cazurile pe care le investigau. Procurorii erau mai în vârstă dar, înainte de angajare, toţi fuseseră verificaţi, ca să nu fi fost implicaţi în evenimentele anterioare anului 1945.

Majoritatea procurorilor de anchetă erau foşti avocaţi particulari, domeniu la care toţi aveau să se-ntoarcă într-o bună zi. Cât despre detectivi, aceştia ştiau, la rândul lor, că se aflau la capătul carierei. Nicăieri în Germania poliţia n-ar mai fi angajat un detectiv care se aflase pe statele de plată ale comisiei din Ludwigsburg. Poliţiştii care acceptau să preia cazurile SS-iştilor din Germania Federală nu mai puteau promova în poliţia nici unui land din ţară.

Deşi cererile lor erau constant ignorate de autorităţile din peste jumătate din landuri, deşi dosarele pe care le împrumutau spre consultare altor organisme dispăreau fără urmă iar suspecţii se evaporau peste noapte în urma vreunui avertisment dat de tot felul de persoane misterioase, oamenii Comisiei Z îşi făceau treaba cât de bine puteau în aceste condiţii ingrate, deşi îşi dădeau prea bine seama că această treabă nu prea era pe placul celor mai mulţi dintre compatrioţii lor.

Chiar şi când îi întâlneau pe stradă, zâmbitorii cetăţeni ai Ludwigsburgului îi evitau şi nu le răspundeau la salut, considerând că, prin munca lor, oamenii de la Comisia Z aduceau o faimă nedorită orăşelului lor.

Peter Miller găsi sediul central al comisiei pe Schorndorfer Strasse la numărul 58, într-o clădire mare, care, pe vremuri, fusese locuinţă particulară, înconjurată de un zid înalt de opt picioare. Două porţi de fier masiv împiedicau accesul în curtea clădirii. Într-o parte a intrării se afla o sonerie, pe care apăsă. În cadrul porţii se deschise o fereastră şi în cadrul ei se iţi un cap: inevitabilul portar.

— Da, vă rog?

— Aş vrea să stau de vorbă cu unul din procurorii dumneavoastră, spuse Miller.

— Cu care? întrebă capul.

— Nu le cunosc numele, răspunse Miller. Cu oricare. Aveţi aici legitimaţia mea.

Împinse legitimaţia de ziarist prin deschizătură, obligându-l pe portar s-o prindă. Aşa, cel puţin, era sigur că avea s-o arate cuiva dinăuntru. Omul închise ferestruica şi plecă. Când se-ntoarse, deschise poarta. Miller îl urmă până la uşa

clădirii, urcând cele cinci trepte ale peronului. Înăuntru încălzirea centrală lucra din plin, iar aerul i se păru închis şi greu după gerul de afară. Un alt portar ieşi din spatele unui ghişeu cu pereţi din sticlă şi-l conduse într-o mică sală de aşteptare.

— O să vină cineva imediat, îi spuse, după care închise uşa.

Trei minute mai târziu îşi făcu apariţia un bărbat puţin trecut de cincizeci de ani, politicos şi amabil. Îi înapoie legitimaţia şi-l întrebă:

— Cu ce vă pot fi de folos?

Miller îi spuse toată povestea pe scurt, începând cu moartea lui Tauber, continuând cu jurnalul acestuia şi terminând cu cercetările lui asupra lui Eduard Roschmann.

Procurorul îl ascultă cu atenţie.

— Captivant, spuse el când termină.

— Iar eu vă-ntreb: puteţi să m-ajutaţi cu ceva?

— Aş vrea să vă ajut, îi răspunse bărbatul şi, pentru prima oară de când îşi începuse investigaţiile asupra lui Roschmann, cu câteva săptămâni mai înainte, la Hamburg, Miller simţi că, în sfârşit, a dat peste cineva care voia cu adevărat să-l ajute. Dar problema e că, deşi vă cred că vreţi într-adevăr să daţi de urma acestei persoane, regulamentul nostru de funcţionare mă leagă de mâni şi de picioare. Conform acestui regulament, nu avem voie să dăm nici o informaţie cu privire la criminalii SS aflaţi pe listele noastre decât reprezentanţilor anumitor instituţii de stat şi nimănui altcuiva.

— Cu alte cuvinte, nu-mi puteţi spune nimic?

— Vă rog să nu mă-nţelegeţi greşit, spuse procurorul. Asupra acestei instituţii se exercită presiuni constante. Nu suntem atacaţi pe faţă, nimeni n-ar îndrăzni aşa ceva. Dar, pe sub mână, pe coridoarele puterii, suntem mereu atacaţi, ni se reduce din buget, ni se îngrădesc autoritatea şi accesul la diferite informaţii. Nu ne putem permite să încălcăm prevederile regulamentului. Personal, cred că pentru noi ar fi un avantaj dacă am beneficia în activitatea noastră şi de ajutorul presei, dar aşa ceva e interzis.

— Înţeleg, spuse Miller. Dar în arhiva dvs. dispuneţi de o colecţie de articole de presă despre criminalii daţi în urmărire?

— Nu, n-avem aşa ceva.

— Atunci există în Germania o asemenea arhivă care să fie deschisă accesului marelui public?

— Nu. Doar redacţiile ziarelor şi revistelor dispun de colecţii cu articole de presă. Cea mai cuprinzătoare este a revistei *Der Spiegel*. De asemenea şi *Komet* are una foarte bună.

— Mă mir, spuse Miller. Şi dacă cineva din Germania vrea să se intereseze despre mersul unei anchete asupra crimelor de război sau asupra unor criminali SS, unde-ar trebui să se adreseze?

Procurorul era cam încurcat, neştiind ce să-i răspundă.

— Mi-e teamă că nu prea are cui să se adreseze.

— Bine, zise Miller, atunci ce instituţie din Germania dispune de arhivele conţinând materiale despre SS?

— Avem chiar noi una, aici, la subsol, răspunse procurorul, dar toate materialele noastre sunt doar simple fotocopii. Toate documentele SS-ului au fost capturate de armata americană în 1945. Un grup de SS-işti a rămas într-un castel din Bavaria, unde era depozitată arhiva, încercând până-n ultima clipă să dea foc documentelor. Până să ajungă acolo americanii şi să-i oprească, au reuşit să distrugă cam zece la sută din ele. Iar cele care au scăpat nearse s-au amestecat între ele. Americanilor şi celor câţiva germani cu care aceştia au colaborat le-au trebuit doi ani de zile ca să le pună în ordine.

În aceşti doi ani, profitând de dezordinea în care se aflau arhivele capturate, câţiva dintre cei mai periculoşi SS-işti au reuşit să scape din mâinile Aliaţilor. După aceea, toată arhiva SS-ului a rămas la Berlin, în custodia şi sub autoritatea americanilor. Chiar şi noi trebuie să le cerem permisiunea dacă avem nevoie să consultăm aceste dosare. Dar în privinţa asta nu ne putem plânge de nimic. Întotdeauna au fost foarte receptivi la solicitările noastre de colaborare.

— Deci, în toată ţara, în afară de acestea două nu mai există nici o asemenea arhivă? întrebă Miller.

— Nu, răspunse procurorul. Vă repet, aş vrea să vă ajut. Şi, apropo, dacă aflaţi ceva despre Roschmann, anunţaţi-ne şi pe noi.

Miller se gândi puţin.

— Deci, dacă reuşesc să dau de un fir, nu sunt decât două instituţii care m-ar putea ajuta în continuare: Procuratura generală din Hamburg şi dumneavoastră. Aşa e?

— Da, doar noi şi Procuratura generală din Hamburg, răspunse procurorul.

— Dar dumneavoastră aţi fi mai dispuşi să mă ajutaţi decât cei de la Hamburg.

Nu fusese o întrebare, ci mai degrabă o afirmaţie.

Cu ochii ţintă în tavan, procurorul răspunse:
— Noi nu neglijăm nici o informaţie care ne parvine, oricât de neînsemnată ar părea la prima vedere.
— Bine, o să ţin minte asta, spuse Miller, ridicându-se de pe scaun. Totuşi, măcar un lucru puteţi să-mi spuneţi, aşa, neoficial: dumneavoastră mai lucraţi încă la dosarul lui Eduard Roschmann?
— Da, ne continuăm investigaţiile, dar asta să rămână între noi.
— Atunci, dacă ar fi capturat, înseamnă că sunt şanse să fie imediat condamnat?
— Da, fără nici o problemă, zise procurorul. Avem împotriva lui un dosar foarte bine pus la punct. N-ar putea să scape. Ar fi condamnat la muncă silnică pe viaţă, fără drept de apel.
— Daţi-mi numărul dumneavoastră de telefon, ceru Miller.
Procurorul scrise ceva pe o bucăţică de hârtie pe care i-o dădu lui Miller.
— Aveţi aici numele meu şi două numere de telefon, de acasă şi de la birou. Puteţi să sunaţi la orice oră. Dacă daţi de un fir, anunţaţi-mă imediat. Am cunoştinţe în poliţia din toate landurile, care pot să vă ajute la nevoie. Dar în poliţie mai sunt şi oameni de care trebuie să te fereşti. Aşa că, înainte de a merge mai departe, luaţi legătura cu mine. M-aţi înţeles?
Miller puse hârtiuţa în buzunar.
— O să ţin minte ce mi-aţi spus, răspunse, pregătindu-se să plece.
— Succes, îi ură procurorul.

De la Stuttgart până la Berlin e drum lung, iar ziua următoare Miller şi-o petrecu aproape în întregime la volan.
Era frig, dar şoseaua era uscată, din fericire, iar Jaguarul înghiţea kilometru după kilometru gonind spre nord, lăsând în urmă Frankfurtul, Kasselul şi Goettingenul, până la Hanovra. Aici părăsi autostrada E4 şi făcu la dreapta pe autostrada E8, continuându-şi drumul pe lângă graniţa cu Germania Democrată.
La punctul de control de la Marienborn pierdu o oră întreagă cu inevitabilele declaraţii valutare şi cu formalităţile pentru obţinerea unei vize de tranzit care să-i permită să traverseze de-a curmezişul Germaniei Democrate cele 110 mile care-l despărţeau de Berlinul de Vest.
Vameşii şi poliţiştii de la frontieră îi scotociră Jaguarul şi pe dinăuntru şi pe dinafară. În timp ce-i verifica maşina,

funcţionarul de la vamă păru să ezite între politeţea scorţoasă pe care un reprezentant al Republicii Democrate Germane era obligat s-o manifeste faţă de un cetăţean venind din revanşarda Germanie Federală şi dorinţa, firească la orice tânăr normal, de a admira mai îndeaproape superba maşină sport a lui Miller.

Douăzeci de mile după ce trecu graniţa, Miller traversă marele pod de peste Elba, unde britanicii, respectând cu sfinţenie acordul de la Yalta, se opriseră din marşul lor către Berlin, în 1945. Miller îşi aruncă ochii în jos, unde se-ntindea Magdeburgul, întrebându-se dacă vechea închisoare mai există încă. La intrarea în Berlinul de Vest pierdu iarăşi o groază de vreme, până i-au percheziţionat maşina şi bagajele. L-au căutat până şi în portofel, să vadă dacă nu cumva la trecerea prin celălalt punct de vamă nu-şi lăsase toate mărcile vest-germane în mâinile reprezentanţilor paradisului oamenilor muncii. Până la urmă l-au lăsat să plece şi Jaguarul trecu în viteză pe lângă circuitul Avus, gonind înspre strălucitorul Kurfurstendamm, luminat ca ziua de salbele de becuri colorate cu care fusese împodobit în aşteptarea Crăciunului care se apropia. Era seara zilei de 17 decembrie.

Se hotărî să nu mai dea buzna şi la Centrul de Documentare American, cum făcuse la Procuratura generală din Hamburg sau la Comisia Z de la Ludwigsburg. De-acum învăţase pe propria-i piele că fără aprobarea autorităţilor n-aveai nici o şansă să afli ceva despre dosarele naziştilor din Germania..

A doua zi dimineaţă îl sună pe Karl Brandt de la poşta centrală. Brandt rămase fără grai când auzi ce-i cere.

— Nu pot, nu cunosc pe nimeni la Berlin.

— Ei, hai, pune-ţi mintea la contribuţie. Pe la şcolile alea prin care ai fost nu se poate să nu fi cunoscut şi pe cineva din poliţia Berlinului de Vest. Am nevoie de o pilă aici, la Berlin, strigă Miller în receptor.

— Ţi-am mai spus o dată că nu vreau să mă amestec în afacerea asta.

— Păi, te-ai amestecat deja.

Miller mai aşteptă câteva secunde şi-i plasă lovitura de graţie:

— Dacă nu mă trimiţi la cineva care să m-ajute să intru legal în arhiva asta, mă duc direct acolo şi le spun că tu m-ai trimis.

— Nu faci tu chestia asta, zise Brandt.

— Ba o fac. M-am săturat să tot bat ţara asta degeaba în lung şi-n lat. Aşa că fă bine şi găseşte-mi pe cineva care să mă ajute să intru acolo oficial. Şi oricum, cine crezi c-o să se obosească să ţină minte cine a intervenit pentru mine?

— Lasă-mă să mă gândesc, zise Brandt ca să câştige timp.

— Bine, îţi las o oră, apoi te sun din nou, răspunse Miller şi trânti receptorul.

Când îl sună din nou, lui Brandt nu-i trecuse supărarea, ba chiar simţi că-i de-a dreptul speriat. Îşi blestema zilele că nu aruncase naibii jurnalul acela.

— Cunosc un tip cu care am fost la şcoala de poliţie, zise. Nu ne-am cunoscut prea bine, dar acum e la Biroul Unu al poliţiei din Berlinul de Vest. El se ocupă de ce te interesează pe tine.

— Cum îl cheamă?

— Schiller. Inspector-detectiv Volkmann Schiller.

— Bine, o să-l caut, spuse Miller.

— Nu, lasă-mă pe mine. Îl sun azi şi-i spun c-o să te duci să-l vezi. Abia după asta te duci tu la el. Şi, dacă n-o să vrea să te ajute, nu-i vina mea. E singura persoană pe care o cunosc la Berlin.

Peste două ore, Miller îl sună iar pe Brandt. Acesta părea uşurat.

— E plecat în concediu, spuse. Mi-au spus că o să fie de serviciu de Crăciun, aşa că-i liber până luni.

— Azi e abia miercuri, zise Miller. Până luni mai am patru zile întregi de pierdut.

— N-am ce-ţi face. Ţi-am spus, se-ntoarce abia luni dimineaţă. O să-l sun atunci.

Miller se-nvârti fără rost patru zile încheiate prin Berlinul de Vest, până să se-ntoarcă Schiller la serviciu. De câtăva vreme, toată lumea era preocupată de hotărârea autorităţilor din Berlinul de Est de a permite populaţiei din Berlinul de Vest să-şi viziteze rudele care locuiau în partea de răsărit a oraşului. De la ridicarea Zidului, în august 1961, era prima oară când cei din Germania Democrată le făceau berlinezilor această concesie, iar evoluţia negocierilor dintre reprezentanţii celor două părţi ale oraşului ţinuse zile întregi primele pagini ale ziarelor.

Într-una din zile, Miller trecu în partea de răsărit prin punctul de frontieră de pe Heine Strasse (fiind cetăţean al Germaniei Federale, putea trece în Est doar pe baza paşaportului). Acolo dădu peste corespondentul agenţiei Reuter în Berlinul de Est, un tip pe care-l cunoştea. Dar acesta era ocupat până peste cap cu un material despre

eliberarea permiselor de trecere în Berlinul de Est, aşa că, după ce băură împreună o cafea, Miller se-ntoarse în partea de vest a oraşului.

Luni dimineaţă se duse să-l caute pe inspectorul-detectiv Volkmann Schiller. Fu plăcut surprins să constate că tipul era cam de vârsta lui şi părea destul de amabil, spre deosebire de celelalte oficialităţi pe care le întâlnise Miller până atunci. Mai mult ca sigur că n-avea să iasă mare scofală, îşi spuse Miller, dar, oricum, atitudinea binevoitoare a poliţistului era un progres. Miller îi explică pe scurt ce dorea de la el.

— Nici o problemă, zise Schiller. Americanii ne sunt de mare ajutor nouă, celor de la Biroul Unu. De când Willy Brandt ne-a însărcinat cu anchetarea crimelor comise de nazişti, mergem să consultăm arhiva lor aproape în fiecare zi.

Se urcară în Jaguarul lui Miller şi se-ndreptară către marginea oraşului, unde se aflau câteva lacuri şi păduri. Se opriră pe malul unuia dintre lacuri, pe Wasser Kaefer Stieg, la numărul unu, din Zehlendorf, o suburbie a Berlinului.

Clădirea era lungă şi joasă, cu un singur etaj şi era înconjurată de copaci.

— Aici e? întrebă Miller, surprins de aerul cam sărăcăcios al clădirii.

— Da, aici, răspunse Schiller. N-arată cine ştie ce la prima vedere, nu-i aşa? Dar, în afară de ce se vede, mai are opt etaje la subsol. Acolo se află arhivele, în camere blindate protejate împotriva incendiilor.

Intrară şi dădură peste o mică sală de aşteptare. În dreapta văzură şi obişnuita cabină a portarului. Detectivul se apropie şi arătă legitimaţia de poliţist. Primi un formular pe care-l completară împreună, după ce luară loc la o masă. Detectivul îşi trecu numele şi gradul, apoi întrebă:

— Cum ziceai că-l cheamă pe tip?

— Roschmann, răspunse Miller, Eduard Roschmann.

Detectivul trecu numele în formular, apoi îl înmână funcţionarului de la ghişeu.

— O să dureze vreo zece minute, zise detectivul. Intrară într-o sală mai mare, cu rânduri de mese şi scaune. Un sfert de oră mai târziu, un alt funcţionar aduse un dosar pe care-l puse în faţa lor, fără să scoată un cuvânt.

Dosarul era gros cam de un inci, iar pe copertă nu scria decât „Roschmann, Eduard”.

Volkmann Schiller se ridică de la masă.

— Dacă nu te deranjează, eu o să te las acum, spuse. Nu pot să lipsesc prea mult de la birou, mai ales că am avut liber

o săptămână întreagă. Dacă ai nevoie de copii după vreun document din dosar vorbeşte cu funcţionarul de colo.

Arătă spre un funcţionar care stătea în capătul celălalt al sălii de lectură, fără îndoială pentru a se asigura că vizitatorii nu dosesc vreo pagină din dosarele consultate. Miller se ridică şi el şi-şi strânseră mâinile.

— Mulţumesc mult.

— Pentru puţin.

Fără a da atenţie celorlalte trei sau patru persoane aplecate asupra altor dosare, Miller se aşeză din nou şi, cu capul între mâini, începu să citească dosarul SS al lui Eduard Roschmann.

Dosarul conţinea o groază de date: se aflau acolo numărul său de înscriere în Partidul Nazist, numărul din SS, cererile de aderare la aceste două formaţiuni, completate şi semnate cu propria-i mână, rezultatul vizitei medicale, calificativul obţinut la sfârşitul perioadei de instrucţie, o autobiografie, documente de transfer, diploma de ofiţer, certificate de avansare, toate acoperind perioada de până în luna aprilie 1945. Mai erau şi două fotografii, făcute de cei de la SS pentru dosarul lui Roschmann, una din faţă şi una din profil. Bărbatul care apărea în acele fotografii era înalt de aproximativ un metru şi optzeci şi trei, avea părul tuns foarte scurt, cu cărare pe stânga, iar nasul ascuţit şi gura cu buze extrem de subţiri îi dădeau un aer rău şi nemilos.

Miller începu să citească…

Eduard Roschmann, cetăţean austriac, se născuse la 25 august 1908 la Graz, în Austria. Tatăl lui, un om cinstit şi respectabil, fusese muncitor la o fabrică de bere. Anii de grădiniţă, de şcoală primară şi de liceu şi-i petrecuse la Graz. A încercat să intre la facultatea de drept, dar a căzut la examen. În 1931, la douăzeci şi trei de ani, s-a angajat la fabrica de bere unde lucra şi tatăl său, iar în 1937 a fost transferat din hala de fermentare a berii la serviciul administrativ. În acelaşi an s-a înscris în Partidul Nazist şi în SS, organizaţii interzise oficial în Austria, care, la acea dată, era încă o ţară neutră. Un an mai târziu, împreună cu alţi austrieci membri ai Partidului Nazist, Roschmann prinsese valul de promovări pe care Hitler le împărţise cu dărnicie, drept răsplată pentru activitatea depusă de aceştia cu ocazia anexării Austriei.

O dată cu izbucnirea războiului, în 1939, Roschmann s-a înrolat ca voluntar în Waffen-SS. A fost trimis în Germania, unde a urmat o perioadă de instrucţie, până în iarna lui 1939

şi primăvara lui 1940, după care a participat, împreună cu unitatea Waffen-SS din care făcea parte, la luptele care au condus la ocuparea Franţei. În decembrie 1940 a fost transferat din Franţa înapoi la Berlin – aici cineva făcuse o notiţă pe marginea paginii: „Dovadă de laşitate?” – iar în luna ianuarie 1941 a fost detaşat la Serviciul de siguranţă al conducătorului SS al Reich-ului, Secţia Trei din Biroul central al siguranţei Reich-ului.

În iulie 1941 a pus bazele primei unităţi SD din Riga, iar o lună mai târziu a devenit comandantul ghetoului din Riga. A revenit în Germania în octombrie 1944, cu un vapor şi, după ce i-a predat celor de la SD-ul din Danzig pe ultimii evrei aduşi de la Riga, s-a îndreptat către Berlin. Aici a fost afectat pe lângă Cartierul General al SS-ului, în aşteptarea altor ordine. Era clar că documentul SS cu care se încheia dosarul nu mai fusese completat până la sfârşit. Probabil că, în mai 1945, măruntul conţopist care ar fi trebuit să facă ultima menţiune lăsase totul baltă la Cartierul General al SS-ului din Berlin, făcându-se nevăzut pentru a-şi scăpa pielea. — La dosar mai era anexat un ultim document, întocmit probabil de un funcţionar american, după terminarea războiului. Era o singură pagină ce conţinea un text bătut la maşină:

„Dosar investigat de autorităţile britanice de ocupaţie în decembrie 1947”.

Mai jos era o semnătură, mâzgălită de mâna cine ştie cărui funcţionar din armata americană şi data, 21 decembrie 1947.

Miller puse din nou hârtiile dosarului în ordine, apoi scoase din el autobiografia pe care Roschmann o scrisese cu mâna lui, cele două fotografii şi, de asemenea, ultima pagină, cu care se duse la funcţionarul din capătul sălii.

— Puteţi să-mi fotocopiaţi documentele acestea, vă rog?

— Desigur.

Omul luă înapoi dosarul şi-l puse pe biroul său, aşteptând ca documentele care trebuiau copiate să-i fie returnate de funcţionarul de la copiator. Un alt bărbat îi aduse şi el un dosar, din care scoase două pagini pentru a-i fi fotocopiate. Funcţionarul le luă şi pe acestea şi le puse, împreună cu documentele lui Miller, într-o tăviţă aflată în spatele lui, de unde se făcură nevăzute.

— Vă rog să aşteptaţi. Durează cam zece minute, spuse funcţionarul către Miller şi celălalt bărbat.

Îşi reluară amândoi locurile la mese, Miller tânjind să-şi aprindă o ţigară, lucru imposibil pentru moment, deoarece în sală fumatul era interzis, iar celălalt bărbat, spilcuit şi

cenuşiu în paltonul lui gri închis, aşteptând liniştit pe scaun, cu mâinile strânse în poală.

Peste zece minute, din spatele funcţionarului se auzi un fâsâit şi prin fanta din spatele biroului îşi făcură apariţia două plicuri. Funcţionarul le ridică, iar Miller şi bărbatul între două vârste se îndreptară spre el în acelaşi timp. Funcţionarul aruncă o privire scurtă spre unul din plicuri.

— Dosarul Eduard Roschmann? întrebă el.

— Pentru mine, zise Miller şi întinse mâna după plic.

— Astea trebuie să fie ale dumneavoastră, îi spuse apoi funcţionarul celuilalt bărbat, care-l studia pe Miller pe sub sprâncene.

Omul cu palton gri îşi luă plicul şi apoi se îndreptară împreună către uşă. Ajuns afară, Miller coborî în fugă scările, se urcă în Jaguar şi demară imediat, pornind spre centrul oraşului. Peste o oră vorbea la telefon cu Sigi.

— Vin acasă de Crăciun, o anunţă.

Două ore mai târziu părăsea Berlinul de Vest. În vreme ce Miller se-ndrepta către cel mai apropiat punct de frontieră, care se afla la *Drei Linden,* omul cu palton cenuşiu ajunsese deja în apartamentul său cochet de lângă Savigny Platz, unde ridică receptorul telefonului şi formă un număr din Germania Federală. Se prezentă scurt omului de la celălalt capăt al firului.

— Azi am fost la Centrul de Documentare, unde-mi fac cercetările de obicei. Acolo am dat din întâmplare peste cineva. A consultat dosarul lui Eduard Roschmann, apoi a solicitat să i se copieze trei documente. M-am gândit să vă anunţ, mai ales după mesajul pe care mi l-aţi trimis de curând.

De la celălalt capăt la Firului urmă o avalanşă de întrebări.

— Nu, n-am putut să aflu cum îl cheamă. S-a urcat într-o maşină sport neagră şi a plecat imediat. Da, l-am notat. Era un număr de înmatriculare din Hamburg.

Dictă numărul rar, pentru ca interlocutorul să-l poată nota.

— Ei şi eu m-am gândit că-i mai bine. Adică, nu se ştie niciodată ce-i de capul ăstora care-şi bagă nasul peste tot. Da, mulţumesc, sunteţi foarte amabil… Foarte bine, vă las pe dumneavoastră să vă ocupaţi în continuare… Sărbători fericite, *Kamerad.*

CAPITOLUL VII

Preocupat de Crăciunul ce avea să cadă în ziua de miercuri a aceleiaşi săptămâni, omul care preluase de la Berlin mesajul cu privire la Miller îl transmise superiorului său direct abia după ce trecură sărbătorile.

Cel care răspunsese la telefon îi mulţumi informatorului, puse receptorul în furcă şi, lăsându-se pe spate în fotoliul confortabil, tapiţat cu piele, rămase câteva clipe cu privirile aţintite pe fereastră la acoperişurile pline de zăpadă ale caselor din oraşul vechi.

— *Verdammt*[27] şi iar *Verdammt*, murmură. De ce naiba tocmai acum? De ce acum?

Pentru toate cunoştinţele sale din oraş, bărbatul era un avocat particular abil şi deosebit de apreciat în meseria lui. Pentru cei vreo douăzeci de agenţi infiltraţi pe cuprinsul întregii Germanii Federale şi al Berlinului de Vest, el era ofiţerul comandant al reţelei ODESSA din Germania. Numărul lui nu apărea în nici o carte de telefon a Oraşului, iar numele său conspirativ era Vârcolacul.

Spre deosebire de imaginea de monstru pe care Hollywoodul şi filmele de groază turnate în studiourile din Anglia şi America au impus-o restului lumii, pentru nemţi vârcolacul nu este acea creatură stranie căreia, de câte ori răsare luna plină, începe să-i crească păr pe braţe. Dimpotrivă, în vechea mitologie germană, vârcolacul este un personaj iubitor de ţară, care rămâne să-şi apere patria-mamă după ce toată floarea vajnicilor războinici teutoni a fost nevoită să se retragă din calea năvălitorilor veniţi de aiurea. Din adâncul codrilor el conduce bătălia împotriva cotropitorilor, lovindu-i neştiut în toiul nopţii şi dispărând apoi ca prin farmec, singurul semn al trecerii sale fiind doar nişte urme de labe de lup întipărite în zăpadă.

Către sfârşitul războiului, o mână de ofiţeri SS trăind, în nebunia lor, cu convingerea fermă că armatele aliate, ce înaintau tot mai mult pe cuprinsul Germaniei, urmau să fie făcute una cu pământul în doar câteva săptămâni, formaseră câteva detaşamente de adolescenţi dintre cei mai fanatici, pe care-i instruiseră şi-i antrenaseră special pentru a rămâne în urma trupelor germane, aflate în retragere şi a sabota operaţiunile ocupanţilor aliaţi. Aceştia fuseseră pregătiţi la o bază din Bavaria, care ulterior a fost ocupată de trupele aliate. Ei au constituit prima serie de vârcolaci. N-au mai avut niciodată ocazia să-şi ducă ordinele la îndeplinire şi asta

din fericire pentru ei, deoarece soldaţii americani abia aşteptau să le cadă în mână cineva pe care să-şi verse mânia surdă ce-i cuprinsese după ce văzuseră ororile de la Dachau.

Când, pe la sfârşitul anilor patruzeci, ODESSA a început să-şi infiltreze oamenii în Germania Federală, primul comandant al reţelei nou create a fost unul dintre ofiţerii care-i antrenaseră pe tinerii vârcolaci în 1945, iar el a preluat denumirea acelor tineri din detaşamentele speciale.

Un asemenea nume prezenta numeroase avantaje: era un nume de cod, conspirativ, avea o valoare simbolică şi, în plus, avea şi o rezonanţă destul de melodramatică pentru a satisface irezistibila înclinaţie către spectacol pe care în mod normal o resimt toţi nemţii, prin firea lor. Dar această tentă era doar înşelătoare, fiindcă, dacă cineva se aşeza în calea planurilor sale, ODESSA lăsa orice spectacol la o parte, tratându-l fără milă. Vârcolacul de la sfârşitul anului 1963 era al treilea care ocupa această funcţie. Fanatic şi şiret, aflat în permanentă legătură cu superiorii săi din Argentina, acest om veghea la interesele tuturor foştilor membri ai SS care mai trăiau pe cuprinsul Germaniei Federale, dar mai ales ale foştilor ofiţeri superiori şi ale celor daţi în urmărire de către autorităţile federale.

Privind în depărtare prin fereastra biroului său, în minte îi reveni figura generalului SS Glucks, la întâlnirea pe care o avuseseră cu treizeci şi cinci de zile în urmă, într-un hotel din Madrid. Îşi aduse aminte, de asemenea, de avertismentul pe care i-l dăduse generalul în legătură cu extraordinara importanţă a lui Vulcan, proprietarul fabricii de produse electronice unde erau construite sistemele de teleghidare a rachetelor egiptene, omul a cărui identitate trebuia să rămână secretă cu orice preţ. În acel moment, Vârcolacul era singura persoană din Germania care avea cunoştinţă de faptul că, în urmă cu mai mulţi ani, Vulcan ajunsese celebru sub numele său adevărat de Eduard Roschmann.

Aruncă o privire la biletul pe care notase numărul de înmatriculare al maşinii lui Miller şi apăsă pe butonul unei sonerii aflate pe birou. Se auzi vocea secretarei din încăperea alăturată.

— Hilda, cum îl cheamă pe detectivul acela particular pe care l-am angajat luna trecută, când am avut procesul de divorţ?

— Un moment, vă rog…

Auzi foşnind nişte hârtii, în timp ce secretara răsfoia dosarul respectiv, căutând numele detectivului.

— Îl cheamă Memmers, Heinz Memmers.

— Eşti drăguţă să-mi dai numărul lui de telefon? Nu, nu-mi face legătura, doar dă-mi numărul, atâta tot.

Îl notă lângă numărul maşinii lui Miller, apoi închise interfonul. Se ridică de la masă şi se duse la seiful încastrat în peretele camerei de lucru. Scoase din seif un registru mare şi greu, cu care se întoarse la birou. Răsfoi registrul până găsi pagina pe care o căuta. Nu figurau acolo decât doi Memmers, unul Heinrich şi celălalt Walter. Urmări cu degetul menţiunea aflată în dreptul numelui Heinrich, de la care, de obicei, se formează diminutivul Heinz. Găsi data naşterii, socoti cam la ce vârstă ajunsese atunci, în 1963 şi încercă să-şi amintească trăsăturile detectivului particular. Ca vârstă chipul acestuia se potrivea cu vârsta pe care o dedusese după data naşterii găsită în registru. Notă cele două numere de telefon care apăreau în dreptul lui Heinz Memmers, apoi ridică receptorul telefonului şi îi ceru Hildei un fir cu oraşul.

Aşteptă să vină tonul şi apoi formă numărul pe care i-l dăduse secretara. După câteva apeluri răspunse o voce de femeie:

— Agenţia de detectivi particulari Memmers, bună ziua.

— Vreau să vorbesc cu Herr Memmers în persoană, ceru avocatul.

— Din partea cui, vă rog? întrebă secretara, cu voce vioaie.

— Nu-i treaba dumitale! Fă-mi mai repede legătura.

Urmă o pauză. Tonul vocii lui îşi făcu efectul.

— Imediat, domnule, zise secretara.

O secundă mai târziu se auzi o voce groasă:

— Memmers la telefon.

— Eşti Heinz Memmers?

— Da, eu sunt, cine mă caută?

— N-are importanţă. Numărul 245.718 îţi spune ceva?

Memmers rămase tăcut câteva secunde, iar Vârcolacul îl auzi cum scoate un suspin lung. Recunoscuse numărul lui matricol din SS. Registrul care stătea deschis pe masa Vârcolacului conţinea o listă a tuturor foştilor membri ai SS-ului. Memmers întrebă cu voce aspră, în care se simţea suspiciunea:

— Ar trebui să-mi spună ceva?

— Dar dacă te-aş informa că numărul meu matricol are doar cinci cifre… Ei, *Kamerad!*

Aceste cuvinte produseră asupra celuilalt un efect fulgerător. Doar ofiţerii foarte mari în grad aveau numere matricole formate din cinci cifre.

— Da, să trăiţi.

— Foarte bine, răspunse Vârcolacul. Am o treabă pentru dumneata. Cineva care-şi bagă nasul prin dosarul unui fost *Kamerad*. Dumneata trebuie să afli ce hram poartă.

— *Zu Befehl!* (La ordin!), veni imediat răspunsul.

— Excelent. Nu trebuie se te formalizezi, e suficient dacă mi te adresezi cu apelativul *Kamerad*. La urma urmei, suntem fraţi de arme cu toţii.

Memmers răspunse, vizibil flatat:

— Am înţeles, *Kamerad*.

— Nu-i cunosc decât numărul de la maşină. E un număr de înmatriculare din Hamburg.

Vârcolacul i-l dictă rar.

— Ai notat?

— Da, *Kamerad*.

— Vreau să te duci chiar dumneata la Hamburg. Am nevoie de numele şi adresa lui, membrii familiei şi prietenii, poziţia socială… ştii, ca de obicei. Cât timp îţi trebuie ca să afli toate astea?

— Cam patruzeci şi opt de ore, răspunse Memmers.

— Bine, am să te sun din nou peste patruzeci şi opt de ore. Şi încă ceva: sub nici o formă n-ai voie să intri în contact cu el. Nu trebuie să-şi dea seama că suntem pe urmele lui. E clar?

— Desigur. Nici o problemă.

— Când termini, pregăteşte nota de cheltuieli şi aşteaptă să te sun eu. O să-ţi trimit banii prin poştă.

Memmers protestă.

— Nu-i nevoie de nici o notă, *Kamerad*. Pentru Frăţia noastră lucrez pe gratis.

— Ei, foarte bine. O să te sun din nou peste două zile.

Vârcolacul puse receptorul înapoi în furcă.

Miller părăsi Hamburgul în aceeaşi după-amiază, luând-o pe aceeaşi autostradă pe care, cu două săptămâni mai înainte, lăsase în urmă Bremenul, Osnabruckul şi Munsterul în drumul lui spre Koln şi spre regiunea Renaniei. De această dată se îndreptă către Bonn, un orăşel mic şi plicticos ce se-ntindea pe malurile Rinului şi pe care Konrad Adenauer îl alesese să fie capitala Republicii Federale pur şi simplu fiindcă era oraşul lui de baştină.

Imediat la sud de Bremen, Jaguarul său se întretăie cu Opelul lui Memmers, care gonea către Hamburg, în sensul opus. Fără să aibă habar unul de altul, cei doi se pierdură repede în zare, fiecare pe drumul său.

Se înserase deja când intră pe bulevardul, unic de altfel, ce traversează Bonnul de la un capăt la altul.

Zărind de departe chipiul alb al unui poliţist ce dirija circulaţia, se opri cu automobilul lângă el.

— Puteţi să-mi spuneţi cum se ajunge la Ambasada britanică? îl întrebă pe poliţist.

— Într-o oră se închide, răspunse poliţistul, un reprezentant tipic al celor din Renania.

— Atunci ăsta-i un motiv în plus ca să mă grăbesc, zise Miller. Care-i drumul până acolo?

Poliţistul arătă cu mâna drept înainte pe bulevard, către sud.

— Mergeţi, drept înainte după liniile de tramvai, până intraţi pe Aleea Friedrich Elbert, cu care se continuă bulevardul. Urmaţi mereu linia tramvaiului. Imediat cum aţi ieşit din Bonn, o să vedeţi clădirea pe stânga, chiar la intrarea în Bad Godesberg. E bine luminată şi în faţa ei se află un catarg cu drapelul britanic.

Miller îi mulţumi cu o înclinare a capului şi porni. Respectând indicaţiile poliţistului găsi până la urmă Ambasada britanică, înghesuită între un şantier de construcţii, în partea dinspre Bonn şi un teren de fotbal, în cealaltă parte, două oceane de noroi peste care, dinspre fluviul din spatele ambasadei, se rostogolea în vălătuci groşi ceaţa rece de decembrie.

Ambasada era o clădire lungă şi joasă, cu faţada zugrăvită în cenuşiu, aşezată cu spatele la stradă.

Încă de la început, de când fusese construită, corespondenţii de presă britanici acreditaţi la Bonn o porecliseră „Fabrica Hoover”. Miller părăsi şoseaua principală şi se opri în parcarea rezervată publicului.

Deschise uşa de sticlă încadrată de o ramă de lemn şi intră într-un holişor. În stânga sa văzu un birou în spatele căruia stătea o funcţionară între două vârste. Într-o cameră mică din spatele funcţionarei se aflau doi bărbaţi îmbrăcaţi în costume albastre de serj. Pe chipurile lor era întipărit aerul acela inconfundabil al foştilor sergenţi de armată reafectaţi pentru serviciile de pază ale ambasadelor.

— Aş vrea să stau de vorbă cu ataşatul de presă, vă rog, zise Miller, cu bruma de engleză pe care şi-o mai amintea din şcoală.

Funcţionara avu o ezitare.

— Nu ştiu dacă mai e la birou. Ştiţi, e vineri după-amiază.

— Vă rog, încercaţi, poate n-a plecat încă, zise Miller, arătându-i legitimaţia sa de ziarist.

Funcţionara îşi aruncă ochii pe legitimaţie, apoi formă un număr de telefon interior. Miller avea noroc. Ataşatul de presă tocmai se pregătea să plece. Funcţionara îl mai reţinu puţin, iar Miller înţelese că ataşatul îi ceruse să-i mai dea câteva minute de răgaz ca să-şi scoată pălăria şi paltonul. Apoi Miller fu condus într-o mică sală de aşteptare, pe pereţii căreia se aflau înrămate câteva imagini de Rowland Hilder cu peisaje din seria „Toamna la Cotswolds". Pe o masă erau câteva numere vechi din revista *Tatler* şi mai multe broşuri despre avântul înregistrat de industria britanică, aflată în plină dezvoltare. Aproape imediat se auzi strigat de unul din foştii sergenţi, care-l conduse la etaj, unde parcurseră un coridor, după care sergentul îl invită să intre într-un birou mic.

De cum intră, observă cu plăcere că ataşatul de presă avea vreo treizeci şi ceva de ani şi părea dornic să-l ajute.

— Cu ce vă pot fi de folos? întrebă el.

Miller se hotărî să intre direct în subiect.

— Lucrez la o anchetă pentru o revistă de actualităţi, minţi el fără să clipească. E vorba despre un fost căpitan SS, dintre cei mai periculoşi, care e încă dat în urmărire generală de către autorităţile noastre. De asemenea, cred că s-a aflat şi pe lista persoanelor căutate de forţele britanice în timpul cât au administrat această parte a Germaniei, după război. Puteţi să mă ajutaţi să aflu dacă autorităţile britanice l-au capturat în cele din urmă şi, dacă au reuşit, ce s-a mai întâmplat cu el după aceea?

Tânărul diplomat făcu ochii mari.

— Doamne sfinte, în viaţa mea n-am auzit de aşa ceva. Adică, noi am predat guvernului dumneavoastră, în 1949, toate fişierele şi dosarele de care dispuneam, rămânând ca oamenii dumneavoastră să se îngrijească de ele ulterior. Presupun că în prezent doar de la ei puteţi afla astfel de date.

Miller se feri să-i spună că toţi funcţionarii germani la care apelase până atunci refuzaseră să-l ajute.

— Aveţi mare dreptate, zise. Totuşi, din cercetările mele de până acum rezultă că acest căpitan SS n-a fost judecat de nici un tribunal din Germania Federală, începând din 1949 şi până în prezent. Deci, asta înseamnă că n-a fost niciodată capturat. În orice caz, de la Centrul de Documentare American din Berlinul de Vest am aflat că, în 1947, britanicii au solicitat o copie după dosarul acestuia. Deci am dedus că britanicii trebuie să fi avut un motiv întemeiat ca să-i ceară dosarul spre examinare, nu credeţi?

— Da, aşa s-ar părea, răspunse ataşatul.

Când Miller menţionase numele Centrului de Documentare American, ataşatul pricepuse că, în ancheta lui, Miller obţinuse sprijinul autorităţilor americane din Berlinul de Vest. Se adânci în gânduri, încurcat.

— Deci, în timpul ocupaţiei… adică, în timpul administraţiei britanice, căruia din organismele dumneavoastră i-a revenit sarcina de a întreprinde asemenea investigaţii?

— Păi, poliţiei militare. În afară de cauzele instrumentate la Nurnberg, unde s-au judecat marile procese pentru crime de război cu participarea tuturor forţelor aliate, fiecare putere aliată a investigat separat dosarele care o interesau. Bineînţeles şi pentru aceste anchete Aliaţii au cooperat între ei, cu excepţia ruşilor. Anchetele respective au permis judecarea unor acuzaţi pentru crime de război comise în diferite regiuni. Mă urmăriţi?

— Da, mai departe.

— Anchetele au fost conduse de poliţia militară, iar procesele au fost pregătite de către magistraţi. Dar dosarele acestea au fost predate în 1949 autorităţilor federale.

— Bine, răspunse Miller, dar nu se poate ca britanicii să nu-şi fi oprit copii după ele.

— S-ar putea, zise diplomatul. Dar, în prezent, cred că au fost clasate deja în arhivele armatei.

— Credeţi că aş putea să consult şi eu aceste copii?

Ataşatul făcu o mutră uluită.

— O, mă cam îndoiesc. Aşa ceva nu cred că e posibil. Poate că unor istorici de încredere li s-ar permite accesul la ele, dar numai cu aprobarea conducerii armatei, ceea ce ar lua foarte mult timp. Dar unui reporter nu cred că i s-ar da voie să le consulte. Nu vă supăraţi, dar trebuie să-nţelegeţi că asta-i situaţia.

— Înţeleg, răspunse Miller.

— Ca să nu ne mai ascundem după degete, reluă diplomatul, treaba e că dumneata… hm, nu prea te afli aici în misiune *oficială,* nu-i aşa? Iar noi n-am vrea să ne stricăm relaţiile cu autorităţile germane.

— Doamne fereşte, nu trebuie să se ajungă la aşa ceva.

Ataşatul se ridică de pe scaun.

— Atunci nu prea văd cum v-ar putea ajuta ambasada noastră.

— Ei, asta e. Totuşi, încă o întrebare: mai aveţi aici pe cineva care a făcut parte din personalul ambasadei în acea perioadă?

— Dacă mai e cineva din personalul de atunci? Nu, personalul nostru s-a schimbat de mai multe ori de-atunci încoace.

Îl conduse pe Miller până la uşă.

— Ia stai, mi-am adus aminte de Cadbury. Cred că se afla aici pe vremea aia. Lucrează de-o viaţă întreagă în Germania.

— Cadbury? întrebă Miller.

— Da, Anthony Cadbury, corespondentul de presă. E cel mai vechi ziarist britanic de pe-aici. Ba chiar a luat în căsătorie o nemţoaică. Cred că a fost trimis în Germania imediat după război. Poţi să-ncerci la el.

— OK, răspunse Miller. Cum pot să dau de el?

— Păi, azi e vineri, zise ataşatul, cred că puţin mai târziu o să-l găseşti la barul de la Cercle Francais, pe unde-şi face veacul de obicei. Ştii locul?

— Nu, n-am mai fost niciodată pe-aici.

— E un mic restaurant ţinut de nişte francezi. Servesc acolo nişte mâncăruri super. De altfel, e foarte cunoscut în oraş. Se află în Bad Godesberg, nu departe de aici.

Miller găsi uşor restaurantul, la o sută de yarzi de malul Rinului, pe o stradă numită Am Schwimmbad. Barmanul îl cunoştea bine pe Cadbury, dar în seara aceea nu-l văzuse. Îi spuse lui Miller că, în caz că decanul corespondenţilor de presă din Bonn n-avea să-şi mai facă apariţia la restaurant în seara aceea, avea să-l găsească cu siguranţă a doua zi înainte de prânz.

Miller îşi luă o cameră în apropiere, la Hotelul Dreesen, o clădire construită pe la începutul secolului. Fusese hotelul preferat al lui Adolf Hitler, locul unde se-ntâlnise cu Neville Chamberlain pentru prima oară, în 1938. Luă cina la Cercle Francais.

După masă comandă o cafea, în faţa căreia rămase vreme îndelungată, în speranţa că Anthony Cadbury avea să-şi facă totuşi apariţia. Dar acesta nu veni până la ora unsprezece, aşa că Miller se-ntoarse la hotel să se culce.

În ziua următoare, cu câteva minute înainte de prânz, Cadbury intră în barul de la Cercle Francais, salută câteva cunoştinţe, după care se aşeză pe taburetul său obişnuit, în colţul barului. Miller îl lăsă să ia o înghiţitură din Ricard-ul pe care-l comandase, apoi se ridică de la masa lui de lângă fereastră şi se duse la el.

— Domnul Cadbury?

Englezul se întoarse şi-l privi cu atenţie. Părul îi era pieptănat cu grijă pe spate. În tinereţe trebuie să fi fost un

bărbat foarte arătos. Pielea feţei îşi păstrase elasticitatea, dar obrajii îi erau brăzdaţi de o sumedenie de riduri. Ochii de un albastru deschis îi străluceau sub sprâncenele stufoase. Precaut, îl cântări pe Miller din ochi.

— Da.

— Mă numesc Miller, Peter Miller. Sunt reporter la Hamburg. Pot să vă răpesc câteva minute, vă rog?

Anthony Cadbury îi arătă scaunul de lângă el.

— N-ar fi mai bine să vorbim nemţeşte, ce credeţi? întrebă Cadbury direct în germană.

Miller se simţi uşurat că poate reveni la limba lui, iar Cadbury îi citise probabil uşurarea pe chip, fiindcă pe buze îi apăru un zâmbet.

— Cu ce pot să vă ajut?

Miller îi prinse pentru o clipă privirea ageră şi orice reticenţă i se risipi.

Îi spuse lui Cadbury toată povestea, începând cu moartea lui Tauber. Englezul ştia să asculte şi nu-l întrerupse deloc. Abia când termină făcu un semn barmanului să-i mai aducă lui un Ricard, iar lui Miller încă o bere.

— *Spatenbrau* parcă era, nu? întrebă.

Miller aprobă cu o mişcare a capului şi turnă berea în pahar. Berea proaspătă se umflă, formând un guler de spumă peste marginea paharului.

— Noroc, zise Cadbury. Asta-i lucru mare, ce vrei să faci dumneata. Trebuie să recunosc, îţi admir curajul.

— Curajul? întrebă Miller.

— Cu timpul, sunt sigur că o să-ţi dai seama că un asemenea reportaj-anchetă nu prea e pe placul compatrioţilor dumitale, răspunse Cadbury.

— Deja mi-am dat seama de asta, zise Miller.

— Hmm, am bănuit eu, zise englezul, zâmbind. E vremea prânzului, ce-ar fi să luăm ceva de mâncare? Nevastă-mea n-o să dea pe acasă toată ziua.

În timpul mesei, Miller îl întrebă pe Cadbury dacă la sfârşitul războiului se aflase în Germania.

— Da, eram corespondent de război. Sigur, pe-atunci eram şi mult mai tânăr, cam de vârsta dumitale. Am venit o dată cu armata lui Montgomery, dar n-am ajuns până la Bonn, desigur. Nimeni n-auzise încă de Bonn pe atunci. Cartierul general se stabilise la Luneberg. Apoi mi-am mai prelungit o vreme şederea, transmiţând materiale despre sfârşitul războiului, semnarea capitulării şi toate celelalte, iar pe urmă cei de la ziar mi-au cerut să rămân în continuare.

— V-aţi ocupat şi de procesele pentru crimele de război? întrebă Miller.

Cadbury mai luă o bucată de friptură şi dădu din cap, mestecând.

— Da, m-am ocupat de toate procesele care s-au judecat în zona aflată sub autoritatea britanică. Pentru procesele de la Nurnberg a venit un specialist trimis direct de la Londra, dar Nurnbergul intra în zona americanilor, desigur. Cei mai mari criminali de război judecaţi în zona noastră au fost Josef Kramer şi Irma Grese. Ai auzit de ei?

— Nu, niciodată.

— Mda, li se spunea Monştrii de la Belsen. De fapt, chiar eu le-am pus primul poreclele astea şi apoi aşa le-a rămas numele. Ai auzit despre cele întâmplate la Belsen?

— Foarte puţin, răspunse Miller. Cei din generaţia mea nu prea au avut ocazia să afle mai nimic despre lucrurile astea. Toţi se fereau să vorbească despre ele.

Ochii lui Cadbury se aprinseră sub sprâncenele încruntate.

— Şi dumneata chiar vrei să afli toate astea?

— Mai devreme sau mai târziu tot o să le aflu. Pot să-ţi pun o întrebare? Dumneata îi urăşti pe nemţi?

Cadbury rămase tăcut câteva minute, continuând să mănânce şi pregătindu-şi îndelung răspunsul.

— Când s-a descoperit lagărul de la Belsen, toţi ziariştii acreditaţi pe lângă armata britanică s-au dus să vadă cu ochii lor despre ce e vorba. Mie mi s-a făcut realmente rău şi doar până atunci văzusem altele şi mai şi în război. Dar cele văzute acolo m-au dat cu totul peste cap. Da, cred că în momentul acela i-am urât pe toţi.

— Dar acum?

— Acum nu, nu-i mai urăsc. Hai să spunem lucrurilor pe nume: în 1948 m-am însurat cu o nemţoaică şi de-atunci am rămas să trăiesc aici. Dacă aş fi gândit şi mai târziu ca atunci, în 1945, n-aş mai fi făcut toate astea, ci m-aş fi întors în Anglia de mult.

— Şi ce te-a determinat să-ţi schimbi părerile?

— Timpul, trecerea timpului. În plus, mi-am dat seama că nu toţi germanii erau ca Josef Kramer. Sau ca tipul ăsta… cum ziceai că-l cheamă… Roschmann, Roschmanns. În orice caz, chiar şi acum, după atâta vreme, câteodată îmi vine greu să mă încred în germanii mai în vârstă, care au prins războiul.

— Dar în cei mai tineri, din generaţia mea?

Miller învârtea în joacă paharul cu vin, privind razele de lumină răsfrângându-se prin lichidul de culoare roşie.

— Cu ei mă-nţeleg mai bine, răspunse Cadbury. Adevărul e că tinerii au fost nevoiţi să se schimbe, nu mai gândesc ca cei mai în vârstă.

— Vrei să mă ajuţi în cazul Roschmann? Nimeni altcineva n-a vrut s-o facă.

— Te ajut dacă-mi stă în putere, zise Cadbury. Ce vrei să afli?

— Mai ţii minte dacă a fost vreodată adus în faţa justiţiei din Zona Britanică?

— Nu. Dar, oricum, ziceai că e născut în Austria. După război şi Austria a fost ocupată de cele patru puteri aliate. În orice caz, sunt sigur că Roschmann n-a fost judecat în Zona Britanică. Aş fi ţinut minte procesul.

— În cazul ăsta ce nevoie aveau britanicii să le ceară americanilor o copie după dosarul lui?

Cadbury se gândi puţin.

— Probabil că numele lui Roschmann le-a atras atenţia britanicilor din cine ştie ce alt motiv. La vremea aceea nimeni nu aflase despre ce se întâmplase la Riga. La sfârşitul anilor ’40, secretomania ruşilor atinsese apogeul. Nu voiau nici în ruptul capului să ne dea vreo informaţie despre cele întâmplate în răsărit. Şi totuşi, în teritoriile acelea fuseseră comise majoritatea crimelor de război. Deşi optzeci la sută din crimele împotriva umanităţii fuseseră comise la est de ceea ce în zilele noastre se numeşte Cortina de Fier, s-a ajuns ca vinovaţii să se afle, în marea lor majoritate, în cele trei zone de ocupaţie din apus. Sute de criminali au reuşit să ne scape printre degete deoarece habar n-am avut de ce se făcuseră vinovaţi în ţinuturile din răsărit, la mii de mile depărtare. Dar, în orice caz, dacă în 1947 s-ar fi deschis o anchetă pentru căutarea lui Roschmann, cu siguranţă că am fi auzit de ea până acum.

— Aşa mă gândeam şi eu, zise Miller. Şi, în ceea ce priveşte arhivele britanicilor, de unde crezi că ar trebui să-ncep să caut?

— Păi, putem începe chiar cu fişele mele de lucru. Le ţin acasă. E aproape, putem merge pe jos până acolo.

Din fericire, Cadbury era un tip pedant şi păstrase copii după toate materialele pe care le făcuse după război. În biroul său, doi pereţi erau acoperiţi în întregime cu rafturi. De asemenea, într-un colţ se mai aflau încă două fişiere.

— Mi-am stabilit cartierul general chiar acasă, îi explică el lui Miller, intrând în birou. Fişele mi le-am clasat după un sistem al meu, în care doar eu mă descurc. Hai să-ţi arăt.

Făcu un semn către cele două fişiere.

— Unul conţine fişe personale, aranjate după ordinea alfabetică a numelor. În celălalt se află fişele pe domenii, clasate tot în ordine alfabetică. Să-ncepem cu primul şi să căutăm la Roschmann.

Le luă câteva minute până examinară toate fişierele, dar nu găsiră nici una cu numele de Roschmann.

— În ordine, zise Cadbury. Acum să-ncercăm printre fişele pe domenii de activitate. Sunt patru secţiuni unde avem şanse să găsim ceva: la „Nazişti" şi la „SS". Apoi mai e secţiunea „Justiţie", pentru care am o groază de fişe. Tot la secţiunea asta am un sertar special de articole scoase din ziar, cu materiale despre tot felul de procese care s-au judecat în Germania din 1949 până acum. Dar majoritatea sunt despre procese intentate pentru diferite delicte penale. În sfârşit, mai rămâne secţiunea „Crime de război". Hai să-ncepem să ne uităm prin ele.

Cadbury citea mai repede decât Miller, dar chiar şi aşa, abia la căderea nopţii terminară de consultat sutele de fişe cu articole extrase din ziare. Până la urmă, Cadbury se ridică de la locul lui şi, lăsând să-i scape un suspin, închise dosarul cu inscripţia „Crime de război", după care îl puse la locul lui în fişier.

— Eu trebuie să mă duc să iau cina în oraş, zise. Ne-au mai rămas astea. Arătă cu mâna înspre sertarele cu fişe care acopereau doi din pereţii camerei.

Miller închise şi el dosarul în care se uitase până atunci.

— Fişele astea ce conţin?

— Pe raftul de sus se află toate materialele pe care le-am trimis la ziar în ultimii nouăsprezece ani de zile. Mai jos am adunat tot felul de articole despre Germania şi Austria, apărute în presă în aceeaşi perioadă. Bineînţeles, multe din materialele aflate pe raftul de sus le vei găsi şi pe cel de jos: sunt corespondenţele pe care le-am transmis chiar eu şi care au fost publicate în ziar. Dar mai sunt şi alte materiale pe care nu le-am făcut eu, ziarul avea şi alţi corespondenţi în afară de mine. Şi, apoi, din materialele pe care le-am expediat eu numai o parte au primit până la urmă bun de tipar. Ai aici cam şase sertare cu extrase de presă pentru fiecare an. O muncă de Sisif. Bine cel puţin că mâine e duminică, aşa că o să avem toată ziua la dispoziţie, dacă n-ai altceva mai important de făcut.

— Mulţumesc mult pentru tot ajutorul pe care mi l-ai dat, zise Miller.

Cadbury ridică din umeri.

— Oricum, n-aveam altceva de făcut în weekend. Iar la Bonn, weekendurile de sfârşit de decembrie nu sunt cine ştie ce. Nevastă-mea se-ntoarce în oraş abia mâine seară. Vino să bem un pahar la Cercle Francais, pe la unsprezece şi jumătate.

Abia duminică după-amiază au reuşit să dea peste ce căutau. Anthony Cadbury ajunsese la ultimele fişe din sertarul cu inscripţia „Noiembrie-Decembrie 1947", aflat pe raftul cu materiale transmise de el la vremea respectivă. Deodată strigă „Evrika!", desfăcu agrafa care prindea documentele şi scoase o singură coală de hârtie, îngălbenită de trecerea vremii. Coala conţinea un text bătut la maşină şi data de 23 decembrie 1947.

— Nici nu-i de mirare că n-a mai apărut în ziar, spuse. Pe cine să intereseze o notă despre capturarea unui ofiţer SS? În orice caz, cu penuria de hârtie de ziar din perioada aceea, ediţia din ajunul Crăciunului trebuie să fi fost tare subţirică.

Puse hârtia pe masă şi proiectă asupra ei conul de lumină al lămpii rabatabile ca să poată citi mai bine.

Miller se aplecă să vadă şi el.

> Autoritatea Guvernamentală Militară Britanică, Hanovra, 23 dec.: Un fost căpitan din faimoasele trupe SS a fost arestat la Graz, Austria, de către autorităţile militare britanice, a declarat astăzi un purtător de cuvânt al GMB. Arestatul este reţinut pentru continuarea cercetărilor.
>
> Persoana în cauză, Eduard Roschmann, a fost recunoscută pe o stradă din oraşul austriac de către un fost deţinut dintr-un lagăr de concentrare, care a afirmat că Roschmann a fost comandantul unui lagăr din Letonia. Identificat în urma unei razii în casa până în dreptul căreia fostul deţinut îl urmărise pe Roschmann, acesta a fost arestat de către agenţi ai British Field Security Service[28] din Graz.
>
> Purtătorul de cuvânt a adăugat că autorităţile militare britanice au solicitat înaltului Comandament Sovietic de la Potsdam să le furnizeze informaţii detaliate asupra lagărului de concentrare de la Riga, Letonia şi că, în prezent, s-au luat măsuri pentru găsirea unor noi martori.
>
> Între timp, pe baza dosarului personal al lui Roschmann, aflat în posesia autorităţilor americane de la Berlin, persoana reţinută a fost categoric identificată ca fiind Eduard Roschmann. Stop. Cadbury".

Miller citi scurta depeşă de patru sau cinci ori.
— Iisuse, murmură el, i-am dat de urmă.
— Acum cred că merităm un păhărel, în sfârşit, zise Cadbury.

În dimineaţa zilei de vineri, când îl sunase pe Memmers, Vârcolacul pierduse din vedere că în după-amiaza aceleiaşi zile săptămâna de lucru avea să se termine. Totuşi, duminică telefonă la biroul lui Memmers, chiar în momentul în care cei doi ziarişti dădeau la Bad Godesberg peste depeşa îndelung căutată. Nu-i răspunse nimeni.
Dar în dimineaţa următoare, la ora nouă fix, Memmers revenea la birou. La nouă şi jumătate primi telefonul Vârcolacului.
— Bine că m-aţi sunat, *Kamerad*, zise Memmers. M-am întors de la Hamburg azi-noapte târziu.
— Ai aflat ce ţi-am cerut?
— Desigur. Dacă sunteţi bun să notaţi…
— Dă-i drumul, ceru vocea de la capătul firului.
Singur în biroul său, Memmers îşi drese vocea şi începu să citească notele pe care şi le pregătise.
— Proprietarul automobilului e un reporter independent, pe nume Peter Miller. Descriere: douăzeci şi nouă de ani, înălţime – puţin sub un metru optzeci şi trei, culoarea părului – şaten, culoarea ochilor – căprui. Mama – văduvă, locuieşte la Osdorf, lângă Hamburg. El locuieşte într-un apartament în centrul Hamburgului, lângă bulevardul Steindamm.
Memmers îi dictă adresa lui Miller şi numărul de telefon.
— Stă împreună cu o fată, dansatoare de strip-tease, domnişoara Sigrid Rahn. Colaborează mai ales la reviste ilustrate. După toate aparenţele, câştigă foarte bine. Specializat în reportaje-anchetă. L-aţi descris bine, *Kamerad* un tip care-şi bagă nasul unde nu-i fierbe oala.
— Ai aflat cine l-a angajat pentru ancheta la care lucrează în prezent? întrebă Vârcolacul.
— Nu, tocmai asta-i ciudăţenia. Nimeni nu pare să ştie la ce material lucrează el acum, sau pentru cine. Am stat de vorbă şi cu fata, spunându-i să sunt de la o revistă cunoscută. Nu faţă în faţă, normal, ci prin telefon. Mi-a răspuns că nu ştie unde se află Miller, dar că aşteaptă s-o sune azi după-masă, înainte să plece la serviciu.
— Altceva?
— Automobilul. Sare-n ochi imediat. Un Jaguar negru, produs pentru piaţa britanică, cu o dungă galbenă pe fiecare

parte. Maşină sport, cu două locuri, un coupe model XK 150. Am fost şi la atelierul auto unde se duce de obicei pentru întreţinere.

Vârcolacul se gândi puţin la cele aflate de Memmers.

— Vreau să-ncerci să afli unde se află în prezent, spuse el într-un târziu.

— În Hamburg nu e, se grăbi Memmers să-l anunţe. A părăsit oraşul vineri pe la prânz, cam în acelaşi timp când am ajuns eu aici. De Crăciun a revenit acasă. Iar înainte de Crăciun a fost plecat în altă parte.

— Ştiu asta, răspunse Vârcolacul.

— Pot să-ncerc să aflu cu ce se ocupă în prezent, sări Memmers îndatoritor. Deocamdată, n-am vrut să pun prea multe întrebări, fiindcă mi-aţi spus că nu vreţi să prindă de veste că-l urmăreşte cineva.

— Ştiu eu foarte bine cu ce se ocupă. Vrea neapărat să-l demaşte pe unul din camarazi.

Vârcolacul se gândi puţin.

— Crezi că poţi să afli pe unde umblă acum? întrebă.

— Cred că da, răspunse Memmers. O sun din nou pe fată, spunându-i că sunt de la o revistă importantă şi că trebuie să iau urgent legătura cu Miller. Când am vorbit prima oară cu ea părea destul de uşor de dus de nas.

— Bine, dă-i drumul, spuse Vârcolacul. Te mai caut azi după-amiază la patru.

Luni dimineaţă, Cadbury se duse în centrul Bonnului, la un minister unde era programată o conferinţă de presă. La zece şi jumătate îl sună pe Miller la Hotel Dreesen.

— Bine că n-ai plecat, îi spuse el neamţului. Mi-a venit o idee, poate-ţi foloseşte. Treci pe la Cercle Francais azi după-masă pe la patru.

Puţin înainte de prânz, Miller îi telefonă lui Sigi şi o anunţă că se află la Hotel Dreesen.

După-masă se duse să-l întâlnească pe Cadbury la Cercle Francais. Acesta comandă două ceaiuri.

— Azi-dimineaţă, în timpul afurisitei ăleia de conferinţe de presă, îmi tot zburau gândurile aiurea şi mi-a venit o idee, îi spuse el lui Miller. Dacă Roschmann a fost capturat şi identificat cu persoana aflată pe lista criminalilor nazişti daţi în urmărire, cazul lui a fost adus în atenţia autorităţilor din zona noastră de ocupaţie. La vremea respectivă, toate aceste dosare au fost transmise spre încunoştinţarea tuturor oficialilor britanici, francezi şi americani atât din Germania,

cât şi din Austria. Ai auzit vreodată de lordul Russell din Liverpool?

— Nu, n-am auzit de el în viaţa mea, zise Miller.

— El a fost consilierul juridic al Guvernatorului Militar Britanic pentru toate procesele criminalilor de război judecate în perioada ocupaţiei. Mai târziu a scris şi o carte, intitulată *Zvastica blestemată*, despre atrocităţile comise de nemţi în timpul războiului. Îţi închipui ce scria în ea. De aceea nici nu prea a avut succes în Germania, dar cartea e destul de bine scrisă.

— E avocat? întrebă Miller.

— A fost, răspunse Cadbury şi încă un avocat de elită. Tocmai de asta l-au şi ales pentru funcţia respectivă. Acum a ieşit la pensie, locuieşte la Wimbledon. Nu ştiu dacă mă mai ţine minte, dar o să-ţi dau o scrisoare de recomandare.

— Şi crezi că o să-şi mai amintească ce s-a întâmplat atunci, după atâta vreme?

— Poate. Nu mai e tânăr, dar pe vremuri avea o memorie de elefant. Dacă Roschmann a fost vreodată judecat, el a pregătit dosarul de acuzare şi o să-şi amintească fiecare detaliu al cazului. Sunt sigur de asta.

Miller dădu din cap şi luă o înghiţitură de ceai.

— Da, merită să mă duc până la Londra să-l întâlnesc faţă în faţă.

Cadbury scoase un plic din buzunar.

— Am şi pregătit scrisoarea.

Îi dădu lui Miller scrisoarea de recomandare, după care se ridică.

— Succes.

Puţin după ora patru, când îl sună Vârcolacul, Memmers era pregătit să-i dea raportul.

— A sunat-o pe prietena lui, zise Memmers. Se află la Hotelul Dreesen din Bad Godesberg.

Vârcolacul închise telefonul şi răsfoi o agendă cu adrese. Se opri în dreptul unui nume, ridică iar receptorul şi formă un număr de telefon din regiunea Bonn/Bad Godesberg.

Miller reveni la hotel, cu intenţia de a suna la aeroportul din Koln pentru a-şi rezerva un loc la cursa de Londra din ziua următoare, marţi, 31 decembrie. Când intră în holul hotelului, tânăra de la recepţie se ridică zâmbitoare şi-i arătă fotoliile din faţa ferestrei panoramice care dădea spre Rin.

— Herr Miller, vă aşteaptă un domn.

Aruncă o privire înspre fotoliile tapiţate ce înconjurau mesele din faţa ferestrei. Într-unui din ele îl aştepta un bărbat de vârstă mijlocie, îmbrăcat într-un palton negru. În mână avea o pălărie Homberg de culoare neagră şi o umbrelă.

Se-ndreptă înspre el, curios să vadă cine era persoana care reuşise să-i dea de urmă.

— Mă aşteptaţi? îl întrebă Miller.

Bărbatul ţâşni ţeapăn în picioare.

— Herr Miller?

— Eu sunt.

— Herr Peter Miller?

— Da.

Necunoscutul îl salută cu o înclinare scurtă şi bruscă a capului, după obiceiul nemţilor de modă veche.

— Numele meu e Schmidt. Dr. Schmidt.

— Cu ce pot să vă ajut?

Dr. Schmit zâmbi arogant şi privi lung prin fereastra din faţă apa neagră a fluviului, ce aluneca sumbru în lumina ireală a lampioanelor de pe terasa pustie.

— Mi s-a spus că sunteţi ziarist, reporter independent, parcă şi încă unul foarte bun. Zâmbi larg. Aud că sunteţi foarte scrupulos, foarte tenace.

Miller nu răspunse, aşteptând ca interlocutorul să-i spună ce doreşte de la el.

— Nişte prieteni de-ai mei au auzit că întreprindeţi o anchetă despre nişte fapte care s-au întâmplat… ei, ca să zic aşa, cu multă vreme în urmă. Cu foarte multă vreme în urmă.

Miller se încordă, iar mintea începu să-i lucreze nebuneşte, încercând să ghicească cine puteau fi acei „prieteni” şi cum de fuseseră în stare să-i dea de urmă. Apoi îşi dădu seama că în ultimele zile alergase prin toată ţara, punând în dreapta şi-n stânga întrebări despre Roschmann.

— Lucrez la o anchetă asupra unui anume Eduard Roschmann, rosti el scurt. Şi?

— A, da, asupra căpitanului Eduard Roschmann. Mi-am zis că aş putea să vă vin în ajutor.

Bărbatul îşi ridică ochii de la apa fluviului şi-l privi pe Miller cu o expresie amabilă.

— Căpitanul Roschmann a murit.

— Chiar aşa? spuse Miller. N-am ştiut.

Dr. Schmidt păru încântat.

— Sigur că n-aţi ştiut. Nici n-aveaţi de unde. Dar ăsta-i adevărul adevărat. Vă pierdeţi timpul degeaba, zău aşa.

Miller făcu o mutră dezamăgită.

— Puteţi să-mi spuneţi şi mie când a murit? îl întrebă pe doctor.
— N-aţi aflat de împrejurarea în care şi-a găsit moartea? îl întrebă celălalt.
— Nu. Tot ce-am reuşit să aflu e că ultima oară a fost văzut în aprilie 1945. Deci la acea dată era încă în viaţă.
— A, da, desigur. Dr. Schmidt părea bucuros că poate să-l lămurească. Ştiţi, a fost omorât puţin mai târziu. S-a întors în ţara lui, Austria şi şi-a pierdut viaţa în luptele împotriva americanilor, la începutul lui 1945. Cadavrul lui a fost identificat de câteva persoane care-l cunoscuseră în timpul vieţii.
— Trebuie să fi fost un om deosebit, zise Miller.
Dr. Schmidt dădu din cap în semn de aprobare.
— Ei, da, multă lume spunea acelaşi lucru. Aveţi dreptate, într-adevăr, mulţi dintre noi au fost de aceeaşi părere.
— Vreau să spun, continuă Miller fără să ia în seamă întreruperea, că trebuie să fi fost o persoană cu totul deosebită, din moment ce a fost singurul om, de la Iisus Hristos încoace, care s-a sculat din morţi. Altfel cum ar fi fost posibil ca, pe 20 decembrie 1947, soldaţii britanici să-l captureze la Graz, în Austria, viu şi nevătămat?
Strălucirea zăpezii adunate pe balustrada din afara ferestrei se răsfrânse în ochii doctorului.
— Miller, eşti un om tare nesăbuit. Tare nesăbuit. Ascultă sfatul pe care un om bătrân i-l dă unuia mult, mult mai tânăr decât el: renunţă la ancheta asta.
Miller îl măsură cu privirea.
— Cred că s-ar cuveni să vă mulţumesc, zise fără pic de recunoştinţă în voce.
— Dacă ai să-mi urmezi sfatul, poate aşa s-ar cuveni, răspunse doctorul.
— Iar m-aţi înţeles greşit, zise Miller. Roschmann a fost văzut la Hamburg, la mijlocul lunii octombrie a acestui an. Până acum nu eram sigur de declaraţia martorului. Acum sunt. Mi-aţi confirmat-o chiar dumneavoastră, adineauri.
— Îţi repet, continuarea acestei anchete e o acţiune tare necugetată. Doctorul îl fixă cu privirea aceea rece. Totuşi, acum în ochii lui se strecurase o undă de nelinişte. Pe vremuri nimeni nu îndrăznise vreodată să-i nesocotească ordinele şi nu se putea obişnui deloc cu gândul că lucrurile se mai schimbaseră între timp.
Miller simţi cum îl potopeşte un val de mânie.
— Mi-e scârbă de dumneata, *Herr Doktor*, spuse. De dumneata şi de cei de teapa dumitale, de toată gaşca voastră

împuţită. Vă ascundeţi sub o faţadă de respectabilitate, dar murdăria voastră e o ruşine pentru ţara asta. În ceea ce mă priveşte, eu o să merg înainte cu ancheta până dau de urma lui.

Dădu să plece, dar celălalt îl prinse de braţ. Preţ de câteva secunde se priviră în ochi, cu feţele apropiate la numai cinci centimetri.

— Dumneata nu eşti evreu, Miller, ci arian. Eşti de-al nostru. N-avem nimic de împărţit cu dumneata. Atunci, pentru Dumnezeu, de ce te-ai ridicat împotriva noastră?

Miller îşi eliberă braţul cu o mişcare bruscă.

— Dacă n-aţi priceput până acum, Herr Doktor, nici n-o să-nţelegeţi vreodată.

— Ah voi, ăştia din tânăra generaţie, sunteţi toţi la fel. De ce nu faceţi niciodată ce vi se spune?

— Fiindcă aşa suntem noi. Sau, cel puţin, aşa sunt eu.

Celălalt îl fixă cu privirea prin pleoapele îngustate.

— De prost nu eşti prost, Miller. În schimb, purtarea dumitale e de-a dreptul neghioabă. Parcă ai fi una din fiinţele astea ridicole care se tot agită, împinse de la spate de conştiinţă, cum o numesc ele. Dar eu încep să mă-ndoiesc de asta. Îmi face impresia că afacerea asta te priveşte personal. Miller se-ntoarse să plece.

— Poate că mă priveşte, spuse, după care îi întoarse spatele, traversând holul hotelului.

CAPITOLUL VIII

Miller găsi imediat casa, pe o străduţă liniştită şi elegantă care pornea din şoseaua principală ce traversa oraşul Wimbledon, un orăşel de la marginea Londrei. Îi deschise uşa lordul Russell în persoană. Era un bărbat la aproape şaptezeci de ani, îmbrăcat într-un pulover de lână. La gât purta papion. Miller se prezentă.

— Ieri am luat prânzul cu Anthony Cadbury la Bonn, îi spuse el aristocratului britanic. De la el am aflat numele dumneavoastră. Mi-a dat şi o scrisoare de recomandare. Aş vrea să vă spun câteva cuvinte, dacă se poate.

Lordul Russell rămase în uşă, făcând ochii mari.

— Cadbury? Anthony Cadbury? Nu prea mi-aduc aminte…

— Un corespondent de presă britanic care se afla în Germania la sfârşitul războiului, zise Miller. A scris nişte materiale despre procesele unor criminali de război la care dumneavoastră aţi fost consilier juridic adjunct al Curţii marţiale. Josef Kramer şi ceilalţi de la Belsen. Nu se poate să nu ţineţi minte procesele acelea…

— Le ţin minte, cum să nu. Aha, Cadbury, da, da, un tip de la ziar. Acum mi-aduc aminte. Nu l-am mai văzut de un car de vreme. Păi, hai, nu mai sta aşa acolo. E răcoare, iar eu nu mai sunt tânăr ca pe vremuri. Hai, hai, intră.

Fără să mai aştepte vreun răspuns, se-ntoarse şi o porni în jos pe hol. Miller se luă repede după el, închizând uşa în urma lui. Bătea un vânt rece în acea primă zi a anului 1964. La îndemnul lordului Russell îşi agăţă paltonul într-un cuier din hol şi-l urmă în sufragerie, unde un foc zdravăn ardea îmbietor.

Miller scoase scrisoarea lui Cadbury. Lordul Russell o luă, o parcurse la repezeală şi ridică din sprâncene.

— Hm, de-asta ai venit la mine, ca să te ajut să dai de urma unui nazist?

Se uită la Miller pe sub sprâncene, apoi îi dădu înainte, fără să-i lase celuilalt timp să răspundă:

— Bine, bine, acuma ia loc, ce tot stai aşa, în picioare.

Luară amândoi loc în faţa căminului, în două fotolii acoperite cu nişte huse cu imprimeu înflorat.

— Şi cum se face că un tânăr ziarist din Germania, cum eşti dumneata, aleargă după nazişti? întrebă lordul Russell, intrând direct în subiect. Miller se simţea cam încurcat de vorba directă şi ursuză a celuilalt.

— Mai bine s-o iau de la-nceput, zise Miller.

— Mai bine, răspunse lordul, aplecându-se să-şi scuture pipa de marginea căminului.

În timp ce Miller începea să povestească, îşi umplu pipa din nou şi pufăi din ea cu un aer mulţumit până când reporterul termină de vorbit.

— Sper că aţi priceput ceva din engleza mea precară, zise Miller la sfârşit, văzând că bătrânul procuror nu spunea nimic.

Lordul Russell păru să se trezească din visare.

— Oho, cum să nu pricep. Oricum e mai bună decât germana mea, după atâta vreme. Mai uită omul, înţelegi dumneata.

— Afacerea asta cu Roschmann…, începu Miller.

— Da, e interesant, tare interesant. Şi dumneata vrei să-i dai de urmă. De ce?

Întrebarea îl luă prin surprindere pe Miller. Ochii pătrunzători ai bătrânului lord îl fixau cu atenţie de sub sprâncenele stufoase.

— Am eu motivele mele, răspunse Miller scurt. Consider că omul acesta trebuie găsit şi adus în faţa justiţiei.

— Hm. Toţi ar trebui să fim aduşi în faţa justiţiei. Problema e dacă o să fie cineva în stare să-l aducă vreodată în faţa justiţiei.

Miller îi servi replica imediat.

— Dacă reuşesc să-i dau de urmă, am să-l aduc eu. Credeţi-mă pe cuvânt.

Lordul nu păru impresionat. Pufăi din pipă, scoţând mici rotocoale de fum ce se ridicau spre tavan la intervale regulate. O vreme nu spuse nimic.

— Milord, în primul rând, îl mai ţineţi minte?

Lordul Russell avu o tresărire.

— Dacă-l ţin minte? Sigur că da, îl ţin minte. Sau, cel puţin, îi ţin minte numele. Dar nu-mi mai amintesc cum arată. Vezi dumneata, pe măsură ce îmbătrâneşti mai uiţi câte ceva din ce-ai ştiut pe vremuri. Iar eu am cunoscut atâţia ca el în perioada aceea.

— Poliţia militară britanică a pus mâna pe el la Graz, pe 20 decembrie 1947, zise Miller.

Scoase din buzunarul interior al hainei cele două fotocopii după fotografia lui Roschmann şi i le întinse.

Lordul Russell se uită îndelung la cele două poze, una din faţă iar cealaltă din profil, apoi se ridică şi începu să măsoare camera, adâncit în gânduri.

— Da, zise într-un târziu, acum mi-aduc aminte. Parcă-l văd în faţa ochilor. Da, da, dosarul mi-a fost trimis la Hanovra de către poliţia militară de la Graz, câteva zile după capturarea lui. Iar Cadbury a primit datele pe baza cărora şi-a scris materialul de la biroul nostru din Hanovra.

Se opri şi se-ntoarse spre Miller.

— Şi zici că tipul ăsta, Tauber, l-a văzut pe 3 aprilie 1945 trecând cu maşina prin Magdeburg şi îndreptându-se către apus, împreună cu alţi câţiva?

— Aşa a scris în jurnal.

— Hmmm. Adică cu doi ani şi jumătate înainte de a-l prinde noi. Şi ai idee unde a fost trimis după ce au pus mâna pe el?

— Nu, răspunse Miller.

— Într-un lagăr britanic pentru prizonierii de război. Foarte interesant. Bine, tinere, o să-ncerc să-mi aduc aminte cât mai multe lucruri despre afacerea asta…

Automobilul în care se aflau Roschmann şi ceilalţi SS-işti a trecut de Magdeburg, după care s-a-ndreptat imediat către sud, spre Bavaria şi Austria. La sfârşitul lui aprilie au ajuns cu toţii la Munchen, apoi s-au despărţit.

Roschmann a îmbrăcat o uniformă de soldat al armatei germane. Îşi făcuse rost de acte chiar pe numele său, dar din ele reieşea că face parte din armată.

La sud de Munchen, armata americană împânzise Bavaria în lung şi-n lat. Soldaţii îi lăsau în pace pe civili, care de-acum rămăseseră să le dea bătaie de cap doar celor din administraţie, fiind îngrijoraţi mai ales de zvonurile care începuseră că circule, cum că mai-marii naziştilor aveau de gând să se baricadeze într-o fortăreaţă din Alpii bavarezi, undeva pe lângă reşedinţa lui Hitler de la Berchtesgaden şi să lupte acolo până la ultimul om. Pe măsură ce înainta către interiorul Bavariei, armata lui Patton întâlnea sute de soldaţi germani rătăcind dezarmaţi prin regiune, dar i-a lăsat pe toţi în plata Domnului.

Călătorind la adăpostul nopţii iar ziua ascunzându-se prin cabane şi prin hambarele pădurilor, Roschmann a reuşit în cele din urmă să treacă fără probleme în Austria, deoarece graniţa fusese desfiinţată după anexarea acesteia în 1938. Odată intrat în ţară, Roschmann s-a-ndreptat către sud, înspre Graz, oraşul în care se născuse.

Avea cunoştinţe în toată regiunea şi ştia că se putea baza pe ele ca să-l ascundă, la o adică.

A ocolit Viena şi mai avea puţin până la ţintă, când, pe 6 mai, a dat peste o patrulă britanică. A făcut marea greşeală de

a încerca să scape cu fuga. S-a aruncat în tufişurile de pe marginea drumului, dar o rafală de gloanţe l-a ajuns din urmă, nimerindu-l drept în piept şi perforându-i un plămân. Englezii au orbecăit o vreme prin beznă dar, văzând că nu dau de el, până la urmă l-au lăsat în pace. Rănit, a ieşit din frunziş şi s-a târât vreo jumătate de milă, până a ajuns la o fermă.

Durerea n-a reuşit să-l doboare şi, când a ajuns la fermă, i-a dat stăpânului acesteia numele unui doctor din Graz, pe care omul a plecat să-l aducă în miez de noapte, înfruntând interdicţia de a circula după asfinţit impusă populaţiei de către britanici. Timp de trei luni de zile şi-a îngrijit rănile, mai întâi la fermă, apoi ascuns în casa unui prieten din Graz. Când s-a mai pus pe picioare, războiul se terminase deja de trei luni, iar Austria se afla sub ocupaţia a patru puteri. Cât despre oraşul Graz, acesta se afla în inima zonei controlate de britanici.

Toţi soldaţii germani au fost obligaţi să rămână timp de doi ani în lagărele pentru prizonierii de război. Roschmann s-a predat şi el, gândindu-se că avea să fie în siguranţă într-un astfel de lagăr. Doi ani de zile, din august 1945 până în august 1947, a rămas liniştit în lagăr, în timp ce afară cei mai periculoşi criminali din SS erau vânaţi fără milă. Se afla la adăpost, deoarece se predase sub un nume de împrumut, numele unui prieten de-al lui care se-nrolase în armată iar mai târziu căzuse în luptele din Africa de Nord.

Atâtea zeci de mii de soldaţi germani umblau prin toată ţara fără nici un fel de acte de identitate asupra lor încât Aliaţii l-au crezut pe cuvânt când a spus cine este, fără să mai verifice dacă era într-adevăr cel drept care se dădea. Forţele de ocupaţie nu aveau nici timpul necesar nici posibilitatea materială de a verifica identitatea fiecărui soldat în parte. În vara lui 1947 Roschmann a fost eliberat. A părăsit imediat lagărul, gândindu-se că pericolul cel mare trecuse. Se-nşela amarnic.

Un vienez care scăpase cu viaţă din lagărul de la Riga îşi jurase să se răzbune pe Roschmann pentru tot ce suferise în Letonia. Cutreiera fără încetare pe străzile din Graz, aşteptând ca Roschmann să se-ntoarcă acasă, la părinţii pe care-i părăsise în 1938 şi la soţia sa, Hella Roschmann, cu care se căsătorise în timpul unei permisii, în 1943. În fiecare zi bătrânul ţinea sub observaţie casa părintească şi casa soţiei lui Roschmann, aşteptând cu răbdare ca acesta să-şi facă apariţia.

După ce a fost eliberat din lagăr, Roschmann nu s-a dus imediat la Graz, ci a mai aşteptat o bucată de vreme, angajându-se ca muncitor pe la fermele din jurul oraşului.

Până la urmă, pe 29 decembrie 1947, s-a îndreptat în sfârşit către casă, pentru a petrece Crăciunul împreună cu familia.

Bătrânul îl aştepta. Se afla acolo, ascuns după o coloană, în momentul în care bărbatul înalt şi deşirat, cu părul galben ca spicul grâului şi cu ochi precum oţelul s-a apropiat pe furiş de casa soţiei şi, aruncându-şi de câteva ori ochii împrejur, a bătut la uşă şi a intrat. În mai puţin de o oră, doi sergenţi vânjoşi din Field Security Service, conduşi de fostul prizonier de la Riga, băteau la uşa casei, cam nedumeriţi şi fără prea mare convingere. Pe Roschmann l-au găsit aproape imediat, ascuns sub un pat. Dacă ar fi avut mai mult tupeu şi ar fi protestat, pretinzând că e vorba de o greşeală, poate ar fi avut şanse să-i convingă pe cei doi sergenţi că bătrânul se înşeală. Dar, ascunzându-se, se trădase singur. A fost reţinut şi condus la sediul poliţiei militare, unde, după ce i-a luat interogatoriul, maiorul Hardy l-a trimis direct într-o celulă. Ulterior, maiorul a anunţat Berlinul şi autorităţile americane însărcinate cu urmărirea SS-iştilor.

În patruzeci şi opt de ore a obţinut confirmarea adevăratei identităţi a lui Roschmann, după care a început dansul. În timp ce britanicii se adresau ruşilor, la Potsdam, solicitându-le date asupra lagărului de la Riga, americanii au cerut ca Roschmann să fie transferat temporar la Munchen, pentru a participa în calitate de martor al acuzării la un proces ce urma să aibă loc la Dachau, unde americanii aveau să judece alţi câţiva SS-işti care fuseseră în lagărele din jurul oraşului Riga. Britanicii au fost de acord cu solicitarea americanilor.

Pe 8 ianuarie 1948, la şase dimineaţa, Roschmann a fost expediat cu trenul din Graz către Salzburg şi apoi Munchen, sub o escortă formată din doi sergenţi, unul din Field Security Service, iar celălalt din Poliţia Militară Regală.

Lordul Russell se opri locului şi-şi scutură pipa de grilajul căminului.

— Şi apoi ce s-a mai întâmplat? întrebă Miller.

— Apoi a reuşit să evadeze, răspunse lordul Russell.

— Ce-a făcut?

— A evadat. A cerut voie să meargă până la toaletă, spunând că mâncarea primită la închisoare îl deranjase la stomac şi a sărit prin fereastra cabinei de WC. Când şi-au dat seama sergenţii că ceva nu e în regulă şi au spart uşa toaletei,

Roschmann dispăruse de mult. N-au mai fost în stare să-i dea de urmă. Sigur, au trimis o patrulă să-l caute, dar n-au reuşit să-l mai ajungă din urmă prin nămeţi. Le-a scăpat definitiv, iar ulterior probabil că a intrat în contact cu vreuna din organizaţiile pregătite din vreme, special pentru a-i ajuta pe nazişti să-şi piardă urma. Şaisprezece luni mai târziu, în 1949, a luat fiinţă Republica Federală, iar noi am predat noilor autorităţi de la Bonn toate dosarele în posesia cărora ne aflam.

Când termină de notat tot ce-i spusese lordul Russell, Miller puse bloc-notesul pe masă.

— Acum unde mă sfătuiţi să mă mai adresez? întrebă.

Lordul Russell îşi umflă obrajii, apoi pufni şi răspunse:

— Păi, tot la ai voştri, zic eu. Până acum ai reuşit să afli totul despre Roschmann, începând de la naştere şi până la 8 ianuarie 1948. Restul cade în sarcina instituţiilor din Germania.

— Da, dar în sarcina căreia din ele? întrebă Miller, anticipând răspunsul.

— Păi, fiind vorba despre lagărul de la Riga, cred că trebuie mers la Procuratura generală din Hamburg, zise lordul Russell.

— Acolo am fost.

— Şi n-ai aflat nimic de la ei?

— Absolut nimic.

Lordul Russell zâmbi.

— Nu mă surprinde, mă aşteptam să-mi spui asta. La Ludwigsburg ai încercat?

— Da, cei de-acolo au fost amabili, dar n-au putut să-mi spună nimic, din cauza regulamentului lor de funcţionare, răspunse Miller.

— În cazul ăsta, nu văd cine te-ar mai putea ajuta pe linie oficială. Îţi mai rămâne o singură soluţie. Ai auzit vreodată de Simon Wiesenthal?

— Wiesenthal? Da, parcă am mai auzit de numele ăsta, dar nu mai ştiu exact ce e cu el.

— Trăieşte la Viena. E evreu, născut în Galiţia poloneză. Şi-a petrecut patru ani din viaţă închis în diferite lagăre de concentrare, douăsprezece în total, iar după ce a ieşit de-acolo s-a jurat să-şi închine restul zilelor căutării criminalilor nazişti. Desigur, nu se ocupă el însuşi de capturarea lor. Mai întâi ţine sub supraveghere persoana bănuită, adunând tot felul de date despre ea şi când s-a convins că a dat peste un fost nazist care trăieşte sub o nouă identitate, aduce totul la cunoştinţa poliţiei. Dacă cei de la poliţie nu iau nici o

măsură, atunci convoacă o conferinţă de presă şi face publice informaţiile pe care le deţine. Nu mai e nevoie să-ţi spun, nu-i aşa, că autorităţile din Germania şi Austria nu prea îl văd cu ochi buni. Wiesenthal îi acuză direct că nu depun destule eforturi să-i aducă în faţa justiţiei măcar pe naziştii cunoscuţi de toată lumea, ca să nu mai vorbim de faptul că ar trebui să-i urmărească şi să-i demaşte şi pe cei care se ascund sub nume false. Foştii SS-işti îl urăsc pentru îndrăzneala de care dă dovadă şi au încercat să-l omoare de câteva ori, iar funcţionarii guvernamentali îi cam întorc spatele. În schimb, o groază de lume îl consideră un om extraordinar şi îl ajută pe cât îi stă în putinţă.

— Da, acum mi-aduc aminte. N-a fost el cel care a dat de urma lui Adolf Eichmann? întrebă Miller.

Lordul Russell încuviinţă cu o înclinare a capului.

— A dat de el la Buenos Aires, unde trăia sub un nume fals, Ricardo Klement. Apoi au intrat israelienii pe fir. În afară de Eichmann, a mai identificat vreo câteva sute de criminali nazişti. El trebuie să ştie tot ce se poate şti despre Eduard Roschmann ăsta al dumitale.

— Dumneavoastră îl cunoaşteţi? întrebă Miller.

Lordul Russell aprobă din cap.

— Cel mai bine ar fi să-ţi dau o scrisoare de recomandare. Tot felul de lume se duce la el să-i ceară informaţii. Cu o scrisoare de la mine o să te descurci mai uşor.

Se duse la birou, aşternu la repezeală câteva rânduri pe o coală de hârtie cu antet, apoi o împături şi o băgă într-un plic pe care-l lipi.

— Mult noroc, o să ai nevoie, îi ură lui Miller, conducându-l până la uşă.

În dimineaţa următoare, Miller luă un avion BEA până la Koln, de unde îşi recuperă maşina şi apoi se aşternu la drum către Viena. Drumul până în capitala Austriei, trecând prin Stuttgart, Munchen, Salzburg şi Linz, avea să-i ia vreo două zile.

Îi luă destul timp ca să ajungă la Munchen, deoarece autostrada era alunecoasă din cauza gheţii. În multe locuri se circula pe un singur fir, din cauza utilajelor care încercau să îndepărteze zăpada ce cădea necontenit pe şosea.

Înnoptă la Munchen, după care porni din nou a doua zi, devreme. Nu mai avea mult până la Viena, unde teoretic ar fi putut să ajungă în jurul prânzului, dar întârzie o groază la sud de Munchen, până reuşi să treacă de Bad Tolz.

Autostrada traversa o regiune cu păduri dese de brad, pe unde se circula foarte încet din cauza indicatoarelor de restricţie de viteză ce apăreau la tot pasul. Pe dreapta era parcată o maşină de poliţie al cărei girofar albastru era în funcţiune, semnalizând un ambuteiaj, iar doi agenţi de poliţie îmbrăcaţi în pelerine albe stăteau în mijlocul autostrăzii, oprind maşinile care treceau. Un alt echipaj de poliţie făcea acelaşi lucru pe celălalt sens de mers. În dreapta şi în stânga şoselei se făceau două drumuri care se pierdeau în pădure. Pe fiecare dintre ele accesul era barat de către un soldat în uniformă de iarnă. Amândoi soldaţii aveau în mână câte un baston luminos, cu care aşteptau să dirijeze o coloană ce urma să-şi facă apariţia din pădure.

Miller nu mai avu răbdare să aştepte şi, coborând geamul, strigă către unul din poliţişti:

— Ce s-a-ntâmplat, de ce aşteptăm aici?

Poliţistul se apropie încet şi rânji:

— Armata, răspunse el scurt. Face nişte manevre. O să treacă imediat o coloană de tancuri.

Un sfert de oră mai târziu se ivi printre brazi ţeava primului tanc, ce înainta ca un pachiderm mirosind aerul, după vreo primejdie. Huruind, tancul ieşi din pădure şi se îndreptă spre şosea cu un zăngănit de şenile.

Plutonierul Ulrich Frank nu mai putea de bucurie. La cei treizeci de ani ai săi îşi văzuse, în sfârşit, visul cu ochii: să ajungă la comanda unui tanc. N-avea să uite niciodată împrejurările în care îi încolţise în suflet acea ambiţie. Pe când era de-o şchioapă s-a dus la cinema, în oraşul lui, Mannhein şi a văzut în jurnalul de la începutul filmului cavalcada tancurilor King Tiger ce se-ndreptau spre linia frontului, sub comanda lui Hasso von Manteuffel, ca să le vină de hac americanilor şi britanicilor.

Copleşit de măreţia imaginilor, s-a uitat cu ochii mari la oamenii de pe tancuri, privind semeţi de pe turele prin ochelarii mari de protecţie, cu capetele acoperite de căştile lor de oţel. Acel moment a marcat întreaga viaţă a lui Ulrich Frank, puştiul acela de zece ani; întors acasă, a făcut un jurământ cu sine însuşi: s-a legat ca, într-o bună zi, să devină comandant de tanc.

Nouăsprezece ani de zile a trebuit să aştepte până să-şi poată duce legământul la îndeplinire, dar până la urmă a reuşit. La manevrele executate în acea iarnă prin pădurile din jurul localităţii Bad Tolz, plutonierul Ulrich Frank se afla, în

sfârşit, la comanda primului său tanc, un M-48 Patton, de producţie americană.

Acestea erau ultimele manevre la care lua parte pe Patton-ul său. La unitatea lor militară îi aştepta o coloană de AMX-13 nou-nouţe şi strălucitoare, nişte tancuri franţuzeşti care urmau să le intre în curând în dotare.

Într-o săptămână, Ulrich avea să ia în primire noul său AMX, mai rapid şi mult mai bine echipat cu armament de bord în comparaţie cu Patton-ul.

Îşi aruncă ochii în jos la crucea neagră, însemnul noii armate germane, vopsită pe peretele turelei şi la numărul de cod al tancului, înscris sub ea. Simţi o umbră de regret. Chiar dacă îi fusese comandant numai şase luni, pentru el acesta avea să rămână mereu primul său tanc, prima sa dragoste. Îl botezase Drachenfels, Stânca Diavolului, după numele acelei stânci de pe malul Rinului unde Necuratul i se arătase lui Martin Luther, pe când acesta tălmăcea Biblia în limba germană şi unde Luther aruncase cu călimara după el. După ce-şi vor lua în primire noile tancuri, probabil că Patton-ul avea să ajungă la fier vechi.

După o oprire scurtă la marginea şoselei, Patton-ul luă coasta pieptiş şi se făcu nevăzut în pădure, cu echipajul lui cu tot.

Miller ajunse la Viena în aceeaşi zi, 4 ianuarie, pe la mijlocul după-amiezii. Nu se mai opri la hotel să-şi ia cameră, ci se duse direct în centru, unde se interesă cum putea să ajungă în Piaţa Rudolf.

Găsi relativ uşor numărul şapte şi îşi aruncă ochii pe lista locatarilor. În dreptul etajului trei găsi un cartonaş pe care scria „Centrul de Documentare”. Urcă şi ciocăni la o uşă vopsită în crem. Persoana de dincolo de uşă îl examină prin vizor, apoi deschise. În prag apăru o blondă simpatică.

— Da, vă rog?

— Numele meu e Miller, Peter Miller. Aş vrea să stau de vorbă cu Herr Wiesenthal. Am o scrisoare de recomandare pentru dânsul.

Scoase scrisoarea şi i-o înmână fetei. Aceasta se uită la ea nehotărâtă, apoi, cu un zâmbet, îl rugă să aştepte.

După câteva minute îşi făcu din nou apariţia pe coridor şi-i făcu un semn cu mâna.

— Poftiţi cu mine, vă rog.

Miller intră în hol, închise uşa în urma lui şi se luă după tânără. Dădu un colţ şi ajunse în faţa unei uşi capitonate. Păşi înăuntru, în timp ce un bărbat se ridică să-l întâmpine.

— Poftiţi, vă rog, zise Simon Wiesenthal.

Era mai voinic decât se aşteptase Miller, un bărbat în putere, înalt de peste un metru optzeci, îmbrăcat într-o haină groasă de tweed şi adus de şale, de parcă tot timpul era cu ochii după vreo bucată de hârtie căzută pe jos. În mână ţinea scrisoarea de la lordul Russell.

Încăperea era foarte mică şi înghesuită. Un perete era complet acoperit cu rafturi înţesate de cărţi. Pe peretele din partea opusă erau agăţate câteva pagini extrase din nişte manuscrise cu anluminuri[29] şi mai multe mărturii ale unor membri din diferite organizaţii ale fostelor victime ale SS-ului. Lângă peretele din faţa uşii se afla o canapea lungă, plină şi ea de stive de cărţi. Chiar lângă uşă, în stânga, era o fereastră mică ce dădea înspre curte. Masa de lucru era aşezată în faţa ferestrei. Miller luă loc pe scaunul din faţa acesteia. Wiesenthal, omul care-i ura pe nazişti mai mult decât orice pe lume, se aşeză iarăşi la masă şi citi din nou scrisoarea de la lordul Russell.

— Lordul Russell îmi scrie că te afli pe urmele unui fost criminal din SS, începu el fără nici o introducere.

— Da, e adevărat.

— Vrei să-mi spui cum îl cheamă?

— Roschmann, căpitanul Eduard Roschmann.

Simon Wiesenthal ridică din sprâncene şi scoase un fluierat de surpriză.

— Aţi mai auzit de el? întrebă Miller.

— Dacă am mai auzit de Măcelarul din Riga? Se află printre primii cincizeci de oameni pe care ţin să-i prind cu orice preţ, răspunse Wiesenthal. Dar, dacă-mi dai voie să-ntreb, de ce vrei să-l găseşti?

Miller începu să-i povestească pe scurt.

— Mai bine ia-o de la-nceputul începutului, zise Wiesenthal. Ce-i cu jurnalul ăsta?

Miller repetă povestea pentru a patra oară. În ultimele zile i-o mai spusese procurorului din Ludwigsburg, lui Cadbury şi lordului Russell. De fiecare dată când lua de la început povestea vieţii lui Roschmann, îi mai adăuga câte ceva, încă un episod pe care reuşise să-l clarifice. O luă deci de la capăt şi-i povesti totul lui Wiesenthal, încheind cu vizita pe care i-o făcuse lordului Russell.

Când termină, zise:

— Acum trebuie să aflu ce s-a mai întâmplat cu el după ce a sărit din trenul acela.

Simon Wiesenthal se uita pe fereastră, la fulgii de zăpadă ce cădeau în curtea îngheţată a blocului.

— Pot să văd jurnalul? întrebă el într-un târziu.

Miller întinse mâna, îl scoase din servieta-diplomat şi i-l puse pe masă.

Wiesenthal îl răsfoi plin de interes.

— Fascinant, spuse.

Îşi ridică ochii spre Miller şi zâmbi.

— Bine, te cred, mai spuse.

Miller îşi ridică sprâncenele a mirare.

— Dar ce, v-aţi îndoit vreun moment de povestea mea?

Simon Wiesenthal îi întoarse privirea.

— Într-o afacere ca asta întotdeauna planează o umbră de îndoială, Herr Miller. Şi nu ştiu dacă merită într-adevăr să-ţi pui toate economiile la bătaie doar ca să continui ancheta asta, numai pentru a scoate din ea un material publicistic. Convingerea mea e că la mijloc se află un motiv personal care te împinge înainte. Sau n-am dreptate?

Miller evită întrebarea.

— Dumneavoastră sunteţi a doua persoană care-mi spune aşa ceva după Hoffmann, patronul de la *Komet*. Ce motiv personal să am? N-am decât douăzeci şi nouă de ani, iar toate astea s-au întâmplat demult, pe când eu eram doar un copil.

Wiesenthal îşi privi ceasul şi se ridică de pe scaun.

— Ai dreptate, dar e deja ora cinci, iar acum, iarna, îmi place să ajung mai devreme acasă, la soţia mea. Îmi laşi jurnalul ca să-l citesc în seara asta?

— Da, desigur, îi spuse Miller.

— În regulă. Atunci te aştept din nou luni dimineaţă. O să-ţi dau toate datele de care dispun asupra lui Roschmann.

Întorcându-se luni la ora zece, Miller îl găsi pe Wiesenthal studiind un teanc de scrisori pe care le avea în faţă. Îşi ridică privirea către tânărul reporter german şi-i făcu semn să ia loc.

O vreme amândoi rămaseră tăcuţi, în timp ce Wiesenthal trecea în revistă corespondenţa primită în ziua aceea, tăind cu grijă marginile plicurilor.

— Timbrele le opresc pentru colecţie, de asta nu vreau să rup plicurile.

Îi dădu înainte cu plicurile vreo câteva minute.

— Am citit jurnalul azi-noapte. Impresionantă mărturie.

— V-a surprins conţinutul lui? întrebă Miller.

— Dacă m-a surprins? Nu, deloc. Cu toţii am trecut cam prin aceleaşi lucruri, mai mult sau mai puţin, dar ce m-a uimit a fost acurateţea jurnalului. Tauber ar fi reprezentat un martor ideal într-un proces. Nu i-a scăpat nimic, nici cele mai mici detalii. A notat totul, în amănunt. Asta-i foarte important

când trebuie să te prezinţi în faţa unui tribunal din Germania sau din Austria. Dar acum a murit.

Miller rămase puţin pe gânduri. Îşi ridică privirea către Wiesenthal.

— Herr Wiesenthal, de când mă ştiu, dumneavoastră sunteţi primul evreu cu care stau de vorbă despre toate astea. M-a surprins o afirmaţie pe care am citit-o în jurnalul lui Tauber. Acesta scria că vina colectivă nu există. Dar, de douăzeci de ani încoace, nouă, germanilor, ni se spune că suntem vinovaţi cu toţii, fără deosebire. Sunteţi de aceeaşi părere?

— Nu, răspunse Wiesenthal, cu voce plată. Tauber avea dreptate.

— Da, dar noi am asasinat milioane de oameni.

— Dumneata, personal, n-ai fost acolo. Dumneata n-ai asasinat pe nimeni. Cum a spus şi Tauber, adevărata tragedie e că cei vinovaţi cu adevărat n-au fost aduşi în faţa justiţiei.

— Atunci, întrebă Miller, cine i-a omorât de fapt pe toţi oamenii aceia?

Simon Wiesenthal îl privi drept în ochi.

— Ştiai că SS-ul avea mai multe compartimente? Şi că adevăraţii responsabili pentru uciderea acelor milioane de fiinţe umane erau mai-marii unui grup restrâns de oameni care deserveau acele compartimente? întrebă.

— Nu.

— Atunci o să-ţi povestesc eu toate astea. Ai auzit vreodată de Centrala pentru Administraţia Economică a Reich-ului, însărcinată cu exploatarea victimelor înainte de a fi exterminate?

— Da, am mai citit despre asta.

— Într-un fel, ei se achitau de partea de mijloc a operaţiei, zise Herr Wiesenthal. Restul, adică alegerea viitoarelor victime din rândul populaţiei, strângerea lor laolaltă, transportul şi, în sfârşit – după ce le exploatau cât puteau – soluţia finală, exterminarea, cădea în sarcina RSHA-ului, Biroul central al Siguranţei Reich-ului, din dispoziţia căruia au fost ucişi acele milioane de oameni. Naziştii trăiau cu bizara convingere că acei bieţi oameni constituiau o ameninţare la adresa Reich-ului, ameninţare care trebuia, deci, eliminată. De aici denumirea pompoasă a acestui organism, în care cuvântul „siguranţă” se potriveşte ca nuca-n perete. În atribuţiile RSHA-ului mai intrau şi arestarea, interogarea şi trimiterea în lagărele de concentrare a altor duşmani ai Reichului: comunişti, social-democraţi, liberali, quakeri[30], ziarişti şi clerici care se pronunţau împotriva

politicii naziştilor, partizani din ţările ocupate şi, mai târziu, chiar şi ofiţeri germani, precum mareşalul Erwin Rommel[31] şi amiralul Wilhelm Canaris[32], amândoi trimişi la moarte pe baza unor simple bănuieli că s-ar fi împotrivit planurilor lui Hitler.

RSHA-ul era împărţit în şase compartimente, denumite Unităţi. Unitatea Unu se ocupa de administraţie şi personal, Unitatea Doi de dotări şi finanţe. Unitatea Trei era, de fapt, Siguranţa şi Poliţia secretă, la conducerea cărora s-a aflat iniţial Reinhard Heydrich, care a fost asasinat la Praga în 1942, iar apoi Ernst Kaltenbrunner, executat de Aliaţi, după terminarea războiului. La ordinul acestora au acţionat echipele de torţionari care smulgeau mărturisirile suspecţilor, pe teritoriul Germaniei şi în ţările ocupate.

Unitatea Patru era Gestapoul, condus de Heinrich Muller (care n-a fost găsit nici până în prezent). Din cadrul acestui serviciu făcea parte şi compartimentul B 4, Secţia evreiască, aflată sub comanda lui Adolf Eichmann, care a fost executat de israelieni la Ierusalim, după ce au reuşit să-l răpească din Argentina. Unitatea Cinci era Poliţia judiciară, iar Unitatea Şase, Serviciul de informaţii externe.

Cei doi care s-au aflat pe rând la comanda Unităţii Trei, Heydrich şi Kaltenbrunner, au îndeplinit şi funcţia de şefi ai întregului RSHA, având-l ca adjunct pe comandantul Unităţii Unu. Acesta era generalul-maior SS Bruno Streckenbach, care în prezent deţine o funcţie bine plătită la un magazin universal din Hamburg şi locuieşte în oraşul Vogelweide.

Cea mai mare vină pentru cele întâmplate în timpul războiului o poartă aşadar foştii membri ai acestor două compartimente din SS, iar numărul lor se ridică la numai câteva mii. Milioanele de nemţi cinstiţi şi de treabă care trăiesc în zilele noastre în Germania nu au nimic de-a face cu asta. Iniţial, Aliaţii au fost cei care au pus în circulaţie conceptul de vină colectivă a celor şaizeci de milioane de germani, milioane de copii de vârstă fragedă, femei, pensionari, soldaţi, marinari şi aviatori, care n-au avut nici în clin, nici în mânecă cu holocaustul. Iar această teorie a servit excelent foştilor SS-işti. Asta-i aliatul lor cel mai bun, fiindcă-şi dau seama că, atâta vreme cât toată lumea acceptă această variantă a responsabilităţii colective, nimeni n-o să se apuce serios să-i caute pe adevăraţii criminali. Ca urmare şi în ziua de azi aceşti criminali se ascund în spatele teoriei responsabilităţii colective.

Miller rumegă cele aflate de la Wiesenthal. Numărul incredibil al victimelor nazismului întrecea orice închipuire. Mintea lui nu putea cuprinde cele paisprezece milioane de oameni asasinaţi de criminalii SS-ului. Dar imaginea acelui bătrân sinucigaş pe care-l văzuse întins pe o brancardă în bătaia ploii, pe o stradă din Hamburg, nu-i dădea pace.

— Dar despre motivul care l-a împins pe Tauber să-şi pună capăt zilelor ce credeţi? întrebă Miller.

Herr Wiesenthal admira o frumoasă pereche de timbre africane lipite pe unul dintre plicuri.

— A avut dreptate când s-a gândit că nimeni n-o să-l creadă când o să spună că l-a văzut pe Roschmann pe treptele Operei. Dacă ăsta a fost gândul lui, atunci a avut într-adevăr mare dreptate.

— Dar nici măcar n-a-ncercat să depună o sesizare la poliţie, zise Miller.

Simon Wiesenthal rupse marginea altui plic şi studie scrisoarea pe care o conţinea. După puţin timp răspunse:

— E-adevărat. Teoretic, asta ar fi trebuit să facă, dar nu cred că ar fi ieşit mare scofală. În orice caz, nu acolo, la Hamburg.

— De ce, ce-i rău cu Hamburgul?

— Dumneata ai fost deja pe la Procuratura generală de acolo? întrebă Wiesenthal blajin.

— Da, am fost, dar nu m-au ajutat cine ştie ce.

Wiesenthal îl privi.

— Mi-e teamă că Procurorul general al Hamburgului şi-a căpătat o anumită reputaţie de când se află în această funcţie, zise. De exemplu, să-l luăm pe tipul care apare în jurnalul lui Tauber şi de care ţi-am vorbit şi eu mai adineauri, generalul SS Bruno Streckenback, şeful Gestapoului, îl ţii minte, nu?

— Sigur că-l ţin, răspunse Miller. Ce-i cu el?

În loc de răspuns, Simon Wiesenthal căută printr-un teanc de hârtii de pe birou, scoase una şi o privi cu luare-aminte.

— Uite-l aici, zise. Justiţia vest-germană i-a întocmit dosarul 141 JS 747/61. Te interesează să afli câte ceva despre persoana lui?

— Cum să nu, am timp berechet, răspunse Miller.

— Bine, atunci ascultă. A fost şeful Gestapoului din Hamburg înainte de război. Ulterior a avansat rapid, ocupând funcţii importante în SD şi în SP, Serviciul de Siguranţă şi Poliţia de Siguranţă din cadrul RSHA. În 1939 s-a ocupat de recrutarea personalului pentru echipele de exterminare care acţionau pe teritoriul Poloniei ocupate de nazişti. La sfârşitul anului 1940 a fost numit şeful serviciilor SD şi SP ale SS-

ului pentru întreaga Polonie, aşa-numitul Guvern General, cu sediul la Cracovia. Mii de oameni au fost exterminaţi în acea vreme de echipele SD şi SP din Polonia, cea mai mare parte în cadrul Operaţiunii AB[33].

La începutul anului 1941, a revenit la Berlin, unde a fost numit Şeful Personalului în cadrul serviciului SD, Unitatea Trei din RSHA. Şeful său direct era Reinhard Heydrich, iar el a devenit adjunctul acestuia. Înainte de invadarea Rusiei a contribuit la înfiinţarea brigăzilor de exterminare care aveau să vină în urma armatei. Ca şef al personalului, el însuşi şi-a ales toţi oamenii, fiindcă toţi proveneau de la SD.

Apoi a fost din nou avansat, de data asta ca şef al tuturor celor şase servicii ale RSHA, al căror comandant adjunct a rămas în continuare, mai întâi sub comanda lui Heydrich, care a fost omorât de partizanii cehi la Praga, în 1942 – atentat care a avut drept urmare represaliile de la Lidice – iar apoi sub Ernst Kaltenbrunner. În această calitate a avut mână liberă în ceea ce priveşte alegerea personalului brigăzilor de exterminare mobile şi a unităţilor SD care au acţionat peste tot în teritoriile din răsărit ocupate de germani.

— Şi acum, unde se află? întrebă Miller.

— Acum se plimbă prin Hamburg, liber ca pasărea cerului, răspunse Wiesenthal.

Miller făcu o mutră mirată din cale-afară.

— Păi cum, nu l-au arestat? întrebă.

— Cine să-l aresteze?

— Poliţia din Hamburg, cine altcineva?

Simon Wiesenthal nu răspunse imediat, ci îi ceru secretarei să-i aducă un dosar gros, pe care scria „Justiţie – Hamburg", din care scoase o pagină. Cu grijă, o îndoi în lung şi i-o puse lui Miller în faţă, în aşa fel încât acesta să poată vedea numai partea din stânga a foii.

— Recunoşti numele astea? întrebă.

Încreţindu-şi fruntea, Miller îşi aruncă ochii pe cele zece nume de pe listă.

— Cum să nu, doar am lucrat ani de zile ca reporter pe lângă poliţia din Hamburg. Numele astea sunt ale unor ofiţeri superiori din Poliţia din Hamburg. Ce-i cu ei?

— Acum uită-te şi la cealaltă parte a foii, zise Wiesenthal.

Miller se execută. Deschisă în întregime, foaia arăta aşa:

Numele	Nr. în partidul nazist	Nr. în SS	Gradul	Data avansării
A.	—	455.336	Cpt.	01.03.43

B.	5.451.195	429.339	Lt.	09.11.42
C.	—	353.004	Lt.	01.11.41
D.	7.039.564	421.176	Cpt.	21.06.44
E.	—	421.445	Lt.	09.11.42
F.	7.040.308	174.902	Maior	21.06.44
G.	—	426.553	Cpt.	01.09.42
H.	3.138.798	311.870	Cpt.	30.01.42
I.	1.867.976	424.361	Lt.	20.04.44
J.	5.063.331	309.825	Maior	09.11.43

Miller îşi ridică ochii de pe listă.

— Iisuse Hristoase! exclamă.

— Acum începi să-nţelegi de ce un general-locotenent SS poate să se plimbe în voie pe străzile Hamburgului fără să-l doară capul?

Miller rămase cu ochii pironiţi la foaia de hârtie din faţa lui, nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

— Deci la asta se referea Brandt când mi-a spus că poliţia din Hamburg nu prea priveşte cu ochi buni anchetele despre foştii membri al SS-ului.

— Probabil, zise Wiesenthal. Cât despre procurorul general, nici el nu prea se omoară cu anchetele astea. Totuşi, există acolo cel puţin un magistrat care ar vrea să facă treabă, dar sunt alţii care au încercat să-l zboare de-acolo de câteva ori până acum.

Fermecătoarea secretară a lui Wiesenthal îşi iţi capul pe uşă.

— Ceai sau cafea? îi întrebă ea.

Miller se-ntoarse după pauza de masă. Simon Wiesenthal avea întinse în faţa sa pe masă o sumedenie de documente, extrase din dosarul pe care-l pregătise de-a lungul vremii asupra lui Roschmann. Miller se aşeză în faţa biroului, îşi scoase carnetul de notiţe şi se pregăti să asculte.

Simon Wiesenthal începu să-i povestească ce se mai întâmplase cu Roschmann după 8 ianuarie 1948.

Britanicii şi americanii căzuseră de acord ca, după ce avea să depună mărturie la Dachau, Roschmann să fie transferat în zona de ocupaţie britanică, probabil la Hanovra, unde să aştepte să fie judecat la rândul său. După judecată îl aştepta aproape sigur condamnarea la moarte. Dar Roschmann începuse să se gândească la un plan de evadare încă de când se afla în închisoarea din Graz.

Reuşise să intre în legătură cu o organizaţie din Austria care îi ajuta pe foştii SS-işti să scape de urmărire.

Organizaţia se numea „Steaua cu Şase Colţuri”, denumire care nu avea nici o legătură cu steaua simbolică cu şase colţuri a evreilor, ci reprezenta, de fapt, cele şase mari oraşe din Austria în care reţeaua îşi întinsese tentaculele.

Pe 8 ianuarie, la şase dimineaţa, Roschmann a fost scos din închisoare şi escortat până la trenul care-l aştepta în gara din Graz. Odată urcaţi în tren, cei doi sergenţi care-l escortau pe Roschmann au avut o discuţie în contradictoriu: sergentul din Poliţia Militară voia să-l ţină pe Roschmann cu cătuşele la mâini, în timp ce sergentul din Field Security Service o ţinea una şi bună să i le scoată.

Roschmann s-a amestecat şi el în discuţie, plângându-se că se deranjase la stomac din cauza mâncării pe care i-o dăduseră în închisoare şi cerând să meargă la toaletă. A fost condus până la toaletă, i-au fost scoase cătuşele de la mâini şi, după ce prizonierul a intrat, unul dintre sergenţi a rămas de pază în faţa uşii. În timp ce trenul înainta pufăind printre nămeţii de afară, Roschmann a cerut să meargă la toaletă de trei ori. Probabil, de fiecare dată, a încercat să forţeze puţin câte puţin fereastra toaletei, ca să fie sigur că o s-o poată deschide uşor la momentul potrivit.

Roschmann îşi dădea seama că trebuia, cu orice preţ, să se facă nevăzut înainte de sosirea la Salzburg, de unde americanii aveau să-l preia cu o maşină ca să-l ducă la închisoarea lor din Munchen, dar trenul depăşea staţie după staţie fără să-ncetinească deloc, pentru ca Roschmann să poată sări din el. În sfârşit, garnitura s-a oprit în gara Hallein, unde unul dintre sergenţi a coborât pe peron să cumpere ceva de mâncare. Profitând de faptul că rămăsese doar cu sergentul de la FSS, care era mai cumsecade, Roschmann a cerut din nou voie să meargă la toaletă. Sergentul s-a dus cu el până la uşă, atrăgându-i atenţia să nu folosească closetul în timp ce trenul staţionează în gară.

În vreme ce trenul ieşea încet din gara Hallein, Roschmann şi-a făcut vânt pe fereastră în nămeţii de afară. Abia peste zece minute sergenţii şi-au dat seama de şiretlic şi-au spart uşa, dar de-acum trenul luase deja viteză şi se-aşternuse la drum vertiginos, şerpuind printre munţi către Salzburg.

Mai târziu, cercetările poliţiei au stabilit că Roschmann a înaintat cu greu prin zăpadă până la gospodăria unui ţăran, unde a căutat adăpost.

În ziua următoare a părăsit Austria Superioară, trecând frontiera cu provincia Salzburg şi a intrat în legătură cu organizaţia „Steaua cu Şase Colţuri”, cu ajutorul căreia s-a

angajat ca muncitor la o cărămidărie, până când cei de la ODESSA aveau să-i aranjeze să treacă în sudul Italiei.

În acea perioadă ODESSA lucra mână în mână cu serviciul de recrutări al Legiunii Străine din Franţa, în care după terminarea războiului se înrolaseră zeci şi sute de foşti SS-işti. La patru zile după ce „Steaua” a luat legătura cu cei de la ODESSA, un automobil cu numere de înmatriculare franţuzeşti şi-a făcut apariţia la marginea satului Ostermieting, unde îl aşteptau Roschmann şi alţi cinci nazişti fugari. Şoferul maşinii, un tip din Legiunea Străină, avea documente de liberă-trecere, aşa că au depăşit fără probleme graniţa cu Italia, după care i-a dus pe cei şase SS-işti până la Merano, unde a încasat de la reprezentantul ODESSA o sumă frumuşică pentru fiecare dintre pasagerii săi.

De la Merano, Roschmann a fost trimis într-un lagăr la Rimini. Aici, la infirmeria lagărului, i-au fost amputate degetele de la piciorul drept, care-i degeraseră pe când rătăcise prin zăpadă după ce sărise din tren şi de atunci încoace a fost nevoit să poarte mereu o gheată ortopedică.

În octombrie 1948 soţia lui a primit la Graz o scrisoare de la el, expediată din lagărul de la Rimini. Scrisoarea era semnată Fritz Bernd Wegener, noul său nume, pe care-l folosea atunci pentru prima oară.

După o scurtă şedere la Rimini a fost transferat la mănăstirea franciscană din Roma şi când şi-a primit toate documentele de identitate a luat vaporul de la Napoli către Buenos Aires. La mănăstirea de pe Via Sicilia a stat împreună cu alte zeci de tovarăşi din SS şi din partidul nazist. Tuturor le purta de grijă episcopul Alois Hudel, care avea misiunea de a se îngriji personal ca protejaţii săi să nu ducă lipsă de nimic.

O dată ajuns în capitala Argentinei, cei din ODESSA l-au trimis să stea în casa unei familii de nemţi, Vidmar, de pe Calle Hippolito Irigoyen, unde i s-a dat o cameră mobilată; aici a rămas câteva luni.

La începutul anului 1949 ODESSA i-a avansat suma de 50.000 de dolari americani din fondurile Bormann, cu care şi-a deschis o companie prin care exporta lemn sud-american către ţările din vestul Europei. Compania se numea Stemmler & Wegener, căci documentele pe care i le falsificaseră cei de la Vatican, la Roma, arătau fără putinţă de tăgadă că era Fritz Bernd Wegener, născut în Tirolul de Sud din Italia.

Şi-a mai angajat şi o secretară, o tânără nemţoaică, Irmtraud Sigrid Muller, cu care s-a căsătorit la începutul anului 1955, deşi prima lui soţie, Hella, îl mai aştepta încă la

Graz. Dar Roschmann tot nu se simţea în siguranţă. În iulie 1952, Eva Peron, soţia dictatorului din Argentina şi eminenţa cenuşie din spatele acestuia, murise de cancer. Trei ani mai târziu, toată lumea îşi dădea seama că zilele regimului lui Peron erau numărate. Roschmann ştia şi el asta foarte bine. Dacă Peron cădea, se putea ca succesorii lui să nu mai acorde aceeaşi protecţie foştilor nazişti. Aşa că Roschmann şi-a luat nevasta şi au plecat împreună în Egipt.

Acolo a stat trei luni, în vara lui 1955, după care, în toamnă, s-a îndreptat către Germania. Totul ar fi mers strună şi nimeni n-ar fi bănuit că sub numele de Fritz Bernd Wegener se ascundea de fapt un fost SS-ist, dacă prima lui soţie nu l-ar fi dat în vileag, orbită de o criză de gelozie. În vara aceea, Hella Roschmann i-a trimis de la Graz o scrisoare pe adresa familiei Vidmar, la Buenos Aires. Cum Roschmann nu lăsase o altă adresă la care să-i fie reexpediată corespondenţa, Vidmarii au deschis scrisoarea, au citit-o şi i-au trimis răspuns femeii din Graz, spunându-i că Roschmann se-ntorsese în Germania, dar că între timp se căsătorise cu secretara.

La aflarea veştii, Hella a dezvăluit poliţiei noua identitate a lui Roschmann, iar poliţia a deschis împotriva lui o anchetă, acuzându-l de bigamie. Imediat, toate posturile de poliţie de pe cuprinsul Germaniei Federale au primit ordinul de a-l reţine pe cel care se dădea drept Fritz Bernd Wegener.

— Şi au reuşit să-l prindă? întrebă Miller.

— Nu, a scăpat din nou. Aproape sigur că s-a ascuns undeva în Germania, dar sub un alt nume de împrumut. Vezi, de-asta cred că Tauber s-ar putea să-l fi văzut într-adevăr pe Roschmann. Faptele se cam potrivesc.

— Prima lui soţie, Hella Roschmann, unde se află acum? întrebă Miller.

— Locuieşte şi acum la Graz.

— Credeţi c-ar putea să m-ajute?

Wiesenthal clătină din cap.

— Mă-ndoiesc. După ce l-a dat în vileag o dată, nu cred că Roschmann a mai riscat să-i spună unde se ascunde şi sub ce nume. Cred că l-au trecut toate sudorile când numele de Wegener i-a fost descoperit. Probabil a trebuit să-şi facă rost de un rând nou de documente în doi timpi şi trei mişcări.

— Şi cine ar fi putut să-l ajute să-şi facă documente noi? întrebă Miller.

— Păi, cei de la ODESSA, desigur.

— Dar ce-i ODESSA asta, de fapt? I-aţi amintit numele de câteva ori în legătură cu Roschmann.

— N-ai mai auzit până acum de organizaţia asta? întrebă Wiesenthal.

— Nu, niciodată.

Simon Wisenthal îşi privi ceasul de la mână.

— Acum s-a făcut târziu, mai bine vino mâine dimineaţă şi-am să-ţi spun toată povestea organizaţiei ODESSA.

CAPITOLUL IX

În dimineaţa următoare, Peter Miller se întoarse la biroul lui Simon Wiesenthal.

— Mi-aţi promis că-mi relataţi povestea Odessei, spuse. Azi-noapte mi-am mai adus aminte ceva ce-am uitat să vă zic ieri.

Îi povesti incidentul cu dr. Schmidt, care-l acostase la Hotel Dreesen şi-i atrăsese atenţia să lase baltă ancheta asupra lui Roschmann.

Wiesenthal îşi ţuguie buzele şi clătină din cap.

— Ei sunt, fără nici o îndoială, zise. Nu prea-i felul lor să recurgă la o acţiune atât de hotărâtă, mai ales că ancheta dumitale e abia la început. Mă întreb ce-o fi făcând acum Roschmann, dacă au considerat că-i aşa de important încât să te abordeze pe faţă.

Apoi, timp de două ore încheiate, vânătorul de nazişti îi spuse lui Miller povestea organizaţiei ODESSA, de la începuturile sale, când îşi propunea numai să-i ajute pe foştii nazişti să scape de urmărirea justiţiei şi până târziu, când devenise o organizaţie tentaculară de tip francmasonic a tuturor celor care purtaseră pe vremuri uniformele cu guler negru şi însemne argintii şi a acoliţilor acestora.

Când Aliaţii au intrat în Germania în 1945 şi au rămas fără grai descoperind lagărele de concentrare, unde erau închişi mii de oameni care se zbăteau între viaţă şi moarte, s-au întors, normal, către populaţia germană, întrebând cine comisese toate atrocităţile acelea. „SS-ul", li s-a răspuns, dar oamenii SS-ului nu mai erau de mult de găsit.

Unde dispăruseră oare cu toţii? Unii dintre ei se ascunseseră prin Germania şi Austria, în timp ce alţii fugiseră în străinătate. Oricum, în ambele cazuri fuga celor din SS nu fusese o inspiraţie de moment, ci, după cum aveau să-şi dea seama Aliaţii abia mai târziu, fiecare dintre ei îşi pregătise meticulos dispariţia cu multă vreme înainte.

Faptul că membrii SS-ului, în frunte cu însuşi şeful său, Heinrich Himmler, au încercat să-şi salveze fiecare pielea pe cont propriu, lăsând restul populaţiei germane de izbelişte, pradă unor suferinţe îngrozitoare, arunca o lumină edificatoare asupra aşa-zisului lor patriotism. Încă din noiembrie 1944, prin intermediul contelui Bernadotte de la Crucea Roşie Suedeză, Heinrich Himmler a încercat să cadă la o învoială cu Aliaţii pentru a-şi scăpa pielea, dar aceştia nici măcar n-au vrut să stea de vorbă. Îndemnând populaţia

să ţină piept duşmanului până când faimoasele arme secrete ale lui Hitler aveau să devină operaţionale, naziştii şi cei din SS îşi pregăteau propria lor salvare.

Ei, cel puţin, ştiau foarte bine că acele arme minune erau praf aruncat în ochii cui voia să creadă că prăbuşirea Reich-ului şi, mulţumită lui Hitler, a întregii naţiuni germane, devenise inevitabilă.

Cu preţul unor pierderi inimaginabile, armata germană era împinsă să lupte împotriva ruşilor pe frontul de răsărit, dar nu pentru a obţine victoria, ci pentru ca cei din SS să aibă răgazul necesar să-şi pună la punct planurile de evadare. La cel mai mic semn de nesupunere sau şovăială din partea armatei, SS-ul nu ezita să-i sacrifice pe aşa-zişii rebeli. Mii de ofiţeri şi soldaţi ai Wehrmachtului au plătit cu viaţa îndrăzneala de a se opune ordinelor aberante ale celor din SS.

Capii SS-ului au reuşit astfel să mai amâne inevitabilul sfârşit cu o jumătate de an şi, cu puţin înainte de prăbuşirea finală, s-au făcut nevăzuţi. Şi-au abandonat cu toţii posturile, au îmbrăcat haine civile şi, blindaţi cu tot felul de documente de identitate admirabil falsificate şi-au pierdut urma în mulţimea de oameni care rătăceau fără ţintă prin Germania în luna mai 1945, lăsându-i pe moşneguţii din Garda Civilă să-i întâmpine pe britanici şi pe americani la porţile lagărelor de concentrare, fără să le pese de oamenii epuizaţi ai Wehrmachtului, care aveau să umple lagărele pentru prizonieri de război şi de femeile şi copiii părăsiţi fără nici o apărare, tocmai în pragul amarnicei ierni a anului 1945.

Aceia dintre ei care ştiau că sunt prea cunoscuţi şi nu pot să rămână în ţară prea multă vreme fără a fi identificaţi şi-au căutat refugiu în străinătate. Abia aici intervine rolul organizaţiei ODESSA. Formată cu puţin timp înainte de sfârşitul războiului, misiunea acesteia era de a-i scoate din Germania pe SS-iştii urmăriţi de autorităţi şi de a le oferi un adăpost sigur în străinătate. Avea deja legături strânse de colaborare cu regimul lui Juan Peron din Argentina, care emisese o serie de şapte mii de paşapoarte în alb, astfel încât fugarul nu trebuia decât să completeze un nume fals, să-şi lipească fotografia, să-l dea la semnat la cel mai apropiat consulat al Argentinei, după care putea să se îmbarce liniştit pe vreun vapor de pasageri cu destinaţia Buenos Aires sau Orientul Mijlociu.

Mii de criminali din SS au fugit înspre sud, traversând Austria şi, mai departe, Italia, prin Tirolul de Sud, ascunzându-se pe parcursul călătoriei în case conspirative

special pregătite pentru ei. Majoritatea se-ndreptau către portul Genova, de unde unii coborau în continuare până la Rimini sau Roma. Din interese numai de ele ştiute, unele organizaţii caritabile îi luau sub oblăduirea lor pe SS-iştii fugari, sub pretextul că fuseseră obligaţi să se refugieze din cauza persecuţiilor la care erau supuşi în Germania de trupele aliate.

Printre înalţii clerici de la Roma, care au înlesnit fuga din Germania şi Austria a mii de nazişti căutaţi de autorităţi, se afla şi Alois Hudal, episcopul german din Roma. Principalul refugiu pentru SS-iştii transfugi care ajungeau în Italia era imensa mănăstire franciscană din Roma, unde aceştia primeau adăpost până când li se făcea rost de acte false pentru a fi trimişi apoi către America de Sud. În unele cazuri, SS-iştii au primit documentele eliberate de Crucea Roşie la cererea bisericii, iar biletele lor de călătorie au fost plătite chiar de către organizaţia de binefacere Caritas.

Acesta a fost primul obiectiv al organizaţiei ODESSA, obiectiv pe care l-a şi atins în cea mai mare parte. Nu se cunoaşte numărul exact al tuturor SS-iştilor care au scăpat astfel de la o condamnare sigură la moarte, dacă ar fi fost capturaţi de către Aliaţi, dar se crede că peste optzeci la sută din cei mai înrăiţi criminali din SS au reuşit să se pună la adăpost datorită ajutorului oferit de ODESSA.

Ducând acum o viaţă confortabilă datorită bogăţiilor spoliate din teritoriile ocupate în timpul războiului şi puse la adăpost în bănci din Elveţia, începând din 1945, membrii organizaţiei ODESSA au asistat liniştiţi la procesul de răcire a relaţiilor dintre foştii aliaţi din timpul războiului. Cu timpul, liderii organizaţiei, instalaţi confortabil în America de Sud, au abandonat planul lor iniţial de a pune bazele unui al Patrulea Reich imediat după război, găsindu-l nerealist, dar, o dată cu întemeierea noii Republici Federale Germania în mai 1949, şefii Odessei şi-au propus, în schimb, atingerea a cinci noi obiective.

În primul rând, era necesar ca foştii nazişti să-şi reia locurile în toate domeniile de activitate din noua Germanie. De la sfârşitul anilor patruzeci şi până aproape de anii şaizeci, foştii membri ai partidului nazist au reuşit să se strecoare din nou în instituţiile de stat, la toate nivelurile: în birourile de avocatură, printre magistraţii din justiţie, în poliţie, în guvernele diferitelor landuri şi în sistemul de ocrotire a sănătăţii. Din funcţiile pe care le deţineau, oricât de neînsemnate erau ele, au avut posibilitatea să se protejeze unul pe altul de mandatele de arestare emise împotriva lor în

urma anchetelor efectuate de autorităţi, să-şi urmărească interesele comune şi, în general, să se asigure că anchetarea şi aducerea în faţa justiţiei a unora dintre foştii lor camarazi – fiindcă îşi spun unul altuia *Kamerad* – înaintează în pas de melc sau chiar deloc.

În al doilea rând, oamenii din ODESSA trebuiau să se infiltreze din nou în mecanismele puterii politice. Cum nu exista nici o lege care să le interzică înscrierea într-un partid politic, foştii nazişti s-au strecurat pe nesimţite printre membrii de rând ai partidelor aflate la putere, evitând cu grijă eşaloanele superioare. Nu poate fi o simplă coincidenţă faptul că anumiţi oameni politici recunoscuţi pentru poziţia lor fermă în ceea ce priveşte demascarea şi trimiterea în faţa justiţiei a criminalilor nazişti n-au fost niciodată aleşi să reprezinte interesele partidelor lor nici la nivel federal şi nici în faţa parlamentelor diferitelor landuri, la fel de puternice ca şi Bundestagul. Comentând această situaţie, un om politic a spus odată lucrurilor pe nume: „E vorba de o politică electorală foarte simplă. Şase milioane de evrei care şi-au dat sufletul nu pot să aducă nici măcar un vot la alegeri. Dimpotrivă, cinci milioane de foşti nazişti înseamnă tot atâtea voturi”.

E foarte simplu de înţeles ce urmăreşte ODESSA prin aceste două programe de măsuri: să pună beţe în roate sau chiar să zădărnicească eforturile de demascare şi aducere în faţa justiţiei a celor care au făcut parte din partidul nazist. În atingerea acestui scop, ODESSA a avut un aliat important: sutele de mii de germani de rând care, în adâncul sufletului lor, se simţeau vinovaţi că, deşi la vremea respectivă ştiuseră ce se petrece, nu mişcaseră nici măcar un deget pentru a împiedica ororile, sau chiar mai rău, contribuiseră, intenţionat sau nu, la comiterea lor, ceea ce îi făcea părtaşi la crimele naziştilor. Deveniţi peste ani cetăţeni onorabili, bucurându-se de respectul vecinilor de cartier şi de aprecierea colegilor de serviciu, ideea că cineva încearcă să le scormonească trecutul sau, Doamne fereşte, să le mai şi pomenească numele la procesul cine ştie cărui nazist adus în faţa tribunalului nu le făcea deloc plăcere.

În al treilea rând, ODESSA urmăreşte să recapete controlul asupra lumii afacerilor, comerţului şi industriei din noua Germanie. Pentru aceasta, unii foşti nazişti au fost încurajaţi să se lanseze în lumea afacerilor după ce au primit mari sume de bani din fondurile speciale ale organizaţiei depuse în băncile din Zurich. La începutul anilor cincizeci, orice companie germană bine condusă şi dispunând de

suficiente lichidităţi avea toate şansele să profite de uimitorul avânt economic înregistrat de întreaga economie germană până târziu către anii şaizeci şi, deci, să devină, la rândul ei, o întreprindere foarte prosperă. Profiturile pe care le aduceau aceste companii erau folosite pentru a răsplăti unele ziare şi reviste care, prin articolele publicate, încercau să reabiliteze imaginea criminalilor nazişti; din aceleaşi fonduri erau finanţate diferite reviste ce apăruseră ca ciupercile după ploaie în Germania la sfârşitul războiului şi care făceau apologia SS-ului, ca şi câteva edituri de extrema dreaptă; în sfârşit, din aceeaşi sursă proveneau şi sumele vărsate ca ajutor unor *Kameraden* loviţi de necazuri.

În al patrulea rând, ODESSA avea întotdeauna grijă să angajeze numai avocaţi de primă mână pentru a-i apăra pe naziştii aduşi totuşi în faţa tribunalului. Mai târziu, după ce au mai câştigat experienţă, au început să recurgă la un şiretlic: acuzatul angaja imediat un avocat renumit, care cerea un onorariu foarte mare şi, după câteva înfăţişări, anunţa în mod public că nu are posibilitatea să-i achite onorariul cerut. Astfel, conform legilor germane, acelaşi avocat putea fi numit din oficiu, chiar de către tribunal.

Dar prin anii cincizeci, când sute de mii de prizonieri de război au fost eliberaţi din lagărele din Rusia şi s-au întors acasă, criminalii SS ale căror pedepse nu puteau fi prescrise conform legilor germane au fost strânşi la un loc şi trimişi în tabăra de la Friedland, unde câteva domnişoare drăguţe din personalul taberei îl întâmpinau pe fiecare în parte, înmânându-i o carte de vizită cu numele avocatului desemnat să-l apere la proces.

În sfârşit, al cincilea obiectiv al organizaţiei ODESSA este promovarea unei campanii propagandistice susţinute. Aceasta îmbracă diferite forme, de la finanţarea apariţiei unor publicaţii de extrema dreaptă şi până la exercitarea de presiuni asupra unor cercuri politice pentru a urgenta ratificarea finală a Legii amnistierilor, care ar prescrie orice acuzaţie adusă criminalilor nazişti. De asemenea, ODESSA depune eforturi intense pentru a-i convinge pe germanii de astăzi că, de fapt, numărul real al evreilor, ruşilor, polonezilor exterminaţi de nazişti este cu mult mai mic decât pretind Aliaţii – cifra vehiculată de obicei este de o sută de mii de evrei – şi că, la urma urmei, războiul rece intervenit după 1945 între ţările din Occident şi Uniunea Sovietică e o dovadă că Hitler a avut mare dreptate la vremea lui.

Dar obiectivul principal al ofensivei propagandistice a organizaţiei ODESSA – şi se pare că acţiunea e chiar

încununată de succes – e să convingă un popor întreg de şaizeci de milioane de germani că, de fapt, SS-iştii au fost animaţi de un patriotism ardent, ca şi cei din Wehrmacht şi că solidaritatea dintre foştii camarazi de arme trebuie să-şi spună cuvântul. Asta-i cacealmaua cea mai mare pe care ODESSA vrea s-o vâre pe gâtul germanilor de azi.

În timpul războiului, oamenii Wehrmachtului se fereau de cei din SS, care le stârneau un sentiment de dezgust, în timp ce SS-ul îi privea de sus pe militarii din Wehrmacht. La sfârşitul războiului, numai pentru ca cei din SS să-şi poată lua zborul spre alte meleaguri mai ospitaliere, milioane de tineri soldaţi ai Wehrmachtului au fost aruncaţi orbeşte în faţa tăvălugului rusesc, pe frontul de răsărit, unde mulţi dintre ei şi-au găsit moartea iar alţii au fost luaţi prizonieri; foarte puţini dintre aceştia s-au mai întors la casele lor. În afară de aceştia, alte câteva mii de oameni ai Wehrmachtului au fost sacrificaţi chiar de cei din SS, cum a fost cazul, de exemplu, cu cei 5.000 de oameni pe care SS-ul i-a executat fără multă vorbă în urma complotului împotriva lui Adolf Hitler din iulie 1944, acţiune pusă la cale de un grup de mai puţin de cincizeci de persoane şi care, din nefericire, a eşuat.

Cu toate acestea, e absolut de neînţeles cum au putut fi convinşi cei care au făcut parte pe vremuri din armata, marina sau aviaţia germană să-i considere *Kameraden* pe cei care au făcut parte din SS, ba, mai mult, în amintirea vremurilor de demult, să le mai şi acorde ajutorul şi protecţia pentru a-i scăpa de urmărirea autorităţilor. Şi totuşi, ODESSA a reuşit să-i îmbrobodească.

Oricum, una peste alta, ODESSA a reuşit până acum în încercarea sa de a zădărnici eforturile autorităţilor vest-germane de a-i urmări şi aduce în faţa justiţiei pe criminalii SS. A reuşit jucându-şi cărţile fără milă, uneori mergând până la eliminarea propriilor protejaţi, când aceştia păreau că sunt pe punctul de a colabora cu autorităţile. A reuşit datorită greşelilor comise de Aliaţi între 1945 şi 1949, datorită războiului rece, ca şi datorită laşităţii proprii poporului german în general atunci când e pus în faţa unei probleme de morală, în contrast evident cu vitejia şi îndrăzneala de care nemţii dau dovadă pe câmpul de luptă sau atunci când se confruntă cu o problemă economică, cum a fost cazul cu reconstrucţia Germaniei după război.

Când Simon Wiesenthal termină de povestit, Miller lăsă jos creionul cu care-şi notase totul şi se sprijini de spătarul scaunului.

— N-aveam nici cea mai mică idee despre toate astea, zise el.

— Foarte puţini germani au, admise Wiesenthal. De fapt, majoritatea oamenilor n-au auzit în viaţa lor despre existenţa organizaţiei ODESSA. În Germania nimeni nu prea-i pomeneşte numele, iar foştii membri ai SS-ului chiar îi neagă existenţa, la fel cum lumea interlopă din America neagă existenţa Mafiei. De altfel, în ultima vreme, iniţiaţii nici nu-i mai spun pe nume atunci când vorbesc despre ea. Mai nou îi spun „Frăţia”, aşa cum americanii denumesc Mafia „Cosa Nostra”. Dar ce importanţă are cum i se spune? ODESSA e aici, printre noi, gata să sară în ajutorul oricărui criminal SS.

— Şi credeţi că eu cu ei am de-a face? întrebă Miller.

— Sunt sigur. De ei era trimis tipul care te-a acostat la Bad Godesberg. Să ai mare grijă, sunt foarte periculoşi.

Dar Miller se gândea la altceva.

— Mi-aţi spus mai devreme că în 1955, când a trebuit să dispară din nou, Roschmann a trebuit să-şi facă rost în primul rând de un paşaport nou.

— Sigur.

— De ce neapărat paşaport?

Simon Wiesenthal se lăsă pe spătarul scaunului şi clătină din cap.

— E-adevărat, n-ai de unde să ştii lucrurile astea. Lasă-mă să-ţi explic. După terminarea războiului, zeci de mii de oameni umblau prin Germania şi Austria fără nici un document de identitate asupra lor; unii şi le pierduseră cu adevărat, în timp ce alţii scăpaseră de ele ca să-şi piardă urma. Pentru a obţine altele noi, în mod normal ar fi trebuit să prezinte certificatul de naştere. Dar pe măsură ce ruşii înaintau spre Berlin, milioane de oameni din fostele teritorii germane se refugiau din calea lor, abandonându-şi avutul. Cine mai putea să garanteze atunci că o anumită persoană se născuse într-adevăr în cutare sătuc din Prusia răsăriteană, regiune care la acea oră se găsea departe, în inima teritoriului aflat sub jurisdicţia ruşilor?

Procedura era extrem de simplă, nu era nevoie decât să te duci la biroul de evidenţa populaţiei însoţit de doi martori care să declare sub jurământ că erai într-adevăr persoana drept care te dădeai şi ţi se elibera un nou buletin de identitate. Pentru prizonierii de război era la fel de uşor: la ieşirea din lagăr, aceştia primeau o hârtie semnată de comandanţii britanici sau americani cum că soldatul Johann Schumann, de exemplu, a fost eliberat din lagărul pentru prizonierii de război din cutare loc. Cu acest document

soldatul respectiv se ducea la biroul de evidenţa populaţiei, unde pe baza lui i se elibera un buletin de identitate nou. Dar, de multe ori, persoanele respective se înregistrau sub nume false, profitând de faptul că nimeni nu putea să verifice ca lumea. Şi astfel aproape oricine putea să-şi ia o nouă identitate.

Şmecheria a funcţionat fără probleme imediat după ce s-a terminat războiul, când mulţi criminali SS şi-au schimbat numele astfel. Dar altfel stăteau lucrurile în 1955, când a fost demascat Roschmann. El nu mai putea să se ducă pur şi simplu la evidenţa populaţiei şi să spună că şi-a pierdut actele în timpul războiului, fiindcă ar fi fost întrebat cum se descurcase fără ele timp de zece ani de zile. Prin urmare, trebuia să-şi facă rost de un paşaport.

— Bine, bine, dar de ce avea nevoie de paşaport şi nu de alt document, permisul de conducere, de exemplu, sau buletinul de identitate? întrebă Miller.

— Fiindcă la scurt timp după crearea republicii, autorităţile germane şi-au dat seama că sute şi mii de oameni se ascundeau în ţară sub un nume de împrumut. Serviciul de evidenţa populaţiei trebuia să găsească un document la eliberarea căruia să se verifice atât de amănunţit identitatea solicitantului, încât pe baza acelui document de identitate să poată fi eliberate fără teamă orice alte documente ale persoanei respective. Până la urmă s-a hotărât ca acest document să fie paşaportul. În ziua de azi, ca să obţii un paşaport în Germania trebuie să prezinţi certificatul de naştere, câteva adeverinţe şi o serie întreagă de alte documente.

Dimpotrivă, o dată ce ţi-ai făcut rost de paşaport, poţi să obţii pe baza lui orice fel de document. Ăsta-i sistemul birocratic: la vederea paşaportului, funcţionarul oricărei instituţii publice poate fi convins că nu mai e necesară nici o verificare în privinţa identităţii titularului, din moment ce asta s-a făcut deja o dată, când s-a eliberat paşaportul. Cu un paşaport nou, Roschmann putea să-şi facă rost cât ai clipi din ochi de toate celelalte documente personale: permis de conducere, carnete de cecuri, cărţi de credit. În ziua de azi, în Germania poţi obţine cu paşaportul orice document îţi trece prin minte.

— Şi Roschmann de unde putea să-şi facă rost de un paşaport nou?

— De la cei de la ODESSA. Trebuie să aibă vreun falsificator de undeva, răspunse Herr Wiesenthal.

Miller se gândi puţin.

— Asta înseamnă că dacă aş da de tipul care falsifică paşapoartele, el ar putea să-mi spună sub ce nume se ascunde Roschmann în prezent, îşi rosti gândul cu voce tare.

Wiesenthal ridică din umeri.

— Poate. Dar să nu crezi că e floare la ureche. Mai întâi ar trebui să obţii sprijinul celor de la ODESSA. Iar asta o poate face doar un fost SS-ist.

— Atunci ce mă sfătuiţi să fac? întrebă Miller.

— Cred că cel mai bine ar fi să încerci să stai de vorbă cu foşti prizonieri din lagărul de la Riga. Nu ştiu dacă or să poată să te ajute prea mult, dar, cel puţin, ştiu că-şi vor da tot interesul. Şi ei abia aşteaptă să-l vadă pe Roschmann în spatele gratiilor, ca şi mine. Uite…

Deschise agenda pe care o avea pe birou.

— Am aici numele unei anume Olli Adler din Munchen, care a făcut parte dintre prizonierii aflaţi sub comanda lui Roschmann la Riga. Poate a scăpat cu viaţă şi s-a-ntors la Munchen.

Miller aprobă cu o mişcare a capului.

— Dacă s-a-ntors la Munchen, de unde pot să aflu unde locuieşte?

— De la Centrul Comunităţii Evreieşti. O să-l găseşti tot la adresa de dinainte de război. Acolo se păstrează documentele evreilor din Munchen, adică cele eliberate de la terminarea războiului încoace, fiindcă toate celelalte au fost distruse de nazişti. Acolo trebuie să încerci.

— Aveţi adresa Centrului?

Simon Wiesenthal căută într-un carnet de adrese.

— Reichenbach Strasse nr. 27, Munchen, răspunse. Bănuiesc că vrei să iei cu dumneata jurnalul lui Solomon Tauber, nu-i aşa?

— Da. Îl vreau înapoi.

— Păcat, aş fi vrut să-l păstrez. E o mărturie remarcabilă.

Se ridică şi-l conduse pe Miller până la uşă.

— Noroc, îi ură şi ţine-mă la curent cu noutăţile.

În seara aceea, Miller luă masa la Casa Dragonului Auriu, pe Steindelgasse, un restaurant-berărie care continua tradiţia unui han cu acelaşi nume, deschis din 1566. În timp ce mânca, se gândi la cele aflate de la Wiesenthal; nu-şi punea prea mari speranţe în foştii prizonieri de la Riga. Chiar dacă reuşea să mai găsească vreunii în Germania şi Austria, nu credea că puteau să-l ajute să dea de urma lui Roschmann. Dar tot era mai bine decât nimic. Era o speranţă. Ultima.

În dimineaţa următoare se urcă în maşină şi porni spre Munchen.

CAPITOLUL X

Miller ajunse la Munchen în dimineaţa zilei de 8 ianuarie, pe la ora unsprezece. La intrarea în oraş se oprise la un chioşc de ziare, de unde-şi cumpărase o hartă a oraşului, cu ajutorul căreia găsi uşor adresa pe care o căuta, Reichenbach Strasse nr. 27. Îşi parcă maşina puţin mai departe pe stradă şi, înainte de a coborî din ea, studie clădirea Centrului Comunităţii Evreieşti. Era o clădire obişnuită, cu cinci caturi. Parterul era construit din blocuri de piatră nezugrăvite. Etajele superioare erau din cărămidă zugrăvită simplu, cu un strat de praf de ciment cenuşiu. Ultimul etaj, al cincilea, avea un rând de ferestre ca de mansardă deasupra cărora erau nişte cornişe din ţiglă roşie. La capătul dinspre stânga al parterului se afla o uşă dublă din panouri de sticlă.

La parter se afla un restaurant kosher[34], singurul de acest fel din Munchen, iar etajul unu era ocupat de clubul unui cămin pentru bătrâni care funcţiona la etajul doi. La etajul trei erau administraţia şi registratura, iar ultimele două etaje erau ocupate de camerele de oaspeţi şi dormitoarele căminului pentru bătrâni. În spatele clădirii se afla o sinagogă.

Şase ani mai târziu, în noaptea zilei de vineri, 15 februarie 1970, întreaga clădire avea să fie grav afectată de un incendiu provocat de un grup de extremişti care au aruncat înăuntru, printr-o deschizătură a acoperişului, mai multe sticle incendiare. Şapte persoane aveau să-şi găsească moartea în acel atentat, sufocate de valurile de fum. Pe zidurile sinagogii, aceiaşi extremişti au pictat zvastici.

Miller urcă până la etajul al treilea şi se îndreptă spre biroul de informaţii. Funcţionarul era plecat şi, în timp ce-l aştepta să se-ntoarcă, aruncă o privire prin încăpere. Era plină cu rafturi de cărţi, toate noi, deoarece vechea bibliotecă fusese de mult pusă pe foc de nazişti în timpul războiului. Pe pereţi, în spaţiile dintre rafturi, erau agăţate câteva portrete ale unor personalităţi evreieşti mai noi sau mai vechi, dascăli şi rabini cu bărbi bogate, ale căror figuri îi aminteau lui Miller de pozele profeţilor din cartea de religie, de pe vremea când mergea încă la şcoală. Toţi purtau pălărie, iar unii aveau legate filacterii[35] în jurul frunţii.

Mai era şi un raft cu ziare, unele în germană, altele în ebraică. Miller se gândi că probabil ultimele erau expediate pe adresa centrului direct din Israel. Un bărbat scund şi brunet se uita pe prima pagină a unui ziar evreiesc.

— Pot să vă ajut cu ceva?

Miller îşi întoarse privirea spre biroul de informaţii, îndărătul căruia stătea acum o femeie cu ochi negri, de vreo patruzeci şi ceva de ani. Tot timpul îi cădea în ochi o şuviţă de păr, pe care ea şi-o aranja la loc cu o mişcare nervoasă.

Miller îi explică ce-l interesa: dacă aveau cunoştinţă de o anume Olli Adler, care după război s-a întors acasă, la Munchen.

— În ce lagăr a fost? întrebă femeia.

— În lagărul de la Riga. Mai înainte a fost la Stutthof şi apoi la Magdeburg.

— O, la Riga, răspunse femeia. Nu cred c-avem în fişele noastre vreun supravieţuitor de la Riga; ştiţi, nici unul din cei internaţi acolo nu s-a mai întors acasă. Dar o să verific încă o dată.

Dispăru într-o cameră alăturată. De unde stătea, Miller putea s-o vadă cum se uită cu atenţie printre nişte fişe dintr-un sertar. Sertarul nu conţinea prea multe fişe. Se întoarse după cinci minute.

— Îmi pare rău, dar nimeni cu acest nume nu s-a înregistrat aici după război. E un nume des întâlnit, dar nu figurează la noi.

Miller dădu din cap.

— Înţeleg. Ei, asta-i situaţia. Scuzaţi deranjul.

— Mai puteţi încerca la Biroul internaţional de căutare a persoanelor dispărute, îi spuse femeia. În general, ei se ocupă de căutarea persoanelor care sunt date dispărute. Listele lor acoperă toată ţara, în vreme ce la noi sunt înscrişi doar cei care au plecat din Munchen şi s-au întors tot aici.

— Unde se află biroul ăsta? întrebă Miller.

— La Drolsen-im-Waldeck, chiar lângă Hanovra, în Saxonia Inferioară. De fapt, e un organism al Crucii Roşii.

Miller se gândi puţin la cele aflate.

— Atunci credeţi că am şanse să găsesc aici, la Munchen, pe altcineva care a fost în lagărul de la Riga? De fapt, eu îl caut pe fostul comandant al lagărului.

În cameră încetă deodată orice zgomot. Bărbatul de lângă raftul de ziare se-ntoarse să-l privească. Femeia îşi reveni din surpriză.

— S-ar putea totuşi ca în Munchen să mai fie câţiva supravieţuitori de la Riga, dar să nu se fi înscris la noi. Înainte de război aici trăiau 25.000 de evrei, din care numai vreo zecime s-au întors acasă. La ora actuală, comunitatea evreiască din Munchen numără cam 5.000 de persoane. Jumătate dintre ele sunt copii născuţi după 1945. Poate-ar fi

vreo şansă să găsim pe cineva care a fost prizonier la Riga, dar trebuie să caut prin toate fişele noastre. În fişa fiecăruia figurează şi lagărul unde a fost deţinut. Puteţi să veniţi din nou mâine?

Pentru un moment, Miller fu tentat să lase totul baltă şi să se-ntoarcă acasă. Toată goana asta după Roschmann nu-l ducea nicăieri.

— Bine, zise într-un târziu. O să vin mâine. Mulţumesc.

Ieşi din clădire şi dădu să-şi scoată din buzunar cheile de la maşină, când auzi paşi în spatele lui.

— Scuzaţi-mă, spuse o voce.

Miller se-ntoarse şi-l văzu pe bărbatul cu ziarul de lângă biroul de informaţii.

— Vă interesaţi despre comandantul lagărului de la Riga? întrebă bărbatul. E vorba cumva de căpitanul Roschmann?

— Da, despre el e vorba, răspunse Miller. De ce?

— Am fost şi eu la Riga, zise omul şi l-am cunoscut pe Roschmann. Poate vă pot ajuta cu ceva.

Avea vreo patruzeci şi ceva de ani; era mic de stat, dar vânos, cu ochii căprui ca două mărgele şi purta nişte haine boţite care-i dădeau aerul unei rândunele muiate de ploaie.

— Numele meu e Mordechai, spuse, dar toată lumea îmi spune Motti. N-aţi vrea să mergem undeva să bem o cafea şi să stăm puţin de vorbă?

Intrară într-o cafenea din apropiere. Buna-dispoziţie pe care o afişa însoţitorul său îl cuprinse şi pe Miller până la urmă şi, lăsând la o parte rezerva pe care o manifestase la început faţă de el, îi povesti de-a fir a păr cum începuse totul, pe o străduţă din Altona şi cum ajunsese, în cele din urmă, la Centrul Comunităţii Evreieşti din Munchen. Bărbatul îl ascultă în tăcere, dând din cap din când în când.

— Hm, aţi făcut un adevărat pelerinaj până acum. Dar cum se face că dumneavoastră, un german, ţineţi atât de mult să daţi de urma lui Roschmann?

— Ce importanţă are asta? M-am săturat ca toată lumea să mă-ntrebe acelaşi lucru. Faptul că un german vrea să facă lumină în nişte lucruri petrecute cu ani în urmă vi se pare atât de neobişnuit?

Motti ridică din umeri.

— Nu, deloc. Dar mi se pare neobişnuit faptul că pentru asta sunteţi dispus să faceţi atâtea eforturi. Apropo de dispariţia lui Roschmann în 1955: sunteţi convins că oamenii de la ODESSA sunt cei care i-au făcut un paşaport nou?

— Cel puţin aşa mi s-a spus, răspunse Miller. Şi se pare că singura cale de a-l găsi pe cel care a falsificat paşaportul lui

Roschmann e să intru în legătură cu cei de la ODESSA.

Motti îl cântări din ochi pe tânărul din faţa sa.

— La ce hotel locuiţi? întrebă până la urmă.

Miller îi răspunse că încă nu trăsese la nici un hotel, fiindcă abia sosise în oraş şi mai avea vreme până seara, dar că ştia unul unde mai stătuse şi altădată. Motti îl puse să sune de la cabina telefonică din cafenea şi să-şi rezerve o cameră.

Când se întoarse din nou la masă Motti dispăruse. Sub ceaşca de cafea Miller găsi un bileţel pe care scria: „Veniţi deseară la opt în holul hotelului la care aţi sunat, chiar dacă până la urmă vă mutaţi la altul."

Miller plăti consumaţia şi apoi ieşi din cafenea.

Tot în după-amiaza aceea, în biroul firmei sale de avocatură, Vârcolacul tocmai începea să recitească raportul primit de la colegul lui din Bonn, bărbatul care-l acostase pe Miller cu o săptămână în urmă, prezentându-se drept Dr. Schmidt.

Trecuseră cinci zile de când Vârcolacul primise informarea de la Bonn, dar, din spirit de prevedere, nu se grăbise să treacă pe loc la acţiune.

Cu ocazia discuţiei avute la sfârşitul lui noiembrie, la Madrid, cu şeful său direct, generalul Glucks, ordinele acestuia fuseseră foarte clare, iar Vârcolacul îşi dădea seama că, practic, nu-i rămânea decât un singur lucru de făcut; dar, cum se întâmplă cu majoritatea oamenilor obişnuiţi să-şi petreacă cea mai mare parte a timpului în fotoliul unui birou confortabil, amânarea luării unor decizii inevitabile îi producea întotdeauna o senzaţie de tihnă şi confort. „Soluţia finală", aceasta fusese expresia pe care o folosise generalul, iar Vârcolacul ştia foarte bine ce înseamnă asta. Concluzia care se desprindea din raportul primit din partea „Doctorului Schmidt" era cât se poate de clară: nu era vreme de şovăială.

„Avem de-a face cu un tânăr încăpăţânat la culme, îndărătnic şi recalcitrant, hotărât să nu dea înapoi pentru nimic în lume şi care nutreşte o duşmănie de neînţeles împotriva *Kamerad*-ului vizat, Eduard Roschmann. Refractar la orice avertisment, chiar atunci când este ameninţat direct…"

Vârcolacul mai citi o dată caracterizarea lui Miller făcută de dr. Schmidt şi scoase un oftat. Ridică receptorul telefonului şi-i ceru secretarei, Hilda, să-i dea un fir cu oraşul, apoi formă un număr din Dusseldorf.

După câteva apeluri, se auzi o voce care nu spuse decât:

— Da.

— Cu Herr Mackensen, zise Vârcolacul.

Vocea de la celălalt capăt al firului întrebă scurt:

— Cine-l caută?

Drept răspuns, Vârcolacul dădu prima parte a parolei:

— Cine a fost mai mare decât Frederic cel Mare[36]?

— Barbarossa.

Urmă o pauză, după care o voce zise:

— Mackensen la aparat.

— Sunt Vârcolacul, se prezentă comandantul Odessei, la rândul lui. Ai cam huzurit în ultima vreme. Ai o treabă de făcut. Să fii aici până mâine seară.

— La ce oră să fiu acolo?

— Vino la zece, răspunse Vârcolacul. Secretarei spune-i că te cheamă Keller. O să am grijă să-i spun că ai audienţă la mine.

Închise telefonul. În apartamentul său din Dusseldorf, Mackensen se duse în baie să facă un duş şi să se bărbierească. Era un bărbat solid, fost sergent în divizia *Das Reich* a SS-ului; în 1944, la Tulle şi Limoges, spânzurase cu mâna lui mai mulţi ostatici francezi.

După război, lucrase pentru ODESSA, ca şofer pe un camion cu care îi trecea pe ascuns în Italia pe naziştii care voiau să fugă din Germania şi Austria. În 1946 fusese oprit de o patrulă americană şi, văzând că-i pun prea multe întrebări, le făcuse de petrecanie la toţi cei patru soldaţi, pe doi dintre ei ucigându-i cu mâinile goale. De-atunci şi el se afla pe lista neagră a autorităţilor.

Folosit mai târziu ca gardă de corp pentru diferiţi oameni importanţi din cadrul organizaţiei ODESSA, cineva îi dăduse, nu se ştie de ce, porecla de „Mack Cuţitarul”, deşi nu folosea niciodată cuţitul, preferând mai degrabă să-şi sugrume victimele sau să le rupă gâtul cu forţa braţelor sale de măcelar.

Câştigând treptat încrederea superiorilor săi, pe la mijlocul anilor cincizeci devenise călăul pe care mai-marii Odessei îl foloseau pentru a-i reduce discret la tăcere pe curioşii care-şi vârau nasul în treburile organizaţiei sau chiar pe membrii ODESSA, când aceştia se arătau dispuşi să-şi dea drumul la gură în faţa autorităţilor. Până în luna ianuarie a anului 1964, Mackensen dusese la îndeplinire douăsprezece asemenea misiuni.

Telefonul sună la opt fix. Recepţionerul ridică receptorul, după care îl strigă pe Miller, care stătea pe un fotoliu în holul recepţiei, urmărind programul la televizor.

Recunoscu imediat vocea de la celălalt capăt al firului.

— Herr Miller? Sunt eu, Motti. Cred că pot să vă ajut, adică nişte prieteni de-ai mei. Vreţi să vă-ntâlniţi cu ei?

— Vreau să mă-ntâlnesc cu oricine e dispus să mă ajute, răspunse Miller, intrigat de manevrele celuilalt.

— Bine, zise Motti. Ieşiţi din hotel şi luaţi-o la stânga pe Schiller Strasse, fără să traversaţi. După ce treceţi de a doua intersecţie o să vedeţi o cofetărie care se numeşte Lindemann. Mă găsiţi acolo.

— Când asta, chiar acum? întrebă Miller.

— Da, acum. Aş veni eu la hotel, dar sunt aici cu prietenii mei. Veniţi imediat aici.

Şi închise. Miller îşi îmbrăcă paltonul şi ieşi din hotel, luând-o la stânga. După câteva sute de metri, simţi dintr-o dată cum ceva tare îl înţeapă în coaste pe la spate, în timp ce o maşină trăgea lângă bordură.

— Urcă în spate, Herr Miller, îi spuse o voce.

Uşa maşinii se deschise şi, înghiontit de omul din spatele lui, Miller intră. În maşină nu se aflau decât şoferul şi încă un bărbat care stătea pe bancheta din spate şi care se trase la o parte ca să-i facă loc. După el urcă şi omul din spatele lui, apoi uşa se închise repede şi maşina porni din loc.

Inima lui Miller bătea să-i spargă pieptul. Se uită la feţele celor trei bărbaţi de lângă el, dar nici unul nu i se părea cunoscut. Primul vorbi omul aflat în dreapta sa, cel care îi deschisese uşa când urcase în maşină.

— O să-ţi acopăr ochii, zise el scurt, nu vrem să afli încotro mergem.

Miller simţi cum i se trage pe cap un fel de ciorap negru. În minte îi veniră ochii aceia albaştri şi reci ca oţelul ai bărbatului care-l acostase la Hotelul Dreesen şi-şi aminti avertismentul pe care-l primise la Viena: „Să fii cu mare băgare de seamă, cei de la ODESSA sunt foarte periculoşi". Apoi se gândi la Motti şi se-ntrebă cum de reuşiseră să-şi infiltreze un om chiar în Centrul Comunităţii Evreieşti.

După douăzeci de minute de mers, maşina încetini şi apoi se opri de tot. Auzi cum se deschid nişte porţi, maşina porni din nou şi se opri definitiv. Fu ajutat să iasă şi apoi, încadrat de doi bărbaţi, traversă o curte. Simţi o clipă în faţă aerul rece al nopţii, după care intrară într-o clădire. Auzi închizându-se o uşă în urma lui şi fu condus în jos pe nişte trepte, iar Miller se gândi că probabil ajunsese într-un fel de pivniţă. Totuşi aerul din încăpere era cald, iar scaunul pe care fu împins să se aşeze era moale şi bine tapiţat.

O voce ordonă: „Scoateţi-i legătura” şi ciorapul care-i acoperea ochii îi fu scos de pe cap. Miller clipi de câteva ori până ce ochii i se obişnuiră din nou cu lumina.

Camera se afla evident sub nivelul solului, fiindcă nu avea nici o fereastră. În partea de sus a unui perete era un ventilator care zumzăia uşor. Interiorul era bine aranjat şi confortabil. Probabil era un fel de sală de şedinţe, fiindcă lângă zidul din faţa sa se afla o masă înconjurată de opt scaune. În rest, spaţiul era ocupat de cinci fotolii, iar în mijloc era întins un covor pe care se afla o măsuţă de cafea. Motti stătea lângă masa de şedinţă, fără să spună nimic. Pe faţă îi înflorise un zâmbet timid, de parcă şi-ar fi cerut scuze.

Cei doi bărbaţi care-l însoţiseră în maşină, tineri şi bine făcuţi, stăteau sprijiniţi de braţele fotoliilor aflate de o parte şi de alta a lui Miller. Al patrulea bărbat stătea chiar în faţa lui, dincolo de măsuţa pentru cafea. Şoferul nu se afla în cameră, iar Miller presupuse că acesta rămăsese sus, la intrare, ca să-ncuie uşa.

Era limpede că al patrulea individ era şeful celorlalţi. Se aşezase fără prea multă vorbă, în timp ce aghiotanţii săi rămăseseră în picioare sau se sprijineau de fotoliile din cameră. Miller îi aruncă o privire: era uscăţiv la trup şi ciolănos, cu un nas coroiat şi obrajii scofâlciţi. Avea ochi negri, adânciţi în orbite, dar vioi şi pătrunzători, ochii unui fanatic. Expresia lor îl puse pe gânduri pe Miller. I se adresă:

— Bine ai venit, Herr Miller. Primeşte, te rog, scuzele mele pentru maniera puţin cam ciudată în care ai fost adus la mine, dar am avut motive întemeiate să procedăm aşa. Dacă vei găsi de cuviinţă să refuzi propunerea pe care vreau să ţi-o fac, oamenii mei or să te conducă înapoi la hotel şi n-ai să mai auzi de noi niciodată. Am aflat de la prietenul meu aici de faţă şi arătă către Motti, că, din motive care nu mă privesc pe mine acum, intenţionezi să dai de urma unui anume Eduard Roschmann şi că pentru asta ai fi dispus să pătrunzi în interiorul organizaţiei ODESSA. Într-o asemenea eventualitate ai avea nevoie de cineva care să-ţi ofere sprijin şi protecţie, fiindcă ODESSA nu ştie de glumă. Pe de altă parte, odată infiltrat printre cei din ODESSA, ne-ai fi de mare folos. Prin urmare, noi am fi dispuşi să-ţi oferim ajutorul de care ai nevoie. Mă urmăreşti cu atenţie?

Miller făcu ochii mari.

— Mai întâi să lămurim un singur lucru, spuse când îşi mai reveni din uimire. Vrei să spui că voi nu faceţi parte din ODESSA?

Fu rândul celuilalt să-şi ridice sprâncenele a mirare.

— Dumnezeule mare, eşti complet pe-alături, omule!

Se apleca înainte şi-şi suflecă mâneca deasupra încheieturii de la mâna stângă. Pe antebraţ avea tatuat cu cerneală albastră un număr.

— Auschwitz, spuse el scurt. Apoi, arătând către cei doi bărbaţi care-l încadrau pe Miller: Buchenwald şi Dachau. Se-ntoarse către Motti: Riga şi Treblinka.

Îşi lăsă mâneca în jos.

— Herr Miller, multă lume din Germania consideră că cei care ne-au dus poporul de râpă trebuie aduşi în faţa justiţiei. Noi nu suntem de acord cu ei. După terminarea războiului, stând odată de vorbă cu un ofiţer britanic, am auzit un lucru care de-atunci îmi răsună mereu în minte. Ofiţerul acela zicea: „Ei au exterminat şase milioane de oameni; eu aş ridica, la rândul meu, un monument făcut numai din tigve, dar nu din tigvele celor care şi-au dat sufletul în lagărele de concentrare, ci ale celor care i-au trimis acolo". Logică simplă, Herr Miller, dar care m-a pus pe gânduri. În 1945, prietenii mei şi cu mine ne-am hotărât să rămânem în Germania mânaţi de un singur gând: răzbunare şi numai răzbunare. Noi nu arestăm pe nimeni, Herr Miller, noi îi ucidem pe porcii ăştia, fiindcă altceva nu merită. Numele meu e Leon.

Leon îl interogă ore întregi pe Miller, până se convinse că nu făcea un joc dublu. Ca şi alţii înaintea lui, fu puţin încurcat aflând ce-l determinase pe Miller să pornească pe urmele lui Roschmann dar, până la urmă, trebui să admită că indignarea pe care i-o provocaseră faptele SS-iştilor în timpul războiului era un motiv destul de plauzibil. Când termină cu el, Leon se lăsă pe spătarul scaunului şi-l privi îndelung pe tânărul din faţa lui.

— Herr Miller, îţi dai seama cu adevărat cât de periculoasă poate să devină încercarea dumitale de a te infiltra în ODESSA? îl întrebă.

— Pot să-mi închipui, răspunse Miller. În primul rând sunt prea tânăr.

Leon dădu din cap.

— Nici nu se pune problema să încerci să pătrunzi în ODESSA sub numele dumitale real. Mai întâi fiindcă organizaţia dispune de listele foştilor membri ai SS-ului, iar numele de Peter Miller nu apare în ele. În afară de asta, va trebui să te-mbătrânim cu cel puţin zece ani. Nu-i imposibil, dar asta înseamnă să-ţi construim o identitate cu totul nouă. Nici vorbă s-o inventăm noi, o să fie nevoie să găsim un om

care a existat cu adevărat şi care a fost membru al SS-ului. Cercetările or să ne coste o groază de timp, ca să nu mai vorbesc de volumul de muncă.

— Crezi c-o să puteţi găsi persoana care ne trebuie?

Leon ridică din umeri.

— Avem nevoie de o persoană a cărei dispariţie să nu poată fi verificată, răspunse. ODESSA îşi verifică oamenii până-n pânzele albe, iar dumneata va trebui să treci cu bine de toate probele la care vei fi supus. De asemenea, o să trebuiască să-ţi petreci cinci sau şase săptămâni în compania unui fost SS-ist veritabil, de la care să-nveţi cum era organizat SS-ul, tot felul de poveşti care circulă printre SS-işti, clişeele lor de exprimare şi comportament. Din fericire avem omul care ne trebuie.

Miller era surprins.

— Dar cum se face că un fost SS-ist colaborează cu grupul vostru?

— Omul la care mă gândesc eu e un personaj mai aparte: înainte a fost căpitan în SS, dar acum regretă sincer cele întâmplate. După război, a fost o vreme omul Odessei dar, chinuit de remuşcări, a acceptat să colaboreze cu autorităţile, furnizându-le informaţii despre unii nazişti aflaţi sub urmărire. Acum are o casă lângă Bayreuth, unde trăieşte sub un nume fals.

— Ce altceva ar mai trebui să ştiu înainte de a trece la atac?

— Tot ce ţine de noua dumitale identitate: unde s-a născut omul al cărui nume îl vei lua, data naşterii, cum a ajuns să intre în SS, unde şi-a făcut perioada de instrucţie, prin ce garnizoane a trecut, unitatea în care a servit şi comandantul sub ordinele căruia s-a aflat în timpul războiului, ce s-a mai întâmplat cu el după terminarea războiului. De asemenea, va trebui ca cineva să te recomande, iar asta n-o să fie uşor. Infiltrarea dumitale o să ne dea numai bătaie de cap, Herr Miller. Dar o dată ce vei fi pătruns în ODESSA, n-o să mai fie cale de întoarcere.

— Dar voi ce-aveţi de câştigat din toată afacerea asta? întrebă Miller bănuitor.

Leon se ridică şi făcu câţiva paşi prin cameră.

— Răzbunarea, răspunse el scurt. Ca şi dumneata şi noi vrem să dăm de urma lui Roschmann. Dar nu numai atât. În Germania se ascund sub nume false sute de criminali SS dintre cei mai periculoşi, iar noi avem nevoie de numele lor. Cu asta o să ne-alegem noi de pe urma dumitale. Şi mai e ceva: vrem să aflăm pe cine au însărcinat cei de la ODESSA

să-i recruteze pe cercetătorii germani care vor fi trimişi în Egipt să lucreze la finalizarea rachetelor construite de Nasser. Cel care se ocupa până acum de problema asta a dispărut anul trecut, după ce l-am scos din joc pe aghiotantul lui, Heinz Krug. Acum l-au înlocuit.

— Asta-i genul de informaţii pentru care spionajul israelian ar da mult să le afle, zise Miller.

Leon îi aruncă o privire vicleană.

— Aşa e, răspunse scurt. Colaborăm cu ei din când în când, deşi nu suntem oamenii lor.

— Aţi încercat vreodată să infiltraţi un om de-al vostru în ODESSA? întrebă Miller.

Leon dădu din cap.

— De două ori chiar, zise.

— Şi ce s-a-ntâmplat?

— Primul a fost găsit plutind într-un canal, cu unghiile de la mâini smulse. Al doilea a dispărut fără urmă. Acum, că ai aflat şi asta, tot mai vrei să mergi înainte?

Miller nu răspunse.

— Dacă sunteţi atât de buni cum te lauzi, cum se face c-au fost prinşi?

— Amândoi erau evrei, răspunse Leon cu voce aspră. Am încercat să le ştergem de pe braţe numerele cu care fuseseră tatuaţi în lagărele de concentrare, dar în locul lor au rămas cicatrici vizibile. În plus, amândoi erau tăiaţi împrejur. De-asta m-am grăbit să te-aduc aici după ce Motti mi-a raportat c-a dat peste un german arian care are un cui împotriva celor din SS. Apropo, dumneata ai fost circumcis?

— Are vreo importanţă? întrebă Miller.

— Sigur că are. Chiar dacă un om a fost circumcis, asta nu-nseamnă neapărat că e evreu. Mulţi germani sunt circumcişi. Dar dacă n-a fost, asta-i o dovadă sigură că nu e evreu.

— Eu n-am fost circumcis, răspunse Miller tăios.

Leon scoase un suspin de uşurare.

— De data asta poate o scoatem la capăt, zise.

Miezul nopţii trecuse de mult. Leon îşi privi ceasul.

— Ai mâncat ceva? îl întrebă pe Miller. Reporterul făcu semn din cap că nu.

— Motti fă rost de ceva de mâncare pentru oaspetele nostru.

Motti zâmbi subţire şi dădu din cap c-a înţeles. Dispăru pe uşa subsolului şi urcă în casă.

— Vei petrece noaptea aici, îi spuse Leon lui Miller. O să-ţi aducem o saltea şi aşternuturi. Te rog, nu-ncerca să fugi,

fiindcă n-ai nici o şansă: uşa are trei broaşte şi toate se încuie pe dinafară. Dă-mi mie cheile maşinii, cineva o să meargă s-o ia din oraş şi s-o aducă aici. În următoarele câteva săptămâni e mai bine să stea la noi, departe de priviri curioase. De asemenea, oamenii mei or să treacă pe la hotel să-ţi plătească nota şi să-ţi aducă bagajele. Mâine dimineaţă o să pregăteşti câte o scrisoare pentru mama şi prietena dumitale, în care să le spui că n-o să mai poţi lua legătura cu ele câteva săptămâni, poate câteva luni. Ai înţeles?

Miller aprobă din cap şi-i dădu cheile. Leon i le trecu unuia dintre cei doi bărbaţi, care părăsi tăcut camera.

— Mâine dimineaţă te ducem la Bayreuth şi te prezentăm omului nostru din SS. Numele lui e Alfred Oster; o să stai la el o vreme. Nu-ţi face griji, aranjez eu totul. Acum te rog să mă scuzi. Am multe de făcut. Trebuie să încep să-ţi caut un nume şi-o identitate nouă.

Se ridică de pe scaun şi ieşi din cameră. După o vreme intră Motti, aducând un platou cu mâncare şi şase pături. Înfruptându-se din puiul rece şi din salata de cartofi, Miller se întrebă cum avea să se termine oare afacerea asta în care se aruncase cu capul înainte.

Departe, în nord, la Spitalul General din Bremen, în primele ore ale dimineţii, un infirmier îşi făcea obişnuitul tur prin salonul care-i fusese dat în grijă. În jurul unui pat din capătul salonului era ridicat un paravan care-l despărţea de restul camerei.

Infirmierul, un bărbat de vârstă mijlocie cu numele de Hartstein, îşi vârî capul pe după paravan, aruncând o privire la omul care se afla în pat. Acesta zăcea absolut nemişcat. La cap îi ardea o lumină de veghe. Infirmierul se apropie şi verifică pulsul pacientului: nimic.

Se uită la faţa emaciată de cancer a mortului şi, aducându-şi aminte de vorbele fără şir care-i scăpaseră cu trei zile în urmă, în timp ce delira cuprins de friguri, îi scoase braţul stâng de sub pătură şi i-l ridică. La subsuoară, omul avea tatuat un număr. Era grupa sanguină, semn sigur că mortul făcuse pe vremuri parte din SS. Mai-marii Reich-ului îi considerau pe SS-işti mai de preţ decât soldaţii obişnuiţi; SS-iştii răniţi care ajungeau într-un spital aveau dreptul să primească îngrijiri, inclusiv transfuzii sanguine, înaintea tuturor celorlalţi bolnavi. Pentru ca lucrurile să meargă mai repede, ei aveau întotdeauna tatuată sus, pe braţ, grupa sanguină.

Infirmierul Hartstein trase pătura peste capul mortului, apoi deschise uşor sertarul noptierei de la capul patului şi

scoase dinăuntru permisul de conducere al persoanei decedate, pus acolo împreună cu celelalte obiecte găsite asupra sa când fusese adus în stare de inconştienţă, după ce se prăbuşise în plină stradă. Fotografia arăta un bărbat de vreo treizeci şi nouă de ani, iar datele din permis arătau că era Rolf Gunther Kolb, născut la 18 iunie 1925.

Infirmierul strecură permisul de conducere în buzunarul halatului, după care plecă să anunţe decesul la camera de gardă.

CAPITOLUL XI

A doua zi de dimineaţă, Peter Miller se apucă să scrie scrisorile pentru maică-sa şi pentru Sigi, pe care le termină sub supravegherea atentă a lui Motti. Bagajul îi fusese adus de la hotel, iar camera fusese plătită. Puţin înainte de prânz, Miller şi Motti, însoţiţi de acelaşi şofer din seara precedentă, porniră la drum către Bayreuth.

Împins de instinctul său de reporter, Miller aruncă o privire rapidă spre numărul de înmatriculare al maşinii, un Opel ce luase locul Mercedesului din seara precedentă. De lângă el, Motti îi surprinse privirea şi zâmbi.

— Te chinui degeaba, zise. A fost închiriată sub un nume fals.

— Ei, ce bine e când ştii că te afli printre profesionişti, spuse Miller.

Motti dădu din umeri.

— Când ai pornit la luptă împotriva celor de la ODESSA nu-ţi poţi permite să nu fii profesionist, dacă ţii la viaţă.

În garaj era loc pentru două maşini, iar Miller îşi văzu Jaguarul tras lângă Opel. Zăpada rămasă pe maşină se topise în cursul nopţii, adunându-se în mici băltoace sub roţile bolidului, a cărui siluetă aerodinamică strălucea în lumina becurilor electrice.

Odată aşezat pe banca din spate a Opel-ului, Motti îi trase din nou ciorapul acela negru peste cap şi-l puse să stea culcat pe banchetă. Automobilul părăsi garajul, ieşi din curte şi se angajă pe drumul principal. Motti nu-l dezlegă la ochi decât după ce părăsiră Munchenul, îndreptându-se către nord, spre Nurnberg şi Bayreuth, pe autostrada E 6.

Când i se dădu, în fine, voie să se uite pe fereastră, Miller văzu că peste noapte continuase să ningă zdravăn. Dealurile împădurite dintre Bavaria şi Franconia erau acoperite de un strat gros de zăpadă imaculată, ce transforma fagii din pădurile aflate de-a lungul şoselei în oameni de zăpadă rotofei şi îndesaţi. Şoferul conducea încet şi cu băgare de seamă, în timp ce ştergătoarele abia mai pridideau să înlăture de pe parbriz fulgii de zăpadă care se prelingeau de sus şi zloata aruncată în urmă de roţile camioanelor pe care le depăşeau.

La prânz se opriră să mănânce la un han de pe marginea şoselei, lângă Ingolstadt, după care porniră din nou la drum şi, ocolind Nurnbergul pe la răsărit, ajunseră la Bayreuth după încă un ceas de călătorie.

Aşezat în inima uneia dintre cele mai frumoase regiuni ale Germaniei, supranumită Elveţia bavareză, Bayreuthul, un orăşel de provincie ca oricare altul, îşi datorează renumele exclusiv festivalului muzical dedicat lui Wagner, care se desfăşoară aici în fiecare an. Pe vremuri, orăşelul îşi făcuse o datorie de onoare din a-l primi o dată pe an, drept oaspete al festivalului, pe însuşi Adolf Hitler, un împătimit al muzicii lui Wagner, care venea aici întotdeauna, însoţit de mai toată protipendada nazistă, să savureze muzica acestui compozitor care i-a imortalizat în opera sa pe eroii mitologiei nordice.

Dar pe Miller şi pe însoţitorii săi Bayreuthul îi întâmpină cu aerul său obişnuit de târguşor liniştit acoperit de zăpada lui ianuarie; nu trecuse nici o săptămână de când respectabilii săi cetăţeni scoseseră coroanele de vâsc agăţate cu ocazia sărbătorilor de iarnă la uşile caselor cochete şi bine întreţinute. Găsiră căsuţa lui Alfred Oster pe un drumeag, cam la o milă depărtare de oraş. Nimic nu tulbura liniştea împrejurimilor când cei trei coborâră din maşină, îndreptându-se către uşa din faţă.

Fostul ofiţer SS, un om dintr-o bucată, bine clădit, cu nişte ochi albaştri şi păr brun-roşcat tuns perie, fusese anunţat despre sosirea lor. În ciuda iernii de afară, faţa lui avea rumeneala aceea sănătoasă a oamenilor obişnuiţi să-şi ducă viaţa în bătaia soarelui şi a vânturilor, bucurându-se de prospeţimea aerului nepoluat al muntelui.

Motti făcu prezentările, după care îi înmână lui Oster o scrisoare din partea lui Leon. Bavarezul îşi aruncă ochii pe ea şi încuviinţă cu o înclinare a capului, cântărindu-l pe Miller din privire.

— Ei bine, putem să mai facem o-ncercare, zise. Cât timp am la dispoziţie?

— Nu ştim deocamdată, răspunse Motti. Ţine-l la tine până reuşeşte să-nveţe tot ce e nevoie; până atunci, noi o să-i găsim o nouă identitate. Îţi dăm noi de ştire când o s-avem nevoie de el.

Peste câteva minute plecă, lăsându-i singuri.

Oster îl conduse pe Miller în sufragerie. Se lăsa seara. Înainte de a aprinde lumina în cameră, trase bine perdelele la ferestre.

— Deci, dacă înţeleg bine, dumneata va trebui să treci drept un fost membru al SS-ului, zise.

Miller aprobă din cap.

— Aţi înţeles bine, răspunse Miller.

Oster se-ntoarse cu faţa către el.

— Păi, mai întâi să lămurim câteva lucruri de bază. Nu ştiu unde ţi-ai făcut dumneata armata, dar, luându-mă după vârsta dumitale, bănuiesc c-ai fost aruncat laolaltă cu alte grămezi de papă-lapte neinstruiţi şi plângăreţi, cărora li s-a urcat democraţia la cap şi care se laudă că sunt soldaţi, în harababura asta de-şi spune noua armată germană. Ăsta-i primul lucru care trebuie să-ţi intre în cap: pe vremuri, în timpul războiului, oamenii oricărui regiment operativ britanic, american sau rusesc i-ar fi făcut praf şi pulbere în exact zece secunde pe pifanii din noua armată germană, în timp ce un singur meseriaş din Waffen-SS era în stare să se măsoare dintr-o dată cu cinci soldaţi ai Aliaţilor şi să-i snopească-n bătăi. Al doilea: de când se războieşte lumea pe pământul ăsta, nimeni n-a avut niciodată nişte soldaţi mai ai dracului, mai bine pregătiţi, mai disciplinaţi, mai şmecheri şi mai daţi în mama lor decât Waffen-SS-ul. AŞA CĂ FĂ OCHII CÂT CEPELE, MILLER. Cât stai în casa mea, asta să-ţi fie regula de căpătâi. Când intru în cameră, vreau să te văd că-nţepeneşti în poziţia drepţi. SĂ-NŢEPENEŞTI, auzi? Când trec pe lângă tine, îţi plesneşti călcâiele şi rămâi înfipt acolo, stană de piatră, până te-am depăşit cu cinci paşi. Când îţi spun ceva ce aşteaptă un răspuns din partea ta, răspunzi numai: „*Jawohl*, *Herr Hauptsturmfuhre*?[37]" Şi după ce-ţi dau un ordin sau o instrucţiune răspunzi: „*Zu Befehl*, *Herr Hauptsturmfuhrei*"[38]. Înţeles?

Miller dădu din cap, mut de uimire.

— Drepţi! răcni Oster. Vreau să te-aud cum plesneşti din călcâiele bocancilor. Cum s-ar putea să n-avem prea mult timp la dispoziţie, o să-ncepem chiar din seara asta. Până la masa de seară o să vorbim despre gradele militare, de la soldat neinstruit până la general. O să-nveţi numele, formula de adresare şi însemnele fiecărui grad care a existat în trupele SS-ului. Apoi trecem la diferitele feluri de uniformă, la subunităţile SS-ului şi semnele lor de armă. De asemenea, vei învăţa în ce împrejurări se poartă uniforma de gală, uniforma de instrucţie, uniforma de oraş, uniforma de luptă şi uniforma de corvoadă. Mai departe o să te trec prin toată instruirea politico-ideologică pe care ai fi urmat-o în unitatea de pregătire a SS-ului de la Dachau. Apoi vei învăţa marşurile, cântecele de pahar şi imnurile diferitelor subunităţi. Cu mine vei învăţa tot ce trebuia să cunoască un SS-ist la ieşirea din unitatea de instrucţie. După asta, Leon va trebui să-mi spună în ce subunitate se presupune c-ai activat, unde ai fost încartiruit, ofiţerul comandant, ce s-a întâmplat cu tine după terminarea războiului, cu ce te-ai ocupat din

1945 până-n ziua de azi. În orice caz, prima parte a instruirii o să ne ia de la două până la trei săptămâni şi asta înaintând în graba mare. Şi, apropo, să nu cumva să iei în glumă ce-ţi spun eu. Odată infiltrat în ODESSA, la cea mai mică greşeală poţi să-ţi iei adio de la viaţă. Crede-mă, nu sunt un papă-lapte şi i-am mai şi tras pe sfoară pe cei de la ODESSA, dar tot tremur de frica lor. De-asta m-am ascuns aici, sub un nume fals.

Pentru prima oară de când pornise de unul singur pe urmele lui Eduard Roschmann, Miller îşi puse în mod serios întrebarea dacă nu cumva se-ntinsese mai mult decât îi ajungea plapuma.

Mackensen se prezentă la biroul Vârcolacului la ora zece fix. După ce închise cu grijă uşa dinspre biroul Hildei, Vârcolacul îl instală pe călău pe scaunul din faţa mesei sale de lucru, după care îşi aprinse un trabuc.

— Am fost anunţat că există o anumită persoană, un reporter, care se interesează despre unul dintre tovarăşii noştri, începu el. Călăul dădu din cap în semn că a priceput. Nu era prima oară când instructajul începea cu aceste cuvinte.

— În mod normal, începu Vârcolacul, ar trebui să lăsăm lucrurile să meargă de la sine: în cele din urmă, reporterul s-ar lăsa păgubaş, văzând că bate pasul pe loc; şi chiar dacă acest reporter şi-ar duce ancheta la bun sfârşit, în mod normal n-ar merita să ne lansăm într-o acţiune atât de costisitoare şi de riscantă pentru a ne salva omul.

— Dar acum e vorba de cineva important? întrebă Mackensen încet. Vârcolacul aprobă din cap, cu o umbră de regret veritabil în privire.

— Da. Printr-un concurs de împrejurări nefericite atât pentru noi, fiindcă ne pun în pericol planurile, cât şi pentru el, fiindcă le va plăti cu viaţa lui, acest reporter a nimerit peste un punct vital al organizaţiei noastre. În primul rând, omul pe care îl caută este de o importanţă extraordinară pentru noi şi pentru proiectele noastre pe termen lung. Pe de altă parte, acest reporter pare să fie un personaj deosebit – inteligent, tenace, inventiv – şi care, o spun cu regret, nutreşte un fel de ură personală împotriva *Kamerad*-ului nostru.

— Ce motive îl împing la aşa ceva? întrebă Mackensen.

Vârcolacul făcu o grimasă, încurcat. Înainte de a răspunde, scutură scrumul din vârful trabucului.

— Deocamdată nu ştim nimic, murmură Vârcolacul. În orice caz, omul pe care-l urmăreşte are o reputaţie care i-ar putea atrage antipatia evreilor sau a unor cercuri filo-evreieşti. Pe vremuri a fost comandantul unui ghetou din Ostland. Multă lume, mai ales în străinătate, refuză să ia în considerare justificările noastre pentru cele întâmplate acolo. Ciudăţenia e că reporterul ăsta nu e nici străin, nici evreu, nu are simpatii politice de stânga şi nu face parte din tagma acelor spirite justiţiare care, de cele mai multe ori, fac tapaj, dar, în general, se opresc la discursuri sforăitoare. Tipul ăsta pare să fie deosebit de ceilalţi. E german arian, iar tatăl lui a luptat în război; nu ne putem explica de ce nutreşte o ură atât de adâncă împotriva noastră şi de ce ţine morţiş să dea de urma unui *Kamerad* de-al nostru, deşi i s-a pus în vedere să nu-şi mai bage nasul unde nu-i fierbe oala. Îmi pare rău că suntem obligaţi să-l eliminăm, dar n-avem altă soluţie. Trebuie.

— Trebuie să-l ucidem? întrebă Mack Cuţitarul.

— Trebuie să-l ucidem, confirmă Vârcolacul.

— Ştiţi unde se află în prezent?

— Nu.

Vârcolacul îi întinse două coli de hârtie bătute la maşină.

— Ăsta-i omul. Peter Miller, reporter de anchetă. Ultima oară a fost văzut la Hotel Dreesen, în Bad Godesberg. Mai mult ca sigur că acum a plecat de acolo, dar poate reuşeşti să-i iei urma. Poţi să mai încerci şi acasă la el. Locuieşte cu prietena. Vei spune că vii din partea uneia dintre marile reviste ilustrate cu care lucrează Miller de obicei. În felul ăsta poate reuşeşti să afli de la prietena lui pe unde umblă. Are o maşină care sare-n ochi imediat. Toate amănuntele sunt notate aici.

— O să am nevoie de bani, zise Mackensen.

Vârcolacul prevăzuse cererea lui Mackensen. Îi împinse de-a curmezişul mesei un teanc de bancnote.

— Ai aici 10.000 de mărci.

— Care-i consemnul? întrebă asasinul.

— Ia-i urma şi lichidează-l, ordonă Vârcolacul.

Moartea lui Rolf Gunther Kolb la Bremen îi fu adusă la cunoştinţă lui Leon, în ascunzătoarea sa din Munchen, cinci zile mai târziu, pe 13 ianuarie. Plicul cu scrisoarea primită de la omul său din nordul Germaniei conţinea şi permisul de conducere al mortului.

După ce a găsit în lista sa cu foştii membri ai SS gradul şi numărul de înregistrare al lui Kolb şi s-a asigurat că acesta

nu era căutat de justiţia vest-germană, Leon studie îndelung faţa bărbatului din fotografia de pe permisul de conducere şi luă o hotărâre.

Îl sună pe Motti la centrala telefonică unde lucra şi acesta se prezentă la el după ce ieşi din tură. Leon îi puse în faţă permisul de conducere al lui Kolb.

— Ăsta-i omul care ne trebuie, spuse. L-au avansat sergent la nouăsprezece ani, chiar înainte de sfârşitul războiului. Trebuie să fi dus mare lipsă de oameni pe atunci. La faţă nu prea seamănă cu Miller. L-am putea machia pe omul nostru, dar ideea nu-mi surâde deloc. E periculos, machiajul se cunoaşte de aproape.

Dar înălţimea şi fizicul se potrivesc cu cele ale lui Miller. O să mai avem nevoie de o fotografie, dar asta mai poate să aştepte. O să ne mai trebuiască şi ştampila Serviciului Circulaţie al poliţiei din Bremen, ca s-o aplicăm pe fotografie. Să văd ce pot face.

După ce plecă Motti, Leon luă telefonul, formă un număr din Bremen şi mai transmise câteva dispoziţii celui de la capătul firului.

— Bine, îi spuse Alfred Oster elevului său. Acum să trecem la cântece. Ai auzit despre cântecul *Horst Wessel*?

— Cum să nu, răspunse Miller, era imnul naziştilor.

Oster fredonă primele măsuri.

— Da, acum mi-l aduc aminte, dar am uitat cuvintele.

— Bine, zise Oster. O să trebuiască să înveţi vreo douăsprezece cântece ca să n-ai nici o surpriză, dar ăsta e cel mai important. S-ar putea chiar să fii obligat să le ţii isonul celorlalţi *Kameraden*, dacă o să le vină cheful să-l cânte vreodată şi dacă n-o să-l ştii s-ar putea să te afli în pericol de moarte. Acum, după mine…

> Flamurile flutură deasupra,
> Umăr la umăr noi mărşăluim…

Era ziua de 18 ianuarie.

Aşezat într-un fotoliu din barul hotelului Schweitzer Hof din Munchen, Mackensen savura un cocktail gândindu-se la Miller, reporterul al cărui chip şi ale cărui date personale le avea întipărite în minte. Conştiincios, Mackensen luase legătura până şi cu principalele firme care vindeau în Germania automobilele Jaguar, de la care obţinuse un set de fotografii publicitare cu modelul XK 150, aşa că acum ştia

cum arată maşina pe care o căuta. Dar problema era alta: nu reuşea cu nici un chip să dea de urma ei.

La Bad Godesberg aflase că Miller plecase la aeroportul din Koln, de unde, în perioada Anului Nou, zburase până la Londra şi înapoi. După aceea Miller pur şi simplu se evaporase, cu maşină cu tot.

Încercase şi acasă la Miller, unde stătuse de vorbă cu fermecătoarea şi vesela lui prietenă, de la care însă nu aflase decât că reporterul îi trimisese o scrisoare de la Munchen, în care o anunţa că avea să mai rămână acolo un timp.

O săptămână întreagă Mackensen bătuse Munchenul în lung şi-n lat, fără să afle nimic. Verificase toate hotelurile, parcările publice sau private, toate staţiile de service şi benzinăriile. Nimic. Omul pe care-l căuta parcă dispăruse de pe faţa pământului.

Terminându-şi băutura, Mackensen se ridică din fotoliu şi se-ndreptă spre un telefon public ca să-i raporteze Vârcolacului. N-avea de unde să ştie că, la nici un kilometru şi jumătate depărtare, Jaguarul negru cu dungă galbenă era parcat în curtea interioară a unui magazin de antichităţi deasupra căruia, din locuinţa sa, Leon îşi conducea mica şi fanatica organizaţie.

La Spitalul General din Bremen, un bărbat îmbrăcat în halat alb intră în biroul unde erau păstrate fişele bolnavilor. Cu stetoscopul pe care-l purta agăţat de gât, putea trece uşor drept un medic stagiar din cadrul spitalului.

— Vreau să arunc o privire pe fişa de internare a unui pacient, Rolf Gunther Kolb, le ceru el celor două funcţionare de la fişier.

Femeia nu-l cunoştea pe stagiar, dar nu i se păru nimic ciudat; în spitalul acela lucrau zeci de stagiari, doar nu era să-i cunoască pe fiecare în parte. Deschise sertarul cu dosare, îl alese pe cel pe care scria Kolb şi i-l întinse stagiarului. Apoi telefonul începu să sune, iar ea se grăbi să răspundă.

Stagiarul se aşeză pe un scaun şi răsfoi dosarul. Fişa de internare arăta doar că Rolf Gunther Kolb se prăbuşise în plină stradă şi fusese adus la spital de o ambulanţă. La consultaţie i se găsise un cancer înaintat al stomacului, neoperabil. Deşi nu mai exista nici o speranţă de a fi salvat, pacientului i se administraseră diferite tratamente, iar apoi fusese trecut pe calmante puternice. Pe ultima pagină a dosarului era scris:

„Pacientul a decedat în noaptea de 8/9 ianuarie. Cauza decesului: carcinom al intestinului subţire. Nu are rude.

Corpus delicti trimis la morgă pe 10 ianuarie".

Nota era semnată de doctorul care se ocupase de caz.

Stagiarul scoase ultima filă din dosar şi o înlocui cu una adusă de el, pe care se putea citi:

„În ciuda gravităţii cazului la internare, carcinomul a răspuns la tratamentul medicamentos aplicat şi starea pacientului a evoluat pozitiv. Pe 16 ianuarie s-a considerat că pacientul e transportabil şi, la cererea sa, a fost transferat cu o ambulanţă la Clinica Arcadia din Delmenhorst, unde va rămâne pentru convalescenţă".

Semnătura era indescifrabilă.

Stagiarul îi înmână dosarul funcţionarei de la fişier, îi mulţumi cu un zâmbet, după care ieşi din încăpere. Era ziua de 22 ianuarie.

Trei zile mai târziu, Leon primea o informaţie care avea să completeze ultimul spaţiu rămas gol în mozaicul pe care-l construise cu răbdare până atunci. Un funcţionar de la o agenţie de voiaj din Germania de Nord îl anunţa că proprietarul unei brutării din Bremerhaven tocmai confirmase rezervarea de locuri pentru o călătorie pe care avea să o întreprindă în acea iarnă împreună cu soţia sa: cei doi se pregăteau să plece într-o excursie de patru săptămâni prin Caraibe, urmând să părăsească Bremerhavenul duminică, 16 februarie. Leon ştia că proprietarul brutăriei fusese colonel SS în timpul războiului şi că era membru al organizaţiei ODESSA. Imediat îl trimise pe Motti să cumpere din oraş un manual de brutărie.

Vârcolacul nu mai ştia ce să creadă. De aproape trei săptămâni oamenii săi băteau în lung şi-n lat toate oraşele importante ale Germaniei în căutarea unui bărbat pe nume Miller şi a unui Jaguar sport de culoare neagră. Supravegheaseră apartamentul şi garajul din Hamburg, ba chiar se duseseră şi la Osdorf, unde se întreţinuseră cu o doamnă între două vârste care le spusese că n-are nici o idee unde se află fiul ei. Cineva care pretindea că sună din partea redactorului-şef al unei mari reviste ilustrate îi telefonase de mai multe ori unei fete pe nume Sigi, pentru a-i transmite lui Miller o ofertă foarte tentantă, dar şi fata răspunsese că nu ştie unde se află iubitul ei.

S-au făcut investigaţii şi la banca lui Miller din Hamburg, dar acesta nu mai retrăsese nici o sumă de bani tocmai din noiembrie. Ce mai, Miller nu era de găsit cu nici un chip. Timpul trecuse, era deja 28 ianuarie, iar Vârcolacul se vedea

nevoit să dea un anumit telefon, deşi n-ar fi dorit să se ajungă până aici. Călcându-şi pe inimă, ridică receptorul şi formă un număr.

O jumătate de oră mai târziu, foarte departe, în inima muntelui, un bărbat închise telefonul, după care începu să înjure printre dinţi timp de vreo câteva minute. Era într-o vineri seară şi, când auzise telefonul, tocmai intra pe uşa vilei sale de la munte, unde venise să petreacă două zile de concediu.

Se duse la fereastra camerei de lucru elegant mobilate şi aruncă o privire afară. Lumina din cameră străbătea dincolo de fereastră, peste covorul gros de zăpadă de pe pajiştea din faţa cabanei şi strălucea până departe, înspre pădurea de pini care acoperea aproape întreaga proprietate.

Mai ţinea încă minte cum, în copilărie, pe vremea când era de-o şchioapă, cădea în extaz în faţa caselor de bogătaşi din munţii dimprejurul Grazului. De atunci îşi dorise mereu să aibă şi el o asemenea casă, pe un domeniu la munte. Acum o avea, în sfârşit şi se simţea bine în ea.

Nici nu suferea comparaţie cu locuinţa modestă a tatălui său, muncitor la o fabrică de bere, nici cu încăperea din Riga în care stătuse timp de patru ani, nici cu pensiunea din Buenos Aires sau cu hotelul din Cairo. Acum îşi văzuse, în sfârşit, visul cu ochii.

Cele aflate în timpul convorbirii telefonice nu-i dădeau pace. Nu văzuse pe nimeni furişându-se pe lângă vilă; nici pe la fabrică nu dădea târcoale cineva punând întrebări indiscrete. Dar tot îşi făcea griji. Miller? Cine dracu’ mai era şi Miller ăsta? Interlocutorul său îl asigurase că aveau să se ocupe de reporter şi asta îl mai liniştea puţin. În orice caz, se părea că acest Miller era o ameninţare serioasă, din moment ce hotărâseră să-i trimită neîntârziat un om care să-i asigure protecţia. Trebuia să sosească a doua zi şi, până la noi ordine, avea să-l însoţească peste tot, ca şofer şi gardă de corp.

Trase draperiile de la fereastra biroului peste peisajul de iarnă de afară. Uşa grea, capitonată, nu lăsa să pătrundă nici un zgomot din casă. Înăuntru se auzea numai trosnetul butucilor de brad care ardeau în cămin; flăcările vioaie luminau vesel camera prin grătarul de fier forjat împodobit cu frunze şi arabescuri turnate, una din piesele pe care le păstrase după ce cumpărase şi reamenajase casa.

Uşa se deschise şi soţia lui îşi vârî capul înăuntru.

— Cina e gata, strigă ea.

— Vin îndată, iubito, răspunse Eduard Roschmann.

În dimineaţa următoare, sâmbătă, Oster şi Miller fură întrerupţi în mijlocul lecţiei de sosirea unei maşini care venea de la Munchen. În automobil se aflau Motti, şoferul şi încă un bărbat care ducea în mână o geantă neagră.

După ce intrară în sufragerie, Leon îi spuse omului cu geantă neagră:

— Urcă în baie şi pregăteşte-ţi sculele.

Bărbatul dădu din cap că a înţeles şi urcă la etaj.

Şoferul rămăsese în maşină.

Leon se aşeză la masă şi le făcu semn lui Oster şi lui Miller să ia loc. Motti rămase lângă uşă, ţinând în mână un aparat de fotografiat cu blitzul montat.

Leon îi întinse lui Miller un permis de conducere. Locul unde fusese lipită fotografia posesorului era acum gol.

— Iată personajul în pielea căruia trebuie să intri, spuse Leon. Rolf Gunther Kolb, născut la 18 iunie 1925. Asta înseamnă că la sfârşitul războiului mergeai pe douăzeci de ani, iar acum ai treizeci şi opt. Te-ai născut şi ai crescut la Bremen. În 1935, la zece ani, ai intrat în Tineretul Hitlerist, iar în ianuarie 1944, la vârsta de optsprezece ani, te-ai înrolat în SS. Eşti orfan de amândoi părinţii. Au murit în portul Bremen, într-un bombardament din 1944.

Miller studie îndelung permisul de conducere pe care-l ţinea în mână.

— Ce facem cu activitatea lui în cadrul SS-ului? întrebă Oster. În privinţa asta am ajuns într-un punct mort.

— Cum s-a descurcat până acum? întrebă Leon.

Pe Miller îl ignorau total, de parcă nici nu era de faţă.

— Binişor, răspunse Oster. Ieri l-am trecut printr-un interogatoriu de două ore şi a făcut faţă destul de bine. Numai să nu le vină ideea să-i ceară amănunte despre ce a făcut cât a fost în SS, fiindcă la capitolul ăsta e zero.

Câteva minute, Leon studie nişte documente pe care le scosese din servieta diplomat, dând din cap din când în când.

— Despre activitatea lui Kolb în cadrul SS-ului n-avem nici o informaţie, spuse. Nu cred c-a fost cine ştie ce de capul lui, fiindcă numele lui nu se află pe lista celor căutaţi de justiţie şi nici nu e o persoană cunoscută. Asta ne convine oarecum, fiindcă aşa s-ar putea ca nici cei de la ODESSA să nu fi auzit de el. Avem o singură problemă: dacă n-a fost urmărit, atunci ce motiv ar avea să apeleze la ajutorul celor din ODESSA? Aşa că i-am făcut noi un dosar de activitate. Uite-l aici.

Îi dădu hârtiile lui Oster, care începu să le citească. Când ajunse la sfârşit dădu din cap mulţumit.

— E bun, zise. Se potriveşte cu datele noastre despre Kolb. În plus, pentru faptele din dosarul ăsta poliţia ar putea să-l aresteze oricând.

Leon mormăi satisfăcut.

— Asta trebuie să-i bagi tu în cap. Şi, apropo, i-am găsit şi un garant. Un tip din Bremerhaven, fost colonel SS, care pe 16 februarie o să plece într-o călătorie pe mare. Acum e proprietarul unei brutării. Când Miller o să se prezinte în faţa celor de la ODESSA, după 16 februarie, o să le arate o scrisoare de recomandare din partea lui cum că angajatul său, Kolb, a făcut parte cu adevărat din SS şi că are mare nevoie de ajutor. Brutarul o să fie plecat din ţară, aşa că n-or să poată să verifice povestea.

Se-ntoarse către Miller şi-i dădu o carte.

— Apropo, ar trebui să te-apuci să-nveţi câte ceva despre cum se face pâinea. Doar cu asta te-ai ocupat din 1945 încoace, ai fost angajat la o brutărie.

Nu aminti nimic despre faptul că brutarul avea să fie plecat din ţară doar patru săptămâni şi că, după aceea, viaţa lui Miller avea să atârne de un fir de păr.

— Acum prietenul meu frizerul o să-ţi mai schimbe puţin înfăţişarea, îi spuse Leon lui Miller, după care o să-ţi facem o fotografie pentru permisul de conducere.

Sus, în baie, frizerul îl tunse pe Miller scurt de tot. Când termină, pielea albă a capului îi strălucea prin părul tuns perie până sus de tot, aproape de creştet. Nu mai avea aerul lui şugubăţ şi arăta mai bătrân. Părul scurt era despărţit de o cărare parcă trasă cu linia; frizerul îi pensase sprâncenele atât de tare încât abia se mai vedeau.

— Sprâncenele subţiate nu te fac să pari mai bătrân, în schimb îţi ascund vârsta adevărată cu şase-şapte ani. Şi încă ceva: să laşi să-ţi crească mustaţa. Una subţire, doar cât să acopere buza de sus. Şi asta o să te mai îmbătrânească puţin. Crezi că o să-ţi crească destul în trei săptămâni?

Miller ştia cât de repede îi creşte barba.

— Sigur, spuse. Făcu ochii mari la propria sa imagine din oglindă. Arăta de vreo treizeci şi ceva de ani. Când avea să-i crească şi mustaţa, avea să arate cu încă patru ani mai bătrân.

Când au coborât din nou în sufragerie, l-au pus pe Miller să stea în faţa unui cearşaf alb pe care-l ţineau Oster şi Leon, iar Motti i-a făcut câteva fotografii din faţă.

— E de-ajuns, spuse Motti când termină. Permisul de conducere o să fie gata în trei zile.

După ce Leon plecă însoţit de Motti şi de frizer, Oster se-ntoarse către Miller.

— Deci, Kolb, îi spuse, folosind numele lui de împrumut, cum făcea de mult, de altfel, ai fost instruit în unitatea SS de la Dachau, în iulie 1944 ai fost încartiruit în lagărul de concentrare de la Flossenburg, iar în aprilie 1945 ai comandat plutonul de execuţie care l-a împuşcat pe amiralul Canaris, comandantul Abwehrului. De asemenea, ai participat la lichidarea multor ofiţeri din armată bănuiţi de Gestapo că ar fi făcut parte din grupul care complotase pentru a-l asasina pe Hitler în iulie 1944. Nu-i de mirare că astăzi justiţia încearcă să pună mâna pe tine. Amiralul Canaris şi oamenii lui nu erau evrei şi nimeni n-o să-ţi ierte asta în vecii vecilor. În regulă, sergent, acum treci la treabă.

Reuniunea săptămânală a Mossadului se apropia de sfârşit. Generalul Amit ridică mâna şi spuse:

— Mai rămâne o singură chestiune de discutat, deşi nu cred să fie de prea mare importanţă. Din Munchen, Leon mi-a transmis că, de câtăva vreme, se ocupă de un tânăr german, un arian, care, din motive personale, nutreşte o ură deosebită împotriva SS-ului şi se pregăteşte să fie infiltrat printre cei din ODESSA.

— Care-i sunt motivele? întrebă cineva reticent.

Generalul Amit ridică din umeri a neştiinţă.

— Din motive numai de el ştiute, are de gând să dea de urma unui fost căpitan SS, pe nume Eduard Roschmann.

Şeful Serviciului pentru ţările unde evreii erau supuşi persecuţiilor, evreu de origine poloneză, ciuli urechile la auzul numelui.

— Eduard Roschmann? Călăul din Riga?

— Chiar el.

— Oho, dacă l-am prinde am avea multe să-i spunem.

Generalul Amit scutură din cap.

— V-am mai spus că Israelul nu trebuie să-i mai urmărească pe foştii nazişti. Ordinele sunt foarte clare. Chiar dacă tipul ăsta reuşeşte să dea de urma lui Roschmann, noi n-avem voie să-i punem la cale asasinarea. După afacerea Ben Gal nu ne mai trebuie scandal cu Adenauer. Problema e că, dacă se-ntâmplă ca vreun fost nazist să moară cumva în Germania, toată lumea o să pună povestea asta în cârca agenţilor israelieni.

— Şi ce-i cu neamţul ăsta? întrebă şeful Shabak-ului.

— Vreau să mă folosesc de el pentru a afla ce savanţi germani mai are de gând ODESSA să trimită la Cairo anul ăsta. Asta ne interesează mai înainte de orice. Propun să

trimitem un agent în Germania ca să-l supravegheze pe tânărul ăsta. Doar să fie cu ochii pe el, nimic mai mult.

— Te-ai gândit pe cine să trimiţi?

— Da, răspunse generalul Amit. E un agent bine pregătit şi de încredere. O să-l ţină sub observaţie pe neamţ şi o să-mi raporteze mie personal. E de fel din Karlsruhe şi poate să treacă foarte uşor drept german autentic.

— Şi cu Leon cum rămâne? întrebă cineva. N-o să încerce să-şi plătească poliţele de capul lui?

— Leon o să facă ce i se spune, răspunse iritat generalul Amit. Repet, nu mai vreau să aud despre nici o reglare de conturi.

La Bayreuth, Oster îl luase din nou la frecat pe Miller.

— Bine, spuse Oster. Care sunt cuvintele gravate pe mânerul pumnalului SS?

— Sânge şi onoare, răspunse Miller.

— Aşa e. Cu ce ocazie se înmânează acest pumnal unui membru al SS?

— Cu ocazia paradei care încheie perioada sa de instrucţie, răspunse Miller.

— Bine. Vreau s-aud jurământul de loialitate fată de Adolf Hitler.

Miller îi recită jurământul cuvânt cu cuvânt.

— Acum s-aud jurământul de sânge al SS-ului.

Miller se execută.

— Care e semnificaţia emblemei Capului de Mort?

Miller închise ochii şi începu să recite ce învăţase:

— Simbolul Capului de Mort vine din vechea mitologie germanică. În vremurile străvechi era blazonul cetelor de războinici teutoni care se legau prin jurământ să fie credincioşi până la moarte şi chiar dincolo de ea, pe tărâmul Valhallei[39], şefului şi camarazilor lor. De aici imaginea tigvei şi a oaselor încrucişate, care semnifică lumea de dincolo de mormânt.

— Foarte bine. Toţi oamenii SS-ului deveneau automat membri ai unităţilor Capului de Mort?

— Nu, dar jurământul pe care trebuiau să-l depună era acelaşi pentru toţi.

Oster se ridică şi-şi întinse oasele.

— Nu-i rău, zise. În ceea ce priveşte SS-ul în general, te-am învăţat cam tot ce-ar putea să te-ntrebe ei. Acum să trecem la lucruri mai de amănunt. Iată ce trebuie să ştii despre lagărul de concentrare de la Flossenburg, de altfel singura unitate unde-ai fost încartiruit…

Bărbatul aşezat pe un loc dinspre fereastră în avionul Olympic Airways ce făcea cursa de la Atena către Munchen era tăcut şi închis în sine. După câteva încercări nereuşite de a intra în vorbă, comerciantul german care stătea lângă el înţelese că celălalt dorea să fie lăsat în pace şi se-ntoarse la revista „Playboy” pe care o avea în faţă. Omul de lângă el se mărginea să admire pe fereastră apele Mării Egee, iar apoi, după ce avionul lăsă în urmă soarele primăvăratic al Mediteranei de răsărit, culmile înzăpezite ale Dolomiţilor şi ale Alpilor Bavarezi.

De un singur lucru reuşise să-şi dea seama comerciantul în legătură cu tovarăşul lui de drum: germana fluentă şi fără greşeală pe care o vorbea călătorul de la fereastră, cât şi faptul că părea să cunoască Germania foarte bine erau, fără doar şi poate, indiciul că era neamţ. Comerciantul, aflat în drum spre casă după ce perfectase o afacere profitabilă cu o firmă grecească, n-avea nici o îndoială că tovarăşul său de drum îi era şi compatriot.

De fapt, se înşela amarnic. Bărbatul de lângă el se născuse în Germania, cu treizeci şi trei de ani în urmă şi fusese înregistrat la starea civilă sub numele de Kaplan Josef, fiul unui croitor evreu din Karlsruhe. Hitler venise la putere pe când el avea trei ani, apoi, când împlinise şapte ani, părinţii îi fuseseră luaţi de-acasă cu o dubă neagră. După asta, timp de trei ani stătuse ascuns în podul unei case, până când, în 1940, la zece ani, fusese şi el descoperit, urcat într-o dubă şi dus undeva departe. Primii ani ai adolescenţei şi-i petrecuse folosind din plin energia şi inventivitatea specifice tinereţii pentru a supravieţui şirului de lagăre de concentrare prin care trecuse; asta până într-o bună zi din anul 1945 când, cu ochii măriţi şi bănuitori ca ai unui animal sălbatic, smulsese un baton de ciocolată „Hershey” din mâna unui bărbat care i se adresa într-o limbă necunoscută, vorbind puţintel pe nas şi se repezise cu ea într-un colţ al lagărului, unde se grăbise să-şi înfulece prada mai înainte să-i fie smulsă din mână de altcineva.

Doi ani mai târziu, la şaptesprezece ani, oarecum mai întremat, dar tot lihnit de foame, purtând încă în el suspiciunea şi neîncrederea cu care anii petrecuţi în lagărele de concentrare naziste îl marcaseră pentru tot restul vieţii, se afla la bordul navei *President Warfield*, supranumită *Exodul*, când aceasta arunca ancora în rada unui port aflat la mii de mile distanţă de Karlsruhe şi de Dachau.

Anii care trecuseră aduseseră o serie întreagă de schimbări în viaţa lui; se mai împlinise şi se mai copsese la minte, învăţase o sumă de lucruri noi, îşi găsise o soţie care-i dăruise doi copii frumoşi, apoi fusese plecat în armată. Un singur lucru nu reuşise trecerea timpului să şteargă din sufletul lui: ura adâncă pe care o nutrea pentru ţara pe al cărei pământ avea să pună piciorul peste câteva minute. Călcându-şi pe inimă, acceptase să plece şi să-şi reia, cum mai făcuse deja de două ori în ultimii zece ani, înfăţişarea de persoană amabilă şi bonomă, de care avea nevoie pentru a deveni din nou cetăţean german.

De restul celor necesare se ocupaseră cei de acasă: îi făcuseră rost de un paşaport, pe care-l avea acum în buzunarul de la piept al hainei, de scrisori de recomandare, de cărţi de credit şi de toate celelalte documente de care are nevoie în mod obişnuit un cetăţean dintr-o ţară occidentală; apoi, îi găsiseră lenjerie intimă, pantofi, haine şi bagajele necesare pentru a-l transforma într-un neamţ veritabil, comis-voiajor al unei fabrici de materiale textile.

În timp ce avionul înainta prin vălătucii de nori groşi şi îngheţaţi ai Europei, se gândea la misiunea pe care o avea de îndeplinit, rememorând zilele şi nopţile petrecute alături de un colonel care-i făcuse instructajul, cu vocea lui aproape şoptită, în kibbutz-ul acela de unde, în loc de recolte bogate, se scoteau mai mult agenţi secreţi israelieni. Misiunea lui era să supravegheze un reporter din Germania, cu patru ani mai tânăr decât el, care-şi propusese să facă un lucru pe care-l încercaseră mulţi alţii până atunci, dar fără succes: să se infiltreze în interiorul organizaţiei ODESSA. Trebuia să stea cu ochii pe tânărul reporter şi să-i urmărească mişcările, să observe persoanele cu care avea să intre în contact, să verifice informaţiile obţinute de el, pentru a-şi da seama dacă ziaristul va fi în măsură să-l dibuiască pe cel care se ocupa de recrutarea oamenilor de ştiinţă germani care urmau să fie trimişi în Egipt să lucreze la rachetele de la Helwan. Sub nici o formă nu avea voie să intervină într-un fel sau altul sau să acţioneze de capul lui. Apoi trebuia să transmită înapoi în ţară toate datele pe care tânărul german avea să le obţină, mai înainte ca adevărata sa identitate să fie descoperită, fiindcă era clar că asta se va întâmpla, mai devreme sau mai târziu. Era hotărât să se achite de misiunea care-i fusese încredinţată, deşi nu-i făcea nici o plăcere, dar asta n-avea nici o importanţă, fiindcă la plecare nimeni nu-l întrebase dacă avea să-i placă sau nu ce avea de făcut. Din fericire, comandanţii lui nu puteau să-l oblige să-i şi facă plăcere

faptul că trebuia să devină din nou german. De altfel, nu i se cerea să se simtă bine printre nemţi, să le vorbească limba cu plăcere, să savureze momentele când va fi obligat să glumească şi să râdă cot la cot cu ei. Dacă cei de-acasă i-ar fi cerut aşa ceva, ar fi refuzat fără discuţie misiunea. Fiindcă-i ura pe toţi, fără deosebire, chiar şi pe tânărul reporter căruia trebuia să-i poarte de grijă. Nimeni n-ar fi putut să-l facă să gândească altminteri, pentru nimic în lume.

În ziua următoare, Leon îi vizită pe Oster şi pe Miller pentru ultima oară. În afară de Motti, Leon veni însoţit de un necunoscut, un bărbat bronzat şi bine făcut, mult mai tânăr decât el. După părerea lui Miller, avea vreo treizeci şi ceva de ani. Îi fu prezentat drept Josef, nimic mai mult. De altfel, bărbatul nu scoase nici o vorbă în timpul întâlnirii.

— Apropo, îi spuse Motti lui Miller, azi ţi-am adus maşina aici. Am lăsat-o în parcarea publică din centrul oraşului, lângă piaţă.

Îi dădu cheile, adăugând:

— Să nu te foloseşti de ea când o să te duci să-i întâlneşti pe cei de la ODESSA. În primul rând că sare prea tare în ochi şi, apoi, dumneata trebuie să treci drept un simplu brutar, despre care autorităţile au descoperit că a fost membru al SS şi care fuge de lege. Un asemenea om nu poate să aibă o maşină Jaguar. Să iei trenul când te duci la ei.

Miller dădu din cap că a priceput, dar în sinea lui îi părea rău că trebuia să renunţe la bijuteria de Jaguar.

— În regulă. Asta-i permisul dumitale de conducere, cu noua fotografie. Dacă te-ntreabă cineva poţi să spui că ai o maşină Volkswagen, dar că ai lăsat-o la Bremen, ca să nu-ţi ia poliţia urma după numărul de înmatriculare.

Miller se uită la permisul de conducere. Fotografia îl arăta sub noua sa înfăţişare, dar fără mustaţă. Dacă-l întreba cineva de ce lăsase să-i crească mustaţa, putea să răspundă că era o măsură de prevedere, ca să nu fie recunoscut de poliţie.

— Vei spune că vii, chipurile, din partea unui fost colonel SS, Joachim Eberhardt, în prezent proprietarul unei brutării, la care ai fost angajat până de curând. A părăsit azi-dimineaţă portul Bremerhaven, pe un vas care face o croazieră în Caraibe. Aici ai o scrisoare de recomandare către cel la care urmează să te prezinţi. Hârtia cu antet e originală, a fost obţinută chiar de la biroul lui. Cât despre semnătură, e imitată perfect. Scrisoarea te recomandă ca pe un fost SS-ist de nădejde, în care se poate avea încredere, dar care a dat de necaz, fiind recunoscut şi demascat autorităţilor. În final i se

cere primitorului să te ajute să-ţi faci rost de un rând nou de documente, cu care să-ţi poţi lua altă identitate.

Leon îi dădu scrisoarea lui Miller. Acesta o citi şi o băgă înapoi în plic.

— Acum lipeşte plicul, zise Leon.

Miller îl ascultă.

— La cine trebuie să mă prezint? întrebă.

Leon scrise un nume şi o adresă pe o bucată de hârtie.

— Ăsta-i omul, spuse. Stă la Nurnberg. N-am putut afla prea bine ce-a făcut în timpul războiului, fiindcă aproape sigur acum trăieşte sub un alt nume. În orice caz, un lucru e clar: în cadrul organizaţiei ODESSA are o funcţie foarte importantă. S-ar putea să-l fi cunoscut personal pe Eberhardt, care e unul dintre capii reţelei ODESSA din Germania de nord. Ai aici şi fotografia lui Eberhardt. Uită-te bine la ea, s-ar putea să ţi se ceară să-l descrii. Ai înţeles?

Miller se uită la fotografia lui Eberhardt şi aprobă cu o mişcare a capului.

— Pregăteşte-te, îi mai spuse Leon. Propun să mai aşteptăm câteva zile, până când vaporul lui Eberhardt iese din bătaia radio-telefoanelor marinei. Nu trebuie ca omul la care te vei prezenta să poată lua legătura cu Eberhardt pe când vasul se mai află încă în apele teritoriale germane. Să mai aşteptăm până iese în largul Atlanticului. Eu zic că cel mai bine ar fi să te prezinţi joia viitoare, în cursul dimineţii.

Miller dădu din cap în semn de aprobare.

— Bine. O să mă prezint joi.

— Încă două lucruri, înainte să ne despărţim, mai zise Leon. În ceea ce te priveşte, dumneata intenţionezi se afli unde se ascunde Eduard Roschmann, dar şi noi avem nevoie de nişte informaţii. Trebuie să aflăm cine se ocupă de recrutarea echipelor de cercetători care vor fi trimişi în Egipt în vederea finalizării rachetelor lui Nasser. Cineva din ODESSA se ocupă de aceste recrutări chiar aici, în Germania. Avem nevoie de numele noului responsabil cu aceste recrutări. Şi, în sfârşit, să ţii mereu legătura cu noi. De câte ori poţi, sună-ne la numărul acesta, dar numai de la telefoane publice.

Îi întinse lui Miller o bucată de hârtie.

— Chiar dacă eu nu sunt acolo, o să răspundă cineva întotdeauna. Sună-ne când reuşeşti să afli ceva.

Peste douăzeci de minute, vizitatorii plecară.

La întoarcerea către Munchen, Leon şi Josef luară loc umăr la umăr pe bancheta din spate a automobilului. Agentul

israelian stătea retras în colţul său, fără să scoată o vorbă. În timp ce lăsau în urmă luminile tremurătoare ale Bayreuthului, Leon îl atinse pe Josef cu cotul.

— De ce eşti aşa dus pe gânduri? îl întrebă. Doar totul merge ca pe roate.

Josef îi aruncă o privire.

— Miller ăsta e un tip de încredere? întrebă.

— Dacă e de încredere? E cea mai bună ocazie care ni s-a oferit vreodată ca să ne infiltrăm în ODESSA, ai auzit ce-a spus Oster. E în stare să treacă în faţa oricui drept un fost membru al SS, cu condiţia să nu-şi piardă capul.

Josef încă mai avea dubii.

— Mi s-a cerut să fiu mereu cu ochii pe el, mormăi. Trebuie să mă ţin zi şi noapte pe urma lui, să-l supraveghez şi să comunic cu ce persoane intră în contact şi poziţia lor în cadrul ODESSA. Acum mă gândesc că n-ar fi trebuit să fiu de acord să-l lăsăm de capul lui, să ne sune doar când crede el de cuviinţă. Dacă n-o face?

Enervarea lui Leon era vizibilă. Doar mai discutaseră despre asta de nenumărate ori.

— Îţi mai spun încă o dată, fiindcă văd că nu vrei să-nţelegi. Omul ăsta eu l-am descoperit şi eu am avut ideea să-l infiltrez în ODESSA; operaţiunea asta e a mea, iar el e omul meu. Mi-a luat ani de zile să găsesc agentul potrivit pentru acţiunea asta, cineva care să nu fie de origine evreiască. Nici în ruptul capului n-o să accept să fie urmărit, expunându-l riscului de a fi demascat.

— E un amator. Eu sunt de meserie, mârâi agentul.

— Ba mai mult, e şi arian, ripostă Leon. Trag speranţa că, până să-l descopere cei de la ODESSA, o să fie în stare să ne dea numele primilor zece oameni importanţi pe care-i are ODESSA în Germania. După asta avem noi grijă de ei. Printre ei se află şi cel care dirijează recrutările pentru finalizarea rachetelor. Nu-ţi face griji, dăm noi de el şi-o să punem mâna şi pe lista cercetătorilor pe care au de gând să-i trimită la Cairo.

La Bayreuth, Miller rămăsese pe gânduri, privind pe fereastră la ninsoarea de afară. De fapt, în sinea lui ştia foarte bine că n-o să-i mai sune deloc pe Leon şi pe oamenii acestuia; cercetătorii recrutaţi pentru a fi trimişi în Egipt nu-l interesau. De-acum nu mai avea decât un singur obiectiv: Eduard Roschmann.

CAPITOLUL XII

În seara zilei de miercuri, 19 februarie, înainte de a pleca spre Nurnberg, Peter Miller îşi luă rămas-bun de la Alfred Oster în casa acestuia din Bayreuth. În pragul casei, înainte de a se despărţi, fostul ofiţer SS îi strânse mâna.

— Mult noroc, Kolb. Te-am învăţat tot ce ştiu. Îţi mai dau un sfat. Nu se ştie câtă vreme o să ţină acoperirea dumitale. Probabil nu prea multă. Dacă vreodată ai impresia că cineva ţi-a luat urma, nu mai sta la discuţii. Lasă totul baltă şi întoarce-te la adevărata dumitale identitate.

În timp ce tânărul reporter se depărta pe aleea din faţa casei, Oster şopti ca pentru sine:

— Asta-i cea mai nebunească afacere de care am auzit vreodată, apoi închise uşa şi se duse să se aşeze din nou în fotoliul din faţa căminului.

Miller coborî pe jos distanţa de o milă care-l despărţea de gară, lăsând în urma lui parcarea publică. Odată ajuns la gara aceea mică, cu frontoanele şi copertina ei tipic bavareze, se duse la casă şi-şi cumpără un bilet până la Nurnberg. Abia când ieşi pe peronul bătut de vânt controlorul îi spuse:

— Mi-e teamă că o să trebuiască să aşteptaţi cam mult, domnule. Trenul de Nurnberg are întârziere în seara asta.

Miller fu mirat. Căile ferate germane îşi făceau o datorie de onoare din a respecta programul la secundă.

— Dar ce s-a întâmplat? întrebă. Controlorul arătă cu capul spre liniile care se pierdeau printre dealuri, pe firul unei văi acoperite de zăpada căzută de curând.

— A căzut multă zăpadă pe linie, iar adineauri am aflat că plugul e defect. Mecanicii s-au pus pe treabă ca să-l repare.

Anii de ziaristică pe care-i avea în spate îl făcuseră pe Miller să urască sălile de aşteptare. Petrecuse prea mult timp în ele, înfrigurat, obosit şi fără cel mai mic confort. Intră în micul bufet din gară, ceru o cafea şi, în timp ce-o sorbea încet, se uită la biletul de tren. Controlorul i-l compostase deja. Îşi aduse aminte că maşina îl aştepta în parcarea de peste deal.

Poate dacă avea s-o lase în partea cealaltă a Nurnbergului, la câteva mile distanţă de adresa la care trebuia să se prezinte… Şi dacă era nevoit să plece în altă parte după ce se întâlnea cu tipul de la ODESSA? Asta l-ar fi obligat să-şi părăsească Jaguarul la Munchen. Ba ar fi putut chiar să-l parcheze în vreun garaj, departe de priviri indiscrete. Nimeni n-ar fi fost în stare să-l repereze. În orice caz, nu înainte de a-

şi fi terminat el treaba. Unde mai pui, se gândi, că n-ar fi rău să aibă la dispoziţie un mijloc de transport cu care să-şi poată pierde urma rapid, dacă situaţia ar cere-o. Cine să-l cunoască pe el în Bavaria sau să ştie ce maşină are?

Îşi aduse aminte de cuvintele lui Motti, care-l avertizase că Jaguarul bătea prea tare la ochi, dar imediat se gândi şi la sfatul lui Oster, care-i spusese că, la nevoie, trebuie să se evaporeze cât mai repede. Luând maşina şi-ar fi asumat un risc, e-adevărat, dar şi să rămână fără ea era la fel de riscant. Se mai gândi vreo cinci minute, apoi lăsă cafeaua în plata Domnului, ieşi din gară şi-o luă în sus pe deal. Peste cinci minute se afla la volanul Jaguarului, îndreptându-se înspre ieşirea din oraş.

Ajunse repede la Nurnberg. Se duse la un hotel mic de lângă gara principală, îşi rezervă o cameră, apoi parcă maşina pe o străduţă aflată la două intersecţii depărtare de hotel, după care o luă pe jos către Poarta Regală, pe unde pătrunse în interiorul vechii cetăţi medievale, înconjurate şi acum de ziduri fortificate, oraşul în care Albrecht Durer văzuse lumina zilei. Se lăsase seara, dar în luminile de pe stradă şi de la ferestrele caselor se mai distingeau destul de bine acoperişurile ţuguiate şi frontoanele frumos decorate ale clădirilor de modă veche ale cetăţii. Era ca o întoarcere în Evul Mediu, la vremea când regii Franconiei îşi întindeau stăpânirea asupra Nurnbergului, una din cele mai bogate cetăţi de negustori din toate statele germane. Privind clădirile din jurul lui, aproape că nu-i venea să creadă că toate fuseseră restaurate după 1945 cu preţul unor mari eforturi, aproape piatră cu piatră, pe baza planurilor originale ale oraşului, ale cărui străzi pietruite şi case din lemn fuseseră transformate de bombele Aliaţilor, în 1943, în simple grămezi de moloz şi cenuşă.

Casa pe care o căuta era străjuită de turlele bisericii Sf. Sebald, la două străzi distanţă de Piaţa Mare. Pe uşă era o plăcuţă cu acelaşi nume de pe scrisoarea de recomandare pe care i-o pregătise Leon, purtând semnătura falsificată a fostului colonel SS Joachim Eberhardt. Miller nu putea decât să tragă speranţa că tipul din Nurnberg nu-l cunoscuse personal pe brutar.

O luă înapoi înspre piaţă, căutând un loc unde să-şi ia masa de seară. Trecu pe lângă două, trei pensiuni în stil franconian tradiţional, apoi văzu un mic restaurant aflat chiar în colţul pieţei, în faţa bisericii Sf. Sebald. Din coşul ce se ridica deasupra acoperişului din ţiglă roşie al restaurantului, un fir de fum se înălţa în aerul rece al nopţii. Era un loc

intim, cu o terasă înconjurată de ghivece mari cu nişte arbuşti, de pe care proprietarul grijuliu scuturase zăpada căzută peste zi.

Intră, iar valul de căldură şi atmosfera relaxată a localului îi făcură plăcere din prima clipă. Mesele de lemn erau mai toate ocupate, dar o pereche de tineri tocmai se pregătea să plece de la o masă aşezată într-un colţ al sălii, aşa că se îndreptă spre ea, înclinându-se politicos şi răspunzând cu un zâmbet bărbatului şi femeii care îi urară poftă bună când trecură pe lângă el, în drum spre ieşire. Ceru specialitatea casei, cârnăciori de Nurnberg, mici şi picanţi, vreo douăsprezece bucăţi la porţie, la care se tratǎ cu o sticlă de vin de regiune, ca să alunece mai bine.

După masă. Se lăsă pe spate în scaun şi întârzie îndelung cu o cafea în faţă, la care mai luă şi două păhărele de coniac. N-avea chef să se ducă la culcare şi-i făcea plăcere să stea aşa, cu ochii la focul de buşteni care ardea în cămin, ascultând vechiul cântec franconian de pahar pe care îl cântau câţiva clienţi aşezaţi la o masă din apropiere; îşi împreunaseră braţele, legănându-se într-o parte şi-n alta în ritmul muzicii şi ridicându-şi paharele de vin cât mai sus, pe măsură ce vocile căpătau vigoare ca să marcheze sfârşitul fiecărei strofe.

Rămase acolo multă vreme, întrebându-se în sinea lui dacă merită să-şi rişte viaţa pentru a da de urma unui om vinovat de crime petrecute cu douăzeci de ani mai înainte. Până la urmă aproape că se hotărî să renunţe, să-şi radă mustaţa, să-şi lase părul să-i crească din nou şi să se întoarcă la Hamburg şi la patul cald în care Sigi îl aştepta cuminte. Chelnerul se apropie şi, schiţând o plecăciune, îi puse nota pe masă, cu un „*Bitte Schon*” vioi.

Dădu să-şi scoată portofelul din buzunar, dar degetele sale dădură peste o fotografie. O scoase şi o privi îndelung. Ochii spălăciţi, înconjuraţi de pete roşii, ai omului din fotografie îl priveau inexpresivi, de deasupra gurii cu buze subţiri şi strânse şi a gulerului cu petliţe negre şi cu simbolul argintiu al fulgerelor îngemănate. Murmură ca pentru sine: „Bestie nenorocită”, după care aprinse colţul fotografiei de la flacăra lumânării care ardea pe masă. Când poza se transformă în cenuşă, strivi resturile în scrumiera de aramă. Nu mai avea nevoie de ea. Faţa aceea i se întipărise în minte şi, când avea să vină vremea, avea s-o recunoască dintr-o mie. Plăti consumaţia, îşi îmbrăcă paltonul şi apoi o luă pe jos înspre hotel.

Cam în acelaşi timp, Mackensen era obligat să ţină piept accesului de furie şi stupoare al Vârcolacului.

— Cum dracu' să dispară? urlă mai-marele Odessei, că doar n-o fi intrat în gaură de şarpe. Maşina aia a lui sare-n ochi de la o poştă. Tot ce poţi să-mi spui după şase săptămâni e că nimeni nu ştie unde se află?! …

Mackensen aşteptă ca Vârcolacului să-i treacă accesul de mânie.

— Şi, totuşi, ăsta-i adevărul, zise într-un târziu. Am verificat la apartamentul lui din Hamburg, am trimis aşa-zise cunoştinţe de-ale lui Miller să stea de vorbă cu maică-sa şi cu iubita lui, i-am luat toţi prietenii la rând. Nimeni nu ştie nimic despre el. Probabil că şi-a ascuns maşina în vreun garaj, pe undeva şi apoi s-a dat la fund. Ultima oară a fost văzut după ce s-a întors de la Londra, ieşind din parcarea aeroportului din Koln şi îndreptându-se spre sud. După asta s-a topit, pur şi simplu.

— Trebuie să-l găsim cu orice preţ, repetă Vârcolacul. Nu putem să-l lăsăm să se apropie de camaradul nostru. Ar fi un dezastru.

— O să apară el, zise Mackensen cu convingere. Mai devreme sau mai târziu trebuie să scoată capul şi-atunci punem noi mâna pe el.

Vârcolacul trebuia să admită că răbdarea şi logica de fier a ucigaşului de profesie îşi spuneau cuvântul. Dădu încet din cap.

— Bine. O să aşteptăm să iasă la iveală. Dumneata să te ţii pe-aproape; rezervă-ţi o cameră la un hotel. Trebuie să putem lua legătura uşor.

— Am înţeles. Vă sun imediat ce-mi găsesc o cameră la un hotel din centrul oraşului, unde să puteţi da de mine la orice oră.

Îi ură comandantului său bună seara, după care părăsi imediat biroul.

În dimineaţa următoare, cu câteva minute înainte de ora nouă, Miller se prezentă la adresa care-i fusese indicată şi apăsă pe butonul soneriei ce strălucea de-ţi lua ochii. Voia să-l prindă pe omul de la ODESSA înainte ca acesta să plece la serviciu. Îi deschise fata în casă, care-l pofti să aştepte în sufragerie, după care se duse să-şi cheme stăpânul. Peste zece minute, în sufragerie intră un bărbat de vreo cincizeci şi ceva de ani, cu părul şaten albit pe la tâmple, cu un aer elegant şi stăpân pe sine. Ca şi persoana din faţa lui, mobila

şi aranjamentul camerei respirau eleganţă şi arătau că stăpânul casei dispunea de un venit substanţial.

Afişând un aer plictisit, îl măsură cu privirea pe vizitatorul acesta neaşteptat, remarcându-i hainele ieftine, de unde trase imediat concluzia că se află în faţa unui reprezentant al clasei muncitoare.

— Ce pot să fac pentru dumneata? întrebă.

De la o poştă se vedea că musafirul era cam încurcat şi nu prea se simţea în largul lui printre mobilele scumpe din sufragerie.

— Păi, Herr Doktor, ziceam că poate m-ajutaţi.

— Hai, hai, răspunse omul de la ODESSA, ştii foarte bine că am biroul în altă parte. N-ar fi mai bine să mergi direct acolo şi să-i ceri secretarei mele să-ţi fixeze o audienţă? Acasă nu mă ocup de probleme de serviciu.

— De fapt, nu pentru asemenea ajutor am venit la dumneavoastră, zise Miller. Vorbea în dialectul oamenilor mai săraci şi neajutoraţi din zona Hamburgului şi a Bremenului. Se vedea cât de colo că nu prea ştia cum să-nceapă. Până la urmă, văzând că nu-şi găseşte cuvintele, scoase din buzunarul de la piept al hainei o scrisoare pe care i-o întinse celuilalt, fără să mai spună nimic.

— Am o scrisoare de recomandare de la persoana care m-a trimis la dumneavoastră, domnule.

Omul de la ODESSA luă plicul fără să scoată un cuvânt, îl deschise şi-şi aruncă repede ochii pe scrisoare. Se încordă uşor şi-l cântări pe Miller pe sub sprâncene.

— Înţeleg, Herr Kolb. Dar ia loc, ia loc, te rog.

Îi arătă lui Miller un scaun cu spătar înalt, iar el se aşeză într-un fotoliu. Câteva minute nu spuse nimic, cântărindu-şi musafirul din ochi, cu fruntea încruntată. Apoi îl întrebă dintr-o dată:

— Cum ziceai că te cheamă?

— Kolb, să trăiţi.

— Şi numele de botez?

— Rolf Gunther.

— Ai vreun act de identitate la dumneata?

Miller făcu o mutră mirată.

— N-am la mine decât permisul de conducere.

— Să-l văd, te rog.

Avocatul, fiindcă asta-i era meseria, întinse mâna, obligându-l pe Miller să se ridice de pe scaun şi să-i dea permisul. Celălalt îl deschise şi citi încet ce scria în el. Se uită la faţa lui Miller, să vadă dacă se potriveşte cu fotografia. Erau aceleaşi.

— Când te-ai născut? întrebă pe neaşteptate.
— Când m-am născut? Păi ăă… pe 18 iunie, domnule.
— În ce an, Kolb?
— 1925, domnule.
Avocatul mai examină permisul de conducere câteva minute.
— Aşteaptă aici, zise el dintr-o dată, după care se ridică şi părăsi camera.
Trecu repede prin restul camerelor, îndreptându-se spre partea din spate a casei, unde se aflau birourile în care-şi primea clienţii; accesul în acestea se făcea printr-o altă uşă, care dădea în stradă din spatele casei. Se duse direct în camera de lucru şi deschise seiful din perete. Scoase un registru gros, pe care-l răsfoi în grabă.
Îl cunoştea după nume pe Joachim Eberhardt, dar nu-l întâlnise niciodată personal. Nu mai ştia exact ce grad avusese Eberhardt în SS. Datele din registru confirmau ce scria în scrisoare. Joachim Eberhardt, Waffen-SS, avansat colonel la 10 ianuarie 1945. Mai dădu câteva pagini şi căută la Kolb. Găsi şapte de Kolb, dar un singur Rolf Gunther. Ridicat la gradul de sergent în aprilie 1945. Data naşterii: 18.06.25. Închise registrul, îl puse la loc în seif, după care încuie uşa. Se-ntoarse în sufragerie. Musafirul nu se mişcase de pe scaunul incomod pe care stătea.
Avocatul se aşeză din nou în fotoliu.
— Sper că-ţi dai seama că s-ar putea să nu fiu în stare să fac nimic pentru dumneata, nu-i aşa?
Miller îşi muşcă buzele şi făcu semn din cap că da.
— N-am la cine să mă duc în altă parte, domnule. Când au început să mă caute, m-am dus la Herr Eberhardt să-i cer ajutorul, iar dânsul mi-a dat scrisoarea asta şi m-a sfătuit să vin la dumneavoastră. Zicea că dacă nici dumneavoastră nu puteţi să m-ajutaţi, atunci nu mai e nimic de făcut.
Avocatul se lăsă pe spate în fotoliu, cu ochii în tavan.
— Mă-ntreb de ce nu m-a sunat chiar el, dacă avea să-mi spună ceva, gândi cu voce tare, după care nu mai zise nimic, aşteptând un răspuns.
— Poate că nu voia să vorbească la telefon… despre aşa ceva, spuse Miller.
Avocatul îi aruncă o privire dispreţuitoare.
— Posibil, zise. Mai bine ai lua-o de la început şi mi-ai spune cum ai reuşit să te vâri în beleaua asta.
— Da, da, sigur, domnule. Ştiţi, m-a recunoscut un om şi după asta am auzit că vor să vină să mă aresteze. Aşa c-a

trebuit să-mi iau repede tălpăşiţa, ce era să fac? N-am avut de ales.

Avocatul oftă.

— Începe cu începutul, omule, zise el plictisit. Cine te-a recunoscut şi cine a zis ce eşti?

Miller oftă şi el din rărunchi.

— Păi, să vedeţi, totul a-nceput la Bremen. Acolo stau cu casa şi muncesc… adică, munceam înainte… la Herr Eberhardt, la brutărie. Şi-ntr-o bună zi, acum vreo patru luni, mergeam, aşa, pe stradă, când mi s-a făcut rău dintr-o dată. Mi-era rău de tot, de la stomac. În orice caz, până la urmă am leşinat şi-am căzut pe trotuar. Aşa că m-au luat şi m-au dus la spital.

— La care spital?

— La Spitalul General din Bremen, să trăiţi. Acolo mi-au făcut nişte analize şi mi-au spus că am cancer la stomac. Mi-am zis că mi-a sunat ceasul.

— Asta cam aşa e, întări sarcastic avocatul.

— Ei, aşa am crezut şi eu atunci, domnule. Dar probabil că doctorii au prins boala chiar la început. Până la urmă, nu m-au mai operat, ci mi-au dat un tratament şi, după o vreme, a-nceput să-mi fie mai bine.

— Ei, atunci înseamnă că eşti un om norocos. Şi cu povestea cu tipul care te-a recunoscut ce-i?

— Păi, am dat peste infirmierul ăla de la spital. Era evreu şi tot timpul făcea ochii mari la mine. De câte ori era de serviciu, nu-şi lua ochii de la mine. Prea mă fixa mereu şi m-a făcut să mă iau de gânduri. Nu pot să uit ochii ăia ai lui. Parcă-mi spuneau că mă mai văzuseră undeva. Eu nu-l cunoşteam, dar am avut impresia că el mă ştia pe mine.

— Mai departe.

Avocatul părea din ce în ce mai interesat de povestea lui Miller.

— Deci, cam cu o lună în urmă, mi-au zis că merge mai bine şi că pot fi transferat, aşa că m-au externat şi m-au trimis la un sanatoriu. Toate cheltuielile le-a suportat asigurarea de sănătate pe care o aveam la fabrica de pâine. Ei şi cu puţin înainte de a părăsi spitalul mi-am adus, în sfârşit, aminte unde-l mai văzusem pe evreul ăla. Săptămâni întregi m-au chinuit ochii ăia ai lui, dar până la urmă mi-am adus aminte unde-l văzusem. Fusese în lagărul de la Flossenburg.

Auzindu-l, avocatul sări de pe scaun.

— Ai fost la Flossenburg?

— Păi, da, tocmai voiam să vă spun, să trăiţi. Şi mi-am adus aminte că de-acolo îl cunoşteam. Cei de la spitalul din

Bremen mi-au spus cum îl cheamă. La Flossenburg făcuse parte din detaşamentul de prizonieri evrei pe care i-am folosit pentru incinerarea cadavrelor amiralului Canaris şi ale celorlalţi ofiţeri executaţi în urma complotului pentru asasinarea Fuhrerului.

Avocatul îl fixă din nou cu privirea.

— Ai făcut parte din plutonul care i-a executat pe Canaris şi pe complicii lui? întrebă.

Miller răspunse cu o ridicare a umerilor.

— Eu am fost comandantul plutonului de execuţie, zise. La urma urmei, erau nişte trădători, nu? Doar au încercat să-l omoare pe Fuhrer.

Avocatul zâmbi.

— Dar nu trebuie să te simţi vinovat de nimic, dragul meu prieten. Sigur că erau trădători. Ba, mai mult, Canaris însuşi a transmis informaţii importante Aliaţilor. Toţi porcii ăia din armată, de la generali până la ultimul soldat, au fost nişte trădători de cea mai joasă speţă. În orice caz, nu mă aşteptam să fac vreodată cunoştinţă cu omul care le-a venit de hac în cele din urmă.

Miller făcu o grimasă.

— Treaba e că ăştia de-acum tare-ar mai vrea să pună mâna pe mine pentru chestia asta. Adică, una e c-am scăpat ţara asta de evrei şi alta e că l-am omorât pe Canaris. În ultima vreme, multă lume zice că, de fapt, Canaris şi toţi acoliţii ăia ai lui au fost un fel de eroi.

Avocatul îi dădu dreptate cu o înclinare a capului.

— Mda, treaba asta poate să-ţi aducă o groază de necazuri din partea puterii actuale. Povesteşte-mi mai departe.

— Apoi m-au transferat la sanatoriu şi nu l-am mai văzut deloc pe infirmierul ăla evreu. Dar vinerea trecută mi-a dat cineva telefon la sanatoriu. La-nceput am crezut că e cineva de la fabrică, dar omul care sunase n-a vrut să-şi spună numele. Mi-a zis doar că ştia povestea mea şi că mai ştia că o anumită persoană luase legătura cu nemernicii ăia de la Ludwigsburg, informându-i cine sunt cu-adevărat şi că în curând aveau să vină să mă aresteze. Habar n-am cine era persoana care m-a sunat, dar părea că ştie ce vorbeşte. Avea o voce foarte sigură pe ea, mă înţelegeţi, domnule?

Avocatul dădu din cap înţelegător.

— Da, da, trebuie să fi fost vreunul din prietenii noştri de la poliţia din Bremen. Şi ce-ai făcut apoi?

Miller luă o mutră mirată.

— Păi, m-am făcut nevăzut, ce să fac altceva? M-am evaporat. Nu prea ştiam încotro s-o apuc, fiindcă acasă nu

voiam să mă duc, de teamă să nu-i găsesc la uşă. Nici măcar să mă duc să-mi iau Volkswagenul din faţa casei n-am avut curaj. Vineri noaptea abia am reuşit să lipesc geană de geană, dar sâmbătă mi-a venit o idee. M-am dus acasă la patronul meu, Herr Eberhardt; i-am găsit adresa în cartea de telefon. Patronul a fost tare de treabă cu mine. Mi-a spus că a doua zi trebuia să plece într-o călătorie cu Frau Eberhardt şi că era cam prins cu făcutul bagajelor, dar până la urmă m-a lăsat să intru. Apoi mi-a dat scrisoarea asta şi mi-a spus să vin la dumneavoastră.

— Ce te-a făcut să crezi că Herr Eberhardt o să te ajute?

— Aă… vedeţi, habar n-aveam cu ce se ocupase Herr Eberhardt în timpul războiului. Dar, în orice caz, de câte ori trecea pe la brutărie, se purta întotdeauna tare frumos cu mine. Ei şi cu vreo doi ani în urmă, am organizat cu toţii o agapă la fabrica de pâine; şi ştiţi cum se-ntâmplă în asemenea ocazii, spre sfârşit, toată lumea s-a cam cherchelit. La un moment dat, eu am avut nevoie să merg la toaletă; dau să intru şi, ce să vezi, îl găsesc pe Herr Eberhardt la chiuvetă spălându-se pe mâini şi fredonând cântecul „Horst Wessel". Când am văzut aşa, am început să cânt şi eu. Şi uite-aşa, am stat amândoi şi am cântat în toaleta pentru bărbaţi. Apoi m-a bătut pe spate şi mi-a zis: „Nici un cuvânt, Kolb", apoi a ieşit. Multă vreme nu m-am mai gândit deloc la întâmplarea asta, pân-am dat de bucluc. Şi-atunci mi-am zis în sinea mea: „Pe vremuri o fi fost în SS, la fel ca mine" şi m-am dus la el ca să m-ajute.

— Şi el te-a trimis la mine?

Miller făcu un semn din cap că da.

— Cum îl chema pe infirmierul ăla evreu?

— Hartstein, domnule.

— Dar sanatoriul unde-i fost trimis după ce te-au externat din spital?

— Sanatoriul Arcadia, din Delmenhorst, lângă Bremen.

Avocatul dădu iar din cap, scrise ceva pe o coală de hârtie pe care-o scoase dintr-un secretaire şi apoi se ridică din fotoliu.

— Rămâi aici, spuse, după care ieşi din cameră.

Traversă din nou toată casa şi intră în camera de lucru. Sună la informaţii şi ceru numărul de telefon al fabricii de pâine Eberhardt, al Spitalului General din Bremen şi al sanatoriului Arcadia din Delmenhorst. După ce le obţinu pe toate, telefonă mai întâi la brutărie.

Secretara lui Eberhardt se arătă foarte îndatoritoare.

— Din păcate, Herr Eberhardt e plecat în concediu, domnule. Nu, n-aveţi cum să luaţi legătura cu dânsul, a plecat în obişnuitul său voiaj de iarnă în Caraibe, împreună cu Frau Eberhardt. O să se-ntoarcă în trei săptămâni. Pot să vă ajut chiar eu cu ceva?

Avocatul îi mulţumi, dar îi spuse că nu, după care închise.

Apoi formă numărul Spitalului General din Bremen, unde ceru să vorbească la Serviciul de personal.

— Vă deranjez de la direcţia de protecţie socială, Serviciul de pensii, spuse cu o voce amabilă. V-aş ruga să-mi spuneţi dacă aveţi cumva printre angajaţii dumneavoastră un infirmier pe nume Hartstein.

Câteva minute, funcţionara de la celălalt capăt al firului căută în registrul de personal.

— L-am găsit, răspunse ea într-un târziu. David Hartstein.

— Mulţumesc, spuse avocatul din Nurnberg şi apoi închise telefonul. După aceea formă acelaşi număr, cerând registratura.

— Alo, suntem secretariatul fabricii de pâine Eberhardt, spuse. Vreau să mă interesez în ce stare se află unul din angajaţii noştri, Rolf Gunther Kolb, care a fost internat la dumneavoastră pentru un cancer al stomacului.

Urmă o pauză. Tânăra de la registratură scoase dosarul de internare al lui Rolf Gunther Kolb şi căută la ultima pagină.

— Angajatul dumneavoastră a fost externat, răspunse. Starea sănătăţii sale s-a ameliorat şi a fost transferat la un sanatoriu pentru convalescenţă.

— Foarte bine, zise avocatul. Ştiţi, eu abia m-am întors de la munte, din concediu şi nu prea sunt la curent, vreţi să-mi spuneţi numele sanatoriului la care a fost transferat?

— Sanatoriul Arcadia, din Delmenhorst, răspunse funcţionara.

Avocatul închise din nou telefonul şi apoi formă numărul sanatoriului Arcadia.

Răspunse o voce de femeie tânără. După ce persoana de la celălalt capăt al firului îi spuse ce dorea, acoperi microfonul receptorului cu mâna şi se-ntoarse către medicul de lângă ea.

— E cineva care întreabă despre omul acela despre care mi-aţi vorbit mai demult, Kolb, îi spuse. Medicul luă receptorul.

— Alo, zise. Directorul sanatoriului la telefon, doctorul Braun. Cu ce pot să vă ajut?

Auzindu-l că se recomandă drept Braun, secretara făcu ochii mari la şeful ei. Fără să clipească, acesta ascultă ce-i

spunea bărbatul care suna de la Nurnberg şi apoi răspunse foarte calm:

— Herr Kolb a fost externat săptămâna trecută, vineri, după-amiază. Nu prea se obişnuieşte, e-adevărat, dar nu l-am putut opri. Da, într-adevăr, a venit la noi de la Spitalul General din Bremen. Un cancer al stomacului, da, dar starea lui s-a ameliorat simţitor.

Făcu o scurtă pauză, după care mai zise:

— Cu multă plăcere. Mă bucur că v-am putut fi de ajutor.

Numele adevărat al medicului era Rosemayer. Închise, apoi formă un număr din Munchen. Spuse fără nici o introducere:

— Adineauri a sunat cineva la noi ca să-ntrebe despre Kolb. Au început să-l verifice.

La Nurnberg, avocatul puse receptorul telefonului în furcă, după care se-ntoarse în sufragerie.

— Bine, Kolb, ţi-am verificat puţin identitatea. Totul pare să fie în regulă.

Luat prin surprindere, Miller făcu ochii mari.

— Totuşi, vreau să-ţi mai pun câteva întrebări. Sper că nu te deranjează.

Vizitatorul nu-şi revenise din mirare; scutură din cap.

— Nu, domnule.

— Atunci e-n regulă. Eşti tăiat împrejur?

Miller se uită la avocat cu o privire tâmpă.

— Nu, nu sunt, răspunse el în silă.

— Ia să văd, zise avocatul calm.

Miller rămase nemişcat pe scaun, cu ochii ţintă la celălalt.

— Să văd, sergent, se răsti avocatul.

Miller sări ca ars, înţepenind în poziţia drepţi.

— *Zu Befehr*, răspunse, fără să se clintească. Vreme de trei secunde mai rămase în poziţia drepţi, cu degetele mari de la mâini lipite de cusătura pantalonilor; apoi îşi deschise fermoarul. Avocatul îl examină repede, apoi îi făcu semn că poate să se aranjeze la loc.

— Cu asta măcar m-am convins că nu eşti evreu, zise el cu voce amabilă.

Aşezându-se înapoi pe scaun, Miller făcu ochii cât cepele.

— Cum o să fiu evreu! răspunse el supărat. Avocatul lăsă să-i scape un zâmbet.

— Chiar dacă nu-ţi vine să crezi, să ştii că au fost cazuri când unii evrei au încercat să se dea drept *Kameraden* de-ai noştri, dar nu le-a mers cu noi. Acum o să te rog să-mi spui de la-nceput povestea dumitale, iar eu o să te mai întreb câte

ceva. O simplă verificare de rutină, mă-nţelegi. Unde te-ai născut?

— La Bremen, să trăiţi.

— În regulă, locul naşterii corespunde cu dosarul. Am verificat. Ai făcut parte din Tineretul Hitlerist?

— Da, domnule. Am fost primit în 1935, la zece ani.

— Părinţii dumitale au fost naţional-socialişti de nădejde?

— Da, amândoi, domnule.

— Ce s-a-ntâmplat cu ei?

— Au murit în marele bombardament de la Bremen.

— Când ai intrat în SS?

— În primăvara lui 1944. La optsprezece ani.

— Unde ţi-ai făcut perioada de instrucţie?

— La tabăra de instrucţie a SS-ului de la Dachau, domnule.

— Ai grupa sanguină tatuată sub braţul drept?

— Nu, domnule. Normal ar fi trebuit s-o am, dar sub braţul stâng.

— Şi de ce n-o ai?

— Păi, în august 1944 trebuia să părăsim tabăra de instrucţie şi să fim trimişi fiecare la unitatea noastră din Waffen-SS. Dar, în iulie, un grup mare de ofiţeri care participaseră la complotul împotriva Fuhrerului au fost trimişi în lagărul de la Flossenburg, unde au avut nevoie urgentă de oameni noi, pregătiţi la Dachau, ca să-şi întărească efectivele. Eu, împreună cu alte câteva zeci dintre oamenii de frunte, am fost trimis direct la Flossenburg, aşa că n-au mai avut timp să ne mai tatueze grupa sanguină; tot din acelaşi motiv n-am putut să asist nici la defilarea de la sfârşitul perioadei de instrucţie. Comandantul ne-a spus că, oricum, n-aveam nevoie de grupa sanguină, din moment ce n-aveam să fim trimişi pe front.

Avocatul dădu din cap mulţumit. Era în iulie 1944. Aliaţii înaintaseră deja o bucată bună în Franţa şi comandantul îşi dăduse seama, fără îndoială, că războiul se apropia de sfârşit.

— Ţi-ai primit pumnalul?

— Da, domnule, comandantul însuşi mi l-a înmânat.

— Care sunt cuvintele gravate pe el?

— „Sânge şi onoare”.

— Ce fel de instrucţie ai urmat la Dachau?

— Programul complet de instrucţie militară, să trăiţi, plus pregătirea politico-ideologică, pentru a-mi completa cele învăţate ca membru al Tineretului Hitlerist.

— Cântecele le ştii?

— Da, domnule.

— Cum se numea culegerea de marşuri din care a fost extras cântecul „Horst Wessel”?

— Se numea „Naţiunea pleacă la război”.

— Unde era amplasată tabăra de instrucţie de la Dachau?

— La zece mile nord de Munchen, domnule. Lagărul de concentrare cu acelaşi nume se afla la trei mile de tabără.

— Care era uniforma voastră?

— Pantaloni şi tunică verde-cenuşiu, cizme înalte, guler negru, cu însemnele de grad în partea stângă, centură din piele neagră cu cataramă din oţel de tun.

— Ce era scris pe cataramă?

— Cuvintele „Onoarea mea e credinţa”, să trăiţi, care formau un arc de cerc deasupra unei zvastici.

Avocatul se ridică din fotoliu şi-şi întinse oasele. Îşi aprinse o ţigară, apoi se îndreptă alene spre fereastră.

— Să vorbim despre lagărul de la Flossenburg acum, sergent. Unde era amplasat?

— La graniţa dintre Bavaria şi Turingia, domnule.

— Când a fost deschis?

— În 1934, domnule. A fost printre primele lagăre construite pentru a-i primi pe nemernicii care stăteau în calea Fuhrerului.

— Cât era de mare?

— Cât am fost eu acolo, avea 300 de metri pe 300, să trăiţi. Era înconjurat de nouăsprezece foişoare echipate cu mitraliere de calibru mai mic sau mai mare. Platoul central măsura 120 de metri pe 140. Doamne, ce ne mai distram acolo cu jidanii ăia…

— Nu vorbi neîntrebat, se răsti avocatul. Care erau condiţiile de cazare?

— Douăzeci şi patru de barăci, o bucătărie pentru prizonieri, un spălător, o infirmerie, plus câteva ateliere.

— Şi pentru paznicii din SS?

— Două dormitoare, o prăvălie şi un bordel.

— Ce se făcea cu cadavrele celor morţi?

— Chiar în afara gardului de sârmă ghimpată al lagărului se afla un mic crematoriu. Dinăuntrul lagărului se ajungea la el printr-un pasaj subteran.

— Ce munci erau puşi să facă prizonierii?

— Să spargă piatră la carieră, domnule. Cariera se afla tot în afara lagărului şi era înconjurată de un gard de sârmă ghimpată cu foişoare din loc în loc.

— Câţi prizonieri avea lagărul la sfârşitul anului 1944?

— Păi, să tot fi avut vreo 16.000, domnule.

— Biroul comandantului unde se afla?

— Era în afara împrejmuirii, domnule, pe o coastă care se făcea în faţa lagărului.
— S-auzim ce ofiţeri s-au aflat la comanda lagărului.
— Au fost doi pe care eu nu i-am prins, domnule, să trăiţi. Primul a fost maiorul SS Karl Kunstler, căruia i-a urmat căpitanul SS Karl Fritsch. Ultimul comandant a fost locotenent-colonelul SS Max Koegel.
— Secţia politică ce număr avea?
— Secţia Doi, domnule.
— Şi unde era amplasată?
— În clădirea Comandamentului.
— Care erau atribuţiile celor de la Secţia Doi?
— Misiunea lor era să aibă grijă ca anumiţi prizonieri să fie supuşi la un tratament special, întocmai cum cereau ordinele de la Berlin.
— Canaris împreună cu ceilalţi complotişti au fost supuşi la tratament special?
— Da, domnule. Aşa au fost ordinele, să fie toţi băgaţi la special.
— Şi când s-a întâmplat asta?
— Pe 20 aprilie 1945, domnule. Americanii înaintau mereu în Bavaria, aşa că ni s-a ordonat să terminăm cu ei. Pentru treaba asta au fost aleşi câţiva dintre noi. Eu tocmai fusesem avansat sergent, deşi când venisem în lagăr fusesem doar simplu soldat. Apoi am pus nişte evrei să îngroape cadavrele; Hartstein se afla printre ei, blestemat să fie el. Apoi am pus pe foc toate documentele din lagăr. Peste două zile am primit ordinul să luăm prizonierii şi să-i ducem spre nord. Pe drum, auzind că Fuhrerul s-a omorât, toţi ofiţerii ne-au lăsat în plata domnului şi-au dat bir cu fugiţii. Văzând aşa, prizonierii au început şi ei să se facă nevăzuţi prin pădure. Noi, sergenţii, am împuşcat vreo câţiva dintre ei, dar degeaba. Şi, oricum, ce rost mai avea să ne mai batem capul cu ei, când yankeii începuseră să mişune peste tot?
— O ultimă întrebare despre lagăr, sergent. Dacă te aflai în lagăr şi-ţi ridicai privirea drept în sus, ce se vedea mai întâi şi mai întâi?
Miller se uită la celălalt, încurcat.
— Păi, cerul, ce altceva?
— Pe pământ, dobitocule, nu în cer.
— A, vorbiţi de colina aceea în vârful căreia era un turn în ruine?
Avocatul dădu mulţumit din cap, zâmbind uşor.
— Datează din secolul paisprezece, spuse. Bine, Kolb, deci ai fost la Flossenburg. Acum, să vedem cum ai reuşit să

scapi cu viaţă?

— Păi, atunci, după marşul acela. Toţi au luat-o care încotro. Apoi am dat peste un soldat din armată care umbla aşa, aiurea; i-am tras una-n cap şi l-am dezbrăcat de uniformă. Peste două zile au pus yankeii mâna pe mine. M-au trimis doi ani într-un lagăr pentru prizonierii de război. Dar am scăpat uşor, spunându-le că sunt un simplu soldat din armată. Ştiţi şi dumneavoastră cum era pe atunci, să trăiţi, umbla vorba că yankeii le făceau de petrecanie fără multă vorbă celor care fuseseră în SS. Aşa că eu le-am zis că am fost în armată.

Avocatul scoase un norişor de fum pe gură.

— N-ai fost singurul care ai procedat aşa. Apoi ţi-ai schimbat numele?

— Nu, domnule. Mai întâi şi mai întâi am scăpat de actele de identitate, fiindcă ar fi putut să mă trădeze că făcusem parte din SS, dar numele nu m-am gândit să mi-l schimb. Mi-am zis că cine o să-şi bată capul să caute un sergent amărât, iar pe vremea aia treaba cu Canaris nu mi se părea prea gravă. Abia mult mai târziu lumea a-nceput să vorbească despre ofiţerii aceia din armată, ba chiar să se şi închine la locul ăla din Berlin unde-i spânzuraseră pe cei mai importanţi dintre ei. Dar, de-acuma, îmi scosesem acte de identitate noi, cu stema Republicii Federale pe ele; mă chema tot Kolb. În orice caz, fără infirmierul acela care m-a recunoscut după atâta amar de vreme nu s-ar fi întâmplat nimic şi, o dată ce m-a recunoscut, ce importanţă mai avea cum mă cheamă?

— Ai dreptate. Acum, să vedem ce mai ţii minte din ce te-au învăţat cei de la SS. Vreau s-aud jurământul de credinţă faţă de Fuhrer, îi ceru avocatul.

Continuară aşa încă trei ore. Miller transpiră abundent, dar spuse că era din cauză că părăsise prea de curând spitalul şi, în afară de asta, nu mâncase nimic toată ziua. Trecuse de prânz când avocatul se declară, în sfârşit, mulţumit.

— Acum, spune-mi clar ce vrei de la mine, îi ceru lui Miller.

— Păi, ştiţi, cu toţi ăştia pe urmele mele, o să am nevoie de un alt rând de acte de identitate, pe un nume nou. Acum o să-mi schimb înfăţişarea, o să-mi las părul şi mustaţa să-mi mai crească, după care o să-mi găsesc o slujbă prin Bavaria sau prin altă parte. Mă gândesc că, la urma urmelor, sunt un brutar priceput, iar lumea trebuie să mănânce pâine orice-ar fi, nu-i aşa?

Pentru prima oară de când se prezentase la el, avocatul îşi dădu capul pe spate şi începu să râdă.

— Ai dreptate, dragul meu Kolb, lumea are nevoie – de pâine. Foarte bine, acum ascultă-mă bine. În general, oamenii aşa puţin importanţi, cum eşti dumneata, nu prea merită să le dai multă atenţie. Dar, cum văd c-ai dat de beleaua asta mare şi e clar că nu din vina dumitale, care eşti un german bun şi de încredere, o să văd ce pot face. Nu-i de ajuns să-ţi faci rost de un permis de conducere fals; ca să poţi să te înscrii la asigurările sociale ai avea nevoie de certificatul de naştere, dar dumneata n-ai aşa ceva. Dumitale îţi trebuie un paşaport; ai ceva bani la dumneata?

— N-am nici o leţcaie, domnule. Trei zile am făcut autostopul ca s-ajung la dumneavoastră.

Avocatul îi dădu o bancnotă de o sută de mărci.

— La mine nu poţi să rămâi, iar paşaportul cel nou o să fie gata abia peste o săptămână. O să te trimit la un prieten de-al meu din Stuttgart, care o să-ţi facă rost de unul. Cel mai bine ar fi să tragi la un hotel ieftin şi apoi să te duci să-l vezi. O să-l anunţ eu că vii, ca să fie pregătit.

Avocatul scrise ceva pe o bucată de hârtie.

— Îl cheamă Franz Bayer; adresa o ai aici. Iei trenul până la Stuttgart, îţi găseşti o cameră la hotel şi-apoi te duci direct la el. Dacă o să mai ai nevoie de ceva bani, o să te mai ajute şi el. Dar nu te repezi să-i arunci în dreapta şi-n stânga. Stai liniştit şi aşteaptă până când Bayer îţi face rost de paşaport. Îţi mai găsim şi-o slujbă pe undeva prin sudul Germaniei şi-apoi nimeni n-o să-ţi mai dea vreodată de urmă.

Miller luă cele o sută de mărci şi se adresă lui Bayer, neştiind cum să-i mulţumească.

— O, mii de mulţumiri, Herr Doktor, sunteţi tare cumsecade.

Fata îl conduse până la ieşire, apoi închise uşa în urma lui. Miller se-ntoarse pe jos până la hotel, după care se duse şi-şi luă maşina de unde o parcase. O oră mai târziu gonea spre Stuttgart, în timp ce avocatul îl suna pe Bayer, anunţându-l că, în aceeaşi seară, avea să primească vizita lui Rolf Gunther Kolb, o persoană care se ferea din calea poliţiei.

Pe vremea aceea încă nu se construise autostrada dintre Nurnberg şi Stuttgart; şoseaua tăia de-a curmezişul bogata câmpie a Franconiei, pierzându-se printre dealurile şi văile împădurite din Wurtemberg. Pe o vreme frumoasă şi însorită, peisajul ar fi fost de-a dreptul încântător, dar în după-amiaza aceea rece de februarie, din cauza ceţii care se lăsase pe firul văii şi a pojghiţei de polei formată pe carosabil, panglica de

asfalt a şoselei ce şerpuia între Ansbach şi Crailsheim era pur şi simplu criminală pentru un şofer. În ciuda stabilităţii sale ieşite din comun, de două ori Jaguarul fu cât pe-aci să alunece în şanţ şi, de fiecare dată, Miller trebui să-şi spună în sinea lui că nu era nici o grabă: Bayer, tipul care falsifica paşapoarte, nu pleca nicăieri.

Ajunse după căderea întunericului şi trase la un hotel mic de la periferie; îl întâmpină portarul, care stătea acolo toată noaptea, tocmai pentru a avea grijă de clienţii care preferau mai degrabă viaţa de noapte; acesta îi spuse că hotelul dispunea şi de un garaj, aflat în spate. De la recepţie făcu rost de o hartă a oraşului, pe care găsi imediat strada lui Bayer, în suburbia Ostheim, un fel de cartier rezidenţial ridicat dincolo de Villa Berg, în grădinile căreia principii de Wurtemberg îşi petreceau odinioară nopţile calde de vară, în compania adorabilelor lor tovarăşe de viaţă.

Se urcă în maşină şi, cu harta în mână, coborî printre colinele care înconjoară centrul Stuttgartului, ale căror pante acoperite cu viţă-de-vie înaintează până la poalele oraşului. Când ajunse la un sfert de milă de casa lui Bayer, se opri şi coborî din automobil. Aplecându-se să încuie uşa maşinii, Miller n-o remarcă pe doamna între două vârste care tocmai se întorcea către casă de la întrunirea săptămânală a Comitetului de organizare a vizitelor pentru bolnavi, ce avusese loc la spitalul din apropiere.

În aceeaşi seară, pe la ora opt, avocatul din Nurnberg se gândi c-ar face bine să-l sune pe Bayer şi să se asigure că fugarul ajunsese cu bine. Ridică receptorul soţia lui Bayer.

— A, da, da, tânărul acela, a plecat cu soţul meu să ia cina în oraş.

— Am sunat doar ca să mă asigur dacă a ajuns acolo fără probleme, zise avocatul.

— O, e foarte cumsecade, turui Frau Bayer, încântată. Am trecut pe lângă el când îşi parca maşina; tocmai veneam acasă de la întrunirea Comitetului pentru vizitele la spital. Dar era departe de casa noastră, cred că se cam rătăcise. De fapt, ştiţi, nu-i greu să te rătăceşti într-un oraş cum e Stuttgartul… cu atâtea străduţe secundare şi sensuri unice…

— Scuzaţi-mă, Frau Bayer, o întrerupse avocatul, dar persoana despre care întreb n-a venit cu Volkswagenul. Ne-am înţeles să ia trenul până acolo.

— Da' de unde, zise Frau Bayer, bucuroasă că poate să-l lămurească mai bine. Era cu maşina. Ce bărbat bine şi ce

maşină frumoasă avea!… Cred că toate fetele îi cad la picioare cu o…

— Frau Bayer, ascultaţi-mă cu mare atenţie şi gândiţi-vă bine: cum era maşina?

— Ei, păi habar n-am ce marcă era, dar era o maşină sport, în orice caz. Lungă şi neagră, cu o dungă galbenă pe ambele părţi…

Avocatul trânti receptorul în furcă, după care îl ridică din nou şi formă un număr din Nurnberg. Începuse să transpire puţin. Când răspunse centralista hotelului, ceru numărul unei camere. Cineva ridică receptorul şi o voce cunoscută zise:

— Alo?

— Mackensen, lătră Vârcolacul, prezintă-te urgent la mine. L-am găsit pe Miller.

CAPITOLUL XIII

Franz Bayer era la fel de rotunjor şi de jovial ca şi nevastă-sa. Cum Vârcolacul îl anunţase că fugarul o să se prezinte la el, îl întâmpină pe Miller în pragul casei pe la opt şi ceva, când acesta ajunse acolo.

În holul de la intrare îi făcu repede cunoştinţă cu nevastă-sa, după care aceasta se închise din nou în bucătărie.

— Şi-acum spune-mi, dragă Kolb, ai mai fost vreodată în Wurtemberg? zise Bayer.

— Nu, trebuie să recunosc că n-am mai fost niciodată pe-aici.

— Hm, noi, cei de-aici, ne mândrim cu tradiţionala noastră ospitalitate. Sunt sigur că mori de foame. Ai mâncat ceva pe ziua de azi?

Miller îi spuse că nu mâncase nimic toată ziua. Bayer îl compătimi din toată inima.

— Vai de mine, cred că de-abia te mai ţii pe picioare. Trebuie să mănânci ceva. Uite ce-i, ne repezim amândoi până-n oraş şi-mbucăm ceva la repezeală. Nici un deranj, nu vreau s-aud nimic, dragul meu, pentru mine e o nimica toată.

Se bălăbăni până în bucătărie, cu mersul său clătinat, ca să-i spună nevesti-sii că ieşea cu musafirul să mănânce ceva în centrul Stuttgartului şi, zece minute mai târziu, plecară amândoi în maşina lui Bayer spre centrul oraşului.

Chiar conducând nebuneşte, ca s-ajungi cu maşina de la Nurnberg până la Stuttgart pe vechea şosea E 12 tot ai nevoie de cel puţin două ore. În seara aceea, Mackensen a condus nebuneşte până la Stuttgart. La o jumătate de ceas după ce primise telefonul Vârcolacului, se-ntinsese la drum, înarmat cu adresa lui Bayer şi cu instrucţiunile superiorului său. A ajuns la Stuttgart la zece şi jumătate şi s-a dus direct la Bayer.

Când a sosit Mackensen, Frau Bayer tremura toată, moartă de frică. Între timp Vârcolacul sunase din nou, ca să-l anunţe pe Bayer că tipul care se dădea drept Kolb nu era cine părea a fi, ba chiar se putea foarte bine să fie omul poliţiei. Mackensen o luă şi el tare, iar asta o sperie şi mai şi.

— Când au plecat de-aici?

— Pe la opt şi un sfert, murmură ea.

— Ţi-au spus unde se duc?

— Nu. Franz mi-a zis doar că tânărul acela nu mâncase nimic toată ziua şi că se duc la un restaurant pentru o gustare. Eu i-am spus că pot să le pregătesc ceva la repezeală, dar

Franz moare să se ducă să mănânce în oraş. Găseşte mereu tot felul de pretexte să plece de-acasă…

— Apropo de omul ăsta, Kolb. Ziceai că l-ai văzut parcându-şi maşina. Unde s-a-ntâmplat asta?

Femeia îi explică pe ce stradă era parcat Jaguarul şi cum se putea ajunge acolo. Mackensen se concentră puţin.

— Ai idee la ce restaurant l-o fi dus soţul dumitale pe Kolb? întrebă.

Ea se gândi câteva secunde.

— Păi, cel mai mult îi place restaurantul „La Trei Mauri”, pe Friedrich Strasse, spuse. De obicei acolo se duce.

Mackensen părăsi casa şi merse cu maşina o jumătate de milă până în locul unde se afla parcat Jaguarul. Îl examină câtva timp, ca să-l poate recunoaşte data viitoare.

Nu prea ştia ce să facă, dacă să rămână acolo să-l aştepte pe Miller sau să se ducă la restaurant. Dar ordinele Vârcolacului erau clare: să-i găsească pe Miller şi pe Bayer, să-l pună în gardă pe ultimul, după care să se ocupe de Miller. Tocmai de aceea nu se grăbi să dea telefon la restaurant. Dacă-l avertiza pe Bayer imediat, Miller ar fi înţeles pe loc că a fost descoperit şi asta i-ar fi dat ocazia să dispară din nou cât ai zice peşte.

Mackensen se uită la ceasul de la mână: era unsprezece fără zece. Se urcă din nou în Mercedesul lui şi se-ndreptă spre centrul oraşului.

Într-un hotel prăpădit dintr-un cartier mărginaş al Munchenului, Josef aştepta, trântit pe patul din camera lui, când fu anunţat de la recepţie să coboare ca să ridice o telegramă. Coborî, luă telegrama şi se întoarse cu ea în cameră. Se aşeză la masa care abia se mai ţinea pe picioare, desfăcu plicul maroniu şi îşi aruncă ochii pe hârtiile dinăuntru.

> Vă transmitem alăturat preţurile noastre la articolele menţionate de client:
>
> Ţelină: 481 mărci şi 53 pfenigi.
> Pepeni: 362 mărci şi 17 pfenigi.
> Portocale: 627 mărci şi 24 pfenigi.
> Grapefruit: 313 mărci şi 88 pfenigi…

Lista de fructe şi legume continua tot aşa pe mai multe pagini: toate articolele menţionate făceau parte din produsele pe care Israelul le exporta în mod obişnuit, iar textul

telegramei putea fi luat drept o ofertă de preţuri transmisă la cererea reprezentantului din Germania al unei firme de export. Folosirea reţelei telegrafice internaţionale pentru o asemenea comunicare nu era prea sigură dar, în orice caz, ar fi fost nevoie de o întreagă armată de oameni ca să verifice zecile de mii de telegrame care se transmiteau într-o singură zi către Europa occidentală.

Fără a lua în seamă cuvintele, Josef copie doar cifrele, aşezându-le una sub alta, într-un şir lung, astfel încât grupurile de câte cinci cifre care formau preţurile produselor din telegramă se contopiră. Apoi Josef le despărţi în grupuri de câte şase. Din numărul format de fiecare grup de şase cifre scăzu data, 20 februarie 1964, pe care o scrise 20264. După ce făcu această operaţie, obţinu din nou mai multe grupuri de şase cifre.

Era un cifru simplu, bazat pe ediţia broşată a dicţionarului *Webster's New World Dictionary*, scos de editura *Popular Library* din New York. Primele trei cifre din fiecare grup reprezentau câte o pagină din dicţionar; a patra cifră putea fi orice număr de la unu la nouă: numerele fără soţ făceau trimitere la prima coloană din dicţionar, iar cele cu soţ făceau trimitere la coloana a doua. Ultimele două cifre din grupul de şase indicau câte cuvinte trebuiau numărate în jos, începând din capătul de sus al coloanei. Lucră fără pauză timp de o jumătate de oră, după care citi mesajul decodificat în întregime şi, cu mişcări obosite, îşi prinse capul în palme.

Treizeci de minute mai târziu, stătea de vorbă cu Leon, în casa acestuia din urmă.

Şeful grupului de şoc citi mesajul şi înjură.

— Îmi pare rău, spuse el într-un târziu. N-aveam de unde să ştiu.

Cu şase zile în urmă, Mossadul primise trei scurte depeşe codificate. Prima venea de la rezidentul Mossadului din Buenos Aires şi informa că cineva transferase echivalentul sumei de un milion de mărci germane în contul unui personaj numit Vulcan, „pentru a-i da posibilitatea să treacă la următoarea etapă a proiectului său de cercetare".

A doua fusese transmisă de un funcţionar evreu angajat la o bancă elveţiană; se ştia de multă vreme că banca se ocupa de transferurile de valută din fondurile secrete ale naziştilor către alte bănci din toată lumea; sumele transferate erau folosite pentru plata oamenilor organizaţiei ODESSA care acţionau în Europa occidentală. Această a doua telegramă informa că la bancă fusese transferat de curând de la Beirut un milion de mărci; suma fusese ridicată în bani lichizi de un

bărbat pe nume Fritz Wegener, care de zece ani de zile avea cont deschis la banca respectivă.

În sfârşit, a treia telegramă provenea de la un colonel egiptean foarte bine situat în cadrul *apparat-ului* de securitate al Fabricii 333; în schimbul unei atenţii constând dintr-o substanţială sumă de bani, care să-l ajute să se aranjeze confortabil după ce avea să iasă la pensie, colonelul acceptase să se întâlnească într-un hotel din Roma cu un om al Mossadului, pentru o discuţie de câteva ore. Cu această ocazie, colonelul declarase că, pentru a finaliza proiectul rachetelor, egiptenii mai aveau nevoie doar de un sistem eficace de teleghidare, sistem la care se lucra în prezent la o fabrică din Germania Federală şi spre care ODESSA canaliza milioane şi milioane de mărci.

Informaţiile transmise de cele trei depeşe fuseseră introduse, împreună cu alte câteva mii, în bazele de date ale profesorului Youvel Neeman, geniul israelian care aplicase pentru prima oară informatica în analiza bazelor de date din domeniul spionajului. Acelaşi profesor Neeman care avea să construiască, doar câţiva ani mai târziu, prima bombă atomică a Israelului. Dintre sutele de mii de crâmpeie de informaţie introduse în memoria computerului, microcircuitele sale puseseră cap la cap datele comunicate de cele trei depeşe, după care, amintindu-şi că, până în 1955, când fusese deconspirat de propria sa soţie, Roschmann se ascunsese sub numele de Fritz Wegener, trăseseră concluzia care se impunea de la sine.

Agitat, Josef se învârtea cu paşi mari în jurul lui Leon, în ascunzătoarea din subsolul casei celui din urmă.

— Din clipa asta mă instalez aici şi nu mă mai dau dus de lângă telefon. Fă-mi rost de o motocicletă puternică şi de hainele necesare. Să fie amândouă gata într-o oră. Când Miller ăsta al tău o să ne sune, dacă o să ne sune vreodată, trebuie să mă-ntâlnesc imediat cu el.

— Dacă l-au descoperit, n-o s-ajungi la el în timp util ca să-l scapi de la moarte, zise Leon. Nu-i de mirare că mi s-a pus în vedere să nu mă bag în afacerea asta. Or să-l ucidă fără multă vorbă dacă încearcă măcar să se apropie de individul ăsta.

În timp ce Leon ieşea din pivniţă, Josef îşi mai aruncă o dată ochii pe textul telegramei primite de la Tel Aviv. Textul spunea:

ALARMĂ DE GRADUL 0 STOP DATE RECENTE INDICĂ PROGRESE DE MAXIMĂ IMPORTANTĂ

ÎN PROIECTUL RACHETELOR STOP INDUSTRIAŞ GERMAN OPER (EAZĂ) ÎN ZONA VOASTRĂ DE ACŢIUNE STOP NUME CODIFICAT VULCAN STOP IDENTITATE PROBABILĂ ROSCHMANN STOP RECURGEŢI LA MILLER STOP LOCALIZAŢI ŞI ELIMINAŢI STOP CORMORANUL.

Josef se aşeză la masă, îşi scoase Waltherul PPK automatic şi-ncepu să-l cureţe şi să-l încarce cu grijă, aruncându-şi din când în când ochii spre telefonul ce nu voia să sune cu nici un chip.

În timpul cinei, Bayer îşi luă în serios rolul de gazdă, glumind fără încetare şi povestind tot felul de bancuri la care tot el se prăpădea de râs. Miller încercă de câteva ori s-aducă vorba despre paşaportul lui. De fiecare dată, Bayer îl bătea pe spate, îi spunea să nu-şi facă probleme, adăugând:

— Se ocupă băiatu', bătrâne, nu-ţi fă griji.

Apoi îşi ducea degetul arătător la nara stângă, îi făcea şmechereşte cu ochiul şi izbucnea din nou în râs.

Printre multe alte lucruri pe care Miller le învăţase în cei opt ani de când era reporter figura şi acela de a turna în el alcool fără să se ameţească nici un pic. Cu vinul acela alb, din care Bayer comandase din belşug în timpul mesei, nu era obişnuit, dar vinul alb oferă un mare avantaj când ai de gând să-ţi îmbeţi tovarăşul de petrecere: se serveşte dintr-o frapieră plină cu gheaţă şi cu apă rece, aşa că Miller reuşi de trei ori să verse conţinutul paharului în frapieră, fără ca Bayer să bage de seamă.

Până la desert dăduseră gata două sticle de Riesling, iar Bayer, strâns în haina care plesnea pe el, era leoarcă de sudoare. Transpiraţia abundentă făcea să-i fie sete mereu, aşa că mai ceru şi a treia sticlă.

Miller se prefăcu îngrijorat că Bayer n-o să fie în stare să-i facă rost de un paşaport nou şi că o să fie arestat pentru rolul pe care-l jucase în evenimentele petrecute la Flossenburg în 1945.

— O să ai nevoie de nişte fotografii de-ale mele, nu? întreba el, plin de grijă.

Bayer scoase un hohot de râs.

— Da, or să trebuiască vreo două poze. Nu-i problemă. Poţi să ţi le faci la unul din automatele din gară. Mai ai puţintică răbdare, să-ţi mai crească părul o idee şi să ţi se mai îngroaşe niţel mustaţa şi o să fii cu totul alt om.

— Şi-apoi? întrebă Miller, făcând pe naivul.

Bayer se aplecă şi-l prinse cu braţul pe după umeri.

Miller simţi duhoarea de vin din răsuflarea lui când îi şuşoti la ureche:

— Apoi le trimit la un prieten de-al meu şi-ntr-o săptămână te-ai şi făcut cu paşaport. Apoi cu paşaportul îţi scoatem şi permisul de conducere – după ce treci de examen, bineînţeles – şi carnetul de asigurare socială. Din punctul de vedere al autorităţilor din Germania, tu tocmai te-ai întors de curând în ţară, după cincisprezece ani petrecuţi în străinătate. N-o să ai nici o bătaie de cap, bătrâne, nu-ţi mai face griji din cauza asta.

Bayer băuse zdravăn, dar încă nu-şi pierduse controlul de tot. Nu voia să-şi dea drumul la gură, iar lui Miller îi era teamă să-l preseze prea tare, ca nu cumva celălalt să miroasă că era ceva în neregulă cu tânărul său oaspete şi să nu-i mai spună chiar nimic.

Deşi îi crăpa buza după o cafea, Miller refuză sugestia ospătarului, gândindu-se că, dacă bea cafea, Franz Bayer s-ar fi trezit din beţie, iar Miller nu voia aşa ceva. Grăsanul plăti nota, scoţând banii dintr-un portofel doldora de bancnote, după care se-ndreptară amândoi spre garderobă. Era zece şi jumătate.

— M-am simţit nemaipomenit cu dumneavoastră, Herr Bayer. Mulţumesc foarte mult.

— Franz, Franz, nu Herr Bayer, şuieră grăsanul, căznindu-se să-şi pună paltonul pe el.

— Bănuiesc că asta-i tot ce-ţi poate oferi Stuttgartul în materie de viaţă de noapte, zise Miller în timp ce-şi îmbrăca şi el paltonul.

— Ohoo, craiule, numai la aşa ceva îţi umblă mintea. Pentru cine e amator, se mai găseşte câte ceva de făcut; avem aici vreo şase cluburi de noapte trăsnet. Ţi-ar plăcea să mergi la unul din ele?

— Cum adică, aveţi cluburi din alea de noapte, cu strip-tease şi cu tot ce trebuie? întrebă Miller, făcând ochii mari.

Bayer hârâi, în culmea veseliei:

— Mai e vorbă? Parcă şi eu aş avea chef să mă uit puţin cum se despoaie fetiţele alea.

Bayer îi lăsă un bacşiş gras fetei de la garderobă şi ieşi clătinându-se.

— Şi ce cluburi de noapte aveţi aici, la Stuttgart? întrebă Miller făcând pe neştiutorul.

— Păi, ia să vedem. E *Moulin Rouge*, e *Balzac*, apoi vin *Imperial* şi *Sayonara*. Apoi mai e şi *Madeleine*, pe Eberhardt Strasse…

— Eberhardt? Măiculiţă, ce potriveală! Ăsta-i fostul meu patron de la Bremen, tipul care m-a scos din belea şi m-a trimis la avocatul ăla din Nurnberg! exclamă Miller.
— Oho, bine, foarte bine. Atunci să mergem acolo, zise Bayer şi o luă către maşină.

Mackensen ajunse la *Trei Mauri* la unsprezece şi un sfert. Studiind atent feţele câtorva clienţi întârziaţi care tocmai părăseau localul, ceru să stea de vorbă cu şeful de sală.
— Herr Bayer? Da, a fost pe la noi, dar a plecat acum vreo jumătate de oră.
— Avea pe cineva cu el? Un tip înalt, cu păr şaten, tuns scurt şi cu mustaţă?
— Da, da, chiar aşa! Au stat la masa aia din colţ.
Mackensen îi întinse o bancnotă de douăzeci de mărci, pe care celălalt o făcu imediat nevăzută.
— Trebuie neapărat să dau de el. S-a-ntâmplat o nenorocire. Ştii, nevastă-sa e cam bolnavă şi-a făcut o criză…
Pe faţa şefului de sală se citea o îngrijorare sinceră.
— Of, doamne, biata de ea.
— Ştii încotro au luat-o după ce-au plecat de-aici?
— Nu, nu ştiu, îmi pare rău, răspunse şeful de sală. (Chemă la el un ospătar mai tânăr.) Hans, tu i-ai servit pe Herr Bayer şi pe prietenul dânsului la masa din colţ. L-ai auzit unde vor să se ducă după ce pleacă de aici?
— Nu, zise Hans, n-am auzit nimic.
— Mai puteţi întreba şi la fata de la garderobă, mai zise şeful de sală, poate ştie ea ceva.
Mackensen se duse la garderobă şi stătu de vorbă cu fata de acolo. Apoi ceru să vadă broşura cu atracţiile Stuttgartului. La menţiunea „Cluburi de noapte" găsi numele a şase localuri. Pe cele două pagini din mijlocul broşurii era o hartă cu centrul oraşului. Se întoarse la maşină şi porni către primul din cele şase cluburi de noapte enumerate în pliant.

Miller şi Bayer luaseră loc la o masă de două persoane din clubul de noapte *Madeleine*. Bayer, care ajunsese deja la al doilea whisky mare, se holba cu ochii cât cepele la tânăra bine făcută ce-şi rotea provocator şoldurile în mijlocul ringului de dans, desfăcându-şi în acelaşi timp copcile sutienului. Când acesta căzu, în sfârşit, jos pe podea, Bayer îi trase lui Miller un ghiont zdravăn în coaste.
— Ce zici, flăcăule, de ce bogăţie are fata asta?

Nu mai ştia ce să facă de fericire văzând aşa privelişte.

Trecuse bine de miezul nopţii, iar Bayer era din ce în ce mai beat.

— Uite ce-i, Herr Bayer, mă tot gândesc la paşaportul ăla, îi şopti Miller. Nu prea-mi mai stă mintea la distracţii; când o să fie gata?

Bayer îl luă pe Miller pe după umeri.

— Da' parcă ţi-am mai spus o dată, Rolf puişorule. Nu-ţi mai face griji. Lasă-te pe mâna lui bătrânu' Franz. Clipi de câteva ori din ochii lui înceţoşaţi de alcool. În orice caz, nu eu fac paşapoartele. Eu doar trimit pozele la tipul care le pregăteşte, iar peste-o săptămână, hop, e gata paşaportul. Nu-ţi mai bate capul pentru-atâta lucru. Şi-acuma hai, să te văd că dai noroc cu bătrânu' Franz.

Flutură mâna lui durdulie.

— Băiete, încă-un rând.

Miller se sprijini mai comod de spătarul scaunului şi căzu pe gânduri. Dacă trebuia să mai aştepte să-i mai crească părul ca să-şi facă pozele pentru paşaport, asta însemna câteva săptămâni bune. Şi, oricât îşi dăduse el silinţa, nu reuşise să-l tragă de limbă pe Bayer ca să afle numele şi adresa tipului care le procura paşapoarte false celor de la ODESSA. Îi dăduse lui Bayer să bea pahar după pahar, dar chiar şi-aşa, beat mort, acesta tot nu voia să-şi dea drumul la gură.

Abia după prima parte a programului reuşi să-l convingă pe grăsanul din ODESSA să se dea dus de la club. Când reuşiră, în sfârşit, să iasă în aerul rece al nopţii de afară, trecuse bine de unu noaptea. Deşi se apucase cu o mână de umerii lui Miller, Bayer abia se mai ţinea pe picioare, iar aerul tare al nopţii îl moleşi de tot.

— Mai bine hai să te conduc acasă, îi spuse lui Bayer, îndreptându-se către maşina trasă la marginea trotuarului. Îl căută în buzunarul paltonului după cheile maşinii, după care îl ajută să se aşeze pe bancheta din spate, închise uşa, apoi ocoli automobilul şi se urcă la volan. În aceeaşi clipă, un Mercedes cenuşiu dădu colţul şi se opri brusc la douăzeci de metri în spatele lor.

Înăuntru, Mackensen, care trecuse pe la toate celelalte cinci localuri, se uită atent la numărul maşinii care tocmai pornea din faţa night-clubului *Madeleine*. Era numărul pe care i-l dăduse Frau Bayer, numărul maşinii soţului său. Ridică ambreiajul şi porni după ea.

Miller conducea prudent, luptând cu efectele serioasei cantităţi de alcool pe care fusese nevoit s-o bea şi el ca să-i

ţină hangul lui Bayer. Asta-i mai trebuia, să-l oprească poliţia pentru conducere sub influenţa alcoolului. Nu se îndreptă spre casa lui Bayer, ci direct spre hotelul lui. Bayer moţăi tot timpul drumului, cu capul bălăbănindu-i-se pe piept, în timp ce straturile imense de grăsime de sub guşă i se revărsau dizgraţios peste gulerul cămăşii şi peste cravată.

Ajungând în faţa hotelului, Miller îl zgâlţâi ca să-l trezească.

— Hai, Franz, băiete, zise, hai sus să mai luăm una mică înainte de culcare.

Trezit brusc la realitate, grăsanul aruncă o privire tâmpă în jurul lui.

— Trebuie s-ajung acas', mormăi, m-aşteaptă nevasta.

— Hai, lasă, că n-o fi foc. Mergem sus, în camera mea, să mai bem un păhărel şi să mai stăm la o parolă despre ce-am mai făcut în tinereţe.

Bayer trase un rânjet prin aburii beţiei.

— Hm, tinereţe, tinereţe… Ehee, Rolf, băiete, câte n-am mai făcut pe vremuri…

Miller se dădu jos şi se duse la uşa din spate să-l ajute pe grăsan să coboare.

— Frumoase vremuri, da, da, zise şi el şi-l apucă pe Bayer de subsuori, ca să-l ajute să coboare din maşină şi să intre în hotel. Hai să mai povestim despre ele. În spatele lor, pe stradă, omul din Mercedesul gri stinsese luminile, astfel încât maşina se confunda cu umbrele caselor.

Miller avea cheia de la camera lui în buzunar. Recepţionerul moţăia îndărătul biroului din hol. Bayer începu să mormăie ceva.

— Sssst, făcu Miller, fără gălăgie.

— Fără gălăgie, îl îngână şi Bayer, luând-o în vârful picioarelor către scara care scârţâi sub greutatea lui ca de elefant. Chicoti, amuzat. Spre norocul lui Miller, camera se afla la etajul întâi al hotelului, fiindcă Bayer n-ar fi reuşit cu nici un chip să ajungă mai sus în starea în care se afla. Descuie uşa, aprinse lumina şi-l ajută pe Bayer să se aşeze pe singurul fotoliu din cameră, de fapt, un scaun greoi şi incomod cu braţe din lemn.

Mackensen aştepta peste drum de hotel, cu ochii la ferestrele întunecate. Era două noaptea şi nicăieri nu mai ardea nici un bec. Când Miller aprinse lumina în camera lui, Mackensen localiză imediat fereastra, în partea dreaptă a hotelului, cum stătea cu faţa la el. Cântări dacă să urce pe loc după Miller ca să-i facă felul sau să mai aştepte, dar remarcă

două amănunte care-l făcură să nu se grăbească, totuşi. Prin uşile de sticlă de la intrare văzu cum recepţionerul, trezit cu câteva minute mai înainte de mersul greoi al lui Bayer, începuse să se-nvârtă de colo-colo prin hol. Cu siguranţă că un necunoscut ce urca scările la ora două dimineaţa i-ar fi atras atenţia, iar mai târziu ar fi putut să-l descrie amănunţit în faţa celor de la poliţie. Celălalt amănunt care-l făcu să dea înapoi era starea în care se afla Bayer. Îl văzuse pe Miller cum se căznea să-l care pe grăsan înăuntru şi-şi dădu seama că n-ar fi fost în stare să-l scoată la repezeală din hotel după ce l-ar fi ucis pe reporter, iar dacă poliţia punea mâna pe Bayer, Vârcolacul n-avea să i-o ierte. În ciuda aparenţelor, Bayer ocupa o funcţie importantă în ODESSA şi, în plus, mai avea la activ şi alte fapte, comise sub numele său real, pentru care politia ar fi dat mult să pună mâna pe el.

În sfârşit, un ultim element îl făcu pe Mackensen să încerce o lovitură trasă prin fereastră, de la distanţă. Peste drum de hotel se afla o clădire în construcţie. Structura de rezistenţă şi plafoanele etajelor fuseseră terminate, iar câteva rânduri de scări din beton nefinisat permiteau accesul la primele două nivele. Îi dădea mâna să aştepte, doar Miller nu putea să plece nicăieri fără ca el să prindă de veste. Odată pus la punct planul de bătaie, Mackensen se întoarse cu paşi hotărâţi spre maşina în al cărei portbagaj îl aştepta cuminte o carabină de vânătoare.

Lovitura îl luă pe Bayer complet pe nepregătite. Cu mintea înceţoşată de alcool, nici măcar n-avu timp să schiţeze vreun gest de apărare. Zicând că se uită după sticla de whisky, Miller deschisese uşa dulapului de haine şi scosese o cravată, de altfel singura pe care o mai avea în afară de cea pe care o purta la gât în acel moment. Şi-o scoase şi pe aceasta.

N-avusese până atunci ocazia să pună în aplicare loviturile pe care le tot repetase, cu tovarăşii săi de pluton, la sala de sport a unităţii militare în care-şi făcuse armata, cu zece ani în urmă şi nu mai era prea sigur că, la o adică, ar da rezultatele scontate. Bayer stătea prăvălit în fotoliu, mormăind prosteşte „Ce vremuri, ehehei, ce mai vremuri!", iar vederea cefei lui groase şi dizgraţioase, o bucată diformă de carne rozalie şi spână, îl stârni pe Miller, care-şi adună toate puterile şi lovi cu sete.

Nu reuşise o lovitură perfectă, fiindcă muchia palmei lui îşi pierduse fermitatea şi antrenamentul, iar ceafa lui Bayer era protejată de stratul gros de grăsime, dar fu de ajuns. Cu mintea împăclită de aburii beţiei, omul de ODESSA nici n-

avu timp să-şi dea seama ce se-ntâmplă şi se trezi cu mâinile legate de braţele scaunului.

— Ce mama dracului…? răcni el cu limba-mpleticită, scuturând tare din cap pentru a-şi alunga ameţeala.

Cât ai zice peşte, Miller îi scoase cravata de la gât şi-i priponi cu ea glezna stângă de piciorul scaunului; celălalt picior i-l imobiliză cu cordonul telefonului.

Îi aruncă lui Miller o privire plină de ură, pe măsură ce în mintea lui se făcea puţină lumină. Ca toţi cei de teapa sa, Bayer trăia de ani de zile cu o groază pe care nu reuşise să şi-o alunge niciodată din suflet.

— N-ai să poţi să mă scoţi niciodată de aici şi să mă duci la Tel Aviv, spuse. Şi n-ai nici o dovadă. În viaţa mea nu m-am atins nici cu un deget de voi…

O pereche de şosete făcută ghemotoc îi fu îndesată în gură, silindu-l să-şi înghită cuvintele, iar în jurul capului se trezi strâns cu un fular de lână, un cadou pe care Miller îl primise pe vremuri de la grijulia sa mamă. Pe deasupra culorilor vii ale ţesăturii, ochii ieşiţi din orbite ai lui Bayer aruncau săgeţi otrăvite.

Miller apucă celălalt scaun din încăpere, îl întoarse cu spătarul spre el şi se aşeză drept în faţa prizonierului, la o jumătate de metru distanţă.

— Acum ciuleşte bine urechile la mine, sac de grăsime împuţit ce eşti. În primul rând, să ştii că nu sunt agent israelian. În al doilea rând, n-am de gând să te duc nicăieri. O să stăm amândoi aici, iar tu o să-ţi dai drumul la gură, chiar aici, în faţa mea. Ai priceput?

Ludwig Bayer se holbă la el pe deasupra fularului, în ochii lui nu mai era nici urmă de veselie. Erau roşii şi injectaţi ca ai unui taur înfuriat.

— Pe mine mă interesează numele şi adresa omului care pregăteşte paşapoarte false pentru cei de la ODESSA, iar tu o să-mi spui toate astea acum, pe loc.

Aruncând o privire în jurul lui, dădu cu ochii de veioza de pe noptiera de lângă pat. O scoase din priză şi veni cu ea lângă Bayer.

— Acum, domnule Bayer, sau cum te-o mai fi chemând, eu o să-ţi scot căluşul din gură, iar dumneata ai să vorbeşti. La cel mai mic strigăt, te plesnesc cu asta peste ochi. Puţin îmi pasă dacă-ţi crăp capul. M-ai auzit?

Miller forţa nota intenţionat. Nu omorâse în viaţa lui un om şi n-avea de gând să-nceapă cu Bayer.

Dezlegă uşor fularul şi scoase ghemotocul de şosete din gura lui Bayer, ţinând mereu lampa în mâna dreaptă, gata să-

l pocnească pe celălalt cu ea peste cap.

— Câine ce eşti, se stropşi Bayer. Eşti spion, vă ştiu eu. N-o să scoţi o vorbă de la mine.

Nici nu terminase de vorbit că se trezi din nou cu şosetele în gură, iar fularul fu legat la loc.

— Nu? zise Miller. Mai vedem noi. Acum o să-ncep cu degetele, să vedem dacă-ţi place.

Apucă degetul mic şi inelarul mâinii drepte a lui Bayer şi i le dădu peste cap până ajunseră aproape în poziţie verticală. Bayer se zbătu în scaun, mai-mai să-l prăvălească la pământ. Miller îl aşeză la loc şi dădu puţin drumul degetelor.

Îi scoase iar căluşul.

— O să-ţi rup toate degetele de la mâini, Bayer, şopti el. După care o să scot becul din veioză, o s-o bag în priză şi-o să-ţi înfig scula drept în locul becului.

Bayer închise ochii, iar pe faţă sudoarea începu să-i curgă şiroaie.

— Nu, nu vreau cu electrozii. Doamne, nu cu electrozii. Nu acolo, murmură.

— Ştii cum e, nu-i aşa? zise Miller, apropiindu-se cu gura la doar câţiva centimetri de urechea lui Bayer.

Bayer închise iar ochii şi oftă încet. Ştia cum era. Cu douăzeci de ani în urmă se aflase printre cei care îl bătuseră în subteranele închisorii din Fresnes, lângă Paris, pe „Iepurele Alb”, comandantul de escadră Thomas, până îl transformaseră într-o grămadă de carne însângerată. Ştia prea bine cum era, dar când nu era el cel care o încasa.

— Vorbeşte, şuieră Miller. Numele şi adresa tipului care falsifică paşapoarte.

Bayer dădu încet din cap.

— Nu pot, se văită. M-ar omorî pentru asta.

Miller îi puse la loc căluşul. Apucă degetul mic al lui Bayer, închise ochii şi-l dădu peste cap până la refuz. Osul se frânse de la încheietură. Bayer se opinti în scaun şi vărsă peste căluş.

Miller îl curăţă repede de vomă, ca să nu se înece. Grăsanul îşi dădu iar capul pe spate şi toată mâncarea pe care o băgase în el în seara aceea, plus conţinutul a două sticle de vin şi câteva scotch-uri mari, îi ţâşni pe piept şi de acolo în poală.

— Vorbeşte, îi zise Miller. Mai ai încă şapte degete.

Bayer înghiţi în sec, cu ochii închişi.

— Winzer, glăsui el în cele din urmă.

— Cum?

— Winzer. Klaus Winzer. El se ocupă de paşapoarte.

— E falsificator de meserie?
— E tipograf.
— Unde stă? În ce oraş?
— Dacă-ţi spun e ca şi cum mi-aş semna condamnarea la moarte.
— Dacă nu-mi spui, te omor chiar eu cu mâna mea. În ce oraş stă?
— În Osnabruck, murmură Bayer.

Miller îi puse din nou căluşul şi se gândi puţin. Klaus Winzer, tipograf din Osnabruck. Deschise servieta în care avea jurnalul lui Solomon Tauber şi câteva hărţi şi scoase din ea o hartă rutieră a Germaniei.

Autostrada către Osnabruck, un oraş aşezat tocmai sus, în nordul landului Renania de Nord/Westfalia, trecea prin Munchen, Frankfurt, Dortmund şi Munster. I-ar fi luat vreo patru sau cinci ore de mers cu maşina, în funcţie de starea drumului. Se uită la ceas: mai era puţin până la ora trei, în dimineaţa zilei de 21 februarie.

Peste drum, ascuns într-o nişă aflată la etajul doi al clădirii în construcţie, Mackensen începuse să tremure în răcoarea dimineţii. În hotelul din faţa lui, fereastra camerei lui Miller era încă luminată. Din când în când, Mackensen arunca o privire scurtă la ieşirea din hotel. Ce naiba făcea Bayer ăla? Nu mai ieşea odată, ca să poată să-l aranjeze pe Miller. Dacă Miller ieşea din hotel, putea să-l împuşte în stradă. Sau măcar unul dintre ei să deschidă fereastra camerei, ca să mai ia o gură de aer. Îl apucă din nou tremuratul, cu mâinile încleştate pe carabina Remington 300, care atârna greu. La o distanţă de treizeci de yarzi, cu asemenea armă l-ar lua pe Miller ca din oală. Mackensen se pregăti să mai aştepte, era un tip răbdător.

În camera sa, Miller începu să-şi strângă lucrurile fără să scoată o vorbă. Trebuia să facă în aşa fel încât Bayer să nu poată da alarma înainte să treacă cel puţin şase ore. La urma urmei, se putea foarte bine ca umflatul să fie atât de îngrozit de consecinţe încât să nu se grăbească să-şi anunţe şefii că-i dăduse lui Miller adresa omului care falsifica paşapoartele. Dar Miller nu putea să-şi asume un asemenea risc.

Înainte de a părăsi camera, Miller mai strânse o dată legăturile de la picioare şi căluşul pe care i-l pusese lui Bayer, ca să fie sigur că acesta nu poate să scape sau să ţipe, apoi îl culcă pe o parte, ca nu cumva grăsanul să facă tărăboi încercând să se rostogolească cu tot cu scaun prin cameră, apoi ieşi, încuind uşa în urma lui.

Când ajunse la prima treaptă a scării, îi veni o idee. Recepţionerul văzuse două persoane intrând în hotel. Ce-o să zică dacă acum ieşea doar una, plătea nota şi părăsea hotelul? O luă aşadar înapoi şi se-ndreptă spre partea din spate a clădirii. La capătul coridorului găsi o fereastră care dădea spre ieşirea de incendiu. O deschise, se strecură prin ea şi ieşi pe scara de incendiu. În câteva secunde ajunse în curtea din spatele hotelului, unde se afla garajul. Văzu o poartă care dădea în străduţa din spatele clădirii.

Două minute mai târziu se grăbea cu paşi mari spre locul unde-şi parcase Jaguarul, la trei mile depărtare de hotel şi la doar o jumătate de milă de casa lui Bayer. Efectele cantităţii considerabile de alcool pe care o ingurgitase în seara precedentă şi oboseala acumulată în cursul nopţii îl făceau să se simtă la capătul puterilor. Ar fi dat orice pentru câteva ore de somn, dar îşi dădea seama că trebuie neapărat să ajungă la Winzer înainte ca cei de la ODESSA să prindă de veste despre cele întâmplate.

Ajunse la locul de parcare al Jaguarului cu câteva minute înainte de patru dimineaţa, iar la patru şi jumătate ieşea cu maşina în autostrada care o lua înspre nord, către Heilbronn şi Mannhein.

Aproape imediat după plecarea sa, Bayer, care se trezise între timp, începu să se zbată, încercând să-şi desfacă legăturile. Se aplecă mult în faţă şi, în ciuda ghemotocului de şosete şi a fularului care-i astupau gura, începu să roadă cu dinţii nodurile cravatelor cu care-i erau legate mâinile. Dar gâtul lui scurt şi gros nu-i dădea voie să se aplece îndeajuns, iar din cauza legăturii petrecute peste gură nu putea apuca destul de bine cu dinţii nodurile cravatelor. Efortul îi tăia răsuflarea şi la fiecare două minute trebuia să facă o pauză ca să tragă aer pe nas.

Se zbătu, încercând să-şi slăbească legăturile de la glezne, dar fără succes. Până la urmă, în ciuda durerii îngrozitoare din degetul mic, care se umfla văzând cu ochii, se hotărî totuşi să-ncerce să-şi elibereze încheieturile mâinilor.

Se chinui mult, dar nu reuşi să facă nimic. Atunci îşi aduse aminte de veioza aruncată lângă el, pe podea; becul rămăsese înşurubat în dulie. Se gândi că dacă reuşea să ajungă la el şi să-l spargă, putea să-şi taie legăturile de la mâini cu o bucată de ciob.

Îi luă o oră întreagă să se târască până la veioză, cu scaunul răsturnat cu tot şi să spargă becul.

La prima vedere poate să pară destul de simplu să-ţi tai legăturile de la mâini cu un ciob de sticlă, dar, în practică,

treaba se dovedeşte a fi mult mai complicată, ba chiar poate să dureze ore în şir. Mâinile lui Bayer asudau din greu, iar transpiraţia umezise materialul din care erau făcute cravatele, întărind şi mai tare nodurile din jurul încheieturilor lui grase. Până pe la şapte dimineaţa, când prima lumină a zorilor începuse să se cearnă peste acoperişurile caselor, Bayer abia reuşise, cu mari eforturi, să-şi taie pe jumătate legătura de la mâna stângă; la opt reuşi, în sfârşit, să-şi elibereze de tot încheietura mâinii stângi.

Cam în acelaşi timp, Jaguarul lui Miller se angaja pe şoseaua de centură a Kolnului, în partea de răsărit a oraşului; până la Osnabruck îi mai rămăseseră de parcurs o sută de mile. Începuse să cadă o lapoviţă blestemată ce se abătea pânze-pânze peste autostrada alunecoasă, iar mişcarea monotonă a ştergătoarelor, ce lucrau din greu pentru a curăţa parbrizul, avea un efect aproape hipnotic asupra lui Miller, care făcea eforturi disperate să nu adoarmă la volan. Cu gândul la ce s-ar fi putut întâmpla dacă ieşea tocmai atunci în decor, pe câmpurile noroioase de pe ambele părţi ale autostrăzii, Miller mai reduse puţin viteza, până când acul vitezometrului se opri la 80 de mile pe oră şi se înarmă cu răbdare.

Eliberându-şi mâna stângă, Bayer reuşi în câteva minute să-şi dea jos şi căluşul, după care rămase aşa o vreme, gâfâind şi trăgând aer în piept cu înghiţituri mari. Mirosul îi întorcea stomacul pe dos; în aerul închis al încăperii, senzaţia de groază, aproape palpabilă, se adăuga duhorii de sudoare, vărsătură şi whisky. Strângând din dinţi la străfulgerările de durere înfiorătoare pe care degetul rupt i le trimitea până sus, la încheietura umărului, îşi desfăcu nodurile de la mâna dreaptă, apoi pe cele de la picioare.

Prima reacţie fu să se repeadă la uşă, dar descoperi că era încuiată.

Se împletici prin cameră, încă nesigur pe picioarele amorţite din cauza strânsorii. În cele din urmă reuşi să ajungă la fereastră, dădu perdeaua la o parte cu o mişcare bruscă şi trase de geamuri înspre el, deschizându-le larg.

În ciuda frigului ce-l cuprinsese, Mackensen aproape că aţipise în ascunzătoarea lui de peste drum de hotel, când văzu dintr-o dată trăgându-se perdelele de la fereastra camerei lui Miller. Într-o clipă duse Remingtonul la ochi, aşteptă până când cel dinăuntru deschise fereastra, ajungând în bătaia armei şi apăsă pe trăgaci, ţintind drept în capul victimei.

Glontele îl nimeri pe Bayer la baza gâtului, omorându-l pe loc. Corpul lui greu se răsuci şi căzu pe spate pe podea. Zgomotul împuşcăturii ar fi putut fi luat drept rateul unui motor ce refuza să pornească, dar Mackensen înţelese că, în câteva minute, cei din hotel or să-şi dea seama ce se petrecuse de fapt şi-or să-nceapă să se agite.

Fără să piardă nici o secundă, îşi părăsi ascunzătoarea, coborî în fugă treptele de beton şi ieşi prin spatele clădirii, ocolind în goană două betoniere şi o grămadă de pietriş. Ajunse la maşină, aruncă arma în portbagaj, după care porni în trombă. Trecuseră şaizeci de secunde din clipa în care apăsase pe trăgaci.

În timp ce se arunca în maşină şi pornea motorul, îşi dădu seama că ceva nu era în regulă. Undeva fusese o greşeală. Din descrierea Vârcolacului, victima ar fi trebuit să fie un bărbat înalt şi subţire, iar pentru o fracţiune de secundă, înainte de a apăsa pe trăgaci, Mackensen avusese în colimatorul armei o siluetă scundă şi grasă. Gândindu-se la imaginea lui Bayer, pe care-l văzuse intrând în hotel cu o seară în urmă, Mackensen fu sigur că acesta era omul pe care-l împuşcase.

La urma urmei, situaţia nu era chiar aşa de gravă. Văzându-l pe Bayer mort în camera sa, mai mult ca sigur că Miller avea să-şi ia picioarele la spinare în doi timpi şi trei mişcări, îndreptându-se către Jaguarul pe care-l lăsase la trei mile distanţă de hotel. Mackensen întoarse Mercedesul şi o luă înapoi spre locul unde văzuse Jaguarul parcat ultima oară. Abia când intră pe străduţa aceea liniştită şi văzu că Jaguarul dispăruse dintre limuzina Opel şi camionul Benz, între care se aflase parcat cu o seară în urmă, Mackensen începu să-şi facă probleme cu adevărat.

Dacă ar fi fost genul de om care intră lesne în panică, Mackensen n-ar fi ajuns să intre în solda celor de la ODESSA ca asasin plătit. Doar nu era prima oară când avea necazuri într-o misiune. Nu se repezi orbeşte, ci opri maşina şi se gândi puţin la rece; era foarte posibil ca Miller să se afle de-acum la sute de mile depărtare.

Păstrându-şi calmul, analiză faptele pe îndelete: Miller nu-l omorâse pe Bayer la hotel. Asta conducea la numai două alternative mari şi late: ori nu fusese în stare să scoată nimic de la el şi în cazul ăsta nu era nici o problemă, o să dea din nou de urma lui, doar nu era nici o grabă; ori Miller obţinuse într-adevăr ceea ce dorea de la Bayer, iar asta nu putea fi decât o anumită informaţie. Doar Vârcolacul putea şti de ce informaţie anume avea Miller nevoie, o informaţie pe care

era clar că acesta încercase s-o obţină de la Bayer. Prin urmare, nu-i rămânea altceva de făcut decât să-l sune pe Vârcolac, deşi Mackensen ştia foarte bine că superiorul său va avea un acces de mânie la aflarea ultimelor noutăţi.

Bâjbâi câteva minute până să găsească un telefon public. Fise avea destule, fiindcă întotdeauna păstra în buzunar un pumn de monede de o marcă, special pentru convorbiri interurbane.

În biroul său de la Nurnberg, Vârcolacul ridică receptorul şi, după ce îl puse la curent cu cele întâmplate, asasinul trebui să îndure potopul de înjurături ce se revărsa din receptorul telefonului. În cele din urmă, Vârcolacul reuşi să se calmeze.

— Să faci bine să mi-l scoţi din pământ, din iarbă verde, dobitocule! Cine ştie pe unde mai umblă acum.

Mackensen îi explică superiorului său că trebuia să afle ce fel de informaţie îi dăduse Bayer lui Miller înainte de a muri.

La celălalt capăt al firului, Vârcolacul se gândi puţin.

— Dumnezeule, şopti el, omul cu paşapoartele. A aflat numele celui care ne face paşapoartele false.

— Cum adică, şefule? întrebă Mackensen.

Vârcolacul încercă să-şi păstreze calmul.

— Îl sun imediat ca să-l pun în gardă, zise grăbit. La el s-a dus Miller.

Îi dictă lui Mackensen o adresă, după care zise:

— Ia-ţi dracului picioarele la spinare şi zboară la Osnabruck, cât poţi de repede. O să-l găseşti pe Miller ori la adresa pe care ţi-am dat-o, ori prin oraş, pe undeva. Dacă n-a ajuns încă la omul nostru, fă pe dracu-n patru şi găseşte-i Jaguarul. După ce găseşti Jaguarul, nu-l mai scăpa din ochi pentru nimic în lume. Indiferent ce se-ntâmplă, Miller se-ntoarce mereu la el.

Închise repede, apoi ridică din nou receptorul şi sună la informaţii. După ce află ce avea nevoie închise şi formă un număr de telefon din Osnabruck.

La Stuttgart, Mackensen rămase cu receptorul mort în mână. Îl agăţă la locul lui cu o ridicare din umeri, apoi se întoarse la maşină fără nici un chef, cu gândul la ce-l aştepta în următoarele ore: un drum lung şi obositor cu maşina, urmat de o nouă „misiune”. Era aproape la fel de obosit ca şi Miller, care la acea oră mai avea de parcurs douăzeci de mile până la Osnabruck. Nici unul dintre ei nu dormise de douăzeci şi patru de ore, iar Mackensen nu mai mâncase de la prânzul din ziua precedentă.

Pătruns până la oase de frigul îndurat cât veghease în faţa hotelului, cu o noapte înainte, tânjind după o cafea aburindă şi după un Steinhager care să meargă cu ea, se urcă iar în Mercedes şi ieşi în şoseaua care o lua către nord, înspre landul Westfalia.

CAPITOLUL XIV

La prima vedere, nimic din înfăţişarea lui Klaus Winzer nu arăta că acesta ar fi făcut parte pe vremuri din SS. În primul rând că înălţimea lui era cu mult sub limita obligatorie de şase picioare, iar în al doilea rând, mai era şi miop. La cei patruzeci de ani ai lui, avea un trup rotofei şi o piele albă ca hârtia, cu un păr galben deschis şi un aer sfios, ca al unei fete de pension.

De fapt, avusese parte de cariera cea mai surprinzătoare dintre toţi cei care purtaseră vreodată uniforma SS-ului. Născut în 1924, era fiul unui oarecare Johann Winzer, măcelar din Wiesbaden, un zdrahon certăreţ şi nestăpânit, care fusese trup şi suflet alături de Adolf Hitler şi de Partidul Nazist încă de la începutul anilor douăzeci. De mic copil, Klaus se obişnuise cu priveliştea pe care-o oferea taică-său când se întorcea acasă, cu hainele în dezordine şi cu câte-un ochi învineţit, de la confruntările de stradă cu socialiştii şi comuniştii.

Când a mai crescut puţin, Klaus a început să semene cu maică-sa, ajungând, spre marea dezamăgire a tatălui său, un tânăr micuţ de statură, plăpând, miop şi la locul lui. Nu putea să sufere violenţa, sportul şi pe cei din Tineretul Hitlerist. Nu excela decât într-o singură privinţă: încă de mic se îndrăgostise de arta caligrafiei şi a manuscriselor cu anluminuri, activitate pe care taică-său, de-a dreptul dezgustat, o considera demnă doar de un pidosnic.

O dată cu venirea naziştilor la putere, măcelarul prosperase peste noapte, reuşind să obţină, drept răsplată pentru dăruirea sa faţă de Partid, dreptul exclusiv de a aproviziona cu carne garnizoana SS din localitate. La fiecare paradă a SS-ului sorbea din ochi, cu neţărmurită admiraţie, coloanele de tineri care defilau ţanţoş sub privirile lui, nutrind, în adâncul sufletului, speranţa sinceră că, într-o bună zi, fiul său avea să se fălească şi el cu uniforma neagră cu însemne de argint a celor din Schutz Staffel[40].

Dar Klaus nu arăta defel c-ar avea asemenea înclinaţii, preferând, mai degrabă, să-şi petreacă vremea aplecat asupra manuscriselor sale, caligrafiind îndelung literele pe care le colora neobosit cu tot felul de cerneluri.

Apoi a venit războiul, iar în primăvara lui 1942 Klaus a împlinit optsprezece ani, vârsta recrutării. Spre deosebire de zdrahonul de taică-său, mereu pus pe harţă şi duşman de moarte al evreilor, fiul lui era o arătare mică, plăpândă şi

sfioasă. Declarat inapt din punct de vedere medical chiar şi pentru o muncă de scrib în birourile armatei, cei din comisia de recrutare l-au trimis pe Klaus definitiv la vatră. Pentru taică-său asta a fost picătura care a umplut paharul.

Într-o bună zi, Johann Winzer s-a urcat în trenul de Berlin şi s-a dus în audienţă la un fost camarad cu care, pe vremuri, înfruntase umăr la umăr, pe stradă, duşmanii partidului; de-atunci, acesta ajunsese sus de tot, printre mărimile SS-ului, iar Winzer-tatăl trăgea speranţa că acesta ar putea să pună vreo vorbă bună pe undeva, ca să-i găsească neputinciosului de fiu-său vreo slujbă în care să-şi aducă obolul, după puterile lui, la nemurirea Reich-ului. Doritor să-l ajute cum putea mai bine, adică nu cine ştie cât, omul a vrut să ştie dacă tânărul Klaus se pricepea să facă ceva ca lumea. Cu ochii în pământ de ruşine, tatăl a declarat că fiul se pricepea, într-adevăr, să scrie frumos.

Camaradul a promis că va vedea ce poate să facă şi, pentru început, i-a cerut lui Klaus să scrie cât putea el mai frumos un text de felicitare în onoarea unui anume maior SS Fritz Suhren.

Acasă, la Wiesbaden, tânărul Klaus a făcut tot ce i se ceruse şi, o săptămână mai târziu, textul de felicitare îi era înmânat lui Suhren de către colegi, în cadrul unei ceremonii organizate la Berlin. Suhren, pe atunci comandantul lagărului de concentrare de la Sachsenhausen, urma să fie numit la comanda cunoscutului şi temutului lagăr de la Ravensbruck.

Suhren a fost executat de francezi în 1945.

Cu ocazia festivităţii de numire a lui Suhren în noua sa funcţie, care a avut loc la sediul RSHA din Berlin, toată lumea a admirat frumosul manuscris făcut de Klaus Winzer, inclusiv un anume locotenent SS Alfred Naujocks. Acesta fusese artizanul aşa-zisului atac din august 1939 al polonezilor asupra staţiei de radio de la Gleiwitz, situată în apropierea frontierei germano-polone; în urma acestui „atac”, în incinta staţiei de radio fuseseră găsite cadavrele câtorva soldaţi ai armatei germane, de fapt, nişte bieţi deţinuţi dintr-un lagăr de concentrare îmbrăcaţi în uniformele Wehrmachtului. Dar lui Hitler acest pretext i-a fost de ajuns pentru a invada Polonia şapte zile mai târziu.

Naujocks a vrut să ştie cine pregătise manuscrisul; după ce i s-a spus, a cerut ca tânărul Klaus să fie adus la Berlin.

Luat pe sus, Klaus Winzer nici n-a avut timp să-şi dea seama foarte bine ce se întâmplă; fără nici o perioadă de instrucţie, a fost primit în cadrul SS-ului, obligat să depună jurământul de credinţă, apoi un alt angajament cum că n-avea

să divulge secretele de stat pe care le va afla, după care a fost anunţat că urma să lucreze la o operaţiune ultrasecretă de importanţă deosebită pentru Reich. Uluit de ascensiunea peste noapte a fiului său, măcelarul din Wiesbaden era în al nouălea cer. Prima etapă a operaţiunii începuse deja într-un atelier de pe Dellbruck Strasse, din Berlin, sub conducerea Unităţii Şase, Secţia F, din RSHA. În esenţă, ideea acestui plan era foarte simplă. SS-ul avea de gând să falsifice câteva sute de mii de bancnote britanice de cinci lire, ca şi bancnote americane de 100 de dolari. Hârtia era produsă chiar în Reich, la Spechthausen, în apropiere de Berlin, unde se afla o fabrică de hârtie specială pentru bilete de bancă, iar cei de la atelierul de pe Dellbruck Strasse aveau misiunea să încerce să obţină o replică perfectă a filigranului de pe bancnotele britanice şi americane. De aceea aveau nevoie de Klaus Winzer, care era mare specialist în cerneluri şi hârtie.

Planul SS-ului era să arunce pe piaţa Marii Britanii şi a Americii o mare cantitate de bani falşi, ruinându-le astfel economia. La începutul anului 1943, după ce s-a pus la punct tehnica pentru realizarea filigranului de pe bancnotele englezeşti de 5 lire, realizarea propriu-zisă a matriţelor a revenit unei echipe de grafologi şi de graficieni, evrei şi ne-evrei, aleşi cu grijă dintre prizonierii din lagărul de la Bachsenhausen, care lucrau, sub comanda celor de la SS, într-un atelier din Blocul 19, aflat tot în incinta acestui lagăr de concentrare. Misiunea lui Winzer era de a controla cu atenţie matriţele realizate de specialiştii din echipă, deoarece SS-ul se temea ca nu cumva prizonierii să strecoare intenţionat vreo greşeală în ele, punând astfel în pericol întreaga operaţiune.

În doi ani de zile, Klaus Winzel a învăţat tot ce se putea învăţa de la subordonaţii săi, devenind un falsificator neîntrecut. Pe la sfârşitul anului 1944, echipa atelierului din Blocul 19 a început să pregătească şi documente de identitate false, pe care ofiţerii din SS să le folosească după terminarea războiului şi după căderea definitivă a Germaniei.

Dar la începutul primăverii lui 1945, mica lume din Blocul 19 al lagărului de la Sachsenhausen, trăind liniştită şi la adăpost de nebunia ce cuprinsese Germania, se nărui dintr-o dată.

Întreaga echipă, aflată sub comanda unui anume căpitan SS Bernhard Krueger, a primit ordin să părăsească lagărul de la Sachsenhausen pentru a se instala undeva prin munţii Austriei, unde să-şi continue importanta activitate. Au urcat deci totul în maşini şi s-au îndreptat către sud,

reamenajându-şi atelierul într-o fabrică de bere părăsită, Redl-Zipf, din Austria Superioară. Mai târziu, cu doar câteva zile înainte de sfârşitul războiului, Klaus Winzer a fost obligat să asiste neputincios, cu ochii în lacrimi şi cu inima sfâşiată de durere, cum milioanele de lire sterline şi miliardele de dolari falşi la care muncise atâta amar de vreme erau aruncate de-a valma în apa unui lac.

S-a întors deci acasă, la Wiesbaden. Cum în perioada cât fusese în SS nu dusese niciodată lipsă de nimic, o dată ajuns acasă descoperi, spre marea sa mirare, că, în vara lui 1945, poporul german îndura o foamete cruntă. Wiesbadenul era acum ocupat de americani; aceştia aveau mâncare din plin, în timp ce populaţia germană abia o mai ducea de azi pe mâine. Tatăl său, convertit într-un antinazist convins, ajunsese la sapă de lemn. De cârligele strălucitoare din prăvălia lui, care pe vremuri gemuseră de tot felul de preparate din carne, acum nu mai era atârnat decât un biet şir de cârnaţi.

Mama lui Klaus i-a spus că toate alimentele se dădeau numai pe bonuri de raţie eliberate de americani. Făcând ochii mari la bonurile de raţie, Klaus a remarcat că fuseseră tipărite la faţa locului, pe o hârtie de calitate inferioară; a luat vreo zece şi s-a închis cu ele timp de câteva zile în camera lui. Când a ieşit în sfârşit de-acolo, i-a întins maică-sii mai multe coli cu bonuri de raţie americane, cât să le-ajungă tuturor pentru şase luni de-atunci încolo.

— Dar sunt contrafăcute, a replicat maică-sa, după ce şi-a revenit din uluire.

Klaus i-a explicat răbdător că nu erau contrafăcute, ci pur şi simplu fuseseră imprimate pe o altă tiparniţă, lucru pe care, de fapt, ajunsese chiar să-l creadă. Taică-său i-a luat şi el partea.

— Femeie proastă ce eşti, doar nu vrei să spui că bonurile de raţie făcute de fiu-tău sunt mai proaste decât bonurile yankeilor ăstora?

Acest argument a lăsat-o fără replică pe femeie, mai ales că, în aceeaşi seară, la masă au avut patru feluri de mâncare.

O lună mai târziu, Klaus Winzer făcea cunoştinţă cu Otto Klops, regele bursei negre din Wiesbaden, un tip de o eleganţă cam ţipătoare, dar sigur de sine, iar afacerile au început să curgă. Winzer scotea ca pe bandă rulantă zeci şi sute de bonuri de raţie, cupoane de benzină, permise de liberă-trecere între zone, permise de conducere, cecuri la purtător; Klops cumpăra cu ele alimente, benzină, anvelope de camion, ciorapi de nailon, săpun, produse cosmetice şi haine, din care oprea pentru el şi pentru membrii familiei

Winzer atât cât să ducă un trai îmbelşugat, iar ce rămânea vindea pe piaţa neagră, la preţuri de speculă. Până în vara lui 1948, în mai puţin de treizeci de luni, Klaus Winzer a devenit un om bogat: în contul său din bancă se aflau cinci milioane de *Reichsmarks*.

Într-o bună zi, când maică-sa, oripilată, i-a cerut socoteală, Klaus i-a explicat pe scurt cum vedea el lucrurile: „Faptul că un document oarecare e original sau contrafăcut nu are nici o importanţă; el trebuie apreciat numai după foloasele pe care le poţi trage de pe urma lui. Astfel, rostul unui permis de liberă-trecere e să-ţi permită să treci frontiera cu ajutorul lui: dacă reuşeşti, atunci e un document valabil".

În octombrie 1948, Klaus Winzer a trebuit să facă faţă altui necaz: autorităţile au făcut o reformă monetară, introducând o nouă monedă, *Deutschmark*, în locul vechii *Reischsmark*. Dar, în loc să fie schimbaţi toţi banii aflaţi în circulaţie la paritatea de unu la unu, toată lumea a primit, pur şi simplu, suma de 1000 de mărci noi. Prin urmare, Klaus a fost complet ruinat: pentru a doua oară în mai puţin de patru ani, imensa lui avere era redusă la nişte biete bucăţele de hârtie fără nici o valoare.

Cum măsura luată de autorităţile federale făcuse ca fauna de bişniţari şi profitori de pe piaţa neagră să dispară, din moment ce piaţa liberă oferea tot ce şi-ar fi putut dori cineva, populaţia l-a denunţat pe Klaus autorităţilor, iar Winzer s-a văzut nevoit să-şi piardă urma. Aşadar şi-a confecţionat un permis de liberă-trecere şi, înarmat cu el, s-a prezentat la Hanovra, la Cartierul General al zonei aflate sub administraţie britanică, unde a cerut să fie angajat la serviciul de paşapoarte al Guvernului Militar Britanic.

La angajare a prezentat o scrisoare de recomandare din partea autorităţilor americane din Wiesbaden, în care era descris în termeni excelenţi; nici nu era de mirare, doar o scrisese cu mâna lui. Maiorul britanic care ceruse să-l vadă a pus pe birou ceaşca de ceai pe care o ţinea în mână şi i-a spus:

— Sper că-ţi dai seama cât de important e ca toată lumea să aibă documentele în bună regulă întotdeauna.

Cât se poate de sincer, Winzer l-a asigurat pe maior că era perfect conştient de treaba asta. Două luni mai târziu, a venit şi ziua lui norocoasă. Stătea singur într-o berărie, sorbind dintr-o halbă de bere, când un bărbat pe nume Herbert Molders a intrat în vorbă cu el. Din vorbă-n vorbă, acesta i-a mărturisit lui Winzer că britanicii îl dăduseră în urmărire pentru crime de război şi că trebuia neapărat să părăsească

Germania. Problema era că numai autorităţile britanice aveau căderea să elibereze paşapoarte populaţiei germane, iar el nu îndrăznea să depună o cerere în acest sens. Cu glas şoptit, Winzer i-a răspuns că asta se putea aranja, dar că aşa ceva avea să-l coste o grămadă de bani.

Spre surprinderea sa, Molders a scos din buzunar un colier din diamante veritabile. I-a spus că, pe când se afla într-un lagăr de concentrare, unul dintre deţinuţii evrei de acolo îi oferise nişte bijuterii ca să-l facă scăpat. Molders luase bijuteriile, apoi avusese grijă ca evreul acela să ajungă cât mai repede în camera de gazare şi, în pofida ordinelor primite, păstrase el însuşi prada în loc s-o predea superiorilor.

Peste o săptămână, înarmat cu o fotografie de-a lui Molders, Winzer i-a întocmit paşaportul. Nici măcar nu şi-a dat osteneala să-l falsifice, fiindcă n-avea nevoie de aşa ceva.

Procedura de eliberare a paşapoartelor era simplă. Solicitanţii se prezentau cu toate documentele la Secţia întâi, unde li se cerea să completeze un formular, după care îşi depuneau tot acolo dosarul pentru verificare. Funcţionarii de la Secţia a Doua examinau cu atenţie certificatele de naştere, buletinele de identitate, permisele de conducere depuse, ca nu cumva să fie false, verificau lista criminalilor de război daţi în urmărire şi, dacă cererea de paşaport primea aviz favorabil, trimiteau documentele, împreună cu aprobarea scrisă a şefului secţiei, la Secţia a Treia. Cei de la Secţia a Treia, pe baza aprobării primite de la Secţia a Doua, luau un paşaport în alb din seiful unde erau depozitate, îl completau cu datele necesare, lipeau fotografia posesorului, după care îl predau solicitantului, care trebuia să se prezinte în termen de o săptămână de la depunerea dosarului.

Winzer a reuşit să se transfere la Secţia a Treia. Cât ai zice peşte, a completat în locul lui Molders un formular, trecând un nume fictiv, după care a falsificat o notă de aprobare cu numele şefului Secţiei a Doua, pe care a imitat semnătura respectivului ofiţer britanic.

Apoi s-a dus la Secţia a Doua, a luat cele nouăsprezece formulare care-l aşteptau împreună cu notele de aprobare aferente, a strecurat printre ele şi formularul lui Molders cu nota lui de aprobare, după care şi-a pus teancul de documente sub braţ şi s-a dus să-l predea maiorului Johnstone. Johnstone s-a uitat cu atenţie să fie douăzeci de note de aprobare, apoi s-a dus la seif şi a scos din el douăzeci de paşapoarte în alb pe care i le-a înmânat lui Winzer. Winzer le-a completat cu mâna lui, după cum îi cereau atribuţiunile,

a pus pe ele ştampila oficială, după care le-a înmânat pe primele nouăsprezece solicitanţilor nerăbdători care aşteptau în faţa ghişeului. Al douăzecilea l-a pus în buzunarul său, iar la miile de cereri de paşaport clasate în fişierul lui s-au mai adăugat alte douăzeci, pentru cele douăzeci de paşapoarte recent eliberate.

În aceeaşi seară Winzer i-a înmânat lui Molders noul paşaport, primind în schimb colierul. Îşi găsise, în sfârşit, o nouă vocaţie.

În mai 1949 a fost fondată noua Republică Federală Germania, iar formalităţile de eliberare a paşapoartelor au fost transferate în sarcina Guvernului landului Saxonia Inferioară, cu capitala la Hanovra. Winzer a rămas în vechea sa funcţie de la biroul de paşapoarte. Acum nu mai era în căutare de clienţi, pur şi simplu nu mai avea nevoie de aşa ceva. În fiecare săptămână Winzer completa cu atenţie un formular-tip pentru eliberarea paşaportului cu un nume fictiv, anexa fotografia unei persoane oarecare, obţinută la întâmplare de la orice studio-foto, falsifica o notă de aprobare cu semnătura şefului Secţiei a Doua (funcţie ocupată acum de un german), după care se prezenta la şeful Secţiei a Treia cu teancul obişnuit de cereri de paşaport şi note de aprobare. Dacă toate erau în regulă, primea în schimb acelaşi număr de paşapoarte în alb. Apoi completa datele solicitanţilor în toate paşapoartele primite, în afară de unul, cel cerut pentru o persoană fictivă; acesta rămânea la el. Dar, în afară de paşaportul propriu-zis, mai avea nevoie şi de ştampila Serviciului de Paşapoarte; pe aceasta nu putea pur şi simplu s-o fure, fiindcă dispariţia ei ar fi bătut prea tare la ochi. Aşa că, la sfârşitul unei zile de muncă, a luat-o cu el acasă, iar până dimineaţă se afla în posesia unei dubluri identice a ştampilei Serviciului de Paşapoarte din landul Saxonia Inferioară.

Procedând astfel, în şaizeci de săptămâni a făcut rost de tot atâtea paşapoarte în alb. Apoi, acceptând cu modestie laudele superiorilor pentru munca depusă cu atâta dăruire şi meticulozitate în cadrul Serviciului de Paşapoarte şi-a dat demisia din postul pe care-l ocupa, a părăsit Hanovra, s-a dus la Anvers, unde a vândut colierul de diamante, după care s-a-ntors înapoi la Osnabruck, unde, onorând pe cine trebuia cu aurul şi dolarii obţinuţi în schimbul colierului, a reuşit, fără mare osteneală, să-şi deschidă o mică imprimerie.

Dacă Molders nu şi-ar fi dat drumul la gură, probabil că Winzer n-ar fi ajuns vreodată să audă despre ODESSA. Dar, ajuns în siguranţă la Madrid, Molders a început să se laude în

stânga şi-n dreapta că el ştia pe cineva care putea să facă rost oricui de paşapoarte vest-germane originale, dar completate cu nume false.

Pe la sfârşitul anului 1950, Winzer, care tocmai îşi deschisese imprimeria la Osnabruck, s-a trezit la uşă cu un „prieten” care dorea să-l vadă. Winzer nu l-a putut refuza. De atunci încolo, ori de câte ori vreun om din ODESSA dădea de bucluc, Winzer îi făcea rost de un paşaport nou.

Sistemul nu prezenta absolut nici un fel de risc: Winzer avea nevoie doar de o fotografie a solicitantului şi de vârsta acestuia. În 1949, pe când mai lucra încă la Serviciul de Paşapoarte din Hanovra, îşi făcuse copii după toate formularele pentru cererile de paşaport depuse acolo; după atâta vreme, maldărele acelea de formulare se aflau probabil uitate prin cine ştie ce arhivă, îngrămădite în vreun dulap. Winzer lua un paşaport în alb şi-l completa cu datele dintr-una din copiile acelea vechi. De obicei alegea pentru numele deţinătorului unul foarte comun, locul de naştere se afla mult dincolo de Cortina de Fier, unde nimeni nu mai putea să verifice nimic, iar data naşterii corespundea, în linii mari, cu vârsta reală a deţinătorului. Apoi, după ce Winzer aplica şi ştampila Saxoniei Inferioare, paşaportul era, în sfârşit, trimis deţinătorului, care-l semna cu noul său nume.

Pentru reînnoirea paşaportului, procedura era foarte simplă. După cinci ani, SS-istul căruia Winzer îi făcuse un paşaport nou n-avea decât să se prezinte în capitala oricărui land, cu excepţia Saxoniei Inferioare şi să ceară ca paşaportul să-i fie reînnoit. Dacă, de exemplu, criminalul se prezenta în Bavaria, atunci funcţionara de la paşapoarte lua legătura cu cei de la Hanovra: „S-a eliberat în 1950 un paşaport cu numărul… numitului Walther Schumann, născut în… la data…?” La Hanovra, o altă funcţionară verifica listele de eliberări şi răspundea afirmativ. Iar funcţionara din Bavaria, bazându-se pe asigurarea primită de la colega ei din Hanovra că paşaportul original era în bună regulă, elibera automat unul nou, purtând ştampila Serviciului de Paşapoarte din Bavaria.

Atâta vreme cât fotografia de pe formularul depus la Hanovra nu era confruntată cu cea din paşaportul prezentat spre reînnoire la Munchen, nu putea să apară nici o problemă. Dar, în orice caz, nimănui nu-i trecuse vreodată prin minte să confrunte cele două fotografii. În munca lor, funcţionarii de la serviciile de paşapoarte se bazează doar pe numărul paşaportului şi pe nişte formulare corect completate

şi aprobate de superiori, fără să se mai obosească să se uite la vreo fotografie.

De fapt, posesorul unui paşaport făcut de Winzer era obligat să ceară să-i fie reînnoit abia după expirarea acestuia, în 1955, deci după mai mult de cinci ani de la eliberarea, la Hanovra, a paşaportului original; iar pe baza paşaportului lui Winzer, SS-istul căutat de poliţie putea să obţină foarte uşor un permis de conducere sau o carte de credit, să se înscrie la asigurările sociale, să-şi deschidă un cont în bancă, pe scurt, să-şi construiască o nouă identitate. Până în primăvara lui 1964, Winzer folosise patruzeci şi două din cele şaizeci de paşapoarte ale sale.

Dar Winzer, şiret, îşi luase şi o măsură de prevedere. Gândindu-se că, într-o bună zi, celor de la ODESSA le-ar putea veni ideea să renunţe la serviciile şi chiar la persoana sa, ţinuse tot timpul o evidenţă a clienţilor care trecuseră pe la el. Cum pentru întocmirea unui paşaport fals, pe un nume nou, nu era nevoie de numele real al clienţilor, aceştia nu i se prezentau niciodată cu numele lor adevărat, deci Winzer nu avea de unde să-l afle. În schimb, făcea o copie după fiecare fotografie pe care o primea; fotografia originală o lipea în paşaport, iar copia o păstra cu grijă, lipită pe câte o coală de hârtie pe care mai erau notate şi noul nume al clientului, adresa (legea germană prevede ca şi adresa să fie trecută în paşaport) şi numărul paşaportului falsificat.

Toate aceste fişe le adunase la un loc într-un dosar care reprezenta poliţa lui de asigurare pe viaţă. Un exemplar al acestui dosar îl păstra chiar acasă la el, în timp ce pe al doilea îl încredinţase unui avocat din Zurich. În eventualitatea că cei de la ODESSA ar fi devenit o ameninţare pentru viaţa lui, avea de gând să le spună despre existenţa dosarului, atrăgându-le atenţia că dacă i se întâmplă ceva, avocatul din Zurich avea instrucţiuni să expedieze imediat dosarul autorităţilor din Germania.

Dispunând de fotografii, autorităţile vest-germane aveau să identifice imediat persoanele din fişele lui Winzer cu criminalii nazişti aflaţi pe listele lor şi daţi în urmărire. Numărul paşaportului şi o verificare sumară la serviciile de paşapoarte din capitalele celor şaisprezece landuri erau de-ajuns pentru a afla domiciliul posesorului. Demascarea şi arestarea ar fi fost apoi o chestiune de zile. Era un aranjament simplu şi eficace, care-i dădea lui Klaus Winzer garanţia că nimeni n-avea să se atingă de persoana lui.

Acesta era deci omul care, în acea vineri dimineaţă, la ora opt şi jumătate, cu ochii pe prima pagină a ziarului

Osnabruck Zeitung, îşi ronţăia liniştit felia de pâine cu dulceaţă, sorbind din când în când câte o înghiţitură de cafea. Se auzi soneria telefonului: tonul vocii de la capătul celălalt al firului, la început autoritar, deveni mai domol, încercând să-i risipească neliniştea.

— Nu, nu, în ce ne priveşte, nu-i nici o problemă, îl asigură Vârcolacul. Voiam doar să te previn că s-ar putea să primeşti vizita unui tâmpit de reporter. Dar nu te alarma; un om de-al nostru e pe urmele lui şi-o să aibă el grijă de tot. Totuşi, în zece minute dumneata trebuie să pleci de acolo. Uite ce vreau să faci…

O jumătate de oră mai târziu, Klaus Winzer intra val-vârtej în sufragerie, purtând pe umăr o geantă de voiaj cu câteva schimburi; avea o faţă cam speriată; aruncă o privire nehotărâtă la seiful unde-şi ţinea dosarul, apoi ajunse la concluzia că nu era nevoie să-l ia cu el. O chemă la el pe Barbara, femeia în casă şi, spre mirarea acesteia, o anunţă că în dimineaţa aceea nu se ducea la tipografie. Ba, mai mult, chiar se hotărâse să plece într-un scurt concediu la Alpii austrieci, fiindcă, nu-i aşa, nimic nu face mai bine organismului decât o gură de aer curat.

Barbara rămase fără grai în pragul uşii de la intrare urmărind cu privirea Kadett-ul lui Winzer, care dădu repede înapoi pe aleea din faţa casei, ieşi în stradă, după care demară în trombă. La nouă şi zece parcursese deja cele patru mile şi jumătate până la intersecţia cu breteaua care ducea sus, pe autostradă. În timp ce Opelul Kadett urca în trombă panta bretelei şi dădea să iasă în autostradă, un Jaguar negru tocmai părăsea autostrada şi, coborând breteaua de pe partea opusă, se angaja pe şoseaua către Osnabruck, pierzându-se cu viteză în depărtare.

Intrând în oraş dinspre apus, Miller găsi o staţie de benzină chiar lângă Saar Platz. Opri în dreptul unei pompe şi coborî încet din maşină. Simţea dureri în toţi muşchii, iar ceafa îi înţepenise de tot. Încă mai avea gura pungă de pe urma vinului băut cu o seară înainte.

— Fă-i plinul; benzină super, îi spuse vânzătorului. Aveţi vreun telefon public pe-aici?

— Colo, în colţ, răspunse băiatul.

Îndreptându-se spre telefon, Miller văzu o maşină de cafea automată; luă ceaşca aburindă cu el în cabină. Deschise cartea de telefon şi căută la Osnabruck. Găsi mai mulţi Winzer, dar numai doi Klaus. Sub primul apărea menţiunea „Tipograf, urmată de un număr de telefon. Sub al doilea era

scris „res.”, prescurtarea de la reşedinţă. Ceasul arăta ora 9,20, când majoritatea oamenilor sunt la lucru. Sună la tipografie. Bărbatul care răspunse trebuie să fi fost şeful de echipă.

— Îmi pare rău, n-a ajuns încă, zise vocea. De obicei vine la nouă punct. Trebuie să sosească de-acum. Sunaţi peste o jumătate de oră.

Miller mulţumi, închise şi se gândi dacă să sune acasă sau nu. Dacă era acasă, o să se ducă el direct acolo. Îşi notă adresa şi ieşi din cabină.

— Unde se află cartierul Westerberg? îl întrebă pe băiatul de la pompă în timp ce plătea benzina, cu care ocazie constată că-i mai rămăseseră doar cincizeci de mărci în buzunar.

Tânărul arătă cu capul spre nord.

— Pe-acolo. E o suburbie şic, acolo stau toţi ştabii din oraş.

Miller mai cumpără un plan al oraşului şi se uită după strada pe care o căuta. Se afla la zece minute de mers cu maşina.

Casa arăta foarte bine. De altfel, întreaga zonă respira un aer de prosperitate; se vedea de la o poştă că era un cartier locuit numai de oameni cu dare de mână. Lăsă Jaguarul la capătul aleii şi merse pe jos până la uşa casei.

Veni să-i deschisă o fată de vreo nouăsprezece ani, drăguţă foc. Îi dădu bună dimineaţa cu un zâmbet larg.

— Bună dimineaţa. Am venit să-l văd pe Herr Winzer, zise Miller.

— Vai, tocmai a plecat, domnule. Dacă veneaţi cu douăzeci de minute mai devreme îl mai prindeaţi aici.

Brusc îngrijorat aflând că Winzer nu era acasă, Miller se mai linişti puţin. Fără îndoială că plecase spre tipografie, dar probabil mai întârziase pe drum.

— Oh, ce păcat. Speram să-l prind înainte să plece la serviciu, spuse.

— Dar azi n-a plecat la serviciu, domnule. E în concediu, răspunse fata amabilă.

Miller simţi că-l cuprinde un val de panică.

— E în concediu? Cum se poate, în perioada asta? (Trânti repede o minciună.) Şi-apoi, aveam întâlnire în dimineaţa asta. Chiar dânsul mi-a spus să vin aici.

— Mare păcat, zise fata cu sinceră părere de rău. S-a hotărât aşa, dintr-o dată. Era în bibliotecă şi l-a sunat cineva. A vorbit puţin la telefon, după care a urcat imediat sus. Când se-ntoarce, zice: „Barbara” – c-aşa mă cheamă pe mine –

„Barbara, eu plec în concediu în Austria. Mă întorc într-o săptămână”, zice şi dus a fost. Acu’, eu nu l-am auzit deloc să vorbească despre vreun concediu până mai adineauri. Înainte să plece mi-a mai zis să sun la tipografie şi să spun că lipseşte o săptămână. M-a luat cam pe nepusă masă, că lu’ domnu’ Winzer nu prea-i stă-n obicei să plece aşa, în graba mare. În general e un domn tare liniştit.

În sinea lui, Miller îşi spuse că planul i se dusese pe apa sâmbetei.

— Şi n-a spus încotro pleacă? întrebă el.

— Nu, nu mi-a zis nimica, decât că se duce în Alpii austrieci.

— Nu ţi-a lăsat nici o adresă pentru corespondenţă? Sau vreun număr de telefon unde poate fi găsit?

— Nu, asta mă miră şi pe mine. Şi-apoi, cum rămâne cu tipografia? I-am sunat şi pe ei adineauri, înainte să veniţi dumneavoastră. Şi ei s-au mirat că domnu’ Winzer a plecat tocmai acuma, când au aşa mult de lucru.

Miller socoti repede: Winzer plecase cu o jumătate de oră mai devreme. La o viteză de optzeci de mile pe oră, asta-nsemna că parcursese vreo patruzeci de mile. Miller putea să se ia după el, conducând cu o sută de mile pe oră, deci cu douăzeci de mile pe oră mai repede decât el. La viteza asta, tot i-ar fi luat vreo două ore până să-l ajungă din urmă. Prea mult; în două ore Winzer putea s-ajungă hăt, departe. Unde mai pui că n-avea nici o dovadă că se-ndrepta într-adevăr spre sudul Austriei, cum îi spusese fetei.

— Atunci pot să vorbesc două minute cu Frau Winzer? o întrebă pe fată.

Barbara chicoti şi-i aruncă o ocheadă şireată.

— Care Frau Winzer? Nu-l cunoaşteţi chiar deloc pe Herr Winzer?

— Nu, nu l-am mai văzut în viaţa mea până acum.

— Păi, ştiţi, nu prea-i genul de bărbat care să se-nsoare. E drept că e foarte cumsecade, dar, hm, chestia e că nu prea are el treabă cu femeile, mă-nţelegeţi dumneavoastră.

— Atunci, stă singur în casa asta?

— Păi da, stă singur. Adică în afară de mine, că şi eu stau tot aici. Da’ n-am nici o frică să stau singură cu Herr Winzer, cel puţin dinspre partea asta, răspunse fata chicotind.

— Mda, am priceput. Mulţumesc, zise Miller şi dădu să plece.

— Cu plăcere, răspunse fata, urmărindu-l cu privirea în timp ce cobora aleea şi se urca în Jaguar, pe care-l ochise dintr-un foc. Acum, dacă Herr Winzer tot era plecat de-acasă,

se gândi c-ar fi putut foarte bine să invite la ea vreun tânăr arătos care să-i ţină companie peste noapte. Suspinând cu gândul la ce ocazie trecuse pe lângă ea, se uită lung după Jaguarul care se depărta în mugetul agresiv al motorului, după care închise uşa.

Miller simţea cum îl doboară oboseala, senzaţie accentuată şi de dezamăgirea de a-l fi scăpat din mână pe Winzer. Probabil că Bayer reuşise să se elibereze şi-l sunase pe Winzer de la hotel ca să-l pună în gardă. Fusese cât pe ce să pună mâna pe el, întârziase doar cu cincisprezece minute afurisite, dar celuilalt îi fuseseră de-ajuns ca să dispară. Se gândi să lase totul baltă; nu mai putea s-o ducă aşa. Acum nu mai voia decât să doarmă.

Trecu pe lângă zidul medieval ce împrejmuia oraşul vechi, apoi, orientându-se după hartă, ajunse în Theodor Heuss Platz, lăsă Jaguarul în faţa gării şi, traversând piaţa, intră în Hotelul Hohenzollern, unde ceru o cameră.

Avu noroc şi găsi una liberă, aşa că urcă, îşi scoase imediat hainele şi se băgă în pat. Înainte de a adormi, mai trecu o dată în revistă evenimentele din ziua respectivă; nu-i dădea pace sentimentul că ceva, un amănunt aparent lipsit de importanţă, îi scăpa printre degete. Se tot gândi la asta, dar nu reuşi să-şi dea seama despre ce anume era vorba; până la urmă oboseala de peste zi îşi spuse cuvântul astfel că, pe la zece şi jumătate, căzu, în sfârşit, într-un somn adânc.

Mackensen ajunse în centrul oraşului Osnabruck la unu şi jumătate. Pe drum se abătuse şi pe la casa lui Winzer din Westerberg, dar Jaguarul nu era acolo. Înainte de a se întoarce la casa lui Winzer pentru o verificare mai aprofundată, voia să-l sune pe Vârcolac, poate mai afla ceva nou.

Întâmplător, poşta mare din Osnabruck ocupa o latură a pieţei Theodor Heuss. Pe cealaltă latură a pieţei se afla Gara Centrală a oraşului, iar peste drum de ea era Hotelul Hohenzollern. În timp ce-şi parca maşina în faţa clădirii poştei, chipul lui Mackensen se lărgi într-un rânjet. Jaguarul pe care-l căuta de atâta vreme era tras în faţa hotelului.

De data asta îl prinse pe Vârcolac într-o dispoziţie ceva mai bună.

— E-n regulă, îi spuse asasinului, lucrurile s-au aranjat. Am reuşit să iau legătura la timp cu Winzer şi i-am spus să-şi ia tălpăşiţa. Adineauri am sunat din nou acasă la el; cred că mi-a răspuns fata-n casă. La nici douăzeci de minute după ce plecase stăpânu-său, s-a trezit la uşă cu un tânăr, care

conducea o maşină sport neagră şi care s-a interesat de Winzer.

— Şi eu am noutăţi, zise Mackensen. Jaguarul e parcat chiar aici, în piaţă, sub ochii mei. Probabil a tras la hotel. Pot să-i fac felul chiar aici, în camera lui. O să folosesc surdina.

— Stai, stai, nu te grăbi aşa, răspunse Vârcolacul. Gândeşte-te puţin înainte. Cât se află la Osnabruck nu trebuie să păţească nimic. Fata-n casă, care a stat de vorbă cu el şi i-a văzut maşina, probabil c-o să spună totul poliţiei dacă se-ntâmplă ceva. Asta o să le atragă atenţia asupra omului nostru; nu trebuie să-l amestecăm în afacerea asta, se sperie uşor şi e în stare să facă prostii. Mărturia menajerei i-ar face pe cei de la poliţie să-l ia la ochi; primeşte un telefon, părăseşte casa în grabă, dispărând fără urmă, apoi apare un tânăr care cere să vorbească cu el, după care acelaşi tânăr e împuşcat într-o cameră de hotel. Poliţia s-ar prinde imediat că ceva nu-i în regulă în toată povestea.

Mackensen se încruntă uşor.

— Aveţi dreptate, zise în cele din urmă. O să trebuiască s-aştept până pleacă.

— Probabil c-o să se mai învârtă pe-acolo câteva ore, încercând să dea de urma omului nostru, dar n-o să afle nimic. Încă ceva: Miller are cumva cu el o servietă cu documente?

— Da, răspunse Mackensen. O avea aseară, când a plecat de la clubul de noapte. Apoi, când s-a întors la hotel, a luat-o cu el în cameră.

— Dar de ce n-a lăsat-o încuiată în maşină? Sau în camera de la hotel? Dacă nu se desparte niciodată de ea înseamnă că e foarte importantă. Mă urmăreşti?

— Da, răspunse Mackensen.

— Treaba e, zise Vârcolacul, că acum mă cunoaşte la faţă şi-mi ştie şi numele şi adresa. Şi-a dat seama că sunt în legătură cu Bayer şi cu cel care falsifică paşapoarte. Iar reporterii au obiceiul să-şi ia notiţe. În acest moment, pentru noi a devenit deosebit de important să punem mâna pe servieta aceea. Chiar dacă Miller moare, servieta nu trebuie să cadă în mâna poliţiei.

— V-am înţeles gândul. Vreţi să vă aduc servieta?

— Ori să mi-o aduci mie, ori, dacă nu poţi, să ai grijă s-o distrugi, ordonă celălalt.

Mackensen se gândi o secundă.

— Cel mai bine ar fi să-i pun o bombă în maşină. O bombă legată de suspensie, care să explodeze când loveşte

vreo denivelare pe autostradă, unde se merge cu viteză ridicată.

— Excelentă idee, zise Vârcolacul. Eşti sigur că servieta o să fie distrusă definitiv de explozie?

— Bomba pe care am de gând s-o construiesc o să facă maşina bucăţele, cu tot cu Miller şi cu servieta lui. Unde pui că, la viteză mare, o să pară un accident banal. Toată lumea o să creadă c-a explodat rezervorul de benzină. O adevărată tragedie.

— Eşti în stare să te ocupi ca lumea de treaba asta? întrebă Vârcolacul.

Mackensen rânji. Trusa specială din portbagajul maşinii sale conţinea tot ce şi-ar fi dorit un asasin, inclusiv o livră de explozibil, plus două detonatoare electrice.

— Sigur că da, mârâi, nu-i nici o problemă. Dar o să trebuiască să aştept până se lasă seara ca să pot să meşteresc la maşină.

Dintr-o dată, se opri brusc, cu ochii pe fereastra poştei, apoi lătră la telefon.

— Vă sun mai târziu.

Peste cinci minute suna din nou.

— Îmi pare rău pentru întrerupere. Miller tocmai a ieşit adineauri, cu servieta în mână, s-a urcat în maşină şi-a plecat. Am verificat la recepţie, n-a cerut nota. Şi-a lăsat bagajul în cameră, aşa c-o să se întoarcă. Nu vă faceţi probleme, acum mă duc să mă ocup de bombă; o să i-o plasez diseară.

Miller se trezi cu puţin înainte de ora unu; se simţea refăcut, iar pofta de viaţă îi revenise. În timpul somnului îşi amintise detaliul care-l chinuise cu o seară înainte. Coborî, se urcă în maşină şi se duse acasă la Winzer. Fata nu-şi mai încăpea în piele de bucurie că-l vede din nou.

— Bună, tot dumneavoastră sunteţi? îl întrebă ea radiind.

— Mă-ndreptam spre casă şi m-am gândit să mă opresc ca să te mai întreb ceva: de câtă vreme lucrezi la domnul Winzer?

— Oo, de vreo zece luni. Dar de ce?

— Păi, dacă Herr Winzer nu prea le are cu femeile, iar dumneata eşti aici relativ de puţină vreme, cine avea grijă de casă înainte să vii dumneata?

— Aha, înţeleg. Menajera lu' domnu' Winzer, Fraulein Wendel.

— Şi ce s-a-ntâmplat cu ea?

— Ooh, e-n spital, domnule şi cred că-i pe moarte, sărăcuţa de ea. Ştiţi, e rău de tot, are un cancer la sân. De-

asta m-am şi mirat atât că Herr Winzer a plecat aşa, dintr-o dată. Se ducea s-o vadă la spital în fiecare zi. Era ataşat de ea trup şi suflet, mă-nţelegeţi. Adică, nu vreau să zic că, pricepeţi dumneavoastră, aveau ceva unul cu altul, dar era la el de-atâta vreme, cred că de prin 1950, încât o iubea de parcă ar fi fost mama lui adevărată. Mereu îmi zicea: „Fraulein Wendel făcea aşa şi pe dincolo…”

— La ce spital e internată? întrebă Miller.

— Nu mai ţin minte acum. Ba nu, staţi un pic. Numele spitalului e scris în agenda de telefon. O aduc imediat.

Se-ntoarse în două minute şi-i spuse numele clinicii, un sanatoriu particular pentru cei cu dare de mână, aflat în împrejurimile oraşului.

Orientându-se după hartă, Miller ajunse la clinică puţin înainte de ora trei după-amiază.

În prima parte a după-amiezii, Mackensen făcu tot felul de cumpărături pentru bomba sa. „În arta sabotajului, îi spusese odată instructorul său, marele secret e să foloseşti doar materiale la îndemâna oricui. Genul de lucruri pe care le găseşti în orice prăvălie…”

Intră într-un magazin de fierărie, de unde cumpără un ciocan de lipit şi nişte cositor, o rolă de bandă izolatoare, un metru de sârmă subţire, un patent, apoi o pânză de bomfaier şi un tub de adeziv cu acţiune rapidă. Apoi căută un magazin cu articole electrice şi cumpără o baterie de nouă volţi, un bec mic, cu diametrul cam de 2,5 cm şi două bucăţi de fir electric subţire, izolat cu un strat de plastic, unul de culoare roşie, iar celălalt de culoare albastră, fiecare în lungime de câte trei metri. Era un tip ordonat şi-i plăcea să poată deosebi uşor polul pozitiv de cel negativ. De la o papetărie cumpără cinci gume de şters din cele mari, lungi de doi centimetri şi jumătate, late de cinci şi groase de o jumătate de centimetru. După aceea se duse la o farmacie, de unde făcu rost de două pachete de prezervative, fiecare conţinând câte trei bucăţi, iar de la un magazin de delicatese mai luă o cutie cu ceai. Era o cutie din acelea metalice de 250 de grame, al cărei capac se închidea ermetic. Ca un meşter grijuliu ce era, nu-i plăcea ca explozivele să se ude din cine ştie ce motiv, iar cutia de ceai era exact ce-i trebuia; capacul era special prevăzut să se-nchidă perfect etanş, pentru a nu lăsa aerul sau umezeala să pătrundă înăuntru.

După ce-şi termină cumpărăturile, se duse la Hotelul Hohenzollern şi ceru o cameră cu vederea spre piaţă; aşa avea să poată ţine sub observaţie parcarea în timp ce lucra,

fiind sigur că Miller acolo avea să-şi lase maşina când se-ntoarcea din oraş.

Înainte de a intra în hotel, deschise portbagajul maşinii şi luă de acolo două sute de grame de exploziv plastic, un material moale şi lipicios ca plastilina şi unul din cele două detonatoare electrice.

Ajuns în camera sa, ceru prin *room-service* o cană mare de cafea neagră ca să-i mai alunge oboseala, după care se aşeză la masa aflată lângă fereastră şi se apucă de lucru, aruncând din când în când câte o privire înspre parcarea din piaţă.

Avea de gând să construiască o bombă foarte simplă. Mai întâi se duse la baie şi goli conţinutul cutiei de ceai, după care făcu o gaură în capacul cutiei, folosindu-se de mânerul patentului. Apoi luă cei trei metri de fir electric roşu, din care tăie o bucată de douăzeci şi cinci de centimetri. Un capăt al bucăţii tăiate îl cositori la polul pozitiv al bateriei. La polul negativ cositori unul din capetele conductorului lung, izolat în plastic albastru. Ca să fie sigur că firele nu vin în contact unul cu altul, le îndoi pe fiecare pe câte o parte a bateriei, după care legă totul strâns cu o bucată de bandă izolatoare.

Capătul liber al conductorului roşu mai scurt îl legă la contactul detonatorului, iar peste el mai legă şi o extremitate a celuilalt fir roşu, mai lung.

Aşeză bateria cu cele două fire pe fundul cutiei metalice, înfipse detonatorul adânc în bucata de exploziv plastic, după care o puse în cutie, deasupra bateriei, nivelând cu grijă partea de sus ca să se poată închide uşor capacul.

Realizase astfel un circuit electric simplu. Un fir făcea legătura între baterie şi detonator. De la detonator pleca un alt fir, dar acesta nu era legat la nimic, fiind lăsat să atârne liber, ca şi conductorul legat la al doilea pol al bateriei. Când capetele libere ale acestor două fire, primul lung, de culoare roşie şi al doilea de culoare albastră, aveau să intre în contact, circuitul se închidea. Tensiunea din baterie aprindea detonatorul, care avea să explodeze cu o detunătură scurtă. Dar explozia detonatorului avea să fie complet acoperită de vacarmul produs de plasticul ce avea să sară imediat în aer, cu o forţă suficientă pentru a rade în întregime două sau trei din camerele hotelului.

Îi mai rămăsese de pregătit doar mecanismul de declanşare. Pentru asta îşi înfăşură mâinile în câte o batistă, după care, apucând-o de capete, îndoi pânza de bomfaier până se rupse în două, fiecare bucată lungă de aproximativ cincisprezece centimetri şi având la unul din capete câte o

gaură mică, cu care pânza se fixează în mod obişnuit de rama bomfaierului.

Aşeză cele cinci gume de şters una peste alta în aşa fel încât, împreună, să formeze un bloc de cauciuc elastic. Luă cele două bucăţi din pânza de bomfaier ruptă şi le fixă bine cu bandă izolatoare de o parte şi de alta a gumelor, astfel încât capetele celor două lame metalice, lungi de cinsprezece centimetri fiecare, să depăşească într-o parte lungimea gumelor suprapuse, a căror grosime era cam de trei centimetri. Privit din profil, întregul ansamblu aducea oarecum cu fălcile unui crocodil. Între cele două lame de oţel, la unul din capete, erau fixate cele cinci gume suprapuse, în aşa fel încât, pe o lungime cam de zece centimetri, lamele paralele depăşeau blocul de cauciuc, fiind despărţite numai de grosimea acestuia. Pentru mai multă siguranţă, ca nu cumva lamele să se atingă din greşeală, Mackensen luă becul şi, după ce turnă pe el câteva picături de lipici, îl fixă între ele, în chip de izolator (sticla nu conduce electricitatea).

Era aproape gata. Trecu prin gaura din capac cele două fire electrice, unul roşu şi celălalt albastru, care ieşeau din cutie, după care puse capacul la loc, apăsându-l bine ca să intre în locaşul lui. Capătul unuia din conductorii liberi îl cositori de marginea lamei de sus, iar pe celălalt de marginea lamei de jos. Bomba era acum pregătită.

La cea mai mică presiune sau apăsare becul care despărţea cele două lame ale mecanismului de declanşare avea să se spargă, iar lamele aveau să vină în contact, închizând circuitul electric. Mai avea de luat o ultimă măsură de prevedere. Pentru ca nu cumva cele două lame de pânză de bomfaier să vină întâmplător în contact cu vreo piesă de metal care să facă legătura între ele înainte de vreme, Mackensen trase cu mare atenţie peste mecanismul de declanşare toate cele şase prezervative, unul peste altul; acum dispozitivul era protejat împotriva oricărui contact întâmplător de şase straturi de cauciuc subţire dar izolant, care să prevină detonarea accidentală a bombei.

După ce termină bomba, o luă şi o ascunse în fundul dulapului de haine, împreună cu restul de sârmă, patentul şi ce mai rămăsese din rola de bandă izolatoare; toate acestea aveau să-i folosească pentru a o monta pe maşina lui Miller. Apoi mai ceru nişte cafea ca să-l ţină treaz şi se aşeză cu ea lângă fereastră, aşteptând ca Miller să-şi facă apariţia în parcarea din mijlocul pieţei.

N-avea nici cea mai mică idee unde se dusese Miller, dar nici nu-i păsa. Vârcolacul îl asigurase că n-avea nici o şansă să afle ceva despre omul cu paşapoartele, iar asta lui îi era de ajuns. Ca un bun profesionist ce era, Mackensen se străduia să ducă la bun sfârşit doar partea lui de treabă, fără să-şi mai bată capul cu restul, pe care-l lăsa în seama altora. Era pregătit să aştepte atât cât era nevoie; ştia foarte bine că, mai devreme sau mai târziu, Miller avea să revină.

CAPITOLUL XV

Doctorul aruncă o privire sceptică la tânărul din faţa sa. Miller nu putea să suporte cravatele şi gulerele scrobite şi, în consecinţă, se dispensa de ele ori de câte ori găsea că este cazul. Acum purta o bluză albă sintetică, cu guler răsfrânt, peste care avea un pulover negru pe gât; pe deasupra era îmbrăcat cu o scurtă neagră. Privirea doctorului spunea clar: când mergi în vizită la spital, cravata şi gulerul apretat sunt mai potrivite.

— Nepotul ei? repetă el, surprins. Ciudat, n-am auzit ca Fraulein Wendel să aibă vreun nepot.

— Cred că eu am rămas singura ei rudă, spuse Miller. Sigur c-aş fi venit mult mai devreme dacă ştiam cât de bolnavă e mătuşa, dar Herr Winzer m-a anunţat abia azi-dimineaţă despre starea ei, rugându-mă să vin s-o văd.

— De obicei, la ora asta vine s-o vadă chiar Herr Winzer în persoană, remarcă doctorul.

— Înţeleg c-a trebuit să plece în altă parte, îi explică Miller amabil. Sau, cel puţin, aşa mi-a spus azi-dimineaţă la telefon. Zicea că o să lipsească mai multe zile şi m-a rugat pe mine să vin s-o văd pe mătuşă în locul lui.

— Să lipsească mai multe zile? Nemaipomenit! Foarte curios…

Nehotărât, doctorul se întrerupse o clipă, apoi adăugă:

— Vreţi să mă scuzaţi o clipă?

Miller îl văzu intrând într-un birou aflat pe o latură a holului unde stătuseră de vorbă. Uşa fiind deschisă, îl auzi pe doctor sunând acasă la Winzer; la ureche îi ajunseră câteva crâmpeie de conversaţie.

— A plecat, într-adevăr?… Nu, nu, mulţumesc, Fraulein, voiam numai să fiu sigur că nu mai vine la spital azi după-masă.

Doctorul închise telefonul şi ieşi din nou în hol.

— Ciudat, murmură. De când s-a internat aici Fraulein Wendel, Herr Winzer a venit s-o vadă în fiecare zi, fără să lipsească măcar o dată. Fără-ndoială că-i foarte ataşat de ea. În orice caz, dacă vrea s-o mai vadă în viaţă, ar trebui să se cam grăbească. E pe sfârşite, mă-nţelegeţi.

Miller făcu o mutră îndurerată.

— Aşa mi-a spus şi mie la telefon. Biata mătuşică.

— Fiind rudă apropiată, sigur c-o să vă dau voie să intraţi la ea pentru câteva minute. Dar vă spun de la-nceput că nu

prea e conştientă de ce se petrece-n jurul ei, aşa că am să vă rog să fiţi cât mai scurt cu putinţă. Veniţi cu mine.

Doctorul îl conduse pe Miller prin câteva coridoare. Probabil clădirea fusese pe vremuri o locuinţă particulară, transformată acum în clinică. În cele din urmă se opri în faţa uşii unei rezerve.

— E înăuntru, spuse, apoi îi făcu loc lui Miller să intre, închizând uşa în urma lui. Miller îi auzi paşii depărtându-se pe coridor.

În cameră era semiîntuneric. Prin draperiile pe trei sferturi trase, lumina săracă a după-amiezei vântoase de afară abia se strecura înăuntru, iar Miller trebui să aştepte câteva secunde până când ochii i se obişnuiră cu întunericul din încăpere; abia apoi reuşi să întrezărească trupul firav al femeii întinse pe pat. Capul şi umerii i se sprijineau pe câteva perne, dar cămaşa ei de noapte deschisă la culoare, ca şi chipul palid, abia se distingeau dintre aşternuturi. Avea ochii închişi. Miller nu trăgea prea mare speranţă c-o să poată afla de la ea unde se ascundea Winzer.

O chemă uşor:

— Fraulein Wendel!

Pleoapele ei se zbătură de câteva ori, apoi se ridicară. Se uită fix la el, cu ochii goliţi de orice expresie, iar Miller se întrebă dacă bătrâna îl vedea într-adevăr. Închise ochii la loc şi începu să murmure nişte cuvinte fără şir. Se aplecă deasupra ei, încercând să prindă vorbele ce se desprindeau de pe buzele cenuşii într-un şir incoerent şi monoton.

Nu reuşi să-nţeleagă mare lucru. O auzi pomenind numele Rosenheim, despre care Miller ştia că e un sătuc de prin Bavaria, probabil locul unde se născuse. Apoi mai zise ceva despre o fată „îmbrăcată numai în alb din cap până-n picioare, ce frumuseţe, numai scumpeturi”. Apoi urma iar un şir de cuvinte fără nici un înţeles.

Miller se aplecă şi mai mult.

— Fraulein Wendel, mă auziţi?

Muribunda murmură ceva. Miller distinse cuvintele „amândouă cu câte un bucheţel şi cu o carte de rugăciuni în mână şi îmbrăcate în alb, ce nevinovate erau pe-atunci”.

Miller se gândi mult până înţelese. În delirul ei, bătrâna rememora prima ei comuniune. Ca şi el, bătrâna era romano-catolică.

— M-auziţi, Fraulein Wendel? Mai repetă, deşi n-avea nici o speranţă că bolnava o să-l înţeleagă.

Deschise iar ochii mari şi, văzând gulerul alb de la gâtul lui, materialul negru care-i acoperea pieptul şi haina tot

neagră în care era îmbrăcat, îl ţintui câteva clipe cu privirea. Apoi, spre surprinderea lui, bătrâna închise iar ochii, iar pieptul îi fu cuprins de spasme. Miller se sperie; pentru o clipă, se gândi dacă n-ar trebui să cheme doctorul. Apoi, din ochii închişi, două lacrimi se rostogoliră pe obrajii palizi şi brăzdaţi de suferinţă. Plângea.

Mâna bătrânei înaintă uşor pe pătură, apucând posesiv, cu o forţă surprinzătoare sau poate chiar cu disperare, încheietura mâinii lui Miller, aplecat peste ea deasupra patului. Miller încercă să-şi elibereze mâna ca să plece, convins că nu poate scoate nimic despre Klaus Winzer de la bătrână, dar, în aceeaşi clipă, o auzi articulând cât se poate de clar: „Binecuvântează-mă, părinte, fiindcă am păcătuit".

La început Miller nu-nţelese ce voia să spună, dar apoi, amintindu-şi cum era îmbrăcat, îşi dădu seama ce se petrecea în mintea femeii: din cauza hainelor lui negre şi a luminii puţine din cameră, crezuse că la capul patului ei de suferinţă se află un preot. Câteva clipe rămase tăcut, neputându-se hotărî dacă s-o lase în pace şi să se-ntoarcă direct acasă, la Hamburg, renunţând la tot, sau să-şi calce pe suflet şi să mai facă o ultimă încercare de a da de urma lui Winzer, omul care-l putea conduce la Eduard Roschmann. Se aplecă iarăşi la căpătâiul muribundei.

— Sunt gata să-ţi ascult spovedania, fiica mea.

Cu o voce obosită şi monotonă, bătrâna începu să-i povestească toată viaţa ei. Fusese o fată de la ţară, născută şi crescută într-o zonă de câmpie împădurită din Bavaria. Se născuse în 1910 şi încă mai ţinea minte ziua în care tatăl ei plecase pe front, în primul război mondial, întorcându-se trei ani mai târziu, după semnarea Armistiţiului din 1918, plin de ciudă şi înverşunare împotriva mai-marilor de la Berlin, care capitulaseră atât de uşor.

Apoi rememoră dezordinile politice de la începutul anilor douăzeci, de la Munchen, când o ceată condusă de un scandalagiu pirpiriu, Adolf Hitler pe numele lui, încercase să răstoarne guvernul legitim. Mai târziu, tatăl ei se alăturase şi el scandalagiului şi partidului pe care-l înfiinţase acesta iar, când ea împlinise douăzeci şi trei de ani, scandalagiul şi acoliţii din partidul acela al lui ajunseseră la putere în Germania. Mai povesti despre lungile zile de vară în care lua parte la picnicurile organizate de Uniunea Tinerelor Fete din Germania, despre perioada în care fusese secretara Gauleiterului[41] Bavariei şi despre balurile la care tineri ofiţeri blonzi şi chipeşi, ţanţoşi foc în uniformele lor negre, se-nghesuiau care mai de care s-o invite la dans.

Dar, cu trecerea timpului, se făcuse urâtă, înaltă şi slabă ca un par, cu o faţă cabalină, iar deasupra buzei de sus îi crescuse mustaţa; aşa cum arăta, cu părul lins şi cenuşiu, ca de şoarece, pe care-l purta strâns într-un coc la spate, îmbrăcată mereu cu rochiile acelea ca nişte saci şi încălţată cu pantofi din cei mai ieftini, pe la douăzeci şi şapte de ani îşi dăduse, în sfârşit, seama că n-o să aibă niciodată parte de o căsătorie fericită, cum se-ntâmplase cu majoritatea celorlalte fete din sat. Anul 1939 o găsise într-un lagăr numit Ravensbruck, unde fusese trimisă ca paznic, o femeie acrită de viaţă, plină de o ură adâncă împotriva întregii lumi.

Aminti de oamenii pe care-i bătuse şi-i chinuise, de cruzimea cu care-i trata pe deţinuţii de la Brandenburg şi de plăcerea nemaivăzută pe care i-o dădea sentimentul puterii. Bătrâna murmura toate acestea cu voce monotonă şi cu obrajii plini de lacrimi amare, în timp ce degetele i se agăţaseră, cu toată forţa de care erau capabile, de încheietura mâinii lui Miller, ca nu cumva acesta s-o părăsească, dezgustat, mai înainte ca ea să-şi fi terminat spovedania.

— Şi după terminarea războiului? întrebă el încet.

După terminarea războiului, ani întregi umblase de colo-colo, uitată de foştii ei camarazi din SS, cu Aliaţii pe urmele ei; muncise prin bucătăriile oamenilor, spălând la vase şi dormind în azilele de noapte ale Armatei Salvării. Apoi, în 1950, îl întâlnise pe Winzer la Osnabruck, unde acesta avea intenţia să-şi cumpere o casă. Pentru moment, Winzer îşi luase o cameră la un hotel din oraş. Ea era angajată chelneriţă într-un local. În cele din urmă, Winzer, omuleţul acela asexuat, cumpărase o casă aşa cum îşi dorea şi-i propusese să meargă să stea la el ca să aibă grijă de gospodărie.

— Asta-i tot? întrebă Miller când termină bătrâna.

— Da, părinte.

— Fiica mea, ştii că nu pot să te dezleg de păcate decât dacă nu ţi le mărturiseşti pe toate.

— Le-am mărturisit pe toate, părinte.

Miller întrebă, ţinându-şi respiraţia:

— Dar paşapoartele acelea false, cele pe care le făcea pentru SS-iştii fugari?

Bătrâna rămase tăcută vreme îndelungată, iar Miller se temu că-şi pierduse cunoştinţa.

— Aţi aflat despre ele, părinte?

— Am aflat, fiica mea.

— Eu n-am avut nici o legătură cu ele, zise bătrâna.

— Dar ştiai cu ce se ocupă Klaus Winzer.

— Da.

Recunoaşterea venise într-o şoaptă abia auzită.

— Acum s-a dus. S-a dus departe, spuse Miller.

— Nu, nu, aşa ceva nu se poate, Klaus n-ar fi în stare să mă părăsească. O să vină înapoi.

— Dumneata ştii unde s-a dus?

— Nu, părinte.

— Eşti sigură? Gândeşte-te bine, fiica mea. A fost obligat să fugă şi să se ascundă. Unde-ar fi putut să se ducă?

Capul femeii, cu obrajii supţi, se clătină slăbit pe pernă în semn de neştiinţă.

— Nu ştiu, părinte. Dacă or să vrea să-i facă ceva, Klaus o să scoată dosarul. Aşa mi-a spus.

Miller tresări. Fixă cu privirea faţa femeii, care acum închisese ochii, părând că a adormit.

— Care dosar, fiica mea?

Miller o mai trase de limbă încă cinci minute, după care se auzi o bătaie uşoară în uşă. Miller îşi eliberă încheietura mâinii din degetele femeii şi se ridică să plece.

— Părinte…

Vocea se tânguia, rugătoare. Se-ntoarse. Femeia se uita fix la el, cu ochii mari.

— Dezleagă-mă de păcate, părinte.

Cu ultimele puteri, muribunda îl implora să-i dea iertarea păcatelor. Miller scoase un oftat prelung. Femeia îi cerea să facă un păcat de moarte. Spera că, acolo sus, avea să fie înţeles. Ridică mâna dreaptă şi schiţă cu ea semnul crucii.

— *În nomine Paths, et Filii, et Spiritus Sancti, Ego te absolvo a peccatis tuis.*

Femeia scoase un suspin lung, închise ochii şi-şi pierdu cunoştinţa.

Afară, pe coridor, îl aştepta doctorul.

— Cred că aţi stat destul înăuntru, zise.

Miller aprobă cu un semn din cap.

— Da. Acum a adormit, răspunse.

Doctorul aruncă o privire rapidă prin cameră, închise uşa, după care îl conduse înapoi în holul de la intrare.

— Cât credeţi c-o mai duce? întrebă Miller.

— E foarte greu de spus. Două zile, poate trei, nu mai mult. Îmi pare foarte rău.

— Da, vă mulţumesc. Vă rămân îndatorat că m-aţi lăsat s-o văd, spuse Miller. Doctorul îi deschise uşa. Oh, o ultimă rugăminte, domnule doctor. Toţi în familia noastră au fost catolici. A cerut să vină un preot. Înţelegeţi, pentru ultima spovedanie…

— Desigur.
— Vreţi să vă ocupaţi dumneavoastră de asta?
— Sigur că da, răspunse doctorul. N-am ştiut. O să mă îngrijesc chiar azi. Mulţumesc că mi-aţi spus. La revedere.
Se făcuse târziu când Miller ajunse înapoi în Theodor Heuss Platz, parcându-şi Jaguarul la douăzeci de yarzi de hotel. Întunericul nopţii începea să ia locul amurgului. Trecu strada şi urcă în camera lui. Cu două etaje mai jos, Mackensen îl văzuse venind. Luând bomba cu el într-o geantă de mână, coborî la recepţie, plăti camera şi pentru noaptea următoare, spunând că dorea să părăsească hotelul dimineaţa foarte devreme, apoi ieşi în stradă şi se duse la maşina lui. O mută într-un loc de unde putea ţine în acelaşi timp sub observaţie atât Jaguarul cât şi intrarea în hotel, apoi se instală confortabil pentru o nouă aşteptare.
Deocamdată era încă prea multă lume în jur ca să-şi poată începe treaba la Jaguar, iar Miller putea să iasă din hotel în orice clipă. Chiar dacă pleca înainte ca Mackensen să poată monta bomba, asasinul se gândi că-i mai rămânea o şansă pe autostradă, după ce Miller avea să iasă din oraş; tot atunci putea să pună mâna şi pe servietă. Iar dacă Miller rămânea la hotel, Mackensen avea să-i monteze bomba pe maşină mult după miezul nopţii, când n-o să mai fie nimeni pe stradă.
Sus, în camera lui, Miller îşi storcea creierii să-şi amintească numele unei anumite persoane. Vedea chipul omului clar în faţa ochilor, dar nu reuşea sub nici o formă să-şi aducă aminte cum îl chema.
Era în 1961, chiar înainte de Crăciun. Miller se afla în loja presei din sala Tribunalului Districtual din Hamburg, aşteptând să-nceapă judecarea unui caz de care era interesat şi asistase, fără să vrea, la sfârşitul procesului dinainte. În boxa acuzaţilor se afla un tip pirpiriu, cu ochi ca de zvârlugă şi avocatul apărării tocmai îi cerea judecătorului să fie indulgent cu inculpatul, arătând că faptele se petrecuseră în perioada premergătoare Crăciunului, iar clientul său avea acasă o nevastă şi cinci copii de hrănit.
Miller îşi aducea aminte că, aruncându-şi privirea în jos, în sală, îi sărise în ochi faţa necăjită şi trasă de oboseală a nevestei celui acuzat. Judecătorul, arătând că pedeapsa ar fi trebuit să fie mult mai serioasă dar că, la insistenţa avocatului apărării, dăduse dovadă de clemenţă, anunţase condamnarea bărbatului ei: optsprezece luni de închisoare. La auzul sentinţei, femeia îşi acoperise faţa cu mâinile, cuprinsă de disperare. Acuzarea prezentase infractorul drept

unul dintre cei mai periculoşi spărgători de case de bani din Hamburg.

Două săptămâni mai târziu, de Crăciun, Miller intrase într-un bar, aflat la nici două sute de yarzi de Reeperbahn, ca să ia un păhărel cu un tip din lumea interlopă care-i mai vindea câte un pont din când în când. Cum în ziua aceea tocmai îşi primise onorariul pentru un reportaj-anchetă care avusese succes, Miller avea buzunarele pline de bani. La un moment dat, atenţia îi fusese atrasă de o femeie ce spăla podeaua în partea opusă a localului. Recunoscuse faţa obosită a nevestei spărgătorului la a cărui condamnare asistase în urmă cu două săptămâni şi, într-un acces de generozitate pentru care avea să-i pară rău mai târziu, îi îndesase repede o bancnotă de 100 de mărci în buzunarul de la şorţ, după care ieşise imediat din local.

În ianuarie primise o scrisoare expediată de cineva din închisoarea din Hamburg. Probabil că femeia îl întrebase pe barman cum îl cheamă şi-i povestise toată întâmplarea bărbatului ei. Scrisoarea îi fusese trimisă pe adresa unei reviste ilustrate la care colabora câteodată, iar cei de la redacţie i-o reexpediaseră acasă.

> Stimate Herr Miller, nevastă-mea mi-a scris de ce-aţi făcut înainte de Crăciun. Nu v-am întâlnit niciodată şi nici nu ştiu de ce a-ţi făcut-o, zis cum aţi ajutat-o atunci, drept înainte de Crăciun. Nu vă cunosc şi habar n-am de ce aţi făcut ce aţi făcut, dar vreau să vă mulţumesc foarte mult. Sunteţi un adevărat gentleman. Banii au ajutat-o pe Doris şi copiii, să se simtă cu adevărat bine de Crăciun şi Anul Nou. Dacă vreodată aş putea să vă răsplătesc cumva, spuneţi-mi. Al dvs., cu stimă…

Bine, bine, dar cum naiba îl chema pe tipul care semna scrisoarea? Koppel. Asta era, Viktor Koppel. Rugându-se la toţi sfinţii ca tipul să nu fi ajuns din nou prin vreo închisoare, Miller îşi scoase carneţelul unde-şi nota numele şi numerele de telefon ale colaboratorilor săi şi, cu telefonul pe genunchi, începu să-şi sune cunoştinţele din lumea interlopă a Hamburgului.

Dădu de urma lui Koppel la şapte şi jumătate. Fiind vineri seara, acesta se afla într-un bar împreună cu un grup de prieteni; peste rumoarea localului, în receptor se auzea urlând muzica unui tonomat. Era melodia Beatleşilor „Vreau să te ţin de mână”, care în iarna aceea fusese difuzată atât de

des încât Miller ajunsese de-a dreptul s-o urască. Koppel îl cam uitase dar, după ce Miller îi înşiră din nou toată povestea, spunându-i că era tipul care-i dăduse nişte bani lui Doris cu doi ani înainte, îşi aduse aminte de el. După felul cum vorbea, avea câteva pahare la bord.

— Foarte frumos din partea dumneavoastră, Herr Miller, aţi fost tare de treabă cu noi.

— Ascultă, după asta mi-ai trimis o scrisoare de la penitenciar, în care-mi spuneai să te caut dacă o să am vreodată nevoie de ajutorul dumitale.

— Mda, parcă-mi aduc aminte, răspunse celălalt cam fără chef.

— Ei, uite, acum aş avea nevoie de o mână de ajutor. Nu-i cine ştie ce, dar… Pot să contez pe dumneata?

Omul din Hamburg tot încerca să se eschiveze.

— Nu prea sunt în fonduri, Herr Miller.

— Nu-ţi cer să mă-mprumuţi cu bani, răspunse Miller. Vreau să te rog să-mi faci un serviciu, o să fie floare la ureche pentru dumneata. Iei bani buni dacă m-ajuţi.

Îl auzi pe Koppel răsuflând uşurat.

— Aha, aşa mai merge. Sigur, nici o problemă. Unde sunteţi acum?

Miller îi dădu câteva instrucţiuni.

— Zboară imediat la gară şi sări în primul tren către Osnabruck. O să te-aştept la peron. A şi încă ceva; i-aţi şi sculele cu dumneata.

— Uite ce-i, Herr Miller, eu nu lucrez niciodată decât în parohia mea. N-am ce căuta la Osnabruck.

Miller îi răspunse în argoul din Hamburg.

— O să fie floare la ureche, Koppel. Proprietarul e plecat, casa goală-goluţă şi-n ea mălai cât cuprinde. Am ginit-o eu, nu-i nici o problemă. Mâine dimineaţă eşti înapoi la Hamburg, fără să te doară capul şi cu taşca plină de grăunţe babane. Tipul o să fie plecat o săptămână întreagă; până se-ntoarce el, poţi să scapi de marfă, iar sticleţii or să creadă c-a dat lovitura cineva de pe-aici.

— Dar cu banii pentru biletul de tren cum rămâne? întrebă Koppel.

— Ţi-i dau eu înapoi când ajungi aici. Ai un tren care pleacă din Hamburg la nouă; îţi mai rămâne o oră, aşa că dă-i drumul.

Koppel scoase un suspin lung.

— Bine, o să vin.

Miller închise telefonul, sună la centrală, cerând să fie trezit la unsprezece, după care se băgă în pat şi adormi.

Afară, Mackensen continua să aştepte. Până la urmă se hotărî să se-apuce de treabă la miezul nopţii, dacă Miller nu apărea până atunci.

Dar, la unsprezece şi un sfert, Miller ieşi din hotel şi, traversând piaţa, intră în incinta gării, luându-l pe Mackensen prin surprindere. Coborî din Mercedes şi se-apropie de intrare, cu ochii după Miller. Îl văzu pe un peron, aşteptând un tren.

— Care-i primul tren care pleacă de la peronul ăsta? îl întrebă Mackensen pe un bagajist aflat lângă el.

— Munster, la unş'pe treiş'trei, răspunse bagajistul.

Mackensen se întrebă într-o doară ce motiv putea să-l împingă pe Miller să plece undeva cu trenul dacă tot îşi avea propria lui maşină. Fără să se mai chinuie să afle răspunsul, se-ntoarse la Mercedesul lui şi se puse din nou pe aşteptat.

La unsprezece treizeci şi cinci înţelese, în sfârşit, ce căuta Miller la gară. Îl văzu ieşind însoţit de un tip micuţ şi jerpelit, care avea în mână o geantă de voiaj. Discutau ceva, foarte concentraţi. Mackensen scăpă o înjurătură printre dinţi. Asta-i mai trebuia acum, ca Miller să-şi ia Jaguarul şi să plece împreună cu încă cineva. Asta ar fi complicat teribil lucrurile. Spre uşurarea lui, cei doi se îndreptară spre un taxi şi se urcară în el, după care maşina se depărtă. Mackensen se hotărî să mai aştepte douăzeci de minute şi apoi să-nceapă treaba la Jaguarul ce rămăsese parcat la douăzeci de metri de el.

La miezul nopţii piaţa era aproape goală. Luând cu el o lanternă stilou şi alte trei scule mai mici, Mackensen coborî uşor din maşină, se apropie de Jaguar şi, aruncând o ultimă privire în jur, se strecură sub el.

Culcându-se pe spate sub maşină, noroiul şi zloata de pe pavajul străzii îi pătrunseră prin stofa costumului cât ai zice peşte şi-l udară până la piele, dar nu se sinchisi de atâta lucru; avea altele de făcut, mai importante. Se târî până ajunse sub partea din faţă a Jaguarului, aprinse lanterna-stilou şi căută broasca de la capota motorului. După ce o găsi, se chinui cu ea douăzeci de minute încheiate, dar până la urmă reuşi să mişte puţin cârligul care o ţinea închisă, iar capota, eliberată, se ridică cu vreo doi centimetri. Asta fusese partea cea mai grea; la sfârşit era de ajuns să apese puţin pe ea ca să se închidă la loc. Îi luase ceva timp, dar, cel puţin, nu fusese obligat să forţeze vreuna din uşile maşinii, ca să deschidă capota din interiorul cabinei.

Se întoarse la Mercedes şi scoase bomba, apoi reveni cu ea lângă maşina sport. Lumea nu ia în seamă pe cineva care

lucrează la motorul unei maşini, sub capota deschisă. Rarii trecători care mai traversau piaţa la acea oră aveau să-şi închipuie că omul încerca să-şi repare propriul lui automobil.

Folosindu-se de sârma groasă şi de patent, fixă bine cutia cu exploziv lângă motor, chiar pe panoul din spatele volanului. Pieptul lui Miller avea să se afle la nici un metru depărtare în clipa în care încărcătura avea să explodeze. Mecanismul de declanşare, conectat la bateria electrică prin două fire lungi de doi metri şi jumătate, îl lăsă uşor în jos, pe lângă motor, până atinse pământul.

Se băgă din nou sub botul maşinii şi, la lumina lanternei, studie atent suspensia Jaguarului. În cinci minute ochi o bară de ranforsare potrivită pentru ce avea nevoie; luând o bucată din sârma aflată la îndemână, legă strâns mecanismul de bara de ranforsare, având grijă să lase libere cele două lame metalice între care era fixat becul. Apoi trase uşor de ele, până reuşi să le aşeze între două spire ale arcului solid de la suspensia din stânga-faţă a automobilului. Mai controlă o dată legătura, ca să fie sigur că n-avea să se desfacă în timpul mersului, din cauza şocurilor, apoi se târî afară. Când maşina avea să prindă viteză, la primul hop sau denivelare a şoselei, arcul roţii avea să apese pe capătul mecanismului de declanşare, spărgând para fragilă a becului ce despărţea cele două lamele metalice, acestea aveau să vină în contact una cu alta, lăsând curentul să circule liber prin ele, iar în acel moment Miller avea să sară în aer cu tot cu afurisitele lui de documente.

Firele lungi de sârmă care făceau legătura între cutia cu exploziv şi mecanismul de declanşare făceau o burtă sub motorul maşinii; Mackensen le strânse grijuliu într-un mic colac, pe care-l prinse cu o bucată de bandă izolatoare pe contraaripă, lângă motor, ca nu cumva să se târască pe asfalt şi să se roadă în timpul mersului. Închise capota, apăsând-o uşor ca să se-ncuie, apoi se-ntoarse la Mercedesul lui şi se ghemui pe bancheta din spate, pregătindu-se să tragă un pui de somn. Merita, în sfârşit, câteva ore de odihnă; în ceea ce-l privea, totul mersese ca pe roate în acea noapte.

Miller îi ceru taximetristului să-i ducă până la Saar Platz; odată ajunşi acolo, plăti maşina şi coborâră. Pe drum, Koppel se dovedi destul de ager la minte încât să-şi ţină gura; abia după ce taxiul întoarse şi se depărtă spre centrul oraşului îi spuse:

— Sper că ştiţi în ce v-aţi băgat, Herr Miller; vreau să zic că mi se pare cam nu ştiu cum ca un reporter ca dumneavoastră să se vâre într-o astfel de afacere.

— Fii pe pace, Koppel, o să iasă ca la carte. Eu n-am treabă decât cu nişte hârtii care se află în seif; celelalte lucruri de valoare pe care o să le găseşti în casă îţi rămân dumitale. E bine-aşa?

— Bine, am încredere în dumneavoastră; hai să-i dăm drumul.

— Mai e o problemă. În casă stă o menajeră, zise Miller.

— Păi, mi-aţi zis că n-o să fie nimeni acasă, protestă Koppel. Dacă nimereşte peste mine eu mă roiesc una-două, să nu vă aşteptaţi c-o să-i dau cu ceva-n cap.

— O s-aşteptăm până la două dimineaţa, când femeia o să doarmă buştean.

Făcură pe jos distanţa de o milă care-i mai despărţea de casa lui Winzer; când ajunseră, aruncară o privire rapidă în susul şi în josul străzii, apoi intrară iute în curte. Ca să nu facă zgomot călcând pe pietrişul aleii, amândoi o luară pe iarbă, apoi traversară fâşia de gazon şi se ascunseră repede după nişte tufe de rododendron; în faţa lor se aflau nişte ferestre, probabil cele de la camera de lucru.

Mişcându-se ca o felină, Koppel plecă să facă turul casei, lăsându-l pe Miller să păzească geanta cu scule. Când reveni îi spuse în şoaptă:

— În camera fetei arde încă lumina. Stă într-o mansardă, în partea din spate a casei.

Rămaseră o oră întreagă ascunşi după tufele bogate, tremurând în răcoarea nopţii; n-avuseseră curajul să fumeze, de teamă ca jarul ţigărilor să nu-i dea de gol. Pe la ora unu, Koppel mai făcu o recunoaştere; când se întoarse, îi spuse lui Miller că lumina din camera fetei se stinsese.

Mai aşteptară nemişcaţi încă un ceas şi jumătate, apoi Koppel îi strânse uşor mâna lui Miller, îşi luă geanta şi, traversând cu paşi de pisică gazonul luminat de razele lunii, se opri sub ferestrele de la camera de lucru. Undeva, pe stradă, lătra un câine, iar de departe, din oraş, se auziră derapând roţile unei maşini al cărei şofer călcase probabil prea tare pe acceleraţie, în graba lui de a ajunge acasă.

Spre norocul lor, luna nu ajunsese pe partea aceea a casei, iar ferestrele biroului se aflau încă în umbră. Koppel îşi aprinse lanterna-stilou şi plimbă raza de lumină în jurul ramei de la fereastră, apoi de-a lungul stinghiei orizontale care împărţea fereastra în două. Fereastra se închidea cu un foraibăr zdravăn, dar nu avea nici un sistem de alarmă. Koppel deschise geanta, se aplecă o secundă deasupra ei, apoi scoase pe rând o rolă de bandă adezivă, o ventuză mare cu un mâner lung în capăt, un cuţit cu diamant pentru tăiat

sticla, ce semăna cu un stilou obişnuit şi un ciocan din cauciuc.

Trasă îndemânatic cu diamantul un cerc perfect în geamul ferestrei, chiar deasupra foraibărului. De-a curmezişul cercului lipi apoi o bucată lungă de bandă adezivă, în aşa fel încât capetele ei să depăşească circumferinţa tăieturii, având grijă să le lipească bine de sticla din afara cercului tăiat; pentru siguranţă, ca nu cumva bucata tăiată să cadă cu zgomot şi să-i dea de gol, mai lipi peste ea încă o bucată de scotch. Apoi luă ventuza şi, după ce o umezi bine cu salivă, o aplică exact pe mijlocul cercului, între cele două bucăţi de bandă adezivă, în aşa fel încât marginile ei să nu depăşească nicăieri suprafaţa tăiată.

Luă ciocanul de cauciuc şi, apucând coada ventuzei cu mâna stângă, lovi o dată scurt în partea de geam dintre marginea tăieturii şi corpul ventuzei. Mai lovi o dată, iar cercul trasat în geamul ferestrei se desprinse de rest cu o plesnitură slabă, rămânând agăţat înspre interiorul casei. Ţinându-şi respiraţia, amândoi ciuliră urechile, aşteptând confirmarea că nimeni nu auzise zgomotul. Nu se-ntâmplă nimic deosebit. Fără să dea drumul la coada ventuzei, de care cercul tăiat rămăsese lipit şi înclinat înspre partea dinăuntru a ferestrei, Koppel desprinse, cu două mişcări scurte, bucăţile de bandă adezivă. Aruncându-şi privirea prin fereastră, ochi pe podea un covor gros, aflat la vreun metru şi jumătate distanţă; cu un gest rapid al mâinii, aruncă pe el ventuza cu cercul tăiat, care căzură fără zgomot. Vârându-şi mâna prin gaura geamului, deschise foraibărul şi ridică marginea de jos a ferestrei. Se strecură imediat prin ea, agil ca o pisică, iar Miller îl urmă, puţin mai precaut. După lumina pe care razele lunii o aruncau asupra pajiştii de afară, odată intrat înăuntru, întunericul din cameră i se păru ca de smoală, dar Koppel părea să se simtă în elementul lui.

Şopti către Miller:

— Rămâneţi pe loc, iar acesta încremeni unde se afla, până, ce hoţul închise fără zgomot fereastra şi trase complet perdelele în faţa ei.

Păşind uşor ca fulgul şi ocolind mobilele din instinct, se duse să-nchidă o uşă ce dădea înspre un mic hol; abia după aceea aprinse lanterna-stilou.

Raza lanternei mătură camera, dând la iveală o masă de lucru, un telefon, nişte rafturi pline cu cărţi, ce ocupau un perete întreg, un fotoliu confortabil. În cele din urmă se fixă pe un şemineu elegant înconjurat de o bordură din cărămidă roşie.

Miller se trezi dintr-o dată cu Koppel lângă el.

— Asta trebuie să fie camera de lucru, domnu'. La experienţa mea, o recunosc dintr-o mie; într-o casă nu poa' să fie două încăperi la fel, cu un şemineu ca ăsta. De unde se deschide uşa secretă?

— N-am idee, răspunse Miller, coborându-şi vocea, la un semn al hoţului, într-un murmur abia auzit; Koppel învăţase de mult, pe propria-i piele, că, în meseria asta, era de-ajuns să nu-ţi controlezi vocea o singură clipă ca să-nfunzi puşcăria. Tot dumneata trebuie să-l găseşti.

— Fir-ar a dracului de viaţă, o să ne ia toată noaptea, zise Koppel.

Îl puse pe Miller să se aşeze pe fotoliu, atrăgându-i atenţia să nu-şi scoată mănuşile de piele fină pe care i le dăduse. Apucând geanta, Koppel se apropie de şemineu şi îşi fixă în jurul capului o bandă de cauciuc de care-şi agăţă, deasupra frunţii, o mică lanternă, astfel încât lumina ei să bată drept în faţă. Apoi începu să examineze, centimetru cu centimetru, bordura de cărămidă roşie, pipăind-o cu degete de profesionist, în speranţa de a găsi o placă sunând a gol, sau măcar vreo ridicătură, vreun intrând ori vreun şănţuleţ care să comande deschiderea unei uşi secrete disimulate în construcţia zidăriei; când termină de cercetat astfel toată suprafaţa bordurii fără să găsească nimic deosebit, scoase o spatulă de pictură şi o luă de la capăt, uitându-se după vreo crăpătură în zid. În sfârşit, la trei şi jumătate dădu peste ce căuta.

Lama spatulei pătrunse în spaţiul dintre două cărămizi şi se auzi un ţăcănit uşor. Un pătrat de zidărie cu latura de vreo şaizeci de centimetri alunecă puţin în afară. Trapa fusese atât de meşteşugit construită încât conturul pătratului nu se distingea absolut deloc de restul zidului.

Koppel trase de trapă, iar aceasta se deschise fără zgomot, rotindu-se pe balamalele de oţel montate în extremitatea ei stângă. Prin spate, pătratul de zidărie era întărit cu o placă din metal, formând astfel o uşă solidă. Prin uşa deschisă, raza îngustă a lanternei de pe fruntea lui Koppel căzu pe uşa unui mic seif încastrat în zid.

Fără să stingă lanterna, scoase un stetoscop, pe care şi-l potrivi la urechi. Preţ de cinci minute fixă cu privirea cele patru discuri de combinaţii de pe uşa seifului, apoi aplică membrana stetoscopului cam în regiunea unde ar fi trebuit să se afle mecanismul broaştei şi începu să compună combinaţia primului disc.

Din fotoliul său aflat la trei metri distanţă, Miller îl privea cu nervii încordaţi la maximum. Spre deosebire de reporter, Koppel era absolut calm, îndreptându-şi toată atenţia exclusiv asupra mecanismului de închidere al seifului. În orice caz, spărgătorul ştia că, atâta vreme cât nu făceau prea mult tărăboi, nimeni n-avea de ce să intre în camera de lucru şi să dea peste ei. În cursul unei asemenea acţiuni, pericolele puteau apărea numai la venire, la plecare şi, eventual, în timp ce se deplasau prin casă.

Îi luă patruzeci de minute încheiate până reuşi să deblocheze şi ultima piedică a sistemului de închidere. Deschise uşurel uşiţa seifului şi se-ntoarse către Miller; lumina lanternei de pe fruntea lui căzu pe două sfeşnice de argint şi pe o tabacheră voluminoasă, de modă veche, aflate pe o masă din apropiere.

Fără un cuvânt, Miller se ridică din fotoliu şi se duse lângă Koppel. Ridică mâna, desprinse lanterna de pe fruntea lui Koppel şi lumină cu ea interiorul. Înăuntru erau câteva legături de bancnote, pe care le scoase şi le trecu spărgătorului vizibil impresionat, care-şi permise chiar să scoată un fluierat uşor de uimire.

Pe etajera de sus a seifului nu se afla decât un plic din hârtie groasă. Miller îl scoase repede, îl deschise şi răsfoi hârtiile din el. Erau acolo vreo patruzeci de fişe. Pe fiecare era lipită o fotografie, sub care erau dactilografiate câteva rânduri de text. Când ajunse la a optsprezecea, se opri şi exclamă cu voce tare:

— Doamne sfinte!

— Gura, îi şopti Koppel repede.

Miller băgă din nou hârtiile în plic, îi dădu lanterna înapoi lui Koppel şi-i spuse:

— Încuie-l la loc.

Koppel închise uşa seifului, îl încuie, după care aduse cifrele de pe discuri în aceleaşi poziţii în care le găsise la venire. Când termină, închise şi panoul de zidărie, apoi îl apăsă uşor cu mâna; panoul ţăcăni o dată şi rămase blocat în locaşul său.

Îşi îndesase deja în buzunar cele câteva teancuri de bancnote, încasate de Winzer de pe urma ultimelor patru paşapoarte pe care le falsificase; mai întârzie o secundă, cât să vâre repede în geanta mare, din piele neagră, şi cele două sfeşnice şi tabachera găsite pe masă:

Stingând lanterna, îl apucă pe Miller de braţ şi-l conduse până la fereastră, unde trase perdelele la o parte şi aruncă o privire afară. Pe pajiştea din faţă nu se vedea nimeni, iar luna

intrase între nori. Koppel ridică fereastra, sări afară cu tot cu geantă şi aşteptă să facă şi Miller acelaşi lucru. Apoi închise fereastra şi se-ndreptă către boscheţii din faţa casei, urmat de reporter, care-şi îndesase plicul cu documente la piept, sub pulover.

O luară înspre poartă la adăpostul tufişurilor, după care ieşiră imediat în stradă.

— Nu vă grăbiţi, zise Koppel cu voce normală. Turuiţi şi purtaţi-vă ca şi cum v-aţi întoarce de la vreo petrecere.

Până la gară aveau de mers trei mile bune, dacă nu mai mult şi era aproape cinci dimineaţa. Deşi era sâmbătă, pe stradă era destulă lume, fiindcă neamţului obişnuit îi place să se scoale devreme ca să-şi rezolve treburile. Ajunseră la gară; nimeni nu-i oprise pe drum şi nimeni nu-i întrebase nimic.

Până la şapte nu era nici un tren către Hamburg, dar Koppel îi spuse reporterului că era tocmai bine, aşa-i mai rămânea timp să treacă pe la bufet ca să se-ncălzească cu o cafea şi cu un rachiu mare.

— Am dat o lovitură frumoasă şi curăţică, Herr Miller, spuse el. Trag speranţa c-aţi pus mâna pe ce aveaţi nevoie.

— Oho, am pus, am pus, răspunse Miller.

— Ei, văd că toată lumea-i mulţumită; acuma, nici un cuvânt în plus, am trăncănit destul. Salutare, Herr Miller.

Spărgătorul îl salută cu o înclinare a capului, după care o apucă alene spre bufetul gării. Miller se-ntoarse şi traversă piaţa, îndreptându-se spre hotel, fără să aibă habar că doi ochi inflamaţi de oboseală îl urmăreau de pe bancheta din spate a unui Mercedes parcat în apropiere.

Era prea devreme ca să se-apuce pe loc de treabă, aşa că Miller îşi permise vreo trei ore de somn, cerând să fie trezit la nouă şi jumătate.

La nouă şi jumătate punct ţârâi telefonul; Miller comandă cafeaua cu cornuri, care sosiră chiar în clipa când ieşea de sub duşul fierbinte. Cât îşi bău cafeaua se uită prin fişele din dosar; privind fotografiile, recunoscu vreo şase persoane, dar numele lor îi erau cu totul străine, oricât şi-ar fi stors creierii.

Căută fişa cu numărul optsprezece şi se uită din nou la ea. Bărbatul din poză era ceva mai bătrân, avea părul puţin mai lung, iar deasupra buzei de sus lăsase să-i crească o mustaţă arătoasă. Se uită cu atenţie la urechi, o parte a fizionomiei care nu se schimbă niciodată, amănunt pe care toată lumea îl trece, de regulă, cu vederea; rămăseseră neschimbate. Mai recunoscu şi nările acelea înguste, felul cum îşi ţinea capul, puţin înclinat, ochii spălăciţi.

Numele nu-i spunea absolut nimic, era unul foarte obişnuit, dar adresa îi atrase atenţia. Codul poştal arăta că trebuie să fie o stradă din centrul oraşului, probabil un apartament într-un bloc.

La zece fix sună la informaţiile din oraşul al cărui nume apărea în fişă; dădu adresa pe care-o avea şi ceru numărul de telefon al administratorului de bloc. Sunase la derută, dar stratagema ţinu în cele din urmă. Era într-adevăr adresa unui bloc de apartamente, ba chiar unul foarte luxos.

Formă numărul obţinut; tipul care răspunse se dovedi a fi, în cele din urmă, un simplu portar dar, cu înclinaţia specifică a nemţilor pentru titluri pompoase, se recomandă foarte aferat drept „domnul administrator de bloc". Miller îi spuse că încercase de mai multe ori să sune la unul din apartamente şi că nu răspundea nimeni, ceea ce i se părea cam nelalocul lui, din moment ce proprietarul îi ceruse să-i telefoneze la acea oră. Oare nu putea domnul administrator de bloc să-l ajute cumva? Poate că era deranjat telefonul omului?

Portarul se dădu peste cap să-l ajute. Se putea ca Herr Direktor să fi plecat la fabrică sau, cine ştie, s-o fi dus să-şi petreacă sfârşitul de săptămână la casa lui de la ţară.

Despre ce fabrică era vorba? Păi, cum adică, ce fabrică, a lui, bineînţeles. „Aha, da, a lui, desigur, căscat mai sunt", zise Miller, după care închise telefonul. Numărul fabricii îl află de la informaţii. Centralista îi făcu legătura cu secretara şefului, care-i spuse că Herr Direktor îşi petrecea weekend-ul la casa de la ţară şi c-o să se-ntoarcă la birou abia luni dimineaţă. Numărul de-acasă nu putea să i-l dea; lui Herr Direktor nu-i plăcea să fie deranjat când se afla în sânul familiei. Miller îi mulţumi şi-nchise.

Până la urmă obţinu adresa şi telefonul de acasă ale proprietarului de fabrică de la o cunoştinţă veche, corespondentul local pentru industrie şi lumea afacerilor al unui important ziar ce apărea la Hamburg. Tipul avea notată adresa de care avea nevoie Miller în carnetul său cu date confidenţiale.

Miller rămase nemişcat o vreme, contemplând fotografia lui Roschmann, noul său nume şi adresa lui de-acasă, pe care o mâzgălise în bloc-notesul din faţa lui.

Acum îşi aducea aminte că mai auzise de industriaşul acela din regiunea Ruhrului; ba chiar văzuse şi aparatele de radio pe care le producea, expuse prin vitrinele magazinelor. Scoase harta Germaniei pe care o avea la el şi încercă să caute pe ea domeniul pe care Roschmann îl avea la ţară sau regiunea în care era amplasat.

Îşi făcu bagajele, coborî cu ele la recepţie şi plăti camera. Între timp se făcuse douăsprezece şi ceva; era mort de foame, aşa că intră în restaurantul hotelului, luând cu el doar servieta cu documente şi se trată cu o friptură zdravănă.

În timp ce mânca se hotărî să plece cu maşina spre domeniul lui Roschmann în aceeaşi după-amiază, pentru a face un tur de recunoaştere, iar dimineaţa următoare să se ducă să dea ochii, în sfârşit, cu cel pe care-l urmărea de atâta vreme. Mai avea încă în portofel bucăţica de hârtie pe care notase numărul de-acasă al avocatului de la Comisia Z din Ludwigsburg. Ar fi putut să-l sune încă din ziua aceea, dar voia neapărat să-l întâlnească mai întâi el însuşi pe Roschmann; ţinea cu orice preţ la asta. Putea totuşi să-l sune în seara aceea şi să-i ceară să vină cu un echipaj de poliţie într-o jumătate de oră; dar ce te faci dacă avocatul nu e acasă? Mai bine o lăsa pentru a doua zi; avea să-l sune duminică dimineaţă, nu era nici o grabă.

Era aproape două când ieşi, în sfârşit, din restaurant, îşi puse geamantanul în portbagajul Jaguarului şi, aruncând servieta pe locul din dreapta sa, se aşeză la volan.

În timpul drumului nu remarcă deloc Mercedesul care se ţinuse scai de urma lui până aproape de intrarea în Osnabruck. Maşina se apropie uşor de el pe autostradă, se opri câteva clipe, în timp ce Jaguarul prindea repede viteză, îndreptându-se către sud, apoi mai înaintă douăzeci de yarzi şi părăsi şoseaua, luând-o înapoi înspre oraş.

Mackensen opri lângă o cabină telefonică de pe stradă şi-i telefonă Vârcolacului la Nurnberg.

— E pe drum, îi spuse şefului. Când l-am lăsat eu gonea cu viteza luminii către sud.

— I-ai montat dispozitivul pe maşină?

Mackensen rânji.

— L-am potrivit la fix. E prins de suspensia din stânga-faţă. N-o s-apuce să facă nici cincizeci de mile şi-o să sară-n aer, rupt în bucăţi de nici maică-sa n-o să-l mai recunoască.

— Excelent, mormăi cel de la Nurnberg, satisfăcut. Trebuie să fii tare obosit, dragă *Kamerad*. Du-te-n oraş la hotel şi odihneşte-te puţin.

Mackensen nu mai avea nevoie de invitaţie. De miercuri nu mai dormise ca lumea.

Miller făcu cele cincizeci de mile şi încă vreo sută pe deasupra, fiindcă Mackensen pierduse din vedere un singur lucru: mecanismul său de declanşare ar fi detonat cu

siguranţă bomba dacă ar fi fost montat pe suspensia moale a vreunui automobil de serie construit în oricare ţară din Europa occidentală. Dar Jaguarul lui Miller era o maşină sport fabricată în Anglia, având o suspensie mult mai rigidă. În timp ce gonea ca o ghiulea pe autostrada către Frankfurt, arcurile roţilor din faţă preluau şocurile drumului, comprimându-se puţin şi făcând zob para becului fixat între lamele metalice ale mecanismului de declanşare a bombei. Dar lamele nu se atinseră. La şocurile mai puternice se apropiau la un milimetru una de alta, mai-mai să se atingă, pentru ca apoi să se depărteze imediat. Fără să bănuiască nici un moment că moartea îl pândea din clipă-n clipă, Miller trecu de Munster, Dortmund, Wetzlar şi Bad Homburg şi, în mai puţin de trei ore, ajunse la intrarea în Frankfurt, unde părăsi şoseaua de centură care mergea până la Konigstein, pentru a se pierde apoi prin pădurile sălbatice şi înzăpezite ale munţilor Taunus[42].

CAPITOLUL XVI

Se înserase deja când Jaguarul intră în orăşelul staţiune amplasat în partea de răsărit a dealurilor ce se întindeau la poalele munţilor. Aruncându-şi ochii pe hartă, Miller constată că se afla la mai puţin de douăzeci de mile de domeniul pe care-l căuta. Luă hotărârea să nu plece mai departe în seara aceea, ci să caute un hotel unde să rămână până a doua zi de dimineaţă.

În partea de nord a orăşelului, şoseaua către Limburg îşi tăia drum de-a curmezişul munţilor care străjuiau staţiunea, nemişcaţi sub stratul alb de zăpadă ce acoperea ca un covor gros nepătrunsele păduri de brad de pe versanţii acestora. Pe strada principală luminile staţiunii clipeau vesel, iar în strălucirea lor se distingea vag silueta unei fortăreţe în ruină, pe vremuri reşedinţa seniorului de Falkenstein, ce străjuia ameninţătoare orăşelul din vârful unei coline din apropiere. Cerul era senin, dar vântul care sufla tăios promitea să mai aducă ceva zăpadă peste noapte.

La intersecţia dintre Haupt Strasse şi Frankfurt Strasse găsi un hotel unde intră şi ceru o cameră pe care o primi imediat. Erau locuri destule; chiar şi într-o staţiune ca aceea, în luna februarie cura de ape minerale n-are acelaşi farmec ca în miezul verii.

Portarul îi arătă unde să-şi lase maşina, într-o mică parcare din spatele hotelului, înconjurată de un şir de copaci şi arbuşti. Făcu o baie, după care ieşi în oraş pentru cină; în orăşel erau vreo douăsprezece pensiuni ce funcţionau în nişte clădiri vechi şi foarte pitoreşti, construite în stil german tradiţional; în cele din urmă se hotărî să intre la Grune Baum, pe Haupt Strasse.

În timp ce mânca, îl cuprinse o stare de nervozitate din ce în ce mai pronunţată. La un moment dat, când vru să ridice paharul cu vin la buze, îşi dădu seama că-i tremurau mâinile. Într-un fel era de-nţeles, după oboseala acumulată în ultima vreme; de patru zile dormea numai pe apucate, doar câte o oră sau două.

Tensiunea nervoasă din noaptea când pătrunsese în casa lui Winzer împreună cu Koppel îşi făcea simţite efectele abia acum. Pe de altă parte, starea de agitaţie în care se afla venea şi de la entuziasmul febril care-l cuprinsese după vizita făcută la spital, la menajera lui Winzer. Se mai minuna încă ce inspiraţie avusese când îi venise ideea să se întoarcă acasă la Winzer, de unde aflase astfel despre Fraulein Wendel.

Dar, mai mult decât orice altceva, ştia că starea aceea de nervozitate i-o dădea conştiinţa faptului că, foarte curând, avea să se afle, în sfârşit, în faţa acelui om pe care-l ura atâta şi după care alergase atâta vreme prin toată ţara; aproape nu-i venea să creadă că se apropia clipa cea mare, iar teama că ar putea să mai apară ceva neprevăzut, care să-i zădărnicească eforturile, nu-i dădea pace deloc.

În minte îi reveni imaginea acelui hotel din Bad Godesberg şi chipul doctorului care-l avertizase să-i lase-n pace pe camarazii din ODESSA; apoi îşi aminti de Simon Wiesenthal, evreul din Viena care-şi închinase viaţa urmăririi şi demascării criminalilor nazişti; Wiesenthal îi spusese: „Fii foarte atent; oamenii ăştia pot fi periculoşi". Gândindu-se la toate prin câte trecuse, se întreba cum de-l lăsaseră în pace până atunci. Ştiau că-l cheamă Miller, întâlnirea de la hotelul Dreesen o dovedea cu prisosinţă. Iar după bătaia pe care i-o administrase lui Bayer la Stuttgart, cei de la ODESSA nu se poate să nu-şi fi dat seama că era una şi aceeaşi persoană cu acel Kolb. Totuşi, nimeni nu-l deranjase până atunci. În orice caz, era sigur că de un singur lucru n-avuseseră cum să-şi dea seama: cât de departe ajunsese cu ancheta lui. Poate că-i pierduseră urma sau poate că se hotărâseră să-l lase în pace, convinşi că cercetările n-aveau să-l conducă nicăieri, din moment ce Winzer, omul care falsifica paşapoartele celor de la ODESSA, se dăduse la fund.

Şi totuşi pusese mâna pe dosar, arma forte a lui Winzer şi secretul pe care acesta îl păzise ca pe ochii din cap. Miller era convins c-avea să scoată din el cel mai tare reportaj-anchetă din Germania ultimilor zece ani. Zâmbi pentru sine, iar ospătăriţa care tocmai trecea pe lângă el crezu că zâmbetul îi era adresat ei. Când se-ntoarse, trecu din nou pe lângă el, mişcând îmbietor din fund, iar Miller, văzând-o, îşi aduse aminte de Sigi. N-o mai sunase de când fusese la Viena, iar de la ultima scrisoare pe care i-o trimisese, la începutul lui ianuarie, cu şase săptămâni în urmă, nu-i mai scrisese deloc. Acum simţea că are nevoie de ea mai mult decât oricând.

Ce ciudat, se gândi, cum simt bărbaţii nevoia să aibă o femeie lângă ei atunci când le e frică. Fiindcă, la urma urmelor, trebuia să recunoască: îi era frică, pe de o parte de ceea ce făcuse până atunci şi pe de alta, de criminalul de război care-l aştepta nevăzut acolo sus, în munţi.

Scutură uşor din cap ca s-alunge gândurile acelea negre şi mai comandă o jumătate de sticlă de vin. N-avea de ce să se lase cuprins de tristeţe. Scosese la liman cea mai mare

lovitură din cariera sa de ziarist, iar curând-curând avea să poată plăti şi-o poliţă veche.

În timp ce-şi bea jumătatea de vin, mai trecu o dată în revistă planul de acţiune. După o scurtă discuţie cu Roschmann, avea să-l sune pe avocatul din Ludwigsburg; apoi, într-o jumătate de oră, o dubă a poliţiei avea să-l ia pe Roschmann la închisoare; procesul şi condamnarea pe viaţă n-aveau să întârzie. Dacă s-ar fi ştiut un tip mai dur de felul său, Miller ar fi ţinut să-l omoare cu mâna lui pe căpitanul SS, dar aşa nu, mai bine să lase justiţia să-şi facă treaba.

Tot gândindu-se aşa, îşi dădu seama că era neînarmat. Dacă Roschmann avea o gardă de corp? Oare o să-l găsească singur, convins că numele său de împrumut îl apăra de orice pericol de a fi demascat? Sau o să aibă cu el vreo gorilă care să-l protejeze la nevoie de cine ştie ce musafir nepoftit?

În timpul armatei, un prieten de-al lui Miller încasase o dată o noapte de arest la corpul de gardă fiindcă întârziase dintr-o permisie; cu acea ocazie pusese mâna pe o pereche de cătuşe, lăsate de izbelişte pe o masă de cei din poliţia militară. Dar mai târziu îl cuprinsese frica, gândindu-se la ce putea să i se întâmple dacă i le găseau în valiză, aşa că i le dăduse lui Miller; după terminarea armatei, reporterul nu le aruncase, ci le păstrase în amintirea vremurilor bune, pe fundul unui sertar cu nimicuri din apartamentul lui de la Hamburg.

Ba avea chiar şi un pistol, un mic Sauer automatic; şi-l cumpărase cu acte în regulă prin 1960, când trebuise să scrie un reportaj despre afacerile necurate care se făceau şi se desfăceau la Hamburg, iar bătăuşii lui Pauli cel Mic îl ameninţaseră de câteva ori. Dar şi acesta se afla încuiat bine, într-un sertar din biroul lui din Hamburg.

Puţin ameţit din cauza oboselii acumulate, la care se adăuga efectul vinului şi al coniacului dublu pe care-l băuse mai devreme, se ridică, plăti consumaţia şi se-ntoarse la hotel. Dădu să intre în hol, cu gândul să urce în cameră ca s-o sune pe Sigi; dar, văzând două telefoane publice aşezate chiar lângă intrare, îşi spuse că era mai sănătos s-o sune de acolo.

Era aproape ora nouă; pe Sigi o găsi la clubul de noapte unde era angajată. Zgomotul orchestrei aproape că-i acoperea vocea, aşa că trebui să strige ca să se poată înţelege cât de cât.

Sigi revărsă imediat asupră-i un şuvoi de întrebări: pe unde umblase atâta timp, de ce nu-i mai telefonase, unde se afla în acel moment. Miller i-o tăie scurt şi-i spuse ce voia de

la ea. Sigi protestă, zicând că nu putea să plece de la slujbă, dar din tonul vocii lui simţi imediat că ceva nu e în regulă.

— Eşti bolnav? strigă ea în telefon.

— Nu, nu sunt bolnav, mi-e bine. Dar am nevoie de ajutorul tău. Te rog, iubito, nu mă lăsa tocmai acum. Trebuie să mă ajuţi în seara asta.

Urmă o pauză, apoi Sigi răspunse repede:

— Bine, vin. Aici o să spun că e vorba de ceva urgent, o rudă bolnavă sau ceva de genul ăsta; găsesc eu ceva.

— Ai destui bani să-nchiriezi o maşină?

— Cred că da. Dacă nu-mi ajung o să mă-mprumut de la una din fete.

Îi dădu adresa unui garaj non-stop, de unde putea să închirieze o maşină; proprietarul îl cunoştea bine, aşa că-i spuse lui Sigi să-i specifice că vine din partea lui.

— E departe? întrebă ea.

— De la Hamburg, 500 de kilometri. Poţi să-i faci în cinci ore, cel mult şase. Dacă pleci chiar acum, o să fii aici pe la cinci dimineaţa. Şi nu uita s-aduci ce te-am rugat.

— Bine, plec chiar acum.

Urmă o scurtă pauză, apoi Sigi mai zise:

— Peter, iubitule…

— Ce mai e?

— După voce pari cam speriat. Ai probleme?

În receptor începură să se audă bipurile care-i atrăgeau atenţia că trebuie să mai introducă monede, dar nu mai avea nici o fisă de o marcă.

— Da, mai apucă să răspundă, apoi legătura se întrerupse, iar el închise telefonul.

Intră în holul hotelului şi-l întrebă pe funcţionarul de la recepţie dacă n-are să-i dea un plic mare; amabil, omul cotrobăi câtăva vreme prin nişte sertare şi scoase un plic maroniu zdravăn, de mărimea unei coli de hârtie normale. Apoi cumpără şi timbre pentru poşta rapidă, având grijă să ceară îndeajuns de multe pentru a acoperi un gramaj cât mai mare; goli astfel toată rezerva de timbre a recepţionerului, care făcuse ochii mari, obişnuit să vândă doar din joi în paşti câte un timbru stingher vreunui turist care voia să expedieze o carte poştală.

Ajuns sus în camera lui, luă servieta, pe care o purtase după el prin oraş toată seara, o aşeză pe pat şi scoase din ea jurnalul lui Solomon Tauber, fişele găsite în seiful lui Winzer şi două fotografii. Îşi mai aruncă o dată ochii pe cele două pagini datorită cărora începuse, cu o lună în urmă, acea vânătoare după un om pe care nu-l văzuse în viaţa lui, după

care aşeză cele două fotografii una lângă alta şi le studie îndelung.

Apoi mai luă din servietă o coală de hârtie albă, pe care scrise un mesaj scurt, dar clar, în care explica succint ce reprezentau de fapt acele documente. Introduse biletul în plic, împreună cu dosarul găsit în seiful lui Winzer şi cu una din cele două fotografii, îl închise, trecu adresa destinatarului, apoi lipi pe el toate timbrele pe care le cumpărase.

Cealaltă fotografie şi-o puse în buzunarul interior de la sacou. Plicul sigilat şi jurnalul le vârî înapoi în servieta-diplomat pe care o ascunse sub pat.

Printre lucrurile din valiză avea un bidonaş plin cu coniac; îl scoase şi-şi turnă puţin în paharul găsit pe etajera de deasupra chiuvetei din baie. Încercând să toarne coniacul în pahar îşi dădu seama că mâinile îi tremurau uşor, dar, după ce-l bău, lichidul arzător îl mai relaxă puţin. Camera începu să se-nvârtă cu el; se-ntinse pe pat şi adormi.

În subsolul casei din Munchen, Josef, mânios şi nerăbdător, măsura camera cu paşi mari. Leon şi Motti erau aşezaţi la masă, privindu-şi mâinile fără nici un rost. Trecuseră patruzeci şi opt de ore de când primiseră mesajul de la Tel Aviv.

Toate eforturile lor de a da de urma lui Miller nu se soldaseră cu nici un rezultat; îi telefonaseră şi lui Alfred Oster la Bayreuth, cerându-i să se deplaseze personal până la parcarea unde Miller îşi lăsase maşina; cu doar câteva minute mai înainte acesta îi sunase ca să le spună că automobilul dispăruse fără urmă.

— Dacă reperează maşina, or să-şi dea seama că proprietarul ei nu poate fi un simplu muncitor la o brutărie din Bremen, chiar dacă nu fac imediat legătura cu Peter Miller, mârâi Josef când i se aduse la cunoştinţă mesajul lui Oster.

Ulterior, un cunoscut din Stuttgart îl informase pe Leon că poliţia se afla pe urmele unui bărbat tânăr bănuit de asasinarea unui anumit Bayer în camera unui hotel din oraş. Din descrierea tânărului îl recunoscuseră fără nici o îndoială pe Miller, alias Kolb; din fericire, în registrul de înscriere al hotelului nu apărea nici unul din aceste nume, iar rapoartele poliţiei nu aminteau nimic despre o maşină sport neagră.

— Bine, cel puţin, că s-a înregistrat sub un nume fals la hotel, zise Leon.

— Asta s-ar potrivi cu modul de acţiune al lui Kolb, spuse şi Motti. Poliţia din Bremen l-a dat în urmărire pentru crime de război.

Totuşi, asta nu uşura prea mult situaţia. Sigur, poliţia din Stuttgart nu reuşise încă să dea de urma lui Miller, dar nici grupul lui Leon, în ciuda tuturor eforturilor depuse; în schimb, puteau să se-aştepte ca ODESSA să-l găsească dintr-un moment în altul.

— Nu se poate să nu-şi fi dat seama că s-a deconspirat omorându-l pe Bayer; prin urmare, acum probabil c-a renunţat la numele de Kolb şi a revenit la numele său real, gândi Leon cu voce tare. Deci e obligat să abandoneze căutarea lui Roschmann, asta dacă nu cumva a scos de la Bayer vreun fir care să-l conducă la el.

— Atunci, de ce mama dracului nu ne dă nici un semn de viaţă? se răsti Josef. Sau nebunul ăsta are impresia c-o să poată să-i facă faţă lui Roschmann de unul singur?

Motti tuşi uşor.

— Habar n-are ca Roschmann e un pion important în cadrul ODESSA, zise.

— Ei bine, dacă reuşeşte să ajungă la el, o să afle şi singur, răspunse Leon.

— Mda şi din acel moment o să fie ca şi mort, iar tot planul nostru se duce pe apa sâmbetei, strigă Josef. Idiotul dracului, de ce naiba nu ia legătura cu noi?

În aceeaşi seară, Klaus Winzer îl sună pe Vârcolac dintr-o cabană mică, pierdută printre munţii din regiunea Regensburgului. Cuvintele superiorului îl mai liniştiră puţin.

— Da, acum cred că poţi să te-ntorci acasă fără grijă, răspunse şeful ODESSEI la întrebarea falsificatorului. Tipul care te caută a fost înlăturat.

Winzer îi mulţumi frumos, plăti nota la recepţie, după care se urcă imediat în maşină şi porni la drum către nord, cu gândul la patul mare şi confortabil care-l aştepta în casa lui din cartierul Westerberg al Osnabruckului. Se gândea că o să ajungă tocmai la ţanc pentru a lua un mic dejun copios; apoi, o baie bună, urmată de un somn lung şi reconfortant. Iar luni dimineaţă o să fie din nou la tipografie, ca să aibă grijă de afaceri.

Miller se trezi, auzind o bătaie în uşa camerei de la hotel. Clipi de câteva ori, din cauza luminii pe care uitase s-o stingă înainte de a adormi, apoi se ridică din pat şi se duse să

deschidă. În uşă îl văzu pe portarul de noapte al hotelului, în spatele căruia stătea Sigi.

Miller îl linişti, spunându-i că doamna este chiar soţia lui, care-i adusese de acasă nişte documente importante pentru o întâlnire de afaceri pe care urma s-o aibă a doua zi dimineaţă. Portarul, un băiat simplu, de la ţară, care vorbea cu accentul acela imposibil, specific celor din regiunea Hessen, îşi primi cuminte bacşişul, după care se făcu nevăzut.

Sigi îi sări fericită în braţe, în timp ce Miller închidea uşa cu o mişcare a piciorului.

— Pe unde mi-ai umblat? Ce naiba faci aici?

Fără să dea atenţie întrebărilor ei, Miller o cuprinse şi el, iar când o lăsă în sfârşit din braţe, obrajii îngheţaţi ai lui Sigi dogoreau îmbujoraţi, în timp ce el se simţea ca un cocoş pus pe fapte mari, gata de bătaie.

Îi luă haina şi i-o agăţă în cuierul din spatele uşii. Sigi începu iar să-l întrebe câte-n lună şi-n stele.

— Toate la timpul lor, zise el, trăgând-o pe pat, sub plapuma din puf de gâscă, ce încă mai păstra căldura trupului său. Sigi începu să chicotească.

— Nu te-ai schimbat deloc.

N-avusese vreme să-şi schimbe rochia de animatoare pe care era obligată s-o poarte la cabaret; în faţă, rochia avea un decolteu adânc, iar sub el Sigi avea un sutien minuscul, care abia, abia mai făcea faţă pieptului ei bogat. Desfăcu uşor fermoarul de la spate al rochiei şi trase în jos bretelele sutienului.

Miller o întrebă încet:

— În lipsa mea ai mai…?

Trăgând adânc aerul în piept, ea se lăsă pe spate, în timp ce el se apleca deasupra ei; îşi cabră trupul, apropiindu-şi faţa de a lui Miller şi zâmbi uşor.

— Nu, murmură. Ştii că doar cu tine-mi place.

— Şi mie-mi place doar cu tine, şopti Miller nedesluşit.

Sigi scoase un chiţăit de plăcere.

— Eu sunt prima. Mie mi-a fost mai dor de tine.

Miller nu-i răspunse nimic; în tăcerea camerei se auzeau numai gemetele şi suspinele de încântare ale lui Sigi, care începea să se aprindă din ce în ce mai tare.

Continuară aşa o oră încheiată; în sfârşit, se opriră, cu răsuflarea grea, dar pe deplin satisfăcuţi, iar Miller luă paharul din baie şi turnă în el puţin coniac pe care-l îndoi cu apă. Deşi lucra într-un bar de noapte, Sigi nu prea se omora cu băutura, aşa că abia luă o înghiţitură, iar restul îi rămase lui Miller.

— Ei, îl tachină Sigi şi acum, după ce ne-am îngrijit de ce era mai important…

— Până una, alta, o întrerupse Miller.

Ea chicoti.

— Bine, până una, alta; deci, vrei să-mi explici şi mie ce-i cu scrisoarea aia secretoasă pe care mi-ai trimis-o şi pe unde mi-ai umblat şase săptămâni încheiate? Şi-apoi, ce-i cu tunsoarea asta groaznică, de *skinhead* şi ce cauţi tu într-o cameră de hotel de mâna a doua din oraşelul ăsta obscur din fundul Hessenului?

Miller redeveni serios pe dată. Aşa dezbrăcat cum era, se ridică încet, scoase servieta în care ţinea documentele şi se aşeză cu ea pe marginea patului.

— Oricum o să afli în curând cu ce m-am ocupat cât am lipsit de acasă, zise, aşa că mai bine-ţi spun de-acum.

Timp de o oră întreagă îi depănă toată povestea, începând cu descoperirea jurnalului, pe care i-l şi arătă şi terminând cu spargerea dată în casa tipului care falsifica paşapoarte. Pe măsură ce-i povestea prin câte trecuse, Sigi era din ce în ce mai îngrozită.

— Eşti nebun de legat, spuse ea când termină. Ai luat-o razna complet, ţi-ai sărit cu totul de pe fix. Puteai să fii omorât pentru toate astea, puteai să-nfunzi puşcăria sau, Doamne fereşte, cine ştie ce puteai să mai păţeşti.

— Era de datoria mea s-o fac, răspunse Miller, negăsind, pe moment, nici un alt argument pentru a explica tot ceea ce făcuse; acum şi lui întreaga afacere i se părea o nebunie.

— Toate astea pentru un nenorocit de nazist, bătrân ca Matusalem? Te-ai ţicnit de tot, băiete. S-a terminat, Peter, toate astea s-au petrecut demult, nu poţi să-nţelegi atâta lucru? Ce treabă ai tu cu ele?

Sigi rămase cu ochii ţintă la el, neştiind ce să mai spună.

— Ei bine, am, dacă vrei să ştii, răspunse el sfidător. În faţa hotărârii lui de nestrămutat, ea scoase un oftat lung şi scutură din cap, în semn că nu mai înţelege nimic.

— Bine, spuse într-un târziu, ai obţinut ce-ai vrut. Ai aflat unde stă şi sub ce nume se ascunde. Acum trebuie să te întorci la Hamburg, să pui mâna pe telefon şi să anunţi poliţia. De-acum e treaba lor, doar asta le e meseria şi pentru asta sunt plătiţi.

Miller nu ştia cum să-i explice ca s-o facă să-nţeleagă.

— Nu-i chiar atât de simplu, spuse el după o pauză. Sunt hotărât să mă duc acolo sus mai târziu.

— Cum adică, „acolo sus”?

Îi arătă cu mâna pe fereastră, înspre munţii ce se vedeau încă neclar în lumina puţină a dimineţii.

— Acolo sus, unde-şi are casa.

— Să te duci acasă la el? De ce? În ochii ei mari se putea citi spaima. Doar n-ai de gând să dai ochii cu el?

— Ba da. Nu mă-ntreba de ce, fiindcă nu pot să-ţi spun. Pur şi simplu trebuie s-o fac.

Reacţia ei îl luă prin surprindere. Se ridică brusc şi, aşezându-se în genunchi, îl fulgeră cu privirea. Întins pe pat cu o pernă sub cap, Miller continua să fumeze liniştit.

— Acum înţeleg de ce-ţi trebuia pistolul, strigă Sigi; din cauza enervării, respiraţia îi deveni aproape spasmodică. Ai de gând să-l ucizi…

— Nu vreau să-l ucid…

— Ei, atunci o să te ucidă el pe tine. Iar tu vrei să te-arunci drept în gura lupului, cu un biet pistol în buzunar. Ţi-a luat Dumnezeu minţile, ţicnitule ce eşti…

Miller rămase cu ochii ţintă la ea, uimit de accesul ei de mânie.

— De ce naiba te-ai ambalat aşa, dintr-o dată? Din cauza lui Roschmann?

— Puţin îmi pasă mie de nazistul ăla împuţit. De mine-mi pasă mie; de mine şi de tine, cap pătrat ce eşti. Vrei să te duci acolo, unde ai putea fi ucis, doar ca să arăţi de ce eşti în stare şi ca să scrii apoi un reportaj pentru deştepţii ăia care mănâncă reviste pe pâine. La mine nici măcar nu ţi-a trecut prin cap să te gândeşti…

În timp ce vorbea o podidise plânsul, iar lacrimile îi întinseseră rimelul de la ochi, lăsându-i dâre negre pe obraji.

— Acum uită-te la mine, fir-ai să fii, hai, uită-te în ochii mei. Ce crezi că sunt eu, vreo târfuliţă din acelea pe care le agăţi seara la câte un colţ de stradă? Chiar crezi că-mi place să mă dau în fiecare seară unui libidinos de reporter, care simte nevoia să-şi descarce hormonii şi care după asta pune coada pe spinare şi pleacă la mama dracului să facă cine ştie ce tâmpenie de reportaj pentru care poate să-şi piardă viaţa? Asta crezi despre mine? Ei bine, cap pătrat ce eşti, află de la mine că vreau şi eu să mă mărit odată şi-odată; vreau să devin Frau Miller, vreau să fac copii, ca orice femeie normală. Iar tu, când colo, ce faci? Vrei să te duci la nazistul ăla nenorocit, care o să te omoare… Of, Doamne Dumnezeule…

Sări din pat şi se aruncă în baie, trântind uşa şi încuind-o cu cheia.

Reacţia lui Sigi îl luase prin surprindere pe Miller. Niciodată n-o mai văzuse aşa furioasă, iar acum accesul ei de mânie îl lăsase pur şi simplu fără cuvinte. Rămase aşa, întins pe pat, cu ţigara arzându-i între degete, reflectând la ce-i spusese Sigi.

Stinse ţigara şi se duse la uşa de la baie.

— Sigi.

Nici un răspuns.

Apa se opri.

— Lasă-mă-n pace.

— Sigi, te rog, deschide uşa. Vreau să-ţi spun ceva.

Câteva clipe de tăcere, apoi uşa se deschise. Sigi stătea goală în mijlocul camerei de baie, cu o expresie îmbufnată pe faţă. Urmele de rimei de pe faţă dispăruseră.

— Ce vrei? îl întrebă ea.

— Trebuie să vorbim. Hai în pat, aici o să-ngheţăm de tot.

— Nu, ştiu eu că nu vrei decât să mă-mbrobodeşti ca să facem dragoste din nou.

— Nu, pe bune. Îţi promit. Nu vreau decât să stăm de vorbă puţin.

O luă de mână şi-o trase către aşternuturile calde şi îmbietoare.

— Despre ce vrei să vorbim? întrebă ea bănuitoare.

El se urcă lângă ea în pat şi-i spuse încet la ureche:

— Sigrid Rahn, vrei să te măriţi cu mine?

Sigi se-ntoarse cu faţa la el.

— Vorbeşti serios? întrebă.

— Da, vorbesc serios. De fapt, până acum nu m-am prea gândit la treaba asta. Dar e-adevărat că nici nu te-am mai văzut vreodată aşa de supărată.

— Doamne!… Parcă nu-i venea să-şi creadă urechilor. De-acum trebuie să mă supăr mai des.

— Şi cu-ntrebarea mea cum rămâne? zise el.

— Oh, da, Peter, da, da, vreau să mă mărit cu tine. O să fim o pereche nemaipomenită.

Miller începu s-o mângâie din nou, înfierbântându-se din ce în ce mai tare.

— Mi-ai promis c-o să te abţii, îi reproşă ea.

— Ei lasă, doar de data asta. Promit că apoi o să te las mereu în pace.

Ea îl cuprinse cu coapsele şi, ridicându-se puţin, se aşeză cu pântecele pe abdomenul lui. Îl privi o clipă, apoi îi spuse:

— Peter Miller, nici măcar să nu te gândeşti la aşa ceva.

Sigi începu să-l mângâie, iar el întinse mâna şi apăsă pe întrerupătorul veiozei, stingând lumina.

Dinspre răsărit, peste zăpada de afară începea să se cearnă o geană de lumină. Dacă s-ar fi uitat la ceas, Miller ar fi constatat că arăta ora şapte fără zece în dimineaţa zilei de duminică, 23 februarie. Dar el căzuse deja într-un somn profund.

O jumătate de oră mai târziu, Klaus Winzer intră cu maşina pe aleea din faţa casei sale; se opri în faţa uşii închise a garajului. Se simţea obosit, oasele îi înţepeniseră de tot, dar era bucuros că ajunsese în sfârşit acasă.

În dimineaţa aceea Barbara se trezise mai târziu decât de obicei, profitând de absenţa stăpânului ei. Winzer descuie uşa cu cheia lui, intră şi o strigă din hol; abia atunci apăru şi ea, într-o cămăşuţă de noapte la vederea căreia oricărui alt bărbat i s-ar fi aprins imediat călcâiele. Dar Winzer, foarte calm, îi ceru pur şi simplu să-i aducă nişte ouă, cu pâine prăjită şi gem, iar apoi să-i pregătească baia. Dar nu mai ajunse nici să mănânce, nici să facă baie.

Barbara îi povesti cum descoperise fereastra spartă şi cele două sfeşnice care lipseau din camera de lucru duminică dimineaţa, când intrase să şteargă praful. Chemase imediat poliţia; după ce analizaseră indiciile, poliţiştii declaraseră că gaura aceea rotundă practicată cu atâta dibăcie în sticla ferestrei nu putea fi decât opera unui spărgător profesionist. O întrebaseră unde era proprietarul; Barbara trebuise să le spună că Winzer era plecat din oraş, iar atunci poliţiştii se interesaseră când urma să se întoarcă, pentru a-i lua obişnuitele declaraţii în legătură cu obiectele furate. Winzer asculta turuiala fetei fără să scoată un cuvânt; doar faţa îi deveni ceva mai palidă decât de obicei, iar din cauza enervării la tâmplă începu să i se zbată o venă. O trimise imediat la bucătărie să-i facă o cafea, iar el se duse şi se-ncuie în camera de lucru. Se repezi direct la seif, îl deschise cu mâini tremurânde şi pipăi frenetic pe rafturile dinăuntru după dosarul cu cei patruzeci de criminali din ODESSA. Degeaba; dosarul dispăruse fără urmă.

Pe când dădea să plece de lângă seif, sună telefonul. Era doctorul de la clinica Arcadia, care-l anunţa că Fraulein Wendel murise în noaptea precedentă.

Timp de două ore încheiate, Winzer rămase pe gânduri încercând să găsească o ieşire, ţintuit într-un fotoliu din faţa căminului în care nimeni nu aprinsese focul, cu trupul şi cu mintea aproape paralizate de ghearele îngheţate ce-i răscoleau măruntaiele, nepăsător la curentul de aer rece care se strecura de afară prin gaura din fereastră, pe care cineva o

înfundase superficial cu un ghemotoc din hârtie de ziar. De după uşa încuiată cu cheia, Barbara îl strigă de câteva ori, anunţându-l că micul dejun era gata, dar degeaba. Lipindu-şi urechea de gaura cheii, fata îl auzi murmurând când şi când, acelaşi lucru: „Nu-i vina mea, eu nu sunt vinovat cu nimic.”

Miller uitase să anuleze convorbirea telefonică pe care o comandase cu o seară în urmă, înainte s-o sune pe Sigi la Hamburg. La ora nouă, telefonul de la capul patului scoase un ţârâit strident. Cu ochii lipiţi de somn ridică receptorul, mormăi un „mulţumesc”, după care se dădu jos din pat. Ştia că, dacă nu coboară imediat, o să-l fure somnul din nou. Sigi dormea tun, extenuată după efortul din seara precedentă, când trebuise să vină cu maşina tocmai de la Hamburg şi după amorul făcut cu Miller, la care se mai adăuga şi mulţumirea că, în sfârşit, se văzuse logodită cu bărbatul pe care-l iubea.

Miller intră în baie şi făcu un duş; înainte de a ieşi din cadă, mai rămase câteva minute sub jetul de apă rece ca gheaţa, apoi se frecă zdravăn cu prosopul, pe care-l pusese la uscat pe calorifer cu o seară înainte. Se simţea ca nou. Deprimarea şi teama din seara precedentă dispăruseră; acum era iarăşi în formă şi încrezător în forţele sale.

Îşi puse o pereche de blugi, în picioare luă nişte ghete uşoare, iar în sus se îmbrăcă cu un pulover gros, cu guler înalt, pe gât, peste care-şi puse haina de sibir bleumarin la două rânduri, un veşmânt tradiţional german, numit Joppe, ceva între un sacou obişnuit şi un palton. De ambele părţi avea buzunare adânci, tocmai bune ca să pună în ele pistolul şi perechea de cătuşe, iar la piept mai avea un buzunar, în care puse fotografia. Căută în geanta lui Sigi. Scoase cătuşele şi se uită puţin la ele. Încuietoarea se închidea automat. Nu avea cheie la ele, ceea ce însemna că, odată închise, nu se mai puteau desface decât dacă erau tăiate cu bomfaierul sau, eventual, cu ajutorul celor de la poliţie, care trebuia să dispună de o cheie specială.

Scoase şi pistolul şi-l studie cu atenţie. Cum nu-l folosise niciodată până atunci, încă mai avea pe el vaselina cu care fusese uns la fabrica unde fusese produs; controlă încărcătorul; era plin. Ca să se obişnuiască din nou cu modul de funcţionare al armei, acţionă culata de câteva ori, încercă cele două poziţii ale siguranţei, „Asigurat” şi „Foc”, apoi introduse încărcătorul în locaşul său, trase de culată, băgând un glonte pe ţeavă, după care puse siguranţa în poziţia „Asigurat”. Luă bucata de hârtie pe care-şi notase numărul

de telefon al avocatului din Ludwigsburg şi şi-o vârî în buzunarul de la pantaloni.

Scoase de sub pat servieta-diplomat, luă din ea o coală de hârtie şi pregăti un bileţel pentru Sigi, ca să-l citească atunci când se va fi trezit. Pe bileţel scrise următoarele: „Iubito. Acum plec să dau ochii cu omul pe urma căruia mă aflu de atâta vreme. Am motivele mele pentru care ţin neapărat să-l privesc în faţă şi să fiu acolo când poliţia o să-i pună cătuşele. Nimeni nu-mi poate cere să renunţ la asta, iar după-amiază am să pot, în sfârşit, să-ţi spun şi de ce. Totuşi, în caz că mi s-ar întâmpla ceva neprevăzut, iată ce vreau să faci…"

Instrucţiunile erau precise şi la obiect. Îi lăsă un număr de telefon din Munchen, la care Sigi trebuia să sune şi mesajul pe care o ruga să-l transmită bărbatului care va răspunde. În încheiere mai adăugă:

„Sub nici o formă să nu-ncerci să vii sus, după mine. Orice s-ar întâmpla, n-ai face decât să complici lucrurile. Dacă nu m-am întors sau nu te-am sunat până la prânz, trebuie să telefonezi la numărul acesta din Munchen şi să transmiţi mesajul meu. Apoi părăseşte hotelul, pune plicul pe care ţi l-am lăsat la o cutie poştală din Frankfurt, după care întoarce-te cu maşina la Hamburg. Nu te opri să vorbeşti cu nimeni pe drum. Cu toată dragostea, Peter".

Puse biletul pe noptieră, lângă telefon, împreună cu plicul voluminos conţinând documentele dosarului ODESSA şi cu trei bancnote de 50 de mărci. Apoi, vârându-şi sub braţ jurnalul lui Solomon Tauber, ieşi din cameră şi coborî în holul hotelului. În drum spre ieşire trecu pe la recepţie şi-i ceru recepţionerului să mai sune o dată în camera lui la unsprezece şi jumătate ca s-o trezească pe Sigi.

Ieşi pe uşa hotelului la nouă şi jumătate şi fu surprins de câtă zăpadă se aşezase peste noapte.

Miller ocoli hotelul, se urcă în Jaguar, trase şocul până la refuz şi apăsă pe starter. Trebui să-ncerce de câteva ori până reuşi să pornească motorul rece. Îl lăsă să meargă puţin în gol ca să se mai încălzească, timp în care el scoase o perie din portbagaj şi curăţă cu ea zăpada care se aşternuse pe capota maşinii, pe acoperiş şi pe parbriz.

Se aşeză la volan, demară şi ieşi în şoseaua principală. Drumul era acoperit de un strat gros de zăpadă. O auzea cum scârţâie sub roţi, în timp ce automobilul prindea viteză. Aruncă o privire pe harta cumpărată târziu, în seara precedentă, apoi apăsă şi mai tare pe accelerator, îndreptându-se către Limburg.

CAPITOLUL XVII

Dimineaţa devreme, înainte ca Miller să se trezească, pe cerul senin răsărise un soare strălucitor, anunţând o zi frumoasă. Foarte repede, însă, cerul se acoperise de nori, iar acum vremea era închisă şi cenuşie. Pe sub norii grei zăpada sclipea printre copaci, iar dinspre munţi se pornise un vânt tăios.

Şoseaua şerpuită urca mereu, lăsând în urmă orăşelul şi pierzându-se apoi printre copacii din pădurea Rombergului. După ce ieşi din oraş, covorul de zăpadă care acoperise şoseaua cu o seară în urmă începu să se-ntindă în faţa lui aproape intact, tulburat doar de o singură pereche de urme lăsate de roţile unei maşini, probabil cineva care trecuse pe acolo cu o oră în urmă, în drum spre biserica din Konigstein, pentru slujba de dimineaţă.

Miller ieşi din şoseaua principală, apucând pe drumul către Glashutten, ocoli pe la poalele munţilor Feldberg, ale căror creste străjuiau sus, în depărtare, apoi, întâlnind un indicator pe care se afla numele satului Schmitten, o luă în direcţia indicată de săgeată. Printre brazii înzăpeziţi de la poalele muntelui vântul urla fără încetare, vâjâitul lui transformându-se din când în când într-un ţipăt prelung.

Deşi Miller nu se obosise niciodată să se gândească prea mult la aşa ceva, din chiar inima acestor păduri imense de brad şi de fag, ca şi din altele asemenea lor, porniseră în vremurile de demult cohortele de triburi germanice în migraţia lor către Rin, unde fuseseră oprite de armatele lui Cezar. Apoi, convertite la creştinism, aceleaşi triburi trebuiseră să arate supuşenie în faţa Prinţului Păcii, dar continuând să-şi preamărească în mare taină străvechii idoli barbari, ce întrupau simbolurile forţei brute, ale desfrâului şi ale dorinţei nemăsurate de putere. Cu acea *charisma*, a lui de geniu dement, Hitler reuşise să reaprindă tocmai scânteia acestui atavism ce se pierdea în negura timpului, acest cult al vechilor zei barbari din codrii nepătrunşi, pe care poporul german îl păstrase ascuns în subconştientul său vreme de atâtea veacuri.

Miller mai conduse cu atenţie încă vreo douăzeci de minute, apoi începu să caute cu privirea, pe ambele părţi ale drumului, intrarea pe domeniul particular spre care se îndrepta. În cele din urmă dădu peste ceea ce căuta: o poartă din fier forjat, închisă cu un zăvor. De unul dintre stâlpii

porţii era agăţată o pancartă pe care scria „Proprietate privată. Intrarea interzisă”.

Lăsând motorul să meargă, se dădu jos din maşină şi deschise poarta.

Apoi se aşeză din nou la volan şi intră pe aleea care începea dincolo de poartă. Zăpada de pe jos era neatinsă, iar Miller conducea încet şi cu grijă; sub stratul de zăpadă de pe alee, roţile maşinii nu dăduseră de asfalt, ci doar de nisip îngheţat.

La două sute de metri în faţa lui, creanga unui stejar masiv se prăvălise în timpul nopţii, sub greutatea unei jumătăţi de tonă de zăpadă. Craca se prăbuşise peste tufişurile din partea dreaptă a drumului, dar câteva crenguţe ajungeau până pe alee. În căderea sa, craca stejarului antrenase şi un stâlp negru şi subţire, înfipt chiar lângă copac şi care se prăvălise exact de-a curmezişul aleii.

Nu se obosi să coboare din maşină ca să-l dea la o parte, ci trecu pur şi simplu peste el, simţind automobilul clătinându-se când depăşi obstacolul cu roţile din faţă şi apoi cu cele din spate.

După ce trecu de craca prăbuşită, conduse maşina mai departe pe drumul îngust, până când ajunse într-un fel de parc; în centrul parcului era amplasată vila, în faţa căreia era amenajată o alee circulară, acoperită cu pietriş. Se opri în faţa intrării principale, coborî şi se duse să sune la uşă.

În clipa în care Miller cobora din maşină, în vila Vârcolacului se auzi soneria telefonului. Era Klaus Winzer. Şeful ODESSA ridică receptorul şi răspunse scurt, cu o voce iritată; era vreme lungă de când transmisese ultimele ordine şi încă mai aştepta să i se aducă la cunoştinţă că o maşină sport sărise în aer în timp ce rula cu viteză pe autostradă, undeva la sud de Osnabruck, probabil din cauza unei defecţiuni la rezervorul de benzină. Dar, auzind ce-i spunea omul de la celălalt capăt al firului, de mânie strânse din buze până când gura rea îi deveni o linie lividă, subţire şi încordată.

— Ce zici c-ai făcut?! Tâmpitule şi idiotule ce eşti! Habar n-ai ce-o să păţeşti dacă nu reuşim să punem iar mâna pe dosarul ăla…

În biroul său din Osnabruck, Klaus Winzer puse receptorul în furcă, după care se întoarse la masa de lucru. Cuvintele Vârcolacului nu-l impresionaseră cine ştie ce. În viaţa lui mai trecuse de două ori prin asemenea momente grele: prima

oară atunci, la sfârşitul războiului, când fusese obligat să arunce în apa unui lac zecile de mii de bancnote contrafăcute la care muncise atâta vreme, iar a doua oară în 1948, când toată agoniseala lui, scoasă numai din bonuri de valoare falsificate, se dusese pe apa sâmbetei. Deschizând sertarul de sus al biroului, scoase un Luger vechi, dar încă în stare de funcţionare, îşi puse capătul ţevii în gură şi apăsă pe trăgaci. De această dată nu mai fu vorba de nici un fals: glontele de plumb era cât se poate de adevărat şi-i spulberă capul în întregime.

Vârcolacul rămase consternat în fotoliu, cu ochii ţintă la telefonul din faţa lui, simţind cum groaza îi încolţeşte în suflet. Încercă să-şi aducă aminte numele oamenilor care apelaseră la Klaus Winzer pentru paşapoarte noi; ştia foarte bine că toţi se aflau pe lista celor daţi în urmărire pentru crime de război şi că, odată prinşi, urma să fie arestaţi şi trimişi în faţa tribunalului. Publicarea dosarului ar fi avut ca rezultat o avalanşă de procese care nu puteau decât să readucă în prim-plan problema foştilor SS-işti căutaţi de poliţie şi să dea apă la moară diferitelor organizaţii antinaziste, tocmai atunci, când opinia publică părea că începuse să mai dea totul uitării… Perspectiva îi dădea fiori pe şira spinării.

Dar, înainte de orice, trebuia să se ocupe de protecţia lui Roschmann, una din persoanele al căror nume ştia că se afla pe lista lui Winzer. De trei ori la rând formă prefixul pentru Frankfurt, urmat de numărul casei de pe colină, dar de fiecare dată obţinu semnalul „deranjat”. Apoi ceru numărul şi prin centrala interurbană, dar operatoarea îi spuse că probabil liniile erau blocate.

În cele din urmă, văzând că nu reuşeşte să sune la Frankfurt, formă numărul Hotelului Hohenzollern din Osnabruck; avu noroc, deoarece Mackensen tocmai se pregătea să plece. În două fraze, îl informă pe asasin despre dezastrul care-i păştea şi-i dădu adresa lui Roschmann.

— S-ar părea că bomba dumitale n-a dat rezultate, zise. Fă pe dracu-n patru ca s-ajungi acolo cât mai repede posibil. Apoi ascunde-ţi maşina undeva şi fii cu ochii pe Roschmann. Mai are o gardă de corp, un tip pe nume Oskar. Dacă Miller se duce direct la poliţie, nu mai e nimic de făcut. Dar dacă vine la Roschmann, pune mâna pe el viu şi fă-l să vorbească. Înainte să moară, trebuie să aflăm ce-a făcut cu dosarul ăla.

În cabina lui telefonică, Mackensen scoase o hartă rutieră şi aprecie distanţa dintr-o privire.

Uşa se deschise abia la al doilea ţârâit al soneriei şi un val de aer cald se revărsă din hol. Se vedea că bărbatul din faţa lui tocmai se ridicase de la masa de lucru; în spatele lui, la capătul holului, Miller văzu uşa biroului, care rămăsese deschisă.

Anii de trai bun şi îndestulat îşi puseseră amprenta pe silueta fostului ofiţer SS, altădată slab şi deşirat. Faţa îi era puţin îmbujorată, ca a celor care beau mult, sau poate că era doar urmarea vieţii în aer liber, la ţară, iar părul de la tâmple îi albise. Era întruchiparea omului de afaceri prosper, de vârstă mijlocie şi plesnind de sănătate. Dar, deşi schimbat de trecerea anilor, chipul bărbatului rămăsese acelaşi pe care-l cunoscuse Tauber şi pe care-l descrisese în jurnalul său. Îl măsură pe Miller cu o privire rece.

— Da? întrebă.

Luat prin surprindere, Miller rămase fără grai; îi trebuiră vreo zece secunde până să se reculeagă şi să poată deschide gura. Toate frazele pe care şi le pregătise şi le repetase în vederea acelei clipe mult aşteptate îi dispăruseră pur şi simplu din minte.

— Numele meu e Miller, iar pe dumneata te cheamă Eduard Roschmann, reuşi el să spună în cele din urmă.

La auzul acestor două nume, ochii bărbatului din faţa lui scânteiară pentru o fracţiune de secundă, dar, controlându-şi reacţiile printr-un efort de voinţă, pe faţă nu i se clinti nici un muşchi.

— E ridicol, răspunse el într-un târziu. N-am auzit în viaţa mea de numele ăsta.

În ciuda expresiei calme pe care-o afişa, mintea fostului ofiţer SS începu să lucreze cu viteza luminii. Capacitatea lui de a-şi păstra gândirea clară în momente de criză îl ajutase să scape cu viaţă de mai multe ori din 1945 până atunci. Recunoscuse imediat numele lui Miller şi-şi amintise ce-i spusese Vârcolacul cu câteva săptămâni mai înainte.

Prima sa reacţie fu să-i trântească lui Miller uşa-n nas, dar reuşi să se stăpânească.

— Eşti singur în casă? întrebă Miller.

— Da, răspunse Roschmann.

— Să intrăm în birou, ordonă Miller scurt.

Roschmann nu dădu nici un semn de împotrivire; îşi dădea seama că trebuie să-l ţină de vorbă pe Miller ca să mai câştige timp până ce…

Se-ntoarse şi o luă înapoi, traversând holul de la intrare. Miller trânti uşa şi o luă repede după Roschmann, fără să-l

piardă din ochi. Intrară în birou; era foarte plăcut aranjat, cu o uşă capitonată gros, pe care Miller o închise în urma lui; în cămin ardea un foc de butuci.

Roschmann se opri în mijlocul camerei, întorcându-se către Miller.

— Soţia dumitale e acasă? întrebă Miller.

Roschmann clătină din cap în semn că nu.

— A plecat în vizită la nişte rude, pentru câteva zile.

Era adevărat. Primise un telefon pe neaşteptate, cu o seară înainte şi trebuise să plece imediat cu maşina cea mică. Din păcate, maşina mai luxoasă pe care o foloseau în mod obişnuit nu fusese disponibilă; mecanicul trecuse s-o ia pentru nişte reparaţii. Soţia lui Roschmann trebuia să se întoarcă în aceeaşi seară.

Dar Roschmann omisese cu bună-ştiinţă să-i mai spună un amănunt, pe care de altfel se şi baza: cu o jumătate de oră mai devreme, Oskar, o matahală de om ras în cap, care era şoferul şi garda lui de corp, plecase cu bicicleta până în sat să anunţe că telefonul de la vilă era deranjat. Prin urmare, Roschmann trebuia să-l ducă pe Miller cu vorba până când Oskar avea să revină.

Când se-ntoarse cu faţa către Miller, tânărul reporter ţinea în mâna dreaptă un pistol automat, pe care-l îndreptă fără ezitare înspre abdomenul său. Pe Roschmann îl cuprinse teama, dar încercă să braveze.

— Mă ameninţi cu arma chiar în casa mea?

— N-ai decât să chemi poliţia dacă vrei, zise Miller, arătând către telefonul de pe birou.

Roschmann nu răspunse la provocare.

— Văd că tot mai şchiopătezi puţin, observă Miller. Pantoful dumitale ortopedic ar înşela uşor un necunoscător, dar nu pe mine. Da, da, degetele de la picior, pe care ţi le-au amputat în lagărul de la Rimini. Asta, pare-mi-se, ţi s-a tras de la degerăturile suferite tot bântuind prin nămeţii din Austria, nu-i aşa?

Ochii lui Roschmann se îngustară puţin, dar nu zise nimic.

— Îţi dai foarte bine seama, Herr Direktor, că dacă vine poliţia or să te identifice imediat. Trăsăturile ţi-au rămas aproape aceleaşi, urma rănii de glonţ de pe piept e tot acolo, ca şi cicatricea de la subsuoara stângă, unde, ca toţi membri SS-ului, aveai un tatuaj cu grupa sanguină, tatuaj pe care sunt sigur că ai încercat să-l ştergi. Chiar ai de gând să chemi poliţia?

În loc de răspuns, Roschmann scoase un suspin lung.

— Ce vrei de la mine, Miller?

— Stai jos, zise reporterul. Nu, nu la birou, ci pe fotoliul de colo, ca să te pot avea sub ochi. Şi ţine-ţi mâinile la vedere, pe braţele fotoliului. Nu mă obliga să trag, fiindcă pe cuvântul meu, abia aştept s-o fac.

Roschmann se aşeză în fotoliu, fără să-şi ia ochii de la arma din mâna lui Miller. Reporterul se sprijini de marginea biroului, cu faţa la Roschmann.

— Ei, acum să stăm puţin de vorbă, spuse.

— Despre ce vrei să stăm de vorbă?

— Despre cele întâmplate la Riga. Despre cei optzeci de mii de oameni, bărbaţi, femei şi copii, pe care i-ai sacrificat acolo.

Văzând că Miller n-avea de gând să facă uz de pistolul pe care-l avea în mână, Roschmann se mai linişti puţin, iar faţa lui îşi mai recăpătă din culoare. Îşi ridică privirea la chipul tânărului din faţa lui.

— E o minciună. La Riga n-au fost lichidaţi optzeci de mii de oameni.

— Poate or fi fost şaptezeci de mii? Şaizeci de mii? întrebă Miller. De fapt, ce importanţă mai are numărul exact al celor pe care i-ai trimis la moarte cu bună-ştiinţă?

— Tocmai asta e, zise Roschmann repede. N-are nici o importanţă, nu mai are acum, cum n-a avut nici atunci. Uite ce-i, tinere, habar n-am ce vrei de la mine, dar pot să ghicesc foarte uşor. Probabil că cineva ţi-o fi împuiat capul, atingându-te la coarda sensibilă cu tot felul de poveşti despre aşa-zisele crime de război şi alte asemenea baliverne. Toate astea sunt numai aiureli. Simple tâmpenii. Câţi ani ai?

— Douăzeci şi nouă.

— Înseamnă c-ai fost în armată.

— Da. Generaţia mea a fost printre primele care au plecat în armată după terminarea războiului. Am fost doi ani militar.

— Ei, atunci ai văzut şi dumneata cum e cu armata asta. Superiorul dă ordinele, iar soldatul trebuie să le respecte, nu să-ntrebe dacă sunt bune sau rele.

— În primul rând, dumneata n-ai fost soldat, răspunse Miller calm. Dumneata ai fost călău. Mai pe şleau spus, un ucigaş, care, în plus, s-a făcut vinovat de crime în masă. Aşa că n-ai dreptul să te compari cu un soldat.

— Aiurea, zise Roschmann, cu convingere. Asta-i numai vorbărie goală. Eram şi noi soldaţi ca toţi soldaţii şi nu făceam decât ce ni se ordona să facem. Voi, ăştia tineri, sunteţi toţi la fel. Pur şi simplu nu vreţi să pricepeţi cum stăteau lucrurile pe-atunci.

— Atunci explică-mi dumneata cum stăteau lucrurile pe-atunci.

Simţind că pericolul imediat a trecut, Roschmann, care se aplecase în faţă în timp ce vorbea, încercând să fie cât mai convingător cu putinţă, se lăsă din nou pe spate în fotoliu, aproape în largul lui.

— Vrei să ştii cum era? Ei bine, aveam senzaţia că nimic nu ne poate sta în cale. Fiindcă într-adevăr, nimic nu ne-a stat în cale nouă, germanilor. Pusesem cu botul pe labe toate armatele care se ridicaseră împotriva noastră. Ani în şir ne-au batjocorit şi ne-au desconsiderat pe noi, bieţii germani, dar până la urmă le-am arătat la toţi, da, da, la toţi, de ce suntem în stare şi că suntem un popor de seamă. Voi, tinerii ăştia din ziua de azi, habar n-aveţi ce-nseamnă să poţi fi mândru că eşti german.

Parcă se-aprinde o flacără în tine. În bătaia tobelor şi-n marşurile fanfarei, cu steagurile fluturând şi cu toată naţiunea germană unită sub mâna unui singur om, puteam răzbi până la capătul pământului. Asta-nseamnă măreţia, tinere Miller, măreţia pe care generaţia dumitale n-a cunoscut-o şi n-o va cunoaşte în vecii vecilor. Iar noi, cei din SS, eram cei mai buni dintre cei buni şi încă mai suntem. Cred şi eu c-au vrut dintotdeauna să ne piardă, mai întâi Aliaţii, iar acum babele alea neputincioase de la Bonn, care se dau drept oameni politici. Sigur este că vor să ne distrugă pe noi şi măreţia Germaniei, al cărei simbol am fost şi am rămas.

Nu se mai satură să spună tot felul de tâmpenii despre ce s-a-ntâmplat pe vremuri în acele câteva lagăre de concentrare, pe care nişte oameni cu scaun la cap le-ar fi dat de mult uitării. Lumea face acum mare tapaj fiindcă am vrut să curăţăm Europa de toată murdăria jidanilor ălora împuţiţi care otrăveau viaţa unui popor întreg, trăgându-l după ei în mocirlă. Am spus-o şi-o mai spun încă o dată: trebuia s-o facem. N-a fost decât primul act al unui spectacol grandios, acela al Germaniei şi al poporului german care, însufleţit de sângele său arian şi de idealurile pure, se pregătea să conducă lumea după cum i se cuvine de drept, *după cum ni se cuvine nouă de* drept, Miller, *după cum ni se cuvine şi ne era sortit*, dacă nu-şi vârau nasurile lor curioase blestemaţii ăia de englezi, împreună cu tembelii de americani. Degeaba mă tot ameninţi cu arma asta a dumitale, tinere, fiindcă, ascultă la mine, noi ne aflăm de aceeaşi parte a baricadei, deşi suntem din generaţii diferite. Pentru că amândoi suntem germani, fii ai celui mai măreţ popor din lume. Iar dumneata eşti gata să te dezici de toate astea, de grandoarea Germaniei

de altădată, grandoare la care o să revină odată şi-odată, de unitatea vitală de care avem nevoie noi toţi, care suntem naţiunea germană, eşti gata să te dezici de toate acestea, zic, doar pentru suferinţele pe care le-au îndurat o mână de evrei mizerabili? Chiar şi cu mintea dumitale necoaptă şi înceţoşată de balivernele pe care cine ştie cine ţi le-a turnat, cum de nu poţi pricepe că noi doi suntem în aceeaşi tabără, că dumneata şi cu mine suntem fiii aceluiaşi popor, că avem aceleaşi idealuri şi aceeaşi soartă?

Părând să uite de pistolul aţintit asupra sa, se ridică şi cu paşi mari traversă camera de la birou până la fereastră.

— Vrei să-ţi arăt dovezile măreţiei noastre? Uită-te la cum arată Germania în zilele noastre. În 1945 era toată o ruină, distrusă din temelii, rămasă pradă deopotrivă barbarilor veniţi de la răsărit şi nătângilor de la apus. Iar acum? Germania începe să se ridice din nou, încet dar sigur, încă tânjind după fundamentalul spirit de disciplină pe care noi am fost în stare să i-l insuflăm, dar cu o industrie şi o economie care devin din an în an mai puternice şi cu o armată la fel de puternică, datorită căreia, într-o bună zi, când vom reuşi în sfârşit să scuturăm şi ultimele rămăşiţe ale influenţei pe care ne-au impus-o Aliaţii din 1945 încoace, vom deveni mai de nebiruit ca niciodată. Avem nevoie de timp şi de un alt conducător, dar idealurile ne-au rămas aceleaşi, iar gloria, da, gloria ne va acoperi din nou ca altădată.

Şi ştii de ce avem nevoie pentru toate astea? O să-ţi spun eu, da, o să-ţi spun eu de ce avem nevoie pentru toate astea, tinere. Ne trebuie disciplină şi organizare, asta ne trebuie. Disciplina cea mai dură, cu cât e mai dură cu atât mai bine şi organizare, organizare cum numai noi ştim s-o facem, fiindcă asta-i cea mai mare calitate pe care ne-a lăsat-o Dumnezeu, după curaj. Noi ne-am născut cu arta conducerii în sânge, doar am arătat-o de-atâtea ori. Uită-te în jurul dumitale, vezi tot ce-i aici? Casa asta, domeniul, fabrica mea de jos, din valea Ruhrului şi alte mii asemenea ei, zeci, sute de mii de fabrici, fremătând zi de zi cu tot mai multă forţă şi putere, ca să redea Germaniei gloria ei de altădată.

Şi cine crezi c-a făcut toate astea? Doar nu crezi că toate astea au ieşit din mâna celor care zi şi noapte stau şi despică firul în patru, plângând mereu de mila câtorva jidani prăpădiţi? Crezi că ţara asta a fost reconstruită de laşii şi trădătorii care n-au altceva mai bun de făcut decât să-i persecute pe oneştii soldaţi germani, animaţi de idealuri patriotice, asta crezi dumneata? *Noi* am fost cei care am

reconstruit-o, noi am redat Germaniei prosperitatea de care avea nevoie, oameni de felul celor pe care i-am avut acum douăzeci, acum treizeci de ani.

Se-ntoarse de la fereastră şi se uită la Miller, cu ochii în flăcări. Dar, în acelaşi timp, măsură cu privirea distanţa care-l despărţea de vătraiul greu de metal, aşezat lângă cămin. Miller îi remarcase uitătura şi mai devreme.

— Ei şi-acum vii dumneata, un reprezentant al tinerei generaţii, cu capul plin de idealisme şi de vorbărie goală şi mă ţii sub ameninţarea armei în propria mea casă. De ce n-ai loc în idealurile dumitale şi pentru mărirea Germaniei, a patriei şi poporului dumitale? Când ai venit să mă ameninţi şi să-mi ţii predici ţi-ai închipuit că reprezinţi poporul Germaniei? Asta crezi că aşteaptă el de la dumneata?

Miller clătină din cap.

— Nu, răspunse el scurt.

— Păi, vezi că eşti de acord cu mine? Dacă chemi poliţia să mă aresteze, s-ar putea să mă trimită în faţa tribunalului. Spun „s-ar putea”, fiindcă nici asta nu mai e prea sigur: de-atunci a trecut atâta vreme, iar majoritatea martorilor s-au risipit în cele patru vânturi sau chiar şi-au dat sfârşitul. Aşa că ia-ţi paltonul şi du-te liniştit acasă. Du-te-acasă şi pune mâna şi citeşte adevărata istorie a acelor vremuri şi-nvaţă că patrioţi ca mine au dat Germaniei gloria ei de altădată şi forţa ei de-acum.

Câtă vreme vorbise Roschmann, Miller nu scosese o vorbă, studiindu-l cu uluire şi scârbă pe omul din faţa lui care, măsurând camera cu paşi mari, încerca să-i vâre pe gât vechea ideologie. Înainte de a veni se pregătise să-i arunce-n faţă o sută, o mie de lucruri despre oamenii pe care-i cunoscuse şi despre alte milioane pe care nu-i cunoscuse niciodată, dar care nu doreau sau nu găseau că trebuie să se acopere de glorie cu preţul vieţii a milioane şi milioane de victime. Dar cuvintele nu voiau să vină. Aşa se-ntâmplă întotdeauna la momentul oportun: tocmai când ai mai mare nevoie de ele, cuvintele pur şi simplu te trădează. Aşa că renunţă să mai spună ceva, mulţumindu-se să-l măsoare pe Roschmann cu privirea până când acesta îşi termină peroraţia.

După câteva secunde de tăcere, Miller întrebă:

— Ai auzit vreodată de un om pe nume Tauber?

— De cine?

— Solomon Tauber. Era şi el tot german, dar evreu. A fost deţinut la Riga de la-nceput şi până la sfârşit.

Roschmann ridică din umeri.

— N-am cum să-mi amintesc. A trecut atâta vreme de-atunci. Ce-i cu el?

— Stai jos, zise Miller. Şi de data asta, rămâi acolo.

Ridicând din umeri a nerăbdare, Roschmann se-ntoarse la loc în fotoliul lui. Din ce în ce mai convins că Miller nu avea de gând să-l omoare, acum era preocupat mai mult cum să-l anihileze pe reporter, decât de evreul acela uitat de Dumnezeu de care îl întreba acesta; unde mai pui că probabil evreul era şi mort de mult.

— Tauber a murit la Hamburg, pe 22 noiembrie trecut. S-a sinucis dând drumul la gazul de la soba din cameră. Mă urmăreşti cu atenţie?

— Da. Şi unde vrei s-ajungi cu povestea asta?

— A lăsat în urmă un jurnal cu povestea vieţii lui: vorbeşte în el de toate prin câte a trecut, tot ce-a pătimit din cauza dumitale şi a acoliţilor dumitale, la Riga şi pe unde a mai fost. Dar mai ales la Riga. În orice caz, a scăpat cu viaţă din război şi s-a întors la Hamburg, unde a mai trăit încă optsprezece ani; în cele din urmă, anul trecut şi-a pus capăt zilelor şi a murit cu convingerea că încă mai eşti în viaţă şi că niciodată n-o să fii pedepsit pentru crimele pe care le-ai săvârşit. Întâmplător, mi-a căzut mie în mână acest jurnal. Datorită lui am reuşit să te găsesc, astăzi, aici, ascuzându-te sub un nume de împrumut.

— Nimeni nu poate pune bază pe jurnalul unui mort, mormăi Roschmann.

— Tribunalul nu poate pune bază pe el, dar mie acest jurnal îmi e de ajuns.

— Şi vrei să spui c-ai bătut drumul până aici doar ca să-mi arunci în faţă aiurelile astea citite în jurnalul unui evreu mort cu luni în urmă?

Miller deschise jurnalul, îndoi una dintre pagini şi i-l aruncă lui Roschmann pe genunchi.

— Ridică-l, ordonă el şi citeşte cu voce tare.

Roschmann luă jurnalul, dezdoi pagina aleasă de Miller şi începu să citească. Era pasajul în care Tauber povestea cum Roschmann îl împuşcase pe ofiţerul decorat cu Crucea de Cavaler cu Frunza de Stejar.

Roschmann termină de citit paragraful şi ridică privirea, întrebător.

— Şi ce-i cu asta? se miră el. Omul acela a ridicat mâna asupra mea. A nesocotit ordinele. Eu aveam tot dreptul să rechiziţionez vaporul acela, ca să pot să-mi aduc prizonierii înapoi.

Miller scoase o fotografie, pe care i-o aruncă lui Roschmann în poală.

— Ăsta-i omul pe care l-ai împuşcat atunci?

Roschmann ridică fotografia, îi aruncă o privire şi ridică din umeri.

— De unde vrei să ştiu acum? Au trecut douăzeci de ani de-atunci.

Cu degetul mare, Miller trase cocoşul pistolului, care scoase un ţăcănit sec şi îndreptă arma spre faţa lui Roschmann.

— El era sau nu?

Roschmann se mai uită o dată la fotografie.

— Bine, el era, dacă ţii neapărat să ştii. Şi ce dacă?

— Omul ăsta era tatăl meu, răspunse Miller.

Dintr-o dată, faţa lui Roschmann deveni albă ca hârtia, de parcă cineva îi supsese tot sângele într-o clipită. De surprindere rămase cu gura deschisă, fixând cu privirea ţeava aflată la jumătate de metru de faţa lui şi mâna care strângea fără nici o urmă de ezitare tocul armei.

— O, Doamne, Dumnezeule, deci, de fapt, dumneata n-ai nici o legătură cu evreii.

— Nu. Le plâng soarta, dar n-am nici o legătură cu ei.

— Dar, pentru Dumnezeu, cine ţi-a spus că omul acela era tatăl dumitale? Doar în jurnal nu scrie aşa ceva. Dacă nici eu n-am ştiut cum îl cheamă, iar evreul acela care a scris jurnalul nici atât, cum de eşti dumneata atât de sigur?

— Vreme de douăzeci de ani n-am ştiut nici eu decât că tatăl meu a căzut în Ostland, pe 11 octombrie 1944, răspunse Miller. Apoi mi-a picat în mână jurnalul. Din el reiese că ofiţerul a fost împuşcat în aceeaşi zi, în acelaşi ţinut şi că avea acelaşi grad ca şi tatăl meu. Mai mult, amândoi fuseseră decoraţi cu Crucea de Cavaler cu Frunza de Stejar, cea mai înaltă recunoaştere a meritelor pe câmpul de luptă. Puţini ofiţeri fuseseră distinşi cu medalia aceea, iar printre ei se aflau încă şi mai puţini căpitani de armată obişnuiţi. Şansa ca doi ofiţeri cu date absolut identice să moară în aceeaşi regiune şi în aceeaşi zi era de una la un milion.

Roschmann îşi dădea seama că nici un argument nu-l mai putea opri pe omul din faţa lui. Pistolul din mâna lui Miller îi atrăgea privirile ca un magnet.

— Acum ai venit să mă omori. Dar nu poţi să faci asta, cel puţin nu aşa, cu sânge rece. Nu eşti în stare să omori un om bătrân ca mine. Te rog, Miller, cruţă-mă, nu vreau să mor.

Aplecându-se înainte, Miller îi răspunse:

— Ia seama la ce-ţi spun eu acum, scârnăvie nenorocită ce eşti. Mi-ai înşirat aici câte şi mai câte, iar eu te-am ascultat pân-am simţit că mi se face greaţă de la stomac. Acum o să m-asculţi şi tu pe mine, până o să mă hotărăsc dacă să te-mpuşc aici ca pe-un câine răpciugos ce eşti sau dacă să te dau pe mâna poliţiei, ca să putrezeşti într-o celulă până la sfârşitul zilelor tale.

Ai avut obrăznicia, neasemuita obrăznicie, să afirmi sus şi tare aici, în faţa mea, că tu, tocmai tu şi nimeni altul, ai fost un mare patriot. Ei bine, o să-ţi spun eu ce eşti. Tu şi toţi cei de teapa ta aţi fost şi-aţi rămas cele mai abjecte gunoaie care-au scos vreodată capul de prin mocirla în care colcăiaţi, târându-vă şi căţărându-vă hulpavi până sus, tot mai sus pe spinarea acestui popor, pentru ca în numai doisprezece ani să reuşiţi a arunca atâta mizerie asupra numelui ţării mele cum nimeni n-a mai făcut-o vreodată în toată istoria noastră.

Faptele voastre au provocat dezgustul şi indignarea unei lumi întregi şi-au aruncat asupra generaţiei mele ocara unei moşteniri care ne va pângări cu murdăria ei până la capătul zilelor noastre. Toată viaţa voastră n-aţi făcut altceva decât să scuipaţi pe numele Germaniei. Ticăloşii ca tine au profitat de numele Germaniei, sugând toată vlaga poporului german până n-a mai rămas nimic din el, după care v-aţi pus coada pe spinare şi-aţi dat bir cu fugiţii. Sub cârmuirea voastră Germania a ajuns atât de jos cum nu ne-am închipuit nici în visurile noastre cele mai negre şi, când zic asta, nu mă gândesc numai la urmările bombardamentelor.

Nici măcar viteji nu se poate spune că aţi fost. De fapt, aţi fost cea mai scârboasă şleahtă de laşi şi trădători pe care-au dat-o vreodată Germania şi Austria la un loc. Aţi trimis la moarte milioane de oameni numai şi numai ca să vă săturaţi voi pofta voastră dementă de câştig şi de mărire şi-apoi, când treaba s-a-mpuţit, v-aţi luat frumos tălpăşiţa şi ne-aţi lăsat să ne descurcăm singuri cum om putea. V-aţi dat la o parte din faţa ruşilor, spânzurându-i şi împuşcându-i peste tot locul pe bieţii soldaţi din armată ca să-i obligaţi să vă apere spatele, în timp ce voi vă făceaţi nevăzuţi şi-i lăsaţi pe părinţii noştri şi-apoi pe noi, cei mai tineri, să-nghită găluşca în locul vostru.

Chiar dacă vi s-ar uita toate mizeriile pe care le-aţi făcut evreilor şi tuturor celorlalţi, nimeni n-ar putea să uite cum v-aţi luat picioarele la spinare şi cum v-aţi risipit care-ncotro să v-ascundeţi prin bârloguri ca nişte câini râioşi ce sunteţi. Îndrăzneşti să-mi vorbeşti mie de patriotism, tu, care nici măcar nu ştii ce-nseamnă asta? Cât despre numele de

Kamerad, cu care v-aţi obişnuiţi să-i trataţi pe cei din armată, care-au simţit pe pielea lor ce-nseamnă să te lupţi cu-adevărat pentru Germania, ăsta-i un tupeu şi o ofensă cât toate zilele.

Şi-o să-ţi mai spun ceva, eu, tânărul german din generaţia pe care văd că o dispreţuieşti atât de tare. Forţa şi bunăstarea Germaniei de azi nu vi se datoresc vouă, ci milioanelor de oameni obişnuiţi care se spetesc muncind în fiecare zi, din zori şi până-n noapte şi care n-au ucis în viaţa lor pe cineva. Şi-n ce mă priveşte pe mine şi pe alţii din generaţia mea, sunt convins că ne-am lipsi cu dragă inimă de o parte din bunăstarea voastră, numai să ştim că scăpăm o dată pentru totdeauna de lepădăturile de teapa ta. Ceea ce, apropo, se va-ntâmpla foarte curând şi cu tine.

— Deci tot ai de gând să mă omori, până la urmă, bolborosi Roschmann.

— Dacă mă-ntrebi şi vrei să ştii neapărat, uite, o să-ţi spun: nu vreau să te omor.

Fără să-l piardă din ochi pe Roschmann şi ţinând arma îndreptată mereu către pieptul acestuia, Miller întinse mâna liberă în spatele lui, peste birou şi trase telefonul mai aproape. Ridică receptorul din furcă, îl puse pe masă şi formă numărul, după care ridică din nou receptorul.

— Ştiu un tip din Ludwigsburg care ar avea să-ţi spună vreo două vorbe, zise, ducând receptorul la ureche. Dar telefonul era mort.

Apăsă de câteva ori în furcă, apoi ascultă din nou. Nici urmă de ton.

— Ai scos telefonul din priză? îl întrebă pe Roschmann.

Acesta clătină din cap.

— Ia seama bine, dacă văd cumva c-ai scos telefonul din funcţiune, te ciuruiesc aici, pe loc.

— Nu, nici nu m-am atins de el de azi-dimineaţă. Crede-mă când îţi spun.

Miller îşi aduse aminte de craca de stejar doborâtă de zăpadă şi de stâlpul de telegraf care căzuse de-a curmezişul aleii de lângă casă. Fără să vrea, îi scăpă o înjurătură. Pe faţa lui Roschmann apăru un zâmbet uşor.

— Probabil s-au rupt firele pe undeva, spuse. Trebuie să mergi să telefonezi din sat. Ce-o să te faci acum?

— O să-ţi spun imediat ce-o să fac şi dacă nu m-asculţi întocmai, o să-ţi trag un glonte drept în mijlocul frunţii, se răsti Miller la el. Scoase din buzunar cătuşele pe care le pregătise pentru garda de corp a lui Roschmann şi i le aruncă acestuia.

— Mişcă-te lângă şemineu, îi ordonă celuilalt, traversând şi el camera în urma lui.
— Ce ai de gând să faci?
— Am de gând să te leg de grătarul şemineului şi apoi să mă duc în sat să dau un telefon, răspunse Miller.
În timp ce Miller studia cu atenţie grătarul din fier forjat care înconjura căminul, Roschmann lăsă cătuşele să cadă la pământ. SS-istul se aplecă imediat, chipurile să le ridice şi aproape că-l prinse pe Miller pe picior greşit când, în loc de cătuşe, apucă în mână vătraiul greu de metal, cu care dădu să-l lovească pe reporter cu sete peste genunchi. Dar Miller sări înapoi la timp, lovitura căzând în gol, iar Roschmann îşi pierdu echilibrul. Miller făcu repede un pas înainte, lovi o dată scurt cu ţeava pistolului în capul celui aplecat în faţa lui, după care sări imediat înapoi.
— O dată să mai încerci aşa ceva şi te ucid fără nici o ezitare, îi spuse lui Roschmann.
Acesta se îndreptă din spate, icnind de durere.
— Prinde-ţi una din cătuşe la mâna dreaptă, ordonă Miller, iar Roschmann se execută imediat. Vezi ornamentul ăla cu frunză de viţă din faţa ta? E chiar la nivelul capului. Lângă el se află o bară cu o creangă care iese puţin în afară şi se îndreaptă înapoi înspre grătar. Agaţă de ea cealaltă parte a cătuşei.
După ce se convinse că Roschmann închisese cum trebuie mecanismul cătuşei, Miller se-ntoarse şi, cu o lovitură de picior, aruncă vătraiul şi cleştele pentru apucat lemnele departe, în mijlocul camerei. Cu ţeava pistolului înfiptă în coastele lui Roschmann, îi goli buzunarele şi îndepărtă de lângă cămin orice obiect mai greu pe care acesta ar fi putut să-l arunce în vreo fereastră ca s-o spargă.
În aceeaşi clipă, pe aleea din faţa casei, Oskar se apropia cu bicicleta de intrarea principală. Venea din sat, unde se dusese să anunţe că telefonul era deranjat. La vederea Jaguarului tras în faţa peronului, se opri surprins: la plecare, Roschmann îi spusese că nu aşteaptă nici o vizită în acea dimineaţă.
Sprijini bicicleta de zidul casei şi intră fără zgomot. Ajuns în mijlocul holului, se opri nehotărât, deoarece prin uşa capitonată a biroului nu răzbătea nici un sunet; din aceeaşi cauză, nici cei doi bărbaţi dinăuntru nu-l auziseră când intrase.
După ce mai aruncă o ultimă privire prin încăpere, Miller se declară satisfăcut.

— Un ultim amănunt, i se adresă el lui Roschmann, care îşi muşca buzele cu neputinţă. Nu câştigai nimic dacă reuşeai să mă loveşti. Acum e ora unsprezece şi, în caz că nu-i dau nici un semn de viaţă până la prânz, prietenul căruia i-am lăsat plicul cu întregul dosar conţinând dovezile împotriva ta are instrucţiuni să se ducă cu el la poştă şi să-l expedieze către cine trebuie. Cum telefonul din casă e deranjat, mă duc să-l sun din sat. Mă-ntorc în douăzeci de minute. În timpul ăsta n-ai să reuşeşti să te eliberezi, chiar dac-ai avea la dispoziţie un bomfaier. La o jumătate de oră după ce mă-ntorc, poliţia o să fie şi ea aici.

Auzind cuvintele lui Miller, speranţele lui Roschmann începură să se năruie. Ştia că, nu mai avea decât o singură şansă: ca Oskar să se întoarcă la timp şi să-l prindă pe Miller viu, după care să meargă cu toţii într-un suflet până în sat, unde să-l oblige pe reporter să dea telefonul salvator, astfel încât documentele să nu ajungă cu nici un preţ în cutia poştei. Îşi aruncă ochii pe cadranul ceasului de pe poliţa căminului, lângă capul său. Acele arătau ora unsprezece fără douăzeci.

Miller deschise uşa biroului şi-i trecu pragul dar, în aceeaşi secundă, dădu nas în nas cu un tip mătăhălos, mai înalt cu cel puţin un cap decât el, îmbrăcat cu un pulover pe gât. De lângă căminul unde era legat, Roschmann îl recunoscu pe Oskar şi urlă cât îl ţineau puterile:

— PUNE MÂNA PE EL!

Miller intră imediat înapoi în birou şi scoase repede pistolul pe care-l pusese în buzunar. Dar întârzie o fracţiune de secundă. Cu un dos de palmă năucitor, Oskar îl făcu să scape din mână arma, care zbură departe pe covor. În acelaşi timp, văzându-l pe Roschmann legat de grătarul căminului, Oskar crezu că trebuie să-l termine definitiv pe intrus şi-i mai plesni lui Miller o dreaptă în plină falcă. Miller cântărea aproape optzeci de kilograme, dar lovitura aceea năprasnică îl ridică pur şi simplu în aer, aruncându-l câţiva metri înapoi. Împiedicându-se cu piciorul de un raft scund plin cu ziare, se rostogoli la pământ, iar în cădere se lovi cu capul de colţul bibliotecii din lemn de mahon. Pierzându-şi cunoştinţa, rămase prăbuşit pe covor, ca o păpuşă stricată.

Urmară câteva secunde de linişte deplină; Oskar rămăsese cu privirile tâmpe aţintite asupra şefului său, încătuşat de grătarul căminului, iar Roschmann nu-şi mai putea desprinde ochii de corpul inert al lui Miller, din ceafa căruia o dâră subţire de sânge începuse să se scurgă pe covor.

— Cretinule ce eşti, zbieră Roschmann, când văzu că Miller nu mai mişca deloc. Oskar nu reuşea să-şi revină din uluire. Mişcă-te repede până la mine.

Cu mersul lui clătinat, uriaşul traversă camera şi aşteptă ordinele. Roschmann socoti repede ce era de făcut.

— Scapă-mă de cătuşele astea. Foloseşte-te de vătrai şi de cleştele pentru butuci.

Dar meşterii care făcuseră căminul lucraseră temeinic, ca să dureze o veşnicie. Oskar se chinui o vreme, dar nu reuşi decât să strâmbe de tot vătraiul şi cleştele.

— Adu-l aici, lângă mine, îi ordonă Roschmann până la urmă.

În timp ce uriaşul îl ţinea în braţe pe Miller, Roschmann ridică pleoapele reporterului şi-i controlă pulsul.

— Nu e mort, a leşinat doar, constată. Avem nevoie de un doctor. Avem nevoie de un doctor, dar cât mai repede, în cel mult o oră. Adu-mi un creion şi hârtie.

Cu mâna stângă mâzgăli două numere de telefon pe hârtie, în timp ce Oskar căuta un bomfaier prin sculele din debaraua de sub scară. Când se-ntoarse, Roschmann îi dădu foaia de hârtie.

— Coboară până-n sat în goana mare, îi ordonă namilei. Sună la numărul ăsta de la Nurnberg şi pune-l la curent cu ce s-a-ntâmplat aici pe cel care-ţi va răspunde. Apoi cheamă celălalt număr, din sat şi spune-i doctorului să vină aici imediat. Ai înţeles? Spune-i că-i o problemă de viaţă şi de moarte. Hai, ce mai stai, dă-i drumul.

În timp ce Oskar părăsea camera, Roschmann îşi aruncă din nou ochii pe cadranul ceasului. Zece şi jumătate. Dacă Oskar reuşea să ajungă în sat până la unsprezece şi dacă se-ntorcea cu doctorul până la unsprezece şi jumătate, aveau şanse să-l readucă pe Miller în simţiri şi apoi să plece să caute un telefon de la care Miller să-l sune pe tovarăşul său pentru a-l împiedica să predea documentele. Dacă doctorul nu se dovedea înţelegător, Roschmann era hotărât să-l oblige să facă ceea ce trebuie chiar sub ameninţarea pistolului. În graba mare, Roschmann se apucă să taie cătuşele cu bomfaierul.

Ieşind din vilă, Oskar puse repede mâna pe bicicletă, apoi se opri brusc şi se uită la Jaguarul parcat în faţa intrării. Apropiindu-se, aruncă o privire prin geamul portierei din dreptul volanului şi văzu cheia în contact. Stăpânul său îi spusese să se grăbească, aşa că aruncă bicicleta cât colo, se urcă la volanul maşinii şi porni imediat motorul. Cu o mişcare bruscă a volanului, Oskar întoarse maşina către aleea

ce conducea spre poartă. Roţile derapară, stârnind în urma lor o ploaie de pietricele. Cu motorul ambalat la maximum, părăsi platoul din faţa casei, direct în viteza a treia, năpustindu-se pe aleea lunecoasă unde, aproape imediat, lovi stâlpul de telegraf căzut în zăpadă, de-a curmezişul drumului.

Roschmann încă se mai chinuia să taie lanţul ce unea cele două cătuşe când auzi teribila explozie, amplificată de ecoul pădurii de brad din jurul vilei. Întinzându-se mult într-o parte, aruncă o privire afară, prin fereastra largă. Nu reuşi să vadă aleea şi epava în flăcări dar, după vălătucii de fum care se ridicau, înţelese că maşina fusese distrusă de explozie. Pe dată îşi aminti de asigurările pe care le primise, cum că Miller avea să fie făcut inofensiv. Dar acum Miller se afla prăbuşit pe covor, la câţiva metri de el, garda lui de corp fusese, de bună seamă, făcută bucăţele de forţa exploziei, iar timpul se scurgea implacabil, nemailăsându-i nici o speranţă de scăpare. Se sprijini de metalul rece al grătarului din faţa căminului şi închise ochii.

— Înseamnă că totul s-a sfârşit, murmură pentru sine. Câteva minute mai târziu se apucă din nou să taie lanţul cătuşelor. Se chinui mai mult de o oră până când oţelul dur al cătuşelor militare cu care era legat cedă, în sfârşit, sub tăişul lamei de bomfaier, acum tocite. Era liber, deşi una din brăţările cătuşelor îi rămăsese încleştată la încheietura mâinii drepte. În acelaşi moment ceasul bătu ora douăsprezece.

Se văzu obligat să-şi reprime imboldul de a-şi înfunda cu sete piciorul în trupul căzut lângă el, pe covor. N-avea timp, trebuia să se grăbească. Deschise uşa seifului disimulat în perete şi scoase de acolo un paşaport, împreună cu mai multe pachete groase de bancnote noi, de valoare mare. Douăzeci de minute mai târziu, ducând în mână o geantă în care pusese banii şi câteva haine de schimb, încălecă pe bicicletă şi o luă în jos pe alee, ocolind resturile înnegrite ale Jaguarului şi cadavrul ce încă mai ardea mocnit în zăpadă, cu faţa în jos. Apoi, lăsând în urma lui brazii pârjoliţi şi mutilaţi de forţa şi flăcările exploziei, se îndreptă în goană către sat.

Din sat comandă un taxi şi-i ceru şoferului să-l ducă la aeroportul internaţional din Frankfurt. Ajuns la aeroport, se opri direct la biroul de informaţii, unde întrebă:

— Ce zboruri aveţi către Argentina, de preferinţă în următoarea oră? Dacă nu…

CAPITOLUL XVIII

La unu şi zece minute, Mercedesul lui Mackensen părăsea drumul secundar şi intra pe poarta domeniului, urcând apoi aleea ce ducea către vilă. La jumătatea drumului găsi drumul blocat.

Deşi se vedea imediat că Jaguarul fusese distrus de o explozie produsă în interior, aceasta nu reuşise să-l arunce de pe asfaltul aleii şi nici să-l răstoarne. În urma deflagraţiei, automobilul se răsucise, rămânând aşezat de-a curmezişul drumului. Botul şi spatele caroseriei, întărite de traversele care formau şasiul, rezistaseră exploziei şi încă mai puteau fi recunoscute ca făcând parte din ceea ce fusese mai înainte un automobil. Dar partea centrală a corpului maşinii şi întregul habitaclu, laolaltă cu celelalte piese din interiorul acestuia, fuseseră complet distruse. Bucăţi din ele fuseseră împrăştiate de forţa exploziei peste tot în jurul epavei.

Cu un zâmbet rău pe faţă, Mackensen măsură din ochi resturile maşinii şi apoi se apropie de cadavrul carbonizat, pe care explozia îl aruncase la douăzeci de picioare depărtare şi care mai era încă înfăşurat în ce mai rămăsese din hainele cu care fusese îmbrăcat mortul. Mărimea neobişnuită a cadavrului îi atrase atenţia, făcându-l să se aplece asupra acestuia şi să-l examineze timp de câteva minute.

Apoi se îndreptă de spate şi, din câteva salturi, parcurse restul aleii până în faţa casei.

Nu se atinse de butonul soneriei, ci apăsă direct pe clanţa uşii. Aceasta se deschise, iar Mackensen pătrunse în holul de la intrare. Câteva secunde rămase nemişcat, ca un animal în aşteptarea prăzii, încercând să adulmece în aer vreo urmă de pericol. Nu se auzea nici un sunet. Îşi duse mâna sub haină, în partea stângă a pieptului, scoase un Luger automatic, cu ţeava lungă şi, după ce-i trase piedica, începu să deschidă uşile încăperilor care dădeau în hol. Se uită mai întâi în sufragerie, apoi în camera de lucru. Văzu din prima clipă trupul nemişcat de pe covorul din faţa căminului, dar nu se mişcă din pragul uşii întredeschise înainte de a examina şi restul încăperii cu o privire rapidă. De două ori până atunci avusese ocazia să vadă oameni păcăliţi de un asemenea şiretlic – o momeală aparent inofensivă, apoi lovitura ce aducea moartea. Aruncă o privire prin crăpătura dintre tocul şi panoul uşii, ca să se asigure că nu-l păzea nimeni din spatele acesteia, apoi intră în încăpere.

Miller zăcea pe spate, cu capul atârnându-i într-o parte. Preţ de câteva secunde, Mackensen se holbă la faţa lui lividă, apoi se aplecă să-i asculte răsuflarea slabă. După sângele închegat de pe ceafa acestuia îşi dădu seama ce se întâmplase înainte de sosirea lui.

În zece minute inspectă toată casa. În dormitorul mare găsi sertarele rămase deschise, iar în baie ochiul lui expert remarcă imediat dispariţia trusei de bărbierit. Întors în camera de lucru, aruncă o privire rapidă în seiful gol din perete, a cărui uşă rămăsese larg deschisă, apoi se aşeză la masă şi ridică receptorul telefonului.

Ascultă câteva secunde, apoi scăpă o înjurătură şi puse receptorul înapoi în furcă. Cum uşa debaralei de sub scară rămăsese larg deschisă, nu-i fu greu să găsească imediat cutia cu scule. Luă ce avea nevoie, apoi, aruncând o ultimă privire către Miller, ieşi pe alee direct prin uşile mari vitrate ale camerei de lucru.

Îi luă aproape o oră până reuşi să dibuie locul unde firele liniei telefonice fuseseră rupte, să le descurce dintre tufişurile unde erau căzute şi să le înnădească la loc. După ce termină se duse înapoi, în casă, se aşeză la birou şi încercă din nou telefonul. Când veni tonul formă imediat numărul mai-marelui său din Nurnberg.

Îşi închipuise că Vârcolacul aştepta cu nerăbdare să primească vreo veste de la el dar, spre surprinderea sa, bărbatul de la celălalt capăt al firului îi răspunse cu o voce plată, cam în doi peri. Ca un bun sergent ce era, Mackensen îi raportă cele descoperite la vilă: maşina, cadavrul gărzii de corp, cătuşa rămasă agăţată de grătarul căminului, bomfaierul cu lama tocită pe care-l găsise căzut pe covor şi trupul lui Miller zăcând fără cunoştinţă pe podea. Încheie anunţându-l că proprietarul casei era de negăsit.

— Nu şi-a luat prea multe cu el, şefule. Doar câteva schimburi şi probabil nişte bani care se aflau în seif, pe care l-am găsit deschis. Aici am eu grijă de toate, iar el poate să se-ntoarcă înapoi dacă vrea.

— Nu, nu se mai întoarce acolo, răspunse Vârcolacul. Am vorbit cu el chiar adineauri, înainte de a mă suna dumneata. Se află pe aeroportul din Frankfurt. Şi-a luat un bilet până la Madrid. Avionul decolează în zece minute. De la Madrid are legătură, chiar în seara asta, către Buenos Aires…

— Dar nu-i nevoie de aşa ceva, protestă Mackensen, îl fac eu pe Miller să vorbească şi să-mi spună unde a lăsat documentele. Nu i-am văzut servieta nici printre resturile maşinii şi nici aici, în camera de lucru, unde a leşinat. Lângă

el am găsit doar un fel de jurnal, căzut pe podea. Dar hârtiile alea nu pot să fie prea departe.

— Ba tocmai asta e, că de-acum au ajuns departe. Le-a pus într-o cutie poştală, iar de-acum trebuie să se afle în drum spre destinatar.

Cu voce obosită, Vârcolacul îi povesti lui Mackensen ce era cu documentele pe care Miller le furase din casa falsificatorului. Îi mai spuse şi cele aflate de la Roschmann cu câteva minute înainte, când acesta îl sunase de la Frankfurt.

— Mâine dimineaţă sau marţi, cel mai târziu, dosarul o să ajungă în mâinile autorităţilor şi, din acel moment, toţi cei ale căror nume apar pe listele acelea s-au dus pe copcă. Asta e valabil şi pentru Roschmann, proprietarul casei în care te afli ca şi pentru mine însumi. Toată dimineaţa mi-am petrecut-o încercând să-i previn pe toţi prietenii noştri că în răstimp de douăzeci şi patru de ore trebuie să părăsească ţara.

— Atunci ce ne mai rămâne de făcut? întrebă Mackensen.

— Descurcă-te cum poţi, îi răspunse Vârcolacul. Numele dumitale nu se află pe lista aceea. Al meu da, aşa că trebuie să mă dau la fund în grabă mare. Întoarce-te acasă şi aşteaptă liniştit. După ce se mai liniştesc apele o să te caute cel care-mi va lua locul. În rest, totul s-a dus pe apa sâmbetei, Vulcan a fugit şi nu se mai întoarce niciodată, iar fără el toată operaţiunea e compromisă, dacă între timp nu apare altcineva care să preia comanda întregului proiect.

— Care Vulcan? Despre ce operaţiune e vorba?

— Acum, dacă tot s-a terminat, pot să-ţi spun şi dumitale. Vulcan era numele de cod al lui Roschmann, omul pe care trebuia să-l protejezi împotriva lui Miller…

În câteva fraze, Vârcolacul îl informă pe asasin de ce Roschmann prezenta o atât de mare importanţă în cadrul ODESSA şi motivele pentru care rolul acestuia în cadrul operaţiunii, ca şi operaţiunea însăşi, deveniseră pur şi simplu de neînlocuit. Când termină de vorbit, Mackensen lăsă să-i scape un fluierat uşor de mirare, cu ochii holbaţi la trupul inert al lui Peter Miller, prăvălit puţin mai încolo.

— Înseamnă că băieţaşul ăsta nu s-a lăsat până nu ne-a băgat pe toţi în oală, spuse.

Vârcolacul păru să facă un efort de voinţă, iar vocea lui îşi recăpătă o umbră din siguranţa de altădată.

— *Kamerad*, trebuie neapărat să faci puţină ordine acolo. Poţi să dai de echipa aceea pe care ai folosit-o mai demult?

— Da, ştiu unde să-i caut pe oamenii aceia. Nu-i departe de aici.

— Dă-le un telefon şi spune-le să vină fără întârziere. Pune-i să cureţe bine locul, să nu rămână nici o urmă. Nevasta lui Roschmann trebuie să se întoarcă diseară târziu; cu nici un preţ nu trebuie să afle ce s-a-ntâmplat. Ai înţeles?

— Am înţeles, o să am grijă de toate, răspunse Mackensen.

— După ce termini, evaporă-te cât mai repede. Şi încă ceva: înainte de a pleca fă-i de petrecanie nemernicului ăla de Miller. Termină-l o dată pentru totdeauna.

Cu ochii îngustaţi de ură, Mackensen se uită la reporterul ce zăcea fără cunoştinţă în cealaltă parte a încăperii.

— Cu mare plăcere, scrâşni el din dinţi.

— Atunci, rămâi cu bine şi mult noroc.

Telefonul amuţi. Mackensen puse receptorul în furcă, scoase un carneţel şi formă un număr. Răspunse un bărbat. Mackensen îi spuse cine este, după care îl întrebă dacă îşi mai amintea ce făcuse ultima oară pentru Frăţie. Îi spuse unde trebuia să vină şi ce avea de făcut.

— Maşina şi cadavrul aruncaţi-le într-o prăpastie adâncă de pe vreun drum de munte. Turnaţi peste ele benzină din plin, să facă o pălălaie zdravănă. Aveţi grijă ca mortul să nu poată fi identificat – căutaţi-l prin buzunare şi luaţi tot ce găsiţi asupra lui. Să-i luaţi şi ceasul.

— S-a făcut, răspunse bărbatul. O să vin cu un camion echipat cu o macara.

— Mai e ceva. În camera de lucru o să mai găsiţi un mort căzut pe podea, în faţa căminului şi o carpetă pătată de sânge. Scăpaţi şi de ele. Nu le puneţi tot în maşină, ci aruncaţi-le pe fundul unui lac adânc, dar aveţi grijă să agăţaţi ceva greu de ele. Şi fără urme. E-n regulă?

— Nici o problemă. Ajungem acolo pe la cinci şi pe la şapte am dispărut. Nu-mi place să car asemenea marfă la lumina zilei.

— Foarte bine, zise Mackensen. Când ajungeţi voi eu n-o să mai fiu aici, dar o să găsiţi totul cum ţi-am spus.

Închise telefonul, se ridică de la birou şi se duse lângă Miller. Îşi scoase Lugerul şi, cu un gest automat, verifică dacă arma este încărcată, deşi ştia foarte bine că este.

— Nemernicul dracului, spuse el adresându-i-se lui Miller, care nu-şi revenise încă din leşin, apoi întinse braţul cu arma în jos, ţintind capul reporterului.

Ani în şir Mackensen trăise ca un animal feroce, reuşind să supravieţuiască într-o lume în care alţii, fie victime, fie propriii săi acoliţi, îşi sfârşiseră zilele pe lespezile morgii. Acest fel de viaţă îi ascuţise simţurile, care deveniseră

precum cele ale unui animal de pradă. Nu-l văzu pe omul care intrase în încăpere prin uşile largi ale terasei şi a cărui umbră se profila pe covorul camerei, dar simţurile sale îi spuseră pur şi simplu că cineva se apropia de el. Se-ntoarse într-o clipită, gata să tragă. Dar bărbatul nu era înarmat.

— Cine dracu mai eşti şi tu? mârâi Mackensen, fără să-l scape din ochi.

Bărbatul, îmbrăcat într-un costum de piele neagră ca de motociclist, rămase în pragul uşii ce dădea înspre terasă. În mână avea o cască, pe care şi-o ţinea în dreptul abdomenului. Bărbatul aruncă o privire rapidă la corpul inert aflat la picioarele lui Mackensen, apoi la pistolul din mâna acestuia.

— Cineva a trimis după mine, răspunse el candid.

— Cine? întrebă Mackensen.

— Vulcan, zise bărbatul. *Kamerad*-ul meu, Roschmann.

Mackensen mormăi ceva şi lăsă arma în jos.

— Păi, nu mai e aici.

— Nu mai e aici?

— A spălat putina în America de Sud. Toată operaţiunea e în aer. Şi toate astea datorită jigodiei ăsteia de reporter. Arătă cu ţeava armei către Miller.

— Ai de gând să-i faci de petrecanie? întrebă bărbatul.

— Bineînţeles. Doar el ne-a stricat ploile. L-a demascat pe Roschmann şi a trimis listele la poliţie, împreună cu nu ştiu ce alte chestii de-ale noastre. Dacă apari pe listele alea, ai face bine s-o ştergi şi dumneata cât mai repede.

— Care liste?

— Listele din dosarul ODESSA.

— Nu, nu sunt pe listele alea, răspunse bărbatul.

— Nici eu nu sunt, mormăi Mackensen. Dar Vârcolacul da, iar ultimul lui ordin a fost să-l termin pe ăsta de-aici înainte de a mă face nevăzut.

— Vârcolacul?

Ceva dinăuntrul lui îi spuse lui Mackensen că undeva făcuse o greşeală. Doar mai adineauri aflase că, în afară de Vârcolac şi de el însuşi, în toată Germania nu mai era nimeni care să ştie despre afacerea Vulcan. Toţi ceilalţi care ar mai fi putut fi la curent cu ea se aflau în America de Sud, de unde Mackensen bănuise că venea intrusul. Ochii i se îngustară imperceptibil.

— Vii de la Buenos Aires? îl întrebă.

— Nu.

— Dar de unde?

— De la Ierusalim.

Lui Mackensen îi luă o fracţiune de secundă până să priceapă adevărata semnificaţie a numelui pe care-l auzise, îşi ridică imediat Lugerul ca să tragă. Dar o fracţiune de secundă înseamnă mult, îndeajuns pentru a-ţi aduce moartea.

În clipa în care noul-venit apăsă pe trăgaciul Waltherului, forţa împuşcăturii pârjoli stratul de burete ce căptuşea interiorul căştii. Dar glontele greu, de 9 mm, perforă fibra de sticlă precum o foaie de hârtie şi-l nimeri pe Mackensen drept în piept, cu forţa unei lovituri colosale.

Casca pică pe podea, dând la iveală mâna dreaptă a agentului, în care ţinea pistolul PPK. Trase din nou, iar din ţeava armei se prelinse un norişor albăstrui.

Mackensen era un tip bine făcut şi extrem de puternic. În ciuda glontelui încasat în plin piept, ridică arma şi încercă să tragă, dar al doilea glonte îi tăie elanul, lovindu-l în cap, la două degete deasupra sprâncenei drepte. Căzu secerat la pământ.

Miller se trezi luni dimineaţă într-o rezervă a Spitalului General din Frankfurt. Rămase nemişcat o jumătate de oră, realizând treptat că în jurul capului avea un strat greu de bandaje, în timp ce înăuntru îi bubuiau fără încetare două piese de artilerie grea. Dădu peste o sonerie şi apăsă butonul ei, dar asistenta care intră în rezervă îi spuse să stea liniştit, deoarece suferise un şoc puternic.

Îi dădu ascultare şi, încet, încet, reuşi să pună cap la cap evenimentele prin care trecuse în dimineaţa zilei precedente. Dincolo de asta nu mai reuşea să-şi amintească nimic. Aţipi şi, când se trezi din nou, afară se lăsase noaptea, iar lângă patul lui stătea un bărbat. Bărbatul îi zâmbi. Miller făcu ochii mari la el.

— Nu te cunosc, spuse.

— Dar eu ştiu cine eşti dumneata, răspunse bărbatul.

Miller făcu un efort de gândire.

— Te-am mai văzut undeva, spuse el într-un târziu. Ai venit să mă vezi acasă la Oster. Erai cu Leon şi cu Motti.

— Aşa e. Ce altceva îţi mai aminteşti?

— Aproape totul. Memoria începe să-mi revină.

— Ţi-aduci aminte de Roschmann?

— Da. Am stat de vorbă cu el. Am vrut să mă duc să chem poliţia.

— Roschmann a dispărut. A fugit înapoi în America de Sud. Acum s-a terminat totul. Gata, s-a rupt filmul. Ăsta e sfârşitul. Înţelegi ce-ţi spun?

Miller clătină încet din cap.

— Nu chiar. M-am ales cu un material super. Şi am de gând să-l şi public.

Zâmbetul pieri de pe faţa bărbatului. Se aplecă înspre Miller.

— Ascultă, Miller. Nu eşti decât un amator şi ai avut mare baftă că ai scăpat cu viaţă din afacerea asta. În primul rând, să ştii că n-o să prea ai ce scrie. Am pus mâna pe jurnalul lui Tauber şi am de gând să-l iau cu mine înapoi acasă, unde-i e locul. L-am citit azi-noapte. În buzunarul sacoului dumitale am dat peste fotografia unui căpitan de armată. E tatăl dumitale?

Miller aprobă cu o înclinare a capului.

— Deci de asta erai aşa de îndârjit împotriva lui Roschmann? întrebă agentul.

— Da.

— Ei bine, trebuie să-ţi spun că, într-un fel, îmi pare rău. Pentru tatăl dumitale, adică. Niciodată n-am crezut c-am s-ajung să spun asta vreunui german. Acum, apropo de dosarul acela. Ce conţinea?

Miller îi spuse.

— Atunci de ce dracu' nu ni l-ai predat nouă? Eşti un tip tare neîncrezător, noi ne-am chinuit atâta să te infiltrăm printre ei şi dumneata, când pui mâna în sfârşit pe o dovadă palpabilă, te grăbeşti s-o predai alor voştri. Doar noi puteam să folosim cel mai bine informaţiile acelea.

— A trebuit să-l trimit cuiva, cu ajutorul lui Sigi. Prin poştă, vreau să spun. Aţi fost tare şmecheri, nu mi-aţi dat niciodată adresa lui Leon.

Josef dădu din cap.

— Bine. Dar, în orice caz, n-o să-ţi poţi scrie materialul, fiindcă n-ai nici o probă pe care să te bazezi. Jurnalul s-a dus, la fel şi dosarul. Nu mai rămâne decât declaraţia dumitale şi, chiar dacă o să ţii neapărat s-o faci publică, nimeni n-are să te creadă în afara celor de la ODESSA, care or să-ţi sară în cap. Adică, dumitale probabil n-au să-ţi facă nimic, ci or să lovească în Sigi sau în mama dumitale. Ai văzut că joacă tare.

Miller rămase puţin pe gânduri.

— Şi cu maşina mea ce s-a-ntâmplat?

— A, n-ai aflat încă. Am uitat să-ţi spun de la-nceput.

Josef îi povesti lui Miller despre bomba pusă în maşina lui şi despre împrejurările în care explodase.

— Ţi-am spus că joacă tare. Maşina a fost găsită complet arsă în fundul unei prăpăstii. Cadavrul găsit în maşină n-a putut fi identificat, dar, în orice caz, s-a stabilit că nu e al

dumitale. Dacă te întreabă cineva despre cele întâmplate, spui că ţi-a făcut semn un autostopist care te-a lovit cu o bară de fier şi apoi a plecat cu maşina.

Cei de la spital vor confirma că ai fost găsit de un motociclist care a trecut din întâmplare pe lângă dumneata pe şosea şi care a chemat ambulanţa care te-a adus aici. Nimeni din personalul spitalului n-are să mă recunoască la o eventuală confruntare, fiindcă purtam cască şi ochelari mari de motociclist. Asta ar fi versiunea oficială şi aşa va rămâne. Pentru mai multă siguranţă, acum două ore am sunat la Agenţia Germană de Presă, pretinzând că sunt de la spital şi le-am spus şi lor aceeaşi poveste: ai fost victima unui autostopist care apoi a căzut cu maşina dumitale într-o prăpastie, unde şi-a găsit sfârşitul.

Josef se ridică, pregătindu-se să plece. Se uită în jos la Miller, care era întins pe pat.

— Eşti un tip al dracului de băftos, deşi nu prea mi se pare că-ţi dai seama de asta. Ieri la prânz prietena dumitale mi-a transmis mesajul cu care ai trimis-o la mine. Am părăsit imediat Munchenul şi, gonind nebuneşte, am reuşit să ajung la vila aceea din munţi fix în două ore şi jumătate. Când te-am găsit erai mai mult mort decât viu. Puseseră un om să te omoare dar, din fericire, am reuşit să-l opresc la timp.

Puse mâna pe clanţa uşii şi, înainte de a ieşi din încăpere, se mai întoarse o dată către Miller.

— Ascultă sfatul pe care ţi-l dau. Încasează-ţi de la compania de asigurare despăgubirea pentru avaria maşinii, fă-ţi rost de un Volkswagen şi du-te înapoi la Hamburg. Ia-o pe Sigi de nevastă, toarnă-i câţiva copii şi întoarce-te la meseria dumitale de jurnalist. Lasă-i pe profesionişti să-şi facă treaba lor.

La o jumătate de oră după plecarea lui Josef, asistenta intră din nou în rezervă.

— Vă caută cineva la telefon, îl anunţă ea.

Era Sigi, care nici nu mai ştia dacă trebuie să plângă sau să râdă când îl auzi la telefon. Un anonim o sunase ca s-o anunţe că Peter se află internat la Spitalul General din Frankfurt.

— Plec înspre Frankfurt chiar în clipa asta, spuse ea şi închise telefonul.

Telefonul sună din nou.

— Miller? Hoffmann la telefon. Chiar adineauri ne-a parvenit o ştire de la agenţie. Aud că ai încasat o lovitură în cap. Te simţi bine?

— Foarte bine, Herr Hoffmann, răspunse Miller.

— Perfect. Când crezi că o să fii iar în formă?
— În câteva zile. De ce?
— Am un material special pentru dumneata. O groază de fetiţe de bani gata care pleacă la munte să facă schi şi pe care, în loc să le-nveţe să schieze, instructorii ăia chipeşi foc le lasă cu burta la gură. Apoi, în schimbul unei sume frumuşele, o clinică din Bavaria le scoate repede din impas, fără să afle tăticu'. Se pare că unii din taurii ăia comunali pun mâna pe o cotă-parte din încasările clinicii. Cu un titlu de genul „Amor şi desfrâu printre zăpezile Oberlandului"[43], poate să iasă un reportaj trăsnet. Când poţi să te-apuci de treabă?
Miller se gândi puţin.
— Săptămâna viitoare.
— Excelent. Şi, apropo, ce se mai aude cu afacerea aia la care lucrai? Ştii, cu nazistul ăla. L-ai prins până la urmă? Ai pregătit vreun material despre asta?
— Nu, Herr Hoffmann, răspunse Miller încet. N-am pregătit nici un material.
— Ei, nici nu mă aşteptam să iasă ceva. Pune-te cât mai repede pe picioare. Ne mai vedem la Hamburg.

Marţi seara, la apusul soarelui, avionul de Frankfurt via Londra, în care se afla Josef, ateriza pe aeroportul Lod din Tel Aviv. La ieşirea din aeroport îl aşteptau doi bărbaţi. Se urcară cu toţii într-un automobil negru care-i duse la sediul Mossadului, unde-i aştepta colonelul de la care primise telegrama semnată „Cormoranul". Cei doi rămaseră împreună până aproape de ora două dimineaţa, în timp ce un stenograf punea pe hârtie cele povestite de Josef. Când terminară, în sfârşit, colonelul se sprijini de spătarul scaunului, relaxat şi, cu un zâmbet, îi oferi agentului o ţigară.
— Te-ai descurcat foarte bine, spuse el simplu. Am verificat fabrica şi am informat autorităţile competente din Germania, desigur, fără să spunem cine suntem. Laboratorul de cercetare va fi desfiinţat. În orice caz, noi o să mai ţinem fabrica sub supraveghere o bucată de vreme, în caz că germanii nu iau măsurile necesare. Dar le vor lua cu siguranţă. Se pare că cercetătorii din laboratorul fabricii nici nu ştiau pentru cine lucrează de fapt. Vom lua legătura cu fiecare în parte şi sunt convins că cei mai mulţi dintre ei vor accepta să distrugă toate planurile. Îşi vor da seama imediat că, în situaţia în care afacerea ajunge în paginile ziarelor, opinia publică va fi de partea Israelului. Aşa că or să-şi ţină

gura şi or să se angajeze la alte firme. Bonnul nu va da nimic publicităţii, iar noi vom proceda la fel. Dar Miller?

— O să-şi ţină şi el gura. Cu rachetele ce se mai aude?

Colonelul pufăi din ţigară şi privi cerul înstelat al nopţii de afară.

— Ceva îmi spune că rachetele astea n-or să mai fie lansate niciodată. Nasser trebuie să-şi termine pregătirile cel mai târziu până în vara lui ’67, iar dacă proiectul pus la punct în fabrica lui Vulcan va fi distrus, egiptenii n-or să mai aibă răgazul necesar pentru a finaliza sistemul de teleghidare a rachetelor până atunci.

— Atunci, înseamnă că pericolul a trecut, spuse agentul.

Colonelul zâmbi.

— Pericolul nu trece niciodată, ei doar îşi schimbă forma. De data asta, într-adevăr, putem spune că primejdia a trecut. Dar ameninţarea rămâne. Mai avem mult de luptat până vom reuşi s-o facem să dispară cu totul. În orice caz, acum trebuie să fii obosit. Poţi merge acasă.

Deschise un sertar şi scoase o pungă de plastic ce conţinea câteva obiecte personale, în timp ce agentul depunea pe birou paşaportul german falsificat de care se folosise în misiune, câteva bancnote şi portofelul, împreună cu nişte chei. Apoi, luând punga de plastic, se duse să se schimbe în cabina de toaletă de lângă birou. Ieşi ţinând în mână hainele de fabricaţie germană cu care fusese îmbrăcat până atunci, pe care le predă superiorului său.

Colonelul îl conduse până la uşă şi, măsurându-l cu privirea din cap până-n picioare, îi întinse mâna.

— Bine-ai venit acasă, domnule maior Uri Ben Shaul.

Revenit în sfârşit la adevărata sa identitate şi la numele pe care şi-l luase în 1947, imediat după ce emigrase în Israel şi se înrolase în Palmach, agentul fu imediat năpădit de o reconfortantă senzaţie de siguranţă.

Luă un taxi care-l lăsă în faţa unui bloc dintr-o suburbie a oraşului, unde-şi avea apartamentul. Coborî din maşină şi se apropie de uşă, pe care o descuie cu cheia ce-i fusese înapoiată puţin mai devreme, împreună cu celelalte obiecte personale.

Intră uşor în dormitorul întunecat, unde soţia sa, Rivka, dormea adânc sub pătura uşoară ce cobora şi se ridica în ritmul respiraţiei ei. Umblând în vârful picioarelor se duse să arunce o privire şi în camera copiilor, unde dormeau cei doi băieţi ai lor, Shlomo, care avea şase ani şi Dov, puştiul care abia împlinise doi.

O clipă fu tentat să se lungească pe pat lângă soţia lui şi să doarmă câteva zile în şir, după oboseala acumulată, dar se abţinu, fiindcă mai avea un ultim lucru de făcut. Puse jos valiza pe care o ţinea în mână şi se dezbrăcă fără zgomot, scoţându-şi până şi lenjeria de corp şi şosetele. Apoi luă altele din sertarul cu rufe curate şi se îmbrăcă în timp ce Rivka dormea în continuare liniştită.

Se duse la şifonier, de unde scoase pantalonii de uniformă bine călcaţi şi strălucind de curăţenie, cum îi găsea întotdeauna când se întorcea acasă dintr-o misiune şi bocancii înalţi, din piele neagră bine lustruită. Cravatele şi cămăşile kaki, frumos împăturite, pe care fierul de călcat încins lăsase dungi ascuţite parcă trase cu linia, îl aşteptau cuminţi la locul lor obişnuit. Deasupra îşi trase tunica uniformei de campanie, pe pieptul căreia strălucea numai insigna de oţel strălucitor, ca două aripi desfăcute, însemnul ofiţerilor din trupele de paraşutişti, alături de baretele celor cinci medalii cu care fusese decorat în urma războiului în Sinai şi a celor câteva raiduri peste graniţă la care participase. La sfârşit de tot, îşi puse bereta roşie. După ce termină cu îmbrăcatul, mai luă câteva obiecte pe care le puse într-o geantă mică. Coborî din nou în stradă şi se urcă în maşina pe care o găsi parcată în faţa blocului, unde o lăsase cu o lună în urmă. Dinspre răsărit începuse deja să se cearnă prima lumină a zorilor.

Deşi erau abia în 26 februarie, afară era plăcut, iar aerul călduţ promitea o primăvară frumoasă şi timpurie.

Se-ndreptă spre ieşirea dinspre răsărit a Tel Avivului, apoi o apucă pe drumul spre Ierusalim. Iubea liniştea aceea din zori, pacea aceea şi curăţenia în faţa cărora niciodată nu înceta să se minuneze. Le mai văzuse de mii de ori în timpul patrulelor prin deşert, împreună cu spectacolul soarelui ce răsărea calm şi maiestuos, pentru a lăsa apoi loc dogoarei neiertătoare a câte unei zile de lupte şi moarte. Era perioada cea mai plăcută din întreaga zi.

De-a curmezişul câmpiei fertile a litoralului, şoseaua înainta spre colinele maroniu deschis ale Iudeii, trecând prin satul Remleh, care tocmai începea să se trezească la viaţă. După ce ieşea din Remleh, pe vremea aceea drumul ocolea promontoriul Latroun cale de cinci mile, pentru a evita avanposturile armatei iordaniene. În stânga lui se zăreau înălţându-se fuioarele subţiri de fum albastru de la bucătăriile de campanie ale Legiunii Arabe[44], ai cărei soldaţi se pregăteau pentru masa de dimineaţă.

Trecând prin sătucul Abu Gosh, văzu câţiva arabi ce se treziseră o dată cu răsăritul soarelui. Când mai avea puţin până la marginea Ierusalimului, soarele se ridicase deja la orizont, iar Domul Stâncii din partea arabă a oraşului celor două religii reflecta razele sale puternice ca pe nişte suliţe de lumină.

Lăsându-şi maşina la o milă depărtare, îşi continuă pe jos drumul până la mausoleul Yad Vashem[45]. O luă în jos pe bulevardul mărginit de copacii plantaţi în amintirea arienilor[46] care altădată încercaseră să se împotrivească abominabilelor atrocităţi la care fusese supus poporul lui Israel, până ajunse la uşile de bronz ce străjuiau sanctuarul închinat celor şase milioane de compatrioţi ai săi care-şi dăduseră sufletul în holocaust.

Bătrânul portar îi spuse că mausoleul nu era încă deschis pentru public la acea oră a dimineţii dar, când îi explică pentru ce venise până acolo, omul îi dădu voie să intre. Traversând sala aceea a amintirilor, aruncă o privire în jurul său. Mai fusese acolo de nenumărate ori pentru a înălţa câte o rugăciune pentru familia sa şi totuşi, de fiecare dată, măreţia masivelor blocuri de granit cenuşiu din care erau construiţi pereţii acelei săli imense îl lăsa întotdeauna fără grai.

Se apropie de balustradă şi privi îndelung la şirul de nume încrustate cu negru, în caractere ebraice şi latine, pe pardoseala cenuşie. Cu excepţia Flăcării Eterne, ce pâlpâie deasupra cupei sale negre, în interiorul mausoleului nu se mai vedea nici o lumină.

În lumina acelei flăcări sfinte trecu cu privirea peste zecile de nume înscrise pe lespezile din faţa lui: Auschwitz, Treblinka, Belsen, Ravensbruck, Buchenwald… Şirul lor părea fără sfârşit dar până la urmă îl găsi pe cel pe care îl căuta: Riga.

Nu simţea nevoia să-şi acopere capul cu o yarmulka[47]; bereta lui roşie îi era de ajuns. Băgă mâna în geantă, scoase tallith-ul, un şal din mătase cu ciucuri, asemănător cu acela pe care Miller îl găsise printre lucrurile bătrânului din Altona, fără să ştie ce reprezenta de fapt şi şi-l puse pe umeri.

Căutând din nou în geantă, mai scoase o carte de rugăciuni, pe care o deschise la una din pagini. Se apropie de balustrada de alamă ce separă sala în două părţi distincte, o apucă strâns cu o mână şi începu să recite rugăciunea aceea veche de cinci mii de ani, cu ochii pironiţi la flacăra ce ardea în faţa lui. Nefiind un credincios fervent, nu reuşea întotdeauna să-şi amintească exact cuvintele sacre, aşa că la

fiecare câteva versete trebuia să-şi aplece privirea pentru a se uita în carte.

„Yisgaddal,
Veyiskaddash
Shemay rabbah…"

Şi astfel fu împlinită şi ultima dorinţă a lui Solomon Tauber: de pe o colină aflată în inima Ţării Făgăduinţei, un maior din trupele de paraşutişti ale armatei israeliene îşi înălţa vocea rostind, în sfârşit, un khaddish întru iertarea păcatelor acelui bătrân al cărui suflet murise cu douăzeci şi unu de ani mai înainte, călcat în picioare de nişte bestii cu chip de om din lagărul de la Riga.

Ce bine ar fi dacă mersul acestei lumi ar respecta o imanentă ordine universală, în virtutea căreia toate câte se întâmplă să se aşeze cuminţi pe un făgaş predestinat. Dar aşa ceva numai foarte rar se întâlneşte. Viaţa merge înainte, oamenii îşi văd de ale lor, trăiesc şi mor unde şi când vor ei. În linii mari, se poate spune că exact aşa s-a întâmplat şi cu personajele acestei cărţi.

Peter Miller s-a întors acasă şi s-a căsătorit, revenind la reportajele care-i aduseseră notorietatea, genul de articole pe care lumea se omoară să le citească între două cafele, la micul dejun, sau aşteptându-şi rândul la coafor. Cât despre Sigi, în vara anului 1970 ea se pregătea să dea naştere celui de-al treilea copil al lor.

Reţeaua celor de la ODESSA a fost spulberată în cele patru vânturi. Soţia lui Eduard Roschmann s-a întors acasă, unde ulterior soţul ei i-a trimis o telegramă prin care îi dădea de ştire că se afla în Argentina. Ea a refuzat să-l urmeze în America de Sud. În vara anului 1965 i-a trimis o scrisoare pe vechea lor adresă, la Villa Jerbal, pentru a-l anunţa că doreşte să-l viziteze în Argentina, dar numai pentru a divorţa de el.

De la Villa Jerbal, poşta a reexpediat scrisoarea la noua adresă a lui Roschmann, iar la puţină vreme femeia a primit un răspuns în care acesta o informa că nu are nimic împotriva divorţului, cu condiţia ca formalităţile să se desfăşoare în Germania, fără ca el să fie obligat să fie de faţă. Cu aceeaşi ocazie i-a trimis şi un document legalizat în care se declara de acord cu divorţul. În 1966, pe baza acelei declaraţii, tribunalul a pronunţat hotărârea definitivă de divorţ. Fosta doamnă Roschmann mai trăieşte şi acum în Germania, dar sub numele de Muller, pe care-l purtase

înainte de căsătorie. Cum în Germania sunt zeci de mii de oameni pe care-i cheamă Muller, nimeni n-ar mai putea să-i dea vreodată de urmă.

Cât despre Hella, prima soţie a lui Roschmann, aceasta a rămas în continuare în Austria.

Întors în Argentina, Vârcolacul a trebuit mai întâi să înfrunte mânia superiorilor săi, dar a scăpat cu bine. În prezent trăieşte pe insula spaniolă Formenteria, unde, cu banii rămaşi din averea lui personală şi-a cumpărat o mică proprietate.

Fabrica sa de aparate de radio a dat faliment, iar toţi cercetătorii care lucraseră la sistemul de teleghidare destinat rachetelor de la Helwan au reuşit să-şi găsească alte servicii, pe la diferite firme sau în învăţământul superior. În orice caz, proiectul pentru care îi angajase Roschmann şi la care acceptaseră să lucreze, crezând, în naivitatea lor, că fusese comandat de Ministerul german al Apărării, a fost cu desăvârşire abandonat.

Rachetele de la Helwan n-au ajuns niciodată în faza de lansare. Fuzelajele erau gata, combustibilul special aştepta doar să fie încărcat în rezervoare, iar la pregătirea focoaselor se lucra în ritm susţinut. Cei care mai pun totuşi la îndoială faptul că aceste focoase au existat vreodată n-au decât să consulte dosarele procesului lui Yossef Ben Gal, judecat de Tribunalul Provincial din Basel, Elveţia, între 10 şi 26 iunie 1963, unde vor găsi mărturia depusă sub jurământ de profesorul Otto Yoklek. Primele patruzeci de rachete prototip, care nu mai aveau nevoie decât să le fie montat sistemul electronic de ghidare pentru a putea fi lansate împotriva Israelului au fost lăsate la conservare în hangarele fabricii dezafectate de la Helwan, unde au fost în cele din urmă distruse de bombardierele israeliene în timpul Războiului celor Şase Zile.

În ceea ce-i priveşte pe cercetătorii germani care lucraseră la Uzina 333 de la Helwan, aceştia au trebuit să se întoarcă acasă imediat după dezafectarea fabricii, dezamăgiţi că toată munca lor se dusese pe apa sâmbetei.

Ajuns în mâinile autorităţilor, dosarul lui Klaus Winzel a permis demascarea celor mai mulţi din oamenii reţelei ODESSA. Anul care începuse atât de bine pentru ei le-a adus până la urmă un dezastru total. Deruta din cadrul organizaţiei ODESSA a fost atât de mare, încât un magistrat al Comisiei Z din Ludwigsburg declara, câţiva ani mai târziu: „Da, da, 1964 a fost un an bun pentru activitatea noastră, ba, aş spune, chiar foarte bun”.

După imensul scandal izbucnit în urma acestor demascări, la sfârşitul anului 1964 cancelarul Erhard a dat publicităţii un apel adresat tuturor persoanelor din Germania şi din întreaga lume care deţineau informaţii cu privire la criminalii SS daţi în urmărire generală. Acestea erau rugate să aducă respectivele informaţii la cunoştinţa autorităţilor competente, pentru a le permite acestora să ia măsurile ce se impun în vederea aducerii în faţa justiţiei a celor vinovaţi. Ecoul acestui apel a fost considerabil, iar oamenii Comisiei Z din Ludwigsburg s-au trezit cu o avalanşă de informaţii pe baza cărora şi-au putut continua cu succes activitatea timp de ani de zile.

Dintre oamenii politici care au fost artizanii acordului asupra livrărilor de arme semnat de Germania şi Israel, fostul cancelar german Adenauer s-a retras până la urmă la vila sa de la Rondorf, un orăşel situat nu departe de Bonn, pe malul Rinului, pe care bătrânul cancelar îl iubea atât de mult, unde s-a şi stins din viaţă la 19 aprilie 1967. David Ben-Gurion, fostul premier al Israelului şi-a păstrat locul în Knesset (Parlamentul israelian), până în anul 1970, după care s-a retras şi el la reşedinţa sa din kibbutz-ul Sede Boker, amplasat printre colinele arse de soare din inima Negevului, pe şoseaua ce uneşte oraşele Beer Sheba şi Eilat. E întotdeauna bucuros de oaspeţi, cu care îi place să stea la taclale ore în şir despre orice subiect. Doar două sunt lucrurile despre care fostului prim-ministru nu-i place să vorbească niciodată: rachetele de la Helwan şi campania de represalii declanşată împotriva cercetătorilor germani care au lucrat la ele.

Dintre cele câteva personaje din serviciile secrete care au apărut în această carte, generalul Amit a rămas în funcţia de comandant al Mossadului până în septembrie 1968. În această calitate i-a revenit marea răspundere de a coordona colectarea informaţiilor necesare pentru ca Israelul să obţină victoria în Războiul celor Şase Zile. Cum istoria a şi dovedit-o, generalul Amit a făcut faţă cu brio acestei grele sarcini.

După ce s-a retras din serviciul activ, a devenit preşedintele marii întreprinderi israeliene Koor Industries. Duce şi astăzi aceeaşi viaţă foarte modestă ca întotdeauna, iar soţia lui, Yiona, nu vrea, în ruptul capului, să-l lase să-i angajeze o femeie ca s-o ajute la treburile gospodăriei. La conducerea Mossadului a fost înlocuit de generalul Zvi Zamir.

Maiorul Uri Ben Shaul şi-a găsit moartea în ziua de miercuri, 7 iunie, a anului 1967, în timp ce executa, în

fruntea companiei sale de paraşutişti, o misiune de luptă în cartierul vechi al Ierusalimului. Glontele tras de un membru al Legiunii Arabe l-a nimerit drept în frunte, doborându-l la 400 de yarzi est de Poarta Mandelbaum.

Simon Wiesenthal trăieşte încă şi-şi continuă activitatea la Viena, punând cap la cap diferitele crâmpeie de informaţii care-i parvin, în efortul de a-i demasca şi preda justiţiei pe criminalii SS daţi în urmărire de către autorităţi, înregistrând succese răsunătoare lună de lună şi an de an.

Leon a murit în 1968 la Munchen. După moartea sa, în lipsa unui şef care să-i ţină împreună, oamenii din micul grup pe care-l condusese în cruciada sa personală împotriva nazismului s-au risipit care încotro.

În sfârşit, iată-ne ajunşi şi la plutonierul Ulrich Frank, cu al cărui tanc s-a întâlnit Miller pe şoseaua aceea către Viena. Plutonierul se înşelase în privinţa tancului său, botezat Stânca Diavolului; până la urmă n-a ajuns la casare, aşa cum se aşteptase el, ci a fost îmbarcat pe un vapor, după care plutonierul nu l-a mai văzut niciodată. Iar patruzeci de luni mai târziu, chiar dacă l-ar fi văzut, oricum n-ar mai fi fost în stare să-l recunoască.

Blindajul gri-cenuşiu al tancului fusese revopsit într-un maro deschis, pentru a-l face greu de reperat printre dunele de nisip ale deşertului. Crucea neagră, însemnul armatei germane, dispăruse de pe turelă, fiind înlocuită de o stea a lui David în şase colţuri, vopsită în albastru deschis pe corpul turelei. Noii săi stăpâni i-au schimbat şi numele: acum fusese rebotezat „Spiritul Massadei”[48].

Comanda a fost încredinţată tot unui plutonier, un bărbos cu nas acvilin, pe nume Nathan Levi. Pe 5 iunie 1967 M-48-ul pornea către prima şi, de altfel, unica operaţiune de luptă la care i-a fost dat să ia parte din ziua în care părăsise atelierele fabricii din Detroit, Michigan, unde fusese construit cu zece ani mai înainte. Două zile mai târziu se afla printre tancurile pe care generalul Israel Tal le-a aruncat în bătălia pentru cucerirea Pasului Mitla, pentru ca sâmbătă, 10 iunie, la ora prânzului, acoperit de un strat gros de ţărână amestecată cu ulei, cu blindajul zgâriat de gloanţe şi cu şenilele pe jumătate distruse de solul pietros al Sinaiului, venerabilul Patton să se oprească în sfârşit, într-un scrâşnet de fierăraie, pe malul de răsărit al Canalului de Suez.

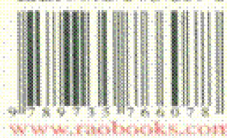

ODESSA este un cuvînt format din şase iniţiale, abrevierea denumirii nemţeşti „Organisation Der Ehemaligen SS-Angehörigen" („Organizaţia foştilor membri SS"). Obiectivele acestei organizaţii vizeaza reintegrarea, reabilitarea şi susţinerea materiala a batrînilor nazişti, infiltrarea lor în partidele politice, apararea criminalilor SS aduşi în faţa tribunalelor, cît şi acreditarea ideii ca ucigaşii SS nu au fost decît simpli soldaţi care şi-au facut datoria.

„Dosarul Odessa" conţine documentele care au provocat cea mai serioasa înfrîngere suferita vreodata de aceasta organizaţie.

rao international publishing company

---

[1] Da, da, da (germ.).

[2] Doamne ajută (germ.).

[3] Da, noapte bună (germ.).

[4] Războiul celor Şase Zile - al treilea război israeliano-arab (1967), în urma căruia Israelul a ocupat peninsula Sinai, Cisiordania împreună cu fâşia Ghaza şi înălţimile Golan, teritorii aflate până atunci în componenţa Egiptului, Iordaniei şi, respectiv, a Siriei (n.tr.).

[5] Sicherheitsdienst des Reichfiihrers SS (germ.) – Serviciul de siguranţă al conducătorului SS al Reichului, (n. tr.).

[6] Sicherheitspolitzei (germ.) – Poliţia de siguranţă, (n. tr.).

[7] Hasid - adept al unui curent mistic iudaic, numit hasidism, ai cărui reprezentanţi formează un grup foarte activ în sânul comunităţii iudaice din zilele noastre; a avut două etape de dezvoltare: hasidismul medieval (sec. XII-XIII) şi hasidismul modern (apărut în Ucraina, la mijlocul sec. XVIII), (n.tr.).

[8] Lucrare ce reuneşte sub acest titlu („Torah" = „Legea") primele cinci cărţi ale Bibliei (*Geneza*, *Exodul*, *Leviticul*, *Numerele* şi *Deuteronomul*), reprezentând primele creaţii de literatură biblică. Conţin istoria evreilor, de la origini până la moartea lui Moise, ca şi o expunere a legii mozaice, (n.tr.).

[9] În timpul ofensivei din primăvara lui 1944 ruşii au înaintat mult către vest, trupele sovietice ajungând până în sudul ţărilor baltice şi, mai departe, la vest de ele, până la Marea Baltică. Ofensiva aceasta a rupt astfel Ostlandul de Reich şi a dat naştere unui conflict teribil între Hitler şi generalii săi. Aceştia din urmă prevăzuseră mişcările ruşilor şi încercaseră să-l convingă pe Hitler să-şi retragă cele patruzeci şi cinci de divizii rămase înăuntrul teritoriului ocupat de ruşi. Hitler refuzase cu încăpăţânare, repetându-le ca un papagal deviza lui „Moarte sau victorie" Prin refuzul acesta, i-a condamnat la moarte pe cei 500.000 de soldaţi care ocupau poziţii în interiorul acestei enclave. Orice cale de aprovizionare fiindu-le tăiată, ei au luptat până şi-au epuizat toate muniţiile, numai pentru a amâna un deznodământ previzibil. în cele din urmă s-au predat şi ei. Cei mai mulţi au fost luaţi prizonieri şi duşi în Rusia în iarna dintre 1944-45, dar foarte puţini s-au mai întors în Germania, zece ani mai târziu, (n.a.).

[10] Varul a mutilat definitiv cadavrele, dar n-a reuşit să distrugă complet şi scheletele victimelor. Mai târziu, ruşii au dezgropat aici aceste 80.000 de schelete (n.a.).

[11] Khaddish - rugăciune evreiască recitată în timpul slujbei religioase, (n.tr.).

[12] Wirtschaftsverwaltungshauptamt (W.V.H.A), (ger.), (n.tr.).

[13] Reichssicherheitshauptamt (R.S.H.A.), (ger.), (n.tr.).

[14] Stradă din Londra, unde-şi au atelierele croitorii de lux (n.tr.).

[15] KGB – Komitet Gossudarstveanoy Bezopasnosti, Comitetul securităţii statului – serviciul de informaţii şi contraspionaj, activând în interiorul şi exteriorul URSS (fondat în 1954, a fost desfiinţat în 1991; acest roman a apărut în anul 1972, când KGB-ul exista încă în Rusia sovietică), (n.tr.).

[16] Serviciul de informaţii secrete al Armatei Roşii (vezi nota precedentă), (n.tr.).

[17] Federal Bureau of Investigation – Biroul Federal de Investigaţii, organism federal al SUA, însărcinat cu anchetarea cazurilor de încălcare a legilor federale americane, (n.tr.).

[18] Central Intelligence Agency – serviciul de spionaj şi contraspionaj al Statelor Unite, (n.tr.).

[19] În original, British Security Service, organism britanic însărcinat cu problemele contraspionajului, (n.tr.).

[20] Scotland Yard – poliţia criminală din Londra, (n.tr.).

[21] SDECE – Services d'espionnage et de contre-espionnage – Serviciul de spionaj şi contraspionaj al Franţei; din 1982 denumirea i-a fost schimbată în DGST - Direction generale de la securi te exterieure (trad, aprox.: Direcţia generală de informaţii externe) (n.tr.).

[22] Mossad - serviciul de informaţii secrete al Israelului, (n.tr.).

[23] Kibbutz – în Israel,asociaţie cooperatistă, de obicei în agricultură, (n.tr.).

[24] Knesset – parlamentul Israelului, (n. tr.).

[25] Romanul a apărut în 1972, cu mult înainte de reunificarea celor două Germanii (octombrie 1990), (n. tr.).

[26] *Statute of Limitations*, în original, (n.tr.).

[27] La dracu! (în lb. germ., în original), (n.tr.).

[28] „Serviciul de securitate Operativ”, (n.tr.).

[29] Manuscrise medievale, cu gravuri, (n.tr.).

[30] Grupare religioasă creştină ai cărei membri nu participă la slujbele obişnuite ţinute în biserică, ci se întâlnesc în cadrul unor întruniri cu caracter particular; se opun categoric războiului şi violenţelor de orice fel, (n.tr.).

[31] Erwin Rommel (1891 – 1944) – mareşal german, a luptat, printre altele, pe frontul din nordul Africii, unde, în calitatea sa de comandant al corpului de armată Afrikakorps, a provocat pierderi importante trupelor aliate. Bănuit de a fi fost implicat în complotul din 1944 împotriva lui Hitler, a fost obligat de către acesta să se sinucidă, (n.tr.).

[32] Wilhelm Canaris (1887 – 1945) – comandant al Abwehrului (serviciul de informaţii al Reichului). Devenit ostil lui Hitler, este destituit (februarie 1944) şi trimis în lagărul de concentrare de la Flossenburg, unde este executat în aprilie 1945, (n.tr.).

[33] Ausserordentliche Befriedigungs Aktion (germ.), Operaţiunea extraordinară de pacificare (n.tr.).

[34] Restaurant unde se serveşte mâncare tradiţională evreiască, (n.tr.).

[35] Două mici cutii conţinând pergamente cu versete din *Thora,* pe care evreii credincioşi le poartă legate în jurul frunţii şi la mâna stângă în timpul rugăciunii, (n.tr.).

[36] Frederic I, zis cel Mare, zis Barbarossa - împărat al Germaniei, între 1123-1190, (n.tr.).

[37] Am înţeles, domnule căpitan! (germ.) (n.tr.).

[38] La ordin, domnule căpitan! (germ.) (n.tr.).

[39] Valhalla (Walhalla) – tărâm paradisiac unde, conform vechii mitologii germane, ajungeau după moarte războinicii care dădeau dovadă de eroism în luptă, (n.tr.).

[40] Schutz Staffel - prescurtat SS, trupe de protecţie (în germană în original), (n.tr.).

[41] Comandant de regiune, (n.tr.).

[42] Masiv muntos de altitudine mică (max. 880 în) care se întinde în vestul Germaniei, la răsărit de Rin. Regiune turistică (oraşele Wiesbaden, Ems, Bad Homburg) (n.tr.).

[43] Masiv în Alpii elveţieni, cuprins între bazinele râurilor Ron şi Aar, cu vârfurile Jungfrau, Munch, Finsteraarhorn etc, (n.tr.).

[44] Legiunea Arabă – organizaţie militară creată în 1921, la iniţiativa Marii Britanii, pentru a asigura apărarea emiratului Transiordania. Membrii săi au constituit baza armatei regale iordaniene, (n.tr.).

[45] Mausoleu închinat victimelor holocaustului, (n. tr.).

[46] *Gentiles* (în original) – (persoană) de origine neevreiască, arian, (n.tr.).

[47] Pălărioară pe care o poartă bărbaţii evrei, în special în timpul rugăciunii (n.tr.).

[48] Massada – oraş legendar situat la nord de Sodoma, în vecinătatea Mării Moarte, pe teritoriul actual al Israelului, de unde evreii şi-au continuat rezistenţa împotriva cuceririi Palestinei de către romani (anii 66 – 73 după Christos).

Table of Contents

Table of Contents